

Isaac Asimov

MARGINEA FUNDATIEI

PREMIUL HUGO 1983

SFI

EDITURA NEMIRA

nautilus

MARGINEA FUNDAȚIEI

Isaac Asimov

DACĂ TRECEAM DE PARTEA PRIMEI FUNDAȚII, PRIMARUL BRANNO AR FI LUAT IMEDIAT MĂSURI PENTRU A-ȘI ASIGURA DOMINAȚIA ASUPRA CELEI DE-A DOUA FUNDAȚII ȘI A GAIEI. DACĂ MĂ ALĂTURAM CELEI DE A DOUA FUNDAȚII, ORATORUL GENDIBAL AR FI TRECUT DE ÎNDATĂ LA ACȚIUNE PENTRU A DOMINA PRIMA FUNDAȚIE ȘI GAIA. ÎN ORICARE DINTRE ACESTE CAZURI S-AR FI PETRECUT CEVA IREVERSIBIL, IAR DACĂ VREUNA DINTRE SOLUȚII AR FI FOST GREȘITĂ, AR FI REZULTAT O CATASTROFĂ...

Au trecut aproape cinci secole de la întemeierea Primei Fundații și acum, în sfârșit, ea pare să-și fi asigurat dominația absolută asupra întregii Galaxii. Chiar și a Doua Fundație a fost învinsă și a căzut iarăși în anonimat. Dar iată că un bărbat lucid nu se lasă înșelat de aparențe...

Seria FUNDAȚIA

Preludiul Fundației (1988)
Fundația Renăscută (1993)
Fundația (1951)
Fundația și Imperiul (1952)
A doua Fundație (1953)
Marginea Fundației (1982)
Fundația și Pământul (1986)

Isaac Asimov

MARGINEA FUNDAȚIEI

TRADUCERE DE GABRIEL STOIAN

Ediție electronică îngrijită de

NEMIRA
1994

Coperta colecției:
DAN ALEXANDRU IONESCU
Ilustrația:
NICOLAE SĂFTOIU

© Nightfall, Inc., 1982

ISAAC ASIMOV

FOUNDATION'S EDGE

**Published by arrangement with Doubleday a division of Bantam Doubleday Dell
Publishing Group, Inc.**

Toate drepturile asupra acestei versiuni aparțin S.C. NEMIRA S.R.L. Reproducerea integrală
sau parțială a textului este interzisă și va fi pedepsită conform legii.

Difuzare:

**Editura NEMIRA, C.P. 26-38, București
Telefon/Fax: 668.54.10**

ISBN 973-569-033-0

*Pentru Betty Prashker, care a insistat
și pentru Lester del Rey, care m-a impulsionat.*

Cuprins

Prolog

1 Consilierul

1

2

3

4

2. Primarul

5

6

7

8

3. Istoricul

9

10

11

12

13

4. Spațiu

14

15

16

5. Oratorul

17

18

19

20

6. Pământul

21

22

7. Fermierul

23

24

25

8. Femeia de la fermă

26

27

28

29

30

9. Hiperspațiu

31

32

10. Masa

33

34

35

36

37

38

11. Sayshell

39

40

41

42

12. Agentul

43

44
45
46
47
48
49

13. Universitatea

50
51
52
53
54

14. Înainte!

55
56
57

15. Gaia—S

58
59
60
61
62
63

16. Convergență

64
65
66
67
68
69

17. Gaia

70
71
72
73
74

18. Confruntarea

75
76
77
78
79
80

19. Hotărârea

81
82
83
84
85
86
87

20. Încheiere

88
89
90
91
92

Primul Imperiu Galactic s-a prăbușit.

El decăzuse continuu și se destrămase în decursul secolelor, însă un singur om înțelesese acest proces: Hari Seldon, ultimul mare savant al Primului Imperiu, care dusese la perfecțiune psihiistoria - știința care transpune comportamentul uman în ecuații matematice.

Luată individual, ființa umană se comportă în mod imprezvizibil, însă reacțiile mulțimilor, constatase Seldon, puteau fi tratate statistic. Cu cât este mai mare mulțimea, cu atât rezultatele obținute devin mai precise. Iar Seldon lucrase cu mase de oameni care cuprindeau întreaga populație a milioanelor de lumi locuite ale Galaxiei.

Ecuațiile lui Seldon demonstau că Imperiul avea să se prăbușească de la sine și că trebuiau să se scurgă treizeci de mii de ani de mizerie și suferință umană până la nașterea din ruine a unui Al Doilea Imperiu. Și cu toate acestea ar fi fost posibil ca acest interregn [1] să se reducă la un singur mileniu dacă cineva ar fi reușit să modifice în vreun fel condițiile existente.

În acest scop, Seldon a întemeiat două colonii pe care le-a populat cu oamenii de știință și pe care le-a botezat „Fundatii”, plasându-le în mod deliberat la „capetele opuse ale Galaxiei”. Prima Fundație, care s-a concentrat asupra științelor exacte, s-a născut sub reflectoarele orbitoare ale publicității. Existența celei de-a Doua Fundații, o lume a oamenilor de știință din domeniul psihoistoric și mental, a rămas învăluită în tăcere și mister.

Istoria primelor patru secole ale Interregnului este relatată în Trilogia Fundației. Prima Fundație (cunoscută îndeobște sub numele mai simplu de „Fundație”, întrucât existența celeilalte era necunoscută tuturor), a început ca o mărunț comunitate pierdută în pustietatea Periferiei Exterioare a Galaxiei.

Ea se confrunta periodic cu crize în cadrul cărora se acumulau variabilele introduse de acțiunea umană și de tendințele sociale și economice ale vremii. Fundația era liberă să acționeze pe o anumită cale și, când se mișca astfel, în fața ei se deschidea o nouă perspectivă de dezvoltare. Totul fusese plănuir de Hari Seldon, care murise demult.

Gratie superiorității ei științifice, Prima Fundație a cucerit planetele barbarizate care o înconjurau. I-a înfruntat și înfrânt pe anarhicii lorzi războinici care se separaseră de Imperiul muribund. Ea a luptat chiar și cu rămășițele Imperiului aflat sub domnia ultimului împărat puternic și a celui din urmă general imperial capabil, și a învins.

Totul lăsa impresia că „Planul Seldon” se desfășoară fără obstacole și împasuri și că nimic nu putea împiedica întemeierea celui de-al Doilea Imperiu la momentul stabilit.

Dar psihiistoria este o știință statistică. Întotdeauna există probabilitatea ca ceva să funcționeze greșit și, într-adevăr, așa s-a și întâmplat: a intervenit un element pe care Hari Seldon nu l-ar fi putut anticipa. A apărut de niciunde un bărbat numit Catărul, înzestrat cu puteri mentale, pe care Galaxia nu le poseda. Capabil să controleze emoțiile și să condiționeze sentimentele și comportamentul oamenilor, el reușea să-i transforme în servitori devotați chiar și pe cei mai îndârjiți dușmani ai săi. Armatele nu puteau și nici *nu voiau* să lupte împotriva lui. Prima Fundație s-a prăbușit și Planul Seldon părea total compromis.

Mai rămăsese ascunsă în mister cea de-a Doua Fundație, care fusese luată prin surprindere de neașteptata apariție a Catărului. Ea a pregătit cu răbdare un contraatac, bucurându-se de avantajul că poziția ei în spațiu nu era cunoscută. Catărul a căutat-o în scopul de a desăvârși cucerirea întregii Galaxii. Cei care rămăseseră credincioși Primei Fundații au căutat cea de-a Doua Fundație pentru a obține sprijin.

Nici Catărul, nici aceștia din urmă n-au reușit s-o găsească. La început, intervenția unei femei, Bayta Darell, a zădărnicit planurile Catărului, oferind astfel un răgaz suficient celei de-a Doua Fundații pentru a-și organiza riposta și pentru a-l îndepărta pe Catăr pe vecie. Cu timpul, cea de-a Doua Fundație a pregătit repunerea în drepturi depline a „Planului Seldon”.

Dar, într-un fel, vâlul ce ascundea cea de-a Doua Fundație fusese sfâșiat. Prima Fundație avea cunoștință de existența celei de-a Doua și nu-și dorea un viitor în care să fie controlată de mentaliști. Prima Fundație beneficia de superioritatea forței fizice, în timp ce a Doua Fundație se găsea în imposibilitatea de a acționa, nu numai din pricină că era mai slabă, ci și pentru că avea în față o dublă sarcină: trebuia să stăvilească expansiunea Primei Fundații și, în același timp, să-și recâștige anonimatul.

Cea de-a Doua Fundație a reușit să ducă la bun sfârșit această sarcină sub conducerea celui mai mare „Prim Orator”, Preem Palver. Primei Fundații i s-a permis să-și închipuie că

învinse cea de-a Doua Fundație, dobândind astfel o putere din ce în ce mai mare în Galaxie, dar fiind complet neștiutoare că cea de-a Doua Fundație încă mai exista.

Ne aflăm la patru sute nouăzeci și opt de ani de la nașterea Primei Fundații. Ea a ajuns la apogeul puterii, însă unul dintre bărbații ei nu acceptă să se lase înșelat de aparențe...

1

Consilierul

— BINEÎNȚELES CĂ NU CRED, făcu Golan Trevize, aflat în capul scărilor largi care duceau spre Sala Seldon, de pe înălțimea cărora putea privi întregul oraș, strălucind în lumina soarelui.

Terminus era o planetă binecuvântată, cu un raport echilibrat între uscat și apă. Trevize se gândea deseori că introducerea climatizării făcuse ca planeta să devină mult mai agreabilă, dar în același timp mai lipsită de farmec.

— Nu cred nimic din toate astea, repetă Golan cu un zâmbet care-i puse în evidență dinții albi, regulați, strălucitori, și chipul tineresc.

Prietenul lui, Consilierul Munn Li Compore, care adoptase numele de mijloc ca o sfidare la adresa tradiției de pe Terminus, clătină din cap stingerit:

— Ce nu crezi? Că am salvat capitala?

— A, nu, asta o cred. Aici nu greșiți. Chiar Seldon a afirmat că o *vom salva* și că avem tot dreptul s-o facem, căci el avea cunoștință despre asta de acum cinci sute de ani.

Vocea lui Compore scăzu până deveni o șoaptă:

— Ascultă, nu mă deranjează că-mi vorbești astfel, pentru că tot nu te iau în serios, dar dacă o să începi să vociferezi în public, s-ar putea să te audă și alții și, cinstit să fiu, n-aș vrea să mă aflu prin preajmă când o să cadă trăsnetul pe capul tău. Mă tem să nu greșească ținta.

Trevize rămase zămbitor și netulburat:

— Am comis un păcat spunând că orașul este salvat? Și că am făcut-o fără a purta un război?

— Nici n-am avut cu cine lupta, zise Compore.

Avea părul blond deschis, ochii albaștri precum cerul și rezistase tentației de a modifica într-un fel sau altul aceste nuanțe ce nu erau la modă.

— N-ai auzit niciodată despre războaie civile, Compore? Întrebă Trevize.

Înalt, cu părul negru, ușor ondulat, el obișnuia să umble ținându-și degetele mari agățate de centironul de care părea să nu se despartă niciodată.

— Un război civil pentru a fixa locul capitalei?

— Problema a fost atât de acută încât a provocat o Criză Seldon. Oricum, cariera politică a lui Hannis a fost distrusă din aceeași pricină. Și tot asta ne-a slujit și nouă în alegerile trecute, astfel că am putut intra amândoi în Consiliu, dar problema a rămas cam neclară... și-și mișcă mâna înainte și înapoi ca acul indicator al unei balanțe ce-și caută punctul de echilibru și nu și-l găsește.

Se opri pe scări o clipă, neluându-i în seamă pe ceilalți membri ai guvernului, pe ziariști, precum și pe indivizii din înalta societate care, prin relații, își procuraseră invitații pentru a fi prezenți la reînțoarcerea lui Seldon (sau, mai exact, la revenirea imaginii lui).

Toată lumea cobora scăările vorbind, râzând, fălindu-se cu normalitatea tuturor lucrurilor ce-i înconjurau și radiind un aer de mulțumire pentru că fuseseră aprobați de Seldon.

Trevize rămase nemișcat și lăsă mulțimea să se scurgă pe lângă el. Compore, care era cu vreo doi pași în fața lui, se opri de parcă un fir invizibil i-ar fi legat unul de altul.

— Hai, nu vii?

— Ce grabă avem? Întrunirea Consiliului nu va începe până când Primarul Branno nu va reevalua situația în stilul ei obișnuit: mocăit și citind totul, silabă cu silabă. N-am motive să mă grăbesc pentru a asculta încă o cuvântare plină de vorbe mari. Mai bine privește orașul!

— Îl văd. L-am văzut și ieri.

— Da, dar l-ai văzut acum cinci sute de ani, când a fost întemeiat?

— Patru sute nouăzeci și opt, îl corectă pe dată Compore. Peste doi ani vom sărbători jumătate de mileniu, și tot Primarul Branno va deține funcția și atunci dacă, sperăm noi, nu se vor petrece evenimente a căror probabilitate e oricum neglijabilă.

— Să sperăm, zise Trevize sec. Dar cum arăta acum cinci sute de ani, când a fost întemeiat? Un singur oraș pe toată planeta! Un orașel locuit de un grup de oameni care pregăteau o Enciclopedie nicidecum dusă la bun sfârșit!

— Ba a fost terminată.

— Te referi la Enciclopedia Galactică pe care o avem acum? Nu-i cea la care au lucrat ei. Actuala enciclopedie este stocată în computer și revizuită zilnic. Ai văzut vreodată originalul incomplet?

— Cel de la Muzeul Hardin?

— La Muzeul Originilor Salvor Hardin. Să folosim numele complet, te rog, dacă tot ții atât de mult la exactitate. L-ai văzut?

— Nu. Trebuia?

— Nu neapărat, nu prea ai ce vedea. Dar oricum, asta a fost situația; un grup de Enciclopediști care formau nucleul unui orașel aflat pe o lume lipsită de zăcămintele metalifere, rotindu-se în jurul unei soare izolat de restul Galaxiei, chiar la marginea Galaxiei. Iar acum, la cinci sute de ani distanță, am rămas o lume periferică, întreaga planetă a devenit un parc uriaș și avem toate metalele trebuincioase. Acum suntem centrul tuturor lucrurilor!

— Nu chiar, zise Compôr. Încă ne rotim în jurul unei soare izolat de restul Galaxiei. Tot la marginea extremă a Galaxiei ne aflăm.

— A, nu, vorbești fără să gândești. Criza Seldon tocmai de aceea a apărut. Nu mai suntem doar mica lume a Terminusului. Reprezentăm Fundația, care-și desface tentaculele, cuprinzând toată Galaxia, conducând-o din locul acesta, situat exact la margine. Și putem s-o facem deoarece *nu* rămânem izolați decât prin poziție, iar asta nu are nici o importanță.

— În regulă. Să zicem că așa stau lucrurile.

Era vădit că pe Compôr nu-l interesa turnura pe care o luase discuția, căci el coborî încă o treaptă. Firul invizibil care-i lega se mai desfășură puțin.

Trevize întinse o mână după colegul său de parcă ar fi încercat să-l tragă pe trepte în sus.

— Compôr, chiar nu înțelegeți? S-a produs o schimbare enormă, numai că noi refuzăm s-o acceptăm. În adâncul sufletelor noastre, am dori aceeași Fundație mică, limitată la o singură lume, cea care a existat dintru începuturi, din vremea eroilor fierului și a nobililor sfinți. Toate acestea au dispărut pe vecie.

— Asta-i bună!

— Vorbesc serios. Uită-te doar la Sala Seldon. La început, în cadrul primei crize de pe vremea lui Salvor Hardin, exista numai Bolta Timpului, o sală de ședințe unde apărea imaginea holografică a lui Seldon. Atâta tot. Acum avem un mausoleu gigantic, dar ai văzut măcar o rampă care să funcționeze pe baza unui câmp de forță? Vreun covor rulant? Vreun lift gravitic? Nu, doar treptele acestuia, pe care le urcăm și le coborâm așa cum ar fi făcut-o și Hardin. În situații ciudate pe neașteptate ne agățăm speriați de trecut. (Își zvârliră brațele în lături în focul perorației.) Există la vedere măcar vreo componentă din metal? Nici una. Nici nu s-ar cuveni, întrucât pe vremea lui Salvor Hardin nu se putea vorbi de metale pe planetă, iar puținul necesar se importa. Ba s-a folosit chiar material plastic atunci când s-a construit mormanul acesta și, între timp, el a îmbătrânit și s-a îngălbenit, așa încât vizitatorii de pe alte lumi se pot opri ca să se minuneze: „Pentru numele Galaxiei! Ce plastic vechi și drăguț!” Ascultă-mă pe mine, Compôr: Totul e fals.

— Dar Seldon afirmă că te înșeli. Planul Seldon decurge așa cum a fost stabilit.

— Știu, știu. Iar fiecare copil de pe Terminus este educat să creadă că Hari Seldon a formulat un Plan, că a anticipat totul încă de acum cinci secole, că a programat Fundația astfel încât a putut indica anumite crize, că imaginea lui holografică va apare în cursul crizelor ca să ne comunice un minim de lucruri pe care ar trebui să le cunoaștem ca să ne continuăm drumul până vom ajunge la criza următoare, și că în felul acesta, ne va conduce printr-o mie de ani de istorie, până când vom putea construi în siguranță un al Doilea Imperiu Galactic și mai mareț pe ruinele structurii învechite care se destrămasese acum cinci sute de ani și care se dezintegrase complet acum circa două secole.

— De ce-mi spui toate astea, Golan?

— Pentru că vreau să te conving că ne lăsăm amăgiți. *Totul* e o mascaradă... Sau chiar dacă la început a fost vorba de ceva real, *acum* totul se dovedește un fals de proporții. Nu suntem propriii noștri stăpâni. Nu *noi* urmăm Planul!

— Ai mai spus vorbe ca astea și înainte, Golan, dar întotdeauna am crezut că făceai afirmații ridicole doar ca să mă stârnești. Pentru numele Galaxiei, cred că de fapt vorbești foarte serios.

— Bineînțeles că Vorbesc serios!

— Nu se poate. Ori vrei să faci glume greu de înțeles pe socoteala mea, ori ți-ai pierdut mințile.

— Nici una, nici alta, îl lămurii Trevize, mai liniștit acum, agățându-și degetele de centiron, de parcă n-ar mai fi avut nevoie să gesticuleze cu mâinile pentru a-și întări spusele. Am mai chibzuit la problema asta, recunosc, dar până acum a fost doar intuiție. Farsa la care am asistat în dimineața aceasta mi-a limpezit toate nelămuririle și, la rândul meu, intenționez să comunic părerile mele Consiliului.

— *Ești nebun!* izbucni Compor.

— Așa o fi. Vino cu mine ca să auzi despre ce este vorba.

Cei doi coborâră scările. Rămăseseră ultimii și mai aveau de coborât câteva trepte. Apoi, în timp ce Trevize o luase cu puțin înainte, buzele lui Compor se mișcă imperceptibil, aruncând o vorbă nerostită în direcția lui: „Nesăbuitul!”

Primarul Harla Branno deschise ședința Consiliului Executiv. Privi către adunare fără nici o urmă de interes; cu toate acestea, nimeni dintre participanți nu se îndoi că ea-i observase pe toți cei prezenți și-i știa deja pe cei care încă nu sosiseră.

Își purta părul cărunț atent pieptănat într-o coafură care nu era nici feminină, nici masculină. Pur și simplu așa își aranja părul, nimic mai mult. Chipul ei prozaic nu avea nimic în comun cu frumusețea, dar oricum nimeni n-ar fi căutat așa ceva la ea.

Era cel mai capabil administrator al planetei. Nimeni nu putea, și de fapt nici nu încerca, să o asemuiască strălucirii lui Salvor Hardin sau a lui Hober Mallow, al căror fapte însuflețiseră primele două secole ale existenței Fundației, dar nici nu se putea găsi vreo legătură între activitatea ei și neroziile celor trei Indburi ereditari care conduseseră Fundația cu puțin înainte de apariția Catărului.

Cuvântările ei n-aveau darul de a înflăcăra mințile bărbaților, pentru că nu o caracterizau gesturile dramatice, însă era capabilă de a lua fără multă zarva hotărâri pe care le respecta atâta vreme cât era convinsă de corectitudinea lor. Fără a poseda un farmec personal care să ia ochii cuiva, avea talentul de a convinge electoratul că hotărârile luate de ea *vor fi* drepte.

Întrucât potrivit doctrinei lui Seldon cursul istoriei este, în mare măsură, greu de deviat (dacă nu ținem seama de elementele imprevizibile, un lucru pe care majoritatea admiratorilor lui Seldon îl ignoră, în ciuda incidentului cutremurător provocat de Catâr), Fundația și-ar fi putut păstra capitala pe Terminus în orice condiții. Aceasta era, totuși, o posibilitate. Seldon, în cadrul apariției sale care tocmai se încheiase, apreciasse calm că probabilitatea ca Terminus să rămână capitală era de aproximativ 87,2 la sută.

Cu toate acestea, chiar și pentru admiratorii fanatici ai lui Seldon, acest lucru însemna că existau 12,8 la sută șanse că mutarea s-ar fi putut face spre un loc mai apropiat de centrul Federației Fundației, cu toate consecințele neplăcute pe care le expusese Seldon. Faptul că această probabilitate de una din opt nu se materializase se datora Primarului Branno.

Sigur că nu ar fi aprobat așa ceva. Deși trecuse prin perioade de scădere considerabilă a popularității, ea susținuse sus și tare că Terminus era capitala tradițională a Fundației și că aici avea să rămână. Inamicii ei politici caricaturizaseră falca ei hotărâtă (cu oarecare exactitate, trebuie să recunoaștem), asemuind-o cu un bloc de granit.

Iar acum, Seldon sprijinise punctul ei de vedere și, cel puțin pentru o vreme, acest succes avea să-i ofere un avantaj politic copleșitor. Se spunea chiar că afirmase cu un an mai înainte că, dacă în cursul apariției sale Seldon *avea să o sprijine*, ea va considera că-și dusesese sarcina la bun sfârșit. După aceea, putea mai degrabă să se retragă din politică, și să se bucure de onorurile cuvenite unui om de stat respectabil decât să-și asume în continuare riscurile unor bătălii politice cu șanse îndoielnice de izbândă.

Nimeni nu o crezuse cu adevărat. Se simțea cu mult mai sigură pe ea în cursul bătăliilor politice decât mulți alți predecesori de-ai ei, iar acum, când imaginea lui Seldon apăruse și dispăruse, nu dădea nicidecum de înțeles că ar dori să se retragă.

Vorbi cu o voce de o claritate perfectă, cu un accent specific Fundației de care nu-i era rușine (împlinise demult misiunea de ambasador pe Mandress, dar nu adoptase vechiul stil imperial de exprimare, foarte la modă acum, și care constituia, măcar în parte, o atracție cvasiimperială pentru Provinciile Interioare).

— Criza Seldon a trecut și există o tradiție, aș spune, înțeleaptă, care ne îndeamnă să nu întreprindem măsuri de represalii — nici prin fapte, nici prin vorbe — împotriva aceluia care au sprijinit o idee greșită. Mulți oameni cinstiți au crezut că găsiseră motive întemeiate pentru a dori ceea ce Seldon nu a vrut. Nu are rost să-i umilim până într-atât încât să-i facem să-și recapete respectul de sine doar prin denunțarea Planului Seldon. În același timp, exista un obicei bine înrădăcinat și pe care l-am dori reînviat, ca aceia care au sprijinit ideea greșită să accepte eșecul cu zâmbetul pe buze și fără alte comentarii. Pentru ambele părți, problema în litigiu a rămas undeva departe pentru totdeauna.

Se opri o clipă, privi fără urmă de resentiment către fețele celor din sală, apoi continuă:

— Jumătate din perioadă a trecut, domnilor membri ai Consiliului — jumătate din acel mileniu care ne desparte de împlinirea marelui Imperiu. A fost o perioadă presărată cu greutăți, dar am parcurs o bună bucată de drum. Suntem deja un Imperiu Galactic aproape încheiat și nu au mai rămas dușmani externi de care să ne temem. Acest Interregnum ar fi tinut treizeci de mii de ani dacă nu ar fi existat Planul Seldon. După treizeci de mii de ani de

decădere se putea întâmpla să nici nu mai existe putere pentru a întemeia un nou Imperiu. Se putea întâmpla să rămână doar lumi izolate și muribunde. Datorăm lui Hari Seldon tot ce avem astăzi și pentru rest va trebui să ne biziim pe mintea lui. De azi înainte, domnilor Consilieri, primejdia suntem noi înșine și, din acest moment, nu trebuie să mai existe îndoieli cu privire la valoarea Planului. Să fim de acord acum, calmi și hotărâți, ca oficial să nu mai apară critici sau condamnări ale Planului. Trebuie să-l sprijinim necondiționat. Și-a dovedit valabilitatea de-a lungul a cinci secole. Planul reprezintă siguranță pentru umanitate și nu trebuie să-i punem nici un fel de piedici. Sunteți de acord?

Se auzi un murmur discret. Primarul abia ridică privirea pentru a se încredința cu propriii ochi că era aprobată. Îi cunoștea pe toți membrii Consiliului și știa cum va reacționa fiecare. După recentul triumf era sigură că nu va întâmpina nici o opoziție. Poate în anul următor. Dar nu acum. Toate problemele trebuiau rezolvate la vremea lor.

Întotdeauna va fi așa, cu excepția...

— Prin control al gândirii, Primare Branno? Întrebă Golan Trevize, apropiindu-se cu pași mari pe intervalul dintre scaune și spunându-și părerea cu voce tare de parcă ar fi vrut să compenseze tăcerea celorlalți. Nu se osteni să-și ocupe locul care, ca proaspăt membru în Consiliu, îi fusese rezervat în ultimul rând de scaune.

Branno încă nu ridicase privirea spre el.

— Care este opinia dumneavoastră, Consilier Trevize? Întrebă ea.

— Că guvernul nu poate impune interdicții asupra exprimării libere; că toți cetățenii — iar asta privește, desigur, și pe Consilieri, fie ei bărbați sau femei, care tocmai în acest scop au fost aleși — au dreptul să discute problemele politice ale momentului; și că nici o problemă politică nu poate fi separată de Planul Seldon.

Branno își încrucișă mâinile la piept și ridică ochii spre el. Chipul îi era lipsit de expresie.

— Consilier Trevize, ați intervenit în această dezbatere fără a vă înscrie la cuvânt și ați tulburat astfel ordinea de zi. Cu toate acestea, eu v-am solicitat să vă exprimați opiniile și de aceea vă voi răspunde. Nu există piedici în calea exprimării libere a opiniilor în contextul Planului Seldon. Planul, prin natura lui, ne limitează libertatea. Pot exista multe moduri de a interpreta evenimentele înainte ca imaginea să ia hotărârea finală, dar, după ce ea este luată, n-o mai putem contesta în acest Consiliu. Și nici nu va fi cazul să o punem dinainte la îndoială făcând afirmații de genul: „Dacă Hari Seldon ar susține cutare lucru, ar greși!”

— Și dacă, totuși, cineva ar simți că altul e adevărul, Doamnă Primar?

— Atunci are libertatea s-o facă, dacă e o persoană particulară și discută problema într-un cerc restrâns.

— Deci vreți să mă faceți să înțeleg că restricțiile asupra liberei exprimări pe care le propuneți ar urma să se aplice complet și precis oficialităților guvernamentale?

— Exact. Acesta nu este un principiu nou al legilor Fundației. A mai fost aplicat și înainte, de către Primari aparținând altor partide. Un punct de vedere personal nu reprezintă nimic; exprimarea oficială a unei păreri are greutate și poate fi periculoasă. Nu am parcurs un drum atât de lung pentru a periclita totul acum.

— Doamnă Primar, permiteți-mi să precizez că acest principiu al dumneavoastră a fost aplicat în rare cazuri unor anumite acte ale Consiliului. El nu a avut ca obiect ceva atât de vast și imposibil de definit precum Planul Seldon.

— Planul Seldon are nevoie de o maximă protecție pentru că în cazul lui, orice contestare poate să fie extrem de primejdioasă.

— Primare Branno, nu aveți impresia, începui Trevize și se întoarse adresându-se membrilor Consiliului, care priveau cu răsuflarea tăiată, de parcă ar fi așteptat deznodământul unui duel, nu aveți și dumneavoastră senzația, stimați membri ai Consiliului, că există motive suficiente pentru a considera că Planul Seldon nu există?

— Toți am fost martori astăzi la desfășurarea lui, zise calm Primarul Branno, în timp ce glasul lui Trevize deveni din ce în ce mai puternic și mai apăsător.

— Doamnelor și domnilor Consilieri, tocmai pentru că l-am văzut astăzi în desfășurarea lui, ne putem da seama că Planul Seldon, așa cum am fost educați să credem în el, nu există.

— Consilier Trevize, încălcați ordinea de zi și nu este cazul să continuați pe tonul acesta.

— Îmi exercit prerogativele pe care mi le conferă funcția, Doamnă Primar.

— Aceste prerogative vă sunt retrase din această clipă, domnule Consilier.

— Nu aveți acest drept. Afirmatia dumneavoastră privind restricțiile impuse asupra liberei exprimări a opiniei nu poate avea prin ea însăși, putere de lege. Nu s-a supus încă la vot în cadrul Consiliului, doamnă Primar, și chiar dacă s-ar fi procedat astfel, tot așa fi avut dreptul

de a-i contesta legalitatea.

— Retragerea prerogativelor nu are nimic de-a face cu afirmația mea care protejează Planul Seldon, domnule Consilier.

— Atunci de ce depinde acest lucru?

— Vă acuz de trădare, domnule Consilier. Nu doresc să aduc atingere onoarei acestui Consiliu arestându-vă în plenul Camerei Consiliului, însă la ușă se află membri ai Siguranței care vă vor lua în custodie când veți părăsi sala. Iar acum vă rog să vă retrageți fără a provoca dezordine. Dacă veți comite vreun gest necugetat, atunci acesta va fi desigur interpretat drept un pericol imediat și Siguranța va pătrunde în Cameră. Sunt încredințată că nu ne veți sili să recurgem la o asemenea măsură.

Trevize se încruntă. În sală domnea o tăcere totală. (În afară de el și de Compor, cine se mai aștepta la un asemenea deznodământ?) Privi către ieșire. Nu văzu nimic deosebit, dar nu avea motive să creadă ca Primarul Branno voia doar să-l intimideze.

Se bâlbâi din cauza furiei:

— Repre... reprezintă un electorat important, Primar Branno...

— Fără îndoială că electoratul va fi dezamăgit de comportarea dumneavoastră.

— În baza căror dovezi îmi aduceți această acuzație nemeritată?

— Ea vă va fi comunicată la momentul potrivit, dar vă asigur că avem toate probele necesare. Sunteți un tânăr foarte nestăpânit și ar trebui să înțelegeți că s-ar putea ca cineva să vă fie prieten și cu toate acestea să nu dorească să trădeze alături de dumneavoastră.

Trevize se răsuci pe călcăie pentru a-l privi pe Compor drept în ochi. Ochii albaștri ai acestuia îl fixară cu răceală.

— Vă cer tuturor să fiți martori, spuse calm Primarul Branno, că atunci când am făcut ultima afirmație, Consilierul Trevize s-a întors să-l privească pe Consilierul Compor. Acum vreți să părăsiți sala, domnule Consilier, ori ne veți obliga să aducem o ofensă acestei adunări efectuând o arestare în Cameră?

Golan Trevize se întoarse, urcă treptele, iar în dreptul ușii doi bărbați în uniforme și bine înarmați, îl încadrară.

Iar Harla Branno, privind imperturbabil către el, șopti printre buzele întredeschise: „Nesăbuitul!”.

Liono Kodell fusese Director al Siguranței de-a lungul întregii administrații Branno. După cum îi plăcea să afirme, nu era o slujbă istovitoare, dar bineînțeles că nimeni nu putea spune dacă mințea sau nu. Nu avea aerul unui mincinos, dar asta nu însemna nimic.

Părea reconfortant și prietenos și probabil că aceste calități se potriveau de minune cu slujba. Avea o statură mai degrabă sub media obișnuită, o corporală mai degrabă peste medie, o mustață stufoasă (cu totul neobișnuită pentru un cetățean de pe Terminus) care era acum mai mult albă decât căruntă, avea ochi câprui și strălucitori, iar buzunarul de pe pieptul hainei de lucru pe care o purta era scos în evidență de un petec de culoare stridentă.

— Stai jos, Trevize, începu el. Să păstrăm, dacă se poate, o atmosferă amicală.

— Amicală? Cu un trădător?

Trevize își vârî degetele mari pe sub centiron și rămase în picioare.

— Cu o persoană *acuzată* de trădare. N-am ajuns încă în situația în care acuzația — chiar dacă ea vine din partea Primarului — reprezintă echivalentul condamnării. Sunt încredințat că nici nu vom ajunge vreodată la asta. Treaba mea este să clarific situația dumitale, dacă voi putea. Aș prefera s-o fac acum, când s-au adus prejudicii doar mândriei dumitale, probabil, decât să fiu silit a transforma totul într-o chestiune care să conducă la un proces public. Sper că ești de acord cu mine.

Trevize nu se lăsă impresionat:

— Să lăsăm deoparte încercările de a ne intra în grații unul altuia. Îndatorirea dumitale este de a nu-mi da pace în ideea că *sunt* un trădător. Trădător nu sunt și îmi displace că trebuie să fac o demonstrație care să vă convingă de justetea afirmației mele. De ce n-ar trebui să demonstrați loialitatea *dumneavoastră*, astfel încât să mă convingeți pe *mine* de adevărul spuselor dumneavoastră?

— În principiu, n-am nici o obiecție. Tristul adevăr este că, totuși, eu am puterea de partea mea, iar dumneata nu. Și tocmai de aceea eu mă bucur de privilegiul de a pune la îndoială, în timp ce dumneata nu. Fiindcă tot veni vorba, dacă asupra mea ar plana bănuiala de neloialitate sau de trădare, îmi închipui că aș fi destituit și interogată de către altcineva care, sper din toată inima, nu mă va trata mai rău decât intenționez eu să te tratez.

— Și cum intenționați să mă tratați?

— Ca pe un amic și egal al meu, desigur, dacă și dumneata mă vei trata la fel.

— Să vă ofer ceva de băut? Întrebă Trevize cu amărăciune în glas.

— Poate altă dată, însă pentru moment luați loc. Vă cer acest lucru în calitate de prieten.

Trevize ezită o clipă, apoi se așează. Orice altă sfidare i se păru dintr-o dată lipsită de sens:

— Și acum? făcu el.

— Acum, îmi permit să vă rog să dați răspunsuri complete, conforme cu realitatea și care să nu ocolească adevărul.

— Iar dacă nu? Ce mă așteaptă? Sonda Psihică?

— Sper să nu fie cazul.

— Și eu sper. Nu e cazul s-o folosiți asupra unui membru al Consiliului. Nu va dovedi trădarea, iar când voi fi achitat, probabil că vă voi distruge politic atât pe dumneavoastră, cât și pe doamna Primar. Aproape că ar merita să vă determin să încercați folosirea Sondei Psihice.

Kodell se încruntă și clătină ușor din cap.

— A, nu. Nu. Pericolul de vătămare cerebrală e prea mare. Uneori vindecarea este lentă și nici nu v-ar face cinstă s-o folosim. Asta e sigur. Știți, când se folosește Sonda în desperare de cauză, uneori...

— E o amenințare, Kodell?

— O evaluare a situației, Trevize. Să nu mă înțelegi greșit, domnule Consilier. Dacă va trebui să folosesc Sonda, o voi face, și chiar dacă ești nevinovat nu vei avea dreptul la recurs.

— Ce veți să știți?

Kodell închise un comutator de pe birou:

— Ceea ce te întreb și ceea ce vei răspunde se va înregistra, atât ca sunet, cât și ca imagine. Nu am nevoie de declarații din proprie inițiativă și nici de răspunsuri selective. Cel puțin, în acest moment. Sunt sigur că înțelegeți.

— Înțeleg că veți înregistra numai ceea ce veți dori, zise Trevize disprețuitor.

— E adevărat, dar repet: nu mă înțelege greșit. Nu voi deforma nici una din declarațiile

dumitale. Le voi folosi sau nu, atâtă tot. Însă vei ști pe care din declarații n-o voi folosi și astfel nu mă vei determina să risipesc timpul meu și al dumitale.

— Vom vedea.

— Domnule Consilier Trevize, și nota de formalitate din glasul lui constituia o dovadă elocventă că pornise înregistrarea, avem motive să credem că ați declarat în mod deschis, cu diverse prilejuri, că nu credeți în existența Planului Seldon.

— Dacă am făcut astfel de afirmații, spuse rar Trevize, și încă în mod repetat, ce altceva vă mai trebuie?

— Vă propun să nu pierdem timpul cu ocolișuri, domnule Consilier. Știți că ceea ce dorește este o recunoaștere sinceră, cu propria dumitale voce, care să poarte amprenta vocală de necontestat, în condiții care să arate limpede că nu ai fost supus constrângerii.

— Deoarece presupun că folosirea oricărui efect hipnotic, chimic sau de altă natură, ar modifica amprentele vocale?

— Destul de pregnant.

— Și țineți foarte mult să demonstrați că nu ați făcut uz de metode ilegale în cazul interogării unui Consilier? Nu vă condamnați pentru asta.

— Sunt încântat că nu mă condamnați, domnule Consilier. Atunci să continuăm. Ați afirmat în mod deschis, și în mod repetat, că nu credeți în existența Planului Seldon. Recunoașteți?

Trevize vorbi cumpănit, alegându-și cuvintele cu grijă:

— Nu cred că ceea ce numim Plan Seldon are semnificația ce i se atribuie.

— O declarație cam confuza. N-ați vrea să fiți mai explicit?

— Părerea mea este că obișnuitul concept, pe care l-a elaborat Hari Seldon în urmă cu cinci sute de ani folosind știința matematică a psihoistoriei, prin care a conceput desfășurarea evenimentelor până la ultimul detaliu, și potrivit căruia noi urmăm un drum menit să ne ducă de la Primul Imperiu Galactic până la cel de-al Doilea Imperiu Galactic pe o cale de maximă probabilitate, este nativ. Nu poate fi astfel.

— Cu alte cuvinte, susțineți că Hari Seldon n-a existat?

— Nicidecum. Bineînțeles c-a existat.

— N-a dezvoltat psihoistoria?

— Ba da, și nici n-am afirmat contrariul. Domnule Director, aș fi lămurit totul în fața Consiliului dar nu mi s-a permis, de aceea vă voi explica dumneavoastră. Adevărul spuselor mele este atât de simplu...

Directorul Siguranței oprise calm și ostentativ aparatul de înregistrare..

Trevize se încruntă:

— De ce-ați făcut asta?

— Îmi răpești timpul, domnule Consilier. Nu ți-am cerut o prelegere.

— Doriți totuși, să-mi justific opiniile. Mă înșel, cumva?

— Cătuși de puțin. Eu ți cer să răspunzi la întrebări — simplu, direct și cinstit. *Doar* atât și nu adăuga elemente de care n-am nevoie. Dacă înțelegi asta, discuția noastră nu va dura mult.

— Astfel spus, îmi cereți declarații care să vină în sprijinul versiunii oficiale în legătură cu ceea ce se presupune că aș fi comis.

— Noi vă cerem doar să faceți declarații în spiritul adevărului și vă asigurăm că nu le vom răstălmăci. Să încercăm încă o dată, vă rog. Vorbeam despre Hari Seldon.

Instalația de înregistrare se puse din nou în mișcare și Kodell repetă calm:

— N-a dezvoltat psihoistoria?

— Bineînțeles că a dezvoltat știința pe care o numim psihoistorie, răspunse Trevize, nereușind să-și ascundă iritarea și gesticulând înfierbântat și exasperat.

— Și cum ați defini-o?

— Pentru numele Galaxiei! De obicei, este definită drept ramură a matematicii care studiază reacțiile unor mari grupuri umane la o serie de stimuli în anumite condiții. Cu alte cuvinte, se presupune că anticipează schimbările sociale și istorice.

— Spui „se presupune.” Pui la îndoială această posibilitate a matematicii?

— Nu, răspunse Trevize. Nu sunt psihoistoric. După cum nu există psihoistorici printre membrii Guvernului Fundației, sau printre cetățenii de pe Terminus, sau...

Kodell ridică o mână cu un aer împăciuitor:

— Domnule Consilier, vă rog, și Trevize se opri. Aveți vreun motiv să presupuneți că Hari Seldon nu a analizat combinația cea mai eficientă de factori probabili pentru a scurta drumul care conduce de la Primul către cel de-al Doilea Imperiu prin mijlocirea Fundației?

— N-am fost de față, zise Trevize sardonice. De unde să știu asta?

— Dar puteți fi sigur că n-a făcut-o?

— Nu.

— Prin urmare puneți la îndoială faptul că imaginea holografică a lui Hari Seldon, care a apărut în momente de criză istorică de-a lungul ultimilor cinci sute de ani este o reproducere făcută în ultimul său an de viață, la scurt timp după întemeierea Fundației?

— Presupun că nu pot nega.

— ”Presupuneti?”. Spuneți-ne: această imagine este o înșelătorie, un truc ieftin, pus la cale de cineva cu un anume scop?

— Nu. Nu susțin așa ceva, oftă Trevize.

— Sunteți gata să afirmați că mesajele pe care Hari Seldon ni le transmite sunt manipulate, într-un fel sau altul, de către cineva?

— Nu. N-am nici un motiv să cred că ar fi posibilă sau utilă o asemenea manipulare.

— Înțeleg. Ați fost martor la ultima apariție a imaginii lui Seldon. Vi s-a părut că această analiză, pregătită acum cinci sute de ani, nu reflectă îndeaproape situația concretă de astăzi?

— Dimpotrivă, zise Trevize înveselit dintr-o dată. S-a potrivit foarte bine.

Kodell păru să nu ia în seamă buna dispoziție a lui Trevize:

— Și totuși, domnule Consilier, după apariția lui Seldon susțineți că Planul Seldon nu există.

— Desigur. Susțin că nu există tocmai *pentru că* analiza s-a dovedit prea perfectă...

Kodell oprise înregistrarea:

— Domnule Consilier, după apariția lui Seldon mai susțineți că Planul Seldon nu există?

— De unde știți? După apariție, nimeni n-a avut prilejul să vorbească cu prietenul meu Compor, informatorul dumneavoastră.

— Am bănuț, domnule Consilier. Și să zicem că ați răspuns deja: „Desigur”. Dacă veți spune asta încă o dată, fără a mai adăuga elemente de prisos, vom putea continua discuția.

— Desigur, făcu Trevize ironic.

— Bun, aprobă Kodell, voi alege acel „Desigur” care sună mai natural. Vă mulțumesc, domnule Consilier, și opri din nou instalația de înregistrare.

— Asta-i tot?

— Pentru ceea ce vreau să demonstrez, da.

— Mi-e foarte limpede că vă trebuie un grup de întrebări și răspunsuri pe care să le puteți prezenta Terminusului și întregii Federații a Fundației cu scopul de a dovedi că accept pe de-a-ntregul legenda Planului Seldon. Asta înseamnă că dacă voi exprima public vreo îndoială voi fi considerat de-a dreptul scrântit sau nebun.

— Sau chiar trădător în ochii unei mulțimi extaziate care consideră Planul drept esențial pentru siguranța Fundației. Probabil că nu va fi nevoie să facem publice aceste afirmații, domnule Consilier, dacă ajungem la o înțelegere, dar vom avea grijă ca Federația să le audă dacă ne siliți la măsuri extreme.

— Domnule, izbucni Trevize, cum de puteți fi atât de nesăbuit încât să nu vă intereseze cât de cât ceea ce am de spus?

— Ca ființă umană, mă interesează foarte mult și, dacă vom găsi momentul potrivit, vă voi asculta cu atenție și cu doza cuvenită de scepticism. Totuși, ca Director al Siguranței, în aceste clipe am exact ce-mi trebuie.

— Sper că vă dați seama că nici dumneavoastră, nici primarul nu veți trage vreun folos din asta.

— E foarte ciudat, dar nu împărtășesc această părere. Acum veți pleca. Escortat, desigur.

— Unde voi fi dus?

Kodell îl învrednici cu un zâmbet:

— La revedere, domnule Consilier. N-ați cooperat perfect, dar dacă m-aș fi așteptat la așa ceva din partea dumneavoastră ar fi însemnat să dau dovadă de lipsă de realism.

Îi întinse mâna.

Ridicându-se în picioare, Trevize ignoră mâna întinsă, își îndreptă centironul și zise:

— Nu veți reuși decât să amânați inevitabilul. Mai devreme sau mai târziu vor apare și alții care să gândească la fel ca mine. Întemnițarea sau uciderea mea n-ar crea decât uimire și ar da naștere mai curând unor idei asemănătoare. În cele din urmă, adevărul și eu vom triumfa.

Kodell își retrase mâna și clătină încet din cap:

— Serios, Trevize. Ești tare nesăbuit.

Cele două gărzi veniră abia la miezul nopții pentru a-l elibera pe Trevize din camera din sediul Siguranței care, trebui el să recunoască, era luxoasă. Luxoasă, dar sub cheie. Oricum ar fi numit-o, tot celula de închisoare rămânea.

Trevize avu mai bine de patru ore pentru o evaluare amară a situației în care se afla, pășind aproape tot timpul încoace și încolo, incapabil să-și găsească liniștea.

De ce avusese încredere în Compôr?

De ce nu? Lăsase impresia că-l aprobase întru totul. Ba nu, nu era numai asta. Păruse dispus să se lase convins de argumente. Nu, nici acest lucru nu era adevărat. Lăsase impresia că e atât de prost, atât de ușor de dominat, într-atât de lipsit de gândire și de păreri proprii, încât Trevize se bucurase de șansa ce i se oferise de a-l folosi drept cameră de rezonanță foarte comodă. Compôr îl ajutase pe Trevize să-și exprime părerile cu voce tare și să și le limpezească. Îi fusese de folos, și Trevize avusese încredere în el pentru simplul motiv că îi convenise această situație.

Acum, însă, era inutil să încerce să analizeze dacă s-ar fi convenit să descopere adevăratele intenții ale lui Compôr. Ar fi trebuit să urmeze acel sfat simplu și general: „Să nu te încrezi în nimeni”.

Dar poți trăi fără a avea încredere în cineva?

Se părea că aceasta era calea de urmat.

Și cine și-ar fi închipuit că Branno va îndrăzni să elimine un Consilier din ședința de Consiliu și că nimeni dintre ceilalți Consilieri nu va interveni pentru a-l apăra pe unul dintre ai lor? Chiar dacă îl dezaprobaseră din adâncul inimilor pe Trevize, chiar dacă ar fi fost gata să-și dea până și ultima picătură de sânge ca să apere punctul de vedere al lui Branno, tot ar fi trebuit, măcar din principiu, să se opună unei violări a prerogativelor lor. Până și Branno cea de bronz, cum mai era numită uneori, acționase cu o rigiditate ieșită din comun...

Doar dacă nu era și ea constrânsă...

A, nu! Aceasta ar fi calea sigură spre nebunie!

Și totuși...

Mintea îi lucra febril și precaut, iar în momentul în care sosiră gărzile, gândurile i se învâlmășiseră în minte.

— Veniți cu noi, domnule Consilier, spuse cu gravitate cel mai în vârstă dintre ei.

Insigna dovedea că era locotenent. Avea o mică cicatrice pe obrazul drept și părea obosit de parcă ar fi stat mult peste program măcinându-și timpul în așteptare și inactivitate, situație aproape normală în cazul unui soldat al cărui popor trăise pașnic de mai bine de-un veac.

Trevize nu păru impresionat:

— Numele dumitale, Locotenente.

— Sunt Locotenent Evander Sopellor, domnule Consilier.

— Sper că înțelegi că încalci legea, Locotenent Sopellor. Nu ai dreptul să arestezi un Consilier.

— Acesta este ordinul pe care l-am primit, domnule.

— N-are importanță. Nu ți se poate ordona să arestezi un Consilier. Cred că-ți dai seama c-ai putea fi deferit curții marțiale pentru această acțiune.

— Nu sunteți în stare de arest, domnule Consilier.

— În cazul acesta nu trebuie să merg cu dumneata, așa e?

— Ni s-au transmis instrucțiuni să vă escortăm la domiciliu.

— Știu și singur drumul.

— Și să vă protejăm.

— De ce? Sau împotriva cui?

— De orice mulțime ce s-ar putea strânge.

— La miez de noapte?

— Tocmai de aceea am așteptat până la miezul nopții, domnule. Iar acum, pentru binele dumneavoastră, trebuie să vă invit să mergeți cu noi. Permiteți-mi să spun — nu ca o amenințare, ci spre informarea dumneavoastră — că suntem autorizați să folosim forța la nevoie.

Trevize văzuse deja cravașele neuronice cu care erau înarmați cei doi. Se ridică cu un aer care nădărdui că exprima demnitate:

— Acasă, deci... Ori voi descoperi că vreți să mă duceți la închisoare?

— Nu ni s-a ordonat să vă mințim, domnule, zise mândru locotenentul.

Trevize își dădu seama că se afla în prezența unui profesionist care ar solicita o aprobare chiar și pentru a minți și că, în cazul când i s-ar ordona așa ceva, expresia feței și tonul vocii l-ar da imediat de gol.

— Cer scuze, domnule Locotenent. N-am vrut să las a se înțelege că m-aș îndoi de cuvântul dumitale.

Afară erau așteptați de un vehicul de teren. Strada era pustie și nu se vedea tipenie de om. Nici vorbă de mulțimi, dar locotenentul se exprimase corect. Nu spusese că afară se afla sau se va aduna o mulțime. Se referise doar la „orice mulțime care s-ar putea strânge”.

Locotenentul se plasase precaut între Trevize și vehicul. Trevize nu s-ar fi putut strecura pentru a-și căuta salvarea prin fugă. Locotenentul urcă imediat după el și se așează în spate.

Vehiculul se urni din loc.

— Presupun că de îndată ce voi ajunge acasă voi putea să-mi văd, liber și neîngrădit, de treburile mele și că, de exemplu, aș putea pleca dacă am chef.

— Avem ordin să nu vă deranjăm în nici un fel, domnule Consilier, decât dacă acest lucru contravine ordinului de a vă proteja.

— Contravine? Ce vrea să însemne asta în cazul de față?

— Am primit ordin să vă comunic că imediat ce ajungeți acasă nu puteți pleca. Străzile nu prezintă siguranță, iar eu răspund de integritatea dumneavoastră.

— Vrei să spui că voi fi arestat la domiciliu?

— Nu sunt avocat, domnule Consilier. Nu știu ce înseamnă asta.

Apoi privi drept înainte, însă își menținu cotul în coasta lui Trevize. Trevize n-ar fi putut să facă nici o mișcare, oricât de mică, fără ca locotenentul să nu-și dea seama.

Autovehiculul se opri în fața casei micuțe din suburbia Flexner. În prezent locuia singur — Flavella îl părăsise, obosită de viața dezordonată pe care el era silit să o ducă din pricina numeroaselor angajamente pe care le avea de când devenise Consilier — așa că nu erau speranțe să-l aștepte cineva.

— Acum cobor? întrebă Trevize.

— Voi coborî eu mai întâi, domnule Consilier. Vă vom escorta.

— Pentru propria-mi siguranță?

— Da, domnule.

În casă îl așteptau două gărzi. O lampă de veghe arunca o lumină palidă, iar ferestrele fuseseră date cu o peliculă opacă, astfel că din afară nimeni nu putea privi în casă.

Pentru o clipă, simți o revoltă împotriva acestei încălcări a intimității sale, după care alungă sentimentul cu o ușoară ridicare din umeri. Dacă nici măcar Consiliul n-a îndrăznit să-l apere în ședința Camerei, atunci era sigur că propria-i casă nu putea deveni peste noapte un castel.

— Câți sunteți cu totul? Un regiment?

— Nu, domnule Consilier, se auzi o voce hotărâtă și sigură. O singură persoană în afara celor pe care le poți vedea și te asigur că te aștept de multă vreme.

Harla Branno, Primarul Terminusului, apăru în cadrul ușii care dădea în camera de zi.

— Avem timp suficient pentru a discuta, de acord?

Trevize făcu ochii mari și mirați:

— Toată tevatura asta doar ca să...

Dar Branno spuse cu o voce înceată, dar autoritară:

— Mai încet, domnule Consilier... Iar voi patru, poftiți afară. Ieșiți! Totul va fi în regulă. Cele patru gărzi salutară și se răsuciră pe călcăie. Trevize și Branno rămaseră singuri.

2. Primarul

BRANNO aştepta de o oră, apăsată de gânduri ce nu-i dădeau pace. La drept vorbind, era vinovată de violare de domiciliu, în plus. Încalcând chiar Constituţia, violase drepturile unui Consilier. Potrivit legilor severe pe care Primarii trebuiau să le respecte încă de pe vremea lui Indbur al III-lea şi a Catărului, deci de două secole încoace, ea putea fi pusă sub acuzare.

Totuşi, în această zi, vreme de douăzeci şi patru de ore, ea nu avea dreptul să greşească.

Totul avea să treacă, gândi ea şi se foi neliştită.

Primele două secole reprezentaseră Epoca de Aur a Fundaţiei, Era Eroică — cel puţin din perspectiva prezentului, dacă nu a nefericiţilor care trăiseră acele vremuri de nesiguranţă. Salvor Hardin şi Hober Mallow fuseseră mari eroi, aproape zeificaţi, astfel încât rivalizaseră cu incomparabilul Hari Seldon. Cei trei formau un reazem solid pe care se ţesuse întreaga legendă a Fundaţiei (şi chiar istoria ei).

Pe vremea aceea, Fundaţia fusese totuşi o lume neînsemnată, exercitând o dominaţie anemică asupra celor Patru Regate şi doar vag conştientă de măsura în care era protejată de Planul Seldon, reuşind să-şi poarte singură de grijă chiar împotriva rămăşiţelor puternicului Imperiu Galactic.

Şi cu cât mai puternică devenea Fundaţia ca entitate politică şi comercială, cu atât mai neînsemnaţi ajunseseră stăpânitorii şi luptătorii ei. Lathan Devers fusese uitat aproape cu totul. Dacă cineva îşi mai aducea aminte de Devers, o făcea fiindcă el sfârşise în mod tragic în minele în care munciau sclavi, iar nu pentru că dusese o luptă inegală, dar încununată de succes, împotriva lui Bel Riose.

În ceea ce-l privea pe Bel Riose, cel mai nobil dintre adversarii Fundaţiei, era şi el aproape şters din amintire, umbrit de statura Catărului, singurul adversar redutabil care întrerupsese Planul Seldon şi învinsese şi stăpânise Fundaţia. Numai el era amintit drept Marele Duşman — cu adevărat ultimul din Cei Mari.

Rareori se menţiona că, în ultimă instanţă, Catărul fusese înfrânt de o femeie pe nume Bayta Darell şi că ea izbândise fără ajutorul altcuiva, *chiar nesprrijinită de Planul Seldon*. Tot astfel, faptul că fiul şi nepoata ei, Toran şi Arkady Darell, învinseseră cea de-a Doua Fundaţie, făcând ca *Prima Fundaţie* să aibă supremaţia, aproape că se ştersese din memoria oamenilor.

Aceşti învingători aparţinând istoriei recente nu mai erau figuri eroice. Timpul părea că se dilatase micşorând statura eroilor, transformându-i în muritori de rând. Poate tocmai de aceea biografia scrisă de Arkady despre bunica ei nu reuşise decât să zugrăvească o figură romantică, iar nu o eroină.

Iar de arunci încoace nu mai existaseră eroi — nici măcar figuri romantice. Războiul kalganian, ultima izbucnire de violenţă care cuprinsese Fundaţia, fusese un conflict minor Aproape două secole de pace!

O sută douăzeci de ani în care nu se înregistrase nici o zgârietură cât de mică la vreo navă.

Fusese o pace binecuvântată — Branno nu putea nega acest fapt — o pace profitabilă. Fundaţia nu întemeiasse cel de-al Doilea Imperiu Galactic — potrivit Planului Seldon era abia la jumătatea procesului dar, ca Federaţie a Fundaţiei, ea exercita o puternică dominaţie economică peste mai mult de o treime dintre entităţile politice disperate în Galaxie şi reuşea să influenţeze lumile pe care nu le controla. Puţine erau locurile în care cel ce rostea vorbele „Sunt de pe Fundaţie” să nu fie întâmpinat şi tratat cu respect. Iar în toate milioanele de lumi locuite, nimeni nu era mai respectat decât Primarul de pe Terminus.

Titlul acesta dăinuise. Fusese moştenit de la conducătorul unui oraşel aproape nebăgat în seamă, de pe o lume singularică aşezată la marginea civilizaţiei, cu cinci secole în urmă, dar nimeni nu îndrăzneă să-l schimbe sau să-i adauge ceva pentru a-l face să sune mai impresionant. Doar titlul de Maiestate Imperială, de mult uitat şi acesta, ar mai fi putut să rivalizeze cu el pentru a inspira teamă şi respect.

Singura excepţie putea fi întâlnită chiar pe Terminus, unde Primarul avea puteri limitate. Amintirea Indburilor se păstrase. Nu tirania lor era greu de uitat, ci faptul că ei pierduseră în faţa Catărului.

Iar acum, Primarul Harla Branno, cea de-a cincea femeie în această funcţie, după ştiinţa ei, era cea mai puternică dintre toţi conducătorii Fundaţiei de la moartea Catărului încoace şi abia în această zi putuse să-şi folosească puterea în mod deschis.

Luptase pentru a-şi impune versiunea proprie a ceea ce considera ea necesar şi drept şi câştigase lupta împotriva opoziţiei îndărătnice a celor care tânjeau după prestigiul conferit de

stăpânirea Interiorului Galaxiei și după aura puterii imperiale.

„Încă nu e momentul”, spusese ea. „Nu încă! Dacă ne repezim prea curând asupra Interiorului, vom pierde din cutare sau cutare motiv”. Iar Seldon apăruse și o sprijinise cu argumente aproape identice cu ale ei.

Pentru o vreme asta o făcuse să devină, în ochii tuturor locuitorilor Fundației, la fel de înțeleaptă ca însuși Seldon. Știa, totuși, că acest lucru putea oricând să treacă în uitare.

Iar acest tânăr îndrăzne să o provoace exact în ziua triumfului ei.

Și mai îndrăzne să aibă dreptate!

Acesta era pericolul. Avea dreptate! Și, cu dreptatea de partea lui, ar putea distruge Fundația!

Acum era singură, față-n față cu el:

— N-ai fi putut veni să discutăm în particular? Întrebă ea cu tristețe. Trebuia să strigi în gura mare în Camera Consiliului, din dorința ta neroadă de a mă face pe mine de râs? Ce-ai făcut, băiat fără minte?

Trevize simți că roșește și se strădui din răspuțeri să-și stăpânească furia. Primarul era o femeie în vârstă care avea să împlinească în curând șazece și trei de ani. Ezită să ridice tonul în această dispută cu o persoană care avea de aproape două ori vârsta lui.

Pe lângă acestea, ea avea experiența confruntărilor politice și știa că dacă-și putea prinde de la bun început adversarul pe picior greșit, atunci lupta era pe jumătate câștigată. Dar pentru ca o asemenea tactică să dea roade avea nevoie de public, iar acum nu beneficia de spectatori în fața cărora să-l poată umili. Erau doar ei doi.

Prin urmare, Trevize nu-i luă remarca în seamă și se strădui să o măsoare cu răceală din cap până-n picioare. O femeie în vârstă, purtând o îmbrăcăminte unisex, care domina moda de două secole încoace. Nu o avantaja deloc. Primarul, lider al Galaxiei — dacă putea fi numit astfel — era o femeie vârstnică și simplă care putea trece cu ușurință drept un bătrân, dacă n-ar fi avut părul cărunt legat strâns la spate, în loc să-l poarte liber, în stilul masculin tradițional.

Trevize zâmbi încurajator. Oricât s-ar fi străduit un adversar în vârstă să transforme în insultă epitetul „băiete”, acest „băiat” avea de partea sa tinerețea și farmecul, fiind pe deplin conștient de aceste avantaje.

— E adevărat, zise el. Am treizeci și doi de ani, așadar sunt într-un fel băiat. Apoi sunt Consilier și, ca urmare, considerat *ex officio* [2] fără minte. Prima situație este inevitabilă. În ce-o privește pe cea de-a doua, nu pot să spun decât că regret.

— Stai jos și nu te mai strădui să faci pe spiritualul. Pune-ți mintea la contribuție, dacă te simți în stare, și dă un răspuns rațional la întrebarea mea: îți dai seama ce-ai făcut?

— Știu ce-am făcut. Am spus adevărul așa cum îl văd eu.

— Și încerci să mă sfidezi într-o zi ca asta? Tocmai astăzi, când prestigiul meu este atât de mare încât îmi pot permite să te alung din Consiliu și să te arestez fără ca nimeni să îndrăznească a protesta?

— Consiliul își va reveni din uluială și va protesta. S-ar putea să protesteze chiar în acest moment. Și cu cât mă veți persecuta mai mult, cu atât mai atent mă vor asculta pe mine.

— Nu te va asculta nimeni, pentru că dac-aș fi sigură că vei persevera tot așa cum ai început, te-aș trata în continuare ca pe un trădător, folosind întreaga forță a legii.

— În acest caz, ar trebui să fii judecat. Aș oferi un spectacol de zile mari în tribunal.

— Nu fi sigur de asta. Chiar rar folosite, puterile Primarului sunt enorme în cazul procedurii de urgență. Se găsesc motive, iar la nevoie voi inventa. Măcar atâta imaginație am și eu și nu mi-e teamă să-mi asum riscuri politice. Nu mă stărnesc, tinere. Vom ajunge la o înțelegere acum, altfel nu vei mai fi niciodată liber. Vei sta în temniță tot restul zilelor, îți garantez asta.

Ochii cenușii ai lui Branno și cei căprui ai lui Trevize se întâlniră într-o confruntare mută.

— Ce fel de înțelegere? întrebă într-un târziu Trevize.

— A. Deci ești curios. Asta-i ceva mai bine. Atunci putem să lăsăm confruntarea deoparte și să discutăm. Care e punctul tău de vedere?

— Îl știți foarte bine. Ați uneltit cu Consilierul Compor, e adevărat?

— Vreau să aud totul din gura ta — ținând seama de Criza Seldon pe care tocmai am traversat-o.

— Foarte bine, dacă asta-i ceea ce doriți, doamnă Primar! (Era pe punctul de a spune „babo”). Descrierea făcută de Seldon a fost prea corectă, imposibil de corectă după cinci sute de ani. Dacă nu mă înșel, acum a apărut pentru a opta oară. În unele cazuri n-a fost nimeni de față ca să-l asculte. În cel puțin un caz, pe vremea lui Indbur al III-lea, ceea ce a avut de spus s-a dovedit a fi în totală neconcordanță cu realitatea, dar asta s-a întâmplat când a apărut Catărul, așa e? Când a mai fost atât de exact ca acum? Trevize își permise să zâmbească. Doamnă Primar, judecând toate înregistrările pe care le avem din trecut, Seldon n-a reușit niciodată să descrie situația atât de perfect până la cele din urmă detalii.

— Sugerezi, așadar, că apariția lui Seldon, adică imaginea holografică, este falsificată, că înregistrările lui Seldon au fost pregătite de un contemporan ca mine, de pildă, sau că un actor joacă rolul lui Seldon?

— Nu-i imposibil, doamnă Primar, dar nu asta voiam să spun. Adevărul e cu mult mai crud. Sunt convins că ceea ce vedem este imaginea lui Seldon și că descrierea momentului istoric actual a fost pregătită acum cinci sute de ani. Exact acest lucru i l-am spus lui Kodell,

omul dumneavoastră, care mi-a pus întrebări astfel concepute încât răspunsurile mele să pară a susține superstițiile în care un fundaționist crede orbește.

— Da, dacă va fi necesar vom folosi înregistrarea pentru a arăta Fundației că, de fapt, niciodată nu te-ai situat cu adevărat în opoziție.

Trevize înălță brațele exasperat:

— Dar sunt în opoziție. Nu există un Plan Seldon în înțelesul în care ne închipuim noi, și probabil că nici nu se poate vorbi de așa ceva în ultimele două sute de ani. De ani de zile am îndoieli cu privire la Plan și ceea ce am trăit în Bolta Timpului cu douăsprezece ore în urmă dovedește că am dreptate.

— Deoarece Seldon a fost prea exact?

— Tocmai de aceea. Nu zâmbiți. Aceasta e dovada zdrobitoare.

— După cum vezi, nu zâmbesc. Continuă.

— Cum de-a putut fi atât de precis? Acum două secole analiza lui Seldon cu privire la evenimentele acelei perioade s-a dovedit complet greșită. Trecuseră trei sute de ani de când fusese întemeiată Fundația, iar el se înșela total. Cu totul!

— Consiliere, singur ai explicat asta acum câteva minute. S-a întâmplat din cauza Catărului. Catărul era un mutant cu puteri extraordinare și nu avusese cum să anticipeze și să țină seama de existența lui în Plan.

— Dar iată că, anticipat sau nu, el a dat peste cap Planul Seldon. Catărul n-a domnit mult și n-a avut succes. Fundația și-a recăștigat independența și supremația, dar cum de-a putut Planul Seldon să revină pe drumul corect după ce a suferit o ruptură atât de brutală?

Branno îl privi sumbru și-și împreună strâns mâinile bătrâne și obosite:

— Știi răspunsul. Noi eram una dintre Fundații. Doar ai citit cărți de istorie.

— Am citit biografia scrisă de Arkady despre bunica ei — la urma urmei, era o lectură obligatorie în școală — și am citit și romanele ei. Am lecturat versiunea istorică oficială privitoare la domnia Catărului și la perioada ce a urmat. Am dreptul să le pun la îndoială?

— În ce sens?

— Potrivit versiunii oficiale, noi, Prima Fundație, trebuia să păstrăm științele exacte și să le dezvoltăm. Trebuia să acționăm în mod deschis, dezvoltarea noastră istorică urmând Planul Seldon, fie că eram conștienți de el, fie că nu. Există totuși și cea de-a Doua Fundație, care avea să păstreze intacte și să perfecționeze științele psihologice, inclusiv psihoistoria, iar existența acestei Fundații să ne rămână necunoscută. Cea de-a Doua Fundație era forța regulatoare a Planului, care acționa pentru a armoniza tendințele istoriei Galactice atunci când ele deviau de la drumul schițat de Plan.

— Atunci poți răspunde și singur, spuse Primarul. Bayta Darell l-a înfrânt pe Catăr probabil la inspirația venită din partea celei de-a Doua Fundații, deși nepoata ei susține că nu este adevărat. Fără îndoială că cea de-a Doua Fundație s-a străduit să readucă istoria galactică pe făgașul schițat de Plan după moartea Catărului și este foarte limpede că a reușit. Atunci la ce te referi, Consiliere?

— Doamnă Primar, dacă urmărim relatarea lui Arkady Darell, vedem că cea de-a Doua Fundație, prin încercarea de a corecta istoria galactică, a subminat întregul proiect al lui Seldon, întrucât în tentativa de a îndrepta și-a revelat secretul propriei existențe. Noi, Prima Fundație, am descoperit că imaginea noastră în oglindă, adică cea de-a Doua Fundație, există, și nu am putut trăi cu ideea că suntem manipulați. Ca urmare, ne-am chinuit să descoperim cea de-a Doua Fundație și s-o distrugem.

Branno încuviință cu o mișcare a capului:

— Iar noi am izbândit, potrivit relatării lui Arkady Darell, dar din nou este izbitor că n-am reușit decât atunci când cea de-a Doua Fundație reasezase istoria galactică ferm pe făgașul corect, după devierea provocată de Catăr. Și evoluează încă pe acest făgaș.

— Chiar puteți crede asta? Potrivit relatării, a Doua Fundație a fost găsită și locuitorii ei anihilați. Asta s-a întâmplat în 378 E.F. [3], cu o sută douăzeci de ani în urmă. Se presupune că de cinci generații ne dezvoltăm fără intervenția celei de-a Doua Fundații și, cu toate acestea, ne-am menținut atât de aproape de drumul schițat de Plan, încât dumneavoastră și imaginea lui Seldon ați vorbit aproape identic.

— Asta ar putea însemna că am intuit foarte exact sensul dezvoltării istoriei.

— Iertați-mă. Nu am intenția de a pune la îndoială acuratețea intuiției dumneavoastră, însă mie mi se pare că explicația cea mai plauzibilă este că cea de-a Doua Fundație nu a fost distrusă. Ea încă ne cârmuiește. Încă ne manipulează. Și cred că tocmai de aceea am revenit pe făgașul Planului Seldon.

Primarul nu lăsa să se vadă pe chipul ei că această afirmație îi provocase un șoc.

Era ora unu noaptea și voia cu disperare să pună capăt discuției și cu toate astea nu putea precipita lucrurile. Tânărul trebuia tratat cu prudență pentru că nu voia să-l scape din mână. Nu dorea să împingă lucrurile până într-atât încât să fie silită a-l îndepărta, când de fapt, el ar fi putut servi planurilor ei.

— Serios? făcu ea. Zici că povestea lui Arkady în legătură cu Războiul kalganian și cu distrugerea celei de-a Doua Fundații a fost falsă? O invenție? Un joc sau o minciună?

— Nu e obligatoriu, se apără Trevize ridicând ușor din umeri. Asta e în afara problemei. Să presupunem că relatarea lui Arkady a fost adevărată în totalitate, după știința ei. Să presupunem că totul s-a petrecut așa cum afirmă Arkady; că a fost descoperit cuibul celei de-a Doua Fundații și că el a fost distrus. Cum am putea totuși susține că am distrus locuitorii până la ultimul? Cea de-a Doua Fundație se ocupa de întreaga Galaxie. Nu manipula doar istoria Terminusului sau a Fundației. Răspunderile lor nu includeau doar lumea noastră sau întreaga Fundație. Era inevitabil ca unii dintre membrii celei de-a Doua Fundații să se afle la mii de parseci depărtare. Era posibil să-i distrugem pe toți? Iar dacă n-am reușit să-i anihilăm pe toți putem spune că am învins? Ar fi putut Catărul să afirme acest lucru la vremea lui? El a cucerit Terminusul și, o dată cu planeta, toate lumile pe care Terminus le controla în mod direct... Însă Lumile Comerciale Independente au rămas libere. A cucerit Lumile Comerciale și, cu toate astea, au rămas trei fugari: Ebling Mis, Bayta Darell și soțul ei. I-a ținut sub control pe cei doi bărbați, dar pe Bayta — doar pe ea — a lăsat-o necontrolată. A făcut-o din sentimentalism, dacă e să dam crezare relatării romantice a lui Arkady. Iar această scăpare a fost de-ajuns. Potrivit poveștii lui Arkady, doar o persoană — doar Bayta — a fost lăsată să facă ce dorea și, din cauza acțiunilor ei, Catărul nu a mai putut localiza cea de-a Doua Fundație și a fost astfel înfrânt. Doar o persoană scăpată de sub control și totul s-a năruit! Aceasta este importanța pe care o are chiar și o singură persoană, în ciuda tuturor legendelor ce s-au țesut în jurul Planului Seldon cu scopul de a demonstra că individul nu reprezintă nimic și că masele înseamnă totul! Și dacă, după toate probabilitățile, nouă ne-au scăpat, nu doar unul, ci câțiva zeci de membri ai celei de-a Doua Fundații, care este situația? Nu s-ar fi unit din-nou, nu și-ar fi reconstruit starea dinainte, nu și-ar fi reluat carierele, crescând numeric prin recrutări și pregătire, pentru a ne transforma din nou pe toți în pioni?

— Chiar crezi asta? rosti Branno cu gravitate.

— Sunt sigur.

— Atunci spune-mi ceva, Consiliere. De ce s-ar deranja? De ce ar mai continua această rămășiță, demnă de toată mila, să se agățe cu disperare de o idee pe care nimeni nu o privește cu ochi buni? Ce-i îndeamnă să mențină Galaxia pe drumul spre cel de-al Doilea Imperiu Galactic? Și dacă acest grup restrâns insistă să-și îndeplinească misiunea, de ce să ne îngrijorăm? De ce să nu acceptăm drumul trasat de Plan și să fim recunoscători că altcineva se îngrijește ca noi să n-o luam razna — sau să nu ne rătăcim?

Trevize duse mâna la ochi să și-i frece. În ciuda tineretii, arăta mai obosit decât ea. Apoi privi lung către Primar și zise:

— Nu pot să vă cred. Aveți cumva impresia că cea de-a Doua Fundație face totul *de dragul nostru*? Că membrii ei ar fi idealiști? Nu vă este clar, din câte cunoașteți dumneavoastră despre politică, despre aspectele practice ale exercițiului puterii și manipulării, că ei acționează în propriul lor interes? Noi suntem lama care taie. Noi suntem motorul, forța. Noi trudim, asudăm, sângерăm și plângem. Ei doar controlează, ici reglând un amplificator, colo închizând un contact și făcând toate astea fără efort și fără riscuri pentru ei înșiși. După aceea, când totul va fi desăvârșit și când, după o mie de ani de eforturi și strădanii neprecupețite vom întemeia cel de-al Doilea Imperiu Galactic, oamenii celei de-a Doua Fundații se vor instala ca elită stăpânitoare.

— Deci vrei să elimini cea de-a Doua Fundație? întrebă Branno. După ce am ajuns la jumătatea drumului către a Doua Fundație vrei ca noi să încercăm a duce sarcina la bun sfârșit prin forțele proprii și să devenim propria noastră elită? Așa e?

— Desigur! Desigur! Nu doriți și dumneavoastră același lucru? Nici eu, nici dumneavoastră nu vom trăi s-o vedem și pe asta, dar aveți nepoți și într-o bună zi voi avea și eu, iar ei vor avea la rândul lor nepoți și așa mai departe. Vreau ca ei să se bucure de roadele strădaniilor noastre și așa mai dori ca ei să ne considere sursa acestor reușite și să ne slăvească pentru ceea

ce-am izbândit. Nu vreau ca totul să fie pus pe seama unei conspirații ascunse ticlăuită de Seldon, care pentru mine nu este un erou. Vă spun eu că el reprezintă o amenințare mai mare decât Catârul dacă lăsăm ca Planul să se realizeze. Pentru numele Galaxiei, aș vrea ca existența Catârului să fi deviat complet și iremediabil acest Plan. Lui i-am fi supraviețuit. Era unic în felul lui și pe deasupra muritor de rând. Cea de-a Doua Fundație pare a fi nemuritoare.

— Dar ai vrea să distrugi cea de-a Doua Fundație, adevărat?

— Dacă aș ști cum!

— De vreme ce nu știi cum, nu crezi că ar fi posibil ca ea să te distrugă?

Trevize o privi cu un aer disprețuitor:

— M-am gândit chiar că și dumneavoastră v-ați putea afla sub controlul lor. Exactitatea dumneavoastră în ceea ce privește vorbele pe care avea să le rostescă imaginea lui Seldon și modul în care m-ați tratat după aceea puteau fi inspirate de a Doua Fundație. Ați putea fi cutia de rezonanță prin care ea se exprimă.

— Deci de aceea îmi vorbești astfel?!

— Pentru că, dacă vă aflați sub controlul celei de-a Doua Fundații, soarta mea e oricum pecetluită și atunci aș putea să-mi vărs furia care clocotește în mine ca să mă răcoresc. De fapt, în sinea mea risc să cred că *nu* sunteți sub controlul lor și că pur și simplu nu vă dați seama ce faceți.

— În orice caz, a meritat să joci totul pe cartea asta, fiindcă ai câștigat. Sunt propriul meu stăpân și nu mă aflu sub controlul nimănui. Și, cu toate astea, ai putea fi sigur că spun adevărul? Dacă aș fi sub controlul celei de-a Doua Fundații aș recunoaște asta? Aș ști chiar eu că mă aflu sub controlul ei? Însă cu asemenea întrebări nu vom face nici un pas înainte. Cred că nu sunt manipulată și nu ai altă ieșire decât să crezi la fel ca mine. Să analizăm, totuși, situația. Dacă a Doua Fundație există, e sigur că grija lor de căpetenie ar fi ca nimeni din Galaxie să nu aibă habar de existența ei. Planul Seldon funcționează bine numai dacă pionii — adică noi —, nu au cunoștință de modul în care el se desfășoară și cum suntem manipulați. A Doua Fundație a fost distrusă pe vremea lui Arkady doar pentru că acel Catâr a atras atenția Fundației asupra celei de-a Doua. Ori ar trebui să spun că a fost aproape distrusă, Consiliere? De aici deducem două concluzii logice. Prima, că suntem îndreptățiți să presupunem că intervențiile lor brutale apar extrem de rar. Putem presupune că le-ar fi posibil să ne cucerească. Chiar și a Doua Fundație, dacă există, trebuie să aibă puteri limitate. A lua în stăpânire și a permite altora să-și dea seama de acest lucru ar introduce distorsiuni în Plan. Drept urmare, ajungem la concluzia că amestecul lor este cât se poate de discret, indirect și redus și, deci, eu *nu* sunt controlată. Și nici tu.

— Aceasta este o concluzie logică și înclin să o accept, sau probabil mă încăpățânez să cred în ea. Care este cealaltă?

— A doua este mai simplă și aproape inevitabilă. Dacă cea de-a Doua Fundație există și dorește să-și păstreze secretul existenței ei, atunci un lucru este cert. Cel care crede că ea există încă, vorbește despre ea și o anunță strigând să-l audă toată Galaxia trebuie să fie neîntârziat eliminat de către ei, îndepărtat, uitat, șters, în mod discret. N-ai trage aceeași concluzie?

— De aceea m-ați luat în custodie, Doamnă Primar? Ca să mă protejați de cea de-a Doua Fundație?

— Parțial adevărat, într-o anumită măsură. Atenta înregistrare făcută de Liono Kodell în legătură cu părerile tale va fi dată publicității nu atât pentru a feri populația Terminusului și a Fundației de inutilele confuzii create de vorbele tale necugetate, cât pentru a proteja Fundația împotriva altor tulburări. Dacă a Doua Fundație există, nu vreau ca atenția ei să se îndrepte asupra ta.

— Ia te uită, izbucni Trevize cu ironie amară. Spre binele meu? De dragul ochilor mei căprui?

Branno tresări și apoi, pe neașteptate, râse delicat:

— Nu sunt chiar atât de bătrână, Consiliere, ca să nu-mi dau seama că ai niște ochi fermecători, iar cu treizeci de ani în urma, ei ar fi putut fi motivul acțiunilor mele. Acum, însă, n-aș mișca un deget ca să te salvez, dacă ar fi vorba numai de ochi. Dar dacă a Doua Fundație există și-și îndreaptă atenția asupra persoanei tale, s-ar putea să nu se mulțumească doar cu asta. Trebuie să mă gândesc și la viața mea și a altora cu mult mai inteligenți și mai valoroși decât tine, precum și la planurile pe care le-am făcut.

— Așa, deci? Credeți că a Doua Fundație există de vreme ce reacționați cu atâta precauție față de un posibil răspuns al ei?!

Branno lovi cu pumnul în masă!

— Cred, bineînțeles, întruchipare a neghiobiei ce ești! Dacă n-aș ști că cea de-a Doua Fundație există și dacă nu aș lupta împotriva ei din răspuțeri, crezi că aș acorda atenție celor spuse de tine pe tema asta? Dacă a Doua Fundație n-ar exista, ar avea vreo importanță că tu declari contrariul? De luni întregi voiam să-ți pun lacăt la gură înainte de-a face declarații publice, dar mi-a lipsit puterea politică ca să tratez cu duritate un Consilier. Apariția lui Seldon mi-a consolidat imaginea și mi-a dat puterea — fie și temporar — și exact în momentul acela *te-ai dat în spectacol*. Am acționat pe dată, iar acum te-aș ucide fără să mă mustre conștiința și fără să ezit o clipă dacă n-o să faci exact ce ți se va cere. Discuția noastră de la această oră din noapte, când aș prefera să dorm, a avut scopul de a te face să crezi cele ce-ți spun. Vreau să știi că problema celei de-a Doua Fundații, pe care am avut grijă să te fac să o expui *singur*, mă îndeamnă și-mi oferă chiar suficiente motive pentru a cere să ți se șteargă memoria fără proces și fără judecată.

Trevize dădu să se ridice de pe scaun.

— A, te rog să nu încerci ceva necugetat. Sunt o femeie în vârstă, cum fără îndoială crezi, dar ai muri înainte de a mă atinge. Suntem supravegheați de oamenii mei, tinere nesăbuit.

Trevize se așează. Cu o voce ușor nesigură spuse:

— Nu mai înțeleg. Dacă ați crede în existența celei de-a Doua Fundații n-ați vorbi despre ea atât de direct. Nu v-ați expune primejdiilor despre care afirmați că mă păndesc.

— Recunoști, deci, că am ceva mai mult bun simț decât tine. Cu alte cuvinte, crezi că a Doua Fundație există, dar cu toate astea vorbești fără ocoliș despre ea pentru că ești nesăbuit. Eu cred că există și vorbesc și eu neîngrădit, însă numai pentru că mi-am luat măsuri de precauție. Întrucât se pare că ai citit cu atenție istoria lui Arkady s-ar putea să-ți amintești că se referă la tatăl ei, care a inventat ceea ce ea numea „Dispozitiv de Bruiere Mentală”. Servește ca un scut față de tipul de putere mentală pe care o posedă a Doua Fundație. Încă există și a fost perfecționat în condiții deosebite de securitate. Această casă este, pentru moment, sigură în fața oricărei încercări de interceptare. Dacă tot am limpezit acest aspect, dă-mi voie să-ți spun ce ai de făcut.

— Ce anume?

— Va trebui să afli dacă e adevărat ceea ce credem amândoi. Urmează să descoperi dacă a Doua Fundație mai există și dacă da, să afli unde. Asta înseamnă că va trebui să părăsești Terminusul și să pleci, încă nu știu încotro — chiar dacă în final s-ar putea să rezulte, la fel ca pe vremea lui Arkady, că a Doua Fundație există în mijlocul nostru. Înseamnă că nu te vei întoarce decât atunci când vei avea ceva de comunicat; iar dacă n-ai nimic de spus, nu vei reveni niciodată, iar populația de pe Terminus va număra un prost mai puțin.

Trevize se trezi că-i tremura glasul:

— Cum, cum aș putea să-i caut fără să dau în vileag acest lucru? Vor înscena vreun accident iar dumneavoastră nu veți ști cu nimic mai mult decât înainte.

— Atunci, *nu-i* căuta, copil neștiutor. Caută altceva. Iscodește cu tot sufletul și cu mintea și *dacă*, în această căutare, dai de *ei*, pentru că ei nu te-au considerat demn de atenție, atunci foarte bine pentru tine! În acest caz, poți să ne transmiți informația ecranată și codificată prin hiperundă, și abia atunci vei primi, ca recompensă, dreptul de a te întoarce.

— Presupun că aveți idee ce ar trebui să caut.

— Desigur. Îl cunoști pe Janov Pelorat?

— N-am auzit niciodată de el.

— Îl vei întâlni mâine. Îți va spune ce trebuie să cauți și te va însoți într-una din navele noastre cele mai perfecționate. Veți fi doar voi doi, pentru că nu pot risca să trimit mai multe persoane. Și dacă vei face vreodată încercarea să te întorci fără a ne aduce informațiile de care avem nevoie, atunci nici nu vei ajunge la un parsec distanță de Terminus și vei fi făcut pulbere stelară. Asta-i tot. Conversația noastră a luat sfârșit.

Se ridică, își privi mâinile și apoi cu mișcări încete își trase mânușile. Se întoarce spre ușă și imediat apărură două gărzi cu armele în mâini. Cei doi se dădură în lături făcându-i loc sa treacă.

Când ajunsese în cadrul ușii se întoarce:

— Mai sunt și alte gărzi afară. Să nu faci ceva necugetat ca să le iriți, căci asta ne va scuti de prezenta ta supărătoare.

— Iar dumneavoastră veți pierde foloasele pe care vi le-aș putea aduce, remarcă Trevize, constatând că, grație unui mic efort, reușise să spună asta pe un ton aproape nepăsător.

— Vom risca și asta, îi răspunde Branno cu un zâmbet lipsit de umor.

Liono Kodell o aștepta afară.

— Am ascultat totul, doamnă Primar. Ați dovedit o răbdare extraordinară.

— Iar eu sunt extraordinar de obosită. Am impresia că ziua asta a avut șaptezeci și două de ore. Acum las totul în seama ta.

— Întocmai, dar spuneți-mi: Chiar a existat un Dispozitiv de Bruiere Mentală instalat în junii casei?

— Of, Kodell, oftă ostenită Branno. Ai prea multă experiență ca să nu-ți dai seama de realitate. Îți imaginezi că a Doua Fundație supraveghează totul pretutindeni și tot timpul? Nu sunt atât de romantică precum Trevize; el ar fi în stare să creadă așa ceva, dar eu nu. Și chiar dacă așa ar sta lucrurile, dacă ochii și urechile celei de-a Doua Fundații ar fi pretutindeni, existența unui asemenea dispozitiv nu ne-ar fi dat de gol pe dată? În același timp, folosirea lui n-ar fi arătat celei de-a Doua Fundații că posedăm un mijloc de protecție împotriva puterilor ei prin apariția unei regiuni opace din punct de vedere mental? Și, până în momentul în care-l vom folosi cu maximă eficiență, secretul existenței acestui dispozitiv merită a fi protejat mai mult decât Trevize, sau chiar decât noi doi împreună. Și totuși... Acum se aflau în vehiculul de teren, condus de Kodell.

— Și totuși..., zise Kodell.

— Totuși ce? Întrebă Branno. A, da. Tânărul acesta este inteligent. L-am făcut neghiob, prost și cum mi-a venit la gură de atâtea ori în cursul discuției, doar ca să-l pun la punct, dar nu mi-am găsit omul. E tânăr și a citit prea multe dintre romanele lui Arkady Darell, iar ele l-au făcut să creadă că Galaxia este ca în cărți, însă are o intuiție și capacitatea de a înțelege repede orice, și ar fi mare păcat să-l pierdem.

— Deci sunteți sigură că-l vom pierde?

— Foarte sigură, spuse Branno cu tristețe. Cu toate astea, poate că-i mai bine așa. Nu avem nevoie de tineri romanțioși care dau buzna orbește și distrug într-o clipită ceea ce probabil că ne-a luat ani de zile să făurim. În plus, va servi unui scop. Cu siguranță că va atrage atenția celei de-a Doua Fundații, presupunând că ea există și că o preocupă soarta noastră. Și în timp ce ei se vor ocupa de Trevize, există probabil șansa ca noi să trecem nebăgați în seamă. Poate că ni se oferă chiar mai mult decât șansa de a fi ignorați. Există și posibilitatea, și ne punem mari speranțe în asta, ca ei să se dea de gol prin grija lor deosebită de a-l urmări pe Trevize. În felul acesta, vom avea și prilejul și timpul necesar pentru a pune la punct contramăsuri.

— Prin urmare, Trevize va atrage trăsnetul.

Bazele lui Branno tresăriri:

— A, e metafora pe care am căutat-o tot timpul. El va fi paratrăsnetul nostru, care va absorbi șocul loviturii, apărându-ne pe noi contra răului.

— Iar acel Pelorat, care se va afla de asemenea în calea trăsnetului?

— S-ar putea să aibă și el de suferit. Dar n-avem de ales.

Kodell aprobă cu o mișcare calmă din cap:

— Păi, știți ce spunea Salvor Hardin: „Sentimentele morale nu trebuie să te împiedice să faci ceea ce este corect”.

— În aceste clipe n-am sentimente morale, murmură Branno. Am doar o senzație de sfârșeală. Și totuși, aș putea face o listă de oameni pe care aș prefera să-i pierd în locul lui Golan Trevize. E un tânăr atrăgător. Și sunt sigură că știe asta. Ultimele cuvinte îi rămăseră nedeslușite lui Kodell pentru că ea închise ochii și alunecă ușor în somn.

3. Istoricul

JANOV PELORAT avea părul complet albit, iar în momente de relaxare, chipul său părea cam lipsit de expresie. Numai că Pelorat rareori își oferea momente de relaxare. De statură și de greutate medie, obișnuind să se miște calm și fără grabă și să vorbească domol și cumpănit, părea să aibă cu mult peste cei cincizeci și doi de ani, vârsta lui reală.

Nu plecase niciodată de pe Terminus, lucru cu totul neobișnuit, mai ales pentru un om atât de dedicat profesiei lui. Nici el însuși nu era sigur dacă sedentarismul acesta era în acord sau în dezacord cu pasiunea lui devoratoare pentru istorie.

Pasiunea vecină cu obsesia se născuse dintr-o dată pe la vârsta de cincisprezece ani când, bolnav fiind, i se dăduse o carte cu legende ale începuturilor. Observase că în acele legende apărea în mod repetat motivul unei lumi singurate și izolate — o lume care nici măcar nu era conștientă de izolarea ei, întrucât nu cunoscuse niciodată o altă stare.

Boala îi trecuse pe dată. După două zile citise cartea de trei ori și se însănătoșise. În ziua următoare se afla la consola computerului, căutând toate referințele pe care i le-ar fi putut pune la dispoziție Biblioteca Universității Terminus despre legende asemănătoare.

De atunci se adâncise în studiul unor astfel de legende. Biblioteca Universității Terminus nu deținea un fond prea mare în acest domeniu dar, când crescui, descoperi cu bucurie posibilitatea împrumuturilor interbibliotecii. Ajunsesă să posede copii care fuseseră recepționate prin hiperradiații până și din îndepărtata Ifnia.

Devenise profesor de istorie antică și acum, după treizeci și șapte de ani de activitate, își începea primul său an de concediu universitar, pe care îl solicitase în ideea de a face o călătorie (prima, de altfel) prin spațiu, spre Trantor.

Pelorat își dădea seama că era cu totul neobișnuit ca o persoană de pe Terminus să nu fi călătorit prin spațiu. Niciodată nu avusese intenția de a se face remarcat în acest fel. Numai că de fiecare dată când era gata să plece în spațiu găsea vreo carte nouă, vreun studiu sau vreo analiză interesantă.

Și atunci își amăna proiectata călătorie până când citea totul din scoarță în scoarță și adăuga, dacă era posibil, câte-un element nou sau vreo speculație la muntele de detalii pe care îl poseda deja. În cele din urmă, singurul lui regret era că nu făcuse această călătorie spre Trantor.

Trantor fusese capitala Primului Imperiu Galactic și reședința împăraților vreme de douăsprezece mii de ani și, înainte de aceasta, capitala unuia dintre cele mai importante regate pre-imperiale care, încet-încet, cucerise sau absorbisese celelalte regate, întemeind Imperiul.

Trantor fusese un oraș ce cuprindea o întreagă lume, un oraș construit din metal. Pelorat citise despre el în lucrările lui Gaal Dornick, iar acesta vizitase Trantorul pe vremea lui Hari Seldon. Volumul lui Dornick nu mai fusese retipărit, iar Pelorat ar fi putut vinde exemplarul pe care-l poseda pentru o sumă care făcea cât jumătate din salariul său pe un an, dar ideea de a se despărți de el l-ar fi îngrozit pe istoric.

Bineînțele că atunci când se referea la Trantor, ceea ce îl interesa mai mult era Biblioteca Galactică, fiindcă aceasta fusese cea mai mare din Galaxie pe vremurile imperiale (când se numea Biblioteca Imperială). Trantor, capitala celui mai mare și populat Imperiu pe care-l cunoscuse vreodată umanitatea, fusese un singur oraș mare cât o lume, a cărui populație depășea cu mult patruzeci de miliarde de suflete, iar Biblioteca sa strânseese dovezi ale întregii munci creatoare (sau distractive) a umanității, suma completă a cunoștințelor umane. Și era informatizată într-o asemenea măsură, încât numai experții puteau opera computerele.

Demn de luat în seamă era că Biblioteca supraviețuise. Pe Pelorat acest lucru îl uimea cel mai mult. În urmă cu două secole și jumătate, când se prăbușise și fusese devastată, planeta Trantor suferise distrugerii îngrozitoare, iar istoriile privind mizeria umană și moartea sunt de nepovestit. Cu toate acestea, Biblioteca supraviețuise, apărâtă (se spunea) de către studenții Universității, care folosiseră arme ingenioase concepute de ei înșiși. (Unii împărțeau părerea că faptele de vitejie ale studenților în apărarea Universității erau prezentate romanțat).

În orice caz, Biblioteca rezistase de-a lungul întregii perioade în care devastările se ținuseră lanț. În această bibliotecă de pe o lume în ruine lucrase Ebling Mis când aproape că aflase locul unde se afla cea de-a Doua Fundație (potrivit relatărilor în care oamenii Fundației încă mai credeau, dar față de care istoricii își exprimaseră dintotdeauna rezervele).

La vremea lor, cele trei generații de Darelli — Bayta, Toran și Arkady — călcaseră pe

Trantor. Cu toate acestea, Arkady nu vizitase Biblioteca, iar din epoca în care trăise ea și până acum, Biblioteca nu influențase în vreun fel istoria galactică.

Nimeni de pe Fundație nu mai venise pe Trantor de circa o sută douăzeci de ani, dar nu erau motive temeinice să se considere că Biblioteca n-ar mai fi acolo. Cea mai sigură dovadă era faptul că ea nu exercitase nici o influență. Cu siguranță că distrugerea ei ar fi provocat emoție.

Biblioteca fusese arhaică și demodată și pe vremea lui Ebling Mis, dar acest lucru nu putea decât să prezinte avantaje. Pelorat își freca mâinile încântat când se gândea la o asemenea Bibliotecă. Cu cât mai veche și demodată, cu atât era mai probabil să posede ceea ce căuta el. În visurile sale, Pelorat intra în Bibliotecă și întreba cu o voce șoptită și temătoare: „Biblioteca a fost modernizată? Ați zvârlit vechile benzi și computerizările?” Și de fiecare dată își imagina răspunsul bibliotecarilor prăfuiți și bătrâni cât veacul: „E la fel ca întotdeauna, Professore.”

Iar acum avea să i se-mplinească visul. Chiar Primarul în persoană îi dăduse asigurări. Avea, însă, o nelămurire: cum de știuse ea despre lucrările lui, fiindcă nu reușise să publice prea multe articole? Deși puține, lucrările lui fuseseră îndeajuns de documentate pentru a merita publicarea, dar nu făcuse o impresie nemaipomenită. Cu toate acestea, se spunea că Branno cea de Bronz știa tot ce se petrece pe Terminus și că avea ochi până și în vârful degetelor. Pelorat era în stare să creadă și acest lucru, dar dacă ea știa despre opera lui de ce nu o considerase și până acum importantă pentru a-l ajuta cât de cât din punct de vedere financiar?

În mare măsură, se gândi el, stărnind toată amărăciunea pe care-o avea în suflet, Fundația părea cu ochii ațintiți către viitor. Toată lumea era absorbită de ideea celui de-al Doilea Imperiu și de destinul acestuia. Nimeni n-avea timp și nici dorința de a arunca din când în când câte-o privire înapoi spre trecut — iar cei care-o făceau, deranjau.

Asta dovedea, desigur, o anumită doză de mărginire, însă de unul singur nu putea alunga prostia. Și poate că era mai bine așa. Își va continua căutările dragi lui și într-o bună zi poate că avea să sosească momentul în care să fie recunoscut drept marele Căutător al Esențialului.

Bineînțeles, asta însemna (iar el, ca intelectual, era prea cinstit ca să refuze a înțelege) că și el era absorbit de viitor — un viitor în care avea să fie aclamat și să fie declarat erou de talia lui Hari Seldon. De fapt, el va fi mai mare, deoarece cum se putea compara desfășurarea unui viitor trasat limpede pe durată de numai un mileniu cu descifrarea unui trecut lung de cel puțin douăzeci și cinci de milenii?

Și această clipă, ziua, lui cea mare, sosise.

Primarul spusese că marele moment va veni la o zi după apariția imaginii lui Seldon. Acesta era singurul motiv pentru care, cu multe luni înainte, Pelorat se arătase interesat de Criza Seldon care acaparase gândurile tuturor celor de pe Terminus și chiar din Federație.

Pentru el însă nu prezenta nici o importanță dacă Terminusul avea să rămână în continuare capitala Fundației, ori nu. Iar acum, când criza lămurise lucrurile, Pelorat nu știa sigur cui dăduse dreptate Hari Seldon sau dacă problema în litigiu fusese luată măcar în discuție.

Îi era suficient că Seldon apăruse și că acum sosise *ziua cea mare*.

Era trecut de două după-amiază când autovehiculul de teren opri pe alea din fața casei lui Pelorat, situată într-o zonă destul de izolată din afara orașului Terminus.

Ușa din spate a mașinii se dădu în lături fără zgomot. Un gardian în uniformă Unității de Siguranță a Primăriei coborî primul, urmat de un tânăr și de alte două gărzii.

Pelorat rămase impresionat fără să vrea. Iată că Primarul nu numai că știa de lucrările lui, dar le considera și de cea mai mare importanță. Persoanei care avea să-i fie tovarăș de călătorie i se dăduse o gardă de onoare, iar lui i se promisese o navă de înaltă clasă pe care tovarășul lui avea să o piloteze. Deosebit de măgulitor! Deosebit...

Menajera lui Pelorat deschise ușa. Tânărul intră, iar cele două gărzii se așezară de o parte și de cealaltă a ușii. Pelorat văzu că cel de-al treilea gardian rămăsese afară și că tocmai sosise al doilea vehicul de teren. Pază suplimentară!

Uluitor!

Se întoarse, îl văzu pe tânăr în cameră și rămase surprins descoperind că figura îi era cunoscută din holotransmisii.

— A, dumneavoastră sunteți Consilier. Sunteți Trevize!

— Golan Trevize. Exact. Dumneavoastră sunteți Profesor Janov Pelorat?

— Da, da, răspuse Pelorat. Iar dumneavoastră sunteți cel care va...

— Vom călători împreună, răspuse Trevize destul de sec. Sau cel puțin așa mi s-a

comunicat.

— Dar nu sunteți istoric.

— Nu, nu sunt. După cum singur ați spus, sunt Consilier, politician.

— Da... Unde mi-o fi mîntea? Istoric sunt eu, prin urmare la ce-ar mai trebui al doilea?

Dumneavoastră veți pilota nava.

— Da, mă pricep foarte bine la treaba asta.

— Ei, păi *asta-i* exact ce ne trebuie. Excelent! Tinere, regret că n-am o viziune practică asupra lumii, la fel ca oamenii politici, dar dacă *dumneavoastră* sunteți un om practic, vom forma o echipă reușită.

— În momentul de față nu mă pot lăuda cu claritatea viziunii mele, dar se pare că va trebui să ne străduim să alcătuim o echipă bună. N-avem de ales.

— Atunci să sperăm că-mi voi putea învinge teama față de călătoria în spațiu. Știți, domnule Consilier, n-am ieșit niciodată în spațiu. Sunt legat de pământ, dacă pot să mă exprim astfel. Apropo, nu vreți un pahar cu ceai? O voi ruga pe Kloda să ne pregătească ceva. Înțeleg că avem, totuși, câteva ore până la plecare. De fapt, eu sunt pregătit și acum. Am tot ce ne trebuie. Primarul a dovedit o bunăvoință ieșită din comun. Mă uimește interesul domniei sale față de acest proiect.

— Deci știți de acest proiect? De când? se interesă Trevize.

— Primarul m-a abordat (și, spunând acestea, Pelorat se încruntă ușor și păru să facă niște socoteli în minte) acum două sau trei săptămâni. Eu am fost *încântat*. Iar acum, dacă m-am lămurit că-mi trebuia un pilot și nu un al doilea istoric, mă bucur că *dumneavoastră*, stimate prieten, veți fi tovarășul meu de călătorie.

— Cu două sau poate trei săptămâni în urmă, repetă Trevize cu o voce mirată. Deci, se pregătea de multă vreme. Iar eu... Vocea i se stinse.

— Poftim?

— A, nimic, Professore. Am uneori prostul obicei de a gândi cu voce tare. Dacă voiajul nostru se va prelungi, va trebui să vă obișnuiri cu asta.

— Da, cu siguranță, încuviință Pelorat, îndemnându-l pe Trevize cu gesturi largi către masa din sufragerie unde ceaiul fusese adus cu mare fast de către menajeră. Știm când plecăm, dar n-avem idee când ne vom întoarce. Primarul m-a asigurat că putem călători cât dorim, că toată Galaxia va fi a noastră și că putem apela la fondurile financiare ale Fundației oriunde vom merge. A precizat, desigur, că aceste cheltuieli ar trebui să fie rezonabile. Am promis că vom proceda întocmai. (Chicoti vesel și-și frecă mâinile.) Luați loc, stimate prieten, luați loc. Cine știe când vom mai lua masa pe Terminus.

Trevize se așază.

— Aveți familie, Professore?

— Am un fiu, la Universitatea Santanni. Cred că-i chimist sau ceva de genul ăsta. Seamănă cu maică-sa. Nici ea n-a stat prea multă vreme cu mine, așa că vă dați seama că nu port grija nimănui; cum s-ar zice, nimic nu mă împiedică să-mi caut norocul. Sunt încredințat că nici *dumneavoastră* n-aveți pe nimeni. Dar luați un sandviș, tinere domn.

— Nici pe mine nu mă reține mare lucru. Poate căteva femei. Una vine, alta pleacă...

— Așa-s femeile. E bine când lucrurile se aranjează așa. Ba chiar e și mai plăcut când descoperi că relațiile astea nu trebuie luate în serios. N-ai copii, bănuiesc.

— Nici unul.

— Foarte bine! Știi, sunt într-o dispoziție de zile mari. Când ai venit, am rămas puțin surprins, recunosc. Acum, însă, găsesc că ești foarte reconfortant. Îmi lipseau tinerețea și entuziasmul unei persoane care să se simtă în largul ei în Galaxie. Vom porni într-o căutare, știi. O căutare cu totul deosebită.

Chipul calm al lui Pelorat și vocea lui domoală fură străbătute de o vioiciune neobișnuită, fără însă ca trăsăturile feței sau intonația să lase să se observe ceva.

— Mă întreb dacă ți s-a spus despre asta.

— O căutare cu totul deosebită? Întrebă Trevize încercând să înțeleagă.

— Da, bineînțeles. Printre zecile de milioane de lumi locuite ale Galaxiei există o perla neprețuită și nu posedăm decât vagi indicii care să ne slujească drept ghid. Și tocmai din pricina asta, dacă o vom găsi, vom obține un trofeu inegalabil. Iar dacă vom reuși asta împreună, băiete, o, ar trebui să-ți spun Trevize, pentru că n-aș vrea să crezi că mi-am pus în gând să te domin, atunci, numele noastre vor fi pe toate buzele oamenilor până la sfârșitul timpului.

— Trofeul despre care vorbiți, perla aceasta neprețuită...

— Vorbesc precum Arkady Darell — știi, scriitoarea — când se referea la cea de-a Doua Fundație, nu-i așa? Nici nu-i de mirare că pari surprins. (Pelorat lăasă capul pe spate, de parcă ar fi vrut să izbucnească în râs, însă se mulțumi să zâmbească.) Nu-i ceva atât de nebunesc și de lipsit de importanță, te asigur.

— Dacă nu vă referiți la cea de-a Doua Fundație, atunci despre ce este vorba, Profesore? Pelorat deveni dintr-o dată grav. chiar împăciuitor:

— A, deci Primarul nu ți-a spus? E ciudat, să știi. Zeci de ani am disprețuit guvernul pentru incapacitatea lui de a înțelege cu ce mă ocupam, iar acum, dintr-o dată, Primarul Branno a devenit extraordinar de generos.

— Da, spuse Trevize, fără a încerca să-și ascundă ironia în glas, Primarul este o femeie animată de nebănuite sentimente filantropice, dar mie nu mi-a spus despre ce este vorba.

— Deci n-ai nici o idee despre cercetările mele?

— Nu. Regret.

— Nu-i nevoie să-ți ceri scuze. Nu-i nimic. N-am făcut ceva ieșit din comun ca să auzi de mine. Să-ți explic. Tu și eu vom căuta și vom găsi, pentru că mi-a venit o idee extraordinară, da, vom descoperi Pământul.

Trevize nu dormise bine în noaptea aceea.

Se zbătuse neîncetat, fără să găsească ieșire din închisoarea pe care bătrâna o construise în jurul lui. Nu putea găsi o cale de scăpare.

Era silit să plece în exil și nu avea cum să se opună. Hotărârea fusese implacabilă și rece și Primarul nu se deranjase câtuși de puțin să ascundă neconstituționalitatea întregii acțiuni. El se bazase pe drepturile sale de Consilier și de cetățean al Federației, iar ea nu dovedise nici o urmă de respect față de ele.

Iar acum, acest Pelorat, acest ciudat erudit care părea să trăiască într-o lume cu care nu avea nici cea mai vagă legătură, îi spunea că vajnica bătrână făcuse pregătiri pentru plecarea asta cu săptămâni înainte.

Se simțea „băiețelul” la care făcuse ea referire.

Avea să fie exilat împreună cu un specialist în istorie care nu-l scosese din „stimat prieten” și care părea să trăiască un sentiment de bucurie tăcută pentru că se afla în pragul unei călătorii Galactice în căutarea Pământului!

În numele bunicii Catărului, ce mai era și Pământul ăsta?

Întrebase. Era absolut normal! De cum auzise numele acesta ceruse lămuriri:

— Iertați-mă, Professore. Sunt un ignorant în specialitatea dumneavoastră și sper că nu vă supărați dacă o să vă rog să-mi dați o explicație pe înțelesul meu. Ce este Pământul?

Cu un aer grav, Pelorat îl privise lung și spusese:

— E o planetă. Planeta originară. Cea pe care au apărut pentru întâia oară ființele umane, stimulate prietene.

— Au apărut pentru întâia dată? făcuse Trevize ochii mari de mirare. De unde?

— De niciunde. E planeta pe care umanitatea s-a dezvoltat din animale inferioare, prin procese evolutive.

Trevize se gândise la spusele lui Pelorat, apoi clătinase din cap:

— Nu înțeleg ce vreți să spuneți.

Pe chipul lui Pelorat apăruse o expresie de iritare care dispăruse într-o clipă. Își dresese glasul și continuase:

— A fost o vreme când Terminus nu avea populație. Ființele umane au sosit de pe alte lumi. Presupun că știi asta.

— Da, desigur, spusese Trevize indispus.

Îl iritase tonul doctoral al celui alt.

— Foarte bine. Acest lucru rămâne valabil și pentru toate celelalte lumi. Anacreon, Santanni, Kalgan... și multe altele. Toate au fost *întemeiate*. Cândva, în trecut, oamenii au sosit acolo de pe alte lumi, lucru adevărat și în cazul planetei Trantor care, chiar dacă vreme de douăzeci de mii de ani a fost o mare metropolă, înainte de asta n-a avut locuitori.

— Păi cum a fost înainte?

— Pustie! Adică, lipsită de ființe umane.

— Asta-i greu de crezut.

— Dar e adevărat. O dovedesc vechile documente.

— De unde au venit oamenii care s-au stabilit la început pe Trantor?

— Nimeni nu știe sigur. Sute de planete susțin că au fost populate în negurile antichității și la popoarele acestora se întâlnesc istorii ciudate privind sosirea primelor seminte ale umanității. Istoricii înclină să ignore astfel de povești și se gândesc în schimb la „Problema Originii.”

— Asta ce mai înseamnă? N-am mai auzit de așa ceva.

— Nici nu mă surprinde. Istoricii actuali nu prea îndrăgesc această problemă, recunosc asta. Însă a fost o vreme, în timpul decăderii Imperiului, când ea a stârnit interes în rândul intelectualilor. Salvor Hardin o menționează în trecere în memoriile lui. Este o problemă de identitate și de localizare a planetei de pe care a pornit totul. Dacă privim înapoi în timp, umanitatea se retrage de pe lumile cele mai recent colonizate spre altele mai vechi, și de acolo spre altele și mai vechi, până când totul se concentrează pe o singură lume — cea originară.

Trevize se gândise pe dată la efectul evident al argumentației:

— N-ar fi putut exista mai multe planete de origine?

— Bineînțeles că nu. Ființele umane din întreaga Galaxie aparțin unei singure specii. O

specie unică nu *poate* avea originea pe mai mult de o planetă. Este imposibil.

— De unde știți?

— În primul rând, și Pelorat își împreună mâinile, lăsând impresia că se pregătea, neîndoindu-se, să țină o lungă și complicată prelegere. Apoi își lăsase mâinile, să alunece pe lângă corp și spusese pe un ton convingător:

— Stimate prieten, îți dau cuvântul meu de onoare.

Trevize făcuse o plecăciune politicoasă și zisese:

— Nici prin gând nu-mi trece să pun la îndoială cuvântul dumneavoastră, Profesor Pelorat. Presupunând, prin urmare, că există o planetă de origine, n-ar putea apare sute care să pretindă această onoare?

— Nu numai că ar putea, ci chiar *există*. Cu toate acestea, pretențiile sunt nejustificate. Nici una dintre sutele de planete care aspiră să li se acorde această onoare nu poate menționa urme ale unei societăți prehiperspățiale, ca să nu mai vorbim de dovezi privind evoluția umană din organisme preumane.

— Atunci dumneavoastră susțineți că *există* o planetă de origine dar că, din anumite motive, nu emite pretenții la acest titlu?

— Ai spus un mare adevăr.

— Și aveți de gând să o căutați?

— O vom căuta împreună. Aceasta este misiunea noastră. Primarul Branno a planuit totul. Tu vei pilota nava până la Trantor.

— Trantor? Dar nu e planeta de origine. Chiar dumneavoastră ați afirmat asta acum câteva minute.

— N-am spus așa ceva. De Pământ e vorba.

— Arunci de ce nu-mi spuneți să pilotez nava spre Pământ?

— Cred că n-am fost destul de clar. Pământul e un nume legendar. El s-a păstrat cu sfîințenie în miturile antice. N-are un înțeles de care să fim siguri, dar e mai convenabil să folosim cuvântul ca sinonim pentru „planeta de origine a speciei umane”. Nu se știe care-i planeta din spațiul real pe care o definim drept „Pământ”.

— Cei de pe Trantor știu?

— Eu sper să găsesc informațiile acolo, bineînțeles. Pe Trantor se află Biblioteca Galactică, cea mai mare din sistem.

— Dar sunt sigur că Biblioteca a fost cercetată de cei care studiau „Problema Originii” pe vremea Primului Imperiu.

Pelorat dăduse gânditor din cap:

— Da, dar probabil că nu îndeajuns de bine. Eu am aflat despre „Problema Originii” multe lucruri pe care cercetătorii imperiali de acum cinci secole nu le știau. Cu ceea ce știu, aș putea înțelege mai lesne documentele vechi, înțelegi? M-am gândit la acest aspect de multe ori și am în minte câteva idei nemaipomenite.

— Îmi închipui că ați spus toate acestea Primarului Branno și că ea este de acord.

— De acord?! Stimate prieten, a fost în al nouălea cer. Mi-a spus că Trantor este sigur locul în care voi găsi tot ce vreau să știu.

— Neîndoindu-se, bolborosi Trevize.

Amintirea acestei discuții nu-i dăduse pace toată noaptea. Primarul Branno îl trimitea în spațiu ca să afle tot ce se putea despre cea de-a Doua Fundație. Îl trimitea cu Pelorat, astfel încât să-și poată ascunde adevăratul scop sub masca așa-zisei descoperiri a Pământului — o căutare care l-ar fi purtat pretutindeni prin Galaxie. Era, de fapt, o deghizare perfectă, și din acest punct de vedere trebuia să-și mărturisească admirația față de iscusința minții ei.

Dar de ce Trantor? Ce rost avea? De îndată ce vor ajunge pe Trantor, Pelorat va intra în Biblioteca Galactică și nu va mai ieși în veac. Având la dispoziție teancuri de cărți, filme, documente, nenumărate computerizări și reprezentări simbolice, cu siguranță că nu va voi să mai plece de acolo.

Pe lângă acestea...

Demult, pe vremea Catărului, Ebling Mis mersese pe Trantor. Se spunea că descoperise locul unde se afla a Doua Fundație și că murise înainte de a dezvălui secretul acesta, dar după aceea și Arkady Darell reușise să descopere a Doua Fundație chiar pe Terminus și cuibul membrilor ei fusese distrus. Locul celei de-a Doua Fundații era *acum* în cu totul altă parte: prin urmare, ce elemente noi avea să ofere Trantor? Dacă tot pleacă în căutare, cel mai bine ar fi să meargă în oricare altă parte, *dar nu* pe Trantor.

Și în plus...

Nu avea de unde să știe ce mai plănuiise Branno, dar el nu era dispus să-i cânte în strună. Branno fusese în al nouălea cer de fericire, nu-i așa, la ideea unei călătorii spre Trantor? Ei bine, dacă Branno voia spre Trantor, nu vor merge acolo! În oricare altă parte, dar nu Trantor!

Și, epuizat după o noapte de gânduri chinuitoare, spre dimineață, Trevize căzu într-un somn profund.

A doua zi după arestarea lui Trevize, Primarului Branno îi mersese totul din plin. Fusese lăudată și apreciată mai mult decât merita și nimeni nu adusese vorba despre incidentul din Consiliu.

Cu toate acestea, știa foarte bine că în curând Consiliul avea să iasă din starea de paralizie și că asta va da naștere la o serie de interpelări. Va trebui să acționeze repede. Prin urmare, lăsând deoparte o mulțime de alte probleme, se dedică întru totul situației lui Trevize.

În timp ce Trevize și Pelorat discutau despre Pământ, Branno îl avea în fața ei pe Consilierul Munn Li Compore în Biroul Primarului. Perfect relaxată, ea îl măsura din ochi pe Compore, care stătea în fața biroului ei.

Mai mărunț și mai firav decât Trevize, era doar cu doi ani mai în vârstă decât acesta. Tineri și plini de cutezanță, amândoi își câștigaseră recent posturile de Consilieri, iar acesta părea singurul lucru care-i apropiase, fiindcă în rest erau cu totul diferiți.

Dacă Trevize strălucea cu o intensitate orbitoare, Compore radia o încredere în sine plină de seninătate. Asta se datora, probabil, părului lui blond și ochilor albaștri, care nu erau câtuși de puțin obișnuite printre locuitorii Fundației. Aceste trăsături îi confereau o delicatețe aproape feminină care (socotea Branno) îl făceau mai puțin atrăgător pentru femei decât Trevize. Ținea totuși, mai mult decât se cuvenea, la propria-i înfățișare pe care încerca să și-o pună în evidență purtând părul destul de lung și îngrijindu-se să-i fie tot timpul buclat. Purta o ușoară tușă de albastru sub sprâncene, tocmai pentru a accentua culoarea ochilor. (Tușele de diferite nuanțe deveniseră un lucru obișnuit pentru bărbați în cursul ultimilor zece ani).

Nu alerga după femei. Ducea o viață liniștită alături de soția lui, însă nu-și manifestase până atunci intenția de a deveni tată și, după câte știa, nu avea o a doua consoartă clandestină. Și asta îl deosebea de Trevize care-și schimba prietenele la fel de des precum își schimba centiroanele strident colorate, binecunoscute tuturor.

Puține erau obiceiurile lui intime care să fi scăpat nedescoperite serviciului condus de Kodell, care acum ședea calm într-un colț al încăperii, radiind, ca întotdeauna, un aer de bună dispoziție.

— Consiliere Compore, încep Branno, ai adus Fundației un serviciu deosebit dar, din nefericire pentru dumneata, nu este cazul ca el să fie lăudat în public sau recompensat așa cum se obișnuiește.

Compore zâmbi. Avea dinți albi și egali și, pentru o clipă, Branno se întrebă fără să vrea dacă toți locuitorii Sectorului Sirius arătau astfel. Pretențiile lui Compore care susținea că provenea din exact acea regiune cam periferică unde se născuse bunicul lui dinspre mamă care, la rândul ei, fusese blondă cu ochi albaștri și afirma că și mama ei trăise în Sectorul Sirius. Dar, după câte știa Kodell, Compore nu deținea dovezi de necontestat în susținerea acestor pretenții.

„Toate femeile sunt vanitoase”, afirmase Kodell, „iar ea susținuse că avea strămoși pe un sistem îndepărtat și exotic tocmai pentru a aduce un plus de strălucire uimitoarei ei frumuseți.”

„Toate femeile?” întrebase Branno cu o voce uscată, iar Kodell zâmbise și adăugase spășit că el se referise la femeile obișnuite, bineînțeles.

— Nu este necesar ca poporul Fundației să știe despre serviciile pe care le-am adus, zise Compore. E de ajuns că aveți *dumneavoastră* cunoștința de ele.

— Știi. Și nu voi uita, dar n-o să te las să crezi că obligațiile tale s-au încheiat. Te-ai angajat pe un drum întortocheat și va trebui să continui să ne ajuți. Vrem mai multe informații despre Trevize.

— V-am spus tot ce știu despre el.

— Poate vrei să ne faci să credem asta. Sau poate că e ceea ce crezi cu adevărat. Cu toate astea, te rog să-mi răspunzi. Cunoști un domn pe nume Pelorat?

Compore se concentră și pe frunte îi apărură câteva riduri, apoi chipul i se însenină. Spuse apoi cu precauție:

— S-ar putea să-l cunosc, dacă l-aș vedea, însă numele nu pare să-mi sugereze nimic.

— E un erudit.

Buzele lui Compore se țuguiau într-un „Oho” destul de disprețuitor, dar mut, ca și când ar fi fost surprins că Primarul se aștepta ca el să cunoască oameni de știință.

— Pelorat este o persoană interesantă care, din motive știute numai de el, nutrește ambiția

de la vizita Trantor. Consilierul Trevize îl va însoți. Acum, pentru că ai fost bun prieten cu Trevize, și probabil că știi cum gândește, spune-mi: crezi ca Trevize va fi de acord să meargă spre Trantor?

— Dacă vă îngrijiiți ca Trevize să se îmbarce și dacă nava se îndreaptă spre Trantor, ce altceva ar putea face decât să meargă acolo? Doar nu vreți să-mi sugerați că se va răscula și va pune mâna pe navă ca s-o deturneze?

— Nu înțelegi. El și Pelorat vor fi singuri pe navă, iar Trevize va pilota.

— Mă întrebați dacă se va duce de bunăvoie pe Trantor?

— Da, acesta-i sensul întrebării.

— Doamnă, cum ar fi posibil să știu ce va face?

— Consilier Compom, ai fost prieten apropiat al lui Trevize. Știi despre credința lui în existența celei de-a Doua Fundații. Nu ți-a vorbit niciodată despre teoriile lui în ceea ce privește situarea ei, sau unde ar putea fi găsită?

— Niciodată, Doamnă Primar.

— Crezi că o va găsi?

Compom chicoti:

— Cred că a Doua Fundație, în ciuda puterii ei, a fost distrusă complet pe vremea lui Arkady Darell. Dau crezare relatării ei.

— Serios? În cazul acesta, de ce ți-ai trădat prietenul? Dacă ar fi căutat ceva ce nu există, ce rău ar fi putut provoca susținându-și teoriile lui bizare?

— Nu numai adevărul poate provoca rău, răspunse Compom. Poate că teoriile lui erau bizare, dar ele ar fi putut să dezorienteze poporul de pe Terminus și, semănând temeri și îndoieli cu privire la rolul Fundației în marele spectacol al istoriei galactice, ar fi slăbit forța conducătoare a Federației și credința în visul constituirii celui de-al Doilea Imperiu Galactic. Este limpede că și dumneavoastră ați gândit la fel, altfel nu l-ați fi arestat în plenul Consiliului și nu l-ați fi silit să ia acum calea exilului fără un proces. Permiteți-mi să vă întreb: de ce ați procedat astfel, Doamnă Primar?

— Să zicem că am fost îndeajuns de precaută să-mi pun întrebarea dacă nu cumva există o cât de mică posibilitate ca el să aibă dreptate și m-am gândit că părerea lui ar putea constitui o primejdie dacă ar fi exprimate activ și în mod direct.

Compom rămase fără replică.

Branno continuă:

— Sunt de acord cu tine, însă răspunderile pe care le presupune poziția mea mă obligă să iau în calcul această posibilitate. Aș vrea să te întreb din nou dacă ai vreun indiciu privind părerea lui Trevize despre locul în care ar putea fi a Doua Fundație și despre direcția în care ar putea merge.

— N-am nici o idee.

— Nu i-a scăpat niciodată vreo aluzie în această privință?

— Nu, sigur nu.

— Niciodată? Te rog să iei în serios întrebarea mea. Mai gândește-te! Chiar niciodată?

— Niciodată.

— Nici o aluzie? Nici măcar în glumă? N-a avut niciodată vreo scăpare? N-a spus uneori lucruri care acum, când privești în perspectivă, ar putea să aibă vreo însemnătate?

— Nici unul. Doamnă Primar, visurile lui privind a Doua Fundație sunt foarte neclare. Știi asta și nu reușiți decât să pierdeți timpul și să vă frământați mai mult decât s-ar conveni.

— Nu cumva ai trecut dintr-o dată de partea prietenului tău și acum încerci să-l protejezi după ce mi l-ai dat pe mână?

— Nu, zise Compom. L-am trădat din rațiuni care în acel moment mi s-au părut justificate și patriotice. Nu am motive să regret ceea ce am făcut și nici nu am de gând să-mi schimb atitudinea.

— Deci nu-mi poți oferi nici cea mai vagă idee privind direcția în care vor porni dacă ar avea o navă la dispoziție?

— După cum v-am mai spus deja...

— Și totuși, Consiliere, și spunând acestea chipul ei luă un aer întrebător amestecat cu regret, aș dori să știu încotro va merge.

— În cazul acesta, cred că ar trebui să instalați un hiperreleu pe nava lui.

— M-am gândit și la asta, Consiliere. Trevize este, totuși, un om bănuitor și presupun că-l va descoperi, oricât de iscusit va fi plasat. A, sigur că s-ar putea instala un asemenea sistem în așa fel încât să nu-l poată îndepărta fără să avarieze nava și, prin urmare, ar fi obligat să-l lase

la locul lui.

— O idee excelentă.

— Numai că, urmă Branno, în cazul acesta ar fi inhibat. Dacă nu se va simți liber și nestingherit s-ar putea să meargă în altă parte decât și-a pus în minte. Ceea ce-aș afla nu mi-ar fi de nici un folos.

— Atunci se pare că nu veți putea afla încotro va pleca.

— Ba aș putea, pentru că am de gând să procedez foarte primitiv. O persoană care se așteaptă la tot ce poate fi mai complicat și care se păzește nu se va gândi niciodată la ceva extrem de simplu. M-am gândit să pun pe cineva să-l urmărească pe Trevize.

— Să fie urmărit?

— Exact. De un pilot aflat pe altă navă. Vezi și singur cât de mult te-a surprins această idee? Și el ar fi la fel de uimit. S-ar putea să nu cerceteze spațiul în căutarea unei mase care îl însoțește și, în orice caz, vom avea grijă ca nava lui să nu fie echipată cu cele mai sofisticate dispozitive de detectare a maselor.

— Doamnă Primar, interveni Compôr, vă rog să nu interpretați drept lipsă de respect ceea ce vă voi spune, însă trebuie să vă atrag atenția că nu aveți experiență în probleme de zbor în spațiu. Nu se practică niciodată urmărirea unei nave de către alta, pentru că așa ceva nu se poate realiza. Trevize va fi pierdut la primul salt hiperspațial pe care-l va face. Chiar dacă nu-și dă seama că e urmărit, acel prim salt îi oferă șansa libertății. Dacă nu există un hiperreleu la bord, nava nu va putea fi detectată.

— Îmi recunosc lipsa de experiență. Spre deosebire de tine și de Trevize, nu am pregătire specială în acest domeniu. Cu toate astea, consilierii mei, care *au o asemenea pregătire*, mi-au spus că dacă o navă este observată cu puțin înainte de salt, direcția, viteza și accelerația permit, în general, calcularea saltului. Cu un computer perfecționat, cu un excelent simț de anticipare și cu o judecată limpede, un urmăritor ar putea reproduce saltul pentru a cădea din nou pe urmele navei, mai ales dacă are un detector de masă în care să se poată încrede.

— Asta s-ar putea întâmpla o dată, protestă energic Compôr, chiar de două ori, dacă urmăritorul este foarte norocos, dar cam atât. Nu puteți pune bază pe asta.

— Poate că da. Consiliere Compôr, ai participat la zboruri prin hiperspațiu când erai mai tânăr. După cum observi, știu o sumedenie de detalii despre tine. Ești un pilot excelent și ai realizat lucruri uimitoare în problema urmăririi unui competitor în cazul efectuării salturilor.

Compôr rămase cu gura căscată. Se foi neliiniștit pe scaun:

— Pe vremea aceea eram la colegiu. Am mai îmbătrânit de atunci.

— Nu ești chiar atât de bătrân. N-ai nici măcar treizeci și cinci de ani. Prin urmare, *tu* îl vei urmări pe Trevize, Consiliere. Oriunde va merge, vei fi pe urma lui și-mi vei raporta mie. Vei pleca la scurt timp după Trevize. El va decola peste câteva ore... Consiliere, dacă refuzi această însărcinare, vei fi închis pentru trădare. Dacă preiei nava pe care ți-o vom pune la dispoziție și nu vei reuși să-l urmărești, nu va fi nevoie să te deranjezi să te mai întorci. Vei fi distrus dacă vei încerca asta.

Compôr se ridică precipitat:

— Dar vreau să-mi trăiesc viața. Am atâtea lucruri de făcut. Am o soție. Nu pot abandona totul.

— Va trebui. Cei care am ales să servim Fundația trebuie să fim pregătiți oricând să o facem, chiar și în condiții grele și prin efort prelungit, dacă situația o impune.

— Soția mea trebuie să mă însoțească, bineînțeles.

— Mă crezi cretină? *Bineînțeles* că va rămâne aici.

— Ca ostatic?

— Ostatic, dacă ții la cuvântul ăsta. Eu prefer să spun că vei avea de înfruntat primejdii, iar inima mea plină de bunătate o vrea aici, unde nu va fi în pericol. Discuțiile nu-și mai au rostul. Te găsești în stare de arest ca și Trevize, și sunt încredințată că-ți dai seama că trebuie să acționez repede, înainte de a se risipi euforia care a cuprins Terminusul. Mă tem că în curând steaua mea norocoasă va începe să pâlească.

— N-ai fost prea blândă cu el, Doamnă Primar, constată Kodell.

— De ce-aș fi? pufni Primarul. Și-a trădat un prieten.

— Asta a fost în folosul nostru.

— Da, întâmplător așa e. Însă n-o va mai face a doua oară.

— Dar de ce-ar mai trebui s-o facă?

— Hai, Liono, făcu Branno iritată, lasă joaca asta cu mine. Cel care este capabil să facă o dată un joc dublu va fi întotdeauna bănuțit că va recidiva.

— Dar dacă se va alătura din nou lui Trevize? Împreună ar putea...

— Nici tu nu crezi asta. În ciuda naivității și nesăbuiței lui, Trevize își va urmări țelul. El nu acceptă trădarea și, oricare ar fi circumstanțele, nu va mai avea niciodată încredere în Compor.

— Iertați-mă, Doamnă Primar, dar vreau să fiu sigur că vă înțeleg raționamentul. Așadar, în ce măsură *aveți* încredere în Compor? De unde știți că-l va urmări pe Trevize și că ne va informa corect? Vă bazați pe teama în ceea ce privește soarta soției lui? Pe dorința lui de a se întoarce la ea?

— Sunt factori de care trebuie să țin seama, însă nu mă bazez numai pe aceștia. Pe nava lui Compor va exista un hiperreleu. Trevize va bănuț că este urmărit și-l va căuta. Cu toate acestea, fiind urmăritor, Compor presupun că nu se va gândi că este supravegheat și nu va cerceta nava. Desigur, dacă va scotoci și-l va găsi, atunci va trebui să ne biziim pe farmecul soției lui.

— Și când te gândești că v-am dat lecții cândva, spuse răsând Kodell. Și care ar fi scopul urmăririi?

— O dublă protecție. Dacă Trevize va fi prins, poate Compor va continua și ne va aduce informațiile de care avem nevoie.

— Mai am o întrebare. Ce se întâmplă dacă, printr-o întâmplare, Trevize găsește a Doua Fundație și aflăm de existența ei de la el sau de la Compor sau dacă vom avea motive să bănuim existența ei, în ciuda morții amândurora?

— Eu sper că a Doua Fundație există *cu adevărat*, Liono, răspunse ea. În orice caz, Planul Seldon nu ne va mai servi multă vreme. Marele Hari Seldon l-a întocmit pe vremea decăderii Imperiului când, practic, nu se mai înregistrase nici un progres tehnic. Seldon a fost un produs al epocii sale și oricât de extraordinară ar fi fost această știință pe jumătate mitică a psihoistoriei, ea nu s-a putut smulge de contextul istoric. E sigur însă că ea nu admite un progres tehnologic *rapid*. Fondația tocmai asta a realizat, mai ales în ultima sută de ani. Posedăm dispozitive de detectare a masei cum n-au visat nici cei mai îndrăzneți fizicieni, computere capabile să răspundă gândurilor și, mai presus de toate, ecranare mentală. A Doua Fundație nu ne va mai controla multă vreme, chiar dacă acum o poate face. Vreau ca în ultimii mei ani la putere să fiu cea care să îndrepte Terminus pe un drum nou.

— Dar dacă, de fapt, nu există a Doua Fundație?

— Atunci vom porni de îndată pe un drum nou.

Somnul agitat care-l cuprinsese pe Trevize nu dură mult. Se trezi la a doua atingere a unei mâini.

Trevize tresări și, cu ochii lipiți de somn și nereușind să priceapă ce căuta într-un pat străin, dădu să se ridice:

— Da. Ce... ce e?

— Îmi pare rău, Consilier Trevize, începu Pelorat împăciuitor. Ești oaspetele meu și ar trebui să te las să te odihnești, dar a sosit Primarul. Rămăsese în picioare lângă pat, îmbrăcat în pijama și tremurând ușor. Abia atunci Trevize se trezi de-a binelea, cu toate că era încă obosit, și-și aminti unde se afla.

Primarul era în camera de zi, având înfațișarea calmă de întotdeauna. Era însoțită de Kodell care-și mângâia mustața albă.

Trevize își aranjă centironul cu mare grijă și se întrebă câtă vreme puteau sta despărțiți cei doi — Branno și Kodell.

— Consiliul și-a revenit deja în fire? întrebă ironic Trevize. Membrii lui sunt îngrijorați de absența vreunuia dintre ei?

— Dă unele semne de viață, răspunse Primarul, dar insuficiente ca să-ți slujească la ceva. Nimeni n-ar pune la îndoială faptul că încă am puterea de a te determina să pleci. Vei fi condus la Spațioportul Ultimate...

— Nu la Spațioportul Terminus, Doamnă Primar? Chiar vreți să mă lipsiți de ceremonia de rămas bun a mii de oameni înlăcrimați?

— A, văd că ți-ai recăpătat darul de a face glume infantile, Consiliere, și sunt încântată. Asta domolește ceea ce altfel ar putea deveni o licărire de conștiință. Tu și Profesor Pelorat vă veți îndrepta fără multă agitație spre Spațioportul Ultimate.

— Și nu ne vom întoarce niciodată?

— Și probabil că nu vă veți întoarce. Bineînțeles, și spunând acestea umbra unui zâmbet trecu pe fața ei, dacă veți descoperi ceva de mare importanță și utilitate încât să fiu chiar și eu încântată să vă revăd, vă veți putea întoarce. Ba s-ar putea să fiți primiți chiar cu onoruri.

— S-ar putea întâmpla și asta, zise Trevize și clătină nepăsător din cap.

— Se poate întâmpla orice. În orice caz, confortul nu-ți va lipsi. Ți se va încredința un crucișător de buzunar recent construit, *Far Star*, numit astfel în amintirea navei lui Hober Mallow. Poate fi manevrat de o singură persoană și poate transporta trei persoane în condiții bune de confort.

Trevize făcu uitată atitudinea de ușoară ironie pe care și-o construise cu deosebită grijă:

— Complet înarmat?

— Neînarmat, dar, în rest, complet echipat. Veți rămâne cetățeni ai Fundației oriunde v-ați duce și veți găsi un consul la ajutorul căruia puteți apela, așa că nu veți avea nevoie de arme. Veți putea recurge la fonduri în caz de nevoie. Aș adăuga, totuși, că fondurile nu-s nelimitate.

— Sunteți generoasă.

— Așa e! Consiliere, însă te rog să înțelegi, îl ajuti pe Profesor Pelorat să caute Pământul. Nu te vei gândi decât la descoperirea *Pământului*. Toți cei pe care-i întâlnești trebuie să înțeleagă acest lucru. Și să ții minte că *Far Star* nu este înarmată.

— Sunt în căutarea Pământului, repetă Trevize. Înțeleg perfect.

— Atunci puteți pleca.

— Iertați-mă, dar ar mai fi de discutat unele probleme. Am pilotat nave în tinerețe, dar nu cunosc acest crucișător de buzunar de ultimul tip. Dacă se întâmplă să nu-l pot pilota?

— Mi s-a comunicat că *Far Star* este în întregime computerizat. Și ca să nu mai pui întrebări, nici nu e nevoie să știi să lucrezi pe un computer instalat pe o navă din ultimele generații. Îți va spune singur tot ce vrei să știi. Mai ai nevoie de ceva?

Trevize își contemplă cu un sentiment de milă și jenă propria înfațișare:

— Îmbrăcămintă de schimb.

— Vei găsi la bordul navei. Inclusiv centiroane la care ții atât, sau cingători sau cum s-or fi numind ele. Și profesorul va avea tot ce-i trebuie. Tot ce a fost considerat necesar se află la bord, deși țin să adaug că asta *nu* include și companie feminină.

— Păcat, făcu Trevize. Ar fi plăcut, dar întâmplător nici nu există vreo candidată acum. Presupun, totuși, că se găsesc destule în Galaxie și că, odată plecat de-aici, pot face tot ce doresc.

— În ceea ce privește compania? Ai toată libertatea. Se ridică greoi și continuă: Nu te voi conduce la spațioport, căci o vor face alții și te sfătuiesc să nu comiți vreun gest în plus față de ceea ce ți s-a spus. Cred că te vor ucide dacă vei încerca să fugi. Faptul că nu voi fi prezentă acolo va înlătura orice reținere.

— Nu voi întreprinde nici o acțiune neautorizată, Doamnă Primar, dar ar mai fi ceva...

— Da?

Trevize gândi cu febrilitate și în cele din urmă, cu un zâmbet despre care nădăjdui că nu părea forțat, spuse:

— S-ar putea să vină vremea, Doamnă Primar, când *mă veți ruga* să fac un gest. Voi proceda atunci cum voi crede de cuviință, dar voi ține seama de aceste ultime două zile.

Primarul Branno oftă:

— Scutește-mă de melodrama asta. Dacă voi trăi la vremea aceea, voi vedea; acum, însă, *nu te rog* nimic.

4. Spațiu

NAVA PĂREA chiar mai impresionantă decât se așteptase Trevize, care încă își amintea de vremea când noii clase de crucișătoare i se făcuse o reclamă asurzitoare.

Nu mărirea impresiona, pentru că nava era destul de mică. Fusese prevăzută cu motoare gravitice și cu ultimele cuceriri în domeniul computerelor pentru a se obține maximum de manevrabilitate și de viteză. Nu trebuia să fie mare — mărirea n-ar fi slujit scopului, ci o navă pentru un singur om, putând înlocui cu succes navele mai vechi cărora le trebuia un echipaj format din douăsprezece persoane sau chiar mai numeros. Prin existența unei a doua sau a treia persoane pentru organizarea de schimburi la comandă, o asemenea navă putea înfrunța și pune pe fugă o flotilă de nave mult mai mari, care nu ar fi aparținut Fundației. În plus, la nevoie, putea depăși în viteză orice altă navă existentă.

Era întru chiparea zvelteții — nici o linie gândită la întâmplare, nici o sinuozitate de prisos în exterior sau în interior. Se folosiseră cu extremă eficiență fiecare centimetru cub, astfel încât, atunci când te aflai înăuntru, se crea impresia de spațiu. Nimic din ceea ce ar fi putut să-i comunice Primarul în legătură cu importanța misiunii nu l-ar fi impresionat mai mult pe Trevize decât nava cu ajutorul căreia i se cerea să o îndeplinească.

Branno cea de Bronz, se gândi el cu tristețe, îl împinsese să accepte o misiune periculoasă de o însemnătate covârșitoare. Poate că n-ar fi acceptat cu atâta ușurință dacă ea n-ar fi aranjat totul în așa fel încât să *vrea el însuși* să-i dovedească de ce este în stare.

Cât îl privea pe Pelorat, acesta era transfigurat de uimire.

— Îți vine a crede, murmură el, atingând ușor cu degetele corpul navei înainte de a păși înăuntru, că nici nu m-am apropiat vreodată de o navă spațială?

— Sigur că vă cred, Professore, dacă spuneți dumneavoastră, dar cum de-ați reușit?

— Nu-mi dau seama, ca să fiu cinstit, stimate prie... vreau să zic, dragă Trevize. Cred că am fost cu totul absorbit de cercetările mele. Când ai acasă un computer excelent, capabil să intre în legătură cu alte computere din orice colț al galaxiei, nu prea simți nevoia să te agiți de colo-colo, înțelegi? Mă așteptam ca navele spațiale să fie mai mari decât asta.

— Acesta-i un model mic, dar chiar așa cum arată, e mult mai spațioasă înăuntru decât oricare altă navă de mărirea ei.

— Cum se poate? Îți râzi de ignoranța mea.

— Nu, nu. Vorbesc serios. Aceasta este una dintre primele nave complet gravitate.

— Ce înseamnă asta? Nu-mi explica, te rog, dacă e nevoie de cunoștințe vaste de fizică. Te cred pe cuvânt, așa cum tu m-ai crezut ieri în legătură cu unicitatea speciei umane și cu singura lume de origine.

— Să încercăm, Professore Pelorat. De-a lungul miilor de ani de zbor spațial au existat motoare chimice, ionice și hiperatomice dar toate foarte greoaie și voluminoase. Vechea Flotă Imperială deținea nave de cinci sute de metri lungime care nu aveau un spațiu locuibil mai mare decât un apartament modest. Din fericire, pe parcursul a sute de ani de existență, datorită lipsei de resurse materiale, Fundația s-a specializat în miniaturizare. Nava aceasta reprezintă culmea perfecțiunii. Utilizează antigravitația și, practic, dispozitivul care înlesnește acest lucru nu ocupă loc pentru că este inclus în corpul navei. Fără el, încă am mai avea nevoie de motoare hiper...

Un membru al gărzii de siguranță se apropie:

— Va trebui să urcați, domnilor!

Cerul începuse să se lumineze deși mai era o jumătate de oră până la răsăritul soarelui. Trevize privi în jur:

— Bagajul meu a fost adus?

— Da, Consiliere, veți găsi nava complet echipată.

— Cu articole de îmbrăcăminte care, presupun, nu sunt pe măsura sau pe gustul meu.

Gardianul nu-și putu reține un zâmbet școlăresc:

— Eu cred că sunt, zise el. Primarul ne-a silit să lucrăm peste program în ultimele treizeci sau patruzeci de ore și ne-am străduit să sortăm totul. Bani n-au fost o problemă. Să vă mai spun ceva, făcu el și privi cu fereală în jur pentru a fi sigur că nimeni nu observă sentimentul lui de fraternizare, aveți mare noroc. Asta-i cea mai bună navă din lume. Complet echipată, doar că nu-i înarmată. Ați luat caimacul.

— Dacă nu s-a tăiat laptele, i-o reteză Trevize. Ei, bine, Professore, sunteți gata?

— Cu asta, da, răspunse Pelorat și ridică mâna ținând între degete un mic pachetel cu

latura de aproximativ douăzeci de centimetri care era protejat de un înveliș argintiu din plastic.

Abia acum își dădu Trevize seama că Pelorat ținuse pachetul acela încă de când plecaseră de la locuința lui și-l mutase dintr-o mână într-alta și nu-l pusese nici o clipă jos, nici măcar atunci când se opriseră pe drum ca să ia un mic dejun frugal.

— Ce-aveți acolo, Profesore?

— Biblioteca mea. E indexată potrivit subiectelor și surselor și totul *într-un singur disc*. Dacă tot susții că nava e o minune, ce zici de el? O întreagă bibliotecă! Tot ce am adunat! Minunat! Minunat!

— Ei bine, constată Trevize, am luat *tot* caimacul.

Trevize rămase uimit văzând interiorul navei. Spațiul fusese inteligent utilizat: camera pentru depozitarea proviziilor de alimente, îmbrăcăminte, filme și jocuri. Există și o mică sală de gimnastică, un salon și două dormitoare aproape identice.

— Acesta trebuie să fie al dumneavoastră, Professore. E utilat cu un Lector FX.

— Excelent, exclamă mulțumit Pelorat. Ce nătâng am fost că am evitat să zbor în spațiu până acum. Aș putea trăi netulburat aici, dragul meu Trevize.

— E mai spațios decât m-am așteptat, remarcă Trevize încântat.

— Iar motoarele sunt chiar în corpul navei, cum ai spus?

— În orice caz, instrumentele de control acolo sunt. Nu trebuie să stocăm combustibil. Folosim rezerva de energie fundamentală a Universului, astfel încât combustibilul și motoarele sunt... sunt afară. Făcu un gest vag cu mâna.

— Dar, dacă nu te superi, ce facem dacă se întâmplă ceva neprevăzut?

Trevize ridică din umeri:

— N-am făcut pregătirea de navigație spațială pe nave de tipul *acesta*. Dacă s-ar întâmpla ceva cu acționarea gravitică, mă tem că n-aș ști cum să procedez.

— Dar poți să conduci nava asta? S-o pilotezi, adică?

— Și eu îmi pun aceeași întrebare.

— Crezi că e o navă automată? Nu s-ar putea întâmpla să devenim simpli pasageri? Poate că nu-i nevoie decât să stăm pe fotolii.

— Există așa ceva în cazul legăturilor între planete și stații spațiale din interiorul sistemelor stelare, dar încă n-am auzit despre călătorii controlate automat prin hiperspațiu. Cel puțin până acum.

Aruncă o privire în jur și fu cuprins de un fior de neliniște. Reușise, oare, zgrițuroaica de Primar să meargă atât de departe cu planurile ei? Fusese Fundația în stare să automatizeze inclusiv călătoriile interstelare, iar acum avea să ajungă pe Trantor împotriva voinței lui, ca o simplă piesă de mobilier de pe navă, fără să aibă un cuvânt de spus în privința destinației?

Mimând vioiciune și bună dispoziție, i se adresă parcă cu gura altuia:

— Domnule Profesor, așezați-vă. Primarul a afirmat că nava este complet computerizată. Dacă dumneavoastră aveți un Lector FX în cameră, atunci sunt sigur că la mine voi găsi un computer. Faceți-vă comod și, între timp, eu voi vedea cum stau lucrurile.

Pelorat deveni dintr-o dată neliniștit:

— Trevize, dragă prietene... Sper că nu vei coborî.

— Nu mi-am pus în minte așa ceva, Professore. Și chiar dacă aș încerca, puteți fi sigur că aș fi oprit. Intenția Primarului este să nu mă lase să fug. Nu vreau decât să aflu cum funcționează *Far Star*. Zâmbi încurajator: N-am de gând să vă părăsesc.

Încă zâmbea când intră în camera care simțea că-i fusese destinată și, după ce închise ușa fără zgomot, redeveni grav. Cu siguranță că existau modalități de a lua legătura cu planete din vecinătatea navei. I se părea imposibil de conceput o navă izolată în mod deliberat de restul lumii și, prin urmare, undeva, într-un perete probabil, trebuia să fie instalat un Comunicator. L-ar putea folosi pentru a lua legătura cu biroul Primarului pentru a cere instrucțiuni.

Cercetă cu atenție pereții, capătul patului și mobilierul cu linii elegante și plăcute. Dacă nu descoperea nimic aici, avea să scotocească restul navei.

Tocmai voia să plece când ochii îi fură atrași de un cerc luminos de pe suprafața cafenie și netațată a biroului. Pe el scria cu litere ordonate: INSTRUCȚIUNI DE UTILIZARE A COMPUTERULUI. Aha!

Inima începu să-i bată mai iute. Existau tot felul de computere și programe pentru a căror deprindere i-ar fi trebuit mult timp. Trevize nu făcuse niciodată greșea de a-și subestima inteligența dar, pe de altă parte, nu era un Maestru Desăvârșit. Unii aveau talentul pentru a folosi computerul, iar alții nu, și Trevize știa foarte bine din ce categorie făcea parte.

În scurta lui carieră în Flota Fundației ajunsese la gradul de locotenent și când și când îndeplinise funcția de ofițer de serviciu, astfel că avusese prilejul să utilizeze computerul navei. Cu toate acestea, nu acționase de unul singur și nici nu avuseseră nevoie să cunoască mai mult decât manevrele de rutină pe care le presupunea funcția.

Cu un sentiment de deznădejde, în fața ochilor îi apărură volumele ce conțineau programele complete și-și aminti atitudinea Sergentului Tehnician Krasnet, aflat la consola

computerului de pe navă. Degetele lui jucau pe tastatura ce părea a fi unul dintre cele mai complexe instrumente muzicale din Galaxie și făcea totul cu un aer nonșalant de parcă simplitatea aceea l-ar fi plictisit, totuși trebuia și el să consulte volumele din când în când, blestemându-și stângăcia.

Trevize ezită o clipă, apoi puse degetul pe cercul luminos și imediat lumina inundă întreaga tăblie a biroului. Apărură contururile a două mâini: stânga și dreapta. Cu o mișcare neașteptată și înceată, tăblia biroului se înclină la patruzeci și cinci de grade.

Trevize se așază pe scaunul din fața biroului. Nu erau necesare cuvinte. I se sugera ce avea de făcut.

Își puse palmele deasupra contururilor care erau astfel așezate încât acest lucru îi reuși fără nici un efort. Tăblia biroului i se păru moale, aproape catifelată când o atinse, și palmele i se afundară în ea.

Își privi mâinile cu uimire pentru că ele nu se afundaseră de fel. Ochii îl asigurau că rămăseseră pe suprafața aceea. Și cu toate astea, simțurile îi spuneau că suprafața biroului cedase, iar ceva cald și moale îi reținea palmele.

Ce era asta?

Dar acum?

Privi în jur, apoi închise ochii ca răspuns la sugestia pe care o primise.

Nu auzise nici o vorbă. *Nimic!*

În creierul lui se iscă un gând fugar venit de niciunde, părând totuși să-i aparțină, care îi comunică:

„Închide ochii, te rog. Relaxează-te. Vom stabili legătura”.

Prin palme?

Trevize își imaginase că dacă omul avea să comunice vreodată cu un computer prin intermediul gândirii, acest lucru se va realiza cu ajutorul unui dispozitiv ca o glugă așezat pe cap și cu electrozi fixați de țeastă și de ochi.

Dar mâinile?

Dar de ce nu? Trevize se simți plutind ca într-un somn, fără însă a-și pierde din acuitatea mentală. De ce nu mâinile?

Ochii nu erau altceva decât organe de simț. Creierul nu era decât un pupitru central de comandă, protejat de oasele craniului și separat de suprafața corpului, expus tuturor influențelor

Mâinile reprezentau suprafața activă, ele simțeau și manipulau Universul.

Ființele umane gândeau cu mâinile. Mâinile satisfăceau curiozitatea, pipăiau, apucau, răsuceau, ridicau și cântăreau totul. Existau animale care posedau un creier de dimensiuni apreciabile, însă ele nu aveau mâini și asta le deosebea cu totul de om.

Și, în timp ce el și computerul își împreunaseră mâinile, gândirea lor deveni un singur tot și nu mai avea importanță dacă ținea ochii închiși sau deschiși. Dacă-i deschidea nu reușea nicidecum să vadă mai limpede, iar dacă-i închidea viziunea nu i se întuneca.

Astfel stând lucrurile, reuși să vadă camera cu o claritate uimitoare, și nu numai în direcția în care privea, ci de jur împrejur și chiar de sus sau de jos.

Văzu fiecare încăpere de pe navă și cuprinse și exteriorul ei. Soarele răsărise și strălucirea lui era îndulcită de ușoara ceață a dimineții, iar el putu să privească la astru direct, fără a fi orbit, întrucât computerul filtra lumina în mod automat.

Simți adierea, temperatura vântului, precum și sunetele lumii înconjurătoare. Detectă câmpul magnetic al planetei și neînsemnatele sarcini electrice acumulate pe pereții navei.

Înțelese dintr-o dată toate comenzile navei fără ca măcar să știe în mod amănunțit ce reprezentau ele. Știa doar că dacă voia ca nava să se ridice, să se rotească sau să accelereze, sau să utilizeze vreuna dintre însușirile ei, procesul era identic aceluia prin care realiza operațiuni analoge ale propriului său corp. N-avea decât să-și folosească voința.

Cu toate astea, voința lui nu acționa absolut independent. Computerul putea lua inițiativa, în acel moment, de exemplu, în minte i se născuse o propoziție, iar el știa exact când și cum va decola nava. În această *priveanță* nu există alternativă. Știu cu siguranță că mai târziu va putea hotărî singur.

Pe măsură ce-și proiecta spre exterior conștiința care, grație computerului, își sporise capacitatea de cuprindere, descoperi că putea simți starea păturilor superioare ale atmosferei: că putea vedea evoluția vremii; că putea detecta alte nave tășnind spre spațiu sau coborând pe planetă. Trebuia să țină seama de toate acestea, iar computerul tocmai asta făcea. Trevize își dădu seama că dacă acest lucru n-ar fi fost făcut de către computer, ar fi fost de ajuns să

comunică gândul computerului, iar dorința s-ar fi îndeplinit.

Cât privește volumele de programare, acestea dispăruseră. Trevize se gândi la Sergentul Tehnician Krasnet și nu-și putu reține un zâmbet. Citise de multe ori despre uriașa revoluție pe care o va aduce utilizarea foitei gravitice, însă fuziunea computerului cu mintea umană era încă secret de stat. Aceasta avea să fie o revoluție și mai mare.

Deveni conștient de scurgerea timpului. Știa cu exactitate ora locală pe Terminus și ora după Standardul galactic.

Cum se separase?

Și chiar în clipa când gândul îi veni în minte, mintea îi fu eliberată, iar tăblia biroului reveni la poziția lui de la început, iar Trevize rămase cu propriile-i simțuri, lipsite de ajutorul din afară.

Se simți orb și neajutorat, de parcă fusese susținut și protejat vremelnice de către o supraființă, care acum îl abandonase. Dacă n-ar fi știut că putea oricând relua legătura, copleșitoarea senzație de părăsire l-ar fi făcut să izbucnească în lacrimi.

Dar așa, se mulțumi să-și recapete capacitatea de orientare, de adaptare la propriile-i limite, după care se ridică nesigur în picioare și ieși din cameră.

Pelorat ridică privirea spre el. Cum era de așteptat, își reglase Lectorul:

— Funcționează foarte bine. Programul de căutare este excelent. Ai găsit comenzile, băiatule?

— Da, profesore. Totul e în ordine.

— Atunci n-ar fi cazul să ne pregătim de decolare? Mă refer la autoprotecție. Nu trebuie să ne punem centuri de siguranță sau ceva de genul ăsta? Am căutat și eu instrucțiuni, dar n-am găsit nimic și asta mi-a creat o stare de nervozitate. A trebuit să apelez la biblioteca mea ca să mă liniștesc. Când lucrez, reușesc să...

În acest timp Trevize împinse în față mâinile cu palmele desfăcute, încercând să mai domolească torentul de vorbe. Se văzu silit să ridice glasul ca să se facă auzit:

— Nu-i nevoie de așa ceva, Profesore. Antigravitația este echivalentul non-inerției. Nu apare senzația de accelerație când viteza se modifică, întrucât toate lucrurile de pe navă suferă schimbarea în mod simultan.

— Vrei să spui că nu ne vom da seama când vom părăsi planeta și vom intra în spațiu?

— Tocmai asta spuneam și eu, pentru că, în timp ce noi discutăm, am decolat. Peste câteva minute vom ieși din straturile superioare ale atmosferei și după mai puțin de jumătate de oră vom fi în spațiu.

Auzind spusele lui Trevize, Pelorat păru să se facă mai mic. Deși încercă să rămână netulburat, chipul lui pătrășos exprima o adâncă neliniște.

Ochii începură să i se rotească în toate direcțiile, încercând să caute un punct de sprijin.

Trevize rețrăi senzațiile din timpul primei lui călătorii dincolo de atmosfera planetei.

— Janov, spuse Trevize străduindu-se să ia un ton cât mai natural (pentru că era prima oară când îi vorbea profesorului cu un aer de familiaritate, și în cazul de față era vorba de cel cu experiență care se adresa unui începător și se impunea ca el să lase impresia că e mai în vârstă), suntem în siguranță. Ne aflăm în pântecul unui crucișător aparținând Flotei Fundației. Nu suntem înarmați, însă nu există vreun colțișor din Galaxie unde numele Fundației să nu ne slujească drept pavază. Chiar dacă vreo navă ar acționa nebunește și ne-ar ataca, ne-am putea ține departe de armele ei într-o clipă. Și te asigur că am descoperit că pot stăpâni perfect nava.

— Golan, mă gândeam doar la pustietatea cosmosului.

— Ei asta-i bună. Terminus este înconjurat de pustietate. Doar un strat superficial de aer la suprafață și după aceea vid de jur împrejur. Nu facem decât să depășim acest strat neînsemnat.

— O fi el neînsemnat, dar îl putem respira.

— Și aici respirăm. Aerul de pe navă este mai curat și mai pur și va rămâne la nesfârșit așa, spre deosebire de atmosfera de pe Terminus.

— Dar meteoriții?

— Ce-i cu ei?

— Atmosfera ne apără de meteoriți. Și de radiații, fiindcă tot veni vorba.

— Dacă nu mă înșel, umanitatea călătorește în spațiu de douăzeci de milenii.

— Douăzeci și două. Dacă luăm în seamă cronologia lui Hallblock, e destul de limpede că...

— De ajuns! Ai auzit despre accidente provocate de meteoriți sau de pierderi de vieți datorită radiațiilor? În ultima vreme, vreau să zic. Și mai precis, în cazul navelor Fundației?

— N-am prea urmărit veștile din domeniul ăsta, băiete, însă eu sunt istoric și...

— Da, de-a lungul istoriei s-au întâmplat astfel de lucruri, dar tehnologia a progresat. Nici un meteorit periculos nu se poate apropia înainte ca noi să luăm măsurile necesare de evitare a impactului. Ar trebui ca patru meteoriți să se îndrepte simultan spre noi din patru direcții care să fie vârfurile unui tetraedru pentru a ne putea lovi, dar fă un calcul și vei constata că o să mori de bătrânețe de o mie de milioane de ori până vei obține probabilitatea de cincizeci la sută de a trăi un fenomen atât de interesant.

— Dacă te-ai afla lângă computer în clipa aceea, vrei să spui.

— Nu, răspunse Trevize ușor disprețuitor. Dacă aș da comenzi computerului pe baza propriilor mele simțuri și reacții am fi loviți înainte de a ne da seama ce se întâmplă. Computerul însuși prelucrează datele și dă comenzi de milioane de ori mai repede decât aș putea s-o facem eu sau tu. Îi întinse mâna. Janov, vino cu mine să-ți arăt de ce-i capabil un computer și ce înseamnă spațiul.

Pelorat holbă ochii spre el. Apoi râse scurt:

— Golan, nu cred că vreau să știu asta.

— Bineînțeles că nu, Janov, pentru că n-ai idee cât reprezintă ceea ce așteaptă să fie cunoscut. Lasă nesiguranța! Hai în camera mea!

Trevize îl apucă de mână și-l trase după el. În timp ce se așeza în fața computerului zise:

— Janov, ai văzut vreodată Galaxia? Ai privit-o?

— Te referi la cer? Întrebă Pelorat.

— Sigur. La ce altceva?

— L-am văzut ca toată lumea. E de ajuns să ridici privirea ca să-l vezi.

— Ai contemplat vreodată cerul într-o noapte senină, când Diamantele se aflau sub linia orizontului?

„Diamantele” erau cele câteva stele suficient de apropiate și de luminoase care aveau o strălucire medie pe cerul nopții planetei Terminus. Formau un mic grup care se întindea pe o lățime de numai douăzeci de grade și, în cea mai mare parte a nopții, se aflau sub linia orizontului. În afară de acel grup, mai existau o puzderie de stele foarte slab luminoase care abia puteau fi zărite cu ochiul liber. Nu se întrezărea decât licărirea palidă a Galaxiei, singura

privești posibilă de pe o lame ca Terminus, situată la marginea extremă a spiralei celei mai îndepărtate a Galaxiei.

— Cred că da, dar ce să contemply? E o privești normală.

— Bineînțeles că-i așa, se porni Trevize. Tocmai de aceea nimeni n-o admiră. De ce să te uiți mai atent dacă o poți vedea oricând? Acum, însă, o vei *vedea*, dar nu de pe Terminus, unde ceața și norii te împiedică tot timpul. O vei admira cum nu ți s-a întâmplat niciodată pe Terminus, indiferent cât de mult ai făcut-o sau cât de limpede sau întunecat ar fi fost cerul. Ce mult aș vrea să nu fi ieșit în spațiu până acum, astfel încât, la fel ca și tine, să pot vedea Galaxia în frumusețea ei pură pentru întâia dată.

Împinse un scaun către Pelorat:

— Stai jos, Janov. S-ar putea să dureze puțin. Trebuie să mă familiarizez cu computerul. Din câte am simțit deja, știu că imaginea e holografică așa că nu vom avea nevoie de ecran. Computerul stabilește legătura direct cu creierul meu, dar cred că îl pot face să proiecteze o imagine obiectivă pe care s-o vezi și tu. Stinge lumina, te rog! Ei, ce nătâng sunt! Voi pune computerul să facă asta. Rămâi pe loc.

Trevize intră în legătură cu computerul care îi prinse mâna cu căldură și intimitate.

Lumina se stinse gradat și Pelorat se foi neliniștit în întuneric.

— Nu te agita, Janov, îl calmă Trevize. S-ar putea să întâmpin dificultăți în controlarea computerului, dar voi proceda cu precauție și de aceea te rog să ai răbdare. Acum vezi? Semiluna aceea.

Era suspendată în bezna din fața lor. La început neclară și parcă învăluită în aburi ușori, dar devenind tot mai clară și mai strălucitoare.

Pelorat era atât de copleșit încât abia reuși să întrebe:

— Terminus? Suntem chiar atât de departe de el?

— Da, pentru că nava se deplasează cu viteză mare.

Traectoria navei descrise o curbă în partea înnoptată a Terminusului care apărea ca o semilună puternic luminată. Trevize se simți brusc îmboldit de ideea de a efectua un arc larg pentru ca nava să ajungă deasupra suprafeței planetei unde era zi pentru a i-o arăta în toată splendoarea, dar se abținu.

Poate că Pelorat ar fi văzut ceva cu totul nou, dar frumusețea ar fi fost destul de comună. Existau prea multe fotografii, hărți globuri. Orice copil știa cum arată Terminus din spațiu. O planetă acoperită de apă într-o proporție mai mare decât majoritatea planetelor. O planetă bogată în apă dar săracă în minerale, potrivită agriculturii dar cu o industrie grea nu deosebit de dezvoltată, însă cea mai bună din Galaxie în privința tehnologiilor avansate și a miniaturizării.

Dacă ar putea determina computerul să folosească microunde pe care să le transforme într-un model vizibil, ar vedea oricare dintre cele zece mii de insule locuite ale Terminusului împreună cu singura insulă suficient de mare pentru a fi considerată continent, unde se afla Terminus City și...

Întoarce-te!

Fusee doar un gând, un exercițiu de voință, însă imaginea se schimbă imediat. Semiluna strălucitoare se deplasă spre periferia câmpului vizual și dispăru. Vedea acum doar spațiul întunecat, lipsit de stele.

Pelorat își dres glasul și zise:

— Aș vrea să readuci imaginea Terminusului, băiete. Parcă aș fi orbit.

În vocea lui se făcu simțită încordarea.

— N-ai orbit. Privește!

Crâmpie străvezii de ceață le apărură în față. Ceața se destrămă și deveni tot mai strălucitoare până când întreaga încăpere păru să radieze.

Îndepărtează!

Un alt exercițiu de voință și Galaxia se îndepărtă, de parcă ar fi fost privită printr-un ocean întors, a cărui capacitate de micșorare a imaginii creștea clipă de clipă. Galaxia se contractă și deveni o structură cu luminozitate variabilă.

Contrast!

Imaginea câștigă în luminozitate, fără a-și schimba dimensiunea și întrucât sistemul stelar de care aparținea Terminus era situat deasupra planului galactic, Galaxia nu se vedea exact din margini. Era o dublă spirală puternic scurtată către extremități, cu șiruri întunecate de nebuloase care păraseau marginea pălpăitoare de pe partea în care se afla Terminus. Păcla lăptoasă a nucleului, îndepărtată și micșorată din cauza distanței, părea neînsemnată.

Profund impresionat, Pelorat spuse în șoaptă:

— Ai avut dreptate. N-am văzut-o niciodată astfel. Nici nu visam că există atâtea detalii.

— Nici n-aveai cum. Nu poți vedea jumătatea exterioară atunci când atmosfera Planetei se află între tine și Galaxie. De pe suprafața Terminusului abia dacă reușești să întrezărești nucleul.

— Ce păcat că imaginea frontală e atât de apropiată.

— Nu neapărat. Computerul ți-o poate prezenta din orice unghi. Trebuie doar să-mi exprimi dorința asta și nici măcar nu-i nevoie s-o fac cu voce tare.

Schimbă coordonatele!

Acest exercițiu de voință nu semăna nicidecum cu un ordin precis, totuși imaginea Galaxiei începu să sufere o ușoară modificare; mintea lui îndruma computerul, iar acesta trebuia să se supună dorinței lui.

Imaginea Galaxiei se roti încet, astfel încât acum putea fi văzută la unghiuri drepte față de planul galactic. Se întindea ca un vârtej gigantic și strălucitor, cu rotunjimi învăluite în beznă, cu roiuri luminoase și cu o incandescență centrală unde nu se putea distinge nici un detaliu.

— Cum reușește computerul să vadă Galaxia din poziția asta, care trebuie ca se află la o depărtare de peste cincizeci de mii de parseci? Întrebă Pelorat, apoi adăugă cu o șoaptă reținută: Te rog să mă ierți că întreb. Nu înțeleg.

— Știu la fel de puține lucruri despre computerul acesta ca și tine. Dar până și un computer simplu poate regla coordonatele pentru a prezenta Galaxia din orice unghi, începând cu ceea ce se poate detecta dintr-o poziție normală, prezentând, adică, imaginea care apare din locul unde se află computerul în spațiu. Bineînțeles că folosește doar informațiile pe care le poate detecta dintru început, așa că, atunci când ne prezintă o vedere mai largă, vor apare anumite goluri și neclarități. În cazul acesta, totuși...

— Da?

— Avem o imagine excelentă. Bănuiesc că e echipat cu o hartă completă a Galaxiei și ne-o poate arăta la fel de lesne din orice unghi!

— Ce înțelegi prin hartă completă?

— Coordonatele spațiale ale fiecărei stele care trebuie să fie în băncile de memorie ale computerului.

— Ale *fiecărei* stele? făcu Pelorat vădit impresionat.

— Ei, probabil că nu pentru toate cele trei sute de miliarde. Cu siguranță că ale stelelor care luminează planete populate și probabil că sunt incluse și cele din clasa de spectru K, precum și cele mai luminoase. Asta ar însemna aproximativ șaptezeci și cinci de miliarde.

— *Orice* stea a vreunui sistem populat?

— N-aș vrea să susțin ceea ce nu știu sigur; probabil că nu-s toate. La urma urmelor, pe vremea lui Hari Seldon erau douăzeci și cinci de milioane de sisteme populate, ceea ce ar părea mult, însă asta înseamnă doar o stea din o mie două sute. Iar apoi, în cele cinci secole ce au urmat, destrămarea Imperiului nu a împiedicat colonizarea altor sisteme. Cred mai degrabă că situația asta a încurajat colonizările. Mai sunt încă o mulțime de planete locuibile către care umanitatea se poate extinde, așa că s-ar putea ca ele să fi sporit la treizeci de milioane. Există chiar posibilitatea ca cele recent colonizate să nu figureze în documentele Fundației.

— Dar cele vechi? Acestea ar trebui să fie incluse, fără nici o excepție.

— Așa-mi imaginez. Nu pot băga mâna-n foc, desigur, dar m-ar mira ca vreun sistem locuit de multă vreme să lipsească din documente. Să-ți arăt ceva, asta dacă posibilitățile mele de a controla computerul merg atât de departe.

Trevize făcu un efort să-și încordeze mâinile care păzură să se cufunde și mai mult în strânsoarea ușoară a computerului. Poate că nici n-ar fi trebuit să facă asta; ajungea să gândească simplu și fără grabă: Terminus!

Nici nu se închegă bine gândul că îi și apăru, ca răspuns, imaginea unui diamant de un roșu orbitor, așezat chiar la marginea vârtejului.

— Uite soarele nostru, zise el mișcat. Asta-i steaua în jurul căreia se rotește Terminus.

— Aha! exclamă Pelorat cu o șoaptă nesigură.

Un punct de un galben strălucitor căpătă viață într-un grup numeros de stele din chiar inima Galaxiei, situat însă într-o parte a incandescenței centrale. Era mai apropiat de marginea Galaxiei spre care se afla Terminus.

— Iar acela, zise Trevize, este soarele Trantorului.

Se auzi un nou oftat, apoi Pelorat îndrăzni:

— Sigur? Se spune că Trantor este situat în centrul Galaxiei.

— Într-un fel chiar este. Foarte aproape de centru, atât cât să poată fi locuibil. E mai apropiat decât orice alt sistem populat. O gaură neagră formează adevăratul centru al Galaxiei, iar ea are masa a circa un milion de stele, astfel că reprezintă un loc de o violență deosebită. După câte știu, nu există viață acolo și probabil că nici nu poate exista. Trantor face parte din subinelul cel mai apropiat de centru al brațelor spiralei și crede-mă că dacă-ai vedea cerul nopții de acolo ai avea impresia că se află exact în miezul Galaxiei. E înconjurat de o aglomerare extrem de bogată de stele.

— Golan, ai fost pe Trantor? Întrebă Pelorat plin de invidie.

— Nu tocmai, însă am văzut reprezentări holografice ale cerului său.

Trevize aruncă o privire întunecată către Galaxie. În căutarea celei de-a Doua Fundații, pe vremea Catărului toată lumea cercetase hărțile Galactice și pe această temă fuseseră scrise și filmate nenumărate volume.

Și toate astea pentru că Hari Seldon afirmase, de la început, că a Doua Fundație va fi întemeiată „la celălalt capăt” al Galaxiei, numind acel loc „Capătul Stelei”.

La celălalt capăt al Galaxiei! Exact în clipa când Trevize gândi asta, se ivi o linie delicată și albastră care se întindea de la Terminus prin gaura neagră din centrul Galaxiei, către cealaltă extremitate. Trevize tresări fără să-și dea seama. Nu ceruse în mod explicit linia, dar se gândise la ea destul de limpede și asta îi fusese suficient computerului.

Dar bineînțeles că ruta în linie dreaptă către partea opusă a Galaxiei nu înseamnă neapărat un indiciu privind „celălalt capăt” la care se referise Seldon. Doar Arkady Darell (dacă ar fi fost să dea crezare autobiografiei ei) fusese cea care folosisese expresia „un cerc nu are capăt” pentru a arăta ceea ce acum toată lumea considera drept adevărat...

Și, cu toate că Trevize încercă să-și înăbușe gândul, computerul fusese mai iute decât el. Linia albastră se șterse și în locul ei apărură un cerc ce aproape că ținea cu albastru Galaxia și trecea prin punctul roșu aprins, adică prin soarele Terminusului.

Un cerc nu are capăt, iar dacă cercul începe la Terminus, și pornim în căutarea celui alt capăt, asta n-ar însemna altceva decât o revenire pe Terminus, și exact acolo trebuia să fi fost întemeiată a Doua Fundație, populând aceeași lume ca și Prima.

Dar dacă în realitate nimeni n-o găsisese, și așa-zisa descoperire a celei de-a Doua Fundații rămăsese o iluzie, arunci ce era de făcut? În această situație ce altceva, în afară de linia dreaptă și de cerc, ar putea clarifica totul?

— Ai început să crezi iluzii? Întrebă Pelorat. Ce-i cu cercul acela albastru?

— Testam comenzile. Ai vrea să localizăm Pământul? După câteva clipe de tăcere, Pelorat se hotărî să vorbească:

— Glumești?

— Nu. Să încercăm.

Încercă, dar nu se-ntâmplă nimic.

— Regret, zise Trevize.

— Nu e acolo? Nu există Pământul?

— Presupun că am gândit greșit comanda, deși nu mi se pare posibil. Mai degrabă cred că Pământul nu este inclus pe lista pe care o are computerul la dispoziție.

— Ar putea figura sub un alt nume.

Trevize prinse ideea din zbor:

— Sub ce nume, Janov?

Pelorat rămase tăcut și, la adăpostul întinericului, Trevize zâmbi. Se gândi că o dată cu trecerea vremii exista posibilitatea ca lucrurile să se clarifice. Să mai aștepte puțin. Să nu forțeze lucrurile. Apoi, în mod deliberat, schimbă subiectul:

— Mă întreb dacă am putea manipula timpul.

— Timpul? Și cum am putea face asta?

— Galaxia se rotește. Terminusului îi trebuie aproximativ jumătate de miliard de ani pentru a efectua o rotație completă de-a lungul circumferinței mari a Galaxiei. Stelele mai apropiate de centru termină această călătorie mult mai repede, desigur. S-ar putea ca în computer să existe date referitoare la mișcarea fiecărei stele față de gaura neagră centrală și, dacă e așa, vom comanda computerului să multiplice fiecare mișcare de milioane de ori astfel încât să facă vizibil efectul de rotație. Să încerc să-i comand asta.

Comunică instrucțiunea și nu putu să nu-și simtă mușchii încordându-se sub efortul de voință pe care-l exercită, ca și cum ar fi cuprins Galaxia în brațe și ar fi accelerat-o, răsuind-o, obligând-o să se rotească, și ar fi întâmpinat o rezistență uriașă în această teribilă încercare.

Galaxia se mișcă. Încet, maiestuos, ea se rotea în direcția în care ar fi trebuit să se miște pentru ca brațele spiralei să se strângă. Timpul se scurgea nebănuit de repede — un timp fals, artificial — și în această mișcare stelele deveniră licăriri evanescente.

Ici și colo, unele dintre cele mai mari căpătară o culoare roșu închis, crescând în strălucire pe măsură ce redeveneau gigante roșii. Iar apoi, o stea dintr-o aglomerare centrală explodează fără să scoată vreun sunet producând o văpaie orbitoare care, pentru o fracțiune de secundă, întunecă restul Galaxiei și apoi se mistui. După aceea mai văzură o explozie într-unul dintre brațele spiralei, apoi alta, nu departe de prima.

— Supernove, spuse Trevize cu o voce tremurătoare.

Putea computerul să anticipeze cu precizie ce stele vor exploda și când? Ori folosea doar un model simplificat care servea pentru a arata viitorul stelelor în termeni mai degrabă generali decât exacti?

Cu o voce gătuită de emoție, Pelorat reuși să îngaime:

— Galaxia seamănă cu o vietate care se târăște prin spațiu.

— Așa e, spuse Trevize, dar am obosit. Dacă nu învăț să transmit instrucțiuni cu mai puțin efort, nu voi putea continua jocul acesta prea multă vreme.

Se desprinsese. Galaxia își încetini mișcarea, apoi se opri, se înclină până reveni la poziția laterală din care o văzuseră la început.

Trevize închise ochii și trase cu nesaț aer în piept. Simți cum Terminus se făcea tot mai mic în urma lor, în timp ce ultimele crâmpie de atmosferă se răreau. Simți toate navele aflate în spațiul din jurul Terminusului.

Nu-i trecu prin minte să verifice dacă se putea constata ceva neobișnuit în legătură cu vreuna dintre navele acelea. Exista oare o navă care să posede acționare gravitică la fel ca și nava lui și a cărei traiectorie să o copieze pe a sa mai mult decât ar fi admis legile probabilității?

5. Oratorul

TRANTORI!

Vreme de opt mii de ani fusese capitala unei puternice entități politice care cuprinsese o uniune mereu crescândă de sisteme planetare. Douăsprezece mii de ani după aceea devenise capitala unei entități politice care includea întreaga Galaxie. Constituia centrul, inima, *chintesența* Imperiului Galactic.

Imperiul nu putea fi conceput fără ca mai întâi să te gândești la Trantor.

Trantor nu atinsese apogeul dezvoltării sale decât atunci când destrămarea Imperiului devenise ireversibilă. De fapt, nimeni nu băgase de seamă că Imperiul își pierduse capacitatea de progres și de a privi în exterior, deoarece Trantor era înveșmântat în metal strălucitor.

Dezvoltarea culminase prin extinderea orașului la dimensiunile întregii planete. Populația se stabilise (prin lege) la patruzeci și cinci de miliarde și singura suprafață acoperită de verdeață rămăsese în jurul Palatului Imperial și a complexului compus din Biblioteca și Universitatea Galactică.

Suprafața de uscat și apă era îmbrăcată în metal. Zonele fertile și deșertice fuseseră de asemenea înghițite și transformate în aglomerări umane, adevărate jungle administrative, complexități computerizate, vaste spații de depozitare și păstrare a alimentelor și a pieselor de schimb. Lanțurile muntoase fuseseră rețezate iar depresiunile nivelate. Neînfârșitele coridoare ale orașului, săpate sub nivelul platourilor continentale și al oceanelor se transformaseră în gigantice bazine subterane destinate acvaculturii — singura (și neîndestulătoarea) sursă internă de hrană și de minerale.

Legăturile cu Lumile Exterioare, de la care Trantor își obținea resursele trebuincioase, depindeau de mii de spațio-porturi, de zecile de mii de nave de luptă, de sutele de mii de nave comerciale; de milioanele de nave de transport.

Nici un oraș de mărime comparabilă nu suferise asemenea transformări într-o perioadă de timp atât de scurtă. Nici o planetă din Galaxie nu folosisese energia solară într-o asemenea măsură și nici nu făcuse eforturi atât de desperate pentru a evacua căldura reziduală. Radiatoarele ajungeau până la straturile mai rarefiate ale atmosferei în timpul nopții, și erau readuse sub carapacea de metal a orașului în cursul zilei. Planeta se rotea, iar radiatoarele se ridicau tot mai sus o dată cu căderea nopții și coborau încet-încet pe măsură ce lumina zilei creștea. Așa se făcea că Trantor avea o asimetrie artificială care aproape că devenise simbolul său.

Ajuns la un asemenea apogeu, Trantor conducea Imperiul!

Îl conducea în mod ineficient, însă nimeni și nimic n-ar fi fost în stare să guverneze bine. Imperiul era prea întins pentru a fi condus de pe o singură lume chiar sub domnia celui mai activ dintre împărați. Și cum ar fi putut Trantor să guverneze cu succes când, în cursul secolelor de destrămare, coroana Imperială devenise obiect de tranzacție între politicieni șireți și incompetenți care nu vedeau mai departe de vârful nasului, iar birocrăția se transformase treptat într-o clasă de oameni coruptibili?

Dar chiar și în perioadele sale cele mai sumbre, exista ceva care făcea întreaga mașinărie să funcționeze în continuare. Fără Trantor, Imperiul Galactic n-ar fi putut merge înainte.

Imperiul se năruia neîncetat, dar atâta vreme cât Trantor rămânea în locul său, esența Imperiului se păstra și-și menținea un aer de mândrie, eternitate, tradiție și putere și, de ce nu, de exaltare.

Numai atunci când s-a produs ceea ce era de neconceput — când Trantor s-a prăbușit și a fost devastat, cetățenii săi uciși cu milioanele și lăsați să moară de foame cu miliardele; când impunătoarea carcasă de metal a fost sfârtecătă, găurită, topită sub atacurile flotei „barbare” — abia atunci *s-a considerat* că Imperiul se prăbușise. Supraviețuitorii fostei mari puteri au continuat să distrugă ceea ce mai rămăsese întreg și, în decursul unei generații, din cea mai impunătoare planetă cunoscută de umanitate, Trantor devenise un neînchipuit vălmășag de mine.

Asta se întâmplase cu aproximativ două secole și jumătate în urmă. Pentru restul Galaxiei, Trantor rămăsese în amintirea tuturor așa cum fusese odinioară. Avea să dăinuie pe vecie ca scenă preferată a romanelor istorice, simbolul și amintirea duioasă a trecutului, cuvântul îndrăgît în maxime precum: „Toate drumurile stelare duc spre Trantor”, sau „Scoteala de-acasă nu se potrivește cu cea de pe Trantor” sau „Cum frumosul și urâtul tot așa Trantor și lutul”.

Asta, pentru restul Galaxiei...

Pentru Trantor, însă, acest lucru nu era adevărat. Trantor! Imaginea vechiului Trantor fusese uitată cu totul. Metalul de la suprafață dispăruse aproape complet. Trantor era acum o lume cu o populație redusă, formată din fermieri care produceau pentru ei înșiși, un loc unde rareori ajungeau nave comerciale care, atunci când soseau, nu erau primite cu multă bucurie. Însuși cuvântul „Trantor”, încă folosit în mod oficial, dispăruse din limbajul oamenilor. Trantorienii o numeau acum „Comin”, ceea ce în dialectul lor ar fi reprezentat „Cămin” din Galactica Standard.

Quindon Shandess se gândea la toate acestea și la multe altele în timp ce stătea liniștit, într-o binecuvântată stare de semiadormire, în care putea să-și lase mintea să hoinărească în voie.

Era Prim Orator al celei de-a Doua Fundații de optsprezece ani și, dacă gândirea lui avea să-și păstreze vigoarea și abilitatea de a continua războaiele politice, putea să-și mai păstreze poziția încă zece sau doisprezece ani.

El era omologul, altfel spus, imaginea în oglindă a Primarului de pe Terminus, care cârmuia Prima Fundație, dar se deosebea foarte mult de acesta în toate privințele. Primarul Terminusului era cunoscut în întreaga Galaxie, iar, ca urmare, Prima Fundație reprezenta „Fundația” pentru toate lumile. Primul Orator al celei de-a Doua Fundații era cunoscut doar colaboratorilor săi.

Și cu toate acestea, cea care deținea adevărata putere, sub conducerea sa și a predecesorilor săi, era cea de-a Doua Fundație. Prima Fundație deținea întâietatea în domeniul puterii fizice, al tehnologiei și al armelor. A Doua Fundație deținea supremația în domeniul puterii mentale, al gândirii și al capacității de control. În cazul oricărui fel de conflict între cele două, ce importanță ar fi avut numărul de nave și de arme aflate la dispoziția Primei Fundații dacă a Doua Fundație controla gândirea celor care acționau navele și armele?

Dar cât se va mai putea bucura această putere secretă?

Ca al douăzeci și cincilea Prim Orator, purtase povara acestei îndatoriri mai multă vreme decât alți predecesori. Oare nu s-ar cuveni să renunțe la poziție și să le facă loc aspiranților mai tineri? Unul dintre ei ar fi fost Oratorul Gendibal, cel mai dornic și recent primit dintre membrii Mesei. Shandess era preocupat de întâlnirea din acea seară. Avea să aștepte cu același interes și posibila preluare a funcției într-o bună zi?

Răspunsul la această întrebare era că Shandess nu se gândea serios să-și părăsească poziția. Ținea prea mult la ea.

Rămânea pe loc pentru că, în ciuda vârstei înaintate, era perfect capabil să-și onoreze îndatoririle. Albise, dar părul îi fusese dintotdeauna mai decolorat și-l purta foarte scurt, astfel încât culoarea nu avea mare importanță. Ochii îi erau albaștri spălăcit, iar îmbrăcămintea se conforma stilului auster al fermierilor de pe Trantor.

Primul Orator putea coborî în mijlocul poporului Hamish, trecând neobservat, dar păstrându-și totuși puterile ascunse. Dacă își concentra mintea și privirea putea determina oamenii să acționeze conform dorințelor lui, fără ca mai târziu aceștia să păstreze vreo amintire despre ceea ce făcuseră.

Rareori se întâmpla așa ceva. Aproape niciodată. Regula de Aur a celei de-a Doua Fundații suna: „Să nu întreprinzi nimic decât dacă trebuie, iar când trebuie să acționezi, ezită.”

Primul Orator lăsa să-i scape un oftat ușor. Viața în vechea Universitate, în vecinătatea grandorii încărcată de melancolia ruinelor Palatului Imperial, nu se putea să nu-l îndemne uneori să cugete la Regula de Aur.

Pe vremea Marii Devastări, Regula de Aur fusese pusă la mare și grea încercare. Nu se găsisese nici o cale de salvare a Trantorului fără a sacrifica Planul Seldon privind întemeierea celui de-al Doilea Imperiu. Crușarea vieții a patruzeci și cinci de miliarde ar fi reprezentat o atitudine umană, dar această alternativă însemna păstrarea Primului Imperiu, ceea ce n-ar fi dus decât la amânarea verdictului. Peste alte câteva secole s-ar fi ajuns la o distrugere și mai mare și probabil că niciodată nu s-ar mai fi putut întemeia al Doilea Imperiu.

Primii Oratori de odinioară concepuseră vreme de zeci de ani Devastarea care fusese anticipată cu claritate, însă nu întrevăzuseră nici o soluție, nici o modalitate de a asigura și salvarea Trantorului și impecabila constituire a celui de-al Doilea Imperiu. Fusese ales răul cel mai mic, iar Trantor pierise!

La vremea aceea, membrii celei de-a Doua Fundații reușiseră să salveze ca prin urechile acului complexul Universitate/Biblioteca și trebuie spus că și această soluție crease un sentiment de vinovăție. Cu toate că nimeni nu putuse demonstra că păstrarea intactă a

complexului contribuise la ridicarea meteorică a Catărului, unii intuiau că trebuia să existe o legătură între acestea.

Asta era cât pe ce să năruiască toate planurile!

Și totuși, după zecile de ani ale Devastării și ale Catărului, sosise Secolul de Aur al celei de-a Doua Fundații.

Înainte de asta, după moartea lui Seldon, membrii celei de-a Doua Fundații se îngropaseră în Bibliotecă precum cărțile, vreme, de peste două secole și jumătate, în intenția de a se da la o parte din calea susținătorilor Imperiului. Într-o societate îndreptându-se spre ruină și căreia îi păsa din ce în ce mai puțin de Biblioteca Galactică, numită în fel și chip, ei slujeau ca bibliotecari, iar instituția căzuse în desuetudine, ceea ce se potrivea perfect scopurilor lor.

Duceau o viață nedemnă și umilă. Nu contribuiau decât la conservarea Planului, în timp ce departe, la capătul Galaxiei, Prima Fundație lupta din răpputeri să supraviețuiască împotriva atacurilor unor dușmani mai puternici decât ea, fără a primi ajutor din partea celei de-a Doua Fundații și fără a avea măcar cunoștința de existența ei.

A Doua Fundație a fost eliberată prin Marea Devastare — un alt motiv pentru care nimeni și nimic n-a împiedicat Devastarea (tânărul Gendibal, care era curajos, afirmase recent că eliberarea fusese motivul principal).

După Marea Devastare, Imperiul dispăruse și, în vremurile ce urmaseră, supraviețuitorii de pe Trantor nu călcaseșă nechemată pe teritoriul celei de-a Doua Fundații. Aceasta se îngrijise ca întregul complex Universitate/Bibliotecă, rămas intact după Devastare, să supraviețuiască și Marii Reînnoiri. Fuseseră păstrate și ruinele Palatului. Metalul dispăruse de pe cea mai mare parte a lumii. Uriașele și nesfârșitele coridoare fuseseră acoperite, umplute, răsucite, distruse, uitate; toate se aflau acum sub stânci și sol — cu excepția acestui loc, unde metalul încă mai înconjură clădirile antice.

Complexul putea fi asemuit unui impunător monument închinat măreției, un mausoleu al Imperiului, însă pentru poporul Hamish acestea erau locuri bântuite de duhuri, populate de stafii care nu trebuiau tulburate. Doar membrii Fundației mai puneau piciorul prin coridoarele străvechi ori atingeau pereții strălucitori din titan.

Și chiar și așa, din cauza Catărului care sosise pe Trantor, totul era cât pe ce să se năruiască. Ce s-ar fi întâmplat dacă el ar fi aflat adevărul despre lumea pe care o locuise o vreme? Armele lui fizice erau cu mult mai puternice decât cele aflate la dispoziția celei de-a Doua Fundații, iar armele lui mentale aproape la fel de redutabile. Necesitatea de a nu întreprinde nimic în afară de ceea ce trebuia și înțelegerea faptului că orice șansă de a câștiga o bătălie imediată putea purta în sine germenul unui eșec de proporții mai mari, ar fi împiedicat a Doua Fundație să acționeze.

Și dacă n-ar fi existat Bayta Darell și acea acțiune fulgerătoare... Căci și aceea se petrecuse fără intervenția sau ajutorul celei de-a Doua Fundații.

Iar după aceea, Secolul de Aur când, într-un fel sau altul, Primii Oratori ai vremii au găsit mijlocul prin care au putut deveni activi, punând capăt carierei de cuceritor a Catărului, controlându-i în cele din urmă gândirea, iar apoi oprind chiar Prima Fundație atunci când ea a început a fi bănuitoare și din cale afară de curioasă privind natura și identitatea celei de-a Doua Fundații. Preem Palver, al nouăsprezecelea și cel mai de seamă Prim Orator, reușise — nu fără sacrificii îngrozitoare — să îndepărteze toate aceste primejdii și salvase Planul Seldon.

De o sută douăzeci de ani încoace, a Doua Fundație era iarăși ceea ce fusese odinioară, rămânând ascunsă într-o regiune de pe Trantor. Nu se mai ascundea de reprezentanții Imperiului, ci de Prima Fundație, care era la fel de întinsă ca și fostul Imperiu Galactic și care dispunea de o forță tehnologică mult mai puternică.

În căldura plăcută, Primul Orator închise ochii și alunecă ușor în starea aceea inexprimabilă în care putea trăi experiențe halucinatorii liniștitoare, când nici nu visa, dar nici nu gândea conștient.

Se sfârșise cu atmosfera sumbră și apăsătoare. Totul avea să fie bine. Trantor încă era capitala Galaxiei, pentru că a Doua Fundație se afla aici, mai puternică și mai capabilă de a controla evenimentele decât fusese vreodată în stare chiar împăratul.

Prima Fundație va fi încorsetată și dirijată și va acționa cum se cuvine. Chiar de-ar avea cele mai grozave nave și arme, ea n-ar putea întreprinde nimic atâta vreme cât conducătorii ei importanți ar fi, la nevoie, controlați pe cale mentală.

Iar al Doilea Imperiu se va naște, dar nu va semăna cu primul. Va fi un Imperiu Federal, în care părților componente li se vor încredința apreciable puteri de autoconducere, astfel încât să nu se manifeste puterea iluzorie a unui guvern militar și centralizat, căruia, în fond, să-i

lipsească autoritatea. Noul Imperiu va fi mai destins, mai suplu, mai flexibil, mai capabil de a rezista tensiunilor și va fi întotdeauna dirijat — dar întotdeauna — de către oamenii neștiuți ai celei de-a Doua Fundații. Trantor va fi în continuare capitala, mai puternică, datorită celor patruzeci de mii de psihoistorici, femei și bărbați, decât fusese vreodată cu cele patruzeci și cinci de miliarde de locuitori ai ei.

Primul Orator se trezi brusc. Soarele coborâse spre asfințit. Îi scăpase vreun murmur? Spusese ceva cu voce tare?

Dacă a Doua Fundație trebuie să știe mult și să vorbească puțin, atunci Oratorii cârmuitorii trebuiau să știe cel mai mult și să vorbească cel mai puțin.

Zâmbi crispat. Era atât de tentant să devină patriot trantorian și să considere că singurul scop al celui de-al Doilea Imperiu ținea să aducă hegemonia Trantorului. Seldon atrăsese atenția asupra primejdiei; anticipase până și această posibilitate cu cinci secole înainte ca așa ceva să se poată întâmpla.

Primul Orator nu dormitase prea mult. Încă nu sosise ora audienței lui Gendibal.

Shandess aștepta cu interes această întrevedere particulară. Gendibal era îndeajuns de tânăr ca să vadă cu ochi mai limpezi întregul Plan Seldon și suficient de inteligent ca să înțeleagă ceea ce alții n-ar fi reușit. Și nu putea fi exclusă posibilitatea ca Shandess să desprindă ceva nou din ceea ce avea tânărul de spus.

Nimeni nu va ști vreodată cât de mult profitase Preem Palver — însuși marele Palver — în ziua când tânărul Kol Benjoam, care nu împlinise încă treizeci de ani, venise să vorbească cu el despre căile posibile de a manipula Prima Fundație. Benjoam, socotit mult după aceea drept cel mai mare teoretician după Seldon, nu a scos o vorbă despre acea întâlnire în anii ce au urmat, însă a devenit cel de-al douăzeci și unulea Prim Orator. Unii chiar atribuiau meritele mai mult lui Benjoam decât lui Palver pentru marile realizări din vremea administrației Palver.

Shandess se amuză gândindu-se la ceea ce ar putea să-i comunice Gendibal. Era o tradiție ca tinerii subtili să-și expună întreaga teorie în chiar prima fază arunci când se aflau pentru prima oară singuri față în față cu Primul Orator. Neîndoiros că niciodată nu solicitau acea primă audiență pentru ceva lipsit de importanță, căci dacă Primul Orator socotea că erau lipsiți de argumente serioase, asta le putea distruge întreaga carieră.

Patru ore mai târziu, Gendibal se afla în fața lui. Tânărul nu părea stânjenit. Aștepta calm ca Shandess să înceapă discuția.

— Orator, ai solicitat audiență într-o problemă importantă. N-ai vrea să mi-o expui în rezumat?

Iar Gendibal vorbi rar și calm, de parcă ar fi povestit ce mâncase la masa de prânz:

— Prim Orator, Planul Seldon este lipsit de sens!

Lui Stor Gendibal nu-i trebuiau dovezi din partea altora care să întărească sentimentul propriei valori. Își amintea că aproape întotdeauna se dovedise altfel decât alții. Nu împlinise nici zece ani când un agent, care intuise capacitatea lui de gândire, îl recrutase pentru a Doua Fundație.

După aceea, în cursul anilor de studiu, obținuse rezultate remarcabile; fusese receptiv la psihoistorie la fel de ușor ca o navă care răspunde unui câmp gravitațional. Psihoistoria îl atrăsese, iar el se îndreptase către ea, citind textul lui Seldon referitor la problemele fundamentale, în vreme ce alții de vârsta lui făceau eforturi ca să înțeleagă și să folosească ecuațiile diferențiale.

La cincisprezece ani intrase la Universitatea Galactică Trantor (după cum fusese rebotezată în mod oficial Universitatea Trantor), după o discuție în cursul căreia, fiind întrebat care-i erau ambițiile, el răspunsese hotărât: „Să devin Prim Orator înainte de a împlini patruzeci de ani.”

Nu îndrăznea să țintească spre funcția de Prim Orator fără pregătirea necesară. Într-un fel sau altul, dobândirea ei i se părea o certitudine, dar scopul lui era să ajungă la această învestitură în tinerețe. Chiar și Preem Palver avusese patruzeci și doi de ani când primise rangul.

Expresia de pe chipul examinatorului se schimbase atunci când Gendibal afirmase acest lucru, dar tânărul își însușise deja psiholimbajul și putuse interpreta acea tresărire. La fel de bine știa, de parcă examinatorul i-ar fi dat de știre, că în dosarul lui va apare o scurtă mențiune, în sensul că va fi un student greu de controlat.

Păi bineînțeles! Gendibal voia să fie greu de manipulat.

Peste două luni avea să îplinească treizeci și unu de ani și făcea deja parte din Consiliul Oratorilor. Trebuia să mai aștepte cel mult nouă ani până să poată deveni Prim Orator și știa că va reuși. Această audiență la actualul Prim Orator era de însemnătate crucială pentru planurile lui și, în strădania de a lăsa o impresie deosebită, nu preocupase nici un efort pentru a stăpâni la perfecție psiholimbajul.

Când doi Oratori ai celei de-a Doua Fundații comunică, limbajul lor nu seamănă cu nici un altul din Galaxie. Este, în aceeași măsură, un limbaj compus atât din gesturi evanescente și cuvinte, precum și din modele mentale schimbătoare, inteligibile doar lor.

Un necunoscător ar putea prinde frânturi de vorbe când și când, dar multe idei se transmit pe calea gândului, iar aceste comunicări ar rămâne intraductibile cuiva care nu este el însuși Orator.

Limbajul Oratorilor se bucura de avantajul rapidității și al infinitelor nuanțări, dar păcătuia prin faptul că făcea aproape imposibilă ascunderea adevăratelor păreri.

Gendibal își cunoștea propria opinie despre Primul Orator. Simțea că acesta trecuse de piscul puterii mentale. După aprecierea lui Gendibal, Primul Orator nu anticipa și nici nu era pregătit să facă față vreunei crize și-i lipsea clarviziunea de a o depăși dacă aceasta avea să apară cu adevărat. În ciuda bunelor intenții și a amabilității lui, el era plămada din care se întrupează dezastrul[4].

Gendibal trebuia să alunge toate acestea nu numai din cuvinte, gesturi și expresii ale chipului, ci și din propriile gânduri. Nu știa în ce măsură va reuși acest lucru, astfel ca Primul Orator să nu surprindă vreo aluzie.

Lui Gendibal îi era deopotrivă de greu să ignore sentimentele pe care Primul Orator le nutrea față de el. Dincolo de bonomie și de bunăvoință, vizibile și destul de sincere, Gendibal putea detecta aerul ușor distant pe care-l creau îngăduința și surâsul rece și făcu un efort de autocontrol mental pentru a nu lăsa să se simtă vreun resentiment din această pricină, iar dacă i-ar fi scăpat vreun gest, el să fie cât mai neînsemnat.

Primul Orator zâmbi și se rezemă mai bine de spătarul jilțului. Nu-și pusese picioarele pe birou, dar prin acest gest reușise să lase să se întrevadă un amestec de siguranță superioară și amicitie în care formalitățile sunt de prisos, ceea ce-l făcu pe Gendibal să fie nesigur în legătură cu efectul afirmației lui.

Întrucât nu fusese invitat să ia loc, Gendibal simți zădărnicia mișcărilor și atitudinilor prin care-ar fi putut să-și mascheze sau să-și alunge nesiguranța. Era imposibil ca Primul Orator să nu înțeleagă acest lucru.

— Planul Seldon este lipsit de sens? întrebă Shandess. Ce afirmație ieșită din comun! Ai

cercetat Întâiul Radiant în ultima vreme, Orator Gendibal?

— Îl studiez adesea, Prim Orator. E datoria mea s-o fac și asta constituie o plăcere pentru mine.

— Studiezi, întâmplător, doar acele porțiuni care cad în sarcina ta? Îl cercetezi în detaliile microscopice, adică un sistem de ecuații aici, o tendință de reglare colo? E deosebit de important, bineînțeles, însă eu l-am socotit întotdeauna drept un exercițiu excelent pentru a înțelege întreaga dezvoltare. Studiarea Întâiului Radiant pas cu pas e utilă, însă observarea lui ca un continent te poate inspira. Ca să-ți mărturisesc un adevăr, Orator, nici eu nu l-am mai parcurs cam de multă vreme. N-ai vrea s-o facem împreună?

Gendibal nu îndrăzni să zăbovească cu răspunsul. Trebuia să răspundă fără a se ofensa, pentru că altfel n-ar fi reușit deloc în ceea ce-și propusese:

— Ar fi o onoare și o plăcere, Prim Orator.

Primul Orator apăsă pe o părghie aflată pe o latură a biroului. În biroul oricărui Orator exista câte un Radiant, iar al lui Gendibal nu era cu nimic mai prejos decât cel pe care-l avea Primul Orator. A Doua Fundație devenise o societate egalitară în toate manifestările ei exterioare, mai precis, în cele neimportante. În realitate, singura prerogativă oficială de care se bucura Primul Orator era cea care rezulta din chiar titlul pe care-l purta: el vorbea întotdeauna primul.

Camera se cufundă în beznă, dar aproape instantaneu întunericul deveni clar-obscur și sidefat. Pereții mai lungi ai camerei căpătară o culoare crem care cresc în luminozitate și strălucire și într-un târziu pe perete apărură ecuații scrise cu caractere ordonate și atât de mici încât abia de puteau fi citite.

— Dacă nu există vreo obiecție, încep Primul Orator, lăsând să se înțeleagă de la sine că nici nu va fi admisă vreuna, vom reduce amplificarea pentru a putea vedea cât mai mult dintr-o singură privire.

Scrisul ordonat se micșoră până ce caracterele deveniră subțiri cât firul de păr, vagi înșiruiți întunecate pe fundalul sidefat.

Primul Orator atinse tastele unei mici console atașată în brațul jilțului:

— Vom aduce totul înapoi, către începuturi, pe vremea lui Hari Seldon și vom crea o mișcare înecată de înaintare. Vom segmenta șuvoiul pentru a putea vedea doar câte o decadă din dezvoltare dintr-o privire. Asta dă un sentiment minunat de scurgere a istoriei, fără a fi deranjat de detalii. Tare-s curios să știu dacă ai făcut asta vreodată.

— Exact în felul acesta n-am procedat, Prim Orator.

— Ar trebui s-o faci. E un simțământ unic. Te rog să observi cât de răzlețe sunt liniile negre de la început. În cursul primelor decade nu exista șansa unor alte soluții. Punctele de bifurcație cresc totuși exponențial pe măsura trecerii timpului. Dacă n-ar fi faptul că, imediat ce este urmată o anumită ramificație, în viitor ar dispărea o vastă rețea de alte ramificații, toată dezvoltarea aceasta ar deveni complet nemanevrabilă. Desigur, atunci când ne ocupăm de viitor trebuie să fim atenți pe dispariția căror ramificații ne bazăm.

— Știu asta, Prim Orator.

În răspunsul lui Gendibal răzbătu o notă de ușoară iritare pe care nu și-o putu înfrâna.

Primul Orator nu acordă importanță acestui răspuns:

— Observă, te rog, liniile șerpuitoare ale simbolurilor scrise cu roșu. Alcătuiesc un model. După toate probabilitățile, ele ar trebui să existe aleatoriu, întrucât fiecare Orator își câștigă locul grație rafinamentelor pe care le adaugă Planului original. S-ar părea că, la urma urmei, nu se poate anticipa punctul în care poate fi adăugată fără probleme o astfel de corecție ori punctul în care un Orator anume încearcă să-și impună propriile interese sau măiestria, și, cu toate astea, de multă vreme am impresia că amestecul de negru, aparținând lui Seldon, și roșu, aparținând Oratorilor, urmează o lege severă care depinde foarte mult de timp, dar prea puțin de alte elemente.

Gendibal urmări fascinat cum scurgerea anilor și a liniilor subțiri scrise în negru și roșu se împleteau într-o țesătură aproape hipnotică. Modelul în sine nu însemna nimic. Importante erau simbolurile din care se compunea acest model.

Ici și colo își făcea apariția câte-un pârâiaș, umflându-se, ramificându-se și devenind proeminent, apoi prăbușindu-se în el însuși și dispărând, acoperit de negru sau roșu.

— Deviația albastră, zise Primul Orator, și sentimentul de dispreț pe care acesta îl stârni în mintea amândurora păru să-i unească. Trecem mereu prin situația asta și vom ajunge, evident, la Secolul Deviațiilor.

Așa se și întâmplă. Se putea spune cu precizie momentul în care fenomenul distrugător pe

care-l reprezentase Catărul apăruse și cuprinsese întreaga Galaxie, pentru că Întâiul Radiant se întunecă dintr-o dată din pricina pârlăișelor albastre și ramificate, mai multe decât puteau fi stopate până când însăși încăperea păru să devină albastră din cauza liniilor care se îngroșau și încărcau peretele cu o poluare din ce în ce mai strălucitoare (poluare era singurul cuvânt potrivit).

Totul creștea până într-un punct, apoi se stinse, se subție și liniile se adunară într-una singură vreme de un secol până să dispară cu totul. Când linia albastră se făcu nevăzută și când Planul își recapătă culorile negru și roșu, se văzu cu claritate intervenția lui Preem Palver.

Tot înainte, înainte...

— Acesta este prezentul, remarcă Primul Orator cu o voce lipsită de griji.

Înainte, spre viitor...

Apoi apărură o îngustare într-un veritabil nod constituit din linii negre strâns întrețesute cu câteva linii roșii.

— Iată întemeierea celui de-al Doilea Imperiu, spuse Primul Orator.

Stinse Întâiul Radiant și camera fu inundată de lumină obișnuită.

— A fost o experiență emoționantă.

— Într-adevăr, zâmbi Primul Orator, văd că ești foarte precaut nespunând pe nume acestei emoții, pe care te străduiești, de altfel, să nu o recunoști. Nu-i nimic. Dă-mi voie să clarific câteva lucruri. În primul rând, vei băga de seamă absența aproape totală a Deviației Albastre după epoca lui Preem Palver, cu alte cuvinte, în ultimele douăsprezece decenii. Vei constata, de asemenea, că nu există probabilitatea apariției unor Deviații care să depășească clasa a cincea în cursul următoarelor cinci secole. Vei mai observa că noi am început extinderea modificărilor psihoistorice de detaliu până dincolo de întemeierea celui de-al Doilea Imperiu. După cum bine știi, Hari Seldon, deși un geniu care și-a depășit cu mult epoca, nu este și nici n-ar putea fi atoateștiutor. Noi am adus îmbunătățiri Planului. Cunoaștem cu mult mai mult despre psihoistorie decât ar fi putut el să știe vreodată. Seldon și-a încheiat calculele odată cu nașterea Imperiului, iar noi am mers și mai departe. Mi-aș permite să spun, fără intenția de a jigni pe cineva, că Hiper Planul, care trece dincolo de momentul întemeierii celui de-al Doilea Imperiu, este în mare măsură opera mea și mi-a adus funcția pe care o am în prezent. Îți spun acestea pentru a fi scutit de vorbe de prisos din partea ta. Dacă ții seama de toate acestea, cum reușești să ajungi la concluzia că Planul Seldon este lipsit de sens? Nu are nici un punct slab. Simplul fapt că a supraviețuit Secolului Deviațiilor, cu tot respectul pe care-l datorăm geniului lui Palver, constituie cea mai sigură dovadă că Planul nu are fisuri. Tinere, unde vezi slăbiciunea care te determină să etichetezi Planul drept lipsit de sens?

Gendibal se ridică în picioare și rămase neclintit:

— Ai dreptate, Prim Orator. Planul Seldon nu are nici un punct slab.

— Atunci, îți retragi afirmația?

— Nu, Prim Orator. Slăbiciunea lui este tocmai lipsa fisurilor. Perfecțiunea lui este fatală!

Primul Orator îl privi impasibil pe Gendibal. Învățase să-și controleze expresia chipului și se distră văzând inabilitatea lui Gendibal în această privință. La fiecare replică, tânărul făcea tot ce-i stătea în putință să-și ascundă sentimentele, dar de fiecare dată și le dezvăluia complet.

Shandess îl studie cu răceală. Era un tânăr slăbuț cu puțin peste medie ca înălțime, cu buze subțiri și mâini osoase, în veșnică agitație. Avea ochi negri, lipsiți de umor, care acum păreau să ardă mocnit.

Primul Orator știa că-i va fi greu să-l convingă să-și schimbe părerile:

— Te exprimi prin paradoxuri, Orator.

— *Sună* ca un paradox, Prim Orator, deoarece sunt foarte multe lucruri în Planul Seldon pe care le luăm drept infailibile și le acceptăm fără să le analizăm.

— Mai exact, ce pui la îndoială?

— Însăși baza Planului. Știm cu toții că Planul nu va funcționa dacă natura ori chiar propria lui existență sunt cunoscute prea multor oameni al căror viitor îl anticipează.

— Cred că Hari Seldon a înțeles acest lucru. Sunt chiar convins că a făcut din aceasta una din axiomele fundamentale ale psihoistoriei

— El n-a anticipat Catărul, Prim Orator, și, prin urmare, nu a putut anticipa măsura în care a Doua Fundație va deveni o obsesie pentru oamenii Primei Fundații imediat ce Catărul le evidențiasse importanța ei.

— Hari Seldon, porni să spună Primul Orator și după un moment se cutremură și tăcu.

Înfățișarea fizică a lui Hari Seldon era cunoscută tuturor membrilor celei de-a Doua Fundații.

Prețutindeni erau prezente reproduceri ale lui, în două sau trei dimensiuni, fotografice sau holografice, în basorelief, șezând sau stând în picioare. Toate îl arătau în ultimii ani de viață. Toate înfățișau un bătrân blajin cu chipul smochinit și purtând semnele înțelepciunii vârstei, simbolizând chintesența geniului ajuns la apogeu.

Dar Primul Orator își aminti acum că văzuse o fotografie rară care îl înfățișa pe Seldon tânăr. Fotografia era ignorată pentru că a concepe un Seldon tânăr însemna aproape o contradicție în termeni. Cu toate acestea, Shandess o văzuse și îl străfulgeră gândul că Stor Gendibal semăna extraordinar de mult cu tânărul Seldon.

Ridicol! Era exact felul de superstiție de care sufereau toți oamenii din când în când, oricât de raționali ar fi fost ei. Se lăsase înșelat de o asemănare trecătoare. Dacă ar fi avut fotografia în față, și-ar fi dat seama pe dată că similitudinea era înșelătoare. Și totuși de ce îi trecuse ideea aceasta prin minte tocmai *acum*?

Își reveni. Fusese o tresărire de o clipă, o răătăcire trecătoare a gândurilor, prea scurtă pentru a putea fi detectată de cineva care nu era Orator. Gendibal era liber s-o interpreteze cum voia.

— Hari Seldon, reluă el foarte hotărât, știa bine că existau un număr infinit de probabilități pe care nu le putea anticipa și tocmai din acest motiv a întemeiat a Doua Fundație. N-a anticipat nici apariția Catărului, însă noi l-am recunoscut de îndată ce ne-a apărut în cale și l-am oprit. N-am anticipat obsesia ulterioară a Primei Fundații în ceea ce privește existența noastră, dar am simțit-o când și-a făcut simțită prezența și am oprit-o. În legătură cu acestea, ce posibile scăderi găsești?

— În primul rând, spuse Gendibal, obsesia Primei Fundații în ceea ce ne privește nu a încetat încă.

Se simțea o ușoară lipsă de respect în vocea lui Gendibal. Observase tremurul din vocea Primului Orator (își dădu seama Shandess) și-l interpretase drept incertitudine. Acestei atitudini trebuia să i se dea riposta cuvenită.

Primul Orator interveni tăios:

— Dă-mi voie să anticipez. Sunt oameni pe Prima Fundație care, comparând greutățile inimaginabile ale primelor patru secole de existență cu calmul plat al ultimelor douăsprezece decenii, vor trage concluzia că aceasta nu se poate întâmpla decât dacă a Doua Fundație se îngrijește de bunul mers al Planului și bineînțeles că ar fi îndreptățiți să creadă asta. Vor socoti că, la urma urmelor, a Doua Fundație nu a fost distrusă și desigur vor avea dreptate să gândească astfel: De fapt, am primit rapoarte despre un tânăr de pe Terminus, capitala Primei Fundații, un înalt funcționar guvernamental care este convins de toate acestea... Îmi scapă

numele...

— Golan Trevize, îl ajută Gendibal. Eu am observat primul această problemă în rapoarte și tot eu am înaintat-o către biroul tău.

— Da? făcu Primul Orator cu o politețe exagerată. Și cum se face că ți-ai concentrat atenția asupra lui?

— Unul dintre agenții noștri de pe Terminus a trimis un raport plicticos referitor la membrii recent aleși în Consiliul lor — o lucrare de rutină transmisă către Oratori și pe care toți au ignorat-o.

— Ai recunoscut un spirit contestatar, nu-i așa?

— Cătuși de puțin, răspunse Gendibal înfoidu-se. Părea o persoană nestăpânită căreia îi place să facă tot soiul de lucruri ridicole, o descriere care mie nu mi se potrivește. În orice caz, am solicitat un studiu mai amănunțit. Nu mi-a trebuit mult ca sa-mi dau seama că ar fi putut deveni un material uman deosebit de valoros dacă ar fi fost recrutat la o vârstă fragedă.

— Probabil, reveni Primul Orator, dar știi că nu facem recrutări pe Terminus.

— Știu bine asta. În orice caz, chiar fără pregătirea pe care-o avem noi, el dovedește o intuiție neobișnuită. Dar, desigur, extrem de nedisciplinată. Prin urmare, n-am fost deosebit de surprins când el a înțeles că a Doua Fundație încă există. Lucrul acesta mi s-a părut totuși îndeajuns de important pentru a trimite un raport către biroul tău

— Să înțeleg din tonul tău că au apărut elemente noi în problema asta?

— Grație capacităților intuitive deosebit de dezvoltate, el a înțeles că noi existăm și a folosit această descoperire într-un mod tipic pentru indisciplina care-l caracterizează și, ca rezultat, a fost exilat de pe Terminus.

Primul Orator făcu ochii mari:

— Te-ai oprit brusc. Dorești ca eu să interpretez semnificația. Fără a apela la computer, dă-mi voie să aplic o aproximare brutală a ecuațiilor Seldon și să deduc de aici că un Primar abil, capabil să bănuiască existența celei de-a Doua Fundații, preferă să nu țină în preajmă un individ indisciplinat care e gata să strige ca să audă toată Galaxia și astfel să avertizeze a Doua Fundație în legătură cu primejdia. Înțeleg că Branno cea de Bronz a socotit că Terminus se va simți în siguranță dacă Trevize va fi alungat de pe planetă.

— Ar fi putut să-l întemnițeze pe Trevize ori să-l asasineze fără multă vâlvă.

— După cum știi, ecuațiile nu sunt sigure atunci când se aplică indivizilor. Ele au valabilitate doar în cazul umanității luată ca masă. Prin urmare, comportamentul individual este imprevizibil și putem presupune că Primarul, ca ființă umană, consideră întemnițarea, ca să nu mai vorbim de asasinat, drept un mijloc barbar și rudimentar.

O vreme Gendibal nu spuse nimic, păstrând o tăcere elocventă, atâta cât să-l facă pe Primul Orator să-și piardă încrederea în sine, dar să nu declanșeze o izbucnire de furie.

Calculă totul până la fracțiuni de secundă și apoi spuse:

— Nu aceasta este interpretarea mea. Cred că Trevize reprezintă, în acest moment, partea vizibilă a celei mai grave amenințări prin care a trecut vreodată a Doua Fundație de la întemeierea ei, o primejdie chiar mai mare decât Catărul!

Gendibal era satisfăcut. Forța cu care-și reprezentase punctul de vedere dăduse roade. Primul Orator nu se așteptase la așa ceva și fusese luat pe nepregătite. Din acest moment, Gendibal avea să facă jocurile. Chiar dacă trecuse prin momente de cumpănă, toate îndoielele i se risipiră la următoarea remarcă a lui Shandess.

— Asta are ceva în comun cu ideea că Planul Seldon e lipsit de sens?

Gendibal jucă totul pe cartea certitudinii absolute, continuând pe un ton profesoral care să nu-i permită Primului Orator să-și revină din starea de uimire:

— Prim Orator, noi credem din adâncul inimii că Pream Palver a fost cel care a reasezat Planul pe făgașul său după cumplitele absurdități din Secolul Deviațiilor. Studiază Întăiul Radiant și vei constata că Deviațiile nu au dispărut decât la două decenii după moartea lui Palver și că de atunci încolo nu a mai apărut nici măcar una. Meritul ar putea fi atribuit Primilor Oratori de după Palver, dar acest lucru mi se pare improbabil.

— Improbabil? Să admitem că nici unul dintre noi nu l-ar fi putut egala pe Palver, dar... de ce improbabil?

— Prim Orator, îmi permiteți să demonstrez? Folosind matematica psihoistorică, pot atâta cu claritate că șansele de dispariție totală a Deviației sunt infinit de mici pentru ca acest lucru să se fi petrecut printr-o intervenție a celei de-a Doua Fundații. Poți să mă întrerupi dacă nu ai timp sau dacă nu ești dispus să ascuți o demonstrație care ți-ar solicita o jumătate de oră de atenție încordată. Ca o alternativă, aș putea solicita o întrunire în plen a Mesei Oratorilor pentru a-mi susține punctul de vedere. Dar pentru mine asta ar însemna o pierdere de vreme și multe controverse neplăcute.

— Da, și o posibilă știrbire a prestigiului meu. Demonstrează-mi acum. Dar te avertizez, și Primul Orator făcu un efort eroic pentru a-și recăpăta stăpânirea de sine, dacă ceea ce vei susține va fi lipsit de orice valoare, nu vei scăpa ușor.

— Dacă părerea mea se va dovedi stupidă, spuse Gendibal, cu o mândrie neascunsă care o domina pe a celui alt, vei primi demisia mea pe loc.

Total dură, de fapt, cu mult peste jumătate de oră, pentru că Primul Orator, cu o îndârjire aproape sălbatică, puse la îndoială raționamentele matematice.

Gendibal economisi mult timp folosind cu îndemănare Micro-Radiantul său. Dispozitivul, care putea localiza holografic orice porțiune din vastul Plan, și căruia nu-i trebuia nici ecran pentru protecție și nici consolă pentru birou, fusese introdus în uzul curent cu numai un deceniu în urmă, dar Primul Orator nu deprinsese încă arta de a-l manevra. Gendibal cunoștea acest lucru. Iar Primul Orator știa că Gendibal era în temă.

Gendibal agăță dispozitivul de degetul mare al mâinii și degetele ce-i rămăseseră libere jucară pe taste la fel ca pe un instrument muzical cu clape (scrisesse chiar o mică lucrare privind această analogie).

Ecuatiile pe care Gendibal le extrase (și le găsi cu o ușurință dezarmantă) se mișcau încolo și încolo șerpuind, și însoțind comentariile sale. Putea obține definiții, dacă era necesar, stabili axiome, produce diagrame atât bi- cât și tridimensionale (ca să nu mai menționăm proiecții ale relațiilor multidimensionale).

Comentariul lui Gendibal era limpede și precis, și convins, Primul Orator abandonă jocul.

— Nu-mi amintesc să fi văzut vreo analiză de acest fel. Cui îi aparține ideea?

— Mie, Prim Orator. Am publicat elementele matematice de bază pe care le presupune.

— Foarte ingenios, Orator Gendibal. Așa ceva te va promova în cursa pentru postul de Prim Orator, în caz că voi muri... sau mă voi retrage.

— Nu la asta m-am gândit când am proiectat programul, Prim Orator, dar pentru că nu întrevăd posibilitatea de a fi crezut, îmi retrag afirmația. M-am *gândit* la această situație și sper că *voi fi* Prim Orator, pentru că cel ales pentru un asemenea post *trebuie* să urmeze un procedeu pe care numai eu îl înțeleg limpede.

— Da, reveni Primul Orator, lipsa de modestie poate fi foarte periculoasă. Ce procedeu? Probabil că și actualul Prim Orator l-ar putea urma. Dacă sunt prea bătrân pentru a face acest salt creator, cred că nu m-am ramolit într-atât încât să nu fiu în stare să urmez și să înțeleg instrucțiunile pe care mi le-ai da.

O capitulare elegantă și, destul de surprins, Gendibal constată că nutrea un sentiment din ce în ce mai cald față de mai vârstnicul său interlocutor pe măsură ce înțelesese că exact aceasta era intenția Primului Orator.

— Îți mulțumesc, Prim Orator, pentru că voi avea mare nevoie de ajutorul tău. N-aș putea să-i conving pe membrii Mesei fără susținerea ta înțeleaptă. (La eleganță se răspunde cu eleganță). Presupun, deci, că ai înțeles deja din demonstrația mea că este imposibil ca Secolul Deviațiilor să fi fost corectat grație politicii noastre sau ca toate Deviațiile să fi încetat de atunci încolo.

— Mi-e clar acest lucru, zise Primul Orator. Dacă aceste calcule matematice sunt corecte, atunci ar fi trebuit să anticipăm cu un grad variabil de certitudini și reacțiile unor grupuri mici de oameni, chiar ale unor indivizi, pentru ca Planul să fi revenit la cursul firesc, așa cum s-a întâmplat de altfel, și pentru ca în prezent el să funcționeze perfect, așa după cum lasă impresia.

— Întocmai. Întrucât matematica psihoistoriei nu permite așa ceva, Deviațiile n-ar fi trebuit să dispară ba, dimpotrivă, era cazul ca ele să-și facă simțită prezența. Înțelegi, așadar, ce gândeam atunci când am afirmat că punctul slab al Planului Seldon este însăși perfecțiunea lui.

Primul Orator începu să vorbească animat:

— Ori Planul Seldon posedă Deviații, ori e ceva în neregulă în relațiile tale matematice. Întrucât trebuie să recunosc că Planul Seldon nu a pus evidență Deviații de mai bine de un secol, rezultă că ceva nu merge în partea de matematică, numai că eu n-am constatat nici erori, nici judecăți greșite.

— Rău faci, interveni Gendibal, că excluzi o a treia soluție. Planul Seldon nu prezintă Deviații și, cu toate acestea, relațiile matematice prin care am demonstrat că lipsa Deviațiilor este imposibilă sunt corecte.

— Nu prea înțeleg cea de-a treia soluție.

— Să presupunem că Planul Seldon este controlat cu ajutorul unei metode psihoistorice atât de avansate încât reacțiile unor grupuri umane mici — poate chiar ale unor indivizi — pot fi anticipate: o modalitate pe care noi, a Doua Fundație, nu o posedăm. Atunci și *numai* arunci, calculele mele vor anticipa că Planul Seldon nu va suferi defel din cauza Deviațiilor!

O vreme (potrivit standardelor de pe a Doua Fundație), Primul Orator rămase îngândurat. Apoi spuse:

— Judecând după expresia ta, nu există vreo metodă psihohistorică avansată care să ne fie cunoscută. Dacă nici eu, nici tu nu avem cunoștință de așa ceva, sunt foarte puține șanse ca vreun alt Orator sau grup de Oratori să fi dezvoltat o asemenea micropsihoistorie, dacă o pot numi astfel, și să o fi ținut ascunsă față de restul membrilor Mesei. De acord?

— Da.

— Atunci fie că analiza ta este greșită, fie că micropsihoistoria se află în mâinile unui grup din afara celui de-a Doua Fundații.

— Exact, Prim Orator, așa trebuie să stea lucrurile.

— Poți demonstra adevărul unei asemenea afirmații?

— În mod formal nu pot, dar să ne gândim. N-a existat deja o persoană care să poată afecta Planul Seldon prin atenția ce s-a acordat unui individ?

— Presupun că te referi la Catâr.

— Da, bineînțeles.

— Era inevitabil ca el să producă perturbații. Problema ce-o avem în față este că Planul Seldon funcționează prea bine, cu mult mai aproape de perfecțiune decât rezultă din relațiile matematice. Ar fi nevoie de un Anti-Catâr, adică o persoană la fel de capabilă să răstoarne Planul ca și Catârul, dar care să acționeze dintr-un motiv opus, introducând perturbații, nu pentru a da Planul peste cap, ci pentru a-l face perfect.

— Exact, Prim Orator. Îmi pare rău că nu mi-a venit mie în minte expresia asta. Ce a fost Catârul? Un mutant. Dar de unde a venit? Cum de-a devenit astfel? Nimeni nu are vreo idee. Ar mai putea fi și alții ca el?

— Evident că nu. Singurul lucru care se cunoaște cu certitudine despre Catâr se referă la sterilitatea lui. De aici și numele. Sau crezi cumva că e vorba de un mit?

— Nu mă refer la descendenții Catârului. Nu s-ar putea ca acest Catâr să fi fost un membru cu un comportament aberant a ceea ce este sau, mai exact, a devenit acum — grupul apreciabil de oameni posedând puteri similare cu ale Catârului și care din motive numai de ei știute, nu perturbază Planul Seldon ci, dimpotrivă, îl sprijină?

— Dar, pentru numele Galaxiei, de ce l-ar sprijini?

— Dar *noi* de ce-o facem? Și noi plănuim un al Doilea Imperiu în care noi vom lua hotărârile sau, mai precis, descendenții noștri intelectuali. Dacă un alt grup sprijină Planul

mai eficient decât noi, nu se poate ca ei să lase în seama noastră luarea hotărârilor. *Ei* vor hotărî, dar care va fi ţelul final? N-ar fi cazul să încercăm să aflăm în ce fel de Imperiu vor să ne arunce?

— Şi cum ţi-ai propus să afli?

— Ei, bine, Primarul Terminusului de ce l-a exilat pe Trevize? Procedând astfel, ea permite unei persoane potenţial periculoase să se deplaseze liber prin Galaxie. Nu pot crede că face asta din motive umanitare. Istoric vorbind, cârmuitorii Primei Fundaţii au acţionat întotdeauna în mod realist, ceea ce de obicei înseamnă că au făcut abstracţie de „moralitate”. Unul dintre eroii lor, Salvor Hardin chiar dădea sfaturi *contrare* moralei. Nu, nu cred că Primarul a acţionat sub constrângerea unor agenţi ai Anti-Catârului, ca să folosesc expresia ta. Cred că Trevize a fost recrutat de aceştia şi bănuiesc că reprezintă vârful de lance al marelui pericol care ne paşte. Un pericol de moarte.

— Pe numele lui Seldon, spuse Primul Orator, s-ar putea să ai dreptate. Dar cum vom reuşi să-i convingem pe membrii Mesei de existenţa acestei primejdii?

— Prim Orator, nu-ţi subestima calităţile.

6. Pământul

TREVIZE era înfierbântat și iritat. El și Pelorat se aflau în mica sufragerie și tocmai terminaseră masa de prânz.

— Suntem în spațiu doar de două zile, spuse Pelorat, și mă simt în largul meu, deși mi-e dor de aer proaspăt și curat, de natură și de multe altele. Ciudat! Nici nu băgăm în seamă toate acestea atunci când le aveam la îndemână. Bine totuși că am la mine o întreagă bibliotecă sau, mai precis, ceea ce este important. Și acum nici nu-mi mai este teamă de spațiu. Uimitor!

Trevize își dresе glasul și făcu un gest evaziv. Gândurile îi erau în cu totul altă parte.

Pelorat continuă imperturbabil:

— Departe de mine ideea de a te supăra, Golan, dar am impresia că nu mă ascuți. N-aș putea susține că sunt un om deosebit de interesant, ci mai degrabă pisălog. Pari preocupat de cu totul alte probleme. Avem necazuri? Poți să-mi spui fără menajamente. Nu c-aș putea face mare lucru, dragul meu prieten, dar te asigur că nu voi intra în panică.

— Necazuri?

Trevize părea să fi lăsat deoparte gândurile ce-l frământau și se încruntă ușor.

— Mă refer la navă. E un model nou, așa că-mi închipui că s-ar fi putut întâmpla ceva rău. (Și spunând acestea, Pelorat își îngădui să zâmbească nesigur.)

Trevize scutură hotărât din cap:

— Ce prostie din partea mea să te las pradă nesiguranței, Janov. Nava nu are nimic. Funcționează perfect. Numai că eram în căutarea unui hiperreleu.

— Aha, înțeleg. Adică, nu prea pricep. Ce este acela un hiperreleu?

— Păi, să-ți explic, Janov. Eu sunt în legătură cu Terminus. Mai precis, pot lua legătura oricând cu Terminus, iar cei de acolo pot comunica cu noi. Ei cunosc situarea în spațiu a navei prin observarea traiectoriei ei. Și chiar dacă n-ar face asta, ne-ar putea detecta cercetând spațiul apropiat și căutând o masă care să indice prezența unei nave sau a unui meteorit. Dar ar mai detecta și un model energetic, iar acesta i-ar ajuta să deosebească nu numai o navă de un meteorit, ci chiar să identifice o navă anume, pentru că nu toate navele utilizează energia în mod identic. Într-un fel, modelul nostru rămâne caracteristic, indiferent ce instrumente sau aparate electrice folosim sau nu. Desigur se poate întâmpla ca nava să fie necunoscută, dar dacă e vorba de o navă al cărui model energetic este cunoscut pe Terminus — ca în cazul nostru — ea poate fi identificată imediat după detectare.

— Golan, mi se pare că progresul civilizației nu-i altceva decât un exercițiu de îngrădire a intimității.

— S-ar putea să ai dreptate. Totuși, mai devreme sau mai târziu, va trebui să ne mișcăm prin hiperspațiu, altfel vom fi condamnați să rămânem pentru tot restul vieții la un parsec, cel mult doi, depărtare de Terminus. Dacă-i așa, nu vom putea porni în călătorie interstelară. Pe de altă parte, în trecerea prin hiperspațiu, suferim o discontinuitate în spațiul obișnuit. Trecem de aici până dincolo — și când spun dincolo, mă refer la o distanță de sute de parseci uneori — într-o fracțiune de timp trăit. Ne trezim deodată la o distanță enormă față de locul inițial, pornind într-o direcție care este greu de anticipat și, practic, nu mai putem fi detectați...

— Înțeleg. Așa e.

— ... decât dacă la bord este instalat un hiperreleu. Hiperreleul transmite un semnal prin hiperspațiu — un semnal caracteristic acestei nave — iar autoritățile de pe Terminus știu tot timpul unde ne aflăm. După cum vezi, cu asta am răspuns la întrebarea ta. N-ar exista nici un loc din Galaxie unde să ne putem ascunde și oricâte Salturi am face prin hiperspațiu tot n-am scăpat nedetectați.

— Golan, dar lămurește-mă și pe mine, spuse Pelorat fără grabă, nu avem nevoie de protecția Fundației?

— Ba da, Janov, dar numai când cerem noi așa ceva. Spuneai mai devreme că progresul civilizației înseamnă îngrădirea intimității. Ei, bine, eu nu vreau să fiu atât de evoluat. Vreau libertatea de a călători după voia mea, fără a fi detectat, până când voi avea nevoie de protecție. Așa că m-aș simți mai bine, cu mult mai bine, dacă *n-ar exista* un hiperreleu la bord.

— Golan, ai găsit așa ceva?

— Nu, încă nu. Dacă l-aș găsi, poate-aș reuși să-l fac inoperant.

— Dacă l-ai vedea ai putea să-l recunoști?

— Asta-i una din probleme. S-ar putea întâmpla să nu-l recunosc. În general, știu cum arată un hiperreleu și mai știu și cum să testez un obiect cu înfățișare dubioasă, numai că nava e un model de ultimă oră, proiectat pentru misiuni speciale. S-ar putea ca hiperreleul să fi fost încorporat în proiectarea generală în așa fel încât prezența lui să nu bată la ochi.

— Pe de altă parte, poate că nici nu există așa ceva și de aceea nu l-ai descoperit.

— Nu îndrăznesc să presupun asta și nici nu mă încântă ideea de a efectua un Salt până nu aflu.

Pelorat părea lămurit:

— Nu-mi explicam sentimentul că parcă am pluti în derivă. Chiar mă întrebam de ce n-am făcut un Salt. Am auzit despre Salturi, să știi. Ca să fiu cinstit, ideea m-a cam speriat, și-mi făceam gânduri c-o să-mi ordoni să mă leg de scaun, să iau vreo pastilă sau ceva de felul ăsta.

Trevize își îngădui un zâmbet:

— Nu-i nevoie să te alarmezi. Asta se făcea odinioară. Pe o navă ca asta, lași totul în seama computerului. Îi transmiți instrucțiuni, iar el face restul. Nici nu ți-ai da seama că se petrece ceva neobișnuit dacă n-ai observa că imaginea spațiului s-ar schimba brusc. Dacă ai văzut vreodată o proiecție de diapozitive, știi ce se întâmplă când un diapozitiv este proiectat în locul altuia. Cam așa e și cu Saltul.

— Vai de mine! Și chiar nu simți nimic? Ciudat! Sunt cam dezamăgit.

— Eu *nu* am simțit niciodată ceva anume, iar navele pe care m-am aflat nu erau atât de perfecționate ca a noastră. Dar nu numai din cauza hiperreleului n-am efectuat Saltul. Trebuie să ne mai îndepărtăm puțin de Terminus și de soarele lui. Cu cât ne aflăm mai departe de orice corp ceresc cu masă mare, cu atât e mai ușor să controlezi Saltul și să reintri în spațiu exact pe coordonatele pe care ți le-ai propus. În cazuri extreme, poți risca un Salt când te afli doar la două sute de kilometri de suprafața unei planete și să crezi orbește că vei avea norocul ca totul să se termine cu bine. Întrucât în Galaxie există mai mult spațiu liber decât ocupat, te poți baza pe șansă. Iar în limite rezonabile, cu toate astea, există oricând posibilitatea ca factorii neprevăzuți să provoace reintrarea la distanță de câteva milioane de kilometri de o stea mare sau chiar în miezul Galaxiei, iar în cazul acesta te faci scrum cât ai clipi. Cu cât ești mai departe de mase cerești, cu atât scade probabilitatea apariției acestor factori și a incidentelor nedorite.

— Dacă așa stau lucrurile, îți recomand să fii prevăzător. Nu ne zorește nimeni.

— Exact. Mai ales că țin morțiș să descopăr hiperreleul înainte de a face vreo manevră. Ori măcar să mă conving că nu avem așa ceva la bord.

Trevize păru să se lase din nou furat de visare și Pelorat, ridicând puțin glasul pentru a-i abate gândurile de la problema care nu-i dădea pace, întrebă:

— Cât timp mai avem?

— Poftim?

— Voiam să spun, când ai face Saltul dacă hiperreleul nu te-ar preocupa atât de mult, dragul meu prieteni?

— La viteză actuală și la traiectoria pe care o urmăim, așa zice că în a patra zi a călătoriei. Voi afla momentul optim cu ajutorul computerului.

— Atunci îți mai rămân două zile pentru căutări. Pot să-ți dau o sugestie?

— Te rog.

— În munca mea, foarte diferită de a ta, desigur, dar putem generaliza, am descoperit că dacă te concentrezi prea intens asupra unei anume probleme, există riscul de a da greș. Mai bine o lași deoparte și discuți despre cu totul altceva, iar subconștientul, despovărat de încordare, s-ar putea să-ți ofere soluția problemei.

Pentru o clipă, Trevize îl privi agasat, apoi râse:

— Chiar, de ce nu? Spune-mi, Professore, ce ți-a stârnit interesul pentru Pământ? Cum de-ai ajuns la ideea asta bizară a existenței unei planete de pe care a pornit umanitatea?

— Ehe! făcu Pelorat și clătină din cap, auzind cuvântul care-i trezea atâtea amintiri. E mult de-atunci. Mai bine de treizeci de ani. În colegiu mă bătea gândul să devin biolog. Mă interesa în mod deosebit, variația speciilor pe diferite lumi. Variația, după cum știi, dar bănuiesc că n-ai de unde, așa că sper să nu te superi dacă-ți spun, este foarte mică. Toate formele de viață din întreaga Galaxie — cele pe care le cunoaștem în prezent, mai precis — au în comun o structură chimică bazată pe apă, proteine și acid nucleic.

— Eu am urmat colegiul militar, unde se punea mare preț pe nucleonică și gravitică, dar nu m-am specializat în domeniile astea. Oricum, am idee despre bazele chimice ale vieții. Ni s-a predat că apa, proteinele și acizii nucleici constituie singura bază care permite apariția

formelor de viață.

— Socot că asta este o concluzie nejustificată. E mai sigur să afirmi că nu s-au descoperit încă alte forme de viață sau, în orice caz, n-au fost recunoscute ca atare, și gata. Surprinde mai ales faptul că speciile indigene, adică speciile găsite doar pe o anumită planetă și pe altele nu, sunt puține la număr. Majoritatea speciilor existente, inclusiv *Homo sapiens*, sunt distribuite pe toate sau pe majoritatea lumilor locuite ale Galaxiei și se înrudesc foarte mult din punct de vedere chimic, fiziologic și morfologic. Pe de altă parte, formele indigene sunt extraordinar de diferite, atât față de formele mai răspândite, cât și una față de alta.

— Bine, și ce importanță are asta?

— Iată concluzia la care am ajuns; o singură lume din Galaxie, *doar una*, diferă de restul lumilor. Zeci de milioane de lumi din Galaxie, nimeni nu știe cu exactitate numărul lor, au creat forme de viață. Simplă, sărăcăcioasă, fragilă — nu deosebit de variată, nu ușor de păstrat și cu o răspândire limitată. O lume, *una singură*, a creat forme de viață în milioane de specii, asta-i sigur; unele dintre ele foarte specializate, înalt dezvoltate, deosebit de capabile de înmulțire și răspândire pe arii mari, care ne includ și pe noi. Suntem îndeajuns de inteligenți pentru a construi o civilizație, pentru a dezvolta zborul hiperspațial; și pentru a coloniza Galaxia și pentru a ne extinde în Galaxie, am dus pretutindeni multe alte forme de viață, forme înrudite între ele și chiar cu noi...

— Dacă mă gândesc mai bine, spuse Trevize cu un aer aproape nepăsător, cred că e absolut normal. Mai precis, trăim într-o Galaxie umană. Dacă presupunem că totul a început pe o singură lume, atunci aceea lume ar trebui să fie diferită. Și de ce nu? Probabilitatea ca viața să se dezvolte într-un mod atât de divers trebuie să fie foarte redusă — probabil de una la o sută de milioane — așa încât s-ar putea ca totul să fi apărut pe o lume capabilă de a crea viață, una dintr-o sută de milioane. Una trebuia să existe.

— Dar ce a făcut ca acea lume să fie atât de diferită față de celelalte? Întrebă Pelorat însuflețit. Care au fost condițiile care au contribuit la unicitatea ei?...

— Probabil că șansa, pur și simplu. La urma urmelor, ființele umane și formele de viață pe care le-au luat cu ele există acum pe zeci de milioane de planete care pot oferi condiții propice vieții, prin urmare toate acele lumi trebuie să fie destul de bune.

— Nu! După ce specia umană a evoluat, a dezvoltat o tehnologie și s-a călît în lupta aspră pentru supraviețuire, ea a putut să se adapteze la viața de pe orice lume care prezenta condiții cât de cât prielnice vieții, ca Terminus, bunăoară? Dar poți să-ți imaginezi viață inteligentă *dezvoltându-se* pe Terminus? Când Terminus a fost ocupat pentru prima oară de ființe umane pe vremea Enciclopediștilor, cea mai înalt evoluată formă de viață vegetală era un soi de mușchi fixat pe roci; cele mai evaluate forme de viață animală oceanică erau de genul corailor, iar pe uscat organisme de tipul insectelor. Noi le-am distrus aproape complet și am populat marea și uscatul cu pești, iepuri și capre, ierburi și cereale și arbori, și așa mai departe. N-am păstrat nimic din viața indigenă decât în grădini zoologice și acvarii.

— Hmm! făcu Trevize.

Pelorat amuți și rămase cu privirea ațintită la el, apoi oftă și constată:

— Nu prea te atrage subiectul, așa-i? Nici nu mă miră! Oricum, cu greu aş putea găsi pe cineva care să mă asculte. Cred că eu sunt de vină. Nu reușesc să-l fac atractiv, cu toate că *pe mine* mă interesează atât de mult.

— Ba e interesant, se dezvinovăți Trevize. Serios. Dar la ce bun toate astea?

— Nu te intrigă faptul că din punct de vedere științific ar fi interesant să studiezi o lume care a dat naștere singurului sistem ecologic echilibrat și înfloritor pe care l-a cunoscut Galaxia?

— Poate, dacă aș fi biolog. Dar nu sunt. Te rog să mă ierți.

— Nu face nimic, dragă prietene. Problema e că n-am întâlnit biologi pe care să-i intereseze ideea. Îți spuneam că voiam să-mi dau licența în biologie. I-am expus problema profesorului meu și chiar *el* a manifestat indiferență. Ba încă mi-a recomandat să-mi îndrept atenția asupra unei probleme practice. Asta m-a dezgustat într-atât, încât mi-am luat lucrarea de licență la istorie, care devenise pasiunea mea încă de pe vremea adolescenței și-am abordat „Problema Originii” din punctul acesta de vedere.

— Asta cel puțin ți-a dat de lucru toată viața, așa că, într-un fel, trebuie să-i fii recunoscător profesorului care s-a dovedit atât de îngust la minte.

— Da, cred că ar fi bine să privesc lucrurile și în lumina asta, mai ales că munca mă pasionează și nu mă obosește niciodată. Dar tare mult aș vrea ca problema să te preocupe și *pe tine*. Am tot timpul impresia că vorbesc la pereți.

Trevize izbucni într-un hohot sănătos de râs. Chipul până atunci calm al lui Pelorat se întunecă, semn că se simțise jignit:

— De ce râzi de mine?

— Nu râd de tine, Janov, îl liniști Trevize, ci de propria mea mărginire. Și, ca să-ți iei o piatră de pe inimă, îți rămân profund recunoscător. Să știi c-ai avut dreptate.

— Ocupându-mă de originea umanității?

— Nu, nu de aceea... Dar și pentru asta.. De fapt, voiam să spun că ai avut dreptate când mi-ai sugerat să nu mă mai preocupe atât problema mea și să mă gândesc la altceva. Am reușit. În timp ce vorbeai despre modul în care a evoluat viața, mi-am dat seama că știu cum pot găsi hiperreleul, dacă există așa ceva pe navă.

— A, despre asta era vorba?!

— Da, sigur! Asta e monomania mea acum. Am căutat hiperreleul acela de parcă m-aș fi aflat pe vechea navă-scoală, studiind fiecare-părticică a navei din ochi, încercând să găsesc ceva care să iasă în evidență. Uitasem că nava noastră e produsul a mii de ani de evoluție tehnologică. Înțelegi?

— Nu prea, Golan.

— Avem computer la bord. Cum de-am uitat?

Porni spre camera sa, făcându-i semn cu mâna lui Pelorat să-l urmeze.

— Trebuie doar să încerc să comunic, zise el, stabilind contactul cu computerul.

N-avea decât să facă o încercare de a contacta Terminusul, care acum se afla la mii de kilometri distanță.

Contact! Comunică! Avu senzația că terminațiile nervoase se prelungesc, pornind spre depărtări cu o iuteală uimitoare — viteza luminii, bineînțeles — pentru a stabili legătura.

Trevize avu impresia că atinge — sau, mai degrabă că simte — nu, nici asta nu era senzația — ci... dar, oricum, n-avea importanță, pentru că acest simțământ nu-și găsea echivalentul în cuvinte.

Era conștient de prezența învăluitoare a Terminusului și, deși distanța dintre el și planetă creștea cu circa douăzeci de kilometri pe secundă, legătura rămase vie de parcă planeta și nava nu se mișcau deloc, ci le despărțeau doar câțiva metri.

Nu scoase un cuvânt. Întrerupse contactul. Testase doar *principiul* comunicării, nu voia să comunice în mod activ.

La distanță de opt parseci, adică în imediata apropiere, potrivit standardelor Galactice, se află Anacreon, cea mai apropiată planetă mare. Pentru a transmite un mesaj prin sistemul valabil pentru Terminus și pentru a primi un răspuns i-ar trebui cincizeci și doi de ani.

Contactează Anacreon! Gândește-te la Anacreon! Imaginează-ți-o cât mai limpede. Îi cunoști poziția față de Terminus și față de miezul Galaxiei; i-ai studiat planetografia și istoria; ai rezolvat probleme militare în care era necesar să recucerești Anacreonul (în cazul, cu totul improbabil, că ar fi fost ocupat de vreun dușman).

O, spațiu! Doar ai fost *pe* Anacreon.

Imaginează-ți-! Vizualizează-! Vei simți că te afli *acolo* prin mijlocirea hiperreleului.

Nimic! Terminațiile nervoase vibrară și nu reușiră să ajungă niciunde.

Trevize se deconectă brusc:

— N-avem hiperreleu pe *Far Star*. Absolut sigur nu. Și mă întreb cât timp mi-ar fi trebuit să ajung la concluzia asta dacă nu-ți urmam sfatul.

În loc să fie șocat la aflarea acestei vești, Pelorat radia de fericire:

— Mă bucur că ți-am fost de ajutor. Asta înseamnă că vom face un Salt?

— Nu, vom aștepta încă două zile, pentru mai multă siguranță. Trebuie să ne îndepărtăm de mase mari, sau ai uitat? În mod obișnuit, ținând seama că ne aflăm pe o navă nouă, încă neîncercată, și pe care nu o cunosc în amănunțime, probabil că voi avea nevoie de două zile ca să calculez exact procedura, mai precis, hiperpropulsia. Am totuși senzația că totul va fi făcut de computer.

— Vai de noi! Am impresia că o să ne cam plictisim.

— Să ne plictisim? exclamă Trevize și un zâmbet îi lumină chipul. Nici vorbă de-așa ceva! Janov, vom discuta despre Pământ.

— Serios? Întrebă Pelorat nevenindu-i să creadă. Încerci să-i faci pe plac unui bătrân? Frumos din partea ta. Chiar foarte frumos.

— Ei, asta-i acum! Janov, voi încerca să recuperez timpul pierdut. Ai reușit să mă convertești. Ca rezultat al celor spuse de tine, am înțeles dintr-o dată că Pământul devine mai important, de departe cel mai interesant și mai acaparator lucru din întregul Univers.

Cu siguranță că în momentul în care Pelorat își expusese punctul de vedere în legătură cu Pământul, Trevize fusese străfulgerat de o idee. Nu reacționase imediat fiindcă n-avea în minte decât problema hiperreleului. Iar în clipa când aflase răspunsul la întrebarea care-l chinuia, *înțelesese* totul.

Probabil că cea mai cunoscută afirmație a lui Seldon în legătură cu cea de-a Doua Fundație era cea care o plasa „la celălalt capăt al Galaxiei” față de Terminus. Seldon dăduse chiar și un nume acelui loc: „Capătul Stelei”.

Ideea se regăsea și în relatarea lui Gaal Dornick [5] despre procesul desfășurat în fața curții imperiale. „Capătul celălalt al Galaxiei” — acestea fuseseră chiar cuvintele pe care Seldon i le spusese lui Dornick și din ziua aceea ele deveniseră un subiect ce dădea naștere controverselor.

Dar ce lega oare un capăt al Galaxiei de „celălalt capăt”? Era vorba de o linie dreaptă, o spirală, un cerc, sau de cu totul altceva?

Iar acum, ca într-o străfulgerare orbitoare, Trevize înțelise limpede că afirmația nu se referea la o linie sau la o curbă care trebuia sau putea fi trasată pe harta Galaxiei. Aluzia era cu mult mai subtilă.

Rezulta cu limpezime că Terminusul constituia un capăt al Galaxiei. Da, se afla la marginea Galaxiei — la hotarele dinspre *noi* ale Galaxiei — ceea ce atribuia un înțeles *ad litteram* cuvântul „capăt”. Era, în același timp, *cea mai nouă lume* a Galaxiei pe vremea lui Seldon, o lume pe cale de întemeiere și care nu ființase încă.

În lumina acestui adevăr, unde se afla celălalt capăt al Galaxiei, adică *celălalt* hotar al Fondației? Nu cumva răspunsul apărea cu limpezime: *cea mai veche lume* a Galaxiei? Și, potrivit argumentului adus chiar de Pelorat, care nu-și dăduse seama ce descoperire uluitoare făcuse, această lume nu putea fi alta decât Pământul. Pe Pământ trebuia căutată cea de-a Două Fondație.

Cu toate acestea, Seldon spusese că celălalt capăt al Galaxiei se afla la „Capătul Stelei”. Cine putea afirma că el nu vorbea metaforic? Refăcând istoria umanității, așa cum procedase Pelorat, linia mergea înapoi dinspre fiecare sistem planetar, fiecă stea care lumina o planetă nepopulată, spre alt sistem planetar și altă stea de pe care sosiseră primii coloniști, iar apoi către o altă stea... până când, în cele din urmă, toate liniile se îndreptau spre acea planetă pe care se născuse umanitatea. Steaua ce-și răsfrângea lumina asupra Pământului era „Capătul Stelei”.

Trevize zâmbi și zise aproape rugător:

— Mai spune-mi ceva despre Pământ, Janov.

Pelorat clătină din cap:

— Ți-am povestit tot ce știu. Pe Trantor vom afla mai multe.

— Nu, Janov, te înșeli: Nu vom descoperi nimic nou acolo. Și știi de ce? Pentru că nu vom pleca spre Trantor. Eu controlez nava și te asigur că vom merge în altă parte.

Pelorat rămase cu gura căscată de uimire. Pentru o clipă, avu impresia că-și pierduse și graiul, apoi exclamă pierdut:

— Of, *dragă* prietene!

— Hai, vino-ți în fire, Janov. Nu mă privi așa. Vom descoperi *Pământul*.

— Dar numai pe Trantor puteam...

— Nu-i adevărat. Trantor e un loc unde poți studia doar filme prăfuite, gata să se destrame și unde chiar tu însuși vei deveni ca ele.

— Zeci de ani am vi...

— Ai visat să găsești Pământul.

— Și, totuși...

Trevize se ridică și aplecându-se îl apucă ușor de haină pe Pelorat:

— Nu mai repeta asta, Professore. N-are rost. Când mi-ai spus prima oară că vom căuta Pământul, și asta a fost înainte de a urca la bord, ai afirmat că sigur îl vom găsi deoarece, și-ți reamintesc propriile tale cuvinte: „Am o idee excelentă”. Nici nu vreau să mai aud cuvântul „Trantor”. Vreau să știu care este ideea aceea.

— Dar ar trebui *confirmată*. Până acum n-a fost decât un gând, o speranță, o posibilitate neclară.

— Foarte bine. Spune-mi și mie despre asta!

— Nu înțelegi. Și nici nu vrei. E un domeniu în care nimeni altcineva n-a întreprins cercetări. Nimic istoric, solid sau real. Oamenii vorbesc despre Pământ ca despre o realitate sau despre un mit. Există un milion de istorii care se bat cap în cap.

— Bine, și ce-ai obținut prin cercetările tale?

— Am fost silit să strâng fiecare poveste sau element de așa-zisă istorie, orice legendă sau mit obscur, ba chiar și *literatură*, adică tot ce făcea referire la numele de Pământ sau la ideea unei planete de origine. Vreme de treizeci de ani am adunat tot ce-am găsit despre fiecare planetă din Galaxie. Dacă aş putea găsi ceva mai documentat la Biblioteca Galactică de pe... Dar văd că nu mă lași să-i mai pronunț numele.

— Exact. Să n-aud de el. Spune mai degrabă că unul dintre aceste elemente ți-a atras atenția în mod deosebit și expune-ți motivele care te-au determinat să hotărăști de ce acela, între atâtea altele, ar trebui să fie cel esențial.

Pelorat clătină din cap:

— Ascultă, Golan, iartă-mă că ți-o spun, dar vorbești ca un militar sau ca un politician. Nu așa se studiază istoria.

Trevize își reține nemulțumirea:

— Atunci spune-mi tu. Mai avem două zile. Învață-mă.

— Nu te poți bizui pe un mit și nici măcar pe grupuri de mituri. A trebuit să le adun pe toate, să le analizez, să le organizez, să stabilesc simboluri pentru a reprezenta diferite aspecte ale conținutului lor — povestiri despre condiții atmosferice deosebite, detalii astronomice ale sistemelor planetare în comparație cu ceea ce există în prezent, locul de origine al eroilor culturali despre care se făceau referiri precise că nu sunt băștinași și sute de alte categorii. Nu văd ce rost ar avea să le enumer pe toate. Nu mi-ar ajunge două zile. Am lucrat mai bine de treizeci de ani, te asigur. După aceea am conceput un program de calculator care a căutat elemente comune în toate aceste mituri și am încercat să găsesc o transformare care să elimine incompatibilitățile reale. Cu timpul, am pus la punct un model al Pământului așa cum ar fi trebuit el să fie. La urma urmei, dacă toate ființele umane și-au avut originea pe o singură planetă, ea trebuie să reprezinte unicul element comun pe care-l împărtășeau toate miturile originare, toate basmele despre eroi culturali. Și-acum, ai vrea să intru în detalii matematice?

— Nu acum, mulțumesc, răspunse Trevize, dar de unde știi că matematica nu-ți va oferi soluții eronate? Cunoaștem cu certitudine că Terminus a fost întemeiat acum cinci secole și că primele ființe umane au sosit ca o colonie de pe Trantor, dar se adunaseră acolo de pe zeci, dacă nu cumva de pe sute de alte lumi. Cu toate astea, cineva care n-ar fi știut asta putea presupune că Hari Seldon și Salvor Hardin, care nu s-au născut pe Terminus, veneau de pe Pământ și că Trantor era în realitate un nume care-l înlocuia pe cel al Pământului.

— Bineînțeles, dacă cineva ar porni în căutarea Trantorului, așa cum arăta el pe vremea lui Seldon — adică, o lume înveșmântată cu totul și cu totul în metal — nu l-ar putea descoperi și atunci acesta ar fi considerat un mit imposibil (Pelorat părea încântat). Îmi retrag remarca pe care-am făcut-o mai devreme cu referire la militari și politicieni, dragă prietene. Ai o intuiție extraordinară. A trebuit, desigur, să institui o serie de puncte de control. Am inventat sute de falsuri bazate pe deformări ale unor evenimente istorice contemporane și imitând mituri de tipul celor pe care le adunasem. Apoi am încercat să încorporez în model propriile mele invenții. Una din acestea avea ca origine istoria timpurie a Terminului. Computerul le-a respins pe toate. Asta putea să însemne pur și simplu că îmi lipsea talentul scriitoricesc pentru a înșăila ceva acceptabil, dar te asigur că mi-am dat toată străduința.

— Sunt sigur că-i așa, Janov. Și ce ți-a dezvăluit acest model?

— O serie de lucruri cu grade variabile de certitudine. Un soi de portret-robot. Spre exemplu, aproximativ 90 la sută din planetele locuite din Galaxie au perioade de rotație cuprinse între douăzeci și două și douăzeci și șase de Ore Galactice Standard. Și...

— Janov, sper că n-ai acordat atenție prea mare acestui aspect, îl întrerupsese Trevize. Pentru că o planetă să fie locuibilă, ea nu trebuie să se rotească prea repede, astfel încât circulația aerului să dea naștere unor furtuni extraordinare de violente sau prea încet, încât modelul variațiilor de temperatură să prezinte extreme. Această proprietate rezultă de la sine. Ființele umane preferă să trăiască cu caracteristici adecvate și, prin urmare, când toate planetele locuibile seamănă una cu alta în ceea ce privește aceste caracteristici, se găsesc unii care afirmă: „Ce coincidență nemaipomenită”, când, de fapt, nu-i nici nemaipomenit, nici măcar coincidență.

— În realitate, relău calm Pelorat, acesta-i un fenomen binecunoscut în științele sociale

sau în fizică, bănuiesc, dar cum nu-s fizician, nu pot susține așa ceva. În orice caz, se numește „principiu antropic”. Observatorul influențează evenimentele la care este martor prin chiar simpla observare sau prin faptul că se află în miezul lor pentru a le vedea. Dar se naște întrebarea: Unde este planeta care a servit de model? Care planetă se rotește exact într-o Zi Galactică Standard, adică în douăzeci și patru de Ore Galactic Standard?

Trevize rămase pe gânduri și-și mușcă buzele:

— Și crezi c-ar fi Pământul? Standardul Galactic s-ar putea baza pe caracteristicile locale ale oricărei lumi, nu-i așa?

— Improbabil. Nu-i în spiritul omului. Douăsprezece mii de ani Trantor a fost capitala Galaxiei, cea mai dens populată lume vreme de douăzeci de mii de ani, și totuși n-a impus perioada proprie de rotație de 1,08 Zile Galactic Standard tuturor planetelor din Galaxie. Iar în perioada de rotație a Terminusului este 0,91 Z.G.S. și noi n-o introducem cu forța tuturor planetelor pe care le dominăm. Fiecare planetă folosește propriile calcule în sistemul propriu de Zi Planetară Locală și, în cazul problemelor de importanță interplanetară, transformă Ziua Planetară Locală în Z.G.S. și invers cu ajutorul computerelor. Ziua Galactică Standard *trebuie* să-și aibă originea pe Pământ!

— De ce neapărat acolo?

— Pe de o parte, Pământul a fost odinioară *singura* lume populată, așa că îți mod normal, pe măsură ce se populau alte lumi, ziua și noaptea de acolo trebuiau să devină și sa rămână standard din cauza inerției sociale. Și atunci am obținut modelul Pământului, care se rotește în jurul axei sale în exact douăzeci și patru de Ore Galactic Standard și care efectuează o rotație completă în jurul soarelui său în exact un An Galactic Standard.

— N-ar fi o coincidență?

Pelorat izbucni în râs:

— Acum tu vorbești de coincidențe. Ai îndrăzni să pariezi că așa ceva înseamnă coincidență?

— Asta-i bună, bolborosi Trevize.

— De fapt, mai sunt și alte elemente. De pildă, o unitate arhaică de măsurare a timpului numită lună.

— Am auzit despre ea.

— Ea aproximează perioada de revoluție a satelitului Pământului. Și totuși...

— Da ?

— O trăsătură destul de izbitoare a modelului o constituie faptul că satelitul menționat este uriaș, având mai mult de-un sfert din diametrul Pământului însuși.

— N-am auzit așa ceva. În Galaxie nu există o planetă populată care să aibă un asemenea satelit.

— *Foarte bine*, exclamă Pelorat. Dacă Pământul este o lume unică prin specii atât de diverse și prin evoluția inteligenței, atunci are nevoie și de unicitate din punct de vedere fizic.

— Dar satelitul mare ce-ar putea avea în comun cu varietatea speciilor, cu inteligența și cu restul?

— Ei, aici ai atins un punct nevralgic. Chiar că nu știu. Dar merită să cercetăm, nu crezi?

Trevize se ridică în picioare și-și încrucișă mâinile:

— Atunci care-i problema? Consultă lista planetelor locuite și găsește-o pe cea care are o perioadă de rotație și de revoluție de exact o Zi Galactică Standard și respectiv de un An Galactic Standard. Și dacă mai are și un satelit gigantic vei afla ceea ce cauți. Ținând seama de afirmația ta că „ai o idee excelentă”, presupun că ai făcut-o deja și că știi care-i planeta.

Pelorat părea dezorientat:

— Nu-i chiar așa. Am cercetat statisticile sau, mai bine zis, i-am rugat pe cei de la departamentul de astronomie s-o facă și, ei bine, ca să nu mai lungim vorba, nu există o asemenea lume.

Dezamăgit, Trevize se așază din nou:

— Dar înseamnă că toate argumentele tale s-au năruit.

— Nu tocmai.

— Ce vrei să spui cu asta? Construiești un model cu tot felul de descrieri detaliate și nu poți găsi nimic să se potrivească. Atunci modelul tău e inutil. Trebuie s-o iei de la capăt.

— Ba nu. Asta înseamnă doar că statisticile care conțin planetele populate sunt incomplete. La urma urmelor, există zeci de milioane, unele obscure. De pildă, nu se dețin date precise în legătură cu populația a aproape jumătate din ele, iar în cazul a aproape șase sute patruzeci de mii de lumi locuite n-am găsit alte informații în afară de nume și, uneori,

concordanță. Unii galactografi au apreciat c-ar putea fi circa zece mii de planete locuite neincluse în liste. Se pare că acelor lumi le convine situația aceasta. Le ajută să evite plata impozitelor pe vremea Epocii Imperiale.

— Precum și-n secolele ce-au urmat, remarcă Trevize. Ar fi putut servi ca baze pentru piraiți și, întâmplător, asta aducea venituri mai substanțiale decât un comerț cinstit.

— Asta n-o știi, zise îngândurat Pelorat.

— În sfârșit, am impresia că Pământul ar trebui să fie primul pe lista planetelor populate, indiferent de ceea ce preferă locuitorii săi. Considerată prin definiție drept cea mai veche, nu putea fi ignorată în secolele de început ale civilizației Galactice. Și odată pusă pe listă, trebuia să rămână acolo. Aici sigur nu putem invoca inerția socială.

Pelorat avu o ezitare și păru chinuit de-un gând:

— De fapt, există o... o planetă numită Pământ pe lista celor populate.

— Am înțeles eu greșit sau ai spus adineaori că Pământul nu figurează pe listă? Întrebă Trevize privindu-l țintă pe Pelorat.

— Nu sub numele de pământ. Există, totuși, o planetă numită Gaia.

— Nu văd legătura. Gahyah?

— Se scrie G-A-I-A. Înseamnă „Pământ” [6].

— Janov, de ce-ar însemna Pământ și nu altceva? Pentru mine numele ăsta n-are sens.

Pe chipul, altfel calm și lipsit de expresie al lui Pelorat, apăru o strâmbătură:

— Nu știu dacă o să mă crezi, dar potrivit modului în care au analizat miturile, pe Pământ existau mai multe limbi care nu semănau una cu alta.

— Poftim?

— Așa cum ai auzit. La urma urmei în Galaxie avem o mie de feluri de exprimare...

— În Galaxie există, desigur, variații dialectale, dar ele nu diferă esențial. Și chiar dacă înțelegerea unora presupune eforturi, vorbim cu toții limba galactică standard.

— Asta, bineînțeles, în condițiile călătoriei interstelare. Dar dacă o lume a rămas izolată mai multă vreme?

— Noi vorbim despre Pământ, adică o singură planetă. Ce înseamnă izolarea?

— Nu uita că Pământul e planeta de origine, unde umanitatea trebuie să fi cunoscut o viață primitivă pe care nici nu ne-o putem imagina astăzi. Fără călătorii interstelare, computere, tehnologie, provenind din strămoși non-umani și luptându-se să răzbată spre civilizație.

— Chiar că e ridicol!

La auzul acestor vorbe, jenat, Pelorat lasă capul în jos:

— Poate că n-are rost să discutăm despre asta, prietene. Nici n-am încercat vreodată să conving pe cineva. Asta-i greșeala mea, desigur.

— Janov, îmi cer scuze, spuse contrariat Trevize. Am vorbit fără să gândesc. Nu sunt obișnuit cu astfel de puncte de vedere. Tu ți-ai dezvoltat teoriile de-a lungul a treizeci de ani, pe când eu le aflu pe toate dintr-o dată. Se cuvine să fii mai îngăduitor. Uite, o să-mi închipui că-i și văd pe oamenii primitivi de pe Pământ, care vorbesc două limbi complet diferite...

— Probabil cinci sau șase, zise precaut Pelorat. Pământul trebuie să fi fost separat în câteva mase mari de uscat și acestea n-au comunicat una cu alta de la început, iar locuitorii fiecăreia și-au creat limba lor proprie.

— Iar pe fiecare dintre aceste porțiuni de uscat, reluă cu gravitate Trevize, de îndată ce au luat cunoștință despre alții, oamenii și-au pus „Problema Originii” și s-au întrebat care dintre ființele umane s-a dezvoltat primele din alte specii inferioare.

— Tot ce se poate, Golan. Mi se pare o atitudine absolut normală.

— Iar într-una dintre limbile acelea, Gaia înseamnă Pământ. Chiar cuvântul „Pământ” provine din altă limbă.

— Bineînțeles.

— Și dacă Galactica Standard a apărut din acea limbă în care „Pământ” înseamnă „Pământ”, dintr-un motiv sau altul, oamenii Pământului își numesc planeta Gaia în altă limbă.

— Exact. Începe repede, Golan.

— Dar am impresia că nu era nevoie să faci un mister din asta. Dacă Gaia înseamnă de fapt Pământ, în ciuda diferenței de nume, atunci ea, potrivit argumentației tale, ar trebui să aibă o perioadă de revoluție de un An Galactic și un satelit uriaș care se rotește în jurul ei într-o lună.

— Da, așa e.

— Păi atunci, îndeplinește sau nu aceste condiții?

- Nu pot afirma asta. În tabele nu apar astfel de informații.
- Zău? Janov, în cazul acesta, mergem spre Gaia ca să-i calculăm perioadele de revoluție și să-i vedem satelitul?
- Tare mult aș vrea, Golan, ezită Pelorat, dar din nefericire nici coordonatele nu sunt date exact.
- Vrei să spui că n-ai decât un nume și că *asta* este excelenta ta idee?
- Tocmai de aceea vreau să vizitez Biblioteca Galactică!
- Ia stai puțin. Zici că tabelul nu dă coordonatele exacte. Alte informații n-ai găsit?
- Ba da, planeta apare inclusă în Sectorul Sayshell și-n dreptul ei figurează un semn de întrebare.
- Hai, Janov, nu mai fi amărât. Vom merge spre Sectorul Sayshell și vom găsi noi Gaia!

7. Fermierul

STOR GENDIBAL alerga cu pași mărunți pe drumul de țară din preajma Universității. Membrii celei de-a Doua Fundații nu prea aveau obiceiul să se aventureze în lumea agricolă de pe Trantor. Nimeni nu le-o interzicea, desigur, iar când o făceau, nu pătrundea prea adânc și nici nu zăboveau multă vreme acolo.

Gendibal constituia o excepție, și uneori se și întreba de ce. Mersul pe jos, fără o țință precisă, îi oferea prilejului de a-și explora gândurile, iar Oratorii erau chiar încurajați să practice acest exercițiu. Deopotrivă armă și scop, mintea lor trebuia menținută într-o stare de permanentă agerime, atât pentru atac cât și pentru apărare.

Spre propria-i satisfacție, Gendibal socotea că se deosebea de ceilalți, fiindcă venea de pe o planetă mai rece și mai masivă decât restul celor locuite. În copilărie, când fusese adus pe Trantor (datorită rețelei nevăzute pe care agenții Fundației o creaseră în întreaga Galaxie în căutare de talente), se trezise, așadar, într-un câmp gravitațional mai slab și un climat încântător și blând, așa că i se părea normal să trăiască bucuria naturii și a spațiilor deschise mai deplin decât alții.

Încă de la început devenise conștient de statura lui minusculă, subdimensionată, și se temea că acceptarea confortului acestei lumi binecuvântate îl va moleși, de aceea făcea exerciții pentru îmbunătățirea condiției fizice care, chiar dacă nu-l ajutaseră să capete o ținută mai impunătoare, îl menținuseră viguros și rezistent la efort. Plimbările lungi și alergatul constituiau o parte a programului, ceea ce stârnise murmure din partea unora dintre membrii Mesei Oratorilor, însă Gendibal nu băgase în seamă micile lor răutăți.

Își vedea de obiceiurile lui, în ciuda faptului că făcea parte din prima generație. Toți ceilalți se considerau a doua sau a treia generație, având părinți sau bunici ca membri ai celei de-a Doua Fundații. Cu toții erau mai în vârstă decât el. La ce altceva se putea aștepta?

Prin tradiție, mințile de la Masa Oratorilor rămâneau neascunse (complet deschise, se presupunea, deși rareori se întâmpla ca vreun Orator să nu păstreze pentru sine măcar un colțor care, în cele din urmă tot devenea cunoscut) și Gendibal știa că era invidiat. Știa la fel de bine că propria lui atitudine era de ambiție defensivă, hipercompensatorie. Iar ei cunoșteau sentimentele lui.

În plus (gândurile lui Gendibal reveniseră asupra motivelor care-l făceau să se aventureze prin împrejurimi), își petrecuse copilăria pe o lume completă — întinsă și în continuă expansiune, cu peisaje mărețe și diversificate — și într-o vale fertilă, înconjurată de lanțuri de munți care lui i se păruseră cei mai frumoși din Galaxie. Ofereau un spectacol incredibil în cursul iernilor crâncene de pe acea lume. Rememora fosta lui lume, strălucirea și bucuriile copilăriei, care acum îi păreau foarte îndepărtate. Deseori le visa. Cum ar fi putut să se mulțumească cu câțiva zeci de kilometri pătrați de arhitectură antică?

Alergând, aruncă o privire dezaprobată în jur. Trantor era o planetă agreabilă, cu climă blândă, dar nu frumoasă și sălbatică. Devenise o lume agricolă, nu se bucura de fertilitate.

Așa fusese întotdeauna. Probabil că această caracteristică, pe lângă altele, o făcuse să devină, la început, centrul administrativ al unei uniuni de planete, iar mai apoi al Imperiului Galactic. Nici nu încercase cineva să o transforme în altceva. Nu putea servi altui scop.

După Marea Devastare, rezervele enorme de oțel au contribuit la menținerea planetei. Devenise o mină uriașă de oțel aliat, aluminiu, titan, cupru, magneziu, toate ieftine, pentru nenumărate lumi, înapoind în felul acesta ceea ce adunase vreme de mii de ani; risipindu-și resursele cu o iuteală de sute de ori mai mare decât rata inițială de acumulare.

Rămăseseră, totuși, uriașe cantități de metal, dar acestea erau în subsol și mai greu de obținut. Fermierii hamish (care niciodată nu-și spuneau „Trantorieni”, termen considerat de rău augur și pe care membrii celei de-a Doua Fundații îl păstraseră pentru ei înșiși) cu greu mai puteau fi convingiți să vândă metal în continuare. Din superstiție, neîndoindu-se.

Dovadă de nerozie. Metalul sub pământ putea să otrăvească solul și să contribuie la scăderea fertilității lui. Și totuși, pe de altă parte, densitatea populației era scăzută, iar pământul încă reușea să asigure hrană. Și tot se mai făceau unele vânzări de metal.

Gendibal cercetă orizontul. Din punct de vedere geologic, Trantor era o planetă vie ca mai toate celelalte, dar trecuseră cel puțin un milion de ani de la formarea lanțurilor muntoase. Zonele înalte se transformaseră în dealuri leneșe, multe dintre ele nivelate când întreaga suprafață a Trantorului fusese acoperită cu metal.

Spre nord, dincolo de linia orizontului, se aflau țărmul Golfului Capital și, mai departe,

Oceanul de Est, ambele repuse în drepturi după distrugerea giganticeelor bazine subterane.

Spre nord se înălțau turnurile Universității Galactice, ascunzând vederii Biblioteca, relativ scundă, dar întinsă pe o mare suprafață (precum și subteran) și rămășițele Palatului Imperial ceva mai la nord.

De pe o parte și de alta se vedeau terenurile fermelor și, ici și colo, câte-o clădire. Trecu pe lângă turme de vite, capre, stoluri de păsări și alte animale domestice crescute la fermele trantorieni, netulburate de prezența lui.

Gendibal se gândi în treacăt c-ar putea vedea astfel de animale pe orice lume din întinsul Galaxiei și cu toate astea n-ar găsi două lumi care să fie aidoma. Își aminti de caprinele de pe planeta lui natală și de capra blândă pe care o avusese și pe care chiar o mulsese o dată. Erau mult mai mari și mai greu de stăpânit decât speciile mici cu un aer ușor înțelept aduse pe Trantor și acclimatizate aici după Marea Devastare. Pe lumile locuite ale Galaxiei trăiau nenumărate varietăți ale aceluiași specii de animale, dar fiecare locuitor al acestor planete era în stare să jure că speciile de acolo erau cele mai bune producătoare de carne, lapte, ouă, lână și câte altele.

Ca de obicei, nu se zărea nici un hamish. Gendibal trăia sentimentul că fermierii evitau să se lase văzuți de cei pe care-i botezaseră „încrunțați” (o deformare, probabil deliberată, a cuvântului „învățați”). Din nou supersteia.

Gendibal aruncă o privire spre soarele Trantorului. Deși în slava cerului, căldura lui nu era înăbușitoare. La această latitudine, vremea rămânea plăcută, iar frigul nu devenea niciodată înțepător. (Uneori, Gendibal ducea dorul mușcăturii gerului sau cei puțin așa își imagina. Nu-și revăzuse planeta natală. Și asta pentru că nu voia să fie deziluzionat).

Își simțea mușchii încordându-se ritmic și precis și socoti că alergase îndeajuns de mult. Reveni la mers cu pas vioi respirând adânc.

Era pregătit pentru apropiata întrunire a Mesei și pentru un ultim îndemn de a determina o schimbare a politicii, atitudine nouă, ce recunoștea pericolul crescând pe care-l reprezenta Prima Fundație și nu numai ea, și care avea să pună capăt încrederii nețărmurite dar fatale în „perfectiunea” desfășurării Planului. Oare când își vor da seama că însăși perfecțiunea reprezenta cel mai sigur semn de primejdie?

Știa că dacă oricare altul ar fi avansat propunerea, ea ar fi fost acceptată fără discuții. Așa cum stăteau lucrurile acum, ideea avea să stârnească proteste, dar cu toate astea va fi acceptată, fiindcă bătrânul Shandess îl sprijinea și o va face în continuare. Dar nu voia să intre în cărțile de istorie ca Primul Orator sub conducerea căruia a Doua Fundație pierduse din putere.

Hamish!

Gendibal tresări. Percepu prelungirea unei minți cu mult înainte de a vedea omul. Gândirea hamish, barbară și lipsită de subtilitate, a unui fermier. Gendibal se retrase pe nesimțite, lăsând un semn aproape imposibil de detectat. Politica celei de-a Doua Fundații era fermă în această privință. Fermierii deveniseră o pavază neștiutoare pentru a Doua Fundație. Pe cât posibil, trebuiau lăsați neatinși.

Cei care soseau pe Trantor ca turiști sau ca neguțatori nu vedeau altceva decât fermieri, plus câțiva cărturari neînsemnați care trăiau în trecut. Dacă fermierii ar dispărea sau le-ar fi tulburată nevinovăția și curățenia de acum, savanții ar deveni mai ușor de observat și asta ar produce o adevărată catastrofă. (Aceasta era una din demonstrațiile clasice pe care neofiii de la Universitate trebuiau să o dezvolte singuri. Deviațiile care apăreau pe Întâiul Radiant când se exercitau influențe minore asupra minții fermierilor erau uriașe și surprinzătoare.)

Gendibal îl văzu. Fermier hamish, desigur, până-n vârful unghiilor, o namilă de om: înalt și lat în spate, brunet, îmbrăcat simplu, cu brațele dezgolite, cu părul și ochii negri, mergând cu pași mari și apăsați. Gendibal aproape că simți izul de staul pe care-l răspândea. (Nu trebuie disprețuit, se gândi el. Nici Preem Palver nu ezitase să joace rolul de fermier atunci când asta slujise planurilor lui. Și încă ce fermier — scund, grăsuț și fără vlagă. O păcălise pe tânăra Arkady cu ascuțimea minții lui, pentru că prin înfățișarea fizică n-ar fi reușit.)

Fermierul se apropia, pășind greoi, privindu-l fără teamă, și asta-l făcu pe Gendibal să se ncrunte. Nici un bărbat sau vreo femeie hamish nu-l privise vreodată în felul acesta. Până și copiii se trăgeau de-o parte și-l cercetau de al distanță.

Gendibal nu încetini pasul. Aveau loc să treacă unul pe lângă altul, fără să se privească sau să schimbe vreo vorbă și așa era cel mai bine. Hotărî să nu intre în contact mental cu fermierul.

Gendibal făcu un pas lateral, dar fermierul nu-l acceptă gestul. Se opri și se proțăpi în

mijlocul drumului, își desfășura brațele în lături tăindu-i calea și zise:

— Hei! Vei fi vreun învățat?

Oricât încercă, Gendibal nu putu să nu simtă o adiere de gâlceava în mintea celui care-și stătea în cale. Se opri. Îi va fi imposibil să încerce să treacă pe lângă el fără să schimbe câteva cuvinte, iar asta are să fie o caznă. Obişnuit cu jocul subtil și rapid de sunete, expresii, gânduri și mesaje mentale care alcătuiau comunicarea dintre membrii celei de-a Doua Fundații, a recurge numai la combinații de cuvinte însemna o trudă istovitoare. Era ca și cum ar fi încercat să disloce un bolovan folosindu-și doar brațele și umerii, ignorând pârghia aflată la îndemână.

Încet și rar, eliminând cu grijă orice emoție, Gendibal îi răspunse:

— Sunt învățat. Da.

— Na! Tu *sunt* învățat. Ce limbă ciudată o mai fi și asta? Crezi că nu văd că tu ai fi unul și eu *sunt* unul? (Făcu o plecăciune disprețuitoare.) Și un' mai pui că ești măruntel, uscat, gălbejit, dar cu nasul pe sus.

— Ce dorești de la mine, omule? îl întrebă Gendibal, fără să tresară.

— Numele meu a fi Rufirant. Iar ăl dinainte Karoll. Accentul hamish deveni mai apăsător. Avea un „r” gutural care părea să se rostogolească precum un bolovan din gătlejul lui.

— Și ce dorești de la mine, Karoll Rufirant?

— Dar cum ți-a fi numele, învățatul?

— Ce contează? Poți să-mi spui în continuare „învățat”.

— Dacă tot te întreb, trebuia să răspunzi, învățat cu nasul pe sus.

— Bine, numele meu este Stor Gendibal, iar acum îmi voi vedea de treaba mea.

— Și care a fi treaba ta?

Gendibal își simți părul de pe ceafă zburlindu-se. Mai erau prezente și alte minți. Nu era nevoie să se întoarcă pentru a ști că în spatele lui apăraseră alți trei hamishi. Iar undeva, la oarecare distanță, alții. Mirosul fermierului devenea tot mai pătrunzător.

— Treburile mele, Karoll Rufirant, sigur nu te privesc.

— Așa zici tu? ridică Rufirant glasul. Prieteni, zice că treburile lui n-ar fi și ale noastre.

Răsunară râsete în spatele său, apoi se auzi o voce:

— A fi având dreptate, fiindcă treaba lui a fi răsoitul de cârți și rosul coatelor, iar asta n-a fi ceva pentru bărbații adevărați.

— Oricare mi-ar fi treaba, vorbi Gendibal hotărât, o să-mi văd de drum.

— Și cum ai s-o faci, învățat pipernicit? îl sfidă Rufirant.

— Îmi voi vedea de drumul meu.

— Îndrăznești? Nu ți-e teamă că brațul meu te va opri?

— Tu și prietenii tăi? Sau tu singur? (apoi Gendibal se adresă în dialect hamish): Lăturaș nu ți-e teamă?

De fapt, nu se cuvenea să-i stârnească în felul acesta, dar numai așa putea împiedica atacul lor unit. Așa ceva *nu trebuia* să se întâmple, căci s-ar fi dat de gol.

Reuși. Expresia de hotărâre de pe fața lui Rufirant se mai înnuie:

— Băiete cu carte, de-i vreunul din noi lăturaș, tu ai fi acela. Faceți loc, prieteni. Dați-vă-n lături și lăsați-l să treacă și vedea-vom de sunt lăturaș.

Rufirant ridică brațele și le vântură. Gendibal nu se temea de calitățile pugilistice ale fermierului, dar exista riscul de a primi o lovitură strașnică.

Gendibal se apropie cu precauție, acționând cu repeziciune și fereală asupra minții lui Rufirant. Nu mult, doar o atingere ușoară, care să rămână imperceptibilă, dar îndeajuns pentru a-i încetini puțin reflexele. Apoi pătrunse în mințile celorlalți, din ce în ce mai numeroși, care începuseră să se strângă în jurul lor! Gândurile Oratorului Gendibal tăsniră încoace și încolo cu mare iuțeală, fără a zăbovi prea mult în mintea vreunuia pentru a lăsa vreo urmă durabilă, ci atât cât să descopere ceva ce i-ar fi putut folosi.

Se apropie atent, cu pași felini de fermier, ușurat la gândul că nici unul dintre ceilalți nu făcea vreo mișcare pentru a interveni.

Rufirant slobozi o lovitură pe neașteptate, dar Gendibal o percepuse deja în mintea lui, chiar înainte ca mușchii să fi început să se contracte și făcu un pas în lături. Lovitura vâjâi pe lângă el, cât pe-acți să-l atingă. Gendibal rămase locului, neclintit. Privitorii rămaseră cu răsuflarea tăiată.

Gendibal nu încercase nici să pareze și nici să răspundă loviturii. N-ar fi putut bloca lovitură fără să sufere el însuși, iar a lovi nu avea nici un rost, fiindcă fermierul i-ar fi rezistat fără probleme.

Putea doar să-l poarte de colo-colo, ca pe un taur înfuriat, silindu-l să nu-și nimerească ținta. Asta i-ar distruge moralul mai mult decât o ripostă hotărâtă.

Pufnind și mugind ca o fiară, Rufirant atacă. Pregătit, Gendibal se dădu la o parte cât să-l facă pe fermier să greșească din nou. Acesta se repezi din nou, dar dădu greș.

Gendibal simți propria respirație șuierătoare. Efortul fizic era redus, dar cel mental prin care încerca să controleze, fără a lua cu totul în stăpânire mintea celuiilalt, îl extenua. Nu mai putea rezista mult.

Apoi, în timp ce testa cu delicatețe mecanismul de inhibare a sentimentului de spaimă la Rufirant, încercând să sporească ușor teama superstițioasă pe care acesta o avea față de învățați, spuse cât putu de calm:

— Acum îmi voi vedea de treburile mele.

Fața lui Rufirant se schimonosi de furie, dar nu reacționează pe moment. Gendibal îi simți efortul de a gândi. Pipernicitul învățat dispăruse ca prin minune. Gendibal simți teama crescând, dar numai pentru o clipă...

... Căci imediat furia lui Rufirant răbufni și alungă orice reținere:

— Prieteni! Încrunțatul a fi dansator. Mișcă repede din picioare și-și bate joc de cinstitele legi ale luptei hamish. Prindeți-l! Țineți-l bine! Ne vom bate lovitură pentru lovitură. Îi dau voie să lovească primul. Îi fac favoarea asta.

Gendibal observă că se putea strecura printre cei ce-l înconjurau. Singura lui șansă era să creeze un coridor prin care să treacă și să o ia la fugă, lăsând totul în seama picioarelor, plămânilor și a abilității de a înmuia voința urmăritorilor.

Pendulă înainte și înapoi, căutând o soluție.

N-avea scăpare. Erau prea mulți, iar el era constrâns să se supună regulilor vieții de pe Trantor.

Se simți strâns de multe brațe. Era prizonier.

Ar fi trebuit să influențeze câteva minți. Dar așa ceva ar fi fost inacceptabil, iar cariera lui s-ar nărui. Și cu toate astea viața — însăși viața, îi era în pericol.

Cum de se-ntâmplase așa ceva?

Unul dintre membrii Mesei nu venise la întrunire.

N-aveau obiceiul să-l aștepte pe cel care întârzia și, în orice caz, Masa nu părea într-o dispoziție prea bună, se gândi Shandess. Stor Gendibal era cel mai tânăr și știa foarte bine acest lucru. Se comporta, însă, ca și cum tinerețea ar fi fost o virtute prin ea însăși și vârsta o scăpare sau o lipsă a celorlalți. Ceilalți Oratori nu-l prea iubeau pe Gendibal și, de fapt, nici Shandess nu ținea mult la el, însă nu așa se pune acum problema.

Delora Delarmi îi întrerupsese reveria. Chipul ei rotund și ochii mari, albaștri, cu obișnuitul aer de nevinovăție și apropiere ascundea o minte strălucită (pentru toți membrii celei de-a Doua Fundații, mai puțin pentru cei care ocupau aceeași poziție ca și ea), dar și o concentrare care părea feroce.

— Prim Orator, mai așteptăm mult? întrebă ea zâmbind. Oficial, ședința nu începuse, astfel că ea putu deschide discuția, cu toate că alții ar fi așteptat ca Shandess să vorbească primul, potrivit dreptului acordat de titlul său.

Ignorând încălcarea etichetei, Shandess îi aruncă o privire descurajatoare:

— De obicei, nu așteptăm pe nimeni, Orator Delarmi, dar, întrucât Masa se întrunește tocmai pentru a-l asculta pe Orator Gendibal, se cuvine să fim îngăduitori.

— Dar unde zăbovește. Prim Orator?

— Nu știu, Orator Delarmi.

Delarmi privi pe rând chipurile celorlalți. Primul Orator și unsprezece oratori. Doar doisprezece Oratori. Vreme de cinci secole a Doua Fundație își extinsese puterile și îndatoririle, dar orice încercare de a mări numărul membrilor Mesei dăduse greș.

Doisprezece fuseseră și după moartea lui Seldon, când cel de-al Doilea Prim Orator (pentru că Seldon fusese dintotdeauna considerat cel dintâi) stabilise cifra care rămăsese încă valabilă.

De ce doisprezece? Numărul se împărțea cu ușurință în grupuri de aceeași mărime. Era suficient de redus spre a permite consultări în plen și îndeajuns de mare pentru lucrul în subgrupuri. Un număr mai mare ar fi fost neproductiv, iar unul mai mic, inflexibil.

Atât în ceea ce privea explicațiile. De fapt, nimeni nu știa care era motivul acestei alegeri sau de ce numărul trebuia să rămână neschimbat. Iar în cazul acesta, chiar și a Doua Fundație rămăsese o sclavă a tradiției.

Trecând cu privirea de la un chip la altul și cu gândul de la o minte la alta, Delarmi reuși, într-o clipită, să răsucescă pe toate fețele situația creată de absența celui mai tânăr dintre Oratori.

Se simțea satisfăcută de faptul că nimeni nu manifesta înțelegere față de Gendibal. Tânărul acesta avea farmecul unei centipede; așa simțise ea mereu, și merita un tratament pe măsură. Doar talentul și neîntrecuta lui pricepere îi împiedicaseră pe ceilalți să propună în mod deschis excluderea. (De-a lungul istoriei semicenterane a celei de-a Doua Fundații, doar doi Oratori fuseseră puși sub acuzare, însă nici unul condamnat).

Această absență de la o întrunire era o sfidare gravă la adresa Mesei și atârna mai greu decât multe alte păcate, iar Delarmi simți că-i crește inima când detectă la ceilalți dorința de a-l supune judecății pe Gendibal.

— Prim Orator, rupse ea tăcerea, aș fi încântată să vă informez unde se află Orator Gendibal, în caz că nu știți.

— Te rog, Orator.

— Cine nu știe că acest tânăr (nu-i folosi titlul onorific, lucru pe care-l băgară de seamă cu toții, desigur) își găsește mereu de lucru printre hamishi? Nu întreb cu ce scop, dar acolo se află acum și preocupările lui față de acești oameni par importante dacă sunt puse mai presus de interesele Mesei.

— Eu cred că se plimbă sau aleargă pentru a-și menține forma fizică, interveni un alt Orator.

Delarmi zâmbi din nou. Găsea o plăcere în asta. Doar n-o costa nimic:

— Universitatea, Biblioteca, Palatul și întreaga regiune înconjurătoare ne aparțin. Cam puțin, în comparație cu suprafața planetei, dar cred că e loc suficient pentru exerciții fizice. Prim Orator, n-am putea începe?

Primul Orator își reținu un suspin. Deținea puteri depline și putea să mai întârzie începerea întâlnirii sau chiar să o amâne pentru o dată la care Gendibal ar fi fost prezent.

Nici un Prim Orator nu-și putea îndeplini funcția fără sprijinul măcar pasiv al celorlalți

Oratori căci, dacă i-ar fi iritat, n-ar fi dovedit înțelepciune. Chiar și Preem Palver se văzuse uneori silit să intre în polemici pentru a-și impune punctul de vedere dar, în cazul de față, absența lui Gendibal era supărătoare. Tânărul Orator ar trebui să învețe că nu el stabilea legile.

Iar acum, ca Prim Orator, vorbi cel dintâi:

— Vom începe. Studiind datele Întâiului Radiant, Orator Gendibal a prezentat câteva deducții uluitoare. El crede că există o organizație care acționează pentru a aplica Planul Seldon mai eficient decât noi și că face acest lucru în propriul ei folos. Prin urmare, după părerea lui, noi ar trebui să aflăm mai multe detalii, ca să ne putem apăra. Ați fost informați cu toții, iar această întrunire are rostul de a vă oferi posibilitatea de a-l audia pe Orator Gendibal, astfel încât să putem lua o hotărâre în ceea ce privește politica de urmat.

De fapt, era inutil să vorbească atât de mult. Îi puteau citi gândurile, așa că știau cu toții. Dar cuvintele introductive făceau parte din ceremonial.

Delarmi aruncă o privire către ceilalți zece care păreau împăcați cu ideea de a-i îngădui să-și asume rolul de purtător de cuvânt împotriva lui Gendibal:

— Gendibal (o nouă ignorare a titlului onorific) nu știe și nici nu poate preciza ce sau pe cine reprezintă această organizație.

Exprimă această afirmație care nu admitea replică pe un ton aproape necuviincios, ca și cum ar fi spus: Ți-am analizat gândurile, nu te mai deranja să dai o explicație.

Primul Orator hotărî pe dată să ignore lipsa de politețe:

— Faptul că Orator Gendibal (reluă el, evitând cu pedanterie să omită titlul și fără să-l evidențieze prin a-l pronunța mai apăsător) nu știe și nu ne poate spune ce este cealaltă organizație, nu înseamnă că ea nu există. De-a lungul istoriei lor, oamenii Primei Fundații practic n-au avut idei despre noi și de fapt nici acum nu știu mai nimic. Pui la îndoială existența noastră?

— Dacă suntem necunoscuți și totuși existăm nu înseamnă neapărat că orice lucru trebuie să rămână necunoscut pentru a exista, spuse Delarmi și izbucni în râs.

— Adevărat. Tocmai de aceea afirmația Oratorului Gendibal trebuie examinată cu deosebită atenție. Se bazează pe deducții matematice riguroase, pe care le-am verificat eu însumi și vă îndemn pe toți să vă gândiți la ele. Nu e (și căută o exprimare mentală care să redea cât mai bine părerea sa) chiar neconvingătoare.

— Și acest Golan Trevize, prezent în mintea ta și despre care nu ne spui nimic? (O nouă necuviință și, de data aceasta, Primul Orator roși imperceptibil.) Ce-i cu el?

— Orator Gendibal socotește că acest om, Trevize, este o unealtă — neștiutoare, probabil — a acestei organizații și că nu trebuie să-l tratăm cu indiferență.

— Dacă această organizație există, insistă Delarmi așezându-se mai comod pe scaun și dându-și la o parte părul cărunt care-i cădea peste ochi, și dacă ea e atât de periculoasă prin putere și capacități mentale și rămâne ascunsă, găsiți normal ca ea să acționeze la lumina zilei prin intermediul cuiva atât de expus precum un Consilier exilat de Prima Fundație?

— Nu-i de crezut, răspunse grav Primul Orator. Și cu toate acestea, am observat ceva deosebit de alarmant. Nu reușesc să înțeleg.

Aproape involuntar, lăsă gândul ascuns în străfundurile minții sale, rușinat să și-l facă cunoscut.

Fiecare dintre Oratori observă stratagema mentală și, conform etichetei foarte severe, respectă sentimentul de jenă. Delarmi se supuse și ea, dar fără convingere. Potrivit formulei obișnuite în asemenea situații, ea continuă: Te rugăm să-ți faci cunoscute gândurile, întrucât înțelegem și iertăm orice sentiment de rușine pe care l-ai avea.

— La fel și voi, reluă Primul Orator, nu înțeleg din ce motiv s-ar putea bănuî că Trevize este o unealtă a celeilalte organizații, sau ce scop ar putea servi în caz că bănuiala se verifică. Orator Gendibal pare totuși sigur de asta și nu avem dreptul de a ignora valoarea potențială a intuiției cuiva care a întrunit calități de Orator. Prin urmare, am încercat să aplic Planul la Trevize.

— La o singură persoană? întrebă încet unul dintre oratori, dar fără a-și ascunde surprinderea, iar apoi își exprimă pe dată părerea de rău pentru că-si însoțise întrebarea de un gând care echivala cu: Ce neghiobie!

— La o singură persoană, întări Primul Orator, și ai dreptate. Ce neghiob sunt! Știu foarte bine că Planul nu poate fi aplicat în cazul unui individ și nici chiar unor grupuri mici. Cu toate acestea, am fost curios. Am extrapolat Intersecțiile Interpersonale cu mult peste limitele normale, dar am procedat în șaisprezece moduri diferite și am ales mai degrabă o zonă decât

un punct. Apoi am folosit toate detaliile pe care le deținem despre Trevize — un Consilier al Primei Fundații nu rămâne total neobservat — și despre Primarul Fundației. Apoi le-am combinat la întâmplare. Făcu, o pauză.

— Și? făcu Delarmi. Înțeleg că... Rezultatele au fost surprinzătoare?

— N-am obținut rezultate, după cum vă și așteptați, răspunse Primul Orator. Nu se poate face nimic cu un singur individ și totuși,... totuși ...

— Da?

— Mi-am petrecut patruzeci de ani analizând și am deprins să le simt cu claritate chiar *înainte* de a ajunge la etapa finală, și rareori m-am înșelat. În cazul de față, cu toate că n-am obținut o concluzie, trăiesc cu sentimentul că Gendibal a avut dreptate și că Trevize nu trebuie ignorat.

— De ce nu, Prim Orator? întrebă Delarmi luată prin surprindere de puternicul sentiment din mintea Primului Orator.

— Mi-e rușine pentru că m-am lăsat amăgit și am folosit Planul într-un scop nepotrivit. Iar acum mă simt jenat pentru că sunt influențat de ceva pur intuitiv. Și cu toate astea, trebuie, pentru că așa simt. Dacă Oratorul Gendibal are dreptate, dacă suntem amenințați dintr-o direcție necunoscută, cred că atunci când va veni momentul unei crize, Trevize va deține și va juca o carte hotărâtoare.

— Pe ce se bazează sentimentul acesta? întrebă Delarmi șocată.

Primul Orator Shandess privi neajutorat către membrii Mesei:

— Pe nimic. Matematica psihoistorică nu oferă soluții, dar așa am văzut eu jocul relațiilor, am impresia că Trevize este cheia. Trebuie să ne îndreptăm atenția asupra acestui tânăr.

Gendibal știa că nu va reuși să se întoarcă la vreme pentru a participa la întrunirea Mesei. Era foarte probabil să nu se mai întoarcă niciodată între ai săi.

Se simțea ținut de brațe puternice și testă cu disperare pentru a găsi o cale de a-i determina să-l elibereze.

Rufirant se proptise triumfător în fața lui:

— Acum vei fi fiind gata, învățatule? Lovitură pentru lovitură, pumn pentru pumn, în felul hamish. Hai dar, ești mai mic, lovește tu primul.

— Te va ține și pe tine cineva? întrebă Gendibal.

— Dați-i drumul. Noo, noo. Numa' mâinile. Lăsați-i mâinile libere, dar țineți-l de picioare. Nu mai vreau dansuri.

Gendibal se simți fixat de pământ. Brațele-i erau libere.

— Lovește, învățatule, strigă Rufirant. Dă-mi un pumn.

În acea clipă, mintea lui Gendibal le sondă gândurile și descoperi ceva la care putea trezi un răspuns — indignarea, sentimentul de dreptate și mila. N-avea de ales, trebuia să riște stimularea imediată a acestor simțăminte și apoi să improvizez pe baza...

Dar nu mai trebuia s-o facă. Nu sondase această minte care abia apăruse și, cu toate astea, ea reacționează exact așa cum voia el.

Simți deodată prezența unei siluete neînsemnate — scundă și îndesată, cu părul negru încălzit și brațele întinse în față — și o văzu apărând în goană, furioasă, îmbrâncindu-l pe fermierul hamish.

O femeie. Sumbro, Gendibal socoti că din cauza tensiunii și îngrijorării nu simțise asta dintru început și că ochii trebuiseră să-i confirme acest adevăr.

— Karoll Rufirant! strigă ea la fermier cu o voce ascuțită. Ești un ticălos și-un laș! Lovitură pentru lovitură, aici? După obiceiul hamish? Ai fi de două ori cât învățatul. Primejdie mai mare a fi dacă m-ai ataca pe mine. Vei fi câștigând în renume bătându-l pe neajutoratul acela? Unde-a fi rușinea, mă-ntreb? Toți or să te arate cu degetul și-or zice: „Uite-l pe Rufirant, cel de se bate cu copiii.” Vei fi de râsul tuturor, cred eu, și nici un hamish cu scaun la cap n-o să mai închine un pahar cu tine și nici, o femeie întreagă la minte n-o să te urmeze.

În timp ce se apăra de loviturile ei, Rufirant încercă să potolească torentul de vorbe, răspunzând împăciuitor:

— Stai, Sura. Termină, Sura.

Gendibal își dădu seama că nu mai era ținut, că Rufirant nu se mai holba furios la el, și că gândurile tuturor nu-i mai acordau nici o atenție.

Nici pe Sura n-o mai preocupa soarta lui; dezlănțuirea ei de furie asupra lui Rufirant o făcuse să uite de el. Revenindu-și din uimire, Gendibal se gândi c-ar trebui să întreprindă ceva ca să împrospeze izbucnirea aceea de furie și să accentueze în mintea lui Rufirant sentimentul de rușine neputincioasă, dar cu delicatețe și pricepere, astfel încât să nu lase urme. Dar, din nou, era de prisos, căci femeia continuă:

— Dați-vă-napoi cu toții. Ascultați-mă! Și parcă n-a fi de-ajuns că voinicosul Karoll arată ca un uriaș pe lângă costelivul acela, și o fi nevoie de alți cinci-șase aflați și prieteni ca să împărțiți rușinea, ca să vă-ntoarceți la fermele voastre și să vă faliți c-ați stălcit în bătaie un copil. „Eu l-am ținut de-o mână”, o să ziceți, iar uriașul și căpățânosul Rufirant l-a făcut în fel și chip când n-a vrut să lovească. Iar voi o să povestiți: „Da eu l-am ținut de-un picior, așa că dați-mi și mie o părtică din gloria asta!” Iar matahala de Rufirant a zice: „Nu l-am putut face să stea locului, așa că tovarășii mei de plug l-au ținut, și cu ajutorul celorlalte șase, l-am învins”.

— Sura, îndrăzni Rufirant aproape scâncit, dar i-am spus învățatului că poate lovi primul.

— Și tare te mai temi tu de grozavele lovituri ale brațelor lui slăbănoage, nu-i așa, Rufirant-găgăuță? Hai, lasă. Dă-i drumul să plece unde are treburi iar voi, restul, duceți-vă pe furiș acasă, și o să aflați de mai sunteți bineveniți după asemenea voinicie. Bine a fi să sperați că marile voastre fapte de astăzi s-or face uitate! Da' nu se va-ntâmpla asta pentru că o să împrăștii vestea pretutindeni dacă mă înfuriați mai tare.

Plecară tăcuți, cu capetele plecate fără a mai privi înapoi.

Gendibal îi privi cum se îndepărtau, apoi își întoarse ochii spre femeia îmbrăcată cu pantaloni, o bluză, purtând pantofi grosolani. Avea nasul cam mare, sâni grei (după cât putea vedea Gendibal prin bluza largă), iar brațele dezgolite îi erau musculoase. Asta însemna, deci,

că femeile hamish munceau la câmp cot la cot cu bărbații lor.

Ea-l privi pătrunzător, ținându-și mâinile-n solduri:

— Hei, învățatule, ce-i fi zăbovind? Mergi la Palatul învățaților? Ți-a fi teamă? Să te-nsoțesc?

Gendibal simți mirosul de transpirație degajat de îmbrăcămintea ei, nu tocmai proaspăt spălată, dar în situația în care se afla ar fi fost cu totul necuviincios să-și arate repulsia.

— Îți mulțumesc, domnișoară Sura...

— Novi mi-e numele, spuse ea cu voce răgușită. Sura Novi. Poți să-mi zici Novi. De mai mult n-a fi nevoie.

— Mulțumesc, Novi. Mi-ai fost de mare ajutor. Chiar te rog să mă însoțești, nu fiindcă mă aș teme, ci pentru că-mi face plăcere tovărășia ta. Și spunând acestea, făcu o plecăciune elegantă, de parcă ar fi salutat vreuna dintre tinerele doamne de la Universitate.

Novi se îmbujoră, ezită o clipă, apoi încercă să-i imite gestul politicos.

— Plăcerea a fi a mea, răspunse ea străduindu-se să găsească cuvintele potrivite pentru a crea impresia de bună creștere și pentru a-și exprima, în același timp, încântarea.

Porniră alături. Gendibal știa bine că mersul acesta în pas domol făcea ca întârzierea lui la întrunirea Mesei să devină de neiertat, dar abia acum avea prilejul să se gândească la înțeleșul celor întâmplate mai devreme și, cu o satisfacție răutăcioasă, hotărî să-i lase să mai aștepte.

Clădirile Universității se zăreau în fața lor când Sura Novi se opri și spuse fără convingere:

— Domnule învățat...

Gendibal își dădea seama că, pe măsură ce se apropiau de clădirile cărora ea le spunea Palatul învățaților, Novi devenea tot mai politicoasă. O clipă se simți îndemnat s-o întrebe: „Nu cumva te adresezi costelivului acela?” dar asta ar fi rușinat-o peste măsură.

— Da, Novi?

— A fi frumos și bogat Palatul învățaților?

— E frumos, răspunse Gendibal.

— Am visat și eu odată să merg la Palat și... și să fiu învățat.

Privirea ei dovedea că nu-și considera spusele drept o simplă politețe:

— Știu să scriu. M-a școlit învățătorul. Dacă scriu scrisoare la tine, încercă ea să pară detașată, cum o însemn ca să ajungă la tine?

— Scrii doar, Parlamentul Oratorilor, apartament 27 și va ajunge la mine. Acum trebuie să plec, Novi.

Făcu o plecăciune și ea încercă din nou să-l imite. Plecară fiecare în drumul său, iar Gendibal și-o scoase din minte imediat. Se gândea, în schimb, la întrunirea Mesei, și mai ales la Oratorul Delora Delarmi. Gândurile nu-i erau prea blajine.

8. Femeia de la fermă

ORATORII stăteau în jurul Mesei împietriți în izolare mentală, de parcă — printr-un acord tacit — și-ar fi ascuns cu toții gândurile pentru a evita să-l insulte în mod irevocabil pe Primul Orator după cele afirmate în legătură cu Trevize. Privăra pe furiș către Delarmi și acest gest dezvăluia multe lucruri nespuse. Între toți Oratorii, ea era binecunoscută pentru aroganță. Până și Gendibal dădea dovadă, măcar din gură, de mai mult respect față de tradiții și convenții.

Delarmi simți semnificația acestor priviri și-și dădu seama că n-avea altceva de făcut decât să-și asume răspunderea pentru situația imposibilă pe care ea însăși o crease. De fapt, nici nu avea intenția de a ocoli această spinoasă problemă. În întreaga istorie a celei de-a Doua Fundații, nici un Prim Orator nu fusese pus sub acuzare pentru analize greșite (și dincolo de termenul acesta, pe care chiar ea îl inventase drept paravan, era vorba despre *incompetență* nerecunoscută). Acum, o asemenea punere sub acuzare devenea posibilă. N-avea de gând să dea înapoi.

— Prim Orator! vorbi ea rar, fără să-și miște buzele subțiri și lipsite de viață, mai greu de distins acum din cauza palorii chipului. Chiar tu ai afirmat că n-ai dovezi palpabile care să-ți sprijine părerea și că matematica psihoistorică nu indică nimic. Ne ceri să luăm o hotărâre crucială pe baza unui sentiment mistic?

Primul Orator ridică ochii și se încruntă. Era conștient de izolarea mentală a membrilor Mesei. Știa ce înseamnă asta și răspunse cu răceală:

— Nu vă ascund că-mi lipsesc dovezile. Nu vă prezint, însă, nici lucruri false. Ceea ce vă ofer este puternica percepție intuitivă a unui Prim Orator cu decenii de experiență, care și-a petrecut o viață-ntreagă analizând îndeaproape Planul Seldon. Privi în jur inflexibil așa cum n-o făcuse niciodată și, una după alta, protecțiile mentale slăbiră și dispărură. Delarmi renunță ultima la această izolare, abia când Primul Orator întoarse privirea spre ea.

Cu o sinceritate dezarmantă care șterse orice urmă de alte sentimente și gânduri, Delarmi spuse:

— Prim Orator, accept declarația. Cu toate acestea, socot că poate vei vrea să faci o reevaluare. Întrucât ți-ai exprimat deja sentimentul de rușine pentru ca ai recurs la intuiție, ai dori să nu includem în documente afirmațiile pe care le-ai făcut, asta bineînțeles dacă, după părerea ta s-ar cuveni să...

— Care-s aceste afirmații ce-ar trebui șterse din documente? interveni tăios Gendibal.

Toate privirile se îndreptară spre el. Dacă izolarea lor mentală n-ar fi fost deplină în momentele cruciale dinainte, ar fi detectat apropierea lui înainte chiar ca el să ajungă la ușă.

— Orice comunicare cu exteriorul întreruptă? Nimeni nu și-a dat seama de intrarea mea? întrebă sardonice Gendibal. Ce întrunire obișnuită! Nu veghea nimeni asupra sosirii mele sau erați absolut siguri că nu voi mai veni?

Această izbucnire venea ca o violare flagrantă a tuturor regulilor. Întârzierea lui Gendibal constituia o încălcare serioasă a uzanțelor. Mai grav era că intrase neanunțat. Iar a vorbi înainte ca Primul Orator să fi încuviințat intrarea venea ca o ofensă foarte gravă.

Primul Orator se-ntoarse spre el. Toate celelalte probleme treceau acum pe planul doi. Problema disciplinei devenise de primă importanță:

— Orator Gendibal, ai întârziat. Sosești neanunțat. Vorbești. Ne poți prezenta un motiv întemeiat care să ne împiedice să te suspendăm din funcție pe o perioadă de treizeci de zile?

— Bineînțeles. Discutarea suspendării din funcție nu trebuie să înceapă până nu analizăm cine a acreditat ideea că *voi întârzia* și de ce-a făcut-o, li se adresă Gendibal pe un ton stăpânit și glacial, dar învăluindu-și gândurile într-o perdea de furie fără să-i pese că cineva simțea asta.

Delarmi detecta sentimentul imediat și zise cu convingere:

— Acest om e nebun.

— Nebun? E nebună femeia care afirmă așa ceva. Ori se simte vinovată. Prim Orator, mă adresez ție pentru a solicita un privilegiu personal, declară Gendibal.

— Ce caracter are acest privilegiu personal, Orator?

— Prim Orator, acuz pe cineva prezent aici de tentativă de asasinat.

Atmosfera deveni explozivă când toți Oratorii se ridicară în picioare în același timp, izbucnind într-o babilonie de vorbe, expresii și gânduri.

Primul Orator ridică brațele încercând să-i liniștească și strigă:

— Oratorului trebuie să i se ofere cuvântul pentru a-și exprima punctul de vedere.

Se simți obligat să-și intensifice autoritatea mentală într-o manieră nepotrivită locului în care se aflau, dar nu avea de ales.

Spiritele se potoliră.

Gendibal așteptă neclintit până când tăcerea deveni profundă atât sonor, cât și mental, apoi începu:

— Trecând pe un drum hamish, aflându-mă la o distanță și deplasându-mă cu o viteză care mi-ar fi permis să ajung aici la vreme pentru a participa la întrunire, am fost oprit de câțiva fermieri și am scăpat nebătut și-n viață ca prin urechile acului. Dar și așa, am fost reținut, de aceea am sosit abia acum. De la început aș dori să precizez că, de la Marea Devastare, nu cunosc nici un caz în care vreun membru al celei de-a Doua Fundații să fi fost tratat ireverențios ca să nu spunem brutalizat — de către acești hamishi.

— Nici eu n-am auzit așa ceva, întări Primul Orator.

— De obicei, membrii Fundației nu pătrund neînsoțiți pe teritoriul hamish, strigă Delarmi.

Singur ți-ai căutat-o!

— Adevărul e că m-am plimbat mereu pe teritoriul lor, reluă Gendibal. Am fost acolo de sute de ori. Cu toate astea, nimeni nu m-a acostat vreodată. Alții nu se plimbă atât de liberi ca mine, dar nimeni nu se rupe de lume ca să devină prizonier al Universității. Îmi aduc aminte că Delarmi, iar apoi, ca și cum și-ar fi amintit titlul acestuia prea târziu, îl transformă într-o insultă mortală. Voiam să spun că și *Oratorița* Delarmi a pătruns pe teritoriul hamish în câteva rânduri și, cu toate astea, *ea* nu a fost acostată.

— Astea pentru că nu le-am vorbit niciodată prima, spuse Delarmi fixându-l cu privirea, și am rămas la distanță și pentru că m-am purtat ca și cum îmi datorau respect, au fost siliți să mi-l acorde.

— Ciudat, se miră Gendibal, iar eu era cât pe-acți să spun că asta se datorează înfățișării tale mai impunătoare. La urma urmei, chiar și aici, puțini îndrăznesc să se apropie de tine. Dar spune-mi, cum se face că au găsit prilejul să mă atace tocmai azi, când trebuia să particip la o întrunire importantă a Mesei?

— Dacă nu din cauza purtării tale, atunci trebuie să fi fost o întâmplare, afirmă Delarmi. Nici măcar matematica lui Seldon n-a eliminat cu totul rolul întâmplării din evoluția Galaxiei — ca să nu mai vorbim de evenimentele personale. Sau vorbești și tu inspirat de intuiție? (Unul sau doi Oratori scăpară mental câte-un oftat imperceptibil auzind această aluzie la adresa Primului Orator).

— N-a fost vorba de comportarea mea. Și nici de întâmplare. Totul s-a petrecut deliberat, insistă Gendibal.

— Cum am putea ști asta? întrebă calm Primul Orator. Simțea că trebuie să manifeste înțelegere față de Gendibal, ca rezultat al ultimei remarci a lui Delarmi.

— Prim Orator, nu-mi ascund gândurile. Vă voi prezenta evenimentele așa cum mi-au rămas întipărite în memorie.

Transferul dură doar câteva momente. Primul Orator nu se putu stăpâni:

— Uimitor! Orator, te-ai comportat foarte bine în condiții de tensiune extraordinară. Sunt de acord că hamishii s-au comportat cu totul anormal și că s-ar cuveni să facem o investigație. Până atunci, însă, te rog să participi la întrunire...

— O clipă! interveni Delarmi! Ce certitudine avem că relatarea Oratorului este exactă?

Gendibal pufni iritat în fața acestei insulte, dar își domoli pornirea firească într-o asemenea situație și zise:

— Mintea mea e deschisă.

— Am cunoscut și minți deschise care nu erau sincere.

— Nici nu mă îndoiesc de asta, Orator, îi răspunse Gendibal, întrucât tu, ca și alții, trebuie să-ți controlezi gândirea tot timpul. Când mintea mi-e deschisă, așa rămâne.

— Să nu con..., începu Primul Orator.

— Prim Orator, cu scuzele convenite pentru întrerupere, solicit un privilegiu personal, zise Delarmi

— Ce fel de privilegiu, Orator?

— Oratorul Gendibal a acuzat pe unul dintre noi de tentativă de asasinat, probabil instigând pe fermier să-l atace. Atâta timp cât nu retractează această acuzație atât eu, cât și ceilalți, inclusiv tu, Prim Orator, trebuie să ne considerăm ucigași potențiali.

— Orator Gendibal, vrei să-ți retragi acuzația? întrebă Primul Orator.

Gendibal își ocupă fotoliul și lăsându-și mâinile pe brațele lui, le strânse cu putere, de

parcă ar fi vrut să le ia în stăpânire, și spuse:

— O voi face imediat ce mi se va explica de ce un fermier hamish, căruia i s-au alăturat alți câțiva, părea hotărât să mă rețină din drum.

— Dintr-o mie de motive, probabil, încercă Primul Orator să explice. Repet că vom investiga acest incident. Iar acum, Orator Gendibal, ca să ne putem continua discuția, n-ai vrea să-ți retractezi acuzația?

— Nu pot, Prim Orator. Am încercat minute-n șir, cât de delicat mi-a stat în putință, să-i cercetez mintea, căutând o modalitate de a-i influența comportamentul fără să-i fac nici un rău. Și am dat greș. Gândurilor lui le lipsea flexibilitatea pe care o așteptam. Emoțiile lui erau orientate, fixate, parcă de o altă gândire.

— Și crezi că vreunul dintre noi era gândirea aceea? Întrebă Delarmi ironic. N-ar putea fi organizația aceea misterioasă care ne face concurență și care, după părerea ta, e mai puternică decât noi?

— S-ar putea, încuviință Gendibal.

— În cazul acesta, noi, care nu aparținem acestei organizații de care ai tu cunoștință, nu suntem vinovați și ar trebui să-ți retragi acuzația. Ori acuzi pe cineva că se află sub controlul ei? Sau vrei să spui că vreunul sau vreuna dintre noi nu e ceea ce pare?

— Posibil și așa, îi răspunse netulburat Gendibal, conștient că Delarmi încerca să-i întindă o cursă.

— S-ar părea că năzărirea ta, continuă Delarmi ajungând la capătul demonstrației și pregătindu-se să tragă o concluzie, privitoare la organizația secretă, necunoscută, ascunsă și misterioasă, e un coșmar provocat de paranoia. Seamănă cu închipuirea ta vecină cu paranoia, că fermierii hamish sunt influențați, că Oratorii se află sub control. Sunt gata, totuși, să urmez acest ciudat mod de gândire. Orator, care dintre cei prezenți aici e controlat? Eu, poate?

— Cred că nu, Orator. Dacă ai încerca să scapi de mine, nu ți-ai arăta ostilitatea în mod deschis.

— O dublă dedublare, poate? sugeră Delarmi, jubilând. Asta ar fi o concluzie obișnuită în cazul imaginației paranoice.

— S-ar putea. Ai mai multă experiență decât mine în astfel de probleme.

Oratorul Lestim Gianni îl întrerupse iritat:

— Ascultă, Orator Gendibal, dacă o exonerezi pe Orator Delarmi, arunci acuzația împotriva noastră rămâne valabilă. Ce motive ar fi avut *vreunul* dintre noi să te împiedice să participi la această întrunire sau să te vrea mort?

Gendibal răspunse pe dată, de parcă ar fi așteptat această întrebare:

— Când am intrat, subiectul în curs de dezbatere era omiterea din documente a unor informații făcute de Primul Orator. Eu n-am avut prilejul să le aud. Aș vrea să le aflu și cred că după aceea vă voi comunica motivul pentru care am fost reținut.

— Pe baza intuiției și a utilizării diferite a matematicii psihoistorice, afirmasem că întregul viitor al Planului s-ar putea bizui pe Golan Trevize, exilat de către Prima Fundație, iar Orator Delarmi și ceilalți au exprimat obiecțiuni serioase, explică Primul Orator.

— Îi privește pe Oratori ce părere au, interveni Gendibal. În ceea ce mă privește, aprob această ipoteză. Trevize este cheia. Exilarea lui foarte precipitată mi se pare prea ciudată pentru a fi nevinovată.

— Orator Gendibal, vrei să dai de înțeles că Trevize sau cei care l-au exilat sunt manipulați de această organizație misterioasă? Oare toată lumea este controlată, cu excepția ta și a Primului Orator?

— Nu merită să răspund acestor provocări. Permiteți-mi, în schimb, să vă întreb dacă vreunul dintre Oratorii prezenți ar dori să-și exprime acordul față de cele exprimate de Primul Orator și de mine. Bănuiesc că ați citit dezvoltarea matematică pe care v-am distribuit-o cu acordul Primului Orator.

Nimeni nu-i răspunse.

— Repet întrebarea, reluă Gendibal. A citit-o cineva?

Aceeași tăcere.

— Prim Orator, acum ai explicația reținerii mele, conchise Gendibal.

— Dorim o formulare mai clară, spuse Primul Orator.

— Ați exprimat ideea că va trebui să ne ocupăm de Trevize, ceea ce reprezintă o inițiativă importantă în politica noastră și dacă Oratorii au citit prezentarea mea, ei și-au dat seama, în linii mari, la ce face aluzie. Dacă, totuși, ei ar fi dezaprobat în unanimitate propunerea ta,

atunci, prin blocarea puterii de decizie, n-ai fi realizat nimic. Dacă te-ar fi sprijinit măcar unul dintre Oratori, atunci ai fi putut pune în aplicare noua politică. Cei ce-au citit lucrarea mea știau că eu eram acel mic aliat și, prin urmare, trebuia să fiu împiedicat prin orice mijloace să particip la întrunirea Mesei. Cât pe-aci ca această stratagemă să reușească, numai că eu am sosit și-l voi susține pe Primul Orator. Mă declar de acord cu el și, potrivit tradiției, obiecțiile celorlalți unsprezece Oratori pot fi respinse.

Delarmi izbi cu pumnul în masă:

— Se sugerează că cineva a știut dinainte ce va recomanda Primul Orator, că Gendibal va sprijini această poziție și că restul Oratorilor se vor opune — mai precis, cineva avea cunoștință de ceva ce nu fusese gândit sau spus. Se mai sugerează că această inițiativă nu este pe placul organizației născocite de paranoia lui Gendibal și că membrii ei depun eforturi de a o bloca și că, prin urmare, unul sau mai mulți Oratori se află sub controlul ei.

— Asta sugerez, o aprobă Gendibal. Ai făcut o demonstrație perfectă.

— Și pe cine acuzi? izbucni Delarmi.

— Pe nimeni. Solicit Primului Orator să reia subiectul. Este de netăgăduit că cineva din interior acționează împotriva noastră. Sugerez ca toți cei care slujesc cea de-a Doua Fundație să fie supuși unei analize mentale amănunțite. Absolut toți, inclusiv Oratorii. Chiar și eu și... Primul Orator.

Întrunirea Mesei degeneră într-un vacarm și o agitație cum nu se mai întâmplase vreodată.

În cele din urmă Primul Orator suspendă ședința, iar Gendibal, fără a spune o vorbă cuiva, se duse în camera lui. Știa bine că n-avea prieteni printre Oratori și că însuși Primul Orator nu se va încumeta să-l ajute decât cu jumătate de gură, în cel mai bun caz.

Nu ar fi putut spune dacă se temea pentru sine sau pentru a Doua Fundație. Simțea un gust amar la gândul că probabil soarta ei era pecetluită.

Gendibal dormi prost. Gândurile ce-l chinuiau în momentele de veghe și visurile ce-l bântuiau somnul continuau disputa cu Delora Delarmi. Într-o frântură de vis, chiar o confundă pe Delarmi cu Rufirant, fermierul hamish, astfel că Gendibal se găsi față-n față cu o Delarmi de proporții înspăimântătoare care înainta spre el amenințător, cu pumnii enormi și cu un zâmbet mios care dezvelea niște dinți ascuțiți ca acele.

Se trezi mai târziu decât de obicei cu senzația că nu s-a odihnit câtuși de puțin și observă că soneria de pe noptieră semnaliza, dar amuțise. Se întoarse și o puse în funcțiune.

— Da? Ce s-a întâmplat?

— Orator! strigă administratorul de etaj cu o voce mai puțin respectuoasă decât se cuvenea. Un vizitator vrea să vă vorbească.

— Un vizitator? Gendibal își controlează programul de întâlniri și ecranul nu-i afișă nici o întâlnire înainte de amiază. Apăsă tasta de afișare a orei; 8,32. Întrebă prost dispus: Cine e?

— Nu vrea să-și dea numele, Orator. Apoi dezaprobat: Unul dintre hamishi. Venit la invitația ta, încheie el ca reproș.

— Să aștepte în sala de primire până cobor.

Gendibal nu se grăbi. Cât timp dură spălarea rituală rămase cufundat în gânduri. Faptul că cineva-i folosea pe hamishi pentru a-i zădărnici planurile avea un înțeles, dar ar fi vrut să știe cine era acea persoană. Ce rost avea această intruziune hamish chiar în viața retrasă de aici? Să fi fost vreo capcană meșteșugită?

Pentru numele lui Seldon, ce căuta acest fermier hamish în Universitate? Ce motiv putea invoca? Ce motive avea de fapt?

O clipă, Gendibal se întreabă dacă nu s-ar cuveni să se înarmeze. Alungă disprețuitor acest gând deoarece simțea că pe terenurile Universității putea să controleze un fermier fără a-și primejdui situația și fără a lăsa urme inacceptabile în mintea unui hamish.

Gendibal constată că fusese prea afectat de incidentul din ziua precedentă. Dar apropo, venise chiar acel fermier? Nemaifiind sub influența cuiva, se putea ca el să dorească acum să ceară scuze lui Gendibal pentru ceea ce făcuse, temându-se de pedeapsă. Dar cum de știuse Rufirant unde să meargă și pe cine să caute?

Gendibal porni hotărât pe coridor și intră în sala de așteptare. Se opri uimit, apoi se întoarse spre administratorul care se prefăcea că-i foarte ocupat în cubiculul lui cu pereți de sticlă.

— Administrator, nu ai precizat că vizitatorul e o femeie.

— Orator, am zis un hamish, răspunse calm administratorul. N-ai cerut alte lămuriri.

— Minimum de informații, administrator? Va trebui să țin minte că asta te caracterizează. (Și va trebui să verifice dacă nu cumva administratorul fusese numit chiar de Delarmi. Iar de acum înainte îi va ține minte pe funcționarii din preajma sa, „Inferiorii”, pe care îi ignorase cu prea multă ușurință de la înălțimea funcției de Orator, recent dobândită). E liberă vreuna dintre sălile de conferință?

— Orator, Sala Numărul 4 este singura disponibilă pentru următoarele trei ore, spuse administratorul cu un aer nevinovat, aruncând o privire spre femeia hamish, apoi spre Gendibal.

— Administrator, vom folosi Sala Numărul 4, și te sfătuiesc să-ți stăpânești gândurile.

Gendibal lovi neiertător, iar sistemul de protecție al administratorului se închise mult prea încet. Gendibal știa că era sub demnitatea lui să trateze cu dispreț o gândire inferioară, dar o persoană incapabilă să-și ascundă sentimentul de ranchiună față de un superior merita o lecție pe care s-o țină minte. Administratorul avea să sufere o ușoară durere de cap care va ține câteva ore. O pedeapsă binemerită.

Numele ei nu-i veni pe dată în minte și nici nu era într-o dispoziție care să-l îndemne la un efort de memorie, iar ea în nici un caz nu se aștepta ca el să-și amintească.

Spuse morocânos:

— Ești...

— Novi, învățatul, rosti ea pe nerăsuflăte. Celălalt nume a fi Sura, dar mi se spune Novi și atât.

— Da. Novi. Ne-am cunoscut ieri; acum îmi aduc aminte. N-am uitat că mi-ai sărit în ajutor. Nu se putea hotărî să folosească accentul hamish chiar în incinta Universității. Cum ai ajuns aici?

— Maestre, ai spus că pot trimite scrisoare. Și că trebuie să scriu: „Parlamentul Oratorilor, apartament 27”. Am adus-o personal, ca să-ți arăt propriul meu scris, zise ea cu mândrie amestecată cu sfială. M-au întrebat ai mei: „Pentru cine a fi scrisoarea?” Ți-am auzit numele când i-ai răspuns moicului cu mintea otrăvită, Rufirant. Așa c-am zis că a fi pentru Stor Gendibal, Maestru Cărturar.

— Și te-au lăsat să treci, Novi? N-au cerut să vadă scrisoarea?

— Am fost tare spăimântată. M-am gândit că poate vor simți milă și bunătate. Și-am zis: „Cărturarul G mi-a promis că-mi arată Palatul Cărturarilor”, iar ei au zâmbit. Unul dintre cei de la poartă a râs către un altul: „Și n-o să-i arate numai Palatul”. Apoi mi-au arătat pe unde să merg sfătuindu-mă să n-o iau alt încotro, altfel or să mă dea afară pe dată.

Gendibal roși ușor. Pentru numele lui Seldon, dacă ar simți nevoia să se distreze în compania unei femei hamish, n-ar face-o într-un mod atât de deschis și-ar fi mai pretențios în alegere. Privi spre femeie cu intenția de a clătina dojenitor din cap, dar se abținu.

Arăta foarte tânără în ciuda muncilor grele care-ar fi trebuit s-o îmbătrânească. Nu putea să aibă mai mult de douăzeci și cinci de ani, vârstă la care femeile hamish erau de obicei deja măritate. Își purta împletit părul negru, semn că era necăsătorită — de fapt, fecioară — și asta nu-l surprinse. Atitudinea din ziua precedentă dovedea că avea un talent neîntrecut de ceartă și Gendibal se îndoaia că s-ar fi găsit vreun bărbat care să se lase înhămat și strunit de limba ei slobodă și ascuțită. Înfațișarea ei nu atrăgea în mod deosebit. Deși se vedea că-și dăduse toată silința să arate mai prezentabilă, chipul îi era simplu și colțuros, iar mâinile butucănoase și înroșite de muncă. Întreaga ei făptură radia mai degrabă trăinicia decât grația.

Simțindu-se privită cercetător, buzele începură să-i tremure. El îi înțelese sfiala și teama și i se făcu milă de ea. Îi fusese de mare ajutor cu o zi în urmă și, de fapt, asta conta cel mai mult.

Încercând să fie prietenos și binevoitor, o întrebă:

— Și ai venit ca să vezi Palatul Cărturarilor?

Ea deschise larg ochii negri (foarte frumoși, de altfel) și-i răspunse:

— Maestre, nu te supăra pe mine. dar am venit să mă fac și eu Cărturar.

— Vrei să devii Cărturar? făcu Gendibal, ca lovit de trăsnet. Femeie...

Se opri. Cum oare să-i explice unei femei simple, total lipsită de subtilitate, nivelul de inteligență, pregătire și activitate mentală necesare pentru a deveni ceea ce trantorienii numeau „cărturar”?

Dar Sura Novi continuă cu ardoare:

— Eu știu scrie și citi. Am citit cărți întregi din scoarță în scoarță. Și *am dorința* de-a fi cărturar. Nu vreau să devin nevastă de fermier. Nu-s făcută pentru munca la fermă. N-am de gând să mă mărit c-un fermier și nici să am copii de la el. (Ridicând capul spuse cu mândrie.) Am fost cerută. Și-ncă de câte ori. Și-ntotdeauna zic: „Nu”. Cuiuincios, dar totuși „Nu”.

Gendibal își putu da seama destul de limpede că mințea. N-o ceruse nimeni de soție, dar nu lăsa să se înțeleagă că știa adevărul:

— Și ce vei face din viața ta dacă nu te căsătorești?

Novi își lăsa palma grea pe masă:

— Vreau să fiu cărturar. Nu femeie de fermier.

— Dar dacă nu te pot face cărturar?

— Atunci nu-s nimic și-o să aștept să mor. N-o să fiu nimic în viață dacă nu devin cărturar.

Gendibal se simți îmboldit să-i cerceteze gândurile pentru a afla motivația acestei hotărâri, dar nu se cuvenea să facă așa ceva. Un Orator nu se distra scotocind prin gândurile unor persoane neajutorate. Exista și un cod al științei și al tehnicii de control mental —

mentalistică — la fel ca și în alte profesii. Ori ar trebui să existe unul. (Regretă pe dată că-l încălcase în cazul administratorului.)

— De ce să *nu* rămâi la fermă, Novi?

Printr-o ușoară intervenție o putea face să se mulțumească cu această situație, iar apoi, putea determina vreun necioplit să fie fericit să se însoare cu ea — și să procedeze la fel și cu ea. Asta n-ar însemna rea-intenție, ci bunăvoință, numai că era împotriva legii, și prin urmare, de neconceput.

— *Nu* vreau. Fermierii-s neștiutori ca pământul pe care muncesc și devin ca el. Ca femeie a unui fermier, m-aș transforma și eu în pământ. N-aș mai avea vreme să citesc și-aș uita tot ce-am învățat. Minteă mi-ar rămâne înțepenită și-mpăclită, zise ea ducând mâna la cap. Nu! Un cărturar înseamnă altceva. Cumințenie! (Gendibal observă că prin acest ultim cuvânt ea se referea mai degrabă la „inteligență” decât la „bună creștere”.) Un cărturar, continuă ea, trăiește din cărți și... și din, uit cum se mai cheamă. Făcu un gest larg cu mâinile care ar fi rămas neînțelese lui Gendibal dacă nu i-ar fi detectat gândurile.

— Microfilme, o ajută el. De unde știi de microfilme?

— În cărți citești despre multe lucruri, afirmă ea plină de mândrie.

Gendibal nu-și putu înfrânge dorința de a afla mai multe. Această femeie hamish era nemaipomenită; nu mai auzise de una ca asta. Nu se făceau recrutări dintre hamishi, dar dacă Novi ar fi fost mai tânără cu vreo zece ani, de exemplu...

Ce pierdere! N-o va tulbura; n-o va deranja câtuși de puțin, dar la ce bun să fii Orator dacă nu puteai observa minți neobișnuite de la care să înveți?

— Novi, spuse el, aș vrea să rămâi aici câteva clipe. Stai liniștită. Să nu vorbești. Nu te gândeai să zici ceva. Gândește-te că vrei să dormi. Înțelege!

Femeia îi reveni în priviri:

— De ce trebuie să fac asta, Maestre?

— Pentru că aș vrea să mă gândesc cum ai putea deveni cărturar.

La urma urmei, indiferent ce ar fi citit, nu era posibil ca ea să știe exact ce înseamnă „cărturar”. Prin urmare, trebuia să afle ce *credea* ea despre cărturari.

Cu mare atenție și cu o infinită delicatețe îi sondă mintea, palpând fără ca practic să o atingă în vreun fel, ca atunci când așezi mâna pe o suprafață metalică lustruită fără a lăsa amprente. Pentru ea, un cărturar era o persoană care citește tot timpul. N-avea nici cea mai vagă idee de ce trebuie citite cărțile. Munca învățatului se confunda cu munca grea cu care era ea obișnuită — să aducă, să care, să gătească, să deretice, să execute ordine, însă pe domeniile Universității, unde se găseau cărțile și unde credea că va avea timp să citească și să devină vag „educată”. Totul se reducea la dorința ei de a fi servitoare, servitoarea *lui*.

Gendibal se încruntă. O servitoare hamish, și încă una urâtă, lipsită de grație, needucată, abia alfabetizată. De neconceput.

Va trebui s-o facă să-și schimbe gândul. Va trebui să găsească o cale de a-i modela dorințele și de-a o face să se mulțumească cu condiția ei, astfel încât să nu lase urme și nici măcar Delarmi să nu aibă ce reproșa.

Ori fusese trimisă de Delarmi? Oare fusese pus la punct un plan complicat pentru a-l determina să influențeze gândurile unui hamish pentru a putea fi prins și pus sub acuzare?

Ridicol. Îl *pânde*a pericolul de a deveni paranoic. Undeva, în rețeaua gândurilor ei simple trebuia să devieze un firicel de curent mintal. Nu era nevoie decât de un ușor impuls.

Călca litera legii, dar n-avea să-i facă nici un rău și nimeni nu va băga de seamă.

Zăbovi o clipă.

Înapoi. Înapoi. Înapoi.

Pentru numele Spațiului! Cât pe-aci să-i scape!

Era victima unei iluzii?

Ba nu! Acum, că atenția îi fusese atrasă de acest amănunt, îl putu distinge cu claritate. Găsise o ramificație firavă palpitând dezordonat — neobișnuit de dezordonat. Și cu toate acestea era atât de delicată, de lipsită de ramificații.

Gendibal se retrase din mintea ei și vorbi cu blândețe:

— Novi.

Concentrându-și privirea asupra lui, ea-i răspunse:

— Da, Stăpâne?

— Poți lucra cu mine. Te voi face învățat...

Brusc ușurată și cu ochii arzându-i, ea nu se putu stăpâni:

— Stăpâne...

Îi detectă pe dată intenția. Voia să se azvârle la picioarele lui. Îi puse mâinile pe umeri și o strânse ușor:

— Nu te mișca, Novi. Rămâi așa. Stai!

Ca și cum ar fi vorbit unui animal pe jumătate îmblânzit. Când văzu că ordinul său fusese recepționat, îi dădu drumul de umeri. Abia acum își dădu seama de mușchii viguroși ai brațelor ei.

— Dacă vrei să devii învățat trebuie să te porți întocmai ca unul adevărat. Asta înseamnă că va trebui să fii tăcută, să vorbești calm și să faci întotdeauna ce-ți voi spune. Și trebuie să încerci să înveți a te exprima la fel ca mine. De asemenea, vei cunoaște și alți învățați. Te vei teme?

— Frica n-oi avea, Stăpâne, dacă vei fi cu mine

— Voi fi cu tine. Acum, însă, trebuie să-ți găsec o cameră, să aranjez să ți se atribuie o toaletă, un loc în sala de mese și haine. Va trebui să porți haine potrivite pentru un învățat, Novi.

— Astea-s tot ce..., se lamentă ea.

— Vom găsi altele.

Fără îndoială că va trebui să roage o femeie să se ocupe de îmbrăcăminte pentru Novi. Va mai avea nevoie de cineva care s-o învețe pe această femeie hamish câte ceva despre igiena personală. La urma urmei, deși hainele pe care le purta erau probabil cele de sărbătoare și se gătise în mod special, Novi încă mai păstra un miros distinct, ușor neplăcut.

Va trebui, de asemenea, să aibă certitudinea că relația dintre ei va fi înțeleasă cum se cuvine. Era un secret la îndemâna oricui că atât bărbații, ba chiar și femeile celei de-a Doua Fundații își permiteau escapade ocazionale printre hamishi pentru a-și satisface plăcerile trupului. Atâta timp cât în cursul acestor aventuri nu se produceau intervenții în gândurile hamishilor, nimeni nu găsea că merită să ridice obiecții. În ceea ce-l privea, Gendibal nu-și îngăduise asemenea distracții și-i plăcea să creadă că asta se datora faptului că nu simțea nevoia unor relații erotice mai vulgare și mai piperate decât cele care-i erau la îndemână în interiorul Universității. În comparație cu femeile hamish, cele ale Fundației erau poate mai șterse, dar străluceau de curățenie și aveau pielea mai catifelată.

Dar chiar dacă situația dădea naștere la interpretări și se putea aștepta la ironii și aluzii răutăcioase pentru că, nu numai că apelase la o femeie hamish, dar și o adusese în preajma lui, Gendibal decise că merită să rabde această situație jenantă. Așa cum stăteau lucrurile acum, această femeie de țară, Sura Novi, devenea cheia victoriei lui în inevitabilul duel pe care avea să-l poarte cu Orator Delarmi și cu restul membrilor Mesei.

Gendibal n-o revăzut pe Novi decât după cină, când veni însoțită de femeia căreia îi explicase îndelung toată situația, sau cel puțin caracterul asexual al relației. Femeia înțelesese sau, oricum, nu îndrăznise să dea de înțeles că refuză să priceapă, ceea ce era la fel de bine.

Acum Novi stătea în fața lui, timidă, mândră, sfioasă, triumfătoare — într-un amestec bizar de sentimente.

— Arăți foarte frumos, Novi, îi spuse el.

Îmbrăcămintea pe care i-o dăduseră i se potrivea surprinzător de bine și nu arăta nicidecum ridicol gătită astfel. Îi strămtaseră rochia la talie, îi ridicaseră sânii sau nu putuse observa toate acestea când ea purta haine țărănești?

Avea fese proeminente, dar nu neplăcute privirii. Chipul îi rămăsese simplu, desigur, dar atunci când bronzul datorat traiului în bătaia vântului și-a soarelui avea să se șteargă, iar ea va învăța să-și îngrijească tenul, nu va fi chiar urâtă.

Pentru numele Vechiului Imperiu, femeia aceea își închipuise că Novi avea să fie amanta lui. Încercase s-o facă frumoasă pentru el.

Dar apoi se gândi: La o adică, de ce nu?

Novi va trebui să apară în fața Mesei și cu cât mai atrăgătoare, cu atât mai ușor va reuși el să-și impună punctul de vedere.

Exact când se gândea la acestea primi și mesajul din partea Primului Orator. Avea gradul de adecvare obișnuit într-o societate mentalistă. Într-un limbaj mai mult sau mai puțin familiar, era numit „Efect de Coincidență”. Dacă te gândești vag la cineva care în același timp se gândește la tine, există o stimulare reciprocă din ce în ce mai pronunțată care, în câteva clipe, face gândurile precise, hotărâtoare și simultane, după toate probabilitățile.

Chiar și pentru cei care-l percep intelectual, procesul poate fi uimitor, mai ales dacă gândurile preliminare, neclare, ar apare atât de nedeslușite — de o parte sau de alta (sau de ambele) — încât ar trece neobservate la nivelul conștiinței.

— Novi, nu pot sta cu tine astă seară. Am de lucru, explică Gendibal. Te voi conduce în camera ta. Vei găsi acolo câteva cărți și poți face exerciții de lectură. Ți voi arăta cum să folosești semnalul dacă vei avea cumva nevoie de ajutor... și ne vom revedea mâine.

— Prim Orator? se adresa Gendibal politicos.

Shandess se mulțumi să clatine din cap. Avea o înfățișare aspră care îi accentua vârsta. Arăta ca o persoană care nu obișnuia să bea, dar nu i-ar fi stricat o înghițitura de alcool. În cele din urmă îi răspunse:

— Eu te-am „chemat”...

— Fără mesager. Din „chemarea” directă am dedus că era vorba de ceva important.

— Așa-i. Vânatul tău de pe Prima Fundație, Trevize.

— Da?

— Nu se îndreaptă spre Trantor.

Gendibal nu păru surprins:

— De ce-ar face-o? Informațiile pe care le-am primit făceau referire la călătoria împreună cu un profesor de istorie antică pornit în căutarea Pământului.

— Da, legendara Planetă de Origine. Tocmai de aceea trebuia să vină pe Trantor. La urma urmei, profesorul știe unde se află Pământul? Tu știi? Sau eu? Putem fi siguri că există cu adevărat sau că a existat vreodată? Cu siguranță că vor veni la Biblioteca aceasta pentru a obține informațiile necesare. Până în acest moment n-am considerat că situația a atins un punct de criză deoarece am crezut că Trevize va veni aici și că prin el vom afla mai multe despre el și despre intențiile lui.

— Acesta ar fi sigur motivul pentru care nu i se permite să vină aici.

— Atunci unde merge?

— Încă n-am aflat.

— Pari destul de calm, spuse tăfnos Primul Orator.

— Mă întreb dacă nu cumva e mai bine așa, răspunse Gendibal. Vrei ca el să vină pe Trantor pentru a-l apăra și a-l folosi ca sursă de informații. N-ar deveni oare un izvor de informații mai importante dacă merge unde dorește și face ceea ce și-a propus, cu condiția să nu-l pierdem din ochi?

— Insuficient! izbucni Primul Orator. M-ai convins de existența acestui nou dușman și acum nu-mi gălesc liniștea. Ba, mai grav, m-am autosugestionat că trebuie să-l protejăm pe Trevize fiindcă altfel vom pierde totul. Nu reușesc să alung sentimentul că el și numai el este cheia.

— Prim Orator, orice s-ar întâmpla, noi nu vom pierde, spuse Gendibal cu convingere. Asta ar fi posibil dacă acești Anti-Catări, ca să folosesc propria ta exprimare, ar fi continuat să se strecoare neobservați printre noi. Dar acum știu că sunt acolo. Nu mai acționăm orbește. La următoarea întrunire a Mesei, dacă vom lucra împreună, vom declanșa contraatacul.

— Nu problema Trevize m-a determinat să te chem. Subiectul a căpătat importanță doar fiindcă mi-a apărut ca o înfrângere personală. Analizasem inexact acest aspect al situației. Am greșit punând orgoliul mai presus de politica generală și-mi cer scuze. Mai e ceva.

— Ceva mai grav, Prim Orator?

— Exact, Orator Gendibal. Primul Orator oftă și bătu darabana cu degetele pe birou în timp ce Gendibal rămase răbdător în picioare, așteptând.

Într-un târziu Primul Orator vorbi cu blândețe de parcă ar fi încercat să ușureze forța loviturii:

— La o întrunire de urgență a Mesei, inițiată de Orator Delarmi...

— Fără încuviințarea ta, Prim Orator?

— Pentru ceea ce dorea ea, n-avea nevoie decât de susținerea a trei dintre Oratori, mai puțin eu. La întrunirea convocată de urgență tu ai fost pus sub acuzare, Orator Gendibal. Acuzarea susține că ești nedemn de calitatea de Orator și că trebuie să fii judecat. Pentru prima oară în decurs de mai bine de trei secole se întâmplă ca împotriva unui Orator să se emită o punere sub acuzare.

Străduindu-se să-și ascundă orice semn de furie, Gendibal spuse:

— Bineînțeles că nu ai votat pentru punerea mea sub acuzare.

— Nu, dar am fost singurul. Restul Mesei a votat în unanimitate, iar rezultatul a fost de zece contra unul în favoarea acuzării. După cum știi, pentru punerea sub acuzare trebuiau zece voturi, inclusiv cel al Primului Orator, sau zece fără votul lui.

— Dar eu n-am fost convocat.

— N-ai fi avut drept de vot.

— Dar aş fi putut lua cuvântul ca să mă apăr.
— Nu în condițiile astea. Există puține precedente, dar clare. Te vei apăra la procesul care va avea loc cât de curând posibil.

Îngândurat, Gendibal lăsă capul în piept, apoi afirmă:

— Asta nu mă îngrijorează în mod deosebit, Prim Orator. Consider că prima ta reacție a fost corectă. Problema Trevize capătă caracter prioritar. Îmi permiți să-ți sugerez amânarea procesului din acest motiv?

Primul Orator ridică mâna pentru a-l opri.

— Orator, nu ești de condamnat dacă nu înțelegi situația. Punerea sub acuzare se face atât de rar, încât chiar și eu am fost obligat să cercetez procedura legală pe care o presupune. În aceste momente procesul are un caracter de urgență. Suntem siliți să-l derulăm imediat, lăsând deoparte orice alte preocupări.

Gendibal își așază mâinile strânse pumn pe birou și se înclină spre Primul Orator:

— Sper că nu vorbești serios.

— Așa spune legea.

— Nu putem admite ca legea să ne facă orbi la un pericol evident.

— Orator Gendibal, pentru membrii Mesei *tu* reprezinți un pericol imediat. Nu încerca să mă întrerupi. Legea în chestiune se bazează pe convingerea că nimic nu poate fi mai important decât posibilitatea de corupție sau de utilizare ilegală a puterii de către un Orator.

— Dar nu pot fi acuzat nici de una, nici de alta. Prim Orator, și știai acest lucru. E vorba de o vendetă personală a Oratorului Delarmi. Dacă se pune problema utilizării ilegale a puterii, singurul acuzat ar trebui să fie ea. Vina mea este că niciodată nu mi-am dat silința să devin mai agreabil — atâta lucru recunosc — și că am acordat prea puțină atenție unor bătrâni neghiobi și atinși de senilitate, dar considerați suficient de tineri pentru a li se încredința puterea.

— Ca mine, de exemplu, Orator?

Gendibal oftă:

— Vezi, iar am greșit. Nu mă refer la tine, Prim Orator... Foarte bine, atunci, să organizăm un proces în *procedură de urgență*. Chiar mâine. Ba mai bine astă seară. Să terminăm o dată cu el și să trecem la problema Trevize. Nu trebuie să mai întârziem.

— Orator Gendibal, spuse Primul Orator, cred că nu înțelegi exact care este situația. Au mai fost cazuri de punere sub acuzare, nu multe, ci doar două. N-a fost condamnat nici unul dintre cei acuzați, însă tu nu ai cum să scapi nepedepsit! Atunci nu vei mai fi membru al Mesei și nu vei mai avea nici un cuvânt de spus în probleme de politică publică. De fapt, vei pierde dreptul de vot la întrunirea anuală a Adunării.

— Și nu vrei să acționezi pentru a împiedica acest lucru?

— Nu pot. Vor vota împotriva mea, iar atunci voi fi silit să-mi dau demisia, ceea ce i-ar încânta pe Oratori.

— Iar Delarmi va deveni Prim Orator?

— Asta e aproape sigur.

— Așa ceva nu trebuie să se întâmple!

— Exact! Iată de ce va trebui ca eu să votez în favoarea condamnării tale.

Gendibal trase adânc aer în piept.

— Insist asupra procedurii de urgență.

— Trebuie să ai timp să-ți pregătești apărarea.

— Care apărare? Nu vor să asculte apărarea. Procedura de urgență!

— Masa trebuie să-și instrumenteze *acuzăția*.

— Nu există acuzație și nici nu le trebuie așa ceva. În mintea lor sunt deja condamnat și nu au nevoie de altceva. De fapt, cred că preferă să mă vadă condamnat cât mai curând, deci le-ar surâde ideea ca procesul să aibă loc astă seară. Propune-le acest lucru.

Primul Orator se ridică. Se priviră în ochi, apoi Primul Orator întrebă:

— De ce te grăbești atât de mult?

— Problema Trevize nu suportă amânare.

— De îndată ce vei fi condamnat și autoritatea mea va scade în fața unei Mese unite, ce vom realiza?

Gendibal îi răspunse într-o șoaptă șuierată:

— Să n-ai teamă! În ciuda tuturor aparențelor, nu voi fi condamnat.

9. Hiperspațiu

— EȘTI GATA, JANOV? Întrebă Trevize.

Pelorat ridică ochii din cartea pe care-o viziona:

— Pentru Salt, vrei să spui, prietene?

— Da, pentru Saltul hiperspațial.

Pelorat înghiți în sec:

— Ești sigur că nu va crea disconfort? Știu că-i stupid să mă tem, dar gândul de-a fi redus la dimensiunea tahionilor pe care încă nimeni nu i-a văzut sau detectat...

— Hai, Janov, totu-i pus perfect la punct. Pe onoarea mea! Saltul se folosește de douăzeci și două de mii de ani, după cum singur explicai, iar eu n-am auzit de nici un accident în hiperspațiu. S-ar putea să ieșim din hiperspațiu într-un loc neplăcut, dar atunci accidentul s-ar petrece în spațiu, nu în timp ce devenim tahioni.

— Mi se pare o slabă consolare.

— N-o să greșim. Ca să-ți spun drept, mă gândeam s-o fac fără să-ți spun, astfel încât să nici nu-ți dai seama că totul s-a petrecut. Dar gândindu-mă mai bine, am decis că nu ți-ar strica să treci prin experiența asta în deplină cunoștință de cauză și să constatăi că nu se pun probleme, iar pe viitor să nu-ți mai faci absolut nici o grijă.

— Așa e, începui Pelorat nesigur, presupun că ai dreptate, dar zău că nu mă grăbesc.

— Te asigur...

— Nu, prietene, nu pun la îndoială spusele tale. Numai că... Ai citit vreodată *Santerestil* Matt?

— Bineînțeles, doar nu-s analfabet.

— Sigur, sigur. Nu trebuia să pun întrebarea asta. Îți amintești de el?

— Nici uituc nu sunt.

— S-ar părea că am un talent neîntrecut de a ofensa. Vreau să spun că nu-mi ies din minte imaginile în care Santerestil și prietenul lui, Ban, s-au îndepărtat de Planeta 17 și s-au pierdut în spațiu. Mă gândesc la scenele acelea absolut hipnotice petrecute între stele mișcându-se lenevos în tăcerea adâncă și eternă... Nu puteam crede, înțelegeți? Mi-au plăcut și m-au mișcat profund, dar nu am crezut. Acum, însă, după ce m-am obișnuit cu ideea că mă aflu în spațiu și trăiesc această experiență, știu că e ridicol, dar nu vreau să renunț. Parc-aș fi Santerestil...

— Iar eu Ban, completă Trevize ajuns aproape la limita răbdării.

— Într-un fel, da. Stelele palide presărate în depărtări stau nemișcate, cu excepția soarelui nostru, pe care nu-l vedem, desigur, dar se micșorează mereu. Galaxia își păstrează măreția ei rece și întunecată, neschimbătoare. Spațiul tace și nu mă poate împiedica nimic...

— În afară de mine.

— În afară de tine. Dar și-așa, Golan, dragă prietene, a fost o plăcere să-ți vorbesc despre Pământ și să încerc să te-nvăț puțină preistorie. N-aș vrea să sfârșim așa.

— Nici eu. Ai răbdare. Doar nu-ți închipui că vom face Saltul și vom ieși din el pe suprafața unei planete. Vom rămâne tot în spațiu și Saltul nu va dura decât fracțiuni de secundă. Va trece mai mult de-o săptămână până să vedem vreo planetă, așa că poți să stai liniștit.

— Doar nu vrei să spui Gaia când te referi la suprafața unei planete. S-ar putea să nu ne apropiem de Gaia când ieșim din Salt.

— Știu asta, Janov, dar dacă informațiile tale sunt corecte, vom ajunge în sectorul respectiv. Dacă nu, atunci...

Mohorât, Pelorat clătină din cap:

— Ce folos că vom ajunge în sectorul potrivit dacă nu cunoaștem coordonatele planetei Gaia.

— Janov, să presupunem c-ai fi pe Terminus, îndreptându-te spre orașul Argyropal și n-ai ști decât că se află undeva, pe istm. De îndată ce-ai ajunge pe istm, ce-ai face?

Pelorat rămase tăcut și bănuitor, închipuindu-și că Trevize aștepta de la el un răspuns foarte complicat. În cele din urmă, lăsă deoparte sfița și spuse:

— Cred c-aș întreba pe cineva.

— *Exact! Ce altceva să faci?* Acum ești gata?

— Vrei să spui *chiar acum*?

Pelorat se ridică precipitat în picioare cu un aer aproape îngrijorat pe chipul altfel inexpressiv:

— Ce trebuie să fac? Stau jos? În picioare? Ce?

— Pentru numele Spațiului, Pelorat, nu faci nimic. Vino în camera mea ca să pot folosi computerul și după aceea poți să șezi sau să stai în picioare sau în cap, după cum crezi că te simți mai bine. Eu îți sugerez să stai în fața ecranului și să privești. Te asigur că va fi interesant. Hai să mergem!

Ieșiră pe coridorul ce ducea către camera lui Trevize, unde acesta se așeză în fața computerului.

— N-ai vrea să faci tu asta, Janov? Îl luă el pe nepregătite. Eu îți dau cifrele și tu va trebui doar să te gândești la ele. Computerul va face restul.

— Nu, mulțumesc. Nu mă pricep. Știu că vei spune că am nevoie de exercițiu, dar nu cred. Cine știe ce ți-ai pus în minte, Golan...

— Nu fi ridicol.

— Nu, nu. Computerul ți se potrivește doar ție. Când ești conectat, tu și el păreți a deveni un singur organism. Când fac eu asta, rămân două obiecte în contact — Janov Pelorat și un computer. Nu-i același lucru.

— Asta-i bună, spuse Trevize, deși avu un vag sentiment de încântare auzindu-l și mângâie cu degete iubitoare locul destinat plasării palmelor.

— Prefer să mă uit, întâri Pelorat. Adică, aș prefera să nu se întâmple nimic, dar cum nu contează ce vreau eu, nu-mi rămâne decât să privesc. (Își fixă ochii cercetători la ecranul pe care se vedea Galaxia învăluită în ceturi și pulberea fină a stelelor pâlpâind slab în fundal.) Să-mi spui când are să se petreacă. (Apoi făcu câțiva pași până la perete și încercă să-și facă curaj.)

Trevize zâmbi. Își așeză palmele pe suprafața netedă și simți contactul mental. Acesta se stabilea din ce în ce mai ușor o dată cu scurgerea zilelor, devenind mai profund și, oricât ar fi luat în răs spusele lui Pelorat, îl *simțea* cu adevărat. Avu impresia că nici nu era nevoie să gândească conștient coordonatele. Computerul părea să știe ce dorea, fără procesul conștient de „comunicare”. Își extrăgea singur informațiile din creierul lui.

Dar de data aceasta Trevize „comunică” și apoi solicită un interval de două minute înainte de efectuarea Saltului.

— În regulă, Janov. Avem două minute: 120-115-110. Privește ecranul.

Pelorat privi, având buzele ușor încordate și ținându-și răsuflarea.

— 15-10-5-4-3-2-1-0, continuă calm Trevize.

Imaginea de pe ecran se transformă pe nesimțite aproape. Se văzu o îndesire a stelelor și Galaxia dispăru. Pelorat tresări:

— Ce-a fost asta?

— *Ce anume!* Ai avut o tresărire. Dar din vina ta. N-ai simțit nimic. Hai, recunoaște.

— Recunosc.

— Asta-i tot. Demult când călătoria hiperspațială era la începuturi, cel puțin așa scrie-n cărți, apărea o senzație internă ciudată și unii oameni sufereau amețeli sau grețuri. Ceva de natură psihogenă^[7], probabil. În orice caz, senzațiile acestea au disparat odată cu acumularea de experiență și cu crearea unor echipamente mai bune. Cu un computer ca acesta aflat la bordul navei noastre, orice efect se află sub pragul perceptibil. Mie, cel puțin, așa mi se pare.

— Și mie la fel, trebuie să recunosc. Unde suntem, Golan?

— Doar c-un pas înainte. În regiunea Kalgan. Mai avem mult de mers și înainte de-a face o nouă mișcare trebuie să verificăm acuratețea Saltului.

— Ceea ce mă deranjează... unde-i Galaxia?

— În jurul nostru, Janov. Acum suntem în interiorul ei. Dacă focalizăm imaginea putem vedea părțile ei mai îndepărtate apărând ca niște benzi luminoase de-a latul cerului.

— Calea Lactee! strigă Pelorat plin de încântare. Aproape fiecare lume o descrie așa cum apare pe cerul ei, dar e ceva ce noi nu putem vedea de pe Terminus. Arată-mi-o, prietene!

Ecranul se înclină, creând un efect amețitor prin mișcarea câmpului de stele, apoi apăru o luminizitate intensă de culoare sidefie care umplu aproape toată suprafața. Ecranul urmă câmpul de stele care se rari, apoi se îndesi din nou.

— Mai dens spre centrul Galaxiei, remarcă Trevize. N-are, totuși, o densitate și o strălucire deplină, datorită norilor întunecați din brațele spiralei. Cam asta-i imaginea pe care o ai de pe majoritatea lumilor populat.

— Și de pe Pământ.

— Asta nu spune nimic. Caracteristica aceasta nu ne va ajuta să-l identificăm.

— Bineînțeles că nu, dar știi... N-ai studiat istoria științei, am dreptate?

— Nu chiar, deși am reținut câte ceva, desigur. Dacă ai nelămuriri să nu te aștepti să-ți răspund ca un expert.

— Saltul acesta mi-a adus aminte ceva ce m-a uimit dintotdeauna. Se poate face o descriere a Universului în care călătoria hiperspațială devine imposibilă și unde viteza luminii, la traversarea vidului, este maxima absolută.

— Desigur.

— În aceste condiții, geometria Universului face imposibilă parcurgerea acestei distanțe în mai puțin timp decât i-ar trebui unei raze de lumină. Iar dacă am face acest drum cu viteza luminii, atunci experiența noastră a duratei nu va fi aceeași cu aceea a Universului în general. Dacă acest punct, de exemplu, se află la patruzecii de parseci distanță de Terminus, atunci, în cazul în care am fi ajuns aici cu viteza luminii, n-am fi resimțit nici o diferență de timp — dar pe Terminus și în întreaga Galaxie se vor fi scurs aproximativ o sută treizeci de ani. Acum noi am efectuat o deplasare, însă nu cu viteza luminii, ci de o mie de ori mai repede și nu s-a petrecut un salt înainte în timp. Cel puțin așa sper eu.

Triveze interveni:

— Să nu te aștepti să-ți explic matematica Teoriei Hiperspațiale a lui Olanjen. Tot ce pot să-ți spun e că dacă am călători cu viteza luminii prin spațiul normal, timpul ar avansa într-adevăr, în ritmul de 3,26 ani la fiecare parsec parcurs, așa cum ai afirmat. Așa-numitul Univers relativist, pe care umanitatea l-a înțeles încă din preistorie — deși socot că asta-i specialitatea ta — rămâne, iar legile sale nu sunt abolite. În Salturile noastre hiperspațiale noi facem ceva în afara condițiilor în care acționează relativitatea, și regulile sunt diferite. Din punct de vedere hiperspațial, Galaxia este doar un punct neînsemnat, în mod ideal, un punct lipsit de dimensiuni — astfel că nu apar efectele probabilității. De fapt, în formulările matematice ale cosmologiei, există două simboluri pentru Galaxie: G^r pentru „Galaxia relativistă”, unde viteza lumină reprezintă un maxim, și G^h pentru „Galaxia hiperspațială”, unde viteza nu are practic nici un înțeles. Hiperspațial vorbind, valoarea oricărei viteze este egală cu zero și nu ne mișcăm; în relațiile cu spațiul, viteza este infinită. Mai bine de atât nu-ți pot explica. A, doar că una din frumoasele capcane din fizica teoretică este de a strecura un simbol sau o valoare care are sens în G^r într-o ecuație care tratează G^h , sau invers, și să pui un student să-și bată capul cu ea. Există toate șansele ca studentul să cadă în plasă și să rămână prins în ea, transpirând și gâfâind pentru că nimic nu pare să-i iasă corect până când nu-l scoate din impas cineva mai experimentat. Și eu am căzut odată în capcana asta.

Pelorat se gândi cu gravitate câteva momente apoi exclamă nelămurit:

— Dar atunci care e adevărata Galaxie?

— Oricare dintre ele, în funcție de ceea ce faci. Când te afli pe Terminus, poți folosi un automobil pentru a parcurge o distanță pe uscat sau un vapor pentru a călători pe mare. În fiecare caz condițiile diferă, prin urmare care e *adevărul* Terminus, uscatul sau apa?

Pelorat clătină din cap:

— Analogiile-s întotdeauna periculoase, făcu el, dar prefer s-o accept pe asta decât să-mi periclitzez sănătatea continuând să mă gândesc la hiperspațiu. Mai bine înțeleg ce se petrece în momentul de față.

— Consideră ceea ce am făcut drept prima noastră escală spre Pământ.

„Către ce altceva” se gândi el.

— Ei, bine, am pierdut o zi, constată Trevize.

— Serios? întrebă Pelorat, ridicând privirea din fișele lui. Ce vrei să spui?

— N-am avut încredere în computer, zise el gesticulând. M-am temut că s-a strecurat vreo greșeală, așa că am verificat poziția noastră de acum cu poziția pe care am avut-o în vedere când am efectuat Saltul. N-am putut găsi nici o diferență. Nici o eroare detectabilă.

— Asta-i bine, nu?

— Mai mult decât bine. E de necrezut. N-am auzit de-așa ceva. Am făcut până acum nenumărate Salturi și le-am dirijat în toate direcțiile, folosind sumedenie de dispozitive. Îmi amintesc că la școală a trebuit să calculez un Salt cu ajutorul unui computer de capacitate redusă și după aceea am transmis un hiperreleu pentru a verifica rezultatele. Bineînțeles că n-am putut trimite o navă adevărată, pentru că, în afară de cheltuieli, există riscul de-a o plasa în cele din urmă în mijlocul vreunei stele. N-am făcut niciodată greșeli, continuă Trevize, dar întotdeauna trebuie să existe o eroare măsurabilă. Și la experți mai apar erori. Neapărat, din cauza numeroaselor variabile. Să-ți explic: geometria spațiului e prea complicată pentru a o stăpâni perfect și hiperspațiul adaugă propria sa complexitate pe care nici măcar nu putem pretinde că-o înțelegem. Tocmai de aceea trebuie să ne deplasăm pas cu pas, în loc să facem un Salt mare de aici până la Sayshell. Eroarea crește în funcție de distanță.

— Dar ai afirmat că acest computer n-a comis nici o eroare, îl calmă Pelorat.

— El a declarat că n-a făcut nici o eroare. I-am dat instrucțiuni să compare poziția noastră reală cu poziția precalculată — adică „ceea ce exista” cu „ceea ce s-a cerut”. A comunicat că cele două sunt identice potrivit capacității lui de măsurare și arunci m-am gândit: Dacă minte?

Pelorat puse pe masă printurul pe care îl ținuse în mână până în acel moment și întrebă cutremurat:

— Glumești? Un computer nu poate minți. Poate vrei să spui că te-ai gândit că s-a defectat.

— Nu, nu la asta m-am gândit. Of, Spațiu... Am crezut că *minte*. Computerul ăsta-i atât de perfecționat încât nu-l pot concepe decât uman — sau poate supra-uman. Îndeajuns de uman ca să aibă un dram de mândrie și să mintă. I-am dat instrucțiuni pentru a calcula un curs prin hiperspațiu până în apropiere de planeta Sayshell, capitala Uniunii Sayshell. A făcut-o și a programat un traseu în douăzeci și nouă de etape, ceea ce reprezintă o aroganță de cel mai revoltător prost gust.

— De ce aroganță?

— Eroarea din primul Salt îl face pe cel de-al doilea cu mult mai nesigur, iar eroarea suplimentară face ca cel de-al treilea Salt să fie problematic, ba chiar periculos. Și așa mai departe. Cum calculezi douăzeci și nouă de etape dintr-o dată? Cel de-al douăzeci și nouălea s-ar putea termina oriunde în Galaxie, cu totul la întâmplare. Prin urmare, i-am cerut să efectueze doar prima etapă, ca s-o putem verifica înainte de a continua.

— O abordare prudentă, zise Pelorat încurajator. O aprob într-un totul!

— Da, dar făcând prima etapă, oare computerul nu s-ar simți jignit pentru că n-am avut încredere în el? N-ar fi atunci obligat să aibă o tresărire de orgoliu comunicându-mi că nu a apărut nici o eroare? E oare posibil să nu-și recunoască greșeala, să nu-și admită propria imperfecțiune? Dacă lucrurile stau astfel, prefer să renunț la computer.

Chipul prelung al lui Pelorat se întristă:

— Și ce putem face în cazul ăsta, Golan?

— Ceea ce-am făcut deja, să pierdem o zi. Am verificat poziția câtorva dintre stelele înconjurătoare prin metodele cele mai primitive posibile: observare prin telescop, fotografiere și măsurători manuale. Am comparat fiecare poziție reală cu poziția anticipată în cazul că n-ar fi apărut erori. Munca asta mi-a răpit o zi și m-a extenuat.

— Da, și ce s-a întâmplat?

— Am găsit două erori flagrante și le-am verificat ca să constat în cele din urmă că ele proveneau din calculele mele. Eu însumi greșisem. Am cercetat calculele, apoi le-am rulat prin computer, luând-o de la zero — doar ca să văd dacă vor ajunge la același rezultat. Numai că le-a prelucrat adăugând alte câteva zecimale, arătând că cifrele mele erau corecte, iar *ele* au dovedit că acest computer nu făcuse nici o greșeală. S-ar putea să fie o bestie arogantă și încăpățănată, dar e îndreptățit să se comporte astfel.

Pelorat răsuflă ușurat:

— Asta-i o veste bună.

— Într-adevăr! O să-l las să efectueze celelalte douăzeci și opt de etape.

— Toate deodată? Dar...

— Nu toate odată. Nu te-ngrijora. N-am devenit chiar atât de imprudent. Le va face pe rând, iar după fiecare pas va verifica poziția și dacă aceasta va corespunde în limite tolerabile, va avea permisiunea să treacă mai departe. Când va descoperi că eroarea e prea mare, și crede-mă că n-am stabilit cu dărnicie limitele, va trebui să se oprească pentru a calcula etapele rămase.

— Când vei face asta?

— Când? Chiar acum. Ascultă, tu lucrezi la indexarea Bibliotecii personale...

— Da, dacă tot mi s-a oferit prilejul. Golan, de mult voiam s-o fac, dar mereu m-a împiedicat câte ceva.

— N-am nici o obiecție. Continuă și nu-ți face griji. Concentrează-te asupra indexării. Mă ocup eu de rest.

Pelorat clătină din cap în semn de protest:

— Nu fi ridicol. Nu-mi găsesc liniștea până nu se clarifică situația. Sunt speriat de moarte.

— Atunci mai bine nu-ți spuneam, dar trebuia să mă confesez *cui*va și cum ești singurul... Să-ți explic fără ocolișuri. Există oricând riscul să ajungem într-un loc perfect din spațiu dar care, întâmplător, să fie ocupat de un meteorit în mișcare sau de o minigaură neagră, iar nava ar fi avariata și noi am muri. Se pot întâmpla astfel de lucruri, cel puțin în teorie, dar probabilitatea este, totuși, foarte mică. Janov, la urma urmei, chiar acasă la tine fiind, în birou sau vizionând un film sau în pat, s-ar putea ca un meteorit să treacă prin atmosfera Terminusului și să te lovească exact în cap și atunci ar fi un om mort. Dar, din nou, probabilitatea e redusă. De fapt, șansa ca drumul tău să se intersecteze cu un obiect ucigător, prea mic pentru a fi luat în calcul de computer în cursul unui Salt hiperspațial, e cu mult, mult mai redusă decât aceea de a te trezi lovit de-un meteorit în propria casă. De-a lungul întregii istorii a călătoriilor spațiale nu s-a întâmplat ca vreo navă să fie distinsă astfel. Orice alt fel de pericol — precum intrarea în miezul unei stele — este și mai redus.

— Atunci de ce-mi povestești toate astea, Golan?

Trevize rămase tăcut, lăsă capul în jos, cufundat în gânduri și, într-un târziu, explică:

— Știi eu...? Ba da, știu. Presupun că, oricât de mică ar fi probabilitatea producerii unei catastrofe, ea tot trebuie să se întâmple dacă un număr suficient de mare de oameni riscă. Oricât de încredințat aș fi că nimic nu poate scăpa de sub control, o voce dinlăuntru meu nu-mi dă pace „Poate se va întâmpla *de data asta*”. Și mă face să mă simt vinovat. Cred că asta e. Janov, dacă se va petrece ceva rău, te rog să mă ierți!

— Golan, prietene drag, dar dacă s-ar întâmpla ceva rău, vom muri amândoi pe dată. Nici eu nu voi avea timp să te iert, nici tu ca să-ți primești iertarea.

— Înțeleg, așa că iartă-mă de *pe-acum*.

Pelorat zâmbi:

— Nu-mi dau seama de ce, dar parcă-mi dau curaj vorbele tale, pentru că au o doză de umor. Bineînțeles că te iert, Golan. Am citit o sumedenie de mituri despre unele forme ale vieții de apoi și dacă un asemenea loc ar exista, probabilitatea fiind mai redusă decât probabilitatea de a ieși din salt într-o minigaură neagră, presupun că ne vom întâlni acolo, voi depune mărturie că ți-ai dat toată silința și că nu trebuie să fii tras la răspundere pentru moartea mea.

— Mulțumesc! Acum mă simt ușurat. Sunt gata să risc, dar nu mă încântă ideea ca tu să te simți în primejdie din pricina mea.

Pelorat îl prinse de mână:

— Știi, Golan, te cunosc de mai puțin de-o săptămână și nu m-aș aventurai să emit o părere pripită, dar cred că nu greșesc spunând că ești un companion pe cinste. Acum, însă, să ne vedem fiecare de treburile lui și să terminăm cu lamentările.

— Ai dreptate! Trebuie doar să ating contactul acela. Computerul știe ce-are de făcut și-ășteaptă să-i spun: „Start!” N-ai vrea...

— Nici să nu te gândești! Ți aparține cu totul! E computerul tău.

— Foarte bine. Răspunderea-mi aparține. Încă mai încerc să scap de ea, după cum vezi. Rămâi cu ochii la ecran!

Zâmbind cu toată sinceritatea, și sigur pe el, Trevize stabili contactul.

Urmă un moment de pauză, apoi imaginea se modifică, apoi din nou și din nou. Stelele

deveniră din ce în ce mai dese și mai strălucitoare.

Pelorat număra în gând. La „15” înregistra o oprire, ca și cum o componentă a vreunui mecanism se blocase.

Parcă temându-se că orice zgomot ar putea deteriora în mod fatal mecanismul, Pelorat întrebă în șoaptă:

— Ce e? Ce s-a întâmplat?

Trevize ridică din umeri:

— Îmi imaginez că reface calculele. Probabil că vreun obiect neinclus în calculul preliminar, o stea pitică necartografiată sau o planetă hoinară sau cine știe ce obiect aflat în spațiu adaugă o deviație perceptibilă la forma generală a câmpului gravitațional total.

— Periculos?

— Dacă suntem încă în viață, înseamnă că nu. O planetă situată la o sută de milioane de kilometri depărtare ar putea introduce o perturbare gravitațională îndeajuns de mare pentru a face necesară recalcularea. Iar la zece miliarde de kilometri, o stea pitică ar putea...

Trevize tăcu, deoarece imaginea începu din nou să se modifice și când Pelorat ajunse în sfârșit la „28”, nu se mai percepu nici o mișcare.

Trevize consultă computerul și anunță:

— Am ajuns.

Am socotit primul Salt cu „1” și seria asta am început-o cu „2” și-am numărat până la 28. Ai spus că vor fi douăzeci și nouă.

— Recalcularea de la Saltul 15 ne-a scutit probabil, de un Salt. Pot verifica în computer, dacă dorești, dar sigur nu-i nevoie. Ne aflăm în vecinătatea Planetei Sayshell. Așa zice computerul, și nu pun la îndoială asta. Dacă aș orienta ecranul, am vedea un soare frumos și strălucitor, dar n-are rost să suprasolicităm capacitatea de receptare. Planeta Sayshell este a patra din poziția noastră și se află la aproximativ 3,2 milioane de kilometri, ceea ce reprezintă distanța optimă de la sfârșitul unui Salt. Putem ajunge acolo în trei zile sau, dacă ne grăbim, în două zile.

Trevize inspiră adânc și încercă să pună capăt stării de tensiune pe care-o trăisese.

— Înțelegi ce-nseamnă asta, Janov? Orice navă pe care am mai călătorit până acum ar fi făcut aceste Salturi cu pauze de cel puțin o zi între ele pentru a efectua calcule istovitoare și pentru reverificare, chiar *cu ajutorul* computerului. Călătoria ar fi durat aproape o lună, sau poate două — trei săptămâni dacă ar fi acționat în pripă. Noi am făcut-o în jumătate de oră. Când toate navele vor fi echipate cu asemenea computere...

— Mă întreb de ce ne-a dat Primarul o navă atât de perfecționată. Trebuie să fie incredibil de scumpă, îl întrerupse Pelorat.

— O navă experimentală, îi răspunse sec Trevize. Probabil că prea-buna doamnă a dorit ca noi s-o testăm și să descoperim ce deficiențe ar putea s-apară.

— Vorbești serios?

— Nu te enerva. La urma urmei n-avem motive de îngrijorare. N-am găsit nici un minus, deși o văd în stare. Dacă ni s-ar întâmpla ceva nu cred că ar suferi prea mult. În plus, nici n-avut încredere să ne dea arme ofensive și asta a redus considerabil costurile.

Îngândurat, Pelorat spuse:

— Mă gândesc tot timpul la computer. Pare a fi reglat atât de bine pentru tine — și nu cred că s-ar comporta la fel cu altcineva. *Cu mine* doar funcționează.

— Cu atât mai bine pentru noi.

— Da, dar asta-i pură întâmplare?

— Dar ce altceva, Janov?

— E sigur că Primarul te cunoaște foarte bine.

— Bătrâna fregată? Cred că da.

— Oare n-ar fi putut să proiecteze un computer special pentru tine?

— De ce?

— Mă-ntreb dacă nu cumva mergem încotro vrea computerul.

Trevize îl privi fix:

— Vrei să spui că atunci când sunt în contact cu computerul, el ia hotărârile și nu eu?

— Mă-ntreb doar.

— E ridicol. O nebunie. *Calmează-te*, Janov.

Trevize se-ntoarse către computer pentru a focaliza imaginea Planetei Sayshell pe ecran și pentru a desemna un curs prin spațiul normal.

Ridicol!

Dar de ce îi venise o asemenea idee lui Pelorat?

10. Masa

TRECUSERĂ DOUĂ ZILE și Gendibal se simțea nu atât îndurerat, cât înverșunat. Nu vedea motivul pentru care nu putea avea loc o audiere de urgență. Dacă ar fi fost nepregătit, dacă ar fi avut nevoie de timp, atunci cu siguranță că ar fi precipitat audierea.

Dar întrucât după criza provocată de Catâr, nimic nu părea să mai amenințe cea de-a Doua Fundație, se pierdea timp și asta doar cu scopul de a-l irita pe el.

Îl întăreau și, pe numele lui Seldon, asta va face ca riposta lui să fie și mai înverșunată. Era foarte hotărât să nu cedeze.

Privi în jur. Anticamera era goală și așa rămăsese și-n ultimele două zile. Un om marcant, un Orator pe care toți îl cunoșteau, își va pierde poziția datorită unei mașinațiuni fără precedent în istoria de cinci secole a celei de-a Doua Fundații. Va fi degradat și coborât până la rangul de simplu membru al celei de-a Doua Fundații.

Era, totuși, foarte onorant să aparții Fundației, mai ales dacă dețineai un titlu respectabil, așa cum se va întâmpla probabil cu Gendibal după punerea sub acuzare, însă vezi lucrurile în cu totul altă lumină când retrogradezi din postul de Orator.

Dar asta nu se va întâmpla, se gândi furios Gendibal, chiar dacă vreme de două zile toți îl evitaseră. Doar Sura Novi îl trata ca și până atunci, dar ea era prea naivă ca să înțeleagă situația. Tot „Stăpân” rămăsese pentru ea.

Gendibal se simțea nervos tocmai pentru că găsea o mângâiere în asta. Se rușina constatând că prindea curaj când ea-l privea plină de adorație. Devenise recunoscător pentru daruri atât de neînsemnate?

Un funcționar ieși din Cameră și-i spuse că Masa îl putea primi. Gendibal păși înăuntru. Îl cunoștea bine pe funcționar, iar acesta știa, până la ultimul amănunt, gradul exact de politețe datorat fiecărui Orator. În acel moment, lipsa de respect pe care-o manifesta față de Gendibal era revoltătoare. Până și acest funcționar îl considera vinovat și condamnat.

Stăteau cu toții gravi în jurul mesei, îmbrăcați în robele negre pe care le purtau numai la procese. Primul Orator Shandess arăta puțin stânjenit în această postură, și nu-și îngădui totuși nici un semn de amicitie față de Gendibal. Delarmi — unul dintre Oratorii femei — nici nu catadicsi să-l privească.

Primul Orator deschise ședința:

— Orator Stor Gendibal, ai fost pus sub acuzare pentru comportare nedemnă de un Orator. Ai acuzat Masa, întrunită în plen, de trădare și încercare de asasinat, fără a avea dovezi concludente. Ai dat de înțeles că toți membrii celei de-a Doua Fundații — inclusiv Oratorii și Primul Orator — trebuie supuși unei riguroase analize mentale pentru a se stabili care dintre ei nu mai merită să i se acorde încredere. O asemenea atitudine în interiorul comunității distruge coeziunea, fără de care a Doua Fundație nu poate să controleze o Galaxie potențial ostilă și să construiască în siguranță un al Doilea Imperiu durabil. Întrucât am fost cu toții martori la aceste insulte, acuzarea nu va mai da citire rechizitoriului. Prin urmare, vom trece direct la următorul punct. Orator Stor Gendibal, ai apărător?

Abia acum își permise Delarmi un zâmbet felin, dar fără să-l privească pe Gendibal.

— Dacă adevărul poate fi considerat apărare, încep Gendibal, arunci am apărător. *Există* motive pentru a suspecta o încălcare a măsurilor de protecție. Această situație pare să indice un control mental exercitat asupra unuia sau mai multor membri ai celei de-a Doua Fundații — cu excepția celor prezenți aici — și acest lucru a dat naștere unei crize mortale pentru a Doua Fundație. Dacă grăbiți acest proces înseamnă că probabil vă dați seama de gravitatea crizei dar, în acest caz, de ce-ați lăsat să treacă două zile după ce am cerut oficial o procedură de urgență? Susțin că această criză mortală m-a determinat să declar ceea ce cunoașteți cu toții. Dacă *nu* aș fi făcut-o puteați considera că atitudinea mea e nedemnă pentru un Orator.

— Nu face decât să repete jignirile, Prim Orator, spuse încet Delarmi.

Scaunul lui Gendibal era așezat mai departe de masă decât al celorlalți Oratori, ceea ce demonstra deja degradarea. Îl împinse și mai mult înapoi, arătând că nu-i păsa câtuși de puțin și se ridică spunând:

— Vreți să mă condamnați acum, fără judecată, sfidând legea, sau îmi permiteți să-mi prezint în detaliu apărarea?

— Aceasta nu-i o adunare ilegală, Orator, glăsuie Primul Orator. Fără a avea precedente care să ne slujească de îndrumar, îți vom acorda tot sprijinul, recunoscând că, dacă prea umanele noastre limite ne vor abate de la înfăptuirea justiției absolute, e mai bine să lăsăm ca

vinovatul să rămână nepedepsit decât să condamnă un nevinovat. Prin urmare, deși cazul pe care-l judecăm este atât de grav încât nu putem permite cu inima ușoară vinovatului să rămână nepedepsit, îți vom îngădui să-ți prezinti apărarea așa cum crezi de cuviință și-ți vom acorda timpul pe care-l vei considera necesar până când se va hotărî, prin vot unanim, *inclusiv al meu* (și ridică vocea spunând acestea) că am ascultat îndeajuns.

— Atunci, dați-mi voie să încep prin a spune că Golan Trevize — membrul Primei Fundații, care a fost alungat de pe Terminus și pe care eu și Primul Orator îl considerăm drept vârful de lance în această criză ce ia proporții — se îndreaptă într-o direcție neașteptată.

— Asta da informație, spuse Delarmi încet. De unde știe oratorul (intonația dovedea limpede că nu acordase cuvântului greutatea cuvenită) toate acestea?

— Am fost informat de către Primul Orator, spuse Gendibal. Confirm, însă, că aveam deja cunoștință de acest detaliu. În aceste condiții, ținând seama de suspiciunile mele privind nivelul de securitate al Camerei, trebuie să mi se permită să păstrez secretă sursa informațiilor.

— Nu vom pune în discuție această afirmație care nu are legătură cu cauza, interveni Primul Orator. Să continuăm fără divulgarea acestei informații, dar dacă Masa consideră că trebuie să cunoască sursa, Orator Gendibal va fi silit să o dezvăluie.

— Dacă Oratorul nu va pune la dispoziție această informație acum, afirmă Delarmi, sunt îndreptățită să presupun că are un agent care-i slujește numai lui personal și care, de regulă, nu răspunde în fața Mesei. Nu putem fi siguri că un asemenea agent se supune regulilor de comportament care trebuie respectate de personalul celei de-a Doua Fundații.

Primul Orator interveni destul de nemulțumit:

— Orator Delarmi, înțeleg toate implicațiile. Nu e nevoie să le enumeri acum.

— Cer ca procesul verbal să consemneze acest lucru, Prim Orator, întrucât tăinuirea sursei agravează delictul, iar informația nu a apărut în actul de acuzare, care nici nu a fost citit în întregime. Solicit ca și acest refuz să fie trecut în rechizitoriu.

— Grefierul are instrucțiuni să adauge acest element, răspunse primul Orator, iar formularea exactă va fi făcută la vremea potrivită. Orator Gendibal (în sfârșit, cu respectul cuvenit) apărarea ta este neadecvată. Continuă.

— Acest Trevize nu numai că s-a îndreptat într-o direcție neașteptată, dar călătorește cu o viteză nemaîntâlnită. Potrivit informațiilor pe care le dețin, și de care Primul Orator nu are cunoștință încă, el a străbătut aproximativ zece mii de parseci în mai puțin de o oră.

— Într-un singur Salt? întrebă unul dintre Oratori, nevenindu-i să creadă.

— În mai mult de douăzeci de Salturi, unul după altul, aproape fără pauze, spuse Gendibal, ceea ce-i mai greu de imaginat decât un singur Salt. Chiar dacă acum am reușit să-l localizăm, ne va trebui timp ca să-l urmărim și, în cazul că ne va detecta și va voi să ne scape, nu vom putea să-l ajungem din urmă. Iar voi vă pierdeți timpul jucându-vă de-a punerea sub acuzare și lăsați să treacă două zile ca să savurați umilirea mea.

Primul Orator făcu un efort să-și ascundă suferința lăuntrică:

— Orator Gendibal, spune-ne, te rog, ce crezi că ar putea însemna asta?

— Prim Orator, reprezintă un indiciu al progreselor tehnologice înregistrate de Prima Fundație, care e cu mult mai puternică decât pe vremea lui Preem Palver. Nu le-am putea rezista dacă ne-ar descoperi și-ar scăpa necontrolați mental.

Oratorul Delarmi se ridică în picioare și-l întrerupse:

— Prim Orator, pierdem timpul cu lucruri irelevante. Nu mai suntem copii să ne speriem ascultând povești spuse de Bunicuța Spațială. N-are importanță cât de impresionantă a devenit tehnologia Primei Fundații când, în cazul unei crize, gândirea lor va fi controlată de noi.

— Ce poți răspunde, Orator Gendibal? întrebă Primul Orator.

— Doar că vom ajunge la problema aceasta la momentul potrivit. Deocamdată vreau să insist asupra puterii tehnologice superioare, în continuă creștere, a Primei Fundații.

— Treci la următorul punct, Orator Gendibal, îl invită Primul Orator. Trebuie să afirm că declarațiile pe care le-ai făcut până acum nu corespund capetelor de acuzare.

Membrii Mesei răsplătiră vorbele cu gesturi aprobatoare.

— Voi trece mai departe, spuse Gendibal. Trevize are un tovarăș în această călătorie (se opri o clipă pentru a-și aminti pronunția corectă) un anume Janov Pelorat, un erudit destul de obscur, care și-a dedicat întreaga viață descoperirii de mituri și legende referitoare la Pământ.

— Știi toate astea despre el? Presupun că el e sursa ta secretă, spuse Delarmi care, cu un aer de satisfacție, părea să-și fi luat în serios rolul de acuzator.

— Da, știu totul despre el, răspunde Gendibal îndârjit. Acum câteva luni, Primarul Terminusului, o femeie energică și capabilă, și-a manifestat interesul față de acest erudit din motive ce mi-au rămas neclare, așa că acest lucru mi-a stârnit curiozitatea, bineînțeles, însă n-am păstrat aceste informații pentru mine. Tot ce-am aflat am pus la dispoziția Primului Orator.

— Depun mărturie în acest sens, confirmă Primul Orator cu voce scăzută.

Un Orator în vârstă interveni:

— Ce e acest Pământ? Lumea originară pe care o întâlnim în texte? Cel care a dat naștere unor controverse în vechile timpuri imperiale?

Gendibal aprobă cu o mișcare a capului:

— În poveștile Bunicii Spațiale, cum ar zice Orator Delarmi. Presupun că Pelorat visa să vină pe Trantor să consulte Biblioteca Galactică pentru a căuta informații pe care nu le putea obține prin serviciul de schimb interbibliotecii interstelare existent pe Terminus. Când a plecat de pe Terminus trăia cu impresia că visul avea să i se împlinească. Bineînțeles că-i așteptam pe amândoi și speram să avem posibilitatea de a-i examina spre folosul nostru. După cum știm cu toții, nu vor mai veni aici. S-au îndreptat către o destinație care, din diverse motive, ne-a rămas necunoscută.

Cu un chip absolut angelic, Delarmi întrebă:

— Și de ce te tulbură asta? N-o să le ducem lipsa, asta-i sigur. A, de vreme ce renunță la noi cu atâta ușurință, putem trage concluzia că Prima Fundație nu cunoaște adevărata natură a Trantorului și putem aprecia la justa ei valoare opera lui Preem Palver.

— Dacă nu vedem mai departe de vârful nasului, remarcă Gendibal, am putea trage o astfel de concluzie comodă. Nu cumva și-au schimbat planul, de teamă că Trantor ar putea să înțeleagă importanța Pământului urmărindu-i pe acești doi bărbați?

Membrii Mesei se agitară neliniștiți. Delarmi își păstră sângele rece:

— Oricine poate născoci idei surprinzătoare pe care să le prezinte într-un ambalaj ademenitor. Dar au ele vreun rost când inventezi astfel? Chiar îi pasă cuiva ce gândim noi despre Pământ? Doar pe istorici, antropologi, colecționari de basme ca Pelorat, îi interesează dacă el este cu adevărat planeta de origine sau un mit, sau dacă un asemenea loc există. De ce ne-ar interesa pe noi?

— Chiar, de ce? replică Gendibal. Cum se face că în Bibliotecă nu există cărți referitoare la Pământ?

Atitudinea de ostilitate a membrilor Mesei dispăru pentru o clipă și Delarmi întrebă:

— Nu există așa ceva?

Poarte calm, Gendibal îi răspunde:

— Când am aflat că Trevize și Pelorat ar putea veni aici să caute referințe despre Pământ, am programat computerul Bibliotecii pentru a-mi alcătui o listă a documentelor care conțin asemenea informații. În momentul când computerul nu mi-a oferit nimic am devenit curios. Nici măcar lucruri minore n-am găsit. Nimic! Ați insistat totuși să mai aștept două zile până să aibă loc această audiere și, în același timp, curiozitatea mea a crescut și mai mult aflând că cei doi nu se îndreaptă spre noi. Simțeam că trebuie să fac ceva. Așadar, în timp ce voi stăteați la taifas și puneți țara la cale iar totul se prăbușește în jurul vostru, eu am parcurs câteva cărți de istorie din biblioteca personală. Am găsit pasaje care se refereau direct la unele dintre cercetările întreprinse la sfârșitul epocii imperiale asupra „Problemei Originii”. Se făceau trimiteri la anumite documente tipărite și filmate, și am întâlnit câteva citate. M-am întors la Bibliotecă și am verificat dacă acele documente există. Vă asigur că n-am găsit absolut nimic.

— Nu trebuie să te surprindă, chiar dacă așa stau lucrurile. Dacă și Pământul e un mit...

— Atunci ar trebui să găsim referințe despre el la fișierul mitologie. Dacă ar fi o poveste istorisită de Bunicuța Spațiului, aș găsi-o într-o antologie de basme. Iar dacă ar fi nălcuirea unei minți bolnave aș afla-o la fișierul „psihopatologie”. În realitate, trebuie să fi existat ceva despre Pământ, astfel n-ați fi știut cu toții despre el și nu l-ați fi recunoscut pe dată drept numele presupusei planete pe care-și are originea specia umană. Cum se face că nicăieri în întreaga Bibliotecă nu există nici o referire la el?

Delarmi rămase tăcută o clipă și, profitând de acest lucru, un alt Orator interveni în discuție. Era Leonis Cheng, un bărbat destul de scund, posesor al unor cunoștințe enciclopedice în privința amănunțelor insignifiante ale Planului Seldon, dar care nu înțelegea mai deloc problemele reale ale Galaxiei. Avea obiceiul de a clipi des atunci când vorbea, ceea ce se întâmplă și de astă dată:

— Este bine știut că, la vremea decăderii, Imperiul a încercat să creeze o mistică imperială, temperând interesul față de timpurile pre-imperiale.

Gendibal îl aprobă cu o mișcare din cap:

— Temperare, aceasta-i cuvântul potrivit, Orator Cheng. Dar asta nu echivalează cu distrugerea de dovezi. După cum s-ar cuveni să știi mai bine decât oricare, o altă caracteristică a epocii de destrămare a Imperiului a fost interesul subit față de perioada timpurie, considerată mai bună. M-am referit deja la interesul față de „Problema Originii” de pe vremea lui Hari Seldon.

Cheng îl întrerupse dregându-și zgomotos glasul:

— Tinere, știu foarte bine asta, și cunosc cu mult mai multe despre problemele sociale din vremea destrămării Imperiului decât îți închipui. Procesul de „Imperializare” a depășit cu mult stadiul de joc copilăresc în ceea ce privește Pământul și istoria lui. Sub conducerea lui Cleon al II-lea, în perioada ultimei încercări de revitalizare, adică la două secole *după* Seldon, Imperializarea a atins apogeul și toate speculațiile referitoare la problema Pământului au încetat. În timpul lui Cleon a existat chiar și un decret în legătură cu asta, calificând astfel de preocupări (și sper să citez corect) drept „speculații sterile și neproductive care tind să submineze dragostea oamenilor față de tronul imperial”.

Gendibal zâmbi:

— Prin urmare, Orator Cheng, ai plasa distrugerea tuturor documentelor referitoare la Pământ în vremea lui Cleon al II-lea?

— Eu nu trag concluzii. Am declarat exact ce-ai auzit.

— E înțelept din partea ta că nu tragi concluzii. Se prea poate ca Imperiul să fi trăit o perioadă de renaștere sub domnia lui Cleon, dar Universitatea și Biblioteca, cel puțin, erau în mâinile noastre sau, în orice caz, ale predecesorilor noștri. Mi se pare o imposibilitate ca o serie de materiale să fie scoase din Bibliotecă fără știința Oratorilor celei de-a Doua Fundații. De fapt, Oratorilor li s-ar fi încredințat o asemenea sarcină, căci Imperiul n-avea cum să știe ce erau ei de fapt.

Gendibal își îngădui o pauză, dar Cheng, fără a da răspuns, rămase cu privirea goală.

Gendibal se simți îndemnat să continue:

— Rezultă că Biblioteca nu putea fi golită de materiale despre Pământ în vremea lui Seldon, pentru că „Problema Originii” devenise la vremea aceea o preocupare arzătoare. Nici mai apoi nu era posibil să se întâmple acest lucru, deoarece a Doua Fundație funcționa. Și totuși, din Bibliotecă lipsesc acum aceste documente. Cum explicăți fenomenul?

Iritată, Delarmi izbucni:

— Nu mai întoarce problema pe toate părțile, Gendibal. Înțelegem. Ce soluție ne sugerezi? Că tu însuși ai scos documentele?

— Ca-ntotdeauna, ai pătruns până-n miezul problemei, Delarmi. Și Gendibal făcu o plecăciune ironică (la care ea își permise o ușoară strâmbătură). O soluție este că operațiunea de curățire a făcut-o un Orator al celei de-a Doua Fundații, cineva care știa cum să se slujească de curatori, fără a lăsa amintiri în memoria lor, și de computere, ștergând astfel toate urmele.

Primul Orator Shandess roși!

— Ridicol, Orator Gendibal. Nu-mi pot imagina ca un Orator să făptuiască așa ceva. Ce motive ar avea? Chiar dacă, din anumite rațiuni, documentele despre Pământ au fost eliminate, ce rost ar avea ca ele să fie tănuite față de restul Mesei? De ce și-ar risca cineva cariera prin această intervenție când șansele de a fi descoperit sunt atât de mari? În plus, cred că nici cel mai iscusit Orator n-ar putea duce la sfârșit o asemenea faptă fără să lase urme.

— Prim Orator, prin urmare nu sunteți de acord cu sugestia Oratorului Delarmi că eu aș fi autorul.

— Bineînțeles că nu, răspunse Primul Orator. Uneori ți-am pus la îndoială judecata, dar acum mă văd silit să te consider de-a dreptul nebun.

— Atunci n-ar fi trebuit să se-ntâmples, Prim Orator. S-ar cuveni ca materialele despre Pământ să se găsească încă în Bibliotecă, pentru că acum se pare că am eliminat toate căile prin care ele puteau fi scoase, și totuși ele nu sunt acolo.

Cu o atitudine care voia să dea de înțeles că această discuție o obosește, Delarmi spuse:

— Bine, bine, hai să terminăm. Te mai întreb o dată: ce soluție recomanzi? Sunt sigură că ai una.

— Orator, și noi suntem la fel de siguri. Cred că Biblioteca a fost epurată de cineva din a Doua Fundație care se află sub controlul unei forțe oculte din afară. Operațiunea a trecut

neobservată, întrucât aceeași forță s-a îngrijit de ștergere a urmelor.

— Până ai făcut tu descoperiri, spuse Delarmi pufnind în râs. Tu — cel necontrolat și necontrolabil. Dacă această forță misterioasă a existat, cum se face că tocmai *tu* ai aflat despre absenta materialelor din Bibliotecă? De ce n-ai fost și tu controlat?

— Nu găsesc nimic de râs, Orator, o puse Gendibal la punct. S-ar putea ca ei să-și dea seama, la fel ca și noi, că amestecul acesta trebuie redus la minimum. Când viața mi-a fost pusă în pericol acum câteva zile, m-a preocupat mai mult ideea de a nu perturba gândurile multămii decât soarta mea. Același lucru se întâmplă și în cazul de față — de îndată ce-au considerat că situația e sigură, au sistat controlul. Acesta-i pericolul, primejdia mortală. Faptul că am descoperit ce s-a întâmplat poate să însemne că nu le mai pasă ce voi face. Iar faptul că nu-i mai interesează poate însemna că simt c-au câștigat deja. Și-n timpul ăsta, *noi* continuăm să ne jucăm cu soarta noastră!

— Dar ce țintesc prin aceste acțiuni? Care-ar fi scopul? întrebă Delarmi, bătând din picior impacientată și mușcându-și buzele. Simțea că pierde din putere și că membrii Mesei deveneau tot mai preocupați și chiar îngrijorați.

— Să evaluăm situația. Prima Fundație, cu arsenalul ei enorm de putere fizică, a pornit în căutarea Pământului. Se prefac a exila doi oameni sperând că noi vom lua asta de bună, însă le-ar fi încredințat nave de o perfecțiune incredibilă, capabile să parcurgă zece mii de parseci în mai puțin de-o oră dac-ar fi fost niște izgoniți? În ceea ce ne privește, noi *nu* căutăm Pământul și evident că au fost întreprinse măsuri *fără știrea noastră* pentru a ne zădărnici orice acces la informații referitoare la această planetă. Prima Fundație e acum la fel de aproape de a descoperi Pământul precum suntem noi de departe de asta, așa că...

Gendibal se opri și Delarmi profită:

— Așa că ce? Încetează cu poveștile de adormit copii. Știi ceva precis sau nu?

— Orator, nu știu *total*. N-am pătruns până în adâncul complotului ce se urzește în jurul nostru, dar știu că el există. Nu-mi dau seama ce însemnătate are descoperirea Pământului, dar sunt sigur că a Doua Fundație trece printr-un pericol enorm și o dată cu ea Planul Seldon și viitorul întregii umanități atârnă de un fir de păr.

Delarmi se ridică. Nu mai zâmbea și se adresă celor prezenți cu o voce încordată, dar bine controlată:

— Prostii! Prim Orator, pune capăt acestor flecăreli! Am pus în discuție comportarea acuzatului. Ceea ce ne debitează el nu-i doar ridicol, ci de-a dreptul revoltător și lipsit de relevanță. Își justifică purtarea construind un păienjenis de teorii care-și au înțeles doar în mintea lui. Vă cer să vă exprimați părerea prin vot, un vot unanim, de condamnare.

— Stați, interveni precipitat Gendibal. Mi s-a spus că voi avea dreptul să mă apăr și mai am doar un punct — doar unul. Permiteți-mi să vi-l prezint și după aceea puteți să treceți la vot, iar eu nu voi mai ridica obiecții.

Primul Orator se frecă la ochi, obosit!

— Poți continua, Gendibal. Vreau să pun în vedere membrilor Mesei că o condamnare a unui Orator pus sub acuzare este o chestiune delicată și fără precedent, astfel că nu trebuie sub nici un motiv să lăsăm impresia că interzicem prezentarea tuturor argumentelor invocate de apărare. De asemenea, vă rog să țineți seama de un aspect: chiar dacă verdictul ne va mulțumi pe noi, s-ar putea ca el să nu satisfacă pe cei ce ne vor urma și nu-mi vine a crede că vreunui membru al celei de-a Doua Fundații — ca să nu mai vorbim de Oratorii Mesei — îi este indiferent cum ne va judeca istoria. Să acționăm în așa fel încât să fim siguri de aprobarea Oratorilor ce ne vor urma în secolele viitoare.

Îndârjită, Delarmi reveni:

— Prim Orator, riscăm să devenim de râsul posterității pentru că ignorăm aceste dovezi strigătoare la cer. *Tu* hotărăști dacă apărarea poate continua.

Gendibal respiră adânc și spuse:

— Prim Orator, în conformitate cu hotărârea *ta*, doresc să chem un martor — o tânără femeie pe care am cunoscut-o acum trei zile, și fără ajutorul căreia n-aș fi ajuns deloc la înfruntarea Mesei.

— Femeia la care te referi este cunoscută Mesei? întrebă Primul Orator.

— Nu, Prim Orator. Este născută pe această planetă.

Delarmi făcu ochii mari de uimire:

— *O femeie hamish?*

— Exact!

— Ce-avem în comun cu o asemenea ființă? Crezi că ar lua cineva în seamă declarațiile

unei asemenea ființe? Oamenii aceștia nici nu există!

Gendibal schiță un rictus care nu semăna nicidecum a zâmbet și replică tăios:

— Toți hamishii există din punct de vedere fizic. Sunt ființe umane și au și ei un rol de jucat în Planul Seldon. Prin protecția pe care o oferă indirect celei de-a Doua Fundații, ei joacă un rol crucial. Doresc să mă disociez de atitudinea lipsită de umanism a Oratorului Delarmi și sper că remarca ei va fi reținută în procesul verbal și considerată mai târziu drept dovadă a incompatibilității ei cu poziția de Orator. Ceilalți membri ai Mesei aprobă opinia incredibilă a Oratorului și mă vor împiedica să convoc martorul?

— Orator, cheamă-ți martorul, spuse Primul Orator.

Trăsăturile chipului lui Gendibal se înmuiară și reveni la lipsa de expresivitate obișnuită pentru un Orator aflat într-o stare de încordare. Se feri să-și facă știute gândurile dar, dincolo de pavăza protectoare pe care o puse între mintea lui și a celorlalți, simți că momentul cel mai primejdios trecuse și că biruise.

SURA NOVI părea încordată. Avea ochii mari și neliniștiți și buza inferioară îi tremura imperceptibil, iar chipul ei ars de soare tresărea când și când din cauza emoției. Părul îi fusese strâns la spate și prins într-un coc. Respira precipitat și degetele, într-o frământare continuă, își găsiseră de lucru cu pliurile rochiei lungi într-o încercare de a le așeza mai bine. Cu ochii plini de spaimă, se uită în fugă la chipurile membrilor Mesei, trecând cu privirea de la un Orator la altul.

Căutătura Oratorilor trăda nuanțe diferite de dispreț și neplăcere. Delarmi privi undeva deasupra capului lui Novi, ignorând-o.

Cu multă delicatețe, Gendibal atinse zona periferică a minții ei, calmând și eliberând încordarea. Putea obține același rezultat bătând-o ușor peste mână sau mângâind-o pe obraz, dar aici, în aceste condiții, așa ceva era desigur imposibil.

— Prim Orator, începu el, desensibilizez percepțiile ei conștiente, astfel că mărturia ei să nu fie influențată de teamă. Vă rog să mă urmăriți cu toții, dacă doriți, și să mă asistați pentru a constata că nu voi acționa în nici un fel asupra minții ei.

Novi se trase înapoi auzind spusele lui Gendibal, iar el nu se arătă surprins de această reacție. Înțelese că nu-i auzise niciodată pe membrii de rang superior ai celei de-a Doua Fundații vorbind între ei. Nu trăise acea experiență unică, o combinație ciudată de sunete, tonuri, expresii și gânduri ce se succedau cu repeziciune. Cu toate acestea, după intervenția lui, groaza dispăru de pe chipul ei de parcă nici n-ar fi existat. Chipul ei luă un aer de placiditate.

— Novi, ai un scaun în spatele tău, o anunță Gendibal. Ia loc, te rog.

Novi făcu o reverență stângace, se așeză și rămase dreaptă, într-o poziție căutată și artificială.

Vorbi limpede și cu înțeles, dar Gendibal o rugă să repete ori de câte ori accentul ei hamish devenea neînțeligibil și, întrucât se exprima conform respectului pe care-l datora Mesei, trebui să repete din când în când întrebările pe care ea nu le înțelegea.

Calm și fără grabă Novi relată lupta dintre el și Rufirant.

— Novi, ai văzut toate acestea cu ochii tăi? întrebă Gendibal.

— Nu, Stăpâne, că dacă era așa, îi puneam capăt mai din vreme. Rufirant a fi băiat bun, dar nu-i prea merge mintea.

— Dar ai descris totul în amănunțime. Cum ai reușit asta dacă n-ai fost de față?

— Rufirant mi-a zis mai târziu, când l-am luat eu la întrebări. Îi era rușine.

— Rușine? Ai cunoștință de purtări asemănătoare cu alte ocazii?

— Rufirant? Nu, Stăpâne. E blând, cu toate că a fi așa de solid. Nu-i mai bătaș și se teme de învățați. Mereu zicea că ei au putere mare și-s posedați de forțe.

— De ce n-a simțit la fel când m-a întâlnit?

— E ciudat. N-a înțeles de ce, răspunse ea clătinând-din cap. Nu era el însuși. Eu i-am zis: „Tu, cap sec. De când îți stai în fire s-ataci un învățat?”. Iar el a-ngâimat: „Nu știu cum de s-a ntâmplat. Eu parcă eram deoparte și stăteam și mă uitam la altul.”

Oratorul Cheng interveni:

— Prim Orator, la ce ne slujește relatarea discuției pe care femeia a avut-o cu acel bărbat? Nu-l putem convoca pe el pentru a răspunde?

— Ba da, îl lămuri Gendibal. Dacă Masa, în completare la mărturia acestei femei, dorește să aibă și dovezi suplimentare, sunt gata să-l convoc la bară pe Karoll Rufirant, recentul meu adversar. Dacă nu, Masa poate trece direct la deliberări după ce voi termina de audiat acest martor.

— Foarte bine, spuse Primul Orator. Continuă.

Gendibal se adresă lui Novi:

— Iar tu? Ți stătea în fire să te amesteci astfel într-o încăierare?

Pe moment, Novi rămase mută. O cută îi apărură între sprâncene, apoi se liniști și zise:

— Nu știu. Nu doresc să li se facă rău învățaților. Am fost *împinsă* și fără să mă gândesc am băgat la mijloc. După o clipă de ezitare adăugă: Da' aş face-o din nou dac-a fi nevoie.

Gendibal rosti rar:

— Novi, acum vei dormi. Nu te vei gândi la nimic. Te vei odihni și nici măcar nu vei visa.

Novi mormăi ceva, închise ochii și capul îi alunecă ușor pe rezemătoarea scaunului.

Gendibal așteptă o clipă, apoi spuse:

— Prim Orator, vă rog respectuos să mă urmați în mintea acestei femei. Veți descoperi o simplitate și o simetrie de neînchipuit, și asta prezintă un avantaj, pentru că altfel n-ar fi fost vizibil ceea ce ne interesează. Ușor... aici... aici... Observați? Pătrundeți și voi, vă rog, va fi mai ușor dacă o facem toți în același timp.

Se auziră murmure de uimire.

— Se mai îndoiește cineva? Întrebă Gendibal.

— Mă îndoiesc, pentru că... Începu Delarmi, dar se opri pentru că ceea ce-i trecuse prin minte nu putea fi exprimat nici măcar de ea.

Gendibal o făcu în numele ei:

— Crezi că am intervenit deliberat în mintea ei pentru a prezenta probe false? Îți închipui, deci, că pot produce o modificare atât de precisă — deoarece avem aici o fibră mentală evident deformată în timp ce nici una din jurul ei nu pare să fi fost cât de puțin atinsă? Dacă-aș putea realiza așa ceva, de ce ar trebui să mă disculp în felul acesta? De ce mi-aș lăsa demnitatea mânăjită într-un asemenea proces? De ce m-aș chinui să vă conving? Dacă-aș reuși să fac ceea ce vedeți în mintea acestei femei și dacă n-ați fi pregătiți dinainte, ați fi neajutorați în fața mea. Crudul adevăr este că nu cred pe nimeni dintre voi în stare să manipulați mintea cuiva în felul acesta. Și nici eu nu-s în stare. Și cu toate acestea, iată realitatea.

Se opri și privi pe rând către toți Oratorii, apoi rămase cu ochii pironiți la Delarmi și vorbi rar:

— Acum, dacă vi se pare necesar, îl voi convoca pe fermierul hamish, Karol Rufirant, pe care l-am examinat și am descoperit că s-a intervenit și-n mintea lui în același mod.

— Nu va fi nevoie, conchise Primul Orator, care avea întipărită pe chip o expresie de groază. Ceea ce-am văzut ne-a zdruncinat toate concepțiile.

— În cazul acesta, îndrăzni Gendibal, pot trezi femeia hamish și să o trimit în camera ei? Am aranjat să fie așteptată afară pentru a i se acorda îngrijirile necesare.

Novi plecă, condusă ușor de mână de către Gendibal care se întoarse și reluă:

— Permiteți-mi să trag câteva scurte concluzii. Mințile au fost și pot fi dirijate în moduri care depășesc puterile noastre. În acest fel, chiar curatorii puteau fi determinați să elimine din Bibliotecă materialele despre Pământ, fără știrea noastră și fără ca ei înșiși să realizeze ce fac. Înțelegem, deci, cum s-a pus la cale reținerea mea și întârzierea de la întrunirea Mesei. Am fost amenințat, apoi salvat. Rezultatul obținut: punerea mea sub acuzare. Această înlănțuire de evenimente aparent normale trebuia să ducă la eliminarea mea dintr-o funcție de decizie — negarea și blocarea unui curs de acțiune în favoarea căruia lupt și care îi amenință pe acești oameni, oricare ar fi ei.

Delarmi se apropie de masă, evident zdruncinată:

— Dacă această organizație secretă este atât de inteligentă, cum se face c-ai reușit să descoperi atâtea lucruri?

Gendibal își îngădui acum să zâmbească:

— Să nu exagerăm. Nu pretind că aș avea o pregătire mai temeinică decât a celorlalți Oratorii sau a Primului Orator, bineînțeles. Totuși, acești Anti-Catări — cum i-a denumit foarte sugestiv Primul Orator — nu sunt infinit de inteligenți sau de imuni în fața realității. Probabil că au ales această femeie și nu pe alta drept instrument al lor deoarece ea avea nevoie doar de o transformare minoră. În plus, în felul ei, ținea mult la ceea ce numește ea „învățați” și-i admira în mod deosebit. Dar mai târziu, când incidentul s-a încheiat, contactul ei cu mine a dat naștere dorinței ei de a deveni „învățat”. A doua zi a venit la mine cu acest scop în minte. Intrigat de această ambiție de neînțeles, i-am studiat mintea — lucru pe care altminteri nu l-aș fi făcut — și, mai degrabă din întâmplare, decât din intuiție, am descoperit acea condiționare și i-am observat semnificația. Dacă ar fi fost aleasă o altă femeie — una cu o simpatie pro-învățați mai puțin pronunțată, Anti-Catării ar fi avut mai mult de furcă pentru a efectua modificarea, dar consecințele n-ar fi fost aceleași, iar eu n-aș fi aflat nicicând de intervenția lor. Anti-Catării au calculat greșit sau n-au lăsat loc suficient elementelor neprevăzute. Mi se pare înduioșător că s-au poticnit într-un asemenea detaliu.

Delarmi era încă nelămurită:

— Presupun că primul Orator și tu numiți această... organizație „Anti-Catării”, deoarece par a trudi pentru ca mai degrabă să mențină Galaxia pe drumul trasat de Seldon decât să o devieze, așa cum a procedat Catărul însuși. Dacă fac asta, atunci de ce-i consideri periculoși?

— Cum să nu acționeze dacă au în vedere un nume scop? Însă nu știm care este el. Dacă aș fi cinic aș zice că intenționează să-și facă simțită prezența în viitor și să dirijeze toată evoluția Galaxiei într-o direcție care să le fie lor favorabilă, nu nouă. Eu așa simt, chiar dacă

n-aș putea trece examenul la cinism. Dorește să susțină Oratorul Delarmi, din dragoste și încredere nețărmurită care, știm cu toții, atârână atât de greu în caracterul ei, că oamenii aceștia reprezintă întruchiparea altruismului cosmic și trudes în locul nostru fără a se gândi la recompensă?

Se auzi râsul reținut al membrilor Mesei la auzul acestor cuvinte, iar Gendibal înțelese că învinsese. Iar Delarmi pricepu că pierduse, pentru că o undă de furie scăpă rigurosului ei autocontrol mental, așa cum o rază de soare răzbate uneori prin desișul frunzelor.

— Când am avut acel incident cu fermierul, m-am grăbit să trag concluzia că la originea lui era un alt Orator. Când am observat modificarea din mintea femeii, mi-am dat seama că nu greșeam considerând totul o înscenare, dar mă înșelam în privința autorului. Cer scuze pentru această interpretare eronată și vă solicit să-mi acordați circumstanțe atenuante.

— Consider că această afirmație poate fi luată drept scuză... Începu primul Orator.

— Prim Orator, îl întrerupse Delarmi cu o voce de-a dreptul dulceagă și cu o expresie prietenoasă pe chip, cu tot respectul ce-l datorez, iertați-mă că vă întrerup... Propun să suspendăm punerea sub acuzare. În aceste momente n-aș putea vota în favoarea condamnării și-mi închipui că nici unul dintre noi n-ar face-o. Sugerez chiar ca punerea sub acuzare să fie scoasă cu totul din dosarul nepătat al Oratorului. Oratorul Gendibal s-a disculpat cu succes. Îl felicit pentru această reușită și pentru descoperirea unei crize pe care noi, ceilalți, am fi lăsat-o să mocnească la infinit, cu rezultate incalculabile. Îi ofer Oratorului scuzele *mele* cele mai sincere pentru ostilitatea ce i-am arătat-o până acum.

Îi zâmbi deschis lui Gendibal care, împotriva voinței lui, avu un sentiment de admirație pentru modul în care ea își schimbase dintr-o dată atitudinea pentru a salva aparențele. Simți, de asemenea, că această purtare reprezenta o etapă premergătoare unui nou atac, însă din altă direcție.

Cu siguranță că ceea ce avea să urmeze nu va fi tocmai plăcut.

Străduindu-se să fie amabilă, Orator Delora Delarmi reuși să domine Masa Oratorilor. Vocea îi deveni catifelată, zâmbetul înțelegător, ochii strălucitori și întreaga ei ființă radia bunătațe. Nimeni nu îndrăzni s-o întrerupă, căci așteptau cu toții lovitura de trăsnet.

— Mulțumită Oratorului Gendibal, spuse ea, cred că acum știm ce-avem de făcut. Nu-i vedem pe Anti-Catâri; doar că ei există constatând intervențiile lor trecătoare în mințile oamenilor de aici, din însăși citadela celei de-a Doua Fundații. Nu cunoaștem ce pune la cale centrul de putere al Primei Fundații. Ne-am putea confrunta cu o alianță între Anti-Catâri și Prima Fundație. Pe de altă parte, avem cunoștință că acest Golan Trevize și tovarășul său, al cărui nume îmi scapă acum, se îndreaptă către o destinație neidentificată, și că Primul Orator și Gendibal își închipuie că au găsit soluția de rezolvare a acestei mari crize. Prin urmare, ce trebuie să facem? Evident, trebuie să aflăm tot ce se poate despre Trevize; încotro merge, ce gândește, care-i este scopul; dacă are o destinație anume și ce urmărește, sau dacă el n-ar putea fi, de fapt, o simplă unealtă a unei forțe mai mari.

— E pus sub observație, remarcă Gendibal.

Delarmi își țuguie buzele într-un surâs îngăduitor:

— De către cine? De vreunul din agenții noștri externi? Ne putem aștepta ca un asemenea agent să reziste în fața celor care și-au demonstrat puterea aici? Bineînțeles că nu. Pe vremea Catârului, și chiar mai târziu, a Doua Fundație n-a ezitat să-și trimită și uneori să-și sacrifice voluntari dintre membrii cei mai buni pe care i-a avut, pentru că altfel nu se putea. Când s-a impus restabilirea Planului Seldon, Preem Palver în persoană a cutreierat Galaxia în postură de neguțator Trantorian pentru a o aduce înapoi pe fata aceea, Arkady. Nu putem să stăm și să așteptăm acum, când criza poate fi mai gravă decât cele pe care le-am înfruntat până acum. Nu ne putem bizui pe funcționari minori, supraveghetori și curieri.

— Sper că nu sugerezi ca Primul Orator să părăsească Trantorul în perioada ce urmează? se interesă Gendibal.

— Bineînțeles că nu, explică Delarmi. Avea mare nevoie de el aici. Pe de altă parte, mai ești tu, Orator Gendibal, cel care a detectat și a evaluat criza. Tu ai descoperit subtilul amestec extern petrecut în Bibliotecă și în mințile hamish. Ți-ai susținut opiniile în fața opoziției unite a Mesei și ai câștigat. Nici unul dintre cei prezenți n-a văzut atât de limpede situația și cred că nimeni nu poate aprecia la fel ca tine urmarea. După părerea mea, tu trebuie să mergi pentru o confruntare cu dușmanul. Am asentimentul Mesei?

Oratorii își dădură asentimentul fără a mai supune la vot propunerea ei. Fiecare Orator simți gândurile celorlalți și Gendibal înțelese îngrozit că, după momentul victoriei sale și al înfrângerii ei, această femeie extraordinară reușea să-l trimită irevocabil în exil, cu o misiune care-l va ține ocupat o perioadă greu de precizat, în timp ce ea va rămâne aici pentru a controla Masa, adică a Doua Fundație, și de fapt, Galaxia, ca să le ducă probabil pe toate pe drumul pierzaniei.

Și dacă exilatul Gendibal va reuși cumva să strângă informații care să permită celei de-a Doua Fundații să evite criza, Delarmi se va bucura de mari onoruri pentru că ea a avut ideea trimiterii lui și succesul lui n-ar face decât să confirme părerea ei. Cu cât mai repede și mai bine și-ar îndeplini misiunea, cu atât puterea ei va crește.

O manevră frumoasă, o revenire spectaculoasă și incredibilă.

Iar acum domina atât de evident Masa încât, practic, uzurpase rolul Primului Orator. Gândurile lui Gendibal în aprecierea situației trecură pe plan secundar când simți furia Primului Orator.

Se întoarse. Primul Orator nu făcu nici un efort să-și ascundă supărarea — și curând se vădi că izbucnise o nouă criză internă, parcă pentru a lua locul celei abia depășite.

Quidor Shandess, cel de-al douăzeci și cincilea Prim Orator, nu-și făcea iluzii în legătură cu propriile calități.

Știa că nu era unul dintre acei puțini Primi Oratori dinamici care străluciseră vreme de cinci secole de istorie a celei de-a Doua Fundații și, la o adică, nici nu trebuia. El controla Masa într-o perioadă liniștită de prosperitate galactică când nu se impuneau măsuri dinamice și hotărâte. Se crease impresia că se ajunsese la un moment în care trebuia aplicat un joc de menținere a situației, iar el fusese omul potrivit acestui rol. Tocmai din acest motiv îl aleseseră predecesorii săi.

— Nu ești un aventurier, ci un om aplecat studiului, îi spusese al douăzeci și patrulea Prim Orator. Tu vei păstra Planul, în timp ce un aventurier l-ar putea duce de răpă. Menține-l! Acesta să fie cuvântul de ordine al Mesei tale.

Se străduise, dar asta însemnase să-și asume o atitudine pasivă care uneori fusese interpretată drept slăbiciune. Se zvonise mereu că avea intenția de a se retrage și se urziseră intrigă la lumina zilei pentru a se asigura succesiunea într-o direcție sau alta.

Shandess nu se îndoia de fel că lider în aceste lupte fusese Delarmi. Era cea mai puternică personalitate a Mesei și până și Gendibal, în ciuda înflăcăării și impetuozității tinerești, dăduse înapoi în fața ei, așa cum o făcea și acum.

Dar, pentru numele lui Seldon, pasiv sau chiar slab, exista totuși un prerogativ al primului Orator la care nici unul din predecesorii săi nu renunțase, așa după cum nici el n-avea de gând să-l facă uitat acum.

Se ridică pentru a vorbi și membrii Mesei amuțiră. Atunci când Primul Orator se ridica pentru a se adresa celorlalți, nimeni nu avea dreptul să-l întrerupă. Nici măcar Delarmi sau Gendibal nu vor îndrăzni să intervină.

— Oratori! Începu el. Sunt de acord că ne confruntăm cu o criză periculoasă și că trebuie să luăm măsuri hotărâte. S-ar cuveni să plec eu pentru a da față cu dușmanul. Orator Delarmi, cu amabilitatea ce-o caracterizează, m-a scutit de această misiune, declarând că e nevoie de mine aici. În realitate, însă, nimeni n-are nevoie de mine nici aici, nici în altă parte. Am îmbătrânit și am obosit. Ați tot așteptat ziua în care mă voi retrage și probabil că va trebui s-o fac destul de curând. Mă vor *retrage* după ce criza va fi depășită cu succes. Dar Primul Orator se bucură de privilegiul de a-și alege succesorul. O voi face acum. Avem între noi un Orator care a dominat mereu dezbaterile Mesei; un Orator care, prin forța personalității sale, a îndeplinit adesea rolul de conducător în locul meu. Știți cu toții că mă refer la Orator Delarmi. Făcu o pauză și continuă: Doar tu singur, Orator Gendibal, îți exprimi dezaprobarea. Pot întreba de ce? (Se așază pentru ca Gendibal să aibă drept de replică.)

— Prim Orator, nu dezaprob, răspunse Gendibal încet. Unul dintre prerogativele tale e să-ți alegi succesorul.

— Și voi proceda întocmai. Când te vei întoarce — după ce vei reuși să inițiezi procesul care va pune capăt acestei crize, va veni vremea ca eu să mă retrag. Succesorul meu va fi împuternicit să adopte politica necesară pentru a desfășura și duce la bun sfârșit acest proces. Ai ceva de obiectat, Orator Gendibal?

Gendibal spuse calm:

— Când o vei face pe Orator Delarmi succesorul tău, sper că vei găsi de cuviință să o sfătuiști să...

Primul Orator îl întrerupse cu asprime:

— Am vorbit despre Orator Delarmi, dar n-am numit-o succesor al meu. Ce ai de spus?

— Prim Orator, te rog să mă ierți. Ar fi trebuit să spun că *presupunând* că o vei numi succesor pe Orator Delarmi, la întoarcerea mea în misiune, o vei sfătui să...

— În nici un caz n-o voi numi succesorul meu. *De data aceasta* ce ai de spus? (Primul Orator avu un sentiment de satisfacție făcând această declarație și dându-și seama ce lovitură însemna vestea pentru Delarmi. Mai mult nici n-o putea umili.) Hai, Orator Gendibal, ce ai de spus?

— Că sunt dezorientat.

Primul Orator se ridică din nou:

— Orator Delarmi a dominat și a condus, dar aceste lucruri nu sunt suficiente pentru funcția de Prim Orator. Orator Gendibal a văzut ceea ce noi n-am fost în stare. A înfruntat ostilitatea unită a Mesei pe care a silit-o să reconsidere problema și a convins-o să-l aprobe.

Am unele bănuieli cu privire la motivele pentru care Orator Delarmi aruncă toată răspunderea urmăririi lui Golan Trevize pe umerii Oratorului Gendibal, dar adevărul e că nimeni altul nu poate purta această povară. Eu *știu* că el va reuși, așa-mi spune intuiția, și când se va întoarce, Orator Gendibal va fi cel de-al douăzeci și șaselea Prim Orator.

Se așeză brusc și fiecare Orator începu să-și limpezească și să-și exprime părerea într-o babilonie de sunete, tonuri, gânduri și expresii. Primul Orator nu le acordă nici o atenție, păstrând o atitudine de indiferență. Acum că o făcuse, înțelesese dintr-o dată cu surprindere ce ușurat se simțea lepădând haina grea a răspunderii. Trebuia s-o facă mai demult, dar nu găsise prilejul.

Și asta nu pentru că nu-și găsise succesul potrivit.

Apoi, fără să înțeleagă cum, mintea lui o întâlnește pe cea a lui Delarmi și atunci o privește în ochi.

Pentru numele lui Seldon! Era calmă și zâmbea. Dezamăgirea, vecină cu disperarea, nu se vedea pe chipul ei — nu renunțase încă. Se întrebă dacă nu cumva făcuse jocul ei. Ce mai pune oare la cale?

Delora Delarmi și-ar fi dat frâu liber disperării și dezamăgirii dacă asta s-ar fi dovedit de vreun folos.

S-ar fi simțit deosebit de satisfăcută să-l lovească pe acest nerod senil care controla Masa, ori pe acel idiot juvenil de partea căruia era Norocul — dar nu satisfacție voia Delarmi. Ea dorea mult mai mult.

Să devină Prim Orator.

Și dacă tot îi mai rămăsese vreo carte de jucat, va risca.

Zâmbi cu amabilitate și reuși să ridice mâna ca și când ar fi cerut încuviințarea pentru a vorbi și apoi rămase în această poziție îndeajuns de mult pentru a fi sigură că atunci când va vorbi, atmosfera se va normaliza și toți o vor asculta cu calm.

— Prim Orator, vorbi ea, așa cum a afirmat Oratorul Gendibal mai devreme, nu dezaproba hotărârea. Dacă vă vorbesc acum, o fac în scopul de a-mi aduce contribuția, sper, la succesul misiunii Oratorului Gendibal. Pot să-mi exprim părerea, Prim Orator?

— Te rog, o invită scurt primul Orator. I se părea prea cuminte, prea docilă.

Delarmi înclină din cap cu gravitate. Nu mai zâmbea.

— Avem nave, spuse ea. Ele nu sunt atât de perfecționate precum cele ale Primei Fundații, dar suficient de bune. Orator Gendibal știe să piloteze, bănuiesc, așa cum știm și noi. Avem reprezentanți pe fiecare planetă mai importantă din Galaxie și el va fi pretutindeni bine primit. În plus, se poate apăra împotriva acestor Anti-Catâri, întrucât este conștient de pericol. Chiar când noi nu aveam cunoștință de el, presupun că ei au preferat să acționeze prin intermediul inferiorilor noștri și al fermierilor hamish. Noi vom cerceta, desigur, mințile tuturor membrilor celei de-a Doua Fundații, inclusiv ale Oratorilor, dar sunt sigură că ele sunt neatinse. Anti-Catârii n-au îndrăznit să ne influențeze. Cu toate acestea, nu văd motive pentru care Orator Gendibal să riște mai mult decât trebuie. El nu intenționează să întreprindă acte necugetate de bravură și ar fi mai bine dacă misiunea lui s-ar desfășura sub o acoperire oarecare, pentru a-i lua pe ei pe nepregătite. Sugerez să-și asume rolul de neguțator hamish. Știm cu toții că Preem Palver a plecat în Galaxie ca așa-zis neguțator.

Primul Orator încercă să lămurească această chestiune:

— Procedând astfel, Preem Palver a urmărit un scop precis; lucrurile stau altfel cu Orator Gendibal. Sunt sigur că dacă situația o va cere, el va da dovadă de ingeniozitate și-și va găsi o acoperire.

— Prim Orator, cu respect, aș dori să evidențiez o acoperire foarte verosimilă și la îndemâna oricui. După cum vă amintiți, Preem Palver a plecat în acea călătorie întovărașit de soția sa, care cu mulți ani înainte îi fusese concubină. Asta i-a indus pe toți în eroare și i-a convins de caracterul nevinovat și bine intenționat al lui Palver. Tot astfel au fost îndepărtate orice fel de suspiciuni cu privire la natura călătoriei.

— Eu n-am soție, remarcă Gendibal. Consoarte și concubine am avut, dar nu cred c-aș găsi vreuna care să vrea sa joace acest rol.

— Asta știm și noi, Orator Gendibal, spuse Delarmi, dar *indiferent* ce femeie te-ar însoți, oamenii vor crede același lucru. Se poate găsi un voluntar, iar dacă vei găsi de cuviință că-ți trebuie documente doveditoare, vom aranja și asta.

Gendibal rămase fără grai. Doar nu se referea la...

Putea fi o manevră pentru a-și asigura o părtică din succes? Țintea să ocupe, cu schimbul sau împreună cu el, postul de Prim Orator?

— Mă simt flatat auzind că Orator Delarmi consideră că...

Iar Delarmi izbucni într-un hohot nestăpănit de râs și-l privi pe Gendibal aproape drăgăstos. Gendibal căzuse în capcana întinsă de ea și se făcuse de râs. Masa nu va uita asta.

— Orator Gendibal, reluă ea, n-aș îndrăzni să-ncred să-ți iau din merite participând la misiune. E în exclusivitate sarcina ta, tot așa cum și postul de Prim Orator îți va aparține. Nici nu mi-ar fi trecut prin minte că mă vrei alături de tine. Orator, la vârsta mea nu mă mai consider seducătoare...

O parte dintre membrii Mesei zâmbiră și până și Primul Orator schiță un început de zâmbet pe care și-l reprimă imediat.

Gendibal simți împunsătura și se strădui să-i dea o replică pe măsură, dar pe un ton ușor ironic pentru că dacă ar fi luat un aer ofensat ar fi stricat totul:

— În cazul acesta ce-mi sugerezi? Te asigur că nici eu nu m-am gândit vreo clipă că ai dori

să mă-nsoțești. Masa este locul care ți se potrivește cel mai bine, pentru că, din câte-mi dau eu seama, nu ți-ar prii să te afli în vârtejul afacerilor galactice.

— De acord, Orator Gendibal, de acord, îi răspunse Delarmi. Sugestia mea se referă, totuși, la rolul tău de neguțator hamish. Pentru a-l juca în mod convingător, ce însoțitoare mai bună ți-ai putea găsi decât o femeie hamish?

— Hamish? (Pentru a doua oară în decurs de câteva secunde Gendibal era din nou luat prin surprindere, iar Masa se distra pe socoteala lui.)

— *Femeia hamish*, continuă Delarmi. Cea care te-a salvat de ciomăgeală. Care te privește ca pe un idol. Cea a cărei minte ai sondat-o și care, fără să vrea, te-a salvat a doua oară de ceva care promitea să fie mai mult decât o bătaie. Propun s-o iei pe ea.

Gendibal se simți îndemnat să refuze, dar știa că Delarmi abia aștepta o asemenea reacție. Iar asta ar însemna alte zâmbete răutăcioase. Se vedea acum că Primul Orator, din dorința de a o pune la punct pe Delarmi, făcuse o greșală numindu-l pe Gendibal drept succesor al său, sau în orice caz, ea voia să demonstreze păcatele acestei hotărâri.

Gendibal era cel mai tânăr dintre Oratori. Îi înfuriase pe membrii Mesei, iar apoi scăpase de pedeapsă. În realitate, îi umilise. Nici unul nu-l putea accepta ca moștenitor fără să aibă resentimente.

Era o antipatie greu de uitat, dar acum își vor aminti cu toții cât de ușor îl umpluse Delarmi de ridicol și cât de mult se distraseră pe seama lui. Ea va folosi acest avantaj pentru a-i convinge că nu îndeplinea condițiile de experiență și de vârstă pentru a ocupa funcția de Prim Orator. Presiunile pe care le vor exercita în cursul absenței sale îl vor obliga pe Primul Orator să-și schimbe hotărârea. Sau, dacă Primul Orator se încăpățâna, Gendibal se va trezi instalat într-o funcție în care va fi neputincios în fața opoziției lor unite.

Înțelese toate acestea într-o străfulgerare și reuși să răspundă fără ezitare:

— Orator Delarmi, îți admir intuiția. Mă gândisem să vă iau prin surprindere. Chiar aveam intenția de a lua cu mine pe femeia hamish, deși nu exact din motivele pe care le sugerezi. Voiam să mă însoțească pentru că m-a intrigat mintea ei. Ați examinat-o cu toții. Ați putut constata inteligența dar, mai presus de asta, simplitatea; claritatea și neprihănirea. Nici o intervenție din afară nu va scăpa nedetectată, sunt sigur că ați observat asta. De aceea, mă întreb, Orator Delarmi, dacă te-ai gândit că mi-ar putea servi ca un excelent sistem de avertizare. Cu ajutorul minții ei voi descoperi orice prezență simptomatică de mentalism mai ușor decât aș putea-o face cu propria-mi minte.

Toți tăcură uimiți, iar el continuă pe un ton stăpânit:

— A, nimeni n-a întrevăzut asta. Ei, nu-i nimic. Acum aș vrea să-mi iau rămas bun. Nu trebuie să pierdem timpul.

— Așteaptă! sări Delarmi, simțind din nou că pierde inițiativa. Ce intenții ai?

Ridicând ușor din umeri, Gendibal îi răspunse:

— De ce să intrăm în detalii? Cu cât mai puțin vor ști membrii Mesei, cu atât mai puțin vor încerca Anti-Catării să intervină. Spuse acestea ca și cum siguranța Mesei ar fi fost grija lui de capetenie. Lăsă ideea să-i ocupe toate gândurile pe care apoi le-o oferă celorlalți.

Asta îi va încânta, ba, mai mult, satisfacția pe care-o vor simți îi va împiedica să se întrebe dacă Gendibal știa într-adevăr ce intenții avea.

În aceeași seară, Primul Orator purtă o discuție cu Gendibal.

— Ai avut dreptate, constată el. Nu m-am putut stăpâni și-am pătruns în adâncul minții tale. Am văzut că ai considerat numirea drept o greșeală și așa și era. Am făcut-o din dorința de a șterge zâmbetul acela etern de pe chipul ei și pentru a-i da o replică la modul în care atât de des îmi uzurpă rolul.

— Ar fi fost mai bine dacă mi-ai fi spus-o între patru ochi și ai fi așteptat întoarcerea mea pentru a face următorul pas, spuse Gendibal.

— N-aș fi reușit s-o lovesc unde-o doare. Știu, e un slab argument pentru un Prim Orator.

— Prim Orator, nimic n-o poate opri. Va continua să țeasă intrigi pentru a ocupa postul și probabil că are motive întemeiate. Sunt sigur că unii consideră că ar fi trebuit să refuz numirea. Nu le-ar fi greu să susțină că Orator Delarmi este cea mai ascuțită minte a Mesei și că poate deveni cel mai bun Prim Orator.

— Cea mai ascuțită minte *în cadrul* Mesei, nu în afara ei, mormăi Shandess. În afară de Oratori, ea nu recunoaște alți dușmani. În primul rând, nici nu trebuia numită Orator. Ascultă, să-ți interzic s-o iei pe femeia hamish? Ea te-a silit să accepți ideea.

— Nu, nu, motivul pe care l-am prezentat este real. Ea va fi sistemul de alarmă și-i rămân îndatorat Oratorului Delarmi că m-a făcut să înțeleg asta. Sunt convins că femeia se va dovedi utilă.

— Cum zici. Apropo, nici eu n-am mințit. Chiar sunt sigur că vei izbândi și vei pune capăt acestei crize. Sper că te încrezi în intuiția mea.

— Am încredere, pentru că te aprob întru totul. Îți promit că orice s-ar întâmpla, rezultatele vor fi mai bune decât te aștepți. Indiferent ce-ar face Anti-Catării sau Orator Delarmi, eu tot mă voi întoarce pentru a deveni Prim Orator.

În timp ce vorbea, Gendibal își studie propria satisfacție. Care era sursa acestei insistențe de a se aventura în spațiu? Ambiția, desigur. Preem Palver dăduse un exemplu cândva. De ce n-ar fi fost și el capabil de-un asemenea curaj? După aceea nimeni nu-i va mai smulge postul de Prim Orator. Îl mai anima și altceva decât ambiția? Ispita luptei? Dorința nemărturisită a celui care s-a născut și s-a învățat să se miște pe spații largi și care a fost silit să trăiască o viață întreagă pe un petec de pământ de pe o planetă înapoiată. Nu-și putea da un răspuns, dar știa că voia cu disperare să plece.

11. Sayshell

DUPĂ CE TREVIZE efectua un „micro-Salt”, Janov Pelorat privi pentru prima oară-n viața lui cum strălucitoare stea deveni un astru ceresc. Apoi, în răstimpul câtorva zile, Sayshell, cea de-a patra planetă locuibilă care era și destinația lor imediată, crescuseră în mărime și luminozitate.

Computerul executase o hartă care acum era proiectată pe un ecran portabil pe care Pelorat îl ținea pe genunchi.

Cu siguranța lui, care de-a lungul carierei coborâse pe câteva zeci de planete, Trevize spuse:

— Nu te grăbi, Janov. Trebuie să trecem pe la stația de acces întâi și s-ar putea să fie tare plicticos.

Pelorat ridică ochii spre el:

— Bineînțeles că-i doar o formalitate.

— Exact. Și totuși plicticoasă.

— Dar trăim în vremuri de pace.

— Sigur. Asta înseamnă că ne vor lăsa să trecem. Cu toate astea, se pune problema echilibrului ecologic. Fiecare planetă are un echilibru și nimeni nu vrea să-l strice. Așa că e absolut normal să se verifice toate navele pentru depistarea unor organisme sau infecții nedorite. O măsură înțeleaptă de prevedere.

— Cred că n-avem la bord așa ceva.

— Nu, și se vor convinge. În același timp, ține seama că Sayshell nu e membră a Federației Fundației, așa că sigur o să ne rețină puțin pentru a-și demonstra statutul de independență.

O navă mică se apropie și la bord sosi un funcționar vamal de pe Sayshell pentru inspecție. Trevize îl salută respectuos și precis, amintindu-și de vremea când fusese militar.

— *Far Star*, de pe Terminus. Documentele navei. Neînarmată. Navă particulară. Pașaportul meu. Am un pasager. Pofțiți pașaportul. Suntem turiști.

Funcționarul vamal purta o uniformă înzorzonată la care predomina culoarea purpurie. Obrajii și buza superioară îi erau bărbierite, însă avea o barbă pieptănată în așa fel încât smocurile ei păreau să țâșnească spre stânga și dreapta bărbiei.

— Navă a Fundației? întrebă el.

Pronunță anapoda, însă Trevize avu grijă să nu-l corecteze și să nu-i scape un zâmbet. Dialectele limbii Galactice Standard erau la fel de numeroase ca și planetele. Fiecare planetă avea felul ei de a vorbi, dar diferențele nu contau atâta vreme cât oamenii se puteau înțelege unii cu alții.

— Da, domnule, răspunse Trevize. Navă a Fundației. Proprietate personală.

— Foarte bine. Scrisoarea de trăsură, vă rog.

— Pofțim?

— Scrisoarea de trăsură. Ce transportați?

— A, încărcătura. Pofțiți o listă pe articole. Bunuri personale. N-am venit pentru a face comerț. După cum v-am spus, suntem simpli turiști.

Funcționarul privi curios în jur:

— Nava e cam perfecționată pentru niște simpli turiști.

— Potrivit standardelor Fundației nu, remarcă Trevize cu o notă de bună dispoziție. Sunt bogat și-mi pot permite așa ceva.

— Sugerăți cumva că aș putea să mă-mbogățesc și eu? întrebă funcționarul fulgerându-l cu privirea.

Trevize ezită o clipă pentru a interpreta sensul vorbelor, apoi îi trebui încă un moment pentru a hotărî ce să-i răspundă:

— Nu, n-am intenția de a vă mitui. Nici n-am motive, iar dumneavoastră nu arătați ca unul care poate fi cumpărat, chiar dacă aș încerca. Dacă doriți, puteți verifica nava.

— Nu-i nevoie, spuse funcționarul punându-și mini-înregistratorul în buzunar. Ați fost deja examinați pentru depistarea unor infecții și nu am găsit nimic. Nava are atribuită o lungime de undă și asta va servi ca fascicul de ghidaj.

Apoi plecă. Formalitățile duraseră cincisprezece minute.

— Putea să ne facă greutăți? se interesă Pelorat. Chiar se aștepta să-l mituim?

Trevize ridică din umeri:

— Cadonșirea funcționarilor vamali e veche de când lumea și aș fi făcut-o dacă încerca

încă o dată. Dar așa... Ei, presupun că nu vrea să riște cu o navă a Fundației și, mai ales, cu una atât de luxoasă. Bătrânul Primar, binecuvântată fie-i pielea cea tăbăcită, a spus că numele Fundației ne va apăra oriunde-am merge și n-a greșit, altfel ne rețineau mai mult.

— De ce? Parcă a aflat tot ce voia.

— Da, dar a fost politicos și ne-a verificat prin detector radio. Dacă voia, putea să răscolească toată nava cu un aparat manual și i-ar fi trebuit ore-ntregi. Mai putea să ne ducă la un spital și să ne țină-n carantină zile-n șir.

— Ce? Dragă prietene!

— Nu te agita. N-a făcut-o, dar îl vedeam în stare. Nu s-a întâmplat așa, ceea ce înseamnă că putem coborî pe planetă. Aș vrea să folosesc sistemul gravitic, căci asta ne-ar lua cincisprezece minute, dar nu știu unde se află spațioporturi și n-aș vrea să dăm de bucluc. Va trebui să urmărim fasciculul de ghidaj și asta ar dura câteva ore, cât traversăm atmosfera într-o spirală.

Pelorat păru înveselit:

— Dar asta-i nemaipomenit, Golan. Vom călători îndeajuns de încet pentru a studia terenul? (Ridică ecranul portabil pe care se vedea harta la scară mică.)

— Într-un fel, da. Va trebui să coborâm sub plafonul de nori și ne vom deplasa cu câțiva kilometri pe secundă. N-o să planăm prin atmosferă, dar vei putea face o confruntare cu harta.

— Excelent!

Gânditor, Trevize spuse:

— Mă întreb dacă vom rămâne pe Planeta Sayshell îndeajuns de mult ca să merite să reglăm ceasul navei după ora locală.

— Depinde de ce ne propunem să facem. Ce-ai de gând, Golan?

— Sarcina noastră e să găsim Gaia și nu știu cât timp ne va trebui.

— Ne putem regla doar ceasurile de mână și să lăsăm ceasul navei așa cum este.

— Bine și-așa. (Privi spre planeta care se vedea din ce în ce mai clar.) N-are rost să mai așteptăm. O să reglăm computerul pe fasciculul de ghidaj și el poate să utilizeze forța gravitică pentru a mima un zbor convențional. Gata, Janov! Să coborâm și să vedem ce ne așteaptă acolo.

Privi din nou îngândurat către planetă, în timp ce nava începu să alunece pe curba reglată gravitațional.

Trevize nu mai vizitase Uniunea Sayshell, însă știa că în cursul secolului precedent ea manifestase o atitudine constant neprietenoasă față de Fundație. Era surprins și chiar puțin deconcertat că trecuseră atât de lesne de vamă.

Nu i se părea normal.

Numele funcționarului vamal era Jogoroth Sobhaddartha și aproape jumătate din viață lucrase pe stația orbitală.

Nu-l deranja viața asta, pentru că-i oferea șansa ca o lună din trei să-și vizioneze cărțile, să asculte muzică și să scape de grija soției și a copilului său minor.

Sigur, în ultimii doi ani Șeful Vămilel fusese un Visător și asta îl deranja. Nu exista pe lume persoană mai nesuferită decât aceea care atunci când trebuie să justifice un ordin, susține că acesta i-a apărut în vis.

În ceea ce-l privea, Sobhaddartha considera că nu trebuie să dea crezare unor asemenea afirmații, dar se ferea s-o spună cu voce tare, pentru că majoritatea oamenilor de la Sayshell dezaprobau pe cei care puneau la îndoială psihismul. Recunoașterea că era materialist îi putea pune în pericol pensionarea.

Își mângâie cele două smocuri de barbă, unul cu mâna stângă, celălalt cu dreapta, își dresе glasul cam zgomotos și apos pe un ton neobișnuit de normal spuse:

— Aceasta era nava, Șefule?

Șeful care purta un nume la fel de sayshellian, Namarath Godhisavatta, se concentrase asupra unor probleme furnizate de un computer și întrebă absent:

— Ce navă?

— *Far Star*. Nava Fundației pe care tocmai am lăsat-o să treacă. Cea pe care am holografiat-o din toate unghiurile. Pe asta ați visat-o?

Godhisavatta ridică ochii din hârtii. Era un bărbat mărunțel cu ochi aproape negri, înconjurați de riduri fine care sigur nu se formaseră din pricina predispoziției de a zâmbi prea des. Întrebă scurt:

— De ce întrebi?

Sobhaddartha se îndreptă de spate și sprâncenele luxuriante aproape că i se uniră într-o expresie încruntată:

— S-au declarat turiști, dar eu n-am văzut niciodată o navă ca asta. După părerea mea sunt agenți ai Fundației.

Godhisavatta se rezemă de spătarul scaunului:

— Ascultă amice, oricât m-aș strădui, tot nu-mi amintesc să-ți fi cerut părerea.

— Da, Șefu', consider că-i datoria mea patriotică să semnalez că...

Godhisavatta își încrucișă brațele la piept și-l măsură sever pe subordonatului care (deși mult mai impozant prin statură și ținută) se făcu mic și luă o poziție umilă.

— Amice, îl puse el la punct, dacă vrei să-ți fie bine, fă-ți treaba *fără* comentarii, altfel o să mă-ngrijesc să nu primești pensie când o să te retragi din activitate, iar asta se va-ntâmpla foarte curând dacă te mai aud vorbind despre probleme care nu te privesc.

Cu voce pierită, Sobhaddartha îngăimă:

— Am înțeles, domnule. (Apoi, cu un aer suspect de supus, adăugă:) E de datoria mea, domnule, să vă raportez că o a doua navă a apărut pe ecranele detectoarelor?

— Consideră c-ai raportat, făcu Godhisavatta iritat, întorcându-se la ale lui.

— Cu niște caracteristici foarte asemănătoare cu ale navei căreia i-am permis accesul mai devreme, adăugă el și mai umil.

Godhisavatta puse mâinile pe birou și se ridică în picioare:

— *A doua?*

Lui Sobhaddartha îi veni să zâmbească. Individul impulsiv, născut dintr-o împreunare ciudată (se referea la Șef) nu visase, evident, *două* nave. Îndrăzni să spună:

— Evident, domnule! Acum o să mă-ntorc la îndatoririle mele să aștept ordine și sper, domnule...

— Da?

Sobhaddartha nu se putu abține, ignorând riscurile pensionării premature:

— Și sper, domnule, că n-am greșit lăsând-o pe cealaltă să treacă.

Far Star se mișca cu viteză pe deasupra planetei și Pelorat părea fascinat. Stratul de nori era superficial și mai dispersat decât pe Terminus și, așa cum arăta și harta, suprafețele de uscat mai compacte și mai întinse, cuprinzând largi zone deșertice, judecând după culoarea ruginii a unei mari porțiuni continentale.

Nu se zăreau semne de viață. O lume cu zone deșertice sterile, câmpii cenușii, nesfârșite șiruri de încrețituri care trebuie să fie fost zone muntoase și, desigur, cu un ocean întins.

— Pare lipsită de viață, murmură Pelorat.

— Doar nu-ți închipui că o să poți vedea urme de viață de la înălțimea asta, îl corectă Trevize. Când vom mai coborî, vei vedea uscatul devenind verde în unele porțiuni. De fapt, înainte de asta o să vezi licăriri de lumină pe partea unde e noapte acum. Oamenii simt nevoia de a-și lumina lumile la coborârea întunericului. N-am întâlnit încă lumea care să facă excepție. Cu alte cuvinte, primele semne de viață nu vor fi doar umane, ci tehnologice.

Rămas pe gânduri, Pelorat constată:

— La urma urmei, ființele umane au o natură diurnă. Cred că una dintre primele sarcini ce și le asumă tehnologia ar fi transformarea nopții în zi. De fapt, dacă o lume ar începe să se dezvolte tehnologic, ai putea să-ți urmărești progresul după creșterea nivelului de iluminare de pe fața scufundată în noapte. Cât timp crezi că i-ar trebui unei lumi ca să treacă de la întuneric uniform la lumină constantă?

Trevize izbucni în râs:

— Ciudate gânduri îți mai trec prin minte, dar presupun că asta ți se trage de la mitologie. Nu cred că vreo lume va realiza o strălucire uniformă. Lumina nocturnă va urma structura de densitate a populației, astfel încât continentele vor străluci ici și colo. Chiar și Trantor când ajunsese la apogeu, când devenise o singură structură gigantică, avea iluminate doar câteva puncte izolate.

Uscatul se înverzi, așa cum anticipase Trevize care, în timpul ultimei rotații în jurul planetei, îi arătă lui Pelorat câteva puncte despre care afirmă că sunt orașe:

— Nu-i o lume prea urbanizată. N-am mai vizitat Uniunea Sayshell, dar interpretând informațiile pe care ni le furnizează computerul, înțeleg că oamenii se agață de trecut. După părerea întregii Galaxii, Fundația înseamnă tehnologie, iar acolo unde ea n-are un bun renume, apare tendința de a trăi în trecut. Există o singură excepție peste tot: armele. Te asigur că și Sayshell e aproape la zi în acest domeniu.

— Vai de mine, Golan, oare n-o să avem neplăceri? Ca locuitori ai Fundației aflați pe teritoriul inamic...

— Nu-i teritoriu inamic, Janov. Nu te teme, se vor purta politicos. Doar că Fundația nu se bucură de popularitate, atâta tot. Sayshell nu aparține Federației Fundației. Prin urmare, pentru că sunt mândri de independența lor și nu le place să li se amintească de slăbiciunea lor în fața Fundației, rămân independenți doar pentru că noi îi lăsăm în voia lor, iar ei își permit luxul de a ne disprețui.

— Totuși mă tem că vom avea neplăceri, spuse Pelorat amărât.

— Deloc, îl calmă Trevize. Hai, Janov. Mă refer la atitudinea oficială a guvernului sayshellian. Oamenii planetei sunt normali, iar dacă noi o să ne purtăm corect, și nu ca niște Stăpâni ai Galaxiei, or să aibă o atitudine binevoitoare. N-am venit pe Sayshell ca să aducem stăpânirea Fundației. Suntem simpli turiști, și o să punem întrebări despre Sayshell, așa cum face orice turist. Și ne putem îngădui și puțină distracție dacă se ivește ocazia. Nu facem nici un rău stând aici câteva zile și bucurându-ne de ceea ce ne poate oferi planeta. S-ar putea să aibă o cultură interesantă, peisaje frumoase, mâncăruri neobișnuite și, dacă dăm greș cu astea, femeii atrăgătoare. Bani de cheltuială avem...

— Of, *prietene*, se încruntă Pelorat.

— Hai, *lasă*. Nu ești *chiar așa* de bătrân. Nu ți se pare interesant programul pe care ți-l propun?

— Era o vreme când știam rolul ăsta pe de rost, dar n-a sosit încă vremea distracțiilor. Avem o misiune. Vrem să ajungem pe Gaia. Te rog să nu mă înțelegi greșit; nu mă opun plăcerilor, dar odată început, jocul e greu de terminat. (Clătină din cap și continuă cu seriozitate:) Cred că și tu te-ai temut că s-ar putea să mă simt prea bine la Biblioteca Galactică de pe Trantor și că n-o să reușești să mă mai scoți de acolo. Biblioteca e pentru mine ceea ce pentru tine e o fetișcană cu ochi frumoși.

— Nu sunt un destrăbălat, Janov, dar nici ascet n-am de gând să devin. Foarte bine, îți promit c-o să continuăm căutarea planetei Gaia, dar dacă-ntâlnesc frumusețea în calea mea, nimic n-o să mă împiedice să mă port cum mi-e firea.

— Dacă pui Gaia pe primul loc...

— Așa va fi. Dar ține minte: să nu te lauzi tuturor că venim de pe Fundație. Își vor da seama și singuri, pentru că avem Credite de pe Fundație și vorbim cu un puternic accent terminusian. Dar dacă nu facem referiri la Fundație își pot închipui că suntem niște dezhădăcinați și se vor purta prietenos. Dacă *insistăm* asupra originii noastre, vor fi destul de politicoși, dar nu ne vor spune nimic, nu ne vor arăta nimic și ne vor ocoli.

Pelorat oftă;

— Niciodată n-o să înțeleg oamenii.

— Nu-i mare greutate. Trebuie doar să te uiți mai atent la tine însuși și-i vei înțelege pe toți ceilalți. Nici noi nu suntem din altă plămadă. Seldon cum și-ar fi putut construi Planul — și mă refer la matematica subtilă — dacă n-ar fi înțeles oamenii, și cum ar fi reușit să-l pună la punct dacă oamenii n-ar fi fost ușor de înțeles? Arată-mi unul care nu-i în stare să-nțeleagă lumea și pun degetul pe unul care și-a construit o imagine falsă despre el însuși — n-am vrut să te supăr.

— Nu m-am supărat. Sunt gata să recunosc că n-am experiență și că am trăit o viață izolată și egocentrică. Poate că niciodată nu m-am privit pe mine însumi, așa că o să te las pe tine să-mi fii ghid și sfătuitor în probleme care privesc oamenii.

— Bun așa. Atunci urmează-mi sfatul și privește peisajul acum. Curând aterizăm și te asigur că n-o să simți nimic. Eu și computerul o să avem grijă de asta.

— Golan, nu te necăji. Dacă apare vreo tânăra...

— Las-o baltă! Acum mă ocup de coborâre.

Pelorat se întoarce pentru a privi lumea, acum foarte apropiată. Era prima lume necunoscută pe care avea să pună piciorul. Gândul îl umplu de sentimente nelămurite, în ciuda faptului că toate milioanele de planete populate fuseseră colonizate de oameni născuți în altă parte.

Toate în afară de una, se gândi el cu un fior de încântare și emoție.

După standardele Fundației, spațioportul bine întreținut nu era mare. Trevize asistă la operațiunile de transportare și de depunere a navei sale, *Far Star*, într-un hangar. Primi o cartelă cu un cod complicat și Pelorat îl întreabă discret:

— O lășăm aici?

Trevize dădu afirmativ din cap și puse mâna pe umărul lui Pelorat ca să-l liniștească.

— Nu-ți face griji, îi răspunse încet.

Urcară într-un vehicul de teren pe care-l închiriaseră și Trevize comută harta orașului ale cărui clădiri înalte se puteau vedea la orizont.

— Sayshell City, spuse el, capitala planetei. Orașul — planeta — steaua, toate numite la fel.

— Mă îngrijorează nava, insistă Pelorat.

— Nu te mai frământa atât, îl calmă Trevize. Ne întoarcem la ea, pentru că acolo vom dormi dacă avem să stăm aici mai mult de câteva ore. Trebuie să-nțelegi și că există un cod interstelar al eticii spațioporturilor care, din câte știi, n-a fost încălcat niciodată, nici măcar la vreme de război. Navele sosite cu gânduri pașnice sunt inviolabile. Dacă nu s-ar întâmpla așa, nimeni nu s-ar mai simți în siguranță și comerțul ar deveni imposibil. Piloții spațiali din Galaxie boicotează lumea care încalcă acest cod și te asigur că nici o lume nu riscă așa ceva. În plus...

— În plus?...

— În plus, am programat computerul astfel încât cel care nu arată ca vreunul dintre noi și nu poate fi identificat după voce să fie ucis în caz că încearcă să urce la bord. Mi-am permis să explic asta și Comandantului. I-am explicat foarte politicos că din respect față de reputația pe care-o are spațioportul în ceea ce privește securitatea și integritatea navelor, aș dori din toată inima să anulez comanda asta, dar nava mea e un model nou și nu am idee cum s-o fac.

— Doar n-a crezut o asemenea *minciună*!

— Bineînțeles că nu. Dar s-a prefăcut că-nțelege, pentru că altfel ar fi trebuit să se simtă insultat. Iar a se simți insultat înseamnă umilire, și pentru că nu voia *nici una, nici alta*, singura soluție era să mă creadă.

— Și asta-i alt exemplu de felul în care se comportă oamenii?

— Da. O să înveți repede.

— De unde știi că discuțiile din vehiculul ăsta nu sunt ascultate?

— M-am gândit și eu la asta, așa că atunci când mi-au oferit unul, am refuzat și-am luat altul, la alegere. Chiar dacă toate-ar avea microfoane, ce lucruri îngrozitoare am discutat?

Pelorat arăta nefericit:

— Nu știu cum să-ți spun. Mi se pare nepoliticos să mă plâng, dar nu-mi place cum miroase. Simt ceva... un miros.

— În vehicul?

— Încă de la început, în spațioport. Cred că așa miros spațioporturile, dar a intrat și-n vehicul. N-am putea deschide geamurile?

Trevize râse:

— Cred c-aș putea nimeri butonul pentru coborât geamul, dar n-are nici un rost. Planeta asta pute. E chiar așa de nesuferit mirosul?

— Nu foarte puternic, dar perceptibil — și destul de respingător. Întreaga lume miroase la fel?

— Uit mereu că n-ai mai fost pe altă planetă. Fiecare lume populată are un miros specific. La asta contribuie în primul rând vegetația, deși cred că animalele și ființele umane își au și ele partea lor de contribuție. După câte știi, *nimeni* nu agreează mirosul unei planete când sosește acolo pentru prima dată. O să te obișnuiești, Janov. Țiți promit că-n câteva zile n-o să-l mai bagi în seamă.

— Chiar vrei să spui că toate lumile miros astfel?

— Nu. Ti-am spus doar că fiecare are mirosul ei. Dacă am acorda atenție sau dacă nasul nostru ar fi mai ager — ca cel al câinilor anacreonieni — am putea spune pe ce lume ne aflăm de la prima respirație. Când am intrat în Flotă, în prima zi nici nu puteam mânca pe altă planetă; apoi am învățat de la piloții cu experiență stratagama: să țin la nas, în timpul coborării, o batistă impregnată cu mirosul planetei respective. Când ajungeam în aer liber, totul îmi părea normal. După o vreme, te deprinzi cu orice și înveți să nu-ți mai pese. Mai rău

e când te-ntorci acasă.

— De ce?

— Îți închipui că Terminus nu miroase?

— Vrei să spui că da?

— Bineînțeles. După ce te familiarizezi cu mirosul unei alte lumi, să zicem, Sayshell, ai rămâne surprins când ai constata cum pute Terminus. Într-o vreme, când ajungea pe Terminus după vreun tur de servicii mai îndelungat și se deschideau ecluzele, tot echipajul striga în cor: „Iar acasă la duhoare”.

Pelorat părea revoltat.

Turnurile orașului se vedeau mai bine, dar Pelorat rămăsese cu ochii pironiți spre peisajul ce defila pe lângă ei. Vehicule de teren circula cu viteză pe aceeași șosea, și din când în când câte un vehicul zburător trecea pe deasupra lor, însă Pelorat studia arborii.

— Viața vegetală pare ciudată. Crezi că e vreun arbore indigen printre ei?

— Mă-ndoiesc, răspuse Trevize absent. (Studia harta și încerca să programeze computerul vehiculului). Nu-s prea multe forme indigene pe planetele locuite. Coloniștii au importat dintotdeauna planetele și animalele — fie când s-au stabilit pe planetă, fie mai târziu.

— Totuși, mi se pare ciudat.

— Doar nu te-aștepti să găsești aceleași varietăți pe toate lumile. Am auzit că cei care au făcut Enciclopedia Galactică au alcătuit un atlas de varietăți care ocupă optzeci și șapte de dischete, și care s-a dovedit incomplet și depășit la data când a fost terminat.

Vehiculul înghițea kilometrii și curând fură înghițiți de oraș. Pelorat se scutură, neplăcut impresionat:

— Arhitectura orașului nu-i grozavă.

— Fiecare cum poate, remarcă Trevize cu indiferența călătorului învățat și cu binele și cu răul.

— Apropo, încotro mergem?

— Păi, răspuse Trevize destul de iritat, încerc să conving computerul ăsta să dirijeze vehiculul spre centrul turistic. Sper că știe străzile cu sens unic și regulile de circulație, pentru că mie-mi sunt străine.

— Ce-o să facem acolo?

— Ca s-o luăm de la început, suntem turiști, așa că-i normal să mergem în primul rând acolo și să dorim să nu atragem atenția în mod deosebit. În al doilea rând, *tu* unde-ai merge ca să obții informații despre Gaia?

— La vreo universitate sau societate antropologică. Sau la muzeu. În nici un caz în centrul turistic.

— Ei, bine, te-nșeli. În centrul turistic vom trece drept intelectuali care-s dornici să facă rost de-o listă o universităților și a muzeelor din oraș. După aceea vom hotărî unde mergem mai întâi, iar *acolo* vom găsi oameni cărora să le cerem părerea privind istoria antică, galactografie, mitologie sau orice-ai dori. Dar totul va începe la centrul turistic.

Pelorat rămase tăcut, iar vehiculul își continuă drumul întortocheat, devenind o componentă din șuvoiul traficului urban. Intrară pe o stradă secundară și trecură pe lângă inscripții care păreau semne de circulație, dar erau scrise cu caractere imposibil de citit.

Din fericire, vehiculul continua să meargă de parc-ar fi știut drumul și, când intră într-o parcare și se opri, reușiră să descifreze unul dintre indicatoare: CENTRUL SOCIAL SAYSHELL, iar dedesubt, cu litere ușor de citit în Galactică Standard, scria: CENTRUL TURISTIC SAYSHELL.

Intrară în clădire, care se dovedi mai mică decât lăsa fațada să se creadă. Înăuntru nu era mare animație.

Văzură un șir de partiții, una dintre ele fiind ocupată de un bărbat care citea veștile ejectate printr-o fantă; în alta, două femei păreau absorbite de un joc încălzit cu cărți de joc și jetoane. Având în față câteva terminale de computer, care păreau că-i depășesc nivelul intelectual, și stând la un birou prea mare pentru el, văzură un funcționar sayshellian cu înfățișare plictisită, îmbrăcat într-o haină care amintea de o tablă de șah.

Pelorat rămase cu ochii țintă la el și șopti:

— Ce pestriț e îmbrăcată lumea aici!

— Da, am observat, îl aprobă Trevize. Moda se schimbă de la o lume la alta, ba chiar și de la o regiune la alta în cadrul aceleiași lumi. Se schimbă și în timp. Acum cincizeci de ani toată lumea de pe Sayshell purta negru, după câte știu. Să luăm lucrurile așa cum sunt.

— Presupun că așa e, dar eu prefer moda noastră, spuse Pelorat. Cel puțin la noi văzul nu

ți-e atât de agresat.

— Pentru că purtăm tot felul de nuanțe de cenușiu? Și asta deranjează pe unii. Am auzit spunându-se că ne îmbrăcăm în culoarea țărânei. Probabil că uniformitatea Fundației îi determină pe cei de-aci să poarte toate culorile curcubeului, tocmai pentru a-și scoate în evidență independența. Depinde cum te-ai obișnuit. Hai, Janov.

Se îndreptară spre birou și exact în același timp, bărbatul din partiție lăsă deoparte știrile, se ridică și se apropie să-i întâmpine zâmbind. Măcar îmbrăcămintea *lui* era în nuanțe cenușii.

La început, Trevize nu privi înspre el, dar când o făcu înlemni.

Respiră adânc și exclamă:

— Pentru numele Galaxiei, prietenul meu, trădătorul!

12. Agentul

CONSILIERUL MUNN LI COMPOR nu păru prea sigur de sine când îi întinse mâna lui Trevize.

Trevize se mulțumi să se uite chiorâș la mâna întinsă, apoi spuse ca pentru sine:

— N-am chef să mă trezesc arestat pe-o planetă străină pentru tulburarea liniștii publice, dar s-ar putea s-o fac dacă individul ăsta se apropie de mine.

Compom se opri ca fulgerat, ezită o clipă și în cele din urmă, după ce privi întrebător către Pelorat, se adresă încet lui Trevize:

— Nu-mi dai șansa de-a explica? Chiar nu vrei să m-ascuți?

Pelorat îi măsură pe amândoi cu privirea și se încruntă:

— Ce se-ntâmplă, Golan? Nici n-am ajuns bine pe-această lume îndepărtată și ai și întâlnit pe cineva cunoscut?

Trevize îl ținut mohorât pe Compom, dar se întoarse ca să arate că vorbea cu Pelorat:

— Această... ființă umană.... așa s-ar zice la prima vedere, a fost odată, demult, un prieten de-al meu de pe Terminus. Am avut încredere-n el, ca în toți ceilalți prieteni ai mei. I-am destăinuit părerile mele, care probabil că nu erau împărtășite de prea multă lume. El le-a relatat autorităților în detaliu, asta-i sigur, și nici nu s-a deranjat să-mi spună ce făcuse. Din pricina asta, am căzut frumușel în capcană și iată-mă exilat. Iar acum, creatura asta vrea să fie recunoscută ca prieten.

Se întoarse către Compom și-și trecu degetele prin părul acestuia, deranjându-i buclele:

— Hei, i-ascultă. Am o-ntrebare! Ce cauți aici? Dintre toate planetele Galaxiei, cum de ți-ai găsit să vii *tocmai* pe asta? Și de ce *acum*?

Compom, care rămăsese cu mâna întinsă, o lăsă să cadă moale și zâmbetul îi pieri de pe chip. Aerul de siguranță care-l caracteriza dispăruse și acum părea mai tânăr și copleșit de durere:

— O să-ți explic, dar de când a-nceput!

Trevize privi în jur:

— Aici? Chiar vrei să-mi povestești totul? Într-un loc public? Vrei să te snopesc în bătaie aici, după ce-o să-mi înșiri minciuni?

Compom ridică mâinile rugător:

— E cel mai sigur loc, crede-mă. (Apoi, controlându-și gesturile și pricepând în cele din urmă ce voia să spună Trevize, adăugă grăbit:) N-are importanță dacă n-o să mă crezi. O să-ți spun adevărul. Am ajuns pe planetă la câteva ore după tine și am verificat deja. Azi e o zi deosebită pe Sayshell. Ziua meditației se cheamă, nu știu de ce. Aproape toată lumea stă acasă. Nu vezi ce pustiu e locul ăsta? Doar nu-ți închipui că așa-i mereu.

Pelorat dădu din cap aprobator:

— Chiar mă miram de ce-o fi așa puțină lume. (Se aplecă spre urechea lui Trevize și-i șopti): De ce nu-l lași să vorbească, Golan? Nu vezi ce amărât e, săracul, *poate*-și cere scuze. Mi se pare nedrept să nu-i acorzi o șansă.

— Doctor Pelorat pare dornic să te-asculte, spuse Trevize. Sunt gata să-i fac pe plac, dar ți-aș fi recunoscător dacă ai termina repede. S-ar putea ca asta să fie ziua în care o să-mi pierd răbdarea. Dacă toată lumea meditează, am speranțe ca apărătorii legii să nu apară. Poate mâine n-o să mai am norocul ăsta. De ce-aș pierde un asemenea prilej?

Compom spuse cu o voce gătuită:

— Ascultă, dacă vrei să mă pocnești, fă-o. Nici n-o să-ncerc să mă apăr, înțelege? Hai, dă, dar *ascultă-mă!*

— Poftim, spune ce-ai de spus. O să te-ascult.

— Golan, în primul rând...

— Să-mi spui Trevize, te rog. Nu mai sunt Golan cu tine.

— Trevize, în primul rând, ai reușit să mă convingi cu părerile tale...

— Ce bine-ai ascuns asta! Puteam să jur că te distrai pe socoteala mea.

— Încercam doar să mă ascund de mine însumi, pentru că ceea ce spuneai mă speria. Ascultă, hai să ne așezăm lângă perete. Chiar dacă-i pustiu aici, *s-ar putea* să mai intre câte ceva și nu cred că merită să batem la ochi.

Cei trei se îndreptară încet spre fundul sălii. Compom încercă un zâmbet timid dar, precaut, păstră distanța față de Trevize.

Se așezară pe fotolii care cedară sub greutatea lor și se mulară pe rotunjimile corpului.

Pelorat păru surprins și dădu să se ridice.

— Calm, Profesore, îl liniști Compôr. Eu m-am obișnuit deja. Sunt mai avansați decât noi în unele privințe. Cei de-aici țin la confort.

Se întoarse spre Trevize și rezemându-și brațul de spătarul fotoliului începu să vorbească fără reținere:

— M-ai zdruncinat. M-ai făcut să simt că a Doua Fundație există *cu adevărat*, și lucrul acesta m-a dat peste cap. Dacă așa stau lucrurile, gândește-te la consecințe. Nu era normal să-și îndrepte atenția asupra ta? Să te îndepărteze pentru că deveneai o amenințare? Iar dacă din comportarea mea rezulta că-ți împărtășesc părerile, urma să fii și eu izgonit. Înțelegi raționamentul meu?

— Înțeleg că ești un laș.

— La ce-ți folosește să faci pe viteazul din poveste? spuse Compôr cu compasiune. Poate cineva să stea în calea unei organizații capabile să stăpânească mințile și emoțiile? Singura noastră șansă în lupta cu ei ar fi să păstrăm ascuns ceea ce știm.

— Și-așa ai înțeles tu să păstrezi secretul? Spunându-i totul Primarului Branno? Ai cam riscat.

— Așa e! M-am gândit că merită. Discuțiile noastre nu puteau duce decât la un control mental, ori la ștergerea memoriei. Pe de altă parte, dacă-i spuneam Primarului... Știi doar că-l cunoaște pe tatăl meu. Noi am imigrat din Smyrno și Primarul a avut o bunică...

— Da, da, îl întrerupse Trevize agasat, și strămoșii tăi au trăit în Sectorul Sirius și așa mai departe. Ai povestit chestiile astea tuturor cunoștințelor. Treci la subiect, Compôr!

— În fine, Primarul m-a ascultat cu atenție. Dacă puteam s-o conving de existența pericolului folosind argumentele tale, Federația avea șansa de a întreprinde ceva. Nu mai suntem nevolnici ca pe vremea Catărului și, în cel mai rău caz, aceste cunoștințe periculoase se vor răspândi peste tot, iar noi nu vom mai fi *singurii* care să înfrunte primejdia.

— Adică să primejduim Fundația, dar să scăpăm noi, constată sarcastic Trevize. Țasta da patriotism.

— Asta în cel mai rău caz. Eu așa am crezut.

Fruntea îi era îmbrobonată de sudoare. Se zbătea să învingă atitudinea constant disprețuitoare a lui Trevize.

— Și mie nu mi-ai spus nimic despre planul ăsta inteligent.

— Nu, n-am făcut-o și-mi pare rău, Trevize. Așa mi-a ordonat ea. A zis că voia să afle tot ce știi, susținând că ți-ai pune lacăt la gură dacă ai prinde de veste că părerile tale au ajuns la urechile ei.

— Aici a avut dreptate!

— N-am știut; de fapt, nici nu mi-am închipuit că... Nu puteam să *concep* că ea plănuia să te aresteze și să te alunge.

— Aștepta un moment politic prielnic, când statutul meu de Consilier nu mai făcea multe parale. La asta nu te-ai gândit?

— Dar puteam? Nici tu n-ai anticipat asta.

— Dacă-ș fi știut că e la curent cu părerile mele, poate.

Cu o undă de insolență în glas, Compôr i-o retează:

— E ușor să vorbești așa.

— Da, și-acum când e ușor să vorbești de trecut, ce dorești de la mine?

— Să repar totul. Să uităm tot răul ce ți l-am făcut *fără de voia mea*.

— Asta-i bună, constată sec Trevize. Ce înduioșător! Dar nu mi-ai răspuns la prima întrebare. Cum de-ai ajuns *aici*? Cum se face că ai ajuns în același timp cu mine?

— Nu mi-e greu să-ți răspund: te-am urmărit!

— Prin hiperspațiu? Când nava mea a efectuat o serie de Salturi?

Compôr clătină din cap:

— Nu-i nici un mister în asta. Am o navă la fel ca a ta, cu un computer identic. Știi că stăpânesc meșteșugul de-a ghici direcția în care o altă navă efectuează Saltul. Nu ghicesc perfect de fiecare dată, mai dau și greș în două-trei cazuri, dar cu un computer sunt mult mai bun. Iar tu ai cam ezitat la început și asta mi-a oferit prilejul de a aprecia direcția și viteza cu care te deplasai înainte de-a intra în hiperspațiu. Am introdus datele culese și împreună cu extrapolările mele intuitive, computerul a făcut restul.

— Și-ai ajuns de fapt înaintea mea în oraș?

— Da. N-ai folosit forța gravitaică, la fel ca mine. Am bănuir că vei veni în capitală, așa că am coborât direct, în timp ce tu... Compôr descrise o spirală cu degetul prin aer, sugerând

modal în care o navă urmează un fascicul direcțional.

— Ai riscat ignorând oficialitățile din Sayshell.

— Asta e... (Chipul lui Compore se destinse într-un zâmbet care-i dădea un farmec de netăgăduit și Trevize se simți puțin atras de el.) Nu-s lași chiar în toate ocaziile, adăugă el.

Trevize se ținu bătos:

— Și cum de-ai căpătat o navă ca a mea?

— La fel cum ai primit-o și tu. Tot bătrâna doamnă mi-a încredințat-o.

— De ce asta?

— O să fiu foarte sincer cu tine. Misiunea mea era să te urmăresc. Primarul voia să știe încotro mergi și cu ce te ocupi.

— Iar tu i-ai raportat ca un supus credincios ce ești, nu? Sau ai trădat-o și pe ea?

— Am raportat. De fapt, nici n-aveam de ales. A instalat un hiperreleu la bord, pe care, după părerea ei, nu trebuia sa-l găsească.

— Și?

— L-am găsit, dar din nefericire e astfel conectat încât nu-l pot scoate din uz fără a paraliza nava. Eu, cel puțin, nu-s în stare să află o soluție pentru a-l demonta. Prin urmare, știe unde mă află și știe că tu ești în același loc.

— Să zicem că nu mă puteai urmări. Atunci ea n-avea cum să știe unde sunt. La asta te-ai gândit?

— Sigur că da. Mi-a trecut prin minte să raportez că ți-am pierdut urma, dar nu m-ar fi crezut, iar eu n-aș fi putut să mă-ntorc pe Terminus cine știe câtă vreme. În plus, eu nu-s ca tine, Trevize. Nu-s frunză-n vânt care n-are pe nimeni pe lume. Soția mea se află pe Terminus și e însărcinată, iar eu vreau să fiu lângă ea. Ție-ți dă mâna să te gândești doar la propria persoană. Mie nu. Pe de altă parte, am venit să te previn. Dar, pentru numele lui Seldon, orice-aș zice s-ar părea că nu vrei să mă asculți. Mereu schimbi subiectul.

— Grija asta subită a ta mă lasă rece. Să mă previi? Pentru ce? Am impresia că trebuie să fiu prevenit în primul rând în ceea ce privește persoana ta. M-ai trădat o dată, iar acum m-ai urmărit ca să mă trădezi din nou. Nu văd pe altul în stare să-mi facă vreun rău.

— Lasă teatrul ieftin, omule, spuse Compore febril. Trevize, tu ești un paratrăsnet! Ai fost trimis ca să atragi asupra ta reacția celei de-a Doua Fundații, dacă există așa ceva. Îmi folosesc intuiția și-n alte scopuri decât urmărirea prin hiperspațiu, și-s sigur că asta-i planul ei. Dacă vei încerca să descoperi a Doua Fundație, ei își vor da seama și vor acționa împotriva ta. Dacă o vor face, se vor da de gol. Și arunci Primarul Branno îi va ataca.

— Mare păcat că grozava ta intuiție n-a funcționat când Branno pune la cale arestarea mea.

Compore roși și îngăimă:

— Doar știi că nu merge-ntotdeauna.

— Iar acum intuiția ți zice că ea plănuiește un atac împotriva celei de-a Doua Fundații?! N-o să îndrăznească.

— Ba cred că da, dar nu despre asta vorbeam. Problema e că ea te folosește ca momeală.

— Și?

— Și pe toate găurile negre din spațiu, nu mai căuta a Doua Fundație. Ei n-o să-i pese dacă mori în aventura asta, dar *pe mine mă doare*. Simt că-s răspunzător de asta.

— Sunt mișcat, spuse cu răceală Trevize, dar, întâmplător, am alte preocupări acum.

— Chiar așa?

— Eu și Pelorat am pornit în căutarea Pământului, planeta pe care unii o consideră drept leagănul rasei umane. Nu-i așa, Janov?

Pelorat încuviință:

— Întocmai, e o problemă pur științifică și o preocupare statornică pentru mine.

Compore rămase fără grai, neștiind ce să spună, apoi întrebă:

— Căutați Pământul? Păi de ce?

— Ca să-l studiem, îl lămurim Pelorat. Fiind lumea pe care ființele umane s-au dezvoltat probabil din forme inferioare de viață, Pământul trebuie să reprezinte un subiect unic de studiu față de toate celelalte planete care au primit totul de-a gata.

— Și-n plus, interveni Trevize, s-ar putea ca pe Pământ să află mai multe despre a Doua Fundație. E o probabilitate.

— Dar Pământul nu există, zise Compore. Nu știți asta?

— Nu există? făcu Pelorat pe un ton neutru, așa cum făcea întotdeauna când se agăța de o idee. Vrei să spui că planeta pe care s-a născut specia umană n-a existat?

— A, nu. Bineînțeles c-a existat. Nici nu se pune problema *asta*. Dar Pământul nu mai există *acum*. Ca planetă populată, vreau să spun. A dispărut!

Neconvinș, Pelorat nu se dădu bătut:

— Dar știi povești...

— Stai puțin, Janov, interveni Trevize. Spune-mi și mie, Compore, de unde știi tu asta?

— Cum adică de unde? De la strămoșii mei care se trag din Sectorul Sirius, dacă-mi dați voie să repet asta fără intenția de-a vă plictisi. Acolo toată lumea știa despre Pământ. Există în sectorul acela, ceea ce-nseamnă că nu face parte din Fundație, așa că nimeni de pe Terminus nu-și bate capul cu el. Dar acolo este Pământul, orice ați zice.

— E o idee, trebuie să recunosc, spuse Pelorat. Pe vremea Imperiului s-a manifestat mare entuziasm față de „Alternativa Sirius”, cum se numea ea atunci.

— Nu-i o alternativă, stăruie vehement Compore, ci realitatea.

— Ce părere ai avea dacă ți-aș spune că știu multe planete din Galaxie care sunt, sau mai exact, erau numite Pământ de către oamenii care trăiau pe planete învecinate? Întrebă Pelorat.

— Dar asta-i realitatea, răspunse Compore. Sectorul Sirius este porțiunea cu populațiile cele mai vechi din Galaxie. Toată lumea știe atâta lucru.

— Așa susțin cei din Sirius, nu se lăsă Pelorat înduplecat.

Compore părea frustrat:

— Vă spun eu că...

— Spune-ne ce s-a întâmplat cu Pământul, îl îndemnă Trevize. Afirmi că nu mai e populat. De ce?

— Radioactivitatea. Întreaga suprafață planetară e radioactivă din cauză că reacțiile nucleare au scăpat oricărui control ori s-au produs explozii, nu știu precis; iar acum viața nu mai e posibilă acolo.

Cei trei se uitară unul la altul în tăcere, iar Compore simți că era cazul să repete:

— Vă spun sigur, Pământul nu mai există. N-are rost să-l căutați.

De astă dată chipul lui Pelorat se însuflește. Îl țintui printre gene pe Compom și, profund tulburat, îl întreabă de-a dreptul, fără menajamente:

— De unde spuneai că știi toate astea?

— Dar v-am spus deja, de la strămoșii mei.

— Nu te mai amăgi, tinere. Ești Consilier și asta-nseamnă că te-ai născut pe una dintre lumile Federației — mi se pare c-ai spus Smyrno mai adineauri.

— Exact.

— Ei, și-atunci despre ce strămoși tot vorbești? Vrei să mă faci să-nțeleg că posezi gene de pe Sirius care-ți oferă și cunoașterea nemijlocită a miturilor referitoare la Pământ?

— Nu, sigur că nu, recunosc Compom luat din scurt.

— Atunci ce tot spui acolo?

Compom rămase tăcut și încercă să-și adune gândurile, apoi explică:

— Familia mea are cărți vechi de istorie despre Sirius, moștenite din altă parte. Nu-i ceva despre care să vorbești cu multă lume, mai ales dacă vrei să-ți faci o carieră în politică. Trezise-și închipuie că-i plictisesc pe toți cu povestea asta, dar crede-mă c-o povestesc doar prietenilor apropiați.

Urmă cu o undă de amărăciune în glas:

— Teoretic, toți cetățenii Federației sunt la fel, dar cei care provin de pe lumile mai vechi ale Federației seamănă mai mult între ei decât nou veniții — iar cei care se trag din lumile din afara Federației seamănă cel mai puțin cu restul. Dar să lăsăm asta. În plus, eu am și vizitat lumile vechi. Hei, Trezize.

Trezize se îndreptase spre un capăt al sălii și acum privea afară pe o fereastră în formă triunghiulară, așezată puțin deasupra capului, care îi îngădui să vadă un petec de cer, dar nimic din panorama orașului. Trezize se ridică pe vârfuri ca să privească spre oraș, apoi se întoarse:

— Interessant cum a fost gândită fereastra aceea. M-ai chemat, Consiliere?

— Da. Îți amintești turul pe care l-am făcut după absolvirea colegiului?

— După absolvire? Mi-l amintesc perfect. Eram prieteni. Prieteni pe vecie. Încredere nețărnută. Noi și restul lumii. Tu ai plecat în turul acela, iar eu m-am înrolat în Flotă, animat de patriotism. Nu știu de ce, dar n-am vrut să te însoțesc atunci — instinctul mi-a dictat așa. Păcat că instinctul m-a înșelat după aceea.

Compom nu răspunde acestei provocări:

— Am vizitat atunci Comporellon. Tradițiile familiei spuneau că strămoșii, cel puțin cei din partea tatei, se trăgeau din părțile acelea. Făcuseră parte din clasa conducătoare înainte ca Imperiul să ne-înghită, și numele meu provine de la acea lume. Așa susține tradiția familiei. Steaua în jurul căreia se-nvârtea Comporellon avea un nume vechi, poetic — Epsilon Eridani.

— Asta ce-nseamnă? Întreabă Pelorat.

Compom clătină din cap:

— Nu cred că-nseamnă ceva. O simplă tradiție. Oamenii de-acolo trăiesc în mijlocul tradițiilor. E o lume veche, care posedă documente minuțioase privind istoria Pământului, dar nimeni nu vorbește prea mult despre el. Sunt cam superstițioși. Ori de câte ori aduc vorba de Pământ, oamenii ridică mâinile și-și încrucișează degetul arătător cu indexul ca să alunge nenorocirea.

— Ai povestit cuiva despre toate astea când te-ai întors?

— Bineînțeles că nu. Pe cine interesa așa ceva? Și nici nu voiam să bat la cap pe cineva cu povestea asta. Mulțumesc, nu-i de mine! Aveam de clădit o carieră politică și originea mea străină era ultimul lucru pe care voiam să-l scot în evidență.

— Dar satelitul lui? Povestește-ne despre satelitul Pământului, se răsti Pelorat.

Compom îl privi mirat:

— Nu știu despre ce vorbești.

— Are sau n-are?

— Nu-mi amintesc să fi citit sau să fi auzit de el. Dar sunt sigur că veți afla dacă veți consulta documentele comporelloniene.

— Dar tu nu știi nimic?

— Despre satelit, nu. Nu mai țin minte.

— Uf! Și cum de-a devenit Pământul radioactiv?

Compor se mărgini să clatine din cap.

— Gândește-te! Trebuie să fi auzit ceva! îl îmboldi Pelorat.

— Asta a fost acum șapte ani, Professore. Pe vremea aceea n-aveam cum să știu c-o să mi se pună astfel de ntrebări. Am auzit un fel de legendă, pe care unii o considerau istorie reală...

— Ce spune legenda?

— Că Pământul era radioactiv, ostracizat și tratat cu brutalitate de către Imperiu, că populația se micșora mereu și că-ntr-o bună zi avea să distrugă Imperiul.

— O lume muribundă în stare să distrugă întregul Imperiu?! repetă Trevize.

Compor încercă să se scuze:

— Ți-am spus că e o legendă. Nu cunosc detalii. Știu că Bel Arvardan avea o legătură cu ea.

— Țsta cine mai era? întrebă Trevize.

— Un personaj istoric. I-am căutat numele prin arhive. A fost un arheolog de toată cinstea din perioada de început a Imperiului și el a susținut că Pământul se află în sectorul Sirius.

— Am auzit despre el, zise Pelorat.

— E un erou bine cunoscut în Comporellon. Ascultați-mă, dacă vreți să aflați toate astea, mergeți pe Comporellon. N-are rost să mai pierdeți vremea aici.

— Dar cum explicau că Pământul plănuia distrugerea Imperiului?

— Habar n-am. (În vocea lui Compore se simțea o ușoară iritare.)

— Radiația avea ceva de-a face cu planul?

— Nu știu. Se vorbea despre un stimulator cerebral creat pe Pământ — cred că se numea Sinamplificator, sau cam așa ceva.

— Și asta ajută la formarea unor minți supradezvoltate? întrebă Pelorat grav și sceptic.

— Nu cred. Întâi de toate n-a dat rezultatele dorite. Oamenii deveneau foarte inteligenți, dar mureau prematur.

— Un mit moralizator, probabil, conchise Trevize. Dacă ceri prea mult, pierzi și ceea ce ai. Stârnit, Pelorat se-ntoarse spre Trevize:

— Ce știi *tu* despre miturile moralizatoare?

Ridicând mirat sprâncenele, Trevize îi răspunse:

— O fi domeniul tău, Janov, dar asta nu-nseamnă că eu sunt un ignorant.

— Ce altceva îți mai amintești despre așa-numitul Sinamplificator, Consiliere Compor? insistă Pelorat.

— Nimic, și nu sunt dispus să mă las interogat. Uite cum stau lucrurile: v-am urmărit din ordinul Primarului. Nu mi s-a ordonat să vă contactez personal. Am făcut-o numai ca să vă previn că sunteți urmăriți și c-ați fost trimiși pentru a sluji scopurilor Primarului. Nu trebuia să discut nimic cu voi, dar m-ați luat prin surprindere aducând vorba despre Pământ. Ei bine, vă repet: Tot ce-a existat în trecut — Bel Arvadan, Sinamplificatorul, sau altele — n-are nici o legătură cu prezentul. Luați aminte: Pământul este o lume moartă. Vă sfătuiesc prieteneste să mergeți pe Composellon, unde veți afla ceea ce vă interesează. Numai să părăsiți planeta asta.

— Iar tu, bineînțeles, vei anunța cu supușenie pe Primar că noi am plecat spre Comporellon, și ne vei urmări ca să fii sigur. Sau poate că Primarul știe deja. Îmi închipui că te-a instruit cu grijă și te-a pus să repeți fiecare vorbă pe care ne-ai spus-o acum, pentru că scopul ei e să ne știe pe Comporellon. Greșesc?

Compor păli. Se ridică în picioare și aproape că se bâlbâi, încercând să-și controleze vocea:

— Am încercat să-ți explic. Să-ți fiu de ajutor. Nu trebuia s-o fac. Trevize, îți doresc să te prăbușești într-o gaură neagră.

Se ridică precipitat în picioare, se răsuci pe călcâie și se îndepărtă pășind hotărât, fără să privească înapoi.

Pelorat rămase ca trăsni:

— Ai fost lipsit de tact, prietene. Puteam afla mai multe de la el.

— Nu, în nici un caz, zise cu seriozitate Trevize. Nu puteam afla mai mult decât voia el să ne spună. Janov, nu-ți dai seama ce este Compore... Până astăzi nici eu n-am știut.

Pelorat se ferea să se bage-n sufletul lui Trevize care rămăsese nemișcat pe scaun, muncit de gânduri.

În cele din urmă îndrăzni:

— Golan, stăm aici toată noaptea?

Trevize tresări:

— Nu, ai dreptate. Ne-am simți mult mai bine între oameni. Hai să mergem!

Pelorat se ridică și întrebă încurcat:

— De unde-atâta lume? Compore spunea că e un fel de zi de meditație aici.

— Așa a spus? Când am venit încoace circulau vehicule pe drum?

— Da, câteva.

— Destul de multe, am avut eu impresia. Iar apoi, când am intrat în oraș, străzile erau pustii?

— Nu chiar. Cu toate astea, trebuie să recunoști că în clădirea asta nu era nimeni.

— Așa e. Asta mi-a sărit în ochi. Hai, Janov, mi s-a făcut foame. Trebuie să găsim un loc unde să mâncăm ceva și cred că ne putem permite să alegem ceva ca lumea. În orice caz, să găsim un restaurant unde să putem încerca vreo specialitate culinară sayshelliană sau, dacă ne trece pofta, o să ne mulțumim cu niște mâncare galactică standard. Hai, și când o să ne pierdem între oameni, o să-ți spun ce cred că s-a întâmplat de fapt aici.

Trevize se rezemă de spătarul scaunului, având un plăcut sentiment de prospețime. Potrivit standardelor de pe Terminus, restaurantul nu era scump, însă sigur avea un aspect inedit. Era încălzit în parte de focul dintr-o vatră deschisă deasupra căreia se pregăteau mâncărurile. Asezonată cu tot felul de sosuri picante, carnea se servea în porții de mărimea unei îmbucături care puteau fi luate din farfurie cu ajutorul unor frunze verzi și lucioase care rămăneau reci și umede, cu un gust ușor mentolat, care protejau degetele de grăsime și de fierbințelă.

Fiecare bucățică de carne avea alături o astfel de frunză. Chelnerul le explicase plin de solicitudine cum să procedeze. Obișnuit cu oaspeți de pe alte planete, el zâmbise încurajator când îi văzuse pe Pelorat și pe Trevize mânuind atenți carnea aburindă și zâmbi încântat când constată că străinii își dăduseră seama cu ușurare că frunzele le răcoreau și degetele și carnea atunci când era mestecată.

— Delicios! spuse Trevize și comandă încă o porție. La fel făcu și Pelorat.

Zăboviră apoi la o prăjitură făcută din aluat pufos și nu foarte dulce și o la o ceașcă cu cafea care avea o aromă de caramel și, nelămurii, clătinară din cap. Îi adăugară sirop și chelnerul, văzându-i, clătina la rândul *lui* din cap.

— Ei, ce s-a întâmplat la centrul turistic? începu Pelorat.

— Cu Compur, vrei să spui?

— Parcă despre asta voiai să discutăm.

Trevize privi împrejur. Se aflau într-un separeu destul de retras, bucurându-se de oarece discreție, însă restul restaurantului era aglomerat și rumoarea obișnuită a glasurilor consumatorilor constituia un fond perfect. El spuse cu glas scăzut:

— Nu-i ciudat că ne-a urmărit până în Sayshell?

— A afirmat că are calități intuitive.

— Da, a fost campion pe toată durata colegiului la detectarea în hiperspațiu. Până azi problema asta nu m-a frământat. Înțeleg eu că s-ar putea aprecia unde urmează cineva să facă un Salt după modul în care se pregătește dacă îți dezvoltă anumite aptitudini, reflexe, dar *nu* pricep cum poți calcula o serie de Salturi. Doar pe primul îl pregătești; computerul le face pe toate celelalte, așa că următorul îl poate intui pe primul, dar prin ce minune poate ghici ce se află în măruntaiele computerului?

— Dar a făcut-o, Golan.

— Bineînțeles că da, răspunse Trevize, și nu-mi pot imagina decât c-a știut dinainte încotro mergeam. *Știind*, nu ghicind.

Pelorat rămase pe gânduri:

— Aproape imposibil, băiete. De unde să știe? Noi n-am hotărât asupra destinației decât după ce ne aflam la bordul lui *Far Star*.

— Știi. Și ce-i cu ziua asta a meditației?

— Compur nu ne-a mințit. Când am intrat aici, l-am întrebat pe chelner și mi-a zis că e ziua meditației.

— Da, dar a adăugat că restaurantul nu-i închis. De fapt, a zis: „Sayshell-City nu se află în pădure. Nu se închide.” Cu alte cuvinte, oamenii meditează, dar nu în orașul ăsta mare, unde lumea e emancipată și pietatea din micile orașe nu-și află locul. Prin urmare, oamenii își văd de treburi și traficul e aglomerat, poate nu ca în celelalte zile, dar, oricum, se circulă.

— Golan, dar n-a intrat nimeni în centrul turistic cât ne-am aflat noi acolo. Am constatat asta chiar atunci. Nimeni.

— Și eu am observat. Ba, la un moment dat, m-am dus chiar până la o fereastră și-am văzut cu ochii mei că străzile din jurul centrului erau destul de animate, vehiculele circulau, oamenii umblau de colo-colo și, cu toate astea, nimeni n-a intrat. Ziua meditației a fost o acoperire grozavă. N-am fi pus la-ndoială neașteptata intimitate dacă nu m-aș fi hotărât să nu mai am deloc încredere în ticălosul ăla.

— Și-atunci ce înseamnă toate astea? deveni curios Pelorat.

— Cred că-i clar, Janov. Omul știe încotro mergem de îndată ce luăm o asemenea hotărâre, chiar dacă eu sunt într-o navă, iar el într-alta și, de asemenea, poate să mențină pustie o clădire publică, astfel încât să discute netulburat cu noi, deși în jurul ei sunt o mulțime de oameni.

— Vrei să mă faci să cred că e-n stare să facă minuni?

— Sigur. Dacă în întâmplare Compor este un agent al celei de-a Doua Fundații și poate controla gândirea; dacă poate să treacă neobservat pe lângă stația Vămii; dacă poate coborî pe planetă folosind forța gravitică, fără a stârni reacția patrulilor de paza frontierei pentru că sfidează fasciculul de ghidare; și dacă poate influența mințile în așa fel încât să-i determine să nu intre într-o clădire în care are el treabă. Pe toate stelele Galaxiei, continuă Trevize cu un aer din ce în ce mai îngrijorat. Mi-am adus aminte de alte lucruri din vremea colegiului. După absolvire, eu nu l-am însoțit în turul acela. Îmi amintesc că n-am vrut. Nu m-a influențat el cumva? Trebuia să fie singur? Unde s-o fi dus de fapt?

Pelorat împinse deoparte farfuriile din fața lui, ca și cum ar fi vrut să facă loc în jurul lui ca să poată gândi mai limpede. Părea să fie un gest care chema robotul debarasator, o masă autopropulsată care se opri lângă ei și rămase nemișcată până puseră pe ea farfuriile și vesela.

Când rămăsă din nou singuri, Pelorat spuse:

— Dar asta-i o nebunie. Tot ce s-a întâmplat mi s-a părut normal. De îndată ce-ți intră în cap că cineva controlează evenimentele, poți interpreta totul prin prisma asta și-atunci nu mai găsești nicăieri vreo certitudine. Hai, prietene, toate-s rodul întâmplării și interpretării deformate. Nu te lăsa pradă nălucirilor.

— Dar nici n-o să mă las pradă autoamăgirii și indolenței.

— Bine, hai să privim logic lucrurile. Să presupunem că *ar fi* agent al celei de-a Doua Fundații. De ce-ar risca să trezească suspiciunile noastre făcând lumea să evite centrul turistic? Ce ne-a spus atât de important încât o mână de oameni, aflați oricum la distanță și preocupați fiecare de treburile lui, să-l deranjeze?

— E ușor de răspuns, Janov. Trebuia să ne observe cu mare atenție mintea și nu voia să fie tulburat de gândurile altora. Fără parașiți. Nici o posibilitate de receptare eronată.

— Asta-i, din nou, interpretarea ta. Ce importanță avea discuția cu noi? Așa cum a insistat el, ar avea sens să presupunem că ne-a căutat ca să explice ce-a făcut, să-și ceară scuze și să ne prevină în legătură cu necazurile ce ni s-ar putea întâmpla. De ce-ar trebui să credem altceva?

Receptacolul minuscul cât o carte de vizită de la capătul îndepărtat al mesei sclipi discret și pe el apăruă cifrele reprezentând costul mesei. Trevize își căută sub centiron cartea de credit care, tipărită cu însemnele Fundației, era valabilă oriunde în Galaxie sau în orice loc în care se putea afla un cetățean al Fundației. O introduse în fantă și după clipa necesară efectuării transferului, Trevize (cu precauția celui pățit) verifică suma înscrisă pe care-o mai avea în cont și o puse înapoi în buzunar.

Apoi cercetă cu un aer nepăsător chipurile celor aflați încă în restaurant ca să se asigure că nimeni nu manifestă vreun interes deosebit față de persoana lui și zise:

— De ce să privim dincolo de toate astea? De ce? Ne-a mai spus și altele. A vorbit despre Pământ. Ne-a asigurat că-i o planetă moartă și ne-a îndemnat foarte serios să plecăm spre Comporellon. Mergem acolo?

— Chiar mă gândeam la asta, Golan, recunoscui Pelorat.

— Adică să plecăm imediat?

— Ne putem întoarce după ce facem verificări în Sectorul Sirius.

— Nu ți-a trecut prin minte că ne-a întâlnit special ca să ne determine să plecăm din Sayshell? Să ne ducem oriunde, numai să nu rămânem aici?

— De ce?

— N-am idee. Ascultă. Se așteptau să mergem spre Trantor. *Tu* voiai asta și probabil c-au crezut că vom proceda întocmai. Eu am încurcat lucrurile, insistând să venim pe Sayshell, ceea ce-i ultimul lucru pe care-l vor ei, iar acum trebuie să ne facă să plecăm.

Pe chipul lui Pelorat se întipări nefericirea;

— Golan, dar lași lucrurile neexplicate. *De ce* nu ne vor pe Sayshell?

— Asta n-o știu, Janov. Dar mi-e îndeajuns să știu că suntem nedoriți aici. O să rămân. N-am de gând să plec.

— Dar... dar... Ascultă, Golan, dacă a Doua Fundație ar dori ca noi să plecăm nu ne-ar influența gândurile în sensul ăsta? De ce și-ar mai pierde vremea ca să ne convingă cu frumosul?

— Professore, acum, că tot ai adus vorba despre asta, oare nu tocmai asta au făcut în cazul tău? Și Trevize îl privi bănuitor. Tu nu vrei să pleci?

Pelorat se uită uimit la Trevize:

— Mi se pare că-i o idee bună.

— Bineînțeles că ți se pare, dacă ai fost influențat.

- Ba n-am fost.
- Sigur că ești gata să și juri că nu te-a influențat nimeni, mai ales dacă-i adevărat.
- Dacă mă ncolțești în felul ăsta, n-am cum să dovedesc contrariul. Ce-ai de gând să faci?
- Voi rămâne pe Sayshell. Și-o să stai și tu cu mine. Nu te pricepi să conduci nava fără mine, așa că dacă te-a influențat, Compor are să afle curând că a greșit persoana.
- Foarte bine, Golan. Vom rămâne aici până când vom avea motive să plecăm. La urma urmei, cel mai grav lucru ce ni s-ar putea întâmpla e să nu ne mai înțelegem între noi. Hai, prietene, dacă aș fi fost influențat ai putea să mă determini să-mi schimb părerea și să rămân alături de tine fără să-ți port pică, așa cum am de gând să fac acum?
- Trevize se gândi o clipă apoi, cu un impuls sincer, zâmbi și-i întinse mâna lui Pelorat:
- Bate palma, Janov. Să mergem la navă și mâine s-o luăm de la capăt. Poate găsim o soluție.

Munn Li Compdor nu-și mai amintea exact când fusese recrutat. Pe de o parte, la vremea aceea era copil; pe de alta, agenții celei de-a Doua Fundații se îngrijiseră în mod deosebit să ștergă orice urmă a intervenției lor.

Compdor era „Observator” și orice membru al celei de-a Doua Fundații îi putea recunoaște pe dată această calitate.

Asta însemna că Munn Li Compdor se familiarizase cu știința mentalistă și, până la un punct, putea comunica cu membrii celei de-a Doua Fundații în propriul lor limbaj, dar ocupa locul cel mai de jos în ierarhie. Era în stare să înțeleagă parțial gândurile altora, dar nu le putea influența. Educația pe care o primise nu mersese atât de departe. Era un Observator, nu un Făuritor.

Asta-l trecea în rândul celor de categoria a doua, în cel mai bun caz, dar pe el nu-l deranja atâtă lucru. Își cunoștea importanța în planul general.

În cursul primelor secole de existență, a Doua Fundație subestimase sarcina ce-i revenea. Își imaginase că numărul redus de membri puteau manipula întreaga Galaxie și că, pentru a menține Planul Seldon pe cursul său firesc, nu era nevoie decât de-o neînsemnată intervenție ici și colo.

Catârul sfâșiasse vâlul autoamăgirilor. Apărând de niciunde, el luase prin surprindere cea de-a Doua Fundație (și pe Prima, desigur, deși asta n-a schimbat prea mult lucrurile) și o lăsase fără replică! Au fost necesari cinci ani până la organizarea unui contraatac, iar asta a însemnat multe vieți pierdute.

Renașterea a fost posibilă sub conducerea lui Palver, dar din nou cu un preț de neînchipuit și s-au luat, în cele din urmă, măsurile potrivite. El a hotărât ca operațiunile celei de-a Doua Fundații să se extindă enorm fără ca în același timp posibilitățile de detectare să crească în mod nedorit, astfel că s-a instituit un corp de Observatori.

Compdor nu știa câți Observatori existau în Galaxie sau pe Terminus. Nici nu era treaba lui să cunoască acest lucru. În mod ideal, nu trebuiau să apară legături detectabile între doi Observatori, pentru ca pierderea unuia să n-o atragă și pe a celui alt. Toate legăturile se realizau cu eșaloanele superioare de pe Trantor.

Ambiția lui Compdor era să ajungă pe Trantor într-o bună zi, deși acest lucru i se părea cu totul improbabil. Știa că din când în când se întâmpla ca un Observator să fie chemat pe Trantor pentru promovare, dar astfel de cazuri apăreau rar. Calitățile grație cărora cineva putea lucra ca Observator nu coincideau cu cele care-l îndreptăteau să devină membru al Mesei.

Gendibal, de exemplu, era cu patru ani mai tânăr decât Compdor. Bineînțeles că și el, asemeni lui Compdor, fusese recrutat de mic, dar el fusese dus direct pe Trantor și acum ajunsese Orator. Compdor își dădea seama de ce se întâmplase așa. În ultima vreme intrase deseori în contact cu Gendibal și-i simțise forța de gândire. Nu i-ar fi putut rezista nici măcar o clipă.

Compdor nu era conștient mereu de poziția sa inferioară. Nu i se ivise prilejul să nutrească astfel de gânduri. La urma urmei, credea el, potrivit standardelor de pe Trantor funcția nu însemna mare lucru. Pe propriile lor lumi, în societăți non-mentale, Observatorilor le venea ușor să ocupe poziții sociale importante.

Compdor, de pildă, nu întâmpinase nici o dificultate când voise să urmeze o școală bună sau să-și găsească prieteni. Putuse să-și folosească cunoștințele mentaliste în mod direct pentru a-și îmbunătăți calitățile intuitive native (de aceea și fusese recrutat, considera el, și nu fără teme) și de a se dovedi neîntrecut în urmărirea prin hiperspațiu. Devenise un erou al colegiului și asta-l ajutase să facă primii pași în cariera politică. Era greu de apreciat cât de departe ar putea merge după ce criza aceasta avea să se sfârșească.

Dacă criza se rezolva cu succes, ceea ce părea de la sine înțeles, cineva își va aminti că el, Compdor, îl descoperise pe Trevize — nu ca ființă umană (pentru că oricine ar fi fost în stare de așa ceva), dar ca o minte ascuțită.

Îl cunoscuse pe Trevize la colegiu și la început îl considerase doar un amic jovial și deosebit de inteligent. Totuși, într-o dimineață, se desprinsese lenevos și cu părere de rău din somn și în fluxul conștiinței care străjuia tărâmul niciodată atins al momentului dintre veghe și somn, simțise cât pierduse a Doua Fundație prin faptul că nu-l recrutase pe Trevize.

Trevize nu putea fi recrutat, desigur, întrucât se născuse pe Terminus, nu pe altă lume,

precum Compor. Și chiar trecând peste acest amănunt, era prea târziu. Numai cei foarte tineri se dovedeau îndeauns de maleabili pentru a primi educație în domeniul mental; fiind mai presus de știință, dureroasa implantare a acestei arte în creierele adulte, fixate definitiv în matricea lor, se făcuse doar în cazul primelor două generații de după moartea lui Seldon.

Dar și-așa, dacă dintru început Trevize nu fusese eligibil pentru recrutare și mai apoi pierduse orice șansă, ce anume stărnise interesul lui Compor?

Când i se mai oferise prilejul, Compor pătrunsese până în străfundurile minții lui Trevize și descoperise ceea ce-l intrigase de la bun început. Minteai lui Trevize avea caracteristici care nu se potriveau cu regulile pe care le învățase Compor. Gândurile lui îi scăpau mereu-mereu. Pe măsură ce-i urmărise modul de judecată, descoperise zone albe. Ba nu, nu puteau fi albe, zone absolut goale, ci locuri în care modul de gândire al lui Trevize se deosebea prea profund pentru a fi pătruns.

Compor n-avea cum să-și dea seama ce însemna asta, dar urmări comportamentul lui Trevize pe baza celor descoperite și începu să creadă că Trevize posedă o capacitate cu totul neobișnuită de a ajunge la concluzii corecte pornind de la date ce păreau insuficiente.

Oare fenomenul avea vreo legătură cu existența acelor abisuri? Bineînțeles că această problemă de mentalism, ce depășea puterea lui de înțelegere, era de competența Mesei, probabil. Avea sentimentul, și asta-i dădea fiori, că puterea de decizie era necunoscută chiar lui Trevize însuși, și că tocmai de aceea el ar putea să facă...

Ce anume? Cunoștințele lui Compor se dovedeau prea sărăcicioase. Aproape că înțelasese ce forță reprezenta Trevize, dar nu pe deplin. Era numai o concluzie pe baza intuiției, sau probabil o bănuială că Trevize ar putea fi o persoană de importanță capitală.

Trebuise să-și asume riscul și să creadă că s-ar putea să aibă dreptate și să lase probabil impresia că nu-și merita postul. La urma urmei, dacă se dovedea c-a avut dreptate...

Acum, când privea în urmă, nu-și mai amintea cum reușise să găsească atâta îndrăzneală pentru a-și continua eforturile. Nu putea trece de barierele administrative ce protejau Masa. Aproape că se împăcase cu ideea că dobândise un prost renume. Prin propria strădanie ajunsese la cel mai tânăr membru al Mesei și, în cele din urmă, Stor Gendibal răspunse apelului său.

Gendibal îl ascultase cu răbdare și înțelegere și din acea clipă între ei se stabilise o legătură specială. Compor menținuse legătura cu Trevize în numele lui Gendibal și, tot din îndemnul acestuia, Compor pregătise atent situația care avusese ca deznodământ exilul lui Trevize. Și Compor începuse să speră că prin sprijinul lui Gendibal va reuși să-și vadă împlinit visul de a fi promovat pe Trantor.

Toate pregătirile avuseseră ca scop trimiterea lui Trevize către Trantor. Refuzul lui de a merge acolo îl luase prin surprindere pe Compor. Atitudinea lui Trevize nu fusese anticipată nici de Gendibal (Credea Compor).

În orice caz, acum Gendibal se îndrepta în grabă către Sayshell și asta îi trezea lui Compor un acut sentiment privind iminența crizei.

Începu transmiterea hipersemnalului.

Simțindu-și mintea atinsă ușor, Gendibal se trezi din somn. Receptase apelul cu exactitate și nu-l găsisese câtuși de puțin supărător. Întrucât el fusese concentrat asupra centrului nervos de veghe, se trezi cu mintea clară.

Se ridică în capul oaselor în pat și cearceaful lunecă pe torsul lui mușchiulos și armonios dezvoltat. Recunoscutese atingerea; pentru mentaliști diferențele erau percepute cam în același fel ca și vocile de către cei care comunicau exclusiv prin sunete.

Gendibal transmisese semnalul standard, întrebând dacă era posibilă o mică întârziere și recepționa mesajul: „Nu e nici o urgență.”

Fără să se grăbească în mod inutil, Gendibal parcurse toate etapele obișnuite ale ritualului de fiecare dimineață. Se afla încă în dușul navei când relua contactul.

— Compor?

— Da, Orator.

— Ai vorbit cu Trevize și cu celălalt?

— Pelorat. Janov Pelorat. Da, Orator.

— Bine. Acordă-mi încă cinci minute și vom stabili legătura vizuală.

În drum spre tabloul de bord, trecu pe lângă Sura. Ea îl privi întrebător și vru să spună ceva, dar el duse un deget la buze și ea înțelese pe dată. Gendibal avea încă un sentiment de jenă din cauza amestecului de adorație și respect din comportarea ei, dar încetul cu încetul situația avea să capete un aer de normalitate.

Își fixase un fir mental de mintea ei, iar acum ar fi fost imposibil ca gândurile lui să fie influențate fără ca mintea ei să sufere. Simplitatea gândirii ei (iar el simțea o neasemuită plăcere estetică atunci când îi contempla simetria lipsită de ornamente inutile) făcea imposibilă existența vreunui câmp mental extern în preajma lor. Simți un val de recunoștință pentru impulsul de bunătate pe care-l avusese în momentul întâlnirii lor în afara Universității și care-o făcuse să se apropie de el exact atunci când avea mare nevoie de ajutorul cuiva.

— Compor?

— Da, Orator.

— Relaxează-te. Trebuie să-ți explorez mintea. Nu trebuie să te simți jignit.

— Cum dorești, Orator. Pot afla scopul?

— Pentru a mă asigura că ești neatins.

— Orator, știu că ai adversari politici la Masă, dar te asigur, nici unul n-a...

— Lasă speculațiile, Compor. Relaxează-te. Da, ești neatins. Și acum, dacă vei coopera, vom stabili contactul vizual.

Urmă ceva ce se putea numi, cu un singur cuvânt sugestiv, o iluzie, pentru că numai un membru al celei de-a Doua Fundații, ajutat de o forță mentală bine antrenată, ar fi reușit să o detecteze. Simțurile obișnuite sau aparatele fizice de detecție n-ar fi slujit la nimic.

Era plâsmuirea unui chip și a trăsăturilor sale din contururi mentale, și trebuie spus că nici cei mai buni mentaliști nu reușeau să producă decât o imagine aburoasă și oarecum incertă.

Chipul lui Compor apără în aer, de parcă ar fi fost privit printr-o perdea subțire și etern mișcătoare, cu ochiuri nenumărate, iar Gendibal înțelese că și propriul lui chip apăruse la fel în fața ochilor lui Compor.

Prin hiperundă fizică se stabileau legături vizuale atât de precise încât persoanele situate la mii de parseci depărtare se puteau socoti stând față-n față. Însă nava lui Gendibal nu dispunea de asemenea aparatură.

Transmiterea mentală a imaginilor prezenta, totuși, unele avantaje. Cel mai important dintre ele era că nu putea fi interceptată cu nici un fel de tehnică aflată la dispoziția Primei Fundații. În plus, nici un membru al celei de-a Doua Fundații nu putea intercepta comunicarea mentală a altuia. Jocul gândurilor putea fi urmărit, dar nu și delicatetele nuanțelor ale expresiilor faciale care dădeau acestui tip de comunicare un caracter cu totul aparte.

În ceea ce privea Anti-Catării, puritatea gândurilor lui Novi era suficientă pentru a-l avertiza asupra oricărei încercări de interceptare.

— Compor, repetă întocmai discuția pe care-ai avut-o cu Trevize și cu acest Pelorat. La nivelul mental, dar cu exactitate.

— Desigur, Orator, spuse Compor,

Totul se încheie curând. Combinația de sunete, expresii și mentalism comprimă comunicarea, în ciuda faptului că trebuiau spuse mult mai multe lucruri la nivel mental decât

dacă s-ar fi apelat la limbajul oral.

Gendibal urmări totu cu atenție maximă.

În comunicarea mentală, redundanțele[8] erau aproape excluse. În cazul transmisiilor vizuale, sau chiar al hiperviziunii la distanțe de parseci, receptorii puteau percepe infinit mai mulți biți de informație decât era absolut necesar pentru a înțelege și, de aceea, unele pierderi nu afectau semnificația mesajului.

Prin rețeaua cu ochiuri dese a mesajului vizual mental se obținea o protecție absolută, în schimb exista riscul de a se pierde biți semnificativi de informație. Fiecare bit era extrem de important.

Pe Trantor circulau povești de groază, relatate de către instructorii elevilor lor, istorii menite să-i avertizeze pe tineri asupra importanței concentrării. Cea mai des repetată părea a fi și cea mai fantezistă. Ea se referea la primul raport privind mișcările Catărului după ce cucerise Kalganul și la un funcționar neînsemnat care primise mesajul și care nu rămăsese decât cu imaginea unui animal semănând a cal deoarece nu percepușe sau nu înțelesese licărul imperceptibil care semnifica „nume de persoană”.

Drept urmare, funcționarul cu pricina hotărâse că mesajul părea prea lipsit de importanță pentru a-l mai transmite mai departe Trantorului. În momentul în care s-a recepționat următorul mesaj, era deja prea târziu pentru a se mai putea lua măsuri imediate și astfel au urmat cinci ani de cumplite întâmplări.

Aproape sigur că acest eveniment nu se petrecuse, dar asta n-avea nici o importanță. Ca poveste de un dramatism ieșit din comun, ea era de folos pentru a motiva ca fiecare ucenic în arta comunicării mentale să deprindă perfect rostul concentrării maxime. Gendibal își aminti de vremea uceniei lui, când comisese o eroare de receptare care i se păruse pe cât de nesemnificativă, pe atât de scușabilă.

Profesorul lui, bătrânul Kendast, un tiran absolut, pufnise disprețuitor și se mulțumise să întrebe: „Un animal aducând a cal, Gendibal, puiule?”, iar asta fusese de ajuns ca să-l facă pe Gendibal să vrea să intre în pământ de rușine.

Compore încheie.

— Aș vrea o apreciere proprie a reacției lui Trevize, te rog, zise Gendibal. Îl cunoști mai bine decât mine.

— A fost destul de clar. A avut reacții ușor de detectat. Consideră că acțiunile și vorbele mele exprimă preocuparea mea extremă de a-l determina să plece spre Trantor, spre Sectorul Sirius sau orice alt loc decât cel spre care vrea el să se îndrepte. După părerea mea, asta înseamnă că va rămâne sigur acolo unde se află în prezent. Pe scurt, faptul că am insistat mult să plece de acolo l-a sensibilizat pe Trevize la fel de mult, și pentru că simte că interesele noastre sunt diametral opuse, el va acționa în mod deliberat în sens opus față de ceea ce consideră că aș dori eu.

— Ești sigur de asta?

— Foarte sigur.

Gendibal analiză tot ce aflase, hotărî că răspunsul lui Compore era corect și spuse:

— Sunt mulțumit. Te-ai descurcat bine. Povestea despre distrugerea Pământului din cauza radioactivității a fost fericit aleasă pentru a produce o reacție adecvată fără a fi nevoie de o manipulare directă a gândurilor. Lăudabil!

Compore părea să ducă o luptă cu sine însuși, apoi îndrăzni:

— Orator. Nu pot primi aceste laude. Nu am inventat povestea. Ea e reală. În Sectorul Sirius există cu adevărat o planetă numită Pământ, considerată leagănul originar al omenirii. A fost de la început, sau a devenit radioactivă mai târziu, iar acest fenomen s-a agravat până când planeta a murit. A existat chiar și stimulatorul cerebral, dar invenția n-a adus nimic bun. Toate acestea sunt socotite istorie pe planeta de baștină a strămoșilor mei.

— Așa deci? Interesant! remarcă Gendibal nu prea convins. Și mai bine. Mare lucru să știi când adevărul poate face minuni, pentru că un neadevăr nu poate fi prezentat cu aceeași sinceritate. Palver spunea: „Minciuna-i cu atât mai convingătoare cu cât e mai aproape de adevăr, iar adevărul însuși, bine folosit, poate deveni cea mai sfruntată minciună.”

— Ar mai fi ceva de spus, spuse Compore. Urmând instrucțiunile de a-l reține pe Trevize în Sectorul Sayshell până la sosirea ta — și de a realiza acest lucru cu orice preț — a trebuit să merg atât de departe încât mi-e limpede că acum bănuiește că mă aflu sub influența celei de-a Doua Fundații.

Gendibal încuviință ușor din cap:

— Cred că în condițiile acestea era inevitabil. Monomania lui în ceea ce privește un

asemenea subiect ar fi suficientă pentru a-l face să vadă mâna celei de-a Doua Fundații chiar și acolo unde nu există. Va trebui să ținem seama de asta.

— Orator, înțeleg că e absolut necesar ca Trevize să rămână pe loc până vei putea ajunge la el, dar problema s-ar simplifica dacă aş veni să te întâmpin, te-aş lua pe nava mea și te-aş duce înapoi. Totul ar dura mai puțin de o zi...

— Nu, Observator, îi răspunse tăios Gendibal. Nu vei face asta. Oamenii de pe Terminus știu unde te afli. Ai la bord un hiperreleu pe care nu-l poți dezactiva, nu-i așa?

— Așa e, Orator.

— Și dacă Terminusul știe că ai coborât pe Sayshell, atunci și ambasadorul a fost informat despre prezența ta acolo și despre sosirea lui Trevize. Hiperreleul va transmite pe Terminus că ai părăsit Sayshell, îndreptându-te spre un punct oarecare situat la sute de parseci depărtare și că ai revenit; iar ambasadorul îi va informa că Trevize a rămas, totuși, pe loc. Ce vor crede cei de pe Terminus? După aprecierile mele, Primarul Terminusului este o femeie perspicace și n-aș dori cu nici un preț s-o alarmăm oferindu-i spre dezlegare o șaradă ca asta. Nu vrem ca ea să pornească încoace în fruntea unei părți din flotă. Probabilitatea ca ea să vină e și-așa alarmant de mare.

— Cu respectul cuvenit, Orator... spuse Compore. Dacă putem ține sub control un comandant avem motive să ne temem de o flotă?

— Ar trebui să ne temem, chiar dacă flota nu e aici. Rămâi unde ești, Observator. Când voi ajunge la tine, voi veni pe nava ta și apoi...

— Și apoi. Orator?

— Ei bine, voi prelua comanda.

După ce destramă viziunea, mentală, Gendibal rămase nemișcat minute în șir gândindu-se.

Pentru că din punct de vedere tehnologic nava sa nu se putea compara cu navele perfecționate ale Primei Fundații și călătoria durase foarte mult timp, Gendibal avusese răgazul să cerceteze în amănunțime fiecare raport referitor la Trevize. Rapoartele acopereau o perioadă de circa zece ani.

Având o idee de ansamblu asupra calităților lui și judecând în lumina ultimelor evenimente petrecute, nu mai încăpea nici o îndoială că Trevize ar fi devenit un ajutor neprețuit pentru a Doua Fundație dacă interdicția de a se efectua recrutări în rândul celor născuți pe Terminus nu s-ar fi respectat în litera ei încă de pe vremea lui Palver.

Era imposibil de spus câți recruți de cea mai aleasă calitate pierduse a Doua Fundație de-a lungul anilor. Nici nu exista posibilitatea de a evalua pe fiecare dintre cvadrilioanele de ființe umane care trăiau în Galaxie. Cu toate acestea, nici unul dintre ei nu ar fi putut oferi la fel de mult ca Trevize, și bineînțeles că nici unul nu s-ar fi putut afla într-un punct atât de nevralgic.

Gendibal clătină ușor din cap. Trevize ar fi trebuit luat în seamă, chiar dacă se născuse pe Terminus. Toate laudele pentru Observator Compore că înțelesese acest lucru, chiar dacă trecerea anilor îl mai schimbaseră.

Acum Trevize nu le putea fi de nici un folos, desigur. Deși prea vârstnic pentru a mai putea fi modelat, el avea o intuiție înnăscută, o capacitate de a găsi soluții pe baza unor informații total inadecvate și ceva, ceva care...

Bătrânul Shandess înțelesese toate aceste lucruri, chiar fără să coreleze toate datele și raționamentele pe care Gendibal le cercetase amănunțit în cursul acestei călătorii. Shandess socotise că Trevize era cheia crizei.

De ce venise Trevize pe Sayshell? Ce pune la cale? Ce căuta acolo?

Și nu putea fi atins! Trevize era sigur de asta. Până nu va afla exact ce rol joacă Trevize ar fi o greșeală de neiertat să încerce a-l influența într-un fel sau altul. Ținând seama de existența Anti-Catârilor, orice manevră greșită în privința lui Trevize ar putea provoca o adevărată catastrofă.

Simți o minte săcâindu-l și o îndepărtă distrat de parcă ar fi fost una dintre numeroasele insecte supărătoare de pe Trantor. Detectă brusc un efluvii de durere care nu era a lui și ridică ochii.

Încruntată, Sura Novi se ținea cu o mână de frunte:

— Cer iertare, Stăpâne, capul mi-a fost cuprins brusc de o involburare.

Gendibal se simți invadat de remușcări.

— Iartă-mă, Novi. Nu eram atent, mă adâncisem în gânduri. Apoi, imediat, atinse cu delicatețe câteva terminații nervoase.

Cu fața luminată dintr-o dată, Novi zâmbi și spuse:

— A dispărut ca un nimic suflat de vânt. Sunetul blând al cuvintelor tale, Stăpâne, face minuni..

— Mă bucur! S-a întâmplat ceva? De ce ai venit aici?

Avu o reținere să-i pătrundă în minte pentru a cerceta și afla în detaliu motivul sosirii ei. Avea o reținere lăuntrică din ce în ce mai accentuată atunci când se simțea ispitit să pătrundă în intimitatea gândurilor ei.

Novi ezită. Se înclină ușor înspre el:

— Eram îngrijorată. Priveai în gol și spuneai vorbe fără de înțeles, iar chipul îți părea răscolit. Am rămas acolo ca înghețată, temătoare că ți-e rău și nu știam ce să fac.

— Nu s-a întâmplat nimic, Novi. Nu-ai de ce te teme. (O bătu ușor pe mână.) Nu te îngrijora. Înțelegi?

Teama — ca și orice altă emoție puternică — tulbura și modifica într-o oarecare măsură simetria minții ei. El o prefera calmă, echilibrată și senină, dar avu o strângere de inimă la gândul de a o face să rămână în această stare printr-o intervenție a sa. Ceva mai devreme ea simțise acea armonizare ca fiind efectul vorbelor lui și avu impresia că era mai bine așa.

— Novi, de ce nu-ți spun eu Sura?

Ea îl privi, brusc îndurerată:

— Vai, Stăpâne, să nu faci asta.

— Dar Rufirant așa și-a spus în ziua în care ne-am întâlnit prima oară. De-acum te cunosc destul de bine...

— Prea bine știu c-așa mi-a spus. Așa vorbesc bărbații cu fetele nemăritate, care nu-s căpătuite. Pentru mine e mai onorabil dacă rămân „Novi” și o să fiu mândră dacă o spui tu. Iar dacă acum nu am bărbat, am în schimb un stăpân, și-s mulțumită. Sper că „Novi” nu-ți sună neplăcut.

— Bineînțeles că nu, Novi.

Și auzind acestea, mintea ei se domoli, iar Gendibal se simți încântat. Prea încântat. Se cuvenea oare să aibă acest sentiment?

Puțin rușinat, își aminti de Catâr despre care se auzise că, spre nenorocirea lui, nutrise sentimente asemănătoare față de femeia aceea de pe Prima Fundație, Bayta Darell.

În cazul lui, însă, lucrurile stăteau altfel. Această femeie hamish reprezenta scutul său împotriva unor minți necunoscute, iar el voia ca ea să slujească acestui scop cât mai bine.

Nu, nu acesta era adevărul. S-ar compromite ca Orator dacă ar înceta să-și înțeleagă propria gândire sau, și mai grav, s-ar autoamăgi pentru a ocoli adevărul. În realitate, avea un sentiment de mulțumire când ea era calmă, liniștită și fericită fără intervenția lui, și îl încânta simplul fapt că ea era mulțumită; și nu vedea nici un rău în asta (gândi el ca o sfidare la adresa altora care ar fi socotit altfel).

— Stai jos, Novi, spuse el.

Ea îl ascultă, așezându-se stângaci pe marginea scaunului cel mai îndepărtat pe care-l găsi. Un sentiment de respect părea să-i fi cuprins toate gândurile.

— Novi, când m-ai văzut scoțând sunete, vorbeam în limba învățaților cu cineva din depărtări, o lămuri el.

— Stăpâne, spuse ea cu tristețe ținând ochii în pământ, înțeleg eu că sunt multe lucruri deale învățaților pe care nu le înțeleg și nici nu mi le imaginez. Cred că-i o artă-naltă cât munții. Mi-a fi rușine să vin la tine ca să mă faci învățat. Stăpâne, oare cum de n-ai răs de mine?

— Nu-i nici o rușine să aspiți către lucruri care depășesc capacitatea ta de înțelegere. Acum nu mai ai vârsta ca să ajungi învățat, așa ca mine, dar ești încă destul de tânără ca să înveți mai mult decât știi deja și să poți face mai multe decât în prezent. Te voi învăța câte ceva despre nava asta. Când vom ajunge la destinație, o vei cunoaște destul de bine.

Se simțea încântat. Și de ce nu? Respingea în mod deliberat ideile preconcepute privitoare la hamishi. La urma urmei, ce drept avea grupul eterogen al membrilor celei de-a Doua Fundații de a stabili o asemenea imagine deformată? Rareori se-ntâmpla ca vlăstarele lor să posede calități potrivite pentru a deveni membri înzestrați ai celei de-a Doua Fundații. Copiii Oratorilor nu se ridicau aproape niciodată la nivelul cerut unui Orator. Cu trei secole în urmă existaseră trei generații de Oratori din familia Linguester, dar mai tot timpul planase asupra lor bănuiala că Oratorul din generația a doua nu-și merita funcția. Și dacă acest lucru era adevărat, drept cine se considerau oamenii Universității de se cocoțaseră singuri pe un pedestal atât de înalt?

Privi ochii ușor umezi de emoție ai lui Novi și simți crescând în el sentimentul de încântare.

— Mă străduiesc să deprind tot ce mă-nveți, Stăpâne.

— Sunt încredințat de asta, spuse el, apoi avu o ezitare.

Se gândi că în conversația cu Compor nu dăduse nicidecum de înțeles că nu era singur. Nu făcuse nici o aluzie că ar fi însoțit.

Probabil că prezența unei femei părea normală; Compor nu se va arăta surprins. Dar de ce tocmai o femeie hamish?

O clipă doar, în ciuda proaspetei convingeri, ideea preconcepută ajunsese să-l domine și descoperi surprins o undă de fericire la gândul că Munn Li Compor nu călcase niciodată pe Trantor și n-avea cum să-și dea seama că Novi era o femeie hamish.

Alungă aceste gânduri. N-avea importantă dacă Observatorul știa sau nu. Gendibal era Orator al celei de-a Doua Fundații și, în limitele stabilite de Planul Seldon, își putea satisface orice capriciu, și nimeni n-avea să-l împiedice.

Novi îi întrerupse reveria:

— Stăpâne, de-ndată ce-ajungem la destinație ne despărțim?

El o privi lung și-i răspunse mai răspicat decât ar fi dorit:

— Nu ne vom despărți, Novi.

Iar femeia hamish schiță un zâmbet sfios care o făcu să arate ca *orice* altă femeie din Galaxie.

13. Universitatea

Pelorat strâmbă din nas când se întoarce pe *Far Star* împreună cu Trevize.

Trevize ridică nepăsător din umeri.

— Corpul uman este un mare producător de mirosuri. Instalația de reciclare a aerului nu reușește să le elimine perfect și parfumurile artificiale se suprapun, dând naștere altor mirosuri neplăcute.

— Și presupun că mirosul specific al unei nave nu seamănă cu al alteia.

— Adevărat, dar ai mai simțit mirosul Planetei Sayshell după ce ai petrecut o oră pe ea?

— Nu, recunosc Pelorat.

— Atunci nu vei mai simți nici mirosul acesteia după o vreme. De fapt, dacă trăiești pe o navă o perioadă îndelungată, mirosul care te întâmpină la întoarcere îți va place, pentru că-ți dă sentimentul că ai ajuns acasă. Și, apropo. Janov, dacă vei mai cutreiera Galaxia, să ții minte că-i o dovadă de impolitețe să faci remarci nelalocul lor privind mirosul specific al unei nave sau al unei planete de față cu cei care trăiesc pe nava sau pe planeta aceea. Dacă discutăm, între noi nu vom jigni pe nimeni.

— Golan, la drept vorbind, partea curioasă e că *mă simt* ca acasă pe *Far Star*. Poate pentru că a fost fabricată de Fundație, spuse Pelorat și zâmbi. Știi, niciodată nu m-am considerat patriot. Îmi place să cred că recunosc numai umanitatea ca națiune căreia îi aparțin, dar trebuie să mărturisesc că de când sunt departe de Fundație mi se umple sufletul de iubire față de ea.

Trevize își făcea patul.

— Să știi că nici nu ne aflăm prea departe de Fundație. Uniunea Sayshell aproape că e înconjurată de Teritorii ale Fundației. Avem aici un ambasador și ne facem simțită prezența prin consuli și alte persoane oficiale. Celor de pe Sayshell le place să ni se opună prin vorbe, dar de obicei manifestă precauție și nu fac nimic pentru a strica relațiile. Janov, hai să punem punct aici. N-am realizat mare lucru astăzi și mâine va trebui să recuperăm timpul pierdut.

Sunetele se auzeau dintr-o cameră în cealaltă și când nava se cufundă în întuneric, nereușind să-și găsească liniștea și întorcându-se de pe-o parte pe alta, Pelorat îndrăzni într-un târziu să spargă tăcerea:

— Golan?

— Da.

— Nu dormi?

— Cum să dorm dacă ți-am răspuns?

— Totuși am *aflat* ceva astăzi. Prietenul tău, Compom...

— Fostul meu prieten, mârâi Trevize.

— Cum dorești, dar a vorbit despre Pământ și ne-a spus ceva ce n-am întâlnit în cursul cercetărilor mele. Radioactivitate!

Trevize se săltă într-un cot:

— Ascultă, Janov, dacă Pământul e cu-adevărat mort, asta nu înseamnă că ne vom întoarce acasă. Eu *tot* mai vreau să găsesc Gaia.

Pelorat scoase un șuierat ușor și spuse:

— Desigur, dragul meu prieten. Și eu vreau. Și nu cred că Pământul e o planetă moartă. Compom a spus probabil ceea ce simțea ca adevărat, dar nu cred că exista vreun sector al Galaxiei care să nu aibă povești care să susțină că acolo s-a născut umanitatea. Și aproape fără excepție, toți dau planetelor respective numele de Pământ sau un nume foarte apropiat. În antropologie asta se cheamă „globocentrism”. Oamenii au înclinația de a se considera mai buni decât vecinii lor: că posedă o cultură mai veche, superioară față de alții lumi; că ceea ce-i bun pe alte lumi a fost împrumutat de la ei, în vreme ce aspectele negative sunt prezentate distorsionat, răstălmăcite prin împrumut sau inventate altundeva. Iar tendința generală este de a trage un semn de egalitate între calitate și durată. Dacă nu pot susține convingător că planeta lor este Pământul sau echivalentul său și, respectiv, leagănul speciei umane, atunci se străduiesc să plaseze Pământul în propriul lor sector, chiar dacă nu reușesc să precizeze coordonatele acestuia.

Trevize interveni:

— Iar tu vrei să spui că amicul Compom nu făcea decât să ilustreze acest obicei atunci când a afirmat că Pământul există în Sectorul Sirius. Cu toate astea, Sectorul Sirius chiar are o îndelungată istorie, așa că ar trebui ca fiecare lume să fie bine cunoscută și, prin urmare, ne

va fi ușor să verificăm fără să ne mai ducem acolo.

Pelorat chicotii:

— Chiar dacă s-ar întâmpla să dovedești că nici o lume din Sectorul Sirius n-are cum să fie Pământul, tot n-ai rezolva nimic. Golan, nici nu-ți dai seama cât de bine reușești ca prin misticism să denaturezi adevărul rațional. În Galaxie există cel puțin cinci sau șase sectoare în care savanți demni de tot respectul repetă, cu prilejul oricărei solemnități, povești locale care susțin că Pământul sau cum doresc ei să-i spună — este așezat în hiperspațiu și că nimeni nu poate ajunge acolo decât cu totul întâmplător.

— Și susțin că *a ajuns* cineva acolo din întâmplare?

— Poveștile coexistă cu refuzul patriotic de a le pune la îndoială, chiar dacă ele sunt incredibile și nu-s luate în serios decât de cei de pe lumea care le-a născocit.

— Janov, atunci să nu le dăm nici noi crezare și să intrăm fiecare în hiperspațiul somnului.

— Golan, dar treaba asta cu radioactivitatea Pământului mi-a trezit interesul. Pentru mine, detaliul ăsta pare să poarte amprenta adevărului sau a unui anume adevăr.

— Ce vrei să spui cu *un anume* adevăr?

— Ei bine, o lume radioactivă e una în care radiațiile puternice sunt prezente în concentrații mai mari decât normale. Pe o asemenea lume, ritmul mutației va fi mai rapid, iar evoluția ar face pași mai grăbiți și mai diverși. Dacă-ți amintești, ți-am povestit că unul dintre elementele care apropie majoritatea poveștilor este cel care susține că viața de pe Pământ a cunoscut o diversitate uimitoare: milioane de specii și nenumărate forme de viață. Această diversitate a vieții, această dezvoltare explozivă, a dus la apariția inteligenței pe Pământ și la expansiunea și zborul spre toate colțurile Galaxiei. Dacă, dintr-un motiv sau altul, Pământul ar fi radioactiv, adică mai radioactiv decât alte planete, asta ar explica de ce Pământul este, sau a fost, unic.

Trevize rămase tăcut câteva clipe, apoi zise:

— În primul rând, n-avem motiv să credem că amicul Compor ne-a spus adevărul. Poate că ne-a mințit cât a putut de bine ca să ne determine să plecăm de-aici și să dăm fuga ca proștii spre Sirius. Cred că tocmai asta a încercat el. Și chiar de ne-ar fi spus adevărul, a susținut că radioactivitatea e atât de ridicată, încât viața acolo a devenit imposibilă.

Pelorat scoase un nou șuierat:

— Nivelul scăzut al radioactivității Pământului a permis dezvoltarea vieții căreia, o dată apărută, i-a fost mai ușor să se mențină decât îi fusese ca să se dezvolte. Să admitem, deci, că viața a apărut și a continuat să existe pe Pământ. Prin urmare, nivelul radioactivității n-a fost incompatibil cu viața chiar de la început și nici nu putea să dispară între timp. Dar nu înțeleg ce putea să contribuie la creșterea acestui nivel.

— Dar exploziile nucleare? sugeră Trevize.

— Ce-au ele de-a face cu nivelul de radioactivitate?

— Vreau să zic, dacă au avut loc explozii nucleare pe Pământ?

— Pe suprafața Pământului? Imposibil. Documentele privind istoria Galaxiei nu fac referire la vreo societate care să fi fost atât de descreierată încât să folosească exploziile nucleare ca armă. N-am fi supraviețuit. În timpul insurecției din Trigellia, când cele două tabere au înregistrat pierderi uriașe din pricina foametei, și când Jendippurus Khoratt, din disperare, a sugerat inițierea unei reacții de fuziune în...

— A fost spânzurat de soldații propriei flote. Știu istoria galactică. Eu mă gândeam la un accident.

— Nu s-au înregistrat accidente de acest fel care să contribuie la o creștere semnificativă a intensității radioactivității unei planete. Pelorat oftă și continuă: Presupun că va trebui să mergem în Sectorul Sirius și să facem cercetări.

— Într-o bună zi o să ajungem și acolo. Deocamdată...

— Gata, am înțeles. O să-mi țin gura.

Tăcu, iar Trevize rămase treaz încă o oră, gândindu-se dacă nu cumva atrăsese deja atenția asupra sa și dacă n-ar fi fost mai înțelept să plece spre Sectorul Sirius și apoi să se întoarcă pe Gaia când toată lumea va fi preocupată de cu totul alte probleme.

Când adormi încă nu reușise să ia o hotărâre într-un sens sau altul. Avu un somn tulburat de vise.

Sosiră din nou în oraș cu o oră sau două înainte de amiază. De data aceasta, centrul turistic era aglomerat de-a binelea, dar reușiră să afle drumul către o bibliotecă renumită, unde primiră informațiile necesare pentru a putea folosi modelele locale ale computerelor cu fișiere de date.

Fără să le scape nici un amănunt, vizitară muzee și universități, începând cu cele care se aflau în imediata apropiere, și verificară atent toate informațiile care se refereau la antropologi, arheologi și specialiști în istorie antică.

— Aha! exclamă Pelorat.

— Aha? făcu Trevize cam iritat. Ce aha?

— Numele ăsta. Quintesetz. Mi se pare cunoscut.

— Îl cunoști?

— Bineînțeles că nu, dar probabil c-am citit lucrări de-ale lui. Hai până la navă, pentru că fișierul meu e acolo.

— Nu ne întoarcem, Janov. Dacă numele ți-e cunoscut, avem un punct de plecare. Dacă n-are cum să ne ajute, poate ne dă vreo sugestie. (Se ridică în picioare.) Hai să aflăm cum putem ajunge la Universitatea Sayshell. Și pentru că înainte de prânz tot n-o să găsim pe nimeni acolo, hai întâi să mâncăm.

Reușiră să ajungă la universitate abia spre seară. Se descurcă cu greu prin labirintul de săli și coridoare și ajunseră într-o anticameră unde rămaseră să aștepte întoarcerea unei tinere care plecase să se intereseze dacă Profesorul Quintesetz se afla în Universitate sau nu și dacă-i putea primi.

— Mă-ntreb cât trebuie să mai așteptăm, spuse neliștit Pelorat. Programul e pe sfârșite.

Și ca la un semn, tânăra doamnă, care cu o jumătate de oră în urmă se oferise să-i ajute, intră îndreptându-se grăbită spre ei, încălțată cu pantofi strălucitori de culoare roșie și violetă și scoțând sunete muzicale stridente la fiecare pas. Tonurile mai înalte sau mai joase variau în funcție de viteza și forța cu care călca.

Pelorat avu un fior. Bănuia că fiecare lume are modul ei aparte de a-i hăitui simțurile, așa după cum fiecare lume mirosea altfel. Acum, când nu mai băga în seamă mirosurile, se întreba dacă va fi în stare să se obișnuiască și cu torentul de sunete stridente pe care-l produceau pantofii la modă ai tinerelor doamne.

Ea se apropie de Pelorat și se opri în fața lui:

— Professore, vreți să-mi spuneți numele dumneavoastră complet?

— Janov Pelorat, domnișoară.

— Planeta de origine?

Trevize dădu să ridice o mână ca pentru a solicita un moment de tăcere, dar Pelorat, nevăzându-l sau neobservând gestul, răspunse:

— Terminus.

Tânăra zâmbi larg arătându-se încântată:

— Când i-am spus Profesorului Quintesetz că un oarecare Profesor Pelorat întreabă de el, mi-a comunicat că vă va primi numai dacă sunteți Janov Pelorat de pe Terminus.

Pelorat clipi descumpănit:

— Vreți... vreți să ziceți că a auzit de mine?

— Așa s-ar părea.

Aproape buimăcit, Pelorat reuși să zâbească și se întoarse către Trevize:

— A auzit de mine. La asta chiar că nu m-aș fi gândit... adică, am scris foarte puține lucrări și nu credeam că le-a citit cineva... Clătină din cap. Nu erau chiar atât de importante.

— Hai, lasă, spuse Trevize, zâmbind și el, nu te mai subestima atât. Să mergem. (Se întoarse către tânără.) Domnișoară, bănuiesc că va trebui să ne deplasăm până acolo cu vreun mijloc de transport.

— Nu, putem merge pe jos. Nici nu va trebui să ieșim din complexul de clădiri și-mi va face plăcere să vă conduc până la el. Sunteți amândoi de pe Terminus? întrebă ea și o luă înainte.

Ei porniră după ea și Trevize, cu o ușoară iritare în glas îi răspunse:

— Da, suntem. Are vreo importanță?

— A, nu, sigur că nu. Pe Sayshell sunt unii care nu-i prea iubesc pe cei de pe Fundație, știți, dar aici la Universitate, suntem mai cosmopoliți. Trăiește, dar lasă-i și pe alții să trăiască,

asta-i deviza mea. Și cei de pe Fundație sunt oameni, înțelegeți?

— Da, înțeleg. Și mulți dintre noi gândesc la fel.

— Așa și trebuie. N-am fost niciodată pe Terminus. Cu siguranță că e un oraș mare.

— La drept vorbind, nu e, zise nepăsător Trevize. Presupun că-i mai mic decât Sayshell City.

— Vreți să râdeți de mine, făcu ea. Doar e capitala Federației Fundației, nu? Vreau să zic, alt Terminus nu mai există, adevărat?

— Nu, din câte știu, există doar un Terminus și de acolo venim, din capitala Federației Fundației.

— Păi atunci trebuie să fie un oraș gigantic. Și ați făcut atâta drum ca să-l întâlniți pe profesor?! Să știți că ne mândrim cu el. Toată Galaxia îl consideră o autoritate de mare prestigiu.

— Serios? În ce domeniu? întrebă Trevize.

— Tare ghiduș mai sunteți. Știe mai multe despre istoria antică decât... decât știu eu despre familia mea. Și continuă să pășească înainte în ritm alert și muzical.

Dacă îi tot spui cuiva că e glumeț și ghiduș nu se poate ca el să nu capete o înclinație reală către așa ceva. Trevize zâmbi și o întrebă:

— Presupun că profesorul știe absolut totul despre Pământ.

— Pământ? (Se opri în fața unei uși și îi privi pe amândoi fără să clipească.)

— Vreau să zic, lumea pe care s-a născut umanitatea.

— A, vă referiți la planeta dintâi. Cred că da. De fapt, *ar trebui* să cunoască totul despre ea. La urma urmei, se află în Sectorul Sayshell. Toată lumea știe asta! Aici e biroul lui. Mă duc să-l anunț.

— Nu, încă nu, zise Trevize. Așteptați puțin. Spuneți-mi câte ceva despre Pământ.

— Practic n-am auzit pe nimeni numind-o Pământ. Cred că așa i se zice pe Fundație. Noi îi spunem Gaia.

Trevize aruncă o privire spre Pelorat:

— Da? Și unde este situată?

— Nicăieri. În hiperspațiu; și nimeni nu poate ajunge acolo. Când eram mică, bunica îmi povestea că, demult, Gaia fusese în spațiul real, dar dezgustată din cale-afară din cauza...

— Crimelor și a prostiei umane, continuă Pelorat, a părăsit spațiul rușinată și a refuzat să mai aibă ceva de-a face cu ființele umane pe care le zămislise și le trimisese în toate colțurile Galaxiei.

— Văd că știți povestea. Așa e. O prietenă de-a mea zice că asta-i o superstiție. Îi arăt eu *ei*. Dacă așa cred și profesorii de pe Fundație...

Pe geamul fumuriu al ușii străluceau câteva cuvinte scrise cu litere strălucitoare în grafia greu de descifrat din Sayshell: SOTAYN QUINTESETZ ABT, iar dedesubt, cu aceleași caractere, se putea vedea o altă tăbliță: CATEDRA DE ISTORIE ANTICĂ.

Tânăra atinse cu degetul un cerculeț neted din metal. Nu se auzi nici un sunet, dar nuanța fumurie a geamului deveni de un alb lăptos și o voce calmă li se adresă pe un ton neutru: „Vă rog să vă prezentați”.

— Janov Pelorat de pe Terminus și Golan Trevize de pe aceeași lume. Ușa se deschise instantaneu.

Bărbatul care se ridică de la birou îl ocoli și veni să-i întâmpine; era înalt și trecut de floarea vârstei. Avea un ten măsliniu deschis, iar părul, aranjat în bucle mici și sărmoase, îi era cenușiu ca oțelul. Întinse mâna ca să le ureze bun venit și li se adresă cu o voce caldă și liniștită:

— Eu sunt S.Q. Încântat să vă cunosc, domnilor Profesori.

— Eu n-am titlu academic. Îl însoțesc doar pe Profesor Pelorat. Puteți să-mi spuneți simplu Trevize, zise el în chip de explicație. Încântat să vă cunosc, Professore Abt.

Quintesetz ridică o mână, vizibil stânjenit:

— Nu, nu, vă rog. Abt e un titlu caraghios și de prisos al cărui înțeles rămâne accesibil doar celor de pe Sayshell. Ignorați-l, vă rog, și spuneți-mi pur și simplu S.Q. Pe Sayshell obișnuim să folosim inițialele în relațiile noastre sociale. Sunt încântat să vă cunosc pe amândoi, deși nu mă așteptam la o mică delegație.

Ezită o clipă apoi le întinse mâna pe rând după ce și-o trecu pe stofa pantalonilor ca să și-o ștergă.

Trevize îi strânse mâna, punându-și întrebarea care era protocolul de salut pe Sayshell.

— Luați loc, vă rog, spuse Quintesetz. Regret dacă scaunele astea vi se vor părea lipsite de confortul obișnuit pe planeta noastră, dar, mie unul, nu-mi place să mă simt îmbrățișat de ele. Asta-i moda zilei, însă eu prefer ca îmbrățișarea să reprezinte cu totul altceva, nu sunteți de aceeași părere?

Trevize zâmbi și spuse în glumă:

— Cui nu-i place? Numele dumneavoastră, S.Q., pare să provină din Lumile de la Periferie, iar nu din Sayshell. Vă cer scuze dacă remarca vi se pare nelalocul ei.

— Nu mă supără deloc. Majoritatea strămoșilor mei au trăit pe Askone. În urma cu cinci generații, stră-străbunicii mei au plecat de pe Askone, deoarece jugul Fundației devenise de nesuportat.

— Iar noi suntem de pe Fundație. Cerem iertare, spuse Pelorat.

Quintesetz făcu un semn împăciuitoare:

— Doar n-o să întrețin dușmănia după cinci generații, deși am auzit de astfel de întâmplări și e mare păcat. Vreți să mâncați ceva? Să vă ofer ceva de băut? Doriți muzică ambientală?

— Dacă nu vă supărați, îndrăzni Pelorat, aș dori să trecem direct la subiect, dacă nu cumva obiceiurile sayshelliene sunt altele.

— Obiceiurile nu trebuie să devină un obstacol, vă asigur. Nici nu vă închipuiți cât de binevenită este vizita dumneavoastră, Doctor Pelorat. Cu nici două săptămâni în urmă am citit articolul dumneavoastră despre miturile originilor în *Archaeological Review*^[9] și mi s-a părut o sinteză genială — păcat că era cam concis.

Pelorat roși de plăcere.

— Sunt deosebit de încântat că l-ați citit. A trebuit să-l redactez mai condensat pentru că revista n-ar fi publicat un studiu complet. Proiectam să scriu un tratat pe această temă.

— Ar fi o idee foarte bună. Și cum vă spuneam, imediat ce l-am citit am simțit nevoia să vă cunosc. Chiar mă gândeam să fac o vizită pe Terminus în acest scop, deși ar fi fost destul de greu de aranjat.

— De ce asta? Întrebă Trevize.

Quintesetz părea încurcat:

— Îmi pare rău că trebuie să v-o spun, dar Sayshell nu dorește să se alăture Federației Fundației și de aceea descurajează orice legături cu Fundația. Rămânem neutri din tradiție, înțelegeți? Până și Catărul ne-a lăsat în pace după ce a obținut prin forță o declarație solemnă de neutralitate. Din acest motiv, orice cerere pentru a efectua o vizită pe teritoriul Fundației în general — și pe Terminus în mod special — este privită cu suspiciune, deși un savant ca mine, pe care nu-l interesează decât probleme academice, probabil c-ar obține în cele din urmă un pașaport. Dar constat că n-a mai fost nevoie de toate demersurile astea pentru că ați venit dumneavoastră la mine. Nici nu-mi vine să cred. Chiar mă întreb de ce. Ați auzit despre mine așa cum am auzit eu despre dumneavoastră?

— Vă cunosc opera, S.Q., și în arhiva mea dețin rezumate ale lucrărilor dumneavoastră. Tocmai de aceea am venit să vă văd. Efectuez unele cercetări, atât în privința Pământului, care este cunoscut ca planetă unde-și are originea specia umană, cât și în legătură cu perioada de început a explorării și colonizării Galaxiei. Iar ca interes special, doresc să aflu o serie de

lucruri despre întemeierea Sayshellului.

— Judecând după subiectul lucrării, presupun că vă interesează miturile și legendele, spuse Quintesetz.

— Chiar și istoria, evenimentele reale, dacă se poate. Dacă nu, doar mituri și legende.

Quintesetz se ridică în picioare și începu să umble încolo și-ncoace prin birou, se opri o clipă și-l privi cu luare aminte pe Pelorat, apoi își relua plimbarea.

Nerăbdător, Trevize nu se putu abține:

— Vă ascultăm, domnule.

— Ciudat! Foarte ciudat! Nu mai departe ieri...

— Ce s-a întâmplat ieri? deveni curios Pelorat.

— V-am spus, Doctore Pelorat — dați-mi voie să vă spun J.P. Mi se pare anormal să folosesc numele complet.

— Vă rog.

— V-am spus, J.P., că lucrarea dumneavoastră mi s-a părut admirabilă și că voiam să vă cunosc sau să vă întâlnesc pentru că, deși posedați o colecție cuprinzătoare de legende privind începuturile lumii, pe ale noastre nu le aveți. Cu alte cuvinte, voiam să vă comunic exact ceea ce căutați dumneavoastră.

— Ce legătură există între această coincidență și ceea ce s-a întâmplat ieri, S.Q.? Întrebă Trevize.

— Legende avem destule. Mai precis, o legendă. Importantă pentru societate, deoarece ea a devenit misterul nostru esențial...

— Mister? se miră Trevize.

— Vreau să spun că nu e o șaradă sau ceva asemănător. Cam așa s-ar traduce cuvântul în Galactica Standard. Are un sens mai ascuns. Înseamnă „ceva secret”; ceva anume, al cărui înțeles îl cunosc doar câțiva adepți: un lucru care nu trebuie cunoscut de străini... Iar ieri a fost ziua aceea.

— Ce zi, S.Q.? Întrebă Trevize mimând o atitudine răbdătoare.

— Ieri a fost Ziua Zborului.

— A, da, explică Trevize, o zi a meditației și liniștei, când toată lumea ar fi trebuit să stea în casă.

— Destul de exact, în teorie, numai că în orașele mai mari și în regiunile mai mondene nu se prea respectă vechile obiceiuri. Dar văd că știți despre ce e vorba.

Pelorat, puțin îngrijorat din cauza aerului de iritare al lui Trevize, interveni grăbit:

— Am auzit și noi câte ceva ieri, când am sosit aici.

— Tocmai ieri ne-am găsit și noi să sosim, făcu Trevize sarcastic. Ascultați-mă, S.Q. După cum v-am spus, eu nu-s cadru universitar, dar aș avea de pus o întrebare. Ați afirmat că ar fi vorba de un mister esențial, ceea ce înseamnă că nu poate fi divulgat străinilor. Atunci de ce ne vorbiți despre el? Doar suntem străini.

— Aveți dreptate. Dar eu nu respect ziua asta și nu împărtășesc din tot sufletul această superstiție. Cu toate acestea, lucrarea Doctorului J.P. a făcut să renască un sentiment pe care-l aveam de foarte multă vreme. Miturile și legendele nu capătă substanță din nimic. Nimic nu se naște astfel. Oricât de înflorite ar fi legendele, dincolo de ele trebuie să existe un sâmbure de adevăr, iar eu aș vrea să cunosc adevărul care se află la originea legendei noastre despre Ziua Zborului.

— Putem discuta în siguranță despre asta? Întrebă Trevize.

Quintesetz ridică din umeri:

— Nu sunt sigur. Elementele conservatoare ale societății noastre s-ar cutremura la așa o idee. Totuși, nu ele controlează guvernul și nici nu l-au mai controlat în ultima sută de ani. Ateii sunt puternici și ar fi și mai puternici dacă acești conservatori n-ar profita de, și vă rog să mă scuzați pentru asta, de atitudinea noastră anti-Fundație. Și, la urma urmei, Liga Academicienilor mă va susține cu hotărâre dacă va fi nevoie, pentru că eu discut, la urma urmei, problema din punctul de vedere al istoriei antice.

— Prin urmare, vreți să ne povestiți despre acest mister esențial, S.Q.?

— Da, dar mai întâi aș vrea să mă asigur că nu vom fi deranjați și că nimeni nu va trage cu urechea. Avem o zicală: „Dacă trebuie să dai ochii cu taurul nu face prostia să-l stârnești”.

Apăsă pe butonul unui instrument aflat pe biroul lui și spuse:

— Acum nu mai suntem în legătură cu restul lumii.

— Sigur nu suntem interceptați? se interesă Trevize.

— Interceptați?

— Ascultați! Spionați! Supravegheați prin mijloace de ascultare sau video sau chiar ambele.

Quintesetz părea consternat:

— Nu se întâmplă așa ceva pe Sayshell!

— Dacă spuneți dumneavoastră... făcu Trevize ridicând din umeri.

— Continuați, vă rog, interveni Pelorat.

Quintesetz își țuguie buzele, se așază mai comod pe scaunul care scârțâi sub greutatea lui și-și împreună vârfulurile degetelor. Se gândea cum să înceapă. Într-un târziu zise:

— Știți ce este un robot?

— Un robot? făcu Pelorat surprins. Nu.

Quintesetz privi spre Trevize care clătină încet din cap.

— Și totuși știți ce e un computer.

— Bineînțeles, spuse Trevize impacientat.

— Așadar, o unealtă mobilă computerizată...

— E o unealtă mobilă computerizată, îl îngână Trevize din ce în ce mai iritat. Există nenumărate tipuri și nu cunosc altă expresie generalizată în afară de asta: unealtă mobilă computerizată.

— ...Care arată exact ca o ființă umană se numește robot, termină definiția S.Q. fără să dea semne de supărare. Ceea ce distinge un robot este forma lui umană.

— De ce formă umană? întrebă Pelorat sincer surprins.

— Nu știu exact de ce. Reprezintă o formă total inefficientă pentru o unealtă, vă asigur, dar nu fac decât să repet legenda. „Robot” e un cuvânt vechi dintr-o limbă necunoscută acum, deși savanții susțin că are înțelesul de „muncă”.

— Nu cunosc vreun cuvânt, își exprimă Trevize scepticismul, care să sune cât de cât ca „robot” și care să aibă legătură cu „muncă”[10].

— Nici eu n-am auzit, asta-i sigur, îl aprobă Quintesetz, dar așa susțin ei.

— S-ar putea să aibă o etimologie inversă, spuse Pelorat. Obiectele acestea erau folosite în muncă, și s-a spus că cuvântul înseamnă „muncă”. Bine, bine, dar de ce ne spuneți toate acestea?

— Pentru că pe Sayshell s-a dezvoltat o tradiție potrivit căreia roboții au fost inventați și construiți atunci când Pământul era singura lume și întreaga Galaxie nepopulată i se deschidea în față. Au coexistat la vremea aceea două tipuri de ființe umane: unele naturale și altele inventate, unele din carne și oase, iar altele din metal, unele biologice, celelalte mecanice, unele complexe, celelalte simple. Quintesetz se opri să-și tragă sufletul și apoi adăugă râzând amar: Iertați-mă. Mi-e imposibil să vă vorbesc despre roboți fără a cita din *Cartea Zborului*. Roboții au fost inventați de către oamenii Pământului, mai mult nu-i nevoie să spun. Asta-i limpede ca lumina zilei.

— Dar de ce-au construit roboți? întrebă Trevize.

Quintesetz ridică din umeri:

— Cine mai știe după atâta amar de vreme? Probabil că erau în număr redus și aveau nevoie de ajutor, cu deosebire în uriașul efort de a explora și popula Galaxia.

— Ideea mi se pare acceptabilă, spuse Trevize. De îndată ce Galaxia a fost colonizată nu le-au mai trebuit roboți. Am certitudinea că astăzi nu mai există unelte mobile computerizate cu formă umanoidă în Galaxie.

— În orice caz, reluă Quintesetz, dacă o simplificăm considerabil și lăsăm deoparte nenumăratele zorzoane poetice pe care, cinstit să fiu, nu le prea accept, deși lumea, în general, pretinde că au farmecul lor, povestea urmează cam așa: în jurul Pământului s-au dezvoltat lumi-colonii care se roteau în jurul stelelor și aceste colonii erau mult mai bogate în roboți chiar decât Pământul. Pe lumile noi, nemodelate, roboții se utilizau pe scară mai mare. De fapt, Pământul s-a retras, n-a mai dorit roboți și s-a răsculat împotriva lor.

— Și ce s-a întâmplat? întrebă Pelorat.

— Lumile Exterioare erau mai puternice. Cu ajutorul roboților lor, copiii au înfrânt și controlat Pământul-Mamă. Iertați-mă, dar mi-e imposibil să nu strecor citate. Dar mai erau și alte grupuri de pe Pământ, care fugiseră pe lumile lor, cu ajutorul unor nave mai perfecționate, capabile de călătorii hyperspațiale. Ei s-au îndreptat spre stele și lumi îndepărtate, cu mult mai departe de lumile colonizate la început. Au fost întemeiate noi colonii — de astă dată fără roboți — unde ființele umane puteau trăi după pofta inimii. Acestea au fost așa-numitele Vremuri ale Zborului, iar ziua în care primii pământeni au ajuns în Sectorul Sayshell — adică exact această planetă — este *Ziua Zborului*, sărbătorită cu

regularitate de mii de ani.

— Dragul meu prieten, se lumină Pelorat, din ceea ce spuneți înțeleg că Sayshell a fost întemeiat chiar de oameni de pe Pământ.

Quintesetz se gândi și avu o ezitare înainte de a răspunde:

— Aceasta este credința oficial acceptată.

— Dar evident, remarcă Trevize, dumneavoastră n-o acceptați.

— Mi se pare că... începu Quintesetz apoi izbucni: Of, pe toate stelele și planetele, nu! E cu totul improbabilă, dar reprezintă dogma oficială și oricât de ateu ar deveni guvernul, credința trebuie respectată măcar de formă. Și, ca să revenim la subiectul nostru, J.P., din articolul dumneavoastră nu rezultă că ați cunoaște această legendă despre roboți și despre două valuri de colonizări, unul cu roboți, celălalt, mai mare, fără ei.

— N-am știut-o, bineînțeles, recunosc Pelorat. Acum am auzit-o pentru prima oară și, dragă S.Q., vă rămân etern îndatorat că mi-ați spus-o. Sunt chiar uimit că n-am găsit nici măcar o aluzie în vreuna dintre lucrările pe care le-am consultat.

— Asta dovedește, întări Quintesetz, cât de eficient este sistemul nostru social. E marele secret sayshellian — marele nostru mister.

— Tot ce se poate, rezumă Trevize sec. Cu toate astea, al doilea val de colonizări, cel fără roboți, trebuie să se fi îndreptat în toate direcțiile. Cum se explică faptul că numai pe Sayshell se păstrează acest secret?

— Secretul ar putea exista și-n alte lumi unde este la fel de bine păzit, spuse Quintesetz. Conservatorii noștri cred cu tărie că *numai* Sayshell a fost colonizat cu oamenii veniți de pe Pământ și că restul Galaxiei s-a format având ca plecare Sayshell. Probabil că asta este o vorbă goală.

— Cu timpul, aceste necunoscute secundare pot fi descifrate, socoti Pelorat. Acum, dacă avem acest punct de plecare, pot căuta informații similare pe alte lumi. Important mi se pare că am descoperit ce întrebări trebuie să punem, iar o întrebare bine formulată este, desigur, cheia cu ajutorul căreia putem obține răspunsul la dilema noastră. Ce întâmplare fericită că...

— Da, Janov, interveni Trevize, dar amabilul domn S.Q. nu ne-a spus toată povestea. Ce s-a întâmplat cu coloniile mai vechi și cu roboții lor? Tradițiile dumneavoastră menționează asemenea lucruri?

— Nu în detaliu, ci în esență. Oamenii și formele umanoide nu pot trăi împreună, asta-i limpede. Lumile cu roboți au murit. Nu erau viabile.

— Iar Pământul?

— Oamenii au plecat și s-au stabilit aici, dar probabil și pe alte planete, deși conservatorii n-ar agreea o asemenea părere.

— Dar e sigur că nu toate ființele umane au părăsit Pământul. Doar n-o fi rămas pustiu.

— Probabil că nu. Nu știu.

— A rămas radioactiv? întrebă Trevize pe neașteptate.

— Radioactiv? făcu Quintesetz vădit surprins.

— Exact asta v-am întrebat.

— După câte știu eu, nu. N-am cunoștință de-așa ceva.

Trevize duse o mână la gură și se gândi o clipă, după care spuse:

— S.Q., s-a făcut târziu, iar noi probabil că v-am răpit destul timp. (Pelorat făcu un gest care arăta că avea de gând să protesteze, dar Trevize își lăsă mâna pe genunchiul lui și-l strânse ușor, așa că Pelorat înțelese și se stăpâni.)

— Mă bucur că v-am putut fi de folos, îi răspunse Quintesetz.

— Chiar ne-ați ajutat și dacă putem face ceva pentru dumneavoastră, vă rog să nu vă sfiți. Quintesetz râse cu amabilitate:

— Dacă în bunătața sa, J.P. se va abține să menționeze numele meu în legătură cu misterul nostru în vreo lucrare viitoare, mă voi considera pe deplin recompensat.

Pelorat se pomi îndatoritor:

— Vă veți bucura de toate onorurile pe care le meritați și probabil că veți fi mai apreciat dacă vi s-ar permite să efectuați o vizită pe Terminus și să rămâneți poate ca profesor invitat de universitatea noastră pe o perioadă mai îndelungată. Ne-am putea ocupa noi de asta. Poate că Sayshell nu agreează Federația, dar nu cred c-ar refuza o solicitare directă pentru a vă permite să veniți pe Terminus pentru a participa, de exemplu, la un colocvii pe o temă de istorie antică.

Quintesetz dădu să se ridice de pe scaun:

— Vreți să spuneți că puteți trage sfori pentru a aranja așa ceva?

— Nici nu mă gândisem la asta, dar J.P. are perfectă dreptate, aprobă Trevize. Dacă ne dăm silința s-ar putea aranja. Și bineînțeles, cu cât mai satisfăcuți ne vom declara noi de întâlnirea noastră, cu atât mai mult ne vom strădui.

Quintesetz rămase tăcut, apoi se încruntă:

— Ce vreți să spuneți, domnule?

— Că ar trebui să ne povestiți despre Gaia, S.Q., îl lămuri Trevize.

Instantaneu, buna dispoziție de pe chipul lui Quintesetz se stinse.

Quintesetz rămase abătut, cu privirea fixată la obiectele de pe birou. Își trecu absent mâna prin părul scurt și cârlionțat, apoi se uită la Trevize și strânse din buze, dând de înțeles că era hotărât să nu spună o vorbă.

Trevize deschise ochii mari, așteptând, și, într-un târziu, Quintesetz spuse cu o voce chinută:

— Chiar că s-a făcut târziu — s-a întunericit.

Până în momentul acela vorbise într-o Galactică impecabilă, însă acum cuvintele căpătără forme ciudate de parcă felul sayshellian de a vorbi împingea în planul doi ecuația lui clasică.

— Întunericit, S.Q.?

— E aproape noapte.

Trevize încuviință cu o ușoară înclinare a capului:

— Am pierdut noțiunea timpului. Și acum mi s-a făcut și foame. Nu vreți să luați masa de seară cu noi, S.Q.? Sunteți invitatul nostru. Am putea, eventual, să continuăm discuția noastră despre... Gaia.

Quintesetz se ridică nehotărât în picioare. Era mai înalt decât ei, dar mai în vârstă și mai corpulent, astfel că înălțimea nu crea impresia de forță. Părea mai ostenit decât îl văzuseră la sosire.

Clipi nervos și spuse:

— Am uitat ce-nseamnă ospitalitatea. Sunteți străini de această lume și nu se cade să accept invitația dumneavoastră. Veniți la mine acasă, adică în centrul universitar. Nu-i departe și, dacă doriți să ne continuăm discuția, o putem face simțindu-ne mai în largul nostru acolo decât aici. Singura mea părere de rău este (și păru puțin stânjenit) că nu vă pot oferi decât o masă modestă. Eu și soția mea suntem vegetarieni, iar dacă dumneavoastră obișnuieți să consumați carne, nu-mi rămâne decât să vă prezint scuze, dar asta e situația.

— Mie și lui J.P. chiar ne-ar prinde bine să mai uităm de obiceiurile noastre alimentare măcar o dată pe zi. Sper că farmecul conversației cu dumneavoastră va compensa din plin acest mic neajuns.

— Vă promit un meniu interesant, indiferent cum va decurge discuția, spuse Quintesetz, dacă aromele și condimentele tipice pentru Sayshell sunt pe gustul dumneavoastră. Eu și soția mea am studiat în detaliu specificul local.

— Aștept cu nerăbdare felurile exotice pe care ni le veți oferi, S.Q., spuse Trevize fără entuziasm, deși Pelorat părea puțin îngrijorat de această perspectivă.

Quintesetz îi conduse. Ieșiră din birou și merseră pe un coridor ce li se păru că nu se mai sfârșea, pe lângă grupuri de studenți și colegi care-l salutară pe S.Q., dar acesta nu-și manifestă dorința de a-i prezenta pe însoțitorii lui. Trevize își dădu seama cu neplăcere că ceilalți se holbau curioși la pieptarul și la centironul lui, care din întâmplare erau de culoare cenușie. Culoarele lipsite de strălucire în materie de îmbrăcăminte nu erau *de rigueur*[11] în centrul universitar.

În cele din urmă ieșiră din clădire și ajunseră în aer liber. Era într-adevăr întuneric și destul de rece. De-o parte și de alta a aleii luminate de lămpi discrete, se profilau siluetele cenușii ale arborilor.

Pelorat se opri deodată cu spatele la lumina ce se revărsa prin ferestrele Universității și privi spre cer.

— Minunat, spuse el. Într-o poezie a unuia dintre marii noștri poeți e un vers care vorbește de „strălucirea nestematei din 'naltul cerului Sayshell'”.

Trevize contemplă și el cerul și spuse cu voce reținută:

— S.Q., suntem de pe Terminus, și prietenul meu, cel puțin, n-a văzut cerul de pe alte planete. De pe Terminus se vede doar ceața palidă și neîntreruptă a Galaxiei și câteva stele mai rășarite. Ați avea cuvinte de laudă pentru cerul de aici dacă ați trăi pe planeta noastră.

— Îl apreciem cum se cuvine, vă asigur, îi răspunse Quintesetz cu gravitate. Nu numai că ne aflăm într-o zonă mai puțin aglomerată a Galaxiei, dar și distribuția stelelor era remarcabil de uniformă. Cred că nu veți găsi nicăieri în Galaxie stele de primă magnitudine dispuse atât de perfect. Și nici nu sunt prea multe. Am văzut cerul unor lumi situate în interiorul aglomerării globulare și acolo există prea multe stele cu strălucire puternică. Fură din profunzimea cerului nopții și micșorează considerabil din splendoarea lui.

— Sunt de acord cu dumneavoastră, îl flata Trevize.

— Mă-ntreb, reluă Quintesetz, dacă puteţi vedea pentagonul acela aproape regulat format din stele de strălucire aproximativ egală. Le numim Cele Cinci Surori. În direcţia aceea, puţin deasupra şirului de arbori. Vedeţi?

— Văd, spuse Trevize. Extraordinar.

— Într-adevăr. Se spune că simbolizează succesul în dragoste şi nu există scrisoare de dragoste care să nu se termine cu un pentagon format din puncte pentru a indica dorinţa de a face dragoste. Fiecare dintre cele cinci stele reprezintă un pas în dragoste şi avem poeme renumite care se întrec în a scrie cât mai amănunţit fiecare etapă a erotismului. Când eram tânăr, am încercat şi eu să pun în versuri acest subiect şi nici nu-mi închipuiam atunci că voi ajunge să nu mă mai intereseze Cele Cinci Surori, deşi presupun că asta ne-aşteaptă pe toţi. Vedeţi steaua mai palidă situată aproape în centrul celor Cinci Surori?

— Da.

— Se spune că aceea reprezintă dragostea neîmpărtăşită. Există şi o legendă potrivit căreia steaua a avut o strălucire la fel de puternică precum celelalte, dar s-a stins de durere, explică S.Q. şi iuţi pasul.

Trevize trebui să recunoască în sinea lui că masa se dovedise delicioasă. Se delectară cu o nefărsită varietate de arome și condimente, cu garnituri având gusturi subtile și neașteptate.

— Apropo, toate legumele astea care au o savoare deosebită fac parte din regimul alimentară al întregii Galaxii, nu-i așa?

— Da, bineînțeles.

— Presupun, totuși, că există și forme indigene de viață.

— Sigur. Planeta Sayshell avea o atmosferă bogată în oxigen când au sosit primii coloniști, deci trebuie să fi avut forme de viață. Iar noi am păstrat unele forme indigene. Avem rezervații naturale pe suprafețe mari, unde s-au păstrat atât flora cât și fauna Vechiului Sayshell.

Pelorat se întrista:

— În privință aceasta ne-ai luat-o înainte, S.Q. Pe Terminus, suprafața de uscat era redusă și, cu regret trebuie s-o spun, multă vreme nu s-a făcut nici cel mai neînsemnat efort pentru a se conserva formele de viață marină, adică cele producătoare de oxigen. Fără ele n-ar fi fost posibilă colonizarea. În prezent, Terminus are o ecologie de proveniență pur galactică.

— Pe Sayshell, spuse Quintesetz cu mândrie reținută, viața este conservată cu multă dragoste, iar aceasta constituie o tradiție durabilă.

Iar Trevize găsi acum prilejul pentru a relua subiectul:

— S.Q., la plecarea din biroul dumneavoastră, mi s-a părut că doreți să ne oferiți o cină și să ne povestiți despre Gaia.

Soția lui Quintesetz, o femeie brunetă, durdulie, prietenoasă, dar destul de reținută și care vorbea foarte puțin în timpul mesei, privi cu uimire pe cei prezenți, se ridică și plecă din cameră fără să scoată un cuvânt.

— Îmi pare rău, dar soția mea este foarte conservatoare, îi lămurii Quintesetz și o neliniștește până și cea mai nevinovată aluzie la... la lumea asta. Vă rog s-o scuzați. Dar de ce vă interesează?

— Pentru că-i importantă pentru lucrarea lui J.P.

— Dar de ce mă întrebați *pe mine*? Discutăm despre roboți, despre întemeierea Sayshellului. Ce are asta în comun cu Gaia?

— Poate că n-are, și totuși apar multe ciudățenii în legătură cu acest subiect. De ce e tulburată soția dumneavoastră când aude de Gaia? De ce vă deranjează *pe dumneavoastră*? Unii vorbesc despre ea fără să-și facă griji. Nu mai departe și astăzi ni s-a spus că Gaia este chiar Pământul și că a dispărut din hiperspațiu din pricina răutății oamenilor.

Pe chipul lui Quintesetz trecu o umbră de durere:

— Cine v-a spus neghiobia asta?

— O persoană pe care-am cunoscut-o la universitate.

— Asta-i o simplă superstiție.

— Deci nu face parte din dogma esențială a legendelor privind Zborul?

— Nu, sigur nu. E doar o născocire a oamenilor obișnuiți, lipsiți de educație.

— Sunteți sigur? Întrebă Trevize cu răceală.

Quintesetz se rezemă și privi absent la resturile din propria farfurie:

— Veniți în camera de zi. Soția mea nu va putea să strângă masa și să facă ordine dacă rămânem să discutăm aici despre problema asta.

— Sunteți sigur că-i o născocire? repetă Trevize după ce se așezară în fața unei ferestre care lăsa să se vadă splendoarea cerului.

Stinseră câteva din luminile din cameră pentru a putea contempla cerul mai în voie. Silueta întunecată a lui Quintesetz se detașa vag în semiobscuritate.

— *Dumneavoastră* nu sunteți siguri? Întrebă Quintesetz. Credeți că orice lume se poate dizolva în hiperspațiu? Trebuie să înțelegeți că oamenii obișnuiți n-au decât o idee foarte confuză despre ceea ce înseamnă hiperspațiul.

— Adevărul e că nici eu nu știu prea bine ce este hiperspațiul, îl aprobă Trevize, cu toate că am trecut prin el de sute de ori.

— Arunci să mă refer la realități. Vă asigur că Pământul, oriunde s-ar afla, nu e situat în apropierea granițelor Uniunii Sayshell și că lumea la care faceți aluzie nu e Pământul.

— S.Q., dar chiar dacă nu știți unde e Pământul, ar trebui să aveți idei unde putem găsi lumea despre care vorbim. Ea se află sigur în interiorul granițelor Uniunii Sayshell. Măcar

atăta lucru știm și noi, nu-i așa Pelorat?

Pelorat, care ascultase cu atenție, tresări când își auzi numele și zise:

— Golan, dacă despre asta-i vorba, știu unde se află.

Trevize se întoarse spre el:

— De când știi, Janov?

— Din seara asta, dragul meu. S.Q., în drum spre locuința ta ne-ai arătat Cele Cinci Surori. Ne-ai indicat o stea mai puțin luminoasă din centrul pentagonului. Bag mâna-n foc că aceea este Gaia.

Quintesetz șovăi, iar la adăpostul semiobscurității, trăsăturile chipului său nu lăsară să i se ghicească sentimentele. În cele din urmă, spuse:

— Ei bine, așa afirmă astronomii noștri, dar nu în public. În jurul acelei stele se rotește o planetă.

Trevize se uită admirativ la Pelorat, dar expresia de pe chipul profesorului era impenetrabilă. Trevize i se adresă lui Quintesetz:

— Atunci spuneți-ne ceva despre steaua aceea. Îi știți coordonatele?

— Eu? Nu, negă el aproape violent. N-am de unde să vi le dau. Le puteți obține de la Catedra de astronomie, deși îmi imaginez că nu tocmai ușor. Nu sunt permise călătoriile spre cea stea.

— De ce nu? Doar e în teritoriul dumneavoastră?!

— Din punct de vedere teritorial, da. Politic, nu.

Trevize așteptă, sperând ca S.Q. să continue. Când se lămurii că nu mai avea rost să stăruie, se ridică:

— Professore Quintesetz, nu sunt nici polițist, nici soldat, nici diplomat, nici răufăcător. N-am venit să vă smulg informații cu forța. Mă voi duce în schimb la ambasadorul nostru, deși o fac împotriva voinței mele. Sunt sigur că înțelegeți că nu vă solicit aceste informații în interes personal. Sunt în joc interesele Fundației și n-aș vrea să provoc un incident interstelar. Cred că nici Uniunea Sayshell nu dorește așa ceva.

— Și ce interese are Fundația? Întrebă Quintesetz temător.

— Nu pot discuta acest aspect cu dumneavoastră. Dacă nu vreți să vorbiți cu mine despre Gaia, atunci vom aborda problema la nivel guvernamental și în aceste condiții, situația se agravează pentru Sayshell. Sayshell și-a păstrat independența față de Federație, iar eu nu am nimic de obiectat în această privință. N-am motive să doresc răul pentru Sayshell și nu aș vrea să întreprind demersuri pe lângă ambasadorul nostru. De fapt, dacă aș recurge la soluția asta mi-aș periclita cariera, pentru că am ordine precise să obțin informațiile *fără* a transforma totul într-o problemă oficială. Prin urmare, spuneți-mi, vă rog, dacă există vreun motiv serios care vă interzice să discutați despre Gaia. Dacă veți vorbi, veți fi arestat sau pedepsit în alt mod? Vreți să-mi spuneți de-a dreptul că n-am de ales și că trebuie să mă adresez ambasadorului?

— Nu, nu, protestă slab Quintesetz, care părea total dezorientat. Nu mă pricep la probleme guvernamentale. Pur și simplu nu discutăm despre lumea aceea.

— Din superstiție?

— Ei bine, da. Din superstiție! O, Cerule, cu ce sunt eu mai breaz decât neghiobul care v-a povestit despre Gaia că se află în hiperspațiu, sau decât soția mea, care nici măcar nu rămâne în camera unde se menționează numele Gaiei și care s-ar putea să fi plecat de-acasă de teamă să nu ne lovească...

— Trăsnetul?

— Ceva din depărtări. Iar eu, până și eu șovăi când e să-i pronunț numele. Gaia! Gaia! Silabele nu dor! Și nu mi s-a întâmplat nimic. Și cu toate astea ezit. Dar credeți-mă, vă rog, atunci când vă declar pe cuvânt de onoare că nu cunosc coordonatele stelei din apropierea planetei Gaia. Aș putea încerca să le obțin pentru dumneavoastră, dacă vă va fi de folos, dar vreau să vă spun că noi nu discutăm despre lumea asta. Alungăm ideea asta din minte. Vă pot spune cele câteva lucruri pe care le știu ca adevărate, și nu simple supoziții, dar mă îndoiesc că veți afla altceva în plus de la cineva de pe lumile Uniunii. Știm că Gaia e o lume foarte veche, iar unii cred că e cea mai veche din acest sector al Galaxiei, dar nimeni nu are certitudinea. Patriotismul ne dictează să credem că Planeta Sayshell e cea mai veche; teama ne îndeamnă să credem că e Gaia. Singura cale de a pune de acord cele două păreri înseamnă să presupunem că Gaia e Pământul, întrucât se știe că pământeni au întemeiat Sayshell. Majoritatea istoricilor consideră, dar în sinea lor și în cerc restrâns, că Planeta Gaia a fost întemeiată în mod independent. Ei împărtășesc părerea că ea nu e colonia nici uneia dintre

lumile Uniunii și că Uniunea n-a fost colonizată de Gaia. N-am auzit să existe consens în ceea ce privește vârsta lor, așa că nu se știe care dintre ele a fost colonizată mai întâi.

— Până aici, ceea ce știți nu aduce nici un element nou, remarcă Trevize, întrucât fiecare dintre păreri are susținătorii proprii.

Amărât, Quintesetz încuviință din cap:

— Așa se pare. Abia târziu ne-am dat seama de existența Gaiei. La început ne-a preocupat formarea Uniunii, apoi lupta și respingerea Imperiului Galactic, iar mai târziu dorința de a ne găsi rostul ca provincie imperială și de a limita puterile Viceregilor. Abia când Imperiul a ajuns într-o stare avansată de decădere, unul dintre Viceregi, asupra căruia Imperiul exercita un control foarte slab, și-a dat seama că Gaia exista și părea să-și păstreze independența atât față de provincia Sayshell, cât și față de Imperiu. Rămăsese pur și simplu izolată și tainică, astfel că, de fapt, nu se știa cu nimic mai mult atunci decât acum. Viceregele a hotărât s-o cucerească. Nu deținem amănunte despre cele întâmplate, dar expediția lui a fost zdrobită și s-au întors doar câteva nave. Desigur, pe vremea aceea navele nu erau într-o stare perfectă și nici bine conduse. Întreaga populație de pe Sayshell a jubilat când a aflat de înfrângerea pe care-o suferise Viceregele, considerat opresor imperial, și dezastrul lui a dus aproape direct la restabilirea independenței noastre. Uniunea Sayshell a rupt orice legături cu Imperiul și sărbătorim și acum aniversarea celui eveniment de Ziua Uniunii. Aproape recunoscători, am dat pace Gaiei timp de aproape un secol, dar apoi a venit vremea când am devenit îndeajuns de puternici pentru a nutri gânduri de expansiune. De ce să nu cucerim Gaia? Sau de ce să nu întemeiem măcar o Uniune Vamală? Am trimis flota într-acolo și a fost și ea zdrobită. După aceea ne-am limitat la încercări timide de a stabili relații comerciale — încercări sortite eșecului. Gaia rămânea în izolarea ei semeață și, după câte știu, n-a făcut niciodată nici cea mai neînsemnată încercare de a se ocupa de comerț sau de a lua legătura cu vreo altă lume. Bineînțeles că nici n-a întreprins acțiuni ostile împotriva nimănui. Și apoi...

Quintesetz aprinse lumina atingând un buton aflat pe brațul fotoliului său.

Lui Trevize și lui Janov nu le scăpă expresia sardonică de pe chipul lui când reluă:

— Pentru că sunteți cetățeni ai Fundației vă amintiți probabil de Catâr.

Trevize roși ușor. În cinci secole de existență, Fundația fusese cucerită doar o dată. Ocupația durase puțin și nu frânase ascensiunea ei spre întemeierea celui de-al Doilea Imperiu, dar bineînțeles că nimeni nu ezita să aducă vorba de Catâr, singurul ei ocupant, atunci când avea resentimente față de Fundație și voia să-i rănească orgoliul. Și probabil că Quintesetz aprinsese lumina (se gândi Trevize) pentru a putea vedea sentimentul lor de stânjenală.

— Da, toți ne amintim despre Catâr, recunoscui Trevize.

— Catârul, urmă Quintesetz, a domnit o vreme într-un Imperiu care era la fel de mare ca Federația controlată acum de Fundație. Cu toate astea, nu și-a extins stăpânirea asupra noastră. Ne-a dat pace. A trecut prin Sayshell o singură dată. A semnat un tratat de neutralitate și o declarație de prietenie. Nu ne-a cerut mai mult. Eram singurii de la care n-a vrut mai mult în zilele de dinaintea bolii care l-a silit să-și aștepte sfârșitul și să pună capăt cuceririlor. Să știți că n-a fost un om lipsit de înțelepciune. N-a folosit forța în mod nesăbuit, nici sângeros n-a fost și, cât a domnit, a dovedit omenie.

— Doar c-a avut intenții de cucerire, zise Trevize sarcastic.

— Ca și Fundația, îl puse la punct Quintesetz.

Luat pe nepregătite, Trevize întrebă iritat:

— Mai puteți să ne spuneți ceva despre Gaia?

— Numai despre declarația pe care a semnat-o Catârul. Potrivit relatărilor, la întâlnirea dintre Catâr și Președintele Uniunii, Kallo, după ce și-a semnat numele cu o înfloritură. Catârul ar fi afirmat: „Din fericire pentru voi, acest document stabilește neutralitatea voastră față de Gaia. Nici măcar eu nu mă voi atinge de ea”.

Trevize clătină din cap:

— De ce-ar fi făcut-o? Sayshell abia aștepta să dobândească statut de neutralitate, iar despre Gaia se știa că nu tulburase niciodată liniștea și pacea vreunei lumi. La vremea respectivă, Catârul plănuia cucerirea întregii Galaxii, prin urmare, ce rost avea să zăbovească pentru nimicuri? Avea timp berechet să se abată și asupra Sayshellului și a Gaiei după ce-și realiza planul.

— Probabil, spuse Quintesetz, dar potrivit unui martor de atunci, o persoană demnă de încredere, Catârul a așezat stiloul pe masă și a declarat: „Nici chiar eu nu mă voi atinge de Gaia”. Vocea lui scăzuse și, într-o șoaptă pe care n-ar fi vrut s-o audă cineva, a adăugat: „din

nou”.

— Ziceți că nu era pentru urechile altora. Atunci cum de se știe asta?

— Pentru că stiloul s-a rostogolit și a căzut de pe masă și un sayshellian s-a apropiat și s-a aplecat să-l ridice, cum era normal. Urechea lui se afla lângă gura Catârului când a fost pronunțat cuvântul și el l-a auzit. N-a povestit nimănui acest incident decât după moartea Catârului.

— Și cum puteți dovedi că nu-i o simplă născocire?

— Omul acela a avut o viață fără de pată și nu s-ar fi coborât să născocească așa ceva. Relatarea lui este acceptată.

— Și ce dacă?

— Catârul n-a venit în Uniunea Sayshell decât cu acel prilej, și nici nu s-a mai apropiat vreodată de ea. Iar dacă pusese piciorul cândva pe Gaia, asta trebuie că se întâmplase înainte de apariția sa în istoria Galaxiei.

— Ei bine, și ce-i cu asta?

— Ei, bine, unde s-a născut Catârul?

— Nu cred că știe cineva asta, zise Trevize.

— În Uniunea Sayshell, mulți susțin cu tărie că s-ar fi născut pe Gaia.

— Judecând după acel cuvânt?

— Parțial adevărat. Catârul n-a putut fi înfrânt, deoarece posedea calități mentale deosebite. Nici Gaia nu poate fi înfrântă.

— Asta deocamdată. Asta nu dovedește că n-ar putea fi înfrântă.

— Nici măcar Catârul nu voia să se apropie de ea. Cercetați documentele din vremea domniei lui. Descoperiți dacă a mai fost tratată atât de blând vreo altă regiune precum Uniunea Sayshell. Și să știți că nu s-a mai întors nici unul dintre cei care-au plecat spre Gaia cu gândul pașnic de a face comerț. De ce credeți că știm atât de puține lucruri despre ea?

— Atitudinea dumneavoastră e vecină cu superstiția, spuse Trevize.

— Numiți-o cum vreți. Încă de pe vremea Catârului noi am șters Gaia din mințile noastre. Nu vrem ca ea să se gândească la noi. Ne simțim în siguranță dacă socotim că pur și simplu ea nu există. S-ar putea ca guvernul să fi inițiat și încurajat în secret legenda potrivit căreia Gaia a dispărut în hiperspațiu cu speranța că oamenii vor uita că mai există o stea cu numele acesta.

— Crezi că Gaia e o lume a Catârilor?

— Probabil. Spre binele *dumneavoastră*, vă sfătuiesc să nu vă duceți acolo. Dacă o veți face, n-o să vă mai întoarceți. Dacă Fundația va încerca să-și facă simțită prezența acolo, va dovedi mai puțină înțelepciune decât Catârul. Puteți să comunicați *asta* ambasadorului dumneavoastră.

— Dați-mi coordonatele, insistă Trevize, și voi părăsi pe dată lumea dumneavoastră. Voi ajunge pe Gaia și mă voi întoarce.

— Le voi obține, încuviință Quintesetz. Catedra de astronomie lucrează noaptea, desigur, și le voi avea chiar *acum*, dacă voi putea. Dar vreau să vă spun încă o dată să nu încercați să ajungeți pe Gaia.

— Eu vreau să fac încercarea asta, îi răspunse Trevize.

— Asta înseamnă sinucidere, spuse Quintesetz sumbru.

14. Înainte!

JANOV PELORAT privi peisajul scăldat în lumina difuză și cenușie a zorilor cu un amestec de regret și nehotărâre:

— Am stat cam puțin, Golan. Lumea asta mi s-a părut interesantă și agreabilă. Aș fi vrut s-o cunosc mai bine.

Trevize, aflat în fața computerului, ridică ochii spre el și zâmbi strâmb:

— Crezi că eu n-aș vrea să mai rămânem? Aici am luat trei mese excelente, deși atât de diferite una de alta. Și singurele femei pe care le-am văzut abia le-am privit în fugă, iar unele dintre ele arătau grozav; ei bine, exact pe gustul meu.

Pelorat strâmbă din nas:

— Of, prietene, prietene. Cu tălăngile acelea la pantofi și înveșmântate în culori stridente și neasortate și cu genele făcute-n fel și chip. Ai băgat de seamă cum își pictează pleoapele?

— Închipuie-ți că nu mi-a scăpat nici un amănunt, Janov. Te deranjează chestii de suprafață. Nu-i greu să le faci să se spele pe față și chiar să-și lepede pantofii și straiile colorate, dacă insiști puțin.

— Bine, Golan, te cred pe cuvânt, spuse Pelorat. Eu mă gândeam cum să facem ca să ne continuăm cercetările privind Pământul. Ceea ce ni s-a spus până acum nu mă satisface; toate se bat cap în cap — ba radiații, ba roboți.

— Ba moarte, aici toți spun același lucru.

— Adevărat, recunosc Pelorat cu greu, dar n-avem cum să știm cine are dreptate. Serios, când auzi tot felul de istorisiri care aruncă o pâclă din ce în ce mai groasă și înșelătoare asupra realității, *bineînțeles* că te simți îndboldit să explorezi și să descoperi ce se află dincolo de toate astea.

— Așa e, îl aprobă Golan. Pe toate stelele pitice din Galaxie, ai dreptate. Problema numărul unu este, totuși, Gaia. După ce rezolvăm asta putem să mergem pe Pământ sau să ne întoarcem pe Sayshell pentru a sta mai mult. Dar întâi și-ntâi Gaia.

Pelorat clătină aprobator din cap:

— Problema prioritară! Dacă luăm de bună povestea pe care ne-a spus-o Quintesetz, pe Gaia ne-așteaptă moartea. Să mergem acolo?

— Și eu stau la-ndoială. Ți-e frică?

Pelorat ezită, încercând să-și definească sentimentele. Apoi spuse simplu și direct:

— Da. Grozav.

Trevize se roti cu scaunul cu tot spre Pelorat și vorbi rar și apăsător:

— Janov, n-ai nici un motiv să participi la aventura asta. Doar să spui o vorbă și te debarc pe Sayshell cu bagajele personale și jumătate din credite. La întoarcere o să te iau și vom merge către Sectorul Sirius, dacă ții atât de mult, și spre Pământ sau unde mai vrei. Dacă n-o să mă mai întorc, oamenii noștri de pe Sayshell se vor îngriji ca să ajungi teafăr pe Terminus. Nu-i nici o supărare dacă rămâi aici, prietene.

Pelorat clipi mărunț din ochi și rămase tăcut câțva timp. Apoi controlându-și cu greu vocea, întrebă:

— Prietene. De când ne cunoaștem? De-o săptămână? Nu-i ciudat că refuz să părăsesc nava? *Mi-e frică*, dar vreau să rămân cu tine.

Trevize făcu un gest de nehotărâre:

— Dar de ce? Serios, nu-ți cer să mă nsoțești.

— Nu știi de ce, tocmai asta mă frământă. Poate pentru că... eu... Golan, am încredere în tine. Simt că știi întotdeauna ce vrei. Voiam să merg pe Trantor, unde probabil că nu s-ar fi întâmplat nimic. Acum m-am lămurit. *Tu* ai insistat să căutăm Gaia care sigur e un punct sensibil în Galaxie. *Tot ce se întâmplă* pare să aibă legătură cu Gaia. Și dacă ce ți-am spus nu te-a convins, te-am studiat când l-ai obligat pe Quintesetz să-ți dea informații despre Gaia. *Strășnic* l-ai mai dus de nas. Eram topit de admirație.

— Deci ai încredere-n mine.

— Da, sigur.

Mișcat, Trevize îl strânse ușor de braț pe Pelorat, păru puțin încurcat, apoi spuse:

— Janov, te rog de pe-acum să mă ierți dacă o să greșesc și dacă o să te trag după mine în cine știe ce necazuri.

— Vai, dragul meu prieten, ce tot vorbești?! Singur am luat hotărârea asta, din motive *personale*. Și te rog să plecăm deîndată. Mi-e teamă ca nu cumva să mă las cuprins de vreun

acces de lașitate de care să-mi fie rușine mai târziu.

— Cum zici tu, Janov, îi răspunse Trevize. Plecăm cât de curând posibil, numai să consult computerul. De data asta ne vom deplasa gravitic — direct spre spațiu — imediat ce mă asigur că nu există vreo navă deasupra noastră. Și pe măsură ce atmosfera se va rarefia, vom accelera. În mai puțin de-o oră vom fi în spațiu.

— Bine, răsuflă ușurat Pelorat și rupse sigiliul unui container cu cafea. Pe orificiul proaspăt deschis începu să iasă un abur aromat. Pelorat duse containerul la buze și sorbi ușor ca să nu se frigă.

Trevize zâmbi larg:

— Ce bine-ai învățat să folosești invențiile astea! Ai ajuns deja un veteran al spațiului, Janov.

Pelorat privi atent containerul de plastic și întrebă:

— Dacă acum avem nave cu câmp gravitațional propriu ce poate fi reglat după dorință, putem folosi și containere obișnuite, nu?

— Firește, dar n-o să reușești să-i faci pe oameni să renunțe la dotările tipice pentru o navă spațială. Cum să dovedească un veteran uns cu toate alifile că n-are nici în clin, nici în mănecă cu oamenii care n-au călcat în viața lor pe o navă dacă bea dintr-o cană obișnuită? Vezi inelele acelea de pe pereți și de pe tavane? Vreme de mai bine de douăzeci de mii de ani ele au reprezentat o tradiție, dar pe o navă cu acționare gravitică sunt absolut inutile. Și cu toate astea, ele există și pun la bătaie nava contra unei cești de cafea că veteranul va susține că se sufocă la pornire și se va legăna încoace și încolo, agățat de inelele acelea, de parcă s-ar afla la gravitație zero când de fapt ea este normală, adică unu.

— Glumești.

— Da, și poate exagerez puțin, dar inerția socială este prezentă peste tot, chiar și în progresul tehnologic. Ca dovadă inelele de pe pereți și containerele cu tetină.

Pelorat încuviință cu o mișcare ușoară din cap și continuă să soarbă tacticos din cafea.

— Și când plecăm? întrebă el.

Trevize îi răspunse printre hohote de râs:

— Te-am păcălit. Te-am ținut de vorbă și nici n-ai băgat de seamă că am pornit. Suntem deja la o milă deasupra planetei.

— Nu vorbești serios.

— Privește afară dacă nu crezi.

Pelorat făcu întocmai și exclamă:

— Dar n-am simțit nimic.

— Nici nu trebuia.

— Nu încalcăm legile? Nu trebuia să urmăim fasciculul radio și să ne ridicăm în spirală așa cum am făcut-o la sosire?

— Acum nu mai avem de ce, Janov. N-o să ne împiedice nimeni. Absolut nimeni.

— Dar când am coborât spuneai că...

— Atunci era altceva. Nu s-au prea bucurat să ne vadă venind, așa că vor fi în al nouălea cer de fericire că plecăm.

— De ce vorbești așa, Golan? Singura persoană care ne-a spus câte ceva despre Gaia a fost Quintesetz, iar el ne-a implorat să nu plecăm acolo.

— Nu te lăsa înșelat, Janov. A făcut-o de formă. A vrut să fie sigur că vom pleca spre Gaia. Janov, ți-ai exprimat admirația pentru felul în care l-am convins pe Quintesetz să ne dea informații. Regret, dar nu merit atâtea laude. Chiar dacă aș fi stat ca de lemn și tot mi-ar fi oferit informațiile. Și, dacă-aș fi încercat să-mi astup urechile, ar fi ținut ca să-l aud.

— Golan, de ce spui asta? E-o nebulie.

— Paranoia? Da, recunosc, spuse Trevize și se întoarse către computer și se concentra intens. Nu ne oprește nimeni. Nici o navă prin preajmă și nici semnale de avertizare.

Se roti cu scaunul și-l privi pe Pelorat:

— Spune-mi te rog, Janov, tu cum ai aflat despre Gaia? Știai despre ea încă de când ne aflam pe Terminus. Știai că-i în Sectorul Sayshell și că într-un anume fel se numea tot Pământ. De unde ai auzit asta?

Pelorat se crispă:

— Dacă-aș fi în biroul meu de pe Terminus mi-aș putea consulta dosarele. N-am luat chiar totul cu mine și sigur n-am aici fișele în care am dat peste informația asta.

— Mai gândește-te, spuse Trevize morocânos. Ține seama că înșiși sayshellienii nu vorbesc de bunăvoie despre problema asta! Șovăie atât de mult când cineva aduce vorba despre Gaia

încât e aproape sigur că, în realitate, ei încurajează superstiția care-i face pe oameni să creadă că nu există o asemenea planetă în spațiul normal. De fapt, ți-aș putea spune și altceva. Ia privește!

Trevize se întoarce către computer și-și plimbă degetele peste senzori cu ușurința și grația căpătată prin exercițiu. Când își plasă palmele la locul lor pe computer, simți plăcuta învăluire ce-l cuprindea mereu la stabilirea contactului. Avu senzația de-acum familiară că o parte din voiața lui se transmite computerului.

— Această-i harta galactică, așa cum arăta ea în memoria computerului înainte de a ajunge pe Sayshell. O să-ți expun porțiunea care reprezintă cerul nopții pe Sayshell, așa cum l-am văzut noi seara trecută.

Camera se cufundă în întuneric și pe ecran apărură o reprezentare a cerului nopții.

Pelorat nu-și putu reține o exclamație:

— La fel de frumoasă cum am văzut-o de pe Sayshell.

— Chiar mai frumoasă, zise Trevize grăbit. Nu apare nici o neclaritate datorată atmosferei, norilor sau fenomenului de absorbție de la orizont. Acum stai puțin să fac o reglare.

Imaginea se mișcă cu repeziciune dându-le amândurora impresia, nu prea plăcută, că se deplasau și ei. Instinctiv, Pelorat se apucă de brațele fotoliului ca să-și recapete echilibrul.

— Uite! făcu Trevize. Recunoști imaginea?

— Firește. Acelea sunt cele Cinci Surori — pentagonul de stele pe care ni l-a arătat Quintesetz. Sunt inconfundabile.

— Într-adevăr. Dar unde-i Gaia?

Pelorat clipi mirat. În mijlocul pentagonului nu se vedea steaua mai puțin luminoasă.

— Nu-i acolo, recunoscu el.

— Exact. Nu-i acolo. Și asta pentru că banca de date din computer nu conține coordonatele ei. Și pentru că mi se pare dincolo de orice închipuire ca datele să fi fost descompletate în sensul ăsta numai pentru noi, trag concluzia că galactografiile Fundației care au proiectat fișierele computerului — și care de altfel conțin cantități uriașe de informații — nu știu de existența Gaiei.

— Crezi că dacă am fi mers pe Trantor... îndrăzni Pelorat.

— Presupun că n-am fi aflat nimic despre Gaia. Existența ei este păstrată în cel mai adânc secret de către sayshellieni, ba mai mult, chiar de către cei de pe Gaia. Ai spus și singur acum câteva zile că nu era ieșit din comun ca unele lumi să-și păstreze în mod deliberat anonimatul pentru a scăpa de plata taxelor și de amestecul din afară.

— De obicei, atunci când cartografiile și statisticienii întâlnesc o asemenea lume, ea se află în sectoare puțin populate ale Galaxiei. Izolarea le permite să rămână ascunse. Gaia nu-i izolată.

— Adevărat. Și acesta-i un detaliu care mă face curios. Să lăsăm totuși harta pe ecran ca să ne minunăm de ignoranța galactografiilor noștri, dar vreau să te mai întreb o dată: având în vedere ignoranța dovedită de oamenii care-ar fi trebuit să știe aproape totul, cum de-ai reușit tu să afli despre Gaia?

— Golan dragă, vreme de mai bine de treizeci de ani am strâns mituri, legende și istorisiri despre Pământ. Fără să am toate fișele și dosarele cum crezi c-aș putea...?

— Putem începe de undeva, Janov. Ai întâlnit referiri la Gaia în primii cincisprezece ani de cercetare sau în ultimii cincisprezece?

— A, dacă ne referim la perioade atât de lungi, e vorba de ultimii cincisprezece ani.

— Mai fă un efort. Să presupunem că ți-aș sugera că ai aflat despre Gaia abia în ultimii ani.

Trevize privi spre Pelorat, dar dându-și seama că pe întuneric nu putea surprinde expresia de pe chipul acestuia, ridică nivelul de iluminare al camerei. Strălucirea cerului de noapte de pe ecran păli considerabil. Pelorat avea o expresie împietrită și impenetrabilă.

— Ei, bine? făcu Trevize.

— Mă gândesc, răspunse Pelorat calm. S-ar putea să ai dreptate. N-aș băga mâna-n foc, dar când i-am scris lui Jîmbor de la Universitatea Ledbet, nu am făcut nici o mențiune despre Gaia, deși ar fi trebuit, și asta s-a întâmplat în... să vedem... În 95, adică acum trei ani. Cred că ai dreptate, Golan.

— Și cum ai dat de informația asta? întrebă Trevize. Într-o comunicare științifică? Vreo carte? Vreo lucrare? Vreun cântec vechi? Cum? Hai, gândește-te!

Pelorat se așeză mai comod și încrucișă brațele la piept. Se adânci în gânduri și rămase nemișcat. Trevize aștepta în tăcere.

Într-un târziu, Pelorat spuse:

— Într-o comunicare personală. Dar n-are rost să mă-ntrebi de la cine era, dragul meu prieten. Nu-mi amintesc.

Trevize își trecu mâinile peste centiron. Și le simțea ușor transpirate și lipicioase din cauza acestui efort continuu de a afla ce-l interesa fără a-i sugera lui Pelorat ce să spună:

— De la un istoric? Un expert în mitologie? Galactograf?

— Degeaba. Nu reușesc să fac legătura între comunicare și un nume.

— Poate că nici nu există vreun nume.

— A, nu. Nu se poate.

— De ce? Ai fi aruncat la coș o comunicare nesemnată?

— Cred că nu.

— Ai primit și așa ceva?

— Când și când. În anii din urmă, devenisem binecunoscut în unele cercuri academice pentru pasiunea mea de colecționar de mituri și legende pe o anumită temă, așa că unii dintre corespondenții mei erau foarte amabili și-mi trimiteau materiale culese din surse neacademice. Uneori ele nu pot fi atribuite cuiva anume.

— Bine, dar ai primit vreodată direct informații nesemnate, trimise de cineva din afara lumii academice?

— S-a întâmplat și-așa ceva, dar foarte rar.

— Și poți fi sigur că nu e cazul informației referitoare la Gaia?

— Comunicările anonime apăreau atât de rar, încât cred că *ar trebui* să-mi amintesc dacă așa s-a întâmplat în cazul ăsta. Cu toate astea, nu pot susține cu tărie că informația nu a avut o sursă misterioasă. Atenție, însă, asta nu înseamnă că *am primit-o* de la un corespondent anonim.

— Înțeleg. Dar rămâne ca posibilitate, nu?

— Cred că da, răspunse Pelorat fără chef. Dar ce importanță are?

— Stai că n-am terminat, spuse Trevize fără drept de replică. De unde ai primit informația asta, anonimă sau nu? Din ce lume?

Pelorat ridică din umeri:

— Asta-i bună. Crede-mă că n-am nici cea mai vagă idee.

— Putea să fie din Sayshell?

— Dar ți-am spus că nu știu.

— Eu sugerez că ai primit-o *exact* de pe Sayshell.

— Poți să sugerezi ce poțestești, dar asta nu-nseamnă că-i adevărat.

— Zău? Când Quintesetz ne-a arătat steaua mai palidă din centrul celor Cinci Surori ai știut pe dată că era Gaia. Chiar tu i-ai spus asta mai târziu lui Quintesetz, identificându-l înaintea lui. Îți amintești?

— Da, sigur.

— Cum de-a fost posibil? Cum de-ai recunoscut imediat că steluța aceea era Gaia?

— Pentru că în materialul pe care l-am primit despre Gaia, ea era foarte rar numită astfel. Se foloseau eufemisme. Unul dintre ele, care se repeta de câteva ori, suna: „Frățiorul celor Cinci Surori”, iar altul era „Centrul Pentagonului”. Stelei i se spunea chiar „Pentagonul 0”. Când Quintesetz ne-a arătat cele Cinci Surori și steaua centrală, mi-am amintit instantaneu de aluziile acelea.

— Mie nu mi-ai povestit despre ele.

— Nu știam ce înseamnă și nu credeam c-ar fi atât de importante ca să le discut cu tine, care erai... și Pelorat avu o ezitare.

— Un nespecialist?

— Da.

— Sper că-ți dai seama că pentagonul celor Cinci Surori e o formă cu totul relativă?

— Ce vrei să spui?

Trevize răsă înțelegător:

— Of, neștiutor mai ești! Crezi că cerul are o formă obiectivă proprie? Că stelele sunt bătute-n cuie? Pentagonul are forma aceasta când îl privești de pe lumile sistemului planetar din care aparține, dar *numai* de aici. De pe o planetă care se rotește în jurul altei stele, cele Cinci Surori apar altfel. Pe de o parte, le vezi dintr-un alt unghi. Pe de altă parte, cele cinci stele ale pentagonului se află la distanțe diferite față de Sayshell și, văzute din alt unghi, nu poți detecta nici o relație între ele. Una sau două dintre stele s-ar putea situa într-o jumătate a cerului, restul în cealaltă jumătate. Privește aici.

Trevize făcu din nou întineric în cameră și se aplecă deasupra computerului:

— Uniunea Sayshell se compune din optzeci și șase de sisteme planetare populate. Să păstrăm pe loc Gaia sau, mai bine zis, punctul în care-ar trebui să se afle ea (și în timp ce spuse asta apără un cerc mic și roșu în centrul pentagonului format de cele Cinci Surori) și să ne mișcăm ca și când am privi la întâmplare de pe unele dintre cele optzeci și șase de lumi.

Cerul avu o mișcare de translație și Pelorat clipi neliniștit. Cerculețul roșu rămase în centrul ecranului, dar cele Cinci Surori dispărură. Stelele strălucitoare din apropiere se vedeau, dar nu în formație pentagonală. Cerul defila din nou prin fața ochilor lor într-o mișcare continuă. Cercul roșu rămânea mereu la locul lui, dar micul pentagon format din stele de aceeași — luminozitate nu mai apără. Se zări întâmplător un pentagon neregulat alcătuit din stele de strălucire diferită, însă acesta nu semăna în frumusețe cu cel pe care li-l arătasă Quintesetz.

— Te-am convins? întrebă Trevize. Te asigur că nici o altă lume în afară de Sistemul planetar Sayshell nu poate vedea Cele Cinci Surori grupate într-un pentagon perfect.

— Poate că imaginea văzută pe Sayshell a intrat în tradiția celorlalte planete. În epoca imperială existau multe proverbe dintre care unele mai dăinuie și toate provin din Trantor.

— Când Sayshell veghează atât de aprig secretul Gaiei? Și de ce ar prezenta atâta interes pentru lumile din afara Uniunii Sayshell? De ce le-ar păsa lor de „Frățiorul celor Cinci Surori” dacă pe cerul lor n-ar putea vedea așa ceva?

— Poate că ai dreptate.

— Atunci înțelegi că informația originală provine sigur chiar din Sayshell? Și nu de undeva din Uniune, ci precis din Sistemul planetar din care face parte planeta-capitală a Uniunii.

Pelorat protestă clătînând din cap:

— Ai demonstrat foarte convingător, dar nu mai țin minte amănuntul ăsta. Pur și simplu nu-mi amintesc.

— Cu toate astea, ești convins că am dreptate, nu-i așa?

— Da.

— Mai departe... Când crezi că se putea naște legenda?

— Oricând. Presupun că în Epoca Imperială. Are-n ea ceva antic.

— Te-nșeli, Janov. Cele Cinci Surori sunt destul de aproape de Planeta Sayshell, de aceea strălucesc atât de puternic. Patru dintre ele au mișcări proprii mari și nici măcar nu fac parte din aceeași familie, astfel că fiecare posedă propria direcție de deplasare. Uite ce se întâmplă dacă fac harta să defileze înapoi în timp cu viteză redusă.

Cercul roșu care marca locul Gaiei rămase din nou nemișcat, dar pentagonul se desfăcu încet când patru dintre stele alunecară fiecare într-o direcție, iar a cincea se deplasă doar puțin.

— Privește, Janov, îl invită Trevize. Ai mai zice că a fost un pentagon regulat?

— E total deformat, recunoscui Pelorat.

— Mai vezi Gaia în centru?

— Nu, e într-o parte.

— Foarte bine. Așa arătau stelele în urmă cu o sută cincizeci de ani. Acum un secol și jumătate. Materialul pe care l-ai primit în legătură cu „Centrul Pentagonului” n-are sens pentru nici un sistem, nici măcar pentru Sayshell, decât în contextul secolului pe care îl trăim. Cu siguranță că el ți-a fost trimis din Sayshell și asta relativ recent, probabil, în cursul ultimilor zece ani. Și l-ai primit, cu toate că Sayshell pare să păstreze atât de bine secretul.

Trevize aprinse lumina, opri computerul, astfel că harta dispără, apoi se întoarse spre Pelorat pe care-l fixă cu o privire întrebătoare.

— Nu mai înțeleg nimic, spuse Pelorat. Ce-nseamnă toate astea?

— Mai bine mi-ai spune tu. Ia ascultă! Nu știu cum mi-a venit ideea asta că cea de-a Doua Fundație încă ar exista. Țineam un discurs în timpul campaniei mele electorale. Am încercat să stărnesc interesul auditoriului, îndepărtându-mă de la subiect cu scopul de a mai storcea câteva voturi de la cei indeciși și am spus pe un ton dramatic: „Dacă cea de-a Doua Fundație ar mai exista...” și tot în ziua aceea m-am gândit: Dar dacă există *cu adevărat*? Am început să citesc cărți de istorie și în mai puțin de o săptămână îmi formasem o convingere. N-am găsit nici urmă de dovezi, dar dintotdeauna un simț special m-a ajutat să ajung la o concluzie corectă având la dispoziție un vâlmășag de speculații care se băteau cap în cap. De data asta, totuși...

Trevize rămase puțin pe gânduri, apoi urmă:

— Și uite ce s-a întâmplat de-atunci încocoare. Din câți prieteni aveam, l-am ales tocmai pe Compor pentru a mă destăinui, iar el m-a trădat. După aceea Primarul Branno a dat ordin să fiu arestat și trimis în exil. De ce în exil când putea să mă întemnițeze sau să încerce să mă reducă la tăcere prin amenințări? De ce mi-a dat tocmai mie o navă de ultimul tip care să-mi permită să fac o asemenea călătorie prin Galaxie? Și, colac peste pupăză, de ce a insistat să te iau pe tine la bord, sugerându-mi să te ajut să descoperi Pământul?

Dar de ce am fost eu atât de sigur că nu trebuie să mergem pe Trantor? Eram convins că tu știai mai bine de unde să începem cercetările și tu, pe nepusă masă, apari cu lumea asta misterioasă a Gaiei despre care se dovedește că ai primit informații în condiții foarte neclare. Apoi am mers pe Sayshell, prima noastră escală și, nici una nici două, ne-am întâlnit cu Compor care ne-a servit o poveste despre Pământ și despre moartea acestuia. Tot el ne-a asigurat că el se află în Sectorul Sirius și ne-a îndemnat să mergem degrabă într-acolo.

— Uite ce e, interveni Pelorat. Vrei să sugerezi că toate întâmplările astea ne obligă să ne îndreptăm spre Gaia, dar așa cum singur ai spus, Compor a-ncecat să ne convingă să mergem în altă parte.

— Ca răspuns, eu eram hotărât să continuăm ceea ce ne propusesem de la început și asta din cauză că nu am deloc încredere în omul ăsta. Nu crezi că tocmai pe asta s-a bazat el? Poate că în mod deliberat ne-a spus să mergem în altă parte, știind că n-o să facem ceea ce ne-a sfătuit el.

— Asta-i o simplă impresie, bolborosi Pelorat.

— Chiar așa? Arunci să continuăm. Am luat legătura cu Quintesetz pur și simplu pentru că era singurul disponibil...

— Nu-i adevărat, spuse Pelorat. Eu am recunoscut numele.

— Ți s-a părut cunoscut. N-ai citit nici o lucrare de-a lui demnă de a fi menționată. De ce ți suna familiar numele?... În fine, a rezultat că el citise o lucrare de-a ta și fusese copleșit... dar cât de adevărată era *afirmația asta*? Tu însuți ai recunoscut că lucrările tale nu-s chiar celebre. Pe lângă asta, tânăra care ne-a condus la el a adus vorba despre Gaia fără s-o întrebe nimeni, insistând că se află în hiperspațiu, de parcă voia să fie sigură că n-o să uităm. Când l-am întrebat pe Quintesetz despre Gaia, omul s-a comportat ca și cum n-ar fi dorit să discutăm un asemenea subiect, dar nu ne-a dat afară, cum era de așteptat, deși i-am vorbit cam nepoliticos. În schimb, ne-a dus la el acasă și, pe drum, s-a deranjat să ne arate cele Cinci Surori. Ba chiar a insistat asupra stelei mai slab luminoase din centru. De ce? Nu reprezintă toate astea o extraordinară înălțuire de coincidențe?

— Dacă le prezinți așa... îndrăzni Pelorat.

— Oricum le-aș prezenta, totuna e. Nu cred într-un asemenea lanț de coincidențe.

— Atunci cum interpretezi toate astea? Că suntem manevrați să plecăm spre Gaia?

— Da.

— De către cine?

— Nu-ncapă nici o îndoială că suntem manipulați, întări Trevize. Cine poate să influențeze gândurile, să te-mpingă ușurel într-o direcție sau alta, și să îndrepte evenimentele într-un sens sau altul?

— Vrei să spui că... te referi la a Doua Fundație?

— Ei, ce ni s-a spus despre Gaia? Că-i de neatins. Că flotele ce pornesc împotriva-i sunt spulberate. Că oamenii care-ajung acolo nu se mai întorc. Nici măcar Catărul n-a îndrăznit s-o atace, iar Catărul probabil că s-a născut acolo. Totul pare să ne-arate că Gaia *este* a Doua Fundație și mi-am pus în minte să aflu dacă-i adevărat.

Pelorat clătină sceptic din cap:

— Dar după unii istorici, a Doua Fundație a oprit ascensiunea Catărului. Cum putea să fie unul dintre membrii ei?

Încruntându-se, Trevize rămase cu privirea pierdută în gol, încercând să se lămurească:

— Să ne mai gândim. A Doua Fundație întotdeauna a considerat că-i important ca Galaxia să știe cât mai puțin despre ea, dorind chiar ca propria-i existență să rămână necunoscută. Măcar de asta suntem siguri. Vreme de o sută douăzeci de ani *s-a apreciat* că a Doua Fundație dispăruse și asta le-a convenit de minune membrilor săi. Totuși, atunci când am început să bănuiesc că ea există *cu adevărat*, nu s-a întreprins nici o acțiune. Compor știa. A Doua Fundație l-ar fi putut folosi ca să mă determine ca, într-un fel sau altul, să-mi țin gura, chiar ucigându-mă. Dar n-au făcut nimic.

— Au contribuit la arestarea ta, interveni Pelorat, dacă ții neapărat să pui ceva în seama celei de-a Doua Fundații. După cum mi-ai spus, prin acțiunea asta, poporul de pe Terminus nu

și-a aflat părerea. Cei de pe a Doua Fundație și-au atins scopul fără violență și, din punctul ăsta de vedere, s-ar părea că sunt urmașii direcți ai lui Salvor Hardin, care obișnuia să spună: „Violența este ultimul refugiu al incompetenților”.

— Dar păstrând secretul față de populația de pe Terminus n-au obținut mai nimic. Primarul Branno îmi știe părerea și, în cel mai rău caz se-ntreabă dacă nu cumva am dreptate. Așa că acum, precum vezi, e prea târziu ca să ne mai facă vreun rău. Pe de o parte, dacă ar fi încercat să mă lichideze s-ar fi dat de gol. Pe de alta, dacă m-ar fi lăsat în pace, tot s-ar fi dat în vileag, pentru că ar fi trebuit să controleze tot Terminusul și să facă pe toată lumea să creadă că sunt excentric sau de-a dreptul nebun. Distrugerea carierei mele politice m-ar fi redus la tăcere de îndată ce-aș fi înțeles ce însemna să-mi trâmbeiez părerea peste tot. Iar acum e prea târziu ca să mai întreprindă ceva. Primarul Branno și-a dat seama că-i ceva necurat la mijloc și l-a trimis pe Compor să mă urmărească dar, neavând încredere nici în el, s-a dovedit cea mai șireată dintre toți, fiindcă a instalat un hiperreleu pe nava lui.

În concluzie, ea știa că ne aflăm pe Sayshell. Așa că noaptea trecută, în timp ce tu dormeai, eu am pus computerul să transmită un mesaj direct către computerul ambasadorului Fundației, explicându-i că noi plecăm spre Gaia. M-am deranjat până-ntr-atât încât i-am comunicat și coordonatele. Sunt sigur că Branno va cere o investigație dacă ni se va întâmpla ceva rău, iar cea de-a Doua Fundație nu dorește să atragă atenția asupra ei.

— Dacă ar fi atât de puternici și-ar mai face griji că atrag atenția Fundației asupra lor?

— Da, spuse Trevize apăsător. Stau ascunși pentru că-și simt slăbiciunea și pentru că Fundația a progresat din punct de vedere tehnologic mai mult decât ar fi putut anticipa Seldon însuși. Modul discret, chiar perfid, în care încearcă să ne determine să mergem pe lumea lor pare să demonstreze dorința lor nestăpânită de a nu întreprinde nimic prin care să atragă atenția. Și dacă așa stau lucrurile, înseamnă că deja au pierdut, cel puțin parțial, bătălia, pentru că s-au deconspirat și mă îndoiesc că mai pot face ceva pentru a îndrepta situația.

— Dar de ce ar proceda astfel? Întrebă Pelorat. Dacă analiza ta este corectă, de ce ar risca încercând să ne atragă? Ce vor de la noi?

Trevize îl fulgeră cu privirea pe Pelorat și se îmbujoră:

— Janov. Am un presentiment. Natura m-a înzestrat cu darul de a ajunge la concluzii corecte chiar când nu mi se oferă multe detalii. Simt cum crește în mine un fel de *certitudine* care-mi spune când am dreptate și asta-i ceea ce mi se-ntâmplă acum. Ei vor ceva ce se află în posesia mea — și-l vor cu atâta ardoare, încât sunt gata să-și primejduiască propria existență. Nu știu despre ce este vorba, dar trebuie să aflu, pentru că dacă lucrurile stau așa și prezintă importanță, atunci vreau să folosesc atuul ăsta pentru a obține ceea ce simt *eu* că merită. (Ridică ușor din umeri.) Prietene, acum când te-ai convins cât de nesăbuit sunt, mai vrei să mergi cu mine?

— Ți-am spus că am încredere în tine. Nu mi-am schimbat părerea, îi răspunse Pelorat.

Complet ușurat, Trevize izbucni într-un râs eliberator:

— Minunat! Și asta pentru că simt că și tu ești, din motive care-mi scapă, de neînlocuit în toată încurcătura asta. Janov, în concluzie vom porni spre Gaia, cu viteză maximă. Înainte!

Primarul Harla Branno arăta cu mult peste vârsta ei reală. Nu părea întotdeauna atât de bătrână ca acum. O frământau atâtea gânduri încât uitase cu totul să se privească în oglindă, iar acum, în drum spre sala hărților, își zărise întâmplător chipul reflectat de o fereastră. Abia așa înțelise pe deplin cât de răvășită îi era înfățișarea.

Ofță. Se simțea sleită de puteri. Deținea funcția de Primar de cinci ani și vreme de doisprezece ani înainte de asta fusese adevăratul creier care condusesese Fundația din umbra liderilor oficiali. Totul se petrecuse într-o atmosferă calmă, presărată de succese, dar ea avea un sentiment de sfârșeală. Se întreabă cum ar fi fost viața ei dacă ar fi avut parte doar de încordare, eșecuri și dezastre.

Din punct de vedere personal nu-i mersese chiar rău, hotărî ea. Puțină acțiune ar mai fi înviorat-o. Sentimentul acut că nu putea întreprinde nimic și că trebuia să aștepte o obosea cel mai mult.

De asemenea, o rodea ideea că Planul Seldon funcționa perfect și că de aceasta se ocupa a Doua Fundație. Deși deținea cu autoritate frâiele puterii pe Fundație (de fapt *Prima* Fundație, dar nimeni nu mai făcea efortul de a adăuga adjectivul acesta) ea era doar purtată de val.

Istoria nu va consemna prea multe despre ea. Se afla în cabina de comandă a unei nave spațiale care era manevrată din exterior.

Până și Indbur al III-lea, care administrase Fundația până la catastrofa ei capitulare în fața Catărului, făcuse *ceva*. El măcar se prăbușise.

Dar Primarul Branno n-avea nici o șansă să întreprindă ceva care să intre în istorie dacă Golan Trevize, acest Consilier nesocotit, acest paratrăsnet, nu-și va duce misiunea la bun sfârșit.

Încă adâncită în gânduri sumbre, privi harta care nu era o structură oferită de un computer modern, ci o aglomerare de lumini care înfățișau o imagine holografică a Galaxiei. Deși nu putea fi făcută să se miște, să se rotească, să se dilate sau să se contracteze, privitorul avea posibilitatea să se deplaseze în jurul ei pentru a o cerceta din orice unghi.

O mare secțiune a Galaxiei, probabil o treime (cu excepția miezului, care era „tărâmul nimănui”) se lumină în roșu când atinse un contact. Aceasta era Federația Fundației, adică cele peste șapte milioane de lumi locuite aflate sub conducerea ei și a Consiliului — cele șapte milioane de lumi cu drept de vot și reprezentate în Parlamentul Lumilor, care dezbătea probleme de importanță minoră, apoi vota și niciodată, nici măcar întâmplător, nu se ocupa de lucruri capitale.

Mai apăsă un contact și, ici și colo, marginile Federației căpătară o culoare roz deschis. Sferele de influență! Acestea nu erau teritorii ale Fundației, ci regiuni care, deși independente cu numele, n-ar fi îndrăznit să se opună vreunei acțiuni a Fundației.

Branno considera că nici nu se punea problema ca vreo forță din Galaxie — fie chiar a Doua Fundație, să se împotrivescă Fundației, fiind sigură că dacă dorea, Fundația putea să-și mobilizeze întreaga flotă compusă din nave ultramoderne și să întemeieze al Doilea Imperiu.

Trecuseră însă două cinci secole de la conceperea Planului care stabilise că vor fi necesare zece secole până la constituirea celui de-al Doilea Imperiu și a Doua Fundație se îngrijea de respectarea Planului. Primarul clătină cu tristețe din cap. Dacă Fundația ar încerca vreo acțiune, ea ar fi sortită eșecului. Cu toate navele ei irezistibile, orice acțiune ar da greș.

Asta dacă Trevize, paratrăsnetul Fundației, nu atrăgea asupra sa fulgerul celei de-a Doua Fundații și astfel să se poată ajunge la sursa lui.

Își roti privirea. Unde era Kodell? Nu alesese bine momentul pentru a întârzia.

Kodell intra cu pași vioi, zâmbitor, de parcă i-ar fi auzit gândul. Cu mustața lui sură și cu tenul bronzat arăta ca un bunicuț. Un bunicuț sfâtos, care nu părea bătrân. La urma urmei, era cu zece ani mai tânăr decât Branno.

Cum de nu se zăreau pe fața lui urmele încordării? Cei cincisprezece ani ca Director al Siguranței nu lăsaseră urme de neșters pe chipul lui?

Kodell își aplecă capul ușor în față în semn de salut obligatoriu înainte de a începe discuția cu Primarul. Acest ceremonial era o tradiție ce dăinuia de pe vremea nefericită a Indburilor. Aproape toate se schimbaseră, însă eticheta rămăsese aceeași.

— Regret întârzierea, Primare, dar ecurile arestării lui Trevize au început să-și croiască loc prin mințile anesteziate ale Consilierilor.

— Da? făcu Primarul cu nepăsare. Anticipezi cumva o revoluție de palat?

— Nici vorbă de-așa ceva. Controlăm situația. Dar va ieși cu tărăboi.

— Lasă-i să facă tărăboi. Așa se vor simți mai bine, iar eu... eu o să stau deoparte. Presupun că opinia publică va fi, în general, de partea mea.

— Cred că da. Mai ales pe Terminus. Nu cred că celor din afara Terminului le pasă ce i se întâmplă unui Consilier care a luat-o puțin razna.

— Mie-mi pasă.

— Aha. Vești noi?

— Liono, spuse Primarul. Spune-mi tot ce știi despre Sayshell.

— Nu-s carte ambulantă de istorie, îi răspunse Liono Kodell zâmbind.

— Nu vreau istorie. Adevărul. De ce este Sayshell independent? Uite-aici. (Arată spre porțiunea roșie de pe harta holografică și undeva, în interiorul spiralelor, se vedea o zonă albă. Înconjurată din toate părțile, aproape înghițită, și cu toate astea, reprezentată prin alb.) Harta nici n-arată măcar roșul care semnifică un aliat loial.

Kodell ridică neputincios din umeri:

— Alina nu ne e aliat și problema loialității nu se pune, însă nu ne-a creat niciodată probleme. Are o poziție de neutralitate.

— În regulă. Atunci privește aici. (Și Branno atinge un buton. Culoarea roșie cuprinse și alte regiuni, acoperind practic jumătate din Galaxie.) Acesta era teritoriul cucerit de Catâr la vremea morții lui. Dacă te uiți mai atent, vei vedea Uniunea Sayshell. Complet înconjurată. E singura enclavă pe care Catârul a lăsat-o liberă.

— Era neutră și pe vremea aceea.

— Catârul nu prea respecta neutralitatea.

— Se pare că a făcut-o în cazul de față.

— *Se pare*. Dar ce reprezintă Sayshell?

— Nimic! spuse Kodell. Crede-mă, Primare, va fi a noastră când vom dori.

— Sigur? Și totuși nu-i a noastră.

— Nici nu simțim nevoia ei.

Branno se așează greoi pe un scaun și, trecându-și mâna peste butoane, stinse reprezentarea Galaxiei.

— Cred că acum vrem să fie a noastră.

— N-am înțeles.

— Liono, l-am trimis pe Consilierul acela neghiob pe post de paratrăsnet. Am simțit că a Doua Fundație îl va considera un pericol mai mare decât e de fapt și va ignora Fundația o vreme. Socoteam că trăsnetul îl va lovi pe el și astfel vom vedea de unde pleacă).

— Da, Primare!

— Intenția mea era ca el să meargă pe Trantor să cotrobăiască prin ceea ce a mai rămas întreg din Bibliotecă și să caute dovezi despre existența Pământului. Dacă-ți amintești, unii mistici susțin că asta-i lumea pe care-și are originea umanitatea, ca și cum, dacă ar fi adevărat, ar mai prezenta vrea importanță. Nu se poate ca cea de-a Doua Fundație să nu-și fi dat seama ce caută el în realitate și sigur îl urmărește.

— Dar nu s-a dus pe Trantor.

— Nu. Cu totul surprinzător, a ajuns pe Sayshell. De ce?

— Nu știu. Dar te rog să-l ierți pe copoiul bătrân a cărui îndatorire este să pună totul la îndoială și spune-mi cum de-ai aflat că el și Pelorat au ajuns pe Sayshell. Știu că-ți raportează Compor orice mișcare a lui Trevize, dar cât de mult ne putem încrede în Compor?

— Hiperreleul ne confirmă că nava lui Compor a coborât pe Planeta Sayshell.

— Neîndoielnic, dar ești sigură că Trevize și Pelorat se află tot acolo? Poate că Munn Compor s-a dus pe Sayshell mânat de interese personale și nu știe sau nici nu-i pasă unde-s ceilalți.

— Dacă vrei să știi, ambasadorul nostru de pe Sayshell ne-a informat despre sosirea navei

pe care se aflau Trevize și Pelorat. Nu pot crede că nava a ajuns acolo fără ei. În plus, Compor raportează că a discutat cu ei și, dacă punem la îndoială afirmația lui, am primit alte rapoarte care semnalează prezența lor la Universitatea Sayshell, unde s-au consultat cu un istoric neînsemnat.

— La mine n-a ajuns nici una din informațiile astea, spuse Kodell calm.

Branno pufni ușor:

— Nu-i cazul să te simți ofensat. Mă ocup personal de problema asta, iar acum ești în posesia acestor informații fără întârziere prea mare. Ultimele vești le-am primit de la ambasador. Paratrăsnetul nostru își continuă drumul. A stat pe Sayshell două zile, apoi a plecat. Se îndreaptă spre alt sistem planetar, situat la aproximativ zece parseci depărtare. A dat numele și coordonatele galactice ale destinației lui, iar ambasadorul ni le-a transmis cu promptitudine.

— Avem raportul de la Compor care să confirme aceste informații?

— Compor a raportat înaintea ambasadorului că Trevize și Pelorat au plecat de pe Sayshell. Compor nu a descoperit încă destinația lui Trevize. E de presupus că-l va urmări.

— Ne scapă motivele acestei plecări, spuse Kodell. (Își vârî o pastilă în gură și, gânditor, începu s-o sugă.)

— Ce-a căutat Trevize pe Sayshell? De ce-a plecat de-acolo?

— Întrebarea care mă frământă cel mai mult este: Unde? Unde a plecat?

— Primare, ai afirmat că a comunicat ambasadorul numele și coordonatele destinației. Vrei să zici că l-a mințit pe ambasador? Sau că ambasadorul ne minte?

— Chiar dacă am presupune ca toată lumea spune adevărul și nimeni n-a înțeles greșit, a apărut un nume care mă interesează. Trevize l-a anunțat pe ambasador că pleacă spre Gaia. Asta se scrie G-A-I-A. Trevize l-a scris cu mare grijă.

— Gaia? se miră Kodell. N-am auzit de ea.

— Serios? Nu mă mir deloc, spuse Branno și arătă spre locul în care până nu demult se aflase harta. Pot localiza într-o clipă orice stea în jurul căreia se rotește o lume locuită, precum și multe stele importante cu sisteme nepopulate. Dacă manevrez comenzile cum se cuvine, pot evidenția peste treizeci de milioane de stele: una câte una, în pereche sau în aglomerări. Există posibilitatea de a le face să apară în cinci culori diferite, câte una sau toateodată. Dar pe harta asta nu pot localiza Gaia. Potrivit acestei hărți, Gaia nu există.

— Pentru fiecare stea prezentată, există alte zece mii pe care harta nu le arată, o lămură Kodell.

— De acord, dar stelele pe care nu le arată nu au planete locuite și de ce-ar dori Trevize să ajungă pe o planetă nelocuită?

— Ai încercat prin Computerul Central? Are listate toate cele trei sute de miliarde de stele galactice.

— Așa mi s-a spus și mie, dar crezi că le are? Amândoi știm foarte bine că sunt sute de planete nelocuite care-au scăpat inventarierii pe toate hărțile noastre, începând cu cea de-aici și terminând cu cea din Computerul Central. Gaia e neîndoielnic una dintre acestea.

Vocea lui Kodell rămase calmă, chiar consolatoare:

— Primare, probabil că n-ai de ce să te neliniștești. Presupun că Trevize a pornit în căutarea zilei de ieri sau ne minte și că, de fapt, nici nu există vreo stea cu numele de Gaia, sau cu coordonatele pe care ni le-a transmis. Încearcă să ne pună pe o pistă greșită, mai ales că s-a întâlnit cu Compor și și-a dat seama că l-am pus sub urmărire.

— Cum să ne pună pe-o pistă greșită? Compor tot îl va urmări. Nu, Liono, mă gândesc la altceva, care poate da naștere unor necazuri de neînchipuit. Ascultă... (Făcu o pauză, apoi continuă:) Camera aceasta este ecranată, Liono. Te rog să înțelegi asta. Nimeni nu poate trage cu urechea, așa că spune tot ce-ai de spus. Voi vorbi și eu fără ocolișuri. Dacă acceptăm informația, această planetă numită Gaia este situată la zece parseci distanță de Planeta Sayshell și, prin urmare, face parte din Uniunea Sayshell. Uniunea este o porțiune explorată a Galaxiei. Toate sistemele ei stelare, locuite sau nu, se regăsesc în documente, iar cele locuite sunt cunoscute în detaliu, în afară de Gaia. Nimeni n-a auzit de ea, pentru că nu apare pe nici o hartă. Adaugă la asta faptul că Uniunea Sayshell își menține un ciudat statut de independență față de Federația Fundației și că s-a bucurat de același privilegiu și față de fostul regat al Catărului. E independentă încă de la prăbușirea Imperiului Galactic.

— Și ce-nseamnă asta? întrebă Kodell prudent.

— Cele două aspecte pe care le-am enumerat sunt sigur legate unul de altul. Sayshell încorporează un sistem planetar total necunoscut și nu poate fi atins. Între ele există o

legătură. E clar că Gaia se apără singură. Are grijă ca nimeni să nu știe de existența ei. În afară de vecinii din imediata apropiere pe care-i protejează, astfel încât ei să nu poată fi cucerți de puteri din afară.

— Primare, vrei să insinuezi că Gaia este bârlogul celei de-a Doua Fundații?

— Insinuez că s-ar cuveni să investigăm Gaia.

— Îmi dai voie să mă refer la un amănunt ciudat care cu greu ar putea fi explicat prin această teorie?

— Te rog.

— Dacă Gaia este, de fapt, a Doua Fundație și dacă vreme de-atâtea secole s-a apărât împotriva intrușilor protejând Uniunea Sayshell care-a devenit un scut și o pavăză pentru ea, și dacă a împiedicat până și răspândirea vestilor despre propria existență, de ce s-a ridicat dintr-o dată valul acesta care-o învăluia în mister? Trevize și Pelorat au plecat de pe Terminus și, cu toate că i-ai îndemnat să se ducă spre Trantor, s-au îndreptat imediat spre Sayshell, iar acum spre Gaia. Pe lângă asta, acum poți să te gândești la Gaia și să apreciezi situația. De ce nu te împiedică nimeni să faci asta?

Primarul Branno lăsa capul în jos și rămase tăcută mult timp. Într-un târziu, spuse:

— Nu-mi dau seama cum, dar Consilierul Trevize a răscolit totul. A întreprins sau întreprinde ceva care va pune în pericol Planul Seldon.

— Imposibil, Primare.

— Cred că poți găsi lipsuri oriunde. Nici măcar Hari Seldon n-a fost perfect. Planul are undeva o fisură și Trevize a descoperit-o din întâmplare, și nici măcar nu știe asta. Trebuie să aflăm ce se întâmplă. De aceea ne vom deplasa la fața locului.

De data aceasta Kodell luă o înfățișare serioasă și gravă:

— Nu lua hotărâri de una singură. Nu trebuie să facem vreo mișcare fără a o justifica perfect.

— Mă crezi nebună, Liono? N-am de gând să declanșez un război. Nu voi trimite o forță expediționară care să ocupe Gaia. Vreau numai să mă aflu la fața locului sau în apropiere. Înțelegi? Liono, mi-e lehamite să discut cu cei de la Ministerul Apărării, pe care-i consider total anchilozăți și ridicoli după o sută douăzeci de ani de pace, dar cred că pe tine nu te deranjează prea tare asta. Te rog să afli doar câte nave de luptă se află în apropiere de Sayshell. A, și dacă putem să facem ca manevrele lor să nu arate a mobilizare, ci să pară absolut normale.

— La aceste vremi de pace sigur nu sunt multe nave în zonă, dar o să mă interesez.

— Ar fi suficiente chiar două sau trei nave, mai ales dacă una e din clasa Supernova.

— Ce dorești să faci cu ele?

— Aș vrea ca ele să se apropie cât pot de mult de Sayshell, bineînțeles, fără să provoace vreun incident și le-aș mai vrea aproape una de alta pentru a-și oferi sprijin reciproc.

— Și ce rost au manevrele astea?

— Flexibilitate, adică să poată ataca și lovi oricând în caz de nevoie.

— Să lovească a Doua Fundație? Dacă Gaia a reușit să rămână izolată și neatinsă pe vremea Catărului, sigur va rezista și acum în fața câtorva nave.

Cu ochii dintr-o dată foarte vii, în care păreau că se reflectă străfulgerări de bățalii cosmice, Branno spuse:

— Prietene, ți-am spus că nimeni și nimic nu-i infailibil. Nici măcar Hari Seldon. Când a perfecționat Planul nu putea să nu rămână un om al timpului său. A fost matematician pe vremea prăbușirii Imperiului, când tehnologia trăgea să moară. Prin urmare, nu putea atribui un rol foarte însemnat progresului tehnologic. Gravitația, de exemplu, reprezintă o direcție cu totul nouă pe care a luat-o progresul și el n-ar fi putut să anticipeze așa ceva. Și mai sunt și altele.

— Poate că și Gaia a progresat.

— În starea ei de izolare? Să fim serioși. În cadrul Federației Fundației există zece cvadrilioane de ființe umane, dar puține dintre ele se pot considera creatoare de progres tehnologic. O lume singură, izolată, nu poate realiza lucruri mari. Navele noastre vor avansa, iar eu voi fi cu ele.

— Poftim? Primare, ce vrea să-nsemne asta?

— O să merg eu însămi cu navele care se vor grupa la granița cu Sayshell. Vreau să controlez situația.

Kodell rămase o clipă cu gura căscată. Înghiți cu greu și icni încercând să-și revină din surpriză:

— Primare, nu... nu-i o hotărâre înțeleaptă.

Nimănui în afară de Kodell nu i-ar fi scăpat o remarcă atât de tăioasă.

— Înțeleaptă ori nu, se enervă Branno, așa o să fac. M-am săturat de Terminus și de neîncetatele bătălii politice, de luptele intestinale, de alianțele care se fac și se desfac mereu, de trădări și de vicleșuguri. Am trăit șaptesprezece ani în mijlocul lor și acum vreau să mai fac și altceva — *orice* altceva. Acolo, departe, și spunând aceasta flutură mâna spre cer, se poate schimba întreaga istorie a Galaxiei și vreau să joc și eu un rol important.

— Primare, dar nu te pricepi defel la astfel de lucruri.

— Dar cine se pricepe? (Se ridică greoaie de pe scaun.) După ce-mi vei aduce informațiile despre nave și de îndată ce punem la punct mersul înainte al neroadelor afaceri interne, voi pleca. Și încă ceva, Liono. Să nu cumva să-ncerci vreo manevră ca să mă-mpiedici să-mi duc hotărârea până la capăt, pentru că fac uitată prietenia care ne leagă și te distrug. Încă mai pot face *atâta lucru*.

Kodell dădu din cap aprobator:

— Știu că poți, Primare, dar înainte de a lua hotărârea asta, îndrăznesc să te rog să te mai gândești la forța Planului Seldon. Ceea ce vrei să faci poate însemna sinucidere.

— Nu-mi fac eu griji din pricina asta, Liono. Planul a greșit în ceea ce-l privea pe Catâr, pe care nu l-a putut anticipa, și un asemenea prim eșec nu-l exclude pe al doilea.

— Bine-atunci, oftă Kodell, dacă ești chiar atât de pornită, îți voi oferi loialitatea și tot sprijinul meu.

— Foarte frumos. Aș dori însă ca această ultimă remarcă să vină din adâncul inimii tale, altfel... Și dacă o să ții minte vorbele astea, pot pleca liniștită spre Gaia. Înainte!

15. Gaia—S

SURA NOVI pași în camera de comandă a navei mici și destul de demodată pe care Stor Gendibal o conducea străbătând parsec după parsec, efectuând din când în când câte un Salt.

Novi ieșise de curând din camera de baie, unde uleiurile aromate, aerul fierbinte și apa, deși drămuțată cu zgârcenie, îi împropătaseră trupul. Era înfășurată într-un halat pe care și-l ținea strâns cu o pudicitate exagerată. Părul îi era uscat, însă nepieptănat. Cu o voce scăzută zise:

— Stăpâne?

Gendibal ridică ochii de pe harta afișată de computer:

— Da, Novi?

— Eu a fi încărcată de tristețe... (Se opri și apoi spuse rar:) Iartă-mă că te deranjez, Stăpâne (apoi alunecă din nou în dialectul hamish), dar eu a fi pierdut hainele.

— Îmbrăcămintea? (Gendibal o privi o clipă neînțelegând despre ce era vorba, apoi avu muștrări de conștiință și se ridică în picioare).

— Novi, mi-a ieșit din minte. Trebuiau spălate și le-am pus în mașina de curățat. Sunt acolo, curate, uscate, împăturate și te așteaptă. Trebuia să le scot și să le las la vedere. Am uitat cu totul de ele.

— N-am vrut să... să te supăr.

— N-ai supărat pe nimeni, îi răspunse Gendibal ușor amuzat. Uite, când terminăm, mă voi îngriji să ai multe haine — toate noi și în pas cu moda. Am plecat în mare grabă și nu m-am gândit să mai iau și alte veșminte, dar nu-i nimic, Novi. Suntem numai noi doi și vom mai rămâne o vreme împreună în spațiul ăsta strâmt. Nu-i nevoie să fii... să fii atât de preocupată de treaba asta... Făcu un gest imprecis cu mâna dar observă brusc privirea ei îngrozită și se gândi: La urma urmei e o fată de la țară cu obiceiuri adânc înrădăcinate; probabil că-i obișnuită să audă tot felul de vorbe — dar să fie îmbrăcată.

Apoi se rușină de cele gândite și se bucură că ea nu era încă „învățat” ca să-i poată descifra gândurile.

— Să ți le-aduc?

— O, nu, Stăpâne. Asta n-a fi treaba pentru tine. Știu unde să le găsesc.

Mai târziu o văzu îmbrăcată și cu părul pieptănat. Avea un aer de sfiiciune și modestie.

— Mi-e rușine, Stăpâne, că m-am purtat necuviincios. Trebuia să le caut singură.

— Lasă asta, încercă Gendibal să facă uitată întâmplarea. Faci progrese la limba galactică, Novi. Prinzi foarte repede limbajul învățaților.

Novi nu-și putu reține un zâmbet. N-avea dinții perfect regulați însă acest mic defect nu răpnea din drăgălășenia și iluminarea chipului atunci când se auzea lăudată, socoti Gendibal. Își zise că asta se datora faptului că îi plăcea să fie încurajată și apreciată.

— Hamishii se vor distra pe socoteala mea când o să mă-ntorc acasă, spuse ea. Or să spună că eu a fi... sunt cioplitoare de cuvinte. Așa le zic ei celor care vorbesc ciudat. Nu le prea place.

— Novi, mă-ndoiesc că te vei întoarce printre hamishi. Sunt sigur că îți vei găsi locul în complex — între învățați, vreau să spun, după ce isprăvim.

— Aș vrea să se-ntâmple asta, Stăpâne...

— Cred că nu te superi dacă te rog să mi te adresezi cu „Orator Gendibal”: sau simplu... A, nu îndrăznești, făcu el, ca răspuns la atitudinea ei de protest. Bine, cum vei.

— Nu se cade, Stăpâne. Dar aș vrea să te-ntreb când voiți termina.

Gendibal clătină din cap:

— Cine știe? Acum, de exemplu, trebuie să ajung undeva cât de repede se poate. Nava asta, care e foarte, bună pentru clasa ei, n-are viteză prea mare și acest „cât de repede se poate” nu-i atât cât aș vrea eu. Vezi tu (și făcu un gest către computer și către hărțile risipite pe masă), trebuie să calculez rute pentru a traversa spații uriașe, dar computerul are puteri limitate și nici eu nu mă pricep perfect să fac calcule.

— Trebuie s-ajungi acolo repede pentru că suntem în pericol?

— Ce te face să crezi că suntem în pericol?

— Pentru că te privesc uneori când cred că nu mă bagi în seamă și chipul tău pare... nu știu cum să spun. Nu temător, sau înspăimântat, dar nici așteptându-te la lucruri bune.

— Preocupat, o ajută Gendibal.

— Pari... îngrijorat. Asta e cuvântul?

— Depinde. Ce înțelegi prin îngrijorare, Novi?

— Arăți de parcă ți-ai spune mereu: „Care este următorul pas în problema asta complicată?”

Gendibal rămase înmărmurit:

— Asta înseamnă „îngrijorat”, dar poți să citești *asta* pe fața mea, Novi. La Palatul învățaților am mare grijă să nu le ofer celorlalți prilejul de a-mi citi pe chip sentimentele, dar cred că acum, de când sunt singur — cu tine vreau să spun — pot să mă relaxez și să mă port normal. Îmi pare rău dacă asta te-a făcut să suferi în vreun fel. O să încerc să mă controlez mai bine dacă ești atât de simțitoare. Din când în când trebuie să-mi reamintesc că și nementaliștii pot să ghicească sentimentele.

Novi părea nelămurită:

— Stăpâne, nu înțeleg...

— Vorbeam mai mult pentru mine. Nu te-ngrijora. Vezi, iar cuvântul ăsta.

— Dar suntem în pericol?

— Nu tocmai, Novi. Nu știu ce-o să aflu când voi ajunge pe Sayshell — într-acolo mergem noi acum. S-ar putea să mă confrunt cu o situație extrem de dificilă.

— Și asta nu înseamnă primejdie?

— Nu, căci voi putea găsi o soluție.

— Și cum știi asta de pe-acum?

— Nu uita că-s învățat. Cel mai bun dintre ei. Nu există vreo situație căreia să nu-i găsesc rezolvarea.

— Stăpâne, și trăsăturile ei trădă o adâncă tulburare, nu vreau să te simți jignit, adică să te supăr și să te enervez. Te-am văzut dând piept cu bruta aceea de Rufirant și erai și-atunci în primejdie, iar el nu era decât un biet fermier hamish. Acum n-am habar ce te-așteaptă și... și nici tu nu știi.

Gendibal se simți îndurerat:

— Ți-e teamă, Novi?

— Nu pentru mine, Stăpâne. Mi-e teamă... am temeri... pentru tine.

— Poți să spui fără grijă „mi-e teamă”, murmură Gendibal. Și asta-i în galactică.

Rămase adâncit în gânduri câteva clipe. Apoi ridică privirea, luă mâinile aspre ale Surei Novi între ale sale și spuse:

— Novi, nu vreau să-ți fie teamă de nimic. Să-ți explic. Știu că ți-ai dat seama că eram sau că vom fi în primejdie după trăsăturile chipului meu — ca și când mi-ai putea citi gândurile.

— Da.

— Eu pot citi gândurile mai bine decât tine. Asta-i deprinderea învățaților și eu sunt un învățat foarte bun.

Novi făcu ochii mari de uimire și-și trase mâinile. Părea să fi rămas fără glas, dar reuși să-l întrebe:

— Poți să-mi citești gândurile?

Gendibal ridică degrabă un deget în sus:

— Nu, Novi. *Nu-ți* citesc gândurile decât atunci când trebuie. Nu citesc gândurile *tale*.

(Știa că în esență mințea. Îi era imposibil să se afle cu Sura Novi și să nu înțeleagă sensul general al unora dintre gândurile ei. Nici nu prea era nevoie să aparții celei de-a Doua Fundații pentru asta. Gendibal simți că e cât pe ce să roșească. Chiar dacă o asemenea atitudine venea din partea unei femei hamish nu putea să nu se simtă măgulit. Trebuia să-i însuflească încredere...)

— Pot chiar influența modul de gândire al oamenilor. Am puterea de a-i face să le pară rău. Și mai pot...

Dar Novi clătină din cap:

— Cum poți face toate astea, Stăpâne? Arunci, cu Rufirant...

— Lasă-l pe Rufirant, spuse Gendibal iritat. Îl puteam opri într-o clipă. Sau puteam să-l fac să cadă la pământ. Puteam să-i influențez *pe toți*... (Se opri brusc, cuprins de remușcare pentru că începuse să se laude, și să încerce s-o impresioneze pe această femeie simplă. Iar ea continua să clatine din cap:)

— Stăpâne, încerci să-mi alungi teama, dar eu mă tem doar pentru tine. Știu că ești mare învățat și poți face nava asta să zboare prin spațiu când alții în locul tău s-ar pierde cu totul. Și mai folosești mașini pe care nici eu, nici alt hamish nu le-ar putea înțelege. Dar nu-i nevoie să-mi vorbești despre puterile minții, care sigur nu pot fi atât de mari, pentru că, din tot ce-ai spus că-i puteai face lui Rufirant, *n-ai făcut* nimic, deși erai în primejdie.

Gendibal strânse din buze ca să nu izbucnească. „Lasă lucrurile așa cum sunt”, gândi el. „Dacă femeia consideră că nu se teme pentru sine, așa să fie”. Nu voia, totuși, ca ea să-l creadă un nevolnic și un lăudăros. *Nu și nu.*

— Nu i-am făcut nimic din toate astea lui Rufirant pentru că n-am vrut. Noi, învățații nu trebuie să le facem vreun rău fermierilor hamish. Suntem oaspeți pe lumea lor. Înțelegeți?

— Sunteți stăpânii noștri. Așa zicem *noi* întotdeauna.

Gendibal rămase mirat:

— Cum explici atunci că acest Rufirant m-a atacat?

— Nu știu, răspunse ea simplu. Cred că nici el nu știe. Trebuie să fi fost cu mintea pe coclauri... adică nebun.

Gendibal pufni nemulțumit:

— În orice caz, noi nu facem rău hamishilor. Dacă aș fi fost obligat să-l opresc, făcându-i vreun rău, probabil că ceilalți învățați m-ar fi desconsiderat total și mi-aș fi pierdut poziția. Dar ca să scap fără a fi eu însumi vătămat grav aveam dreptul să-l influențez foarte puțin — doar o idee.

Novi se întristă dintr-o dată:

— Atunci nu era nevoie să dau buzna ca o neroadă.

— Ai făcut exact ce trebuia, o consolă Gendibal. Am spus, doar că n-ar fi fost bine dacă-l vătămam în vreun fel. M-ai scutit de a face ceva rău. *Tu* l-ai oprit și acesta a fost norocul meu. Îți rămân îndatorat.

Ea zâmbi din nou fericită:

— Acum înțeleg de ce-ai fost atât de bun cu mine.

— Recunoscător, o corectă Gendibal puțin încurcat, dar trebuie să înțelegi că nu suntem în primejdie. Pot face față unei armate de oameni obișnuiți. Orice învățat poate asta — mai ales cei importanți — și ți-am spus că-s cel mai bun dintre ei. Nimeni din Galaxie nu-mi poate rezista.

— Stăpâne, dacă așa spui tu, sunt sigură.

— Așa spun. Acum te mai temi de mine?

— Nu, Stăpâne, numai că... doar învățații *noștri* pot citi gândurile și...? Nu mai sunt și alți învățați, din alte părți, care ți se pot opune?

Pentru o clipă Gendibal rămase ca lovit de trăsnet. Femeia avea un uimitor dar de a pătrunde până în esența lucrurilor.

Trebui să mintă:

— Nu mai există alții.

— Dar sunt atât de multe stele pe cer. Am încercat odată să le număr și n-am fost în stare. Dacă există tot atâtea lumi cu oameni câte stele, n-ar putea unii dintre ei să fie învățați? În afară de învățații de pe lumea noastră, vreau să zic.

— Nu.

— Dar dacă sunt?

— N-ar fi la fel de puternici.

— Dar dacă sar la tine pe neașteptate?

— Nu pot face asta. Dacă vreun învățat necunoscut s-ar apropia de mine, aș ști pe dată. Aș ști cu mult înainte de-a putea să-mi facă vreun rău!

— Ai putea fugi ca să te salvezi?

— N-ar trebui. Dar (anticipând obiecțiile ei), dacă aș fi silit aș face-o cu o navă nouă, mai bună decât oricare alta din Galaxie. Nu m-ar prinde.

— N-ar putea să-ți schimbe gândul și să te facă să rămâi pe loc?

— Nu.

— Dar s-ar putea ca ei să fie mai mulți. Tu nu ești decât unul.

— Imediat ce i-aș simți, și cu mult înainte ca ei să-și imagineze că m-ar putea prinde, eu aș ști ce vor și aș pleca. Atunci întreaga noastră lume ar porni împotriva lor și n-ar putea rezista. Iar ei ar ști asta, așa că n-ar îndrăzni să mă atace. De fapt, ei nici nu vor ca eu să știu de existența lor — dar eu vreau.

— Pentru că ești cu mult mai bun decât ei? Întrebă Novi nesigură, dar cu chipul strălucind de mândrie.

Gendibal nu putu rezista. Inteligența ei înăscută, capacitatea de a înțelege repede orice, îl umpleau de bucurie că o avea alături de ei. Orator Delora Delarmi, acel monstru cu vorba mieroasă, îi făcuse o mare favoare când îl obligase s-o ia pe aceasta femeie în călătorie.

— Nu, Novi, spuse el, nu pentru că-s mai bun decât ei, deși asta-i realitatea, ci pentru că te

am pe tine cu mine.

— Pe mine?

— Exact, Novi. Ai bănuțit asta?

— Nu, Stăpâne, răspunse ea mirată. Și eu ce-aș putea face?

— Mă refer la mintea ta. (Ridică mâna ca s-o liniștească.) Nu-ți citesc gândurile. Văd doar conturul minții tale și trebuie să mărturisesc că el este neobișnuit de simplu, fără asperități.

Ea duse mâna la frunte:

— Stăpâne, fiindcă sunt needucată? Fiindcă sunt atât de proastă?

— Nu, draga mea. (Nici nu-și dădu seama de modul în care i se adresase.) Pentru că ești cinstită și neprihănită; pentru că ești deschisă și spui tot ce-ai pe suflet; pentru că ai o inimă caldă și... și altele. Dacă alți învățați ar vrea să ne influențeze gândurile — mie și ție — intervenția lor ar fi instantaneu detectabilă în mintea ta. Voi simți cu mult mai ușor orice schimbare în mintea ta decât în a mea — și atunci voi avea timp să adopt o strategie pentru a contracara acest amestec și a-l îndepărta.

După aceasta rămaseră multă vreme tăcuți. Gendibal observă că ochii lui Novi străluceau nu doar de fericire, ci și de încântare și mândrie. Novi întrebă încet:

— Din pricina asta m-ai luat cu tine?

Gendibal încuviință cu o mișcare domoală din cap:

— Da. Acesta a fost un motiv important.

Vocea ei scăzu până ajunse o șoptă:

— Și cum ți-aș putea sluji mai cu folos, Stăpâne?

— Păstrându-ți calmul. Nu te teme. Să rămâi așa cum ești.

— O să rămân. Și mă voi așeza între tine și primejdie, așa cum am făcut atunci cu Rufirant.

Ieși din cameră și Gendibal privi lung după ea.

Uimitoare ființă. Cum de putea o femeie atât de simplă să posede o asemenea complexitate? Simplitatea structurii minții ei ascundea o inteligență extraordinară, o înțelegere și un curaj nebănuțit. Ce altceva și-ar mai fi dorit?

Reuși să surprindă, nici el nu înțelese cum, o imagine a Surei Novi, care nu era Orator, nici măcar membră a celei de-a Doua Fundații și nici educată — mohorâtă alături de el, jucând un rol auxiliar deosebit de important în drama care avea să se petreacă.

Încă nu reușea să perceapă limpede toate detaliile. Nu putea să vadă cu precizie ce-i aștepta.

— Un singur salt, murmură Trevize, și-am ajuns.

— Gaia? întrebă Pelorat privind la ecran peste umărul lui Trevize.

— Soarele Gaiei. Numește-l Gaia-S, dacă vrei, ca să nu le confunzi. Așa procedează galactografii.

— Și-atunci unde-i Gaia? Sau o numim Gaia-P, de la planetă?

— Pentru planetă va fi suficient Gaia. Încă n-o putem vedea. Planetele se văd mai greu decât stelele și suntem oricum la o sută de microparseci depărtare de Gaia-S. Observă, te rog, că-i o stea simplă, deși foarte strălucitoare. Nici n-am ajuns la o distanță de la care s-o vedem ca pe un disc. Janov, să n-o privești direct. E suficient de strălucitoare ca să-ți ardă retina. Imediat ce-mi voi termina observațiile voi pune un filtru. Abia după aceea poți s-o privești pe săturate.

— Golan, cât reprezintă o sută de microparseci în unități de măsură pe care să le poată înțelege și un istoric?

— Trei miliarde de kilometri; de aproximativ douăzeci de ori distanța de la Terminus până la propriul lui Soare. Lămurirea asta te ajută?

— Grozav. Dar n-ar trebui să ne apropiem mai mult?

— Nu! spuse Trevize și-l privi surprins pe Pelorat. Nu imediat. După ce-am auzit atâtea despre Gaia, de ce să ne grăbim? Una e să ai curaj, dar alta e să dai buzna orbește. Mai întâi să cercetăm atent.

— Ce, Golan? Ai spus că încă nu putem vedea Gaia.

— În nici un caz cu ochiul liber. Avem însă telescop și un computer excelent pentru a face rapid o analiză. Pentru început, am putea să studiem Gaia-S, și să efectuăm și alte câteva observații. Calm, Janov. (Întinse mâna și-l bătu prietenește pe umăr, după care continuă:) Gaia-S e o stea unică sau, dacă are pereche, ea e situată mult mai departe decât suntem noi de ea în acest moment și, în cel mai bun caz, ar putea fi o pitică roșie, ceea ce înseamnă că nu prezintă importanță pentru noi. Gaia-S este o stea de clasa G4, deci ar putea să aibă o planetă locuibilă, și asta-i bine. Dacă ar fi din clasa A sau M, ar trebui să facem cale-ntoarsă imediat.

— M-oi pricepe eu doar la mitologie, dar când ne aflăm pe Sayshell nu puteam determina clasa spectrală a Gaiei-S?

— Puteam și am și făcut-o, Janov, dar nu strică niciodată să verifici la fața locului. Gaia-S are un sistem planetar, dar asta nu mă surprinde. Se văd două gigante gazoase și una dintre ele este mare și frumoasă — dacă aprecierea făcută de computer de la distanța asta se dovedește exactă. Ar putea să existe încă una mai greu de detectat de partea cealaltă a stelei, pentru că, din întâmplare, suntem destul de aproape de planul planetar. Nu detectez nimic în regiunile interioare, și nici asta nu mă surprinde.

— Asta-i rău?

— Nu chiar. Era de așteptat. Planetele locuibile se compun din roci și metale, sunt mai mici decât gigantele gazoase și mult mai apropiate de stea ca sa fie suficient de calde — și din aceste motive nu s-ar vedea cu ușurință tocmai de la o asemenea distanță. Rezultă că mai avem de așteptat până să ajungem la circa patru microparseci de Gaia-S pentru a cerceta zona.

— Eu sunt gata.

— Eu nu. Lăsăm Saltul pe mâine.

— De ce mâine?

— De ce nu? Să le lăsăm o zi ca să încerce să ne captureze sau eventual să ne îndepărtăm dacă-i simțim venind și nu ne place ce întorsătură iau lucrurile.

Își continuă călătoria încet și cu precauție. Trevize își dedică mai toată ziua efectuând cu ajutorul computerului o serie de calcule privind diferite rute și încercând să o aleagă pe cea mai bună. Neavând date verificate la dispoziție, nu se putea bizui decât pe intuiție care, din nefericire, nu-l ajuta câtuși de puțin. Îi lipsea acel sentiment de „siguranță” care-l îndruma uneori.

Stabili în cele din urmă direcții pentru un Salt care l-ar fi adus departe de planul planetar.

— Asta ne va oferi o imagine mai bună a zonei în întregul ei, spuse Trevize, pentru că numai așa vom putea vedea planetele pe orbitele lor la distanță maximă de soare. Iar ei, oricare ar fi, poate nu supraveghează atât de atent regiunile din afara planului. Așa sper eu.

Erau acum la aceeași distanță de Gaia-S ca și cea mai apropiată și cea mai mare dintre uriașele gazoase. Îi despărțeau aproape jumătate de miliard de kilometri de planetă. Trevize mări imaginea de pe ecran pentru ca Pelorat s-o poată vedea. Oferea o priveliște impresionantă, chiar dacă ignora cele trei inele înguste și rarefiate alcătuite din praf cosmic, roci și resturi de meteoriți.

— Posedă numărul obișnuit de sateliți, dar așezată la distanța asta față de Gaia-S știu că nici una dintre ele nu poate fi locuită. Nici una n-a fost colonizată de ființe umane care oricum n-ar putea supraviețui decât sub un dom de sticlă sau în alte condiții, strict artificiale.

— De unde știi asta?

— În banda radio nu detectez zgomote pe care să le pot califica drept semnale de natură inteligentă. Desigur, adăugă el, explicându-și afirmația, se poate concepe că un avanpost uman ar lua toate măsurile necesare pentru a-și ecrana semnalele radio, iar uriașa gazoasă emite paraziți radio capabili să acopere undele pe care le caut eu. Și totuși, receptorul nostru radio este deosebit de sensibil, iar computerul posedă calități extraordinare, îndrăznesc să spun că probabilitatea ca sateliții aceia să fie populați este foarte redusă.

— Asta-nseamnă că nu există Gaia?

— Nicidecum. Dar înseamnă că dacă ea *există*, nu s-a deranjat să colonizeze acei sateliți. Probabil că nu are capacitatea sau interesul s-o facă.

— Bine, bine, dar *există* Gaia?

— Ai răbdare, Janov.

Trevize cercetă cerul cu o răbdare ieșită din comun. La un moment dat, se opri și constată:

— Serios, faptul că n-au ieșit în spațiu ca să ne lovească mă cam descurajează într-un fel. A, dac-ar avea puterea despre care se tot vorbește, până acum ar fi dat vreun semn.

— Poate că totul este rodul imaginației unora, își dădu Pelorat cu părerea.

— Să-i spunem mit, Janov, făcu Trevize și zâmbi cam fără chef, și-atunci intrăm în domeniul tău. Există, totuși, o planetă care se mișcă prin ecosferă, ceea ce înseamnă c-ar putea fi locuibilă. Vreau s-o mai studiez cel puțin o zi.

— De ce asta?

— În primul rând ca să mă asigur că e locuibilă.

— Golan, tocmai ai afirmat că se află în ecosferă.

— Da, în momentul ăsta, dar orbita ei ar putea fi foarte excentrică și asta ar duce-o la mai puțin de un microparsec de stea sau la o depărtare de cincisprezece microparseci. Ambele situații sunt posibile. Va trebui să determinăm și să comparăm distanța de la planetă la Gaia-S cu viteza ei orbitală și asta ne va ajuta să observăm direcția ei de mișcare.

Încă o zi.

— Are o orbită aproape circulară, spuse Trevize într-un târziu, ceea ce înseamnă că nu ne înșelăm deloc dacă afirmăm că e locuibilă. Cu toate astea, nici măcar acum nu se apropie nimeni de noi. Va trebui s-o facem noi.

— De ce ne trebuie atât de mult pentru a calcula un Salt? Mai bine fă mai multe Salturi mici.

— I-auzi la el. Salturile mici sunt mai greu de controlat decât cele mari. Ce-i mai ușor să apuci între degete: o piatră sau un fir de nisip? În plus, Gaia-S se află în apropiere și spațiul prezintă o curbă accentuată. Calculele devin complicate chiar și pentru computer. Până și un specialist în mitologie ar trebui să înțeleagă asta.

Pelorat mormăi nemulțumit.

— Acum poți vedea planeta cu ochiul liber, îl anunță Trevize. Uite, acolo. O vezi? Perioada de rotație e de aproximativ douăzeci și două de ore Galactice și înclinarea ei de circa douăsprezece grade. Practic, e un exemplu tipic de planetă locuibilă care prezintă urme de viață.

— Asta de unde-ai mai scos-o?

— În atmosferă există cantități mari de oxigen liber care nu apare decât în prezența unei vegetații abundente.

— Asta înseamnă și viață inteligentă?

— Depinde de analiza radiației de unde radio. Desigur, poate exista viață inteligentă care a renunțat la tehnologie, dar presupun că e foarte imposibil ea așa ceva să se întâmple.

— Au mai fost cazuri, spuse Pelorat.

— Te cred pe cuvânt. Doar e domeniul tău. Cu toate astea nu mi se pare plauzibil să existe doar o viață pastorală pe o planetă care l-a ținut la respect pe Catâr.

— Are vreun satelit?

— Da, are, răspunse Trevize calm.

— Cât de mare? întrebă Pelorat cu o voce gătuțită de emoție.

— Nu pot spune sigur. Probabil cu diametrul de vreo sută de kilometri.

— Ce păcat, făcu Pelorat cu o privire plină de regret. Aș vrea să am la îndemână și alte cuvinte care să exprime ceea ce simt, dar asta e, dragă prietene.

— Vrei să spui că dacă avea un satelit uriaș putea fi chiar Pământul?

— Da, dar sigur nu e.

— Păi dacă-l credem pe Compore, Pământul nu se află în această regiune galactică, ci departe, spre Sirius. Regret nespuse. Janov.

— Ce să-i faci...

— Ei bine, vom mai aștepta și vom risca încă un mic Salt. Dacă n-o să descoperim urme de viață inteligentă, atunci putem să coborâm în siguranță, deși în cazul ăsta n-ar mai avea rost s-o facem, nu?

După următorul Salt, Trevize exclamă uimit.

— Am reușit, Janov. Uite Gaia. Bine că posedă o civilizație tehnologică.

— Ți-ai dat seama după undele radio?

— Nu numai după asta. Există și o stație spațială care orbitează în jurul planetei. O vezi?

Pe ecran se vedea un obiect. Pentru Pelorat care n-avea ochiul format, ea nu părea cu totul ieșită din comun, dar Trevize explică:

— Artificială, metalică și sursă radio. Și-acum ce facem?

— Pentru moment, nimic. La un asemenea nivel tehnologic e imposibil să nu ne detecteze. Mai așteptăm puțin și dacă nu dau nici un semn de viață o să transmit un mesaj radio. Dacă nici așa nu reacționează, ne vom apropia cu precauție?

— Și dacă *reacționează*?

— Depinde cum. Dacă n-o să-mi placă, atunci va trebui să profit de faptul că ei n-au ajuns la o tehnologie care să le permită să facă un Salt ca nava noastră.

— Vrei să spui că vom pleca?

— Cu viteza unui proiectil spațial.

— Dar asta înseamnă că ne-ntoarcem la fel de neștiutori cum am venit.

— Nu-i deloc așa. Vom ști cel puțin că Gaia există, că posedă o tehnologie bine pusă la punct și că a întreprins ceva care să bage groaza-n noi.

— Golan, să nu ne lăsăm înspăimântați.

— De acord. Janov, știu că n-ai dorință mai mare pe lumea asta decât să afli cât mai multe despre Pământ și că ești în stare de orice pentru asta, dar te rog să ții minte că eu nu sufăr de o asemenea monomanie. Ne aflăm pe o navă neînarmată, iar oamenii aceia au rămas izolați vreme de secole întregi. Să presupunem că n-au auzit niciodată de Fundație și că n-au ajuns să o respecte. Sau să spunem că acolo *este* a Doua Fundație și că de îndată ce-am fi prinși în strânsoarea lor s-ar putea să nu mai rămânem așa cum suntem acum. Asta în cazul că au ceva împotriva noastră. Vrei să-ți ștergă cu totul memoria și să te trezești că nu mai știi deloc mituri și legende?

Pelorat deveni sumbru:

— Dacă așa vezi tu lucrurile... Dar ce-o să facem după ce plecăm?

— Nimic deosebit. Ne întoarcem pe Terminus cu vestea asta, sau ne apropiem atât cât ne va permite bătrâna. Apoi ne putem întoarce spre Gaia, ceva mai repede de data asta, fără a mai pierde atâta timp, dar cu o navă înarmată sau cu o flotă întreagă. Situația ar fi cu totul alta.

Așteptară. Se obișnuiră curând cu asta. Rămaseră în preajma Gaiei mai mult timp decât le trebuise pentru a străbate distanța de la Terminus până la Sayshell.

Trevize programă computerul pentru declanșarea automată a alarmei și-și permise să moțăie cu nepăsare pe un scaun capitonat.

Tocmai de aceea se trezi speriat când alarma începu să sune. Pelorat intră în camera lui Trevize, arătând la fel de zdruncinat. Alarma îl prinsese în timp ce se bărbiera.

— Ai primit vreun mesaj? întrebă el.

— Nu, îi răspunse Trevize agitat. Ne *deplasăm*.

— Ne deplasăm? Încotro?

— Către stația spațială.

— Cum așa?

— Nu știu. Motoarele au pornit, iar computerul nu vrea să-mi răspundă la comenzi... dar ne deplasăm. Janov, am fost capturați. Ne-am apropiat prea mult de Gaia.

16. Convergență

ÎNTR-UN TÂRZIU, când reuși să identifice pe ecran nava lui Compur, Stor Gendibal avu senzația că ajunsese la capătul unei călătorii incredibil de lungi. Dar bineînțeles că nu era sfârșitul, ci doar începutul. Drumul parcurs de la Trantor până la Sayshell reprezentase numai un prolog.

Novi privi uimită:

— Stăpâne, aceea e o navă a spațiului?

— O navă spațială, Novi. Cea pe care trebuia s-o întâlnim. E mai mare decât a noastră și mult mai perfecționată. Se poate deplasa prin spațiu atât de iute, încât, dacă ar fugi de noi, n-am putea nici s-o ajungem din urmă și nici s-o urmărim.

— Mai iute decât o navă a învățaților? (Sura Novi părea revoltată de o asemenea sfidare.)

Gendibal făcu un semn nepăsător:

— După cum susții, sunt învățat și stăpân, dar nu le pot stăpâni chiar pe toate. Noi, învățații, nu avem nave ca aceea și nici alte lucruri materiale.

— Dar cum se poate ca învățații să nu aibă așa ceva, Stăpâne?

— Pentru că noi suntem stăpâni peste ceea ce este important. Progresele lor materiale sunt mofturi.

Novi spuse gânditoare:

— Mie nu mi se pare că-i un moft ca unii să zboare atât de repede iar un învățat să nu poată. Cine sunt oamenii aceștia care au așa lucruri de minune, perfecționate, vreau să zic?

Gendibal se binedispuse:

— Se numesc Fundația. Ai auzit vreodată de Fundație?

(Se întrebă ce știau și ce nu știau hamishii despre Galaxie și de ce pe Oratori nu-i preocupase problema asta până atunci. Oare el era singurul care nu-și pusese astfel de întrebări și considera că hamishii nu erau buni decât să trudească pe pământurile lor?)

Novi își însoți răspunsul de o mișcare a capului:

— N-am auzit niciodată despre ea, Stăpâne. Când m-a învățat știința literelor, cititul adică, pedagogul mi-a explicat că există multe alte lumi și mi-a și spus numele câtorva. Tot el mi-a povestit că lumea hamish se numește de fapt Trantor și că, demult, ea a domnit peste toate celelalte. Zicea că Trantor fusese acoperit cu metal strălucitor și că avusese un împărat atotputernic. (Zâmbi sfioasă și ridică ochii spre Gendibal.) Nu puteam să cred toate astea. În nopțile de iarnă se povestesc multe istorii. Când eram mică, credeam tot ce auzeam, dar când am mai crescut, am descoperit că multe nu erau adevărate. Acum nu știu dacă mai cred vreuna dintre poveștile pe care le-am auzit. Până și pedagogii spun uneori lucruri de mirare.

— Cu toate astea, istoria pe care ți-a spus-o învățătorul acela a fost adevărată, dar demult. Trantor era acoperit cu metal și avea un împărat care domnea peste întreaga Galaxie. Acum pe Trantor trăiesc oamenii Fundației care într-o bună zi vor conduce toate lumile. Ei sunt din ce în ce mai puternici.

— Vor cârmui peste, *toate*. Stăpâne?

— Nu imediat. Peste cinci sute de ani.

— Și-i vor stăpâni pe stăpâni?

— A, nu. Vor conduce lumile. Noi le vom cârmui spre binele fiecăreia în parte și spre binele tuturor.

Novi se încruntă:

— Stăpâne, oamenii Fundației au multe nave grozave ca aceea?

— Îmi închipui că da.

— Și alte lucruri foarte uimitoare?

— Au arme puternice de tot felul.

— Și ei nu pot să cucerească toate lumile acum?

— Nu, nu pot. Încă n-a sosit vremea.

— De ce nu pot? I-ar opri învățații?

— Nu va fi nevoie, Novi. Chiar dacă noi nu ne-am opune, tot n-ar putea cuceri toate lumile.

— Dar ce i-ar împiedica?

— Vezi tu, începu Gendibal, există un plan pe care l-a conceput cândva un om înțelept. (Făcu o pauză, zâmbi imperceptibil și clătină din cap:) Novi, e greu să-ți explic acum. Poate altă dată. De fapt, dacă vei fi atentă la ceea ce se va întâmpla până ne vom întoarce pe

Trantor, s-ar putea să înțelegi și singură.

— Ce se va-ntâmpla, Stăpâne?

— Nu știu sigur. Dar totul se va termina cu bine.

Îi întoarse spatele și se pregăti să intre în contact cu Compore. În același timp, nu-si putut reține un gând care suna: Cel puțin sper că totul se va sfârși cu bine.

Se supără imediat pe el însuși, pentru că-și dădu seama care era sursa acelui gând rătăcit și prostesc: o imagine a puterii enorme și a progresului Fundației pe care o reprezenta nava lui Compore, și propria lui părere de rău pentru admirația neascunsă a lui Novi față de această navă.

E o prostie! Cum de-și permite să compare forța și puterea cu capacitatea de a dirija evenimentele? Asta era ceea ce generații de Oratori numiseră: „Neputința brațului care vrea să ucidă.”

Și când te gândești că încă nu era imun în fața acestei ispite.

Munn Li Compom nu ştia prea bine cum să se comporte. Îşi imaginase mai tot timpul că atotputernicii Oratori existau dincolo de tărâmul experienţei lui zilnice. Intrase rareori în legătură cu Oratorii care prinseseră întreaga umanitate în strânsoarea lor misterioasă.

În ultimii ani fusese îndrumat de Oratorul Stor Gendibal. De cele mai multe ori nu comunicase cu o voce, ci cu o simplă prezenţă mentală purtând o conversaţie fără ajutorul unui hiperreleu.

A Doua Fundaţie depăşise cu mult Fundaţia în această privinţă. În absenţa oricăror mijloace materiale, aceste comunicări care nu puteau fi interceptate sau deviate străbăteau distanţe uriaşe numai şi numai prin forţa şi puterea minţii educate şi evolute. Ele formau o reţea invizibilă şi nedetectabilă care învăluia strâns toate lumile prin intermediul unui număr restrâns de indivizi înzestraţi.

Toate firele mergeau spre Oratori, ca acest Gendibal, bunăoară, despre care Compom credea că într-o bună zi va deveni următorul Prim Orator, cu alte cuvinte, mai puternic decât un împărat al necuprinsului Imperiu.

Gendibal era acum aici, pe o navă de pe Trantor, şi Compom făcu un efort ca să-şi ascundă dezamăgirea că această întâlnire nu avea loc chiar pe Trantor.

Să fie *aceea* o navă de pe Trantor? Până şi Neguţătorii de-acum câteva secole care cutreieraseră printr-o Galaxie ostilă în căutare de cumpărători pentru mărfurile produse de Fundaţie avuseseră nave mai bune decât asta. Nici nu era de mirare că Oratorului îi trebuise atâta timp pentru a parcurge distanţa dintre Trantor şi Sayshell.

Nici măcar nu era echipată cu mecanism de cuplare care să permită unirea cu altă navă atunci când ar fi fost necesar vreun transfer de personal de pe o navă pe alta. Navele Flotei sayshelliene, aşa demodate şi demne de tot dispreţul cum erau, tot aveau asemenea facilităţi. Oratorul trebui să analizeze nava, să o facă să se deplaseze cu aceeaşi viteză şi să arunce un cablu de-a lungul căruia să pornească până la bordul navei lui Compom. Exact ca pe vremea Imperiului.

Asta e situaţia, gândi Compom sumbru, nereuşind să-şi înăbuşe sentimentul de neputinţă. Nu era decât o navă imperială demodată, de dimensiuni mai mult decât modeste.

De-a lungul cablului se mişcau două siluete, una dintre ele atât de stângace şi de caraghioasă încât nu încăpea nici o îndoială că persoana respectivă nu mai ieşise până atunci în spaţiu.

Ajunseră în cele din urmă la bordul navei lui Compom şi-şi scoaseră costumele spaţiale. Oratorul Stor Gendibal, de statură medie, nu-i lăsă o impresie deosebită: nici nu arăta impunător şi robust, nici nu radia un aer de distincţie şi erudiţie. Doar în ochii negri şi adânciţi în orbite se putea citi înţelepciunea. Numai că acum Oratorul privi în jur cu o expresie care arăta fără doar şi poate cât de copleşit se simţea *el însuşi*. Era însoţit de o femeie cu înfăţişare simplă, cam de aceeaşi statură. Uimită de ceea ce vedea, femeia rămăsese cu gura căscată.

Pentru Gendibal, deplasarea de-a lungul cablului întins între cele două nave nu fusese o experiență cu totul dezagreadabilă. Ca oricare alt membru al celei de-a Doua Fundații, el nu devenise un expert în zboruri spațiale, dar nici nu rămăsese complet neștiutor, pentru că nimănui nu-i era îngăduit așa ceva. La urma urmei, călătoria spațială putea deveni o necesitate pentru fiecare dintre ei, deși toți sperau ca această obligație să apară cât mai rar posibil. (Preem Palver, care călătorise atât de mult încât intrase în legendă, spusese odată în glumă că succesul unui Orator putea fi măsurat prin numărul mic de călătorii efectuate cu scopul de a asigura desfășurarea normală și reușita Planului.)

Până acum, Gendibal trebuise să folosească deplasarea pe cablu de trei ori. Asta era a patra oară, și chiar dacă ideea de a se mișca astfel îi dădea o stare neplăcută, ea dispăru când se gândi îngrijorat cum avea să se comporte Sura Novi. N-avea nevoie să facă un sondaj mental pentru a-și da seama că acel pas în gol o înspăimânta de moarte.

— Mi-e frică, Stăpâne, spuse ea, după ce el îi explică ce vor trebui să facă. A fi să pășesc în gol. Numai și recăderea în dialectul hamish trăda starea ei de încordare și spaimă.

Gendibal îi spuse cu blândețe:

— Novi, nu te pot lăsa la bord, pentru că eu voi merge pe cealaltă navă și trebuie să te am alături. Nu e nici un pericol, deoarece costumul spațial te va proteja și n-ai unde să cazi. Chiar dacă pierzi contactul cu cablul, să rămâi în apropiere fără să faci mișcări inutile, iar eu voi întinde mâna ca să te ajut. Hai, Novi, dovedește-mi că ești curajoasă și inteligentă, demnă de a deveni învățat.

Ea nu mai scoase nici un murmur, iar Gendibal, deși nu voia să intervină pentru a tulbura starea de moliciune și netezime a minții ei, reuși să-i transmită o undă ușoară și liniștitoare.

— Poți să-mi vorbești, îi explică el, după ce îmbrăcarea costumele etanșe. Dacă gândești intens, voi înțelege. Să gândești cuvintele limpede, unul câte unul. Acum mă auzi, da.

— Da, Stăpâne, îi răspunse ea.

Reuși să-i vadă buzele mișcându-se și o rugă:

— Să spui totul fără să folosești buzele, Novi. Costumele învățaților nu au instalații radio. Totul se face prin gânduri.

Buzele îi rămaseră nemișcate și chipul ei deveni îngrijorat: Poți să m-auzi, Stăpâne?

Perfect, gândi Gendibal, fără să tresară. Dar tu mă auzi?

Da, Stăpâne,

Atunci vino cu mine și te rog să faci ceea ce fac eu.

Porniră. Gendibal cunoștea teoria, chiar dacă în practică mai dovedea stângăcii. Secretul consta în menținerea picioarelor perfect drepte și împreunate și mișcarea lor doar din coapsă. În felul acesta, centrul de greutate se deplasa în linie dreaptă, în timp ce mâinile se mișcau alternativ de-a lungul cablului. Îi explicase toate acestea Surei Novi și, fără să se întoarcă pentru a vedea cum se descurca, îi află ținuta corpului cercetându-i zonele motorii din creier.

Pentru o începătoare, reușea să se miște foarte bine, aproape la fel de bine ca și el. Ea își domolisia încordarea și respecta întocmai sfaturile primite. O dată în plus, Gendibal era mulțumit de ea.

Apoi, la fel ca și Gendibal, se bucură sincer când ajunseră la bordul celeilalte nave. Gendibal privi în jur în timp ce-și scotea costumul spațial și rămase mut de uimire văzând luxul și aspectul aparaturii. Nu recunoștea aproape nici unul dintre aparate și se întristă dintr-o dată la gândul că va avea prea puțin timp la dispoziție pentru a deprinde folosirea lor. Putea să transfere cunoștințele și experiența în mod direct de la Compor, dar acest lucru nu dădea niciodată satisfacția adevăratei învățări.

După aceea se concentră asupra lui Compor. Compor era înalt și zvelt, cu câțiva ani mai în vârstă, foarte atrăgător, însă cu unele trăsături ușor efeminate, poate din cauza părului cărlionțat de un uimitor blond deschis ce amintea de culoarea untului.

Gendibal înțelegea dintr-o privire că această persoană era dezamăgită de Oratorul pe care-l întâlnise acum pentru prima oară și pe care chiar îl disprețuia. În plus, nici nu reușea prea bine să-și ascundă aceste sentimente.

În general, pe Gendibal nu-l deranjau toate acestea. Compor nu era trantorian — nici măcar membru deplin al celei de-a Doua Fundații și bineînțeles că-și făcuse iluzii. O cercetare superficială a minții lui arăta limpede ce sentimente nutrea Compor. El își închipuia că adevărata putere era în mod necesar legată de aparența puterii. Atâta vreme cât iluziile nu

dănau planurilor lui Gendibal, ele puteau fi păstrate, dar în acel moment ceea ce simțea Compor era foarte supărător.

Gendibal îi transmise pe calea gândului echivalentul unui pocnet din degete. Compor se dezechilibra ușor la receptarea unei dureri intense, dar trecătoare. Gândirea lui purta acum pecetea concentrării maxime, căci înțelesese dintr-o dată puterea înfricoșătoare pe care o avea un Orator și pe care o și putea folosi oricând.

Compor căpăta un respect nețărnut față de Gendibal care-i vorbea binevoitor:

— Prietene Compor, n-am făcut decât să-ți atrag puțin atenția. Te rog să-mi comunici unde se află amicul tău, Golan Trevize și celălalt, Janov Pelorat.

Nehotărât, Compor întreabă:

— Pot vorbi în prezența femeii, Orator?

— Compor, femeia reprezintă o prelungire a mea. Nu văd motivele care te-ar împiedica să vorbești fără ezitare.

— Cum dorești, Orator. În aceste momente, Trevize și Pelorat se apropie de o planetă cunoscută sub numele de Gaia.

— Mi-ai comunicat același lucru acum câteva zile. Trebuie să fi coborât deja pe Gaia și probabil că au plecat de acolo. N-au stat mult nici pe Planeta Sayshell.

— Orator, încă nu coborâseră când am plecat eu de acolo. Se apropiau cu multă precauție de planetă, oprindu-se îndelung între micro-Salturi. Mi-e clar că nu dețin nici o informație despre planetă și acesta-i motivul ezitărilor.

— Dar *tu* deții informații despre ea?

— Absolut nimic, Orator. Computerul navei nu deține date despre planetă.

— Computerul acesta? (Gendibal cercetă din ochi tabloul de control și întreabă plin de speranță:) Te ajută cu ceva la conducerea navei?

— Poate să controleze nava și s-o conducă singur, Orator. Nu trebuie decât să-i comunici gândurile tale.

Gendibal deveni dintr-o dată îngrijorat:

— Atât de departe a ajuns Fundația?

— Da, dar cu stângăcii. Computerul nu funcționează perfect. Trebuie să-mi repet gândurile de câteva ori și nici așa nu obțin decât informații minime.

— S-ar putea ca eu să mă descurc, mai bine decât tine, spuse Gendibal.

— Sunt sigur de asta, Orator, confirmă Compor respectuos.

— Dar pentru moment să lăsăm asta. De ce nu deține nici o informație despre Gaia?

— Nu știu, Orator. Pretinde că deține informații despre toate planetele locuite din Galaxie, dacă se poate spune că un computer are dreptul să emită asemenea pretenții.

— Nu poate deține alte informații decât cele ce i-au fost introduse în memorie, iar dacă cei care l-au programat și-au închipuit că au date despre toate planetele, și de fapt s-au înșelat amarnic, atunci și computerul lucrează cu această falsă impresie despre sine. Am dreptate?

— Firește, Orator.

— Ai făcut cercetări pe Sayshell?

— Orator, răspuse Compor tulburat, pe Sayshell se vorbește despre Gaia, dar ceea ce am aflat n-are nici o valoare. Pure superstiții. Se povestește că Gaia e o lume puternică și că l-a respins până și pe Catâr.

— Chiar așa se spune? întreabă Gendibal, controlându-și emoția și tulburarea. Și încredințat că asta era o superstiție n-ai mai cerut și alte detalii?

— Ba da. Am pus o sumedenie de întrebări, dar ceea ce ți-am spus e tot ce-am putut afla. Oamenii vorbesc vrute și nevrute despre planeta asta, dar totul se rezumă la ceea ce ți-am spus deja.

— Atunci e limpede că și Trevize a auzit cam aceleași lucruri și a plecat spre Gaia ca să afle mai multe, sau ca să intre în legătură cu această putere. Și procedează cu atâta fereală pentru că probabil se teme de forța ei.

— Tot ce se poate, Orator.

— Și cu toate astea, nu l-ai urmărit?

— Ba da, Orator, dar atât cât să fiu sigur că se îndreaptă cu adevărat spre Gaia. După aceea m-am întors aici, la marginea sistemului Gaia.

— De ce asta?

— Din trei motive, Orator. În primul rând, trebuia să sosești și voiam să te întâmpin și să te invit la bordul navei mele cât mai curând posibil, așa cum ai transmis instrucțiuni. Întrucât nava mea are un hiperreleu la bord, nu puteam să mă îndepărtiez prea mult de Trevize și

Pelorat fără a stârni suspiciuni pe Terminus, dar am socotit că nu era nici o primejdie dacă mă deplasez puțin în zonă. În al doilea rând, când am înțeles că Trevize se apropie foarte încet de Planeta Gaia, am considerat că am timp suficient ca să mă îndrept spre tine ca să grăbim întâlnirea, fără a mă lăsa depășit de evenimente, mai ales că tu vei fi mai potrivit și mai competent decât mine să-l urmărești chiar până pe planetă și ca să soluționezi orice problemă care ar putea să apară.

— Până aici foarte adevărat. Și care-i cel de-al treilea motiv?

— Orator, de la ultimul contact pe care l-am avut, s-a întâmplat ceva neașteptat și de neînțeles. De aceea am considerat că ar fi bine să ne întâlnim cât mai curând posibil.

— Și care-i evenimentul la care te referi?

— Nave ale flotei Fundației se apropie de frontiera sayshelliană. Computerul a recepționat această informație din buletinele de știri transmise pe Sayshell. Flotila e formată din cel puțin cinci nave foarte perfecționate, care au destulă forță de foc pentru a obține o victorie asupra Sayshellului.

Gendibal nu răspunde imediat, pentru că nu se cuvenea să arate că nu s-ar fi așteptat la o asemenea întorsătură a evenimentelor sau că n-ar fi înțeles-o. Prin urmare, după câteva momente de tăcere, spuse nepăsător:

— Crezi că asta are vreo legătură cu deplasarea lui Trevize spre Gaia?

— Asta s-a întâmplat imediat după aceea — și dacă B urmează lui A, atunci există posibilitatea, chiar minimă, ca evenimentul A să fi provocat evenimentul B, răspunde Compore.

— Ei bine, în cazul acesta se pare că ne îndreptăm cu toții spre Gaia: Trevize, eu și Prima Fundație. Ai acționat bine, Compore, spuse Gendibal. Uite cum vom proceda acum. În primul rând să-mi arăți cum funcționează computerul și cum poate fi manevrată nava. Sunt sigur că n-o să ne ia mult timp. După aceea, vei merge pe nava mea, pentru că îți voi întipări în minte cum s-o conduci. Nu vei avea probleme deosebite, deși trebuie să-ți mărturisesc că e cam primitivă. Cred că ți-ai dat seama și singur de asta după înfățișarea ei. De îndată ce vei prelua controlul asupra navei, o vei menține în acest punct și mă vei aștepta.

— Cât timp, Orator?

— Până mă voi întoarce. Nu cred că voi sta atât cât să riști să rămâi fără provizii, dar dacă voi întârzia nepermis de mult, poți să te îndrepti spre vreuna dintre planetele locuite ale Uniunii Sayshell și mă vei aștepta acolo. Te voi găsi oriunde te-ai afla.

— Cum spui tu, Orator.

— Și să nu te alarmezi. Dacă va fi nevoie, mă pot ocupa atât de această misterioasă Gaia, cât și de cele cinci nave ale Fundației.

Littoral Thoobing ocupa funcția de Ambasador al Fundației pe Sayshell de șapte ani. Îi plăcea tare mult această poziție.

Înalt și destul de corpulent, Thoobing purta o mustață stufoasă, deși atât pe Fundație cât și pe Sayshell bărbății se bărbieau cu mare grijă, iar moda căzuse în desuetudine. Chipul îi era adânc brăzdat de riduri la numai cincizeci și patru de ani și întreaga lui atitudine trăda o nepăsare studiată care nu lăsa să se înțeleagă adevărata părere pe care o avea despre munca și despre îndatoririle de ambasador.

Prețuia această funcție, căci ea îl ținea departe de vârtejul politic de pe Terminus și era profund recunoscător pentru asta. În plus, slujba îi dădea șansa de a trăi ca un favorizat al sorții și de a oferi soției și fiicei lui confortul și luxul care de-acum ajunseseră să li se pară absolut normale și meritare. Cu nici un chip n-ar fi vrut ca această tihnă să-i fie tulburată.

Pe de altă parte, nu-l avea la inimă pe Liono Kodell, poate pentru că și acesta arbora o mustață impunătoare, cu toate că a lui era mai mică, mai scurtă și sură. Pe vremuri, amândoi fuseseră singurele personalități ale vieții publice care purtasera mustață și asta declanșase între ei o competiție nemărturisită. „Acum”, se gândea Thoobing, „competiția dispăruse”; mustața lui Kodell arăta jalnic.

Kodell fusese Director al Siguranței de pe vremea când Thoobing se mai afla încă pe Terminus, visând să intre în cursă pentru funcția de Primar împotriva Harlei Branno, dar se lăsase cumpărat și acceptase postul de ambasador. Branno i-l oferise din motive lesne de înțeles, dar el sfârșise prin a-i fi recunoscător pentru acest gest.

Dar lui Kodell n-avea de ce să-i fie recunoscător. Și asta din cauza seninătății pe care și-o impunea Kodell și aerului întotdeauna atât de *prietenos*, chiar dacă tot el hotărâse cu câteva clipe înainte cum să i se taie capul celui căruia îi era adresată amabilitatea.

Acum apăruse într-o imagine hiperspațială, radiind bonomie și bună dispoziție ca întotdeauna. Era bine că trupul lui Kodell se afla pe Terminus pentru că asta-l scutea pe Thoobing să-i ofere vreun semn palpabil de ospitalitate.

— Kodell, începu el, solicit retragerea navelor.

Kodell îi zâmbi larg:

— Păi și eu vreau același lucru, dar bătrâna doamnă a hotărât altfel.

— Parcă te știam mai convingător.

— În alte cazuri, poate. Când a vrut să se lase convinsă. De data asta n-a mai vrut... Thoobing, fă-ți datoria și calmează spiritele în Sayshell.

— Kodell, acum nu mă gândesc la Sayshell, ci la Fundație.

— Nu ești singurul.

— Kodell, nu te ascunde după deget. Te rog să mă ascuți cu atenție.

— Întru totul de acord, dar trăim vremuri tulburi pe Terminus și n-am de gând să te-ascult o veșnicie.

— Voi fi cât se poate de scurt, mai ales că-i vorba de posibilitatea unui eșec pentru Fundație. Dacă această linie hiperspațială nu e interceptată voi vorbi fără nici o rețineră.

— Nu poate fi interceptată.

— Atunci uite ce-am de spus. Am primit acum câteva zile un mesaj de la un anume Golan Trevize. Eu îmi amintesc de un Trevize de pe vremea când eram și eu în politică, un Ministru al Transporturilor.

— Unchiul tânărului, îl ajută Kodell.

— Aha, atunci îl cunoști pe acest Trevize care mi-a transmis mesajul. Potrivit informațiilor pe care le-am primit până acum, el a fost Consilier, însă după rezolvarea cu succes a unei Crize Seldon a fost arestat și trimis în exil.

— Exact.

— Nu-mi vine a crede.

— Ce nu-ți vine a crede?

— Că a fost exilat.

— Și de ce nu?

— Când s-a mai întâmplat ca vreun cetățean al Fundației să fie exilat? întrebă Thoobing. El e arestat sau nu. Dacă-i arestat, e judecat sau nu. Dacă-i judecat, e condamnat ori nu. Dacă-i condamnat, e amendat, destituit, i se ridică o serie de drepturi, e închis ori executat. Nimeni nu e trimis în exil.

— Toate au un început.
— Vorbe goale. Cu o navă ultraperfecționată? Orice cretin își poate da seama că bătrâna l-a trimis într-o misiune specială. Pe cine își închipuie ea că o să păcălească?
— Și după tine, care ar putea fi misiunea asta?
— Să zicem descoperirea planetei Gaia.
Kodell începu să-și mai piardă din buna dispoziție pe care o avusese până în acel moment.

În ochi își făcu loc o căutătură mănoasă.

— Știu că nu te simți îndemnat să iei în serios afirmațiile mele, Domnule Ambasador. Dar în acest caz îți solicit în mod special să mă crezi. Nici Primarul și nici eu nu auzisem despre Gaia atunci când Trevize a fost trimis în exil. Abia zilele trecute am aflat și noi despre Gaia. Dacă mă crezi, putem continua discuția.

— O să renunț la atitudinea mea de scepticism o vreme ca să accept ideea asta, Directore, deși mi-e foarte greu s-o fac.

— Domnule Ambasador, este foarte adevărat, și dacă am adoptat dintr-o dată o atitudine oficială în ceea ce afirm, o fac pentru că după ce vom termina discuția, vei descoperi că va trebui să răspunzi la unele întrebări de-a dreptul stânjenitoare. Te referi la Gaia de parcă ți-ar fi o lume care apară Sayshellul prin forțe supranaturale. Ba mai sunt unii care afirmă că Gaia a trimis Catărul pentru a pune mâna pe Galaxie. Dacă ți-ai pus în minte să comunici guvernului sayshellian că Trevize a fost trimis pentru a găsi Gaia și că cele cinci nave ale Fundației s-au deplasat până aici pentru a-l sprijini în cercetările lui, nimeni nu te va crede. Poate că oamenii cred în basmele despre Gaia, dar guvernul în nici un caz, și nu se vor lăsa convinși că Fundația își închipuie așa ceva. Vor considera că intenționați să forțați Sayshellul să intre în Federația Fundației.

Thoobing spuse moale:

— Gaia nu face parte din Uniunea Sayshell. Probabil că nici nu există cu adevărat. Trebuia să transmit pe Terminus toate basmele pe care indivizii neșcoliți și superstițioși din Sayshell le povestesc despre Gaia? Unii dintre ei susțin ca Gaia e situată în hiperspațiu. După alții, ar fi o lume care apară Sayshellul prin forțe supranaturale. Ba mai sunt unii care afirmă că Gaia a trimis Catărul pentru a pune mâna pe Galaxie. Dacă ți-ai pus în minte să comunici guvernului sayshellian că Trevize a fost trimis pentru a găsi Gaia și că cele cinci nave ale Fundației s-au deplasat până aici pentru a-l sprijini în cercetările lui, nimeni nu te va crede. Poate că oamenii cred în basmele despre Gaia, dar guvernul în nici un caz, și nu se vor lăsa convinși că Fundația își închipuie așa ceva. Vor considera că intenționați să forțați Sayshellul să intre în Federația Fundației.

— Și dacă plănuim și asta?

— Ar fi fatal. Hai să fim serioși, Kodell, în cinci secole de istorie a Fundației, când s-a pomenit să purtăm un război de cucerire? Am avut războaie ca să respingem încercările altora de a ne cucerii — și o dată am și dat greș — dar nici un război nu s-a terminat prin expansiunea noastră teritorială. Afilieră la Federație s-a făcut prin acorduri pașnice. Ni s-au alăturat cei care au întrevăzut avantajele care le oferă această uniune.

— N-ar fi posibil ca și Sayshell să vadă avantajele acestei afilieri?

— Asta nu se va întâmpla atâta vreme cât navele noastre rămân la granița lor. Retrage-le.

— Nu se poate.

— Kodell, situația actuală reprezintă un prilej minunat pentru a demonstra bunăvoința Federației Fundației. Aproape înconjurat de teritoriul nostru, Sayshell se află într-o poziție deosebit de vulnerabilă și totuși a trăit în siguranță până acum, și-a ales singur calea de dezvoltare, a putut chiar să-și mențină o politică externă anti-Fundație fără a se simți primejduit. Cum altfel putem arăta întregii Galaxii că nu forțăm pe nimeni, că venim către toți cu gânduri amicale? Dacă vom cucerii Sayshell, vom poseda ceea ce, în esență, posedăm deja. La urma urmei, o dominăm din punct de vedere economic, chiar dac-o facem discret. Dar dacă o cucerim prin forța armelor, ne facem reclamă în Galaxie că am devenit expansioniști.

— Și dacă-ți voi spune că de fapt ne interesează Gaia?

— Atunci n-o să cred asta nici cât vă crede Uniunea Sayshell. Omul ăsta, Trevize, mi-a transmis că e în drum spre Gaia și mi-a cerut să înaintez mesajul către Fundație. Cu adâncă părere de rău, am făcut-o pentru că asta mi-e datoria, și nici nu s-a răcit bine linia de comunicație cu voi, că Flota Fundației s-a și pus în mișcare. Cum veți ajunge la Gaia fără a viola spațiul sayshellian?

— Dragul meu Thoobing, cred că nu știi ce vorbești. N-ai spus adineauri că Gaia, dacă ea există cumva, nu face parte din Uniunea Sayshell? Și presupun că știi că hiperspațiul e al tuturor și că nu aparține nici unei lumi. Atunci cum ar putea protesta Sayshell dacă noi ne deplasăm din teritoriul Fundației (unde se află acum navele noastre) prin hiperspațiu, către teritoriul Gaiei, iar în această călătorie nu ocupăm nici un centimetru cub din spațiul

sayshellian?

— Sayshell nu va interpreta evenimentele în felul acesta, Kodell. În caz că există, Gaia este înconjurată total de Uniunea Sayshell, chiar dacă nu-i aparține din punct de vedere politic, și cunosc precedente care califică enclavele de acest fel drept porțiuni din teritoriul înconjurător atunci când vine vorba de nave de luptă dușmane.

— Navele noastre n-au intenții dușmănoase. Suntem în relații pașnice cu Sayshell.

— Vă anunț că s-ar putea ca Sayshell să declare război. Nici nu s-ar aștepta să-l câștige prin superioritate militară, dar adevărul e că un conflict armat în această zonă ar declanșa un val de reacții anti-Fundație în întreaga Galaxie. Noua politică expansionistă a Fundației va încuraja constituirea de alianțe împotriva noastră. Unele dintre lumile membre ale Federației vor începe să-și reconsidere legăturile cu noi. S-ar putea să pierdem războiul din cauza tulburărilor interne și atunci sigur vom da înapoi procesul de creștere care i-a slujit atât de bine Fundației în aceste cinci sute de ani.

— Hai, lasă, Thoobing, spuse Kodell cu nepăsare. Vorbești de parcă cinci sute de ani n-au însemnat nimic, și am fi rămas aceeași Fundație de pe vremea lui Salvor Hardin, când ne luptam cu Anacreon, regatul acela prăpădit. Acum suntem cu mult mai puternici decât a fost vreodată Imperiul Galactic la apogeul lui. O escadrilă de nave de-ale noastre ar putea înfrânge întreaga Flotă Galactică sau ar putea ocupa orice sector fără ca măcar să-și dea seama că a participat la un război.

— Nu luptăm împotriva Imperiului Galactic, ci împotriva planetelor și sectoarelor existente în prezent.

— Care n-au progresat la fel ca noi. Acum putem cuprinde toată Galaxia.

— Potrivit Planului Seldon nu putem face asta vreme de încă cinci sute de ani.

— Planul Seldon subestimează ritmul de dezvoltare tehnologică. Stă în puterea noastră s-o facem acum! Te rog să mă-nțelegi, nu spun că o *vom face* sau că *ar trebui* s-o facem imediat. Spun doar că *putem* realiza asta foarte curând.

— Kodell, ai trăit toată viața pe Terminus. Nu cunoști Galaxia. Flota și tehnologia noastră pot înfrânge Forțele Armate ale altor lumi dar n-am reuși să guvernăm o Galaxie rebelă și încărcată de ură, căci la asta s-ar ajunge dacă o cucerim prin forța armelor. Retrage navele!

— Nu se poate, Thoobing. Ia gândește-te. Dacă Gaia nu-i un simplu mit?

Thoobing rămase tăcut, cercetând chipul lui Kodell, vrând parcă să-i citească gândurile:

— O lume în hiperspațiu nu-i un mit?

— O lume în hiperspațiu e o superstiție, dar până și superstițiile se nasc dintr-un sâmbure de adevăr. Omul ăsta care a fost exilat, Trevize, vorbește despre ea de parc-ar fi o lume reală în spațiu real. Dacă are dreptate?

— Prostii. Nu cred așa ceva.

— Nu? Încearcă, măcar pentru o clipă. O lume reală, care i-a asigurat Sayshellului imunitatea împotriva Catărului și împotriva Fundației!

— Dar te contrazici singur. Cum îi apără Gaia pe sayshellieni împotriva Fundației? Nu trimitem nave contra ei?

— Nu contra ei, ci contra Gaiei, care-i atât de misterioasă și de puțin cunoscută și care are atâta grijă să rămână ascunsă încât, deși se află în spațiul real, convinge lumile vecine că este situată în hiperspațiu și reușește chiar să fie trecută cu vederea când se alcătuiesc hărțile computerizate complete ale Galaxiei.

— Atunci e sigur o lume cu totul neobișnuită, pentru că reușește să manipuleze conștiințele oamenilor.

— Și n-ai spus chiar tu acum câteva clipe că un basm sayshellian susține că Gaia a trimis pe Catâr pentru a cuceri Galaxia? Catârul nu manipula mințile?

— Și-atunci Gaia e o lume a Catărilor?

— Dar n-ar putea să fie?

— Atunci de ce n-ar fi lumea renăscută a celei de-a Doua Fundații?

— Chiar. De ce nu? Nu trebuie s-o cercetăm?

Thoobing deveni serios. Zămbise puțin disprețuitor în timpul ultimelor schimburi de replici, dar acum lăsă capul în jos și privi pe sub sprâncene:

— Dacă vorbești serios, o asemenea investigație nu e periculoasă?

— Chiar așa?

— Îmi răspunzi la întrebări prin alte întrebări pentru că nu poți găsi niște răspunsuri mulțumitoare. La ce ne-ar folosi navele împotriva Catărilor sau a membrilor celei de-a Doua Fundații? Nu ți se pare plauzibil că, dacă ei există, încearcă să ne ademenească pentru a ne

distruge? Ascultă, spuneai că Fundația poate întemeia Imperiul acum, chiar dacă Planul Seldon s-a desfășurat doar pe jumătate, iar eu te-am avertizat că te-ai aventurat cam mult și că ițele Planului te vor trage cu forța înapoi. Dacă Gaia există și e ceea ce susții tu, atunci probabil că ea acționează ca un mecanism care va produce acea frânare. Fă din proprie inițiativă ceea ce în curând vei fi silit să faci din constrângere. Fă în mod pașnic și fără vărsări de sânge ceea ce s-ar putea să fii silit să faci prin nenorociri și dezastru. Retrage navele.

— Nu se poate. Thoobing, de fapt Primarul Branno în persoană intenționează să conducă flota și câteva nave de cercetare au trecut deja prin hiperspațiu către presupusul teritoriu gaian.

Thoobing bulbucă ochii:

— Cu siguranță că va izbucni război, așa zic eu.

— Tu ești ambasadorul nostru. Fă demersurile necesare pentru a împiedica asta. Dă-le sayshellienilor toate asigurările pe care le solicită. Respinge orice acuzație de rea credință. Dacă va trebui, spune-le că nu vor avea decât de câștigat dacă rămân liniștiți și așteaptă ca Gaia să ne distrugă. Spune-le tot ce dorești, dar liniștește-i.

Kodell făcu o pauză, studie expresia împietrită de pe chipul lui Thoobing și reluă:

— Serios, asta-i tot. După câte știu, nici o navă a Fundației nu va coborî pe vreo lume din Uniunea Sayshell și nici nu va pătrunde în vreun punct din spațiul real care aparține Uniunii. Cu toate acestea, orice navă sayshelliană care va încerca să ne provoace în afara teritoriului Uniunii, adică pe teritoriul Fundației, va fi neîntârziat distrusă. Explică-le asta foarte răspicat și liniștește-i pe sayshellieni. Dacă dai greș, vei răspunde direct. Thoobing, până acum ai avut o misiune ușoară, dar te-așteaptă vremuri grele și următoarele săptămâni îți vor hotărî soarta. Dacă ne vei înșela așteptările, n-o să găsești nici un colțișor din Galaxie în care să te ascunzi.

Chipul lui Kodell nu mai era nici bine dispus și nici prietenos când contactul se întrerupse și imaginea lui dispăru.

Thoobing rămase cu ochii holbați și cu gura căscată către locul din care imaginea tocmai se mistuise.

Golan Trevize se trăgea de păr de parcă ar fi încercat să-și aprecieze stare gândurilor prin intermediul simțurilor. Apoi îl luă pe neașteptate pe Pelorat:

— Care-i starea ta de spirit?

— Starea de spirit? repetă absent Pelorat.

— Da. Uite în ce situație am ajuns, prinși, fără nici un control asupra navei și atrași în mod inexorabil către o lume despre care nu știm nimic. N-ai un sentiment de panică?

Pe fața lungă a lui Pelorat trecu o umbră de melancolie:

— Nu. Sunt cam abătut. Mă simt puțin îngrijorat, dar n-am intrat în panică.

— Nici eu. Nu-i ciudat? De ce nu ne agităm mai mult?

— Ne așteptam la asta, Golan, sau la *ceva asemănător*.

Trevize se întoarse către ecran. Pe el rămăsese fixată imaginea stației spațiale. Acum era mai mare, ceea ce însemna că se apropiaseră mai mult de ea.

Ca înfățișare, stația nu i se părea impresionantă. Nu prezenta nici un element care să sugereze superștiința. De fapt, arăta cam primitiv. Și cu toate acestea, ținea nava în strânsoare.

— Janov, încerc să analizez situația la rece. Aș vrea să cred că nu-s laș și că mă pot comporta bine în condiții de criză, dar probabil că mă supraapreciez. Toți păcătuim prin asta. Ar trebui să mă agită nebunește de colo-colo și să mă treacă toate răcorile. Poate că ne-am așteptat la *ceva*, dar nu să fim reduși la neputință și eventual uciși.

— Nu cred, Golan. Dacă cei de pe Gaia au putut prelua controlul asupra navei de la o asemenea distanță, nu ne puteau ucide deja? De vreme ce suntem încă în viață...

— Dar nu mai suntem noi înșine. Prea așteptăm cu calm. Cred că ne-au tranchilizat.

— De ce?

— Ca să ne păstreze întregi la minte. Așa cred. Poate vor să ne interogheze, iar după aceea să ne ucidă.

— Dacă sunt atât de raționali încât vor să ne interogheze, s-ar putea să-și păstreze un dram de minte și să nu ne ucidă fără un motiv întemeiat.

Trevize se lăsă cu spatele pe spătarul scaunului și-și puse picioarele pe pupitrul unde de obicei își plasa mâinile pentru a intra în legătură cu computerul.

— Ingenioși cum sunt, s-ar putea să găsească vreun motiv care să pară întemeiat. Dacă ne-au perturbat gândurile, n-au lucrat prea brutal. Catârul, de exemplu, ne-ar fi făcut să tresăltăm și să vibrăm din fiecare fibră a ființei noastre din dorința de a ajunge mai repede acolo, spuse Trevize și arătă cu degetul spre stația spațială. N-ai același sentiment, Janov?

— Nu. Sigur nu.

— Sper că bați de seamă că am o stare de spirit în care încă mai pot să analizez totul la rece. Din cale-afară de ciudat! Ori simt altceva? Sunt panicat, incoerent, nebun și doar am impresia că raționez?

— Pari întreg la minte, spuse Pelorat ridicând din umeri. Probabil că eu sunt la fel de bolnav la minte ca și tine și trăiesc cu aceeași iluzie, dar discuția asta nu ne-ajută să rezolvăm situația. S-ar putea ca toată umanitatea să sufere de aceeași boală și să se îmbete cu aceleași iluzii în timp ce trăiește într-un haos comun. Nu ai cum să dovedești contrariul, și pentru că tot n-o să găsim altă cale, trebuie să ne lăsăm în voia simțurilor. (Apoi, brusc înviorat, adăugă:) De fapt, m-am gândit și eu la *ceva*.

— Da?

— Ei bine, am ajuns să considerăm Gaia fie o lume a Catârilor, fie o a Doua Fundație renăscută. Nu te-ai gândit c-ar putea exista și o a treia explicație, mai plauzibilă?

— Și care-ar fi asta?

În ochii lui Pelorat apărură o expresie de concentrare. Nu-l privi pe Trevize, iar vocea îi deveni adâncă și stăpânită:

— Din vremuri imemorabile, lumea asta, Gaia, a făcut tot ce i-a stat în putință ca să rămână într-o strictă izolare. N-a încercat deloc să intre în legătură cu alte lumi, nici măcar cu vecinii săi apropiați din Uniunea Sayshell. Are o știință dezvoltată în unele domenii, dacă dăm crezare poveștilor despre distrugerea unor flote și sigur pot controla oamenii, dar cu toate acestea n-au făcut nici o tentativă de a-și extinde puterea. Nu cere decât să fie lăsată în pace.

— Și?

— Mi se pare inuman. Cei peste douăzeci de mii de ani de istorie umană reprezintă un

proces neîntrerupt de expansiune și de încercări euate de extindere a teritoriului. Aproape toate lumile care pot fi populate *sunt* populate. De-a lungul timpului, aproape fiecare dintre lumi a avut o neînțelegere cu un vecin sau altul. Dacă Gaia se deosebește atât de mult de celelalte lumi în privința asta, atunci înseamnă că e inumană.

Trevize clătină din cap cu hotărâre:

— Imposibil.

— De ce imposibil? Întrebă Pelorat împătimit. Ți-am spus doar că rasa umană reprezintă o enigmă tocmai pentru că este singura forma inteligentă și evoluată din Galaxie. Și ce dacă Gaia nu-i umană? N-ar putea exista pe vreo planetă o altă formă de viață căreia să-i lipsească tendința de expansiune tipic umană? De fapt, spuse Pelorat din ce în ce mai convins, ce dacă există un milion de inteligențe în Galaxie și *doar una* este expansionistă? Noi înșine. Celelalte ar rămâne acolo unde se află și acum, discrete, ascunse...

— Ridicol! protestă Trevize. Le-am întâlni. Am coborî pe lumile lor. Ar apare în toate ipostazele și tipurile de evoluție tehnologică și puține ni s-ar putea opune. Dar nu le-am întâlnit niciodată. Pentru numele Spațiului! Nu am descoperit nici ruine, nici relicve ale vreunei civilizații neumane. Tu ești istoric, așa că ar trebui să știi mai bine. Am întâlnit așa ceva?

Pelorat clătină din cap:

— Nu, Golan, dar ar putea exista una! Lumea asta!

— Nu cred: Zici că se numește Gaia, ceea ce înseamnă „Pământ” într-un dialect antic. Cum ar putea fi non-uman?

— Ființele umane i-au dat numele de „Gaia”, dar cine știe din ce motive? Asemănarea cu vreo lume antică ar putea fi o simplă coincidență. Gândește-te numai. Așa cum explicai tu cu câțva timp în urmă, simplul fapt că am fost ademeniți spre Gaia și acum suntem atrași spre ea împotriva voinței noastre se prezintă ca argumente în favoarea ideii non-umanității celor de pe Gaia.

— De ce? Ce are asta cu non-umanitatea?

— *Vor să știe* despre noi, oamenii.

— Janov, ai luat-o razna, spuse Trevize. Trăiesc în Galaxie, înconjurați de oameni, de mii de ani. De ce ar fi devenit curioși exact acum? Și dacă doresc să-și satisfacă această curiozitate, de ce ne-au ales tocmai *pe noi*? Dacă ar vrea să studieze ființele umane și cultura lor, de ce n-ar începe cu lumile Sayshellului? De ce ne-ar alege neapărat pe noi, de pe Terminus?

— Poate că-i interesează Fundația.

— Prostii, izbucni Trevize cu o violență neașteptată. Janov, tu *vei* o inteligență non-umană și o *vei avea*. Eu cred că dacă te-ai gândit că vei întâlni non-umani, nu te-ar mai îngrijora ideea că ești capturat, neajutorat sau că vei fi chiar ucis, dar numai să-ți ofere puțin răgaz ca să-ți satisfaci curiozitatea.

Pelorat încercă să protesteze, dar începu să se bâlbâie, de aceea se opri, trase adânc aer în piept și zise în cele din urmă:

— Bine, s-ar putea să ai dreptate, Golan, dar o să rămân la părerea mea. Nu cred că va trebui să așteptăm prea mult ca să vedem cine are dreptate... Privește!

Arătă către ecran. Trevize, care în înflăcărarea lui uitase să mai privească la ecran, își aruncă ochii înspre el:

— Ce s-a întâmplat?

— Aceea care părăsește stația nu-i cumva o navă?

— Da, *e ceva*, recunoscu Trevize, nevenindu-i să creadă. Încă nu percep detaliile și nu pot să măresc imaginea mai mult. Și așa e la maximum. După ce privi mai atent spuse: Pare să se apropie și cred că-i o navă. Facem un pariu?

— Ce fel de pariu?

— Dacă ne-om mai întoarce vreodată pe Terminus, să dăm o masă la care fiecare dintre noi să invite pe cine poștește, dar maximum patru persoane, și plătesc eu totul dacă pe nava care se apropie acum de noi sunt non-umani, iar dacă sunt oameni plătești tu.

— Mă prind, spuse Pelorat.

— S-a făcut, încuviință Trevize și privi spre ecran, încercând să distingă detaliile navei și întrebându-se dacă acestea puteau să-i dezvăluie mai presus de orice îndoială umanitatea sau non-umanitatea ocupanților ei.

Judecând după pieptănătura îngrijită și atentă și după vioiciunea tinerească a chipului, puteai jura că Branno se afla încă în Palatul Primăriei. Nimic din comportarea ei nu lăsa să se înțeleagă că se afla în spațiu doar pentru a doua oară. (Prima ei ieșire în spațiu, când fusese însoțită de părinți într-o vacanță pe Kalgan, nici nu se putea considera cu adevărat o călătorie spațială. La vremea aceea avea doar trei ani.)

— La urma urmei, se adresă ea lui Kodell cu o voce stinsă, treaba lui Thoobing e să-și exprime părerea și să mă avertizeze. Nu-i port ranchiună pentru asta.

Kodell, care se îmbarcase pe nava Primarului pentru a-i putea vorbi neîngrădit de bariera psihologică pe care o creau distanța și imaginea nefirească, îi răspunse:

— Se află la post de prea multă vreme. A început să gândească la fel ca și sayshellienii.

— Țsta-i riscul meseriei de ambasador, Liono. Să așteptăm până se va isprăvi totul și după aceea o să-i dăm o vacanță mai lungă și o să-l trimitem la post în altă parte. E un tip capabil. La drept vorbind, a avut curajul și înțelepciunea de a ne transmite neîntârziat mesajul lui Trevize.

Pe fața lui Kodell licări un zâmbet:

— Da, mi-a spus că a făcut-o împotriva voinței lui. „Am făcut-o pentru că trebuia”, cam astea au fost cuvintele lui. Vezi, Doamnă Primar, trebuia să ne anunțe chiar dacă nu era de acord, pentru că imediat ce Trevize a intrat în spațiul Uniunii Sayshell, eu l-am informat pe Ambasadorul Thoobing să înainteze orice date referitoare la el.

— Da? făcu Primarul Branno și se întoarse în scaun pentru a-l privi mai bine pe Kodell. Și ce te-a determinat să procedezi astfel?

— Considerații elementare. Trevize avea la dispoziție o navă de ultimul tip, aparținând Fundației și era normal ca sayshellienii să observe asta. De asemenea, comportarea lui lipsită de tact și de diplomatie nu putea să le scape. Prin urmare, putea să dea de bucluc și orice cetățean al Fundației știe că trebuie să dea fuga să se plângă celui mai apropiat reprezentant al Fundației. Personal nu mi-ar displace să-l știu pe Trevize prins la-nghesuială, căci asta l-ar mai ajuta să-și vâre mințile în cap, dar l-ai trimis pe post de paratrăsnet și voiam să poți aprecia cum se cuvine ceea ce ar lovi, așa că m-am îngrijit ca reprezentantul cel mai autorizat al Fundației să-l supravegheze.

— Înțeleg! Abia acum pricep de ce Thoobing a reacționat atât de energic. Și eu îi transmisesem un avertisment similar. Întrucât a primit separat ordine de la noi, nici nu-i de acuzat dacă-și închipuie că manevrele câtorva nave ale Fundației ar putea însemna mai mult decât pare la prima vedere. Liono, cum se face că nu m-ai consultat înainte de a transmite acest mesaj?

Kodell răspunse cu răceală:

— Dacă te-aș implica în toate activitățile mele, n-ai mai avea timp să fii cu adevărat Primar. Dar tu de ce nu m-ai informat de intențiile tale?

— Dacă te-aș ține la curent cu toate intențiile mele, ai ști prea multe, îi răspunse Branno fără chef. Asta e o problemă minoră, care nu justifică îngrijorarea lui Thoobing. Iar reacțiile de protest ale Sayshellului nu mă ating. Pe mine mă interesează Trevize.

— Navele noastre de cercetare l-au reperat pe Compore. Îl urmărește pe Trevize și amândouă înaintează cu precauție către Gaia.

— Am primit rapoartele acelor nave, Liono. E clar că atât Trevize cât și Compore au luat în serios problema Gaiei.

— Doamnă Primar, toată lumea zâmbește ironic auzind de superstiția numită Gaia, dar, în același timp, toți gândim: „Dacă totuși...” Chiar și Ambasadorul Thoobing pare cam îngrijorat de situația creată. Ar putea fi o politică foarte șireată din partea sayshellienilor. Ca un fel de culoare protectoare. Dacă răspândești zvonuri despre o lume misterioasă și invincibilă, oamenii se vor feri nu numai de lumea respectivă, dar și de lumile vecine, precum cele care compun Uniunea Sayshell.

— Crezi că de aceea s-a ferit Catârul să-i supere pe cei de pe Sayshell?

— Probabil.

— Crezi că Fundația nu s-a atins de Sayshell din cauza Gaiei? Știi bine că nu aveam cunoștință de existența acestei lumi.

— Recunosc că nu există nici o mențiune despre Gaia prin arhivele noastre, dar nu putem găsi o explicație plauzibilă pentru atitudinea noastră tolerantă față de Uniunea Sayshell.

— Să sperăm că, în ciuda părerii lui Thoobing, guvernul sayshellian s-a convins măcar în parte de puterea Gaiei și de pericolul pe care-l reprezintă.

— De ce asta?

— Pentru că-n acest caz, Uniunea Sayshell nu va condamna intenția noastră de a ne îndrepta spre Gaia. Cu cât mai vehement vor respinge planul nostru, cu atât mai grabnic se vor convinge singuri că acțiunea noastră trebuie aprobată, astfel încât Gaia să ne înghită. Își vor imagina că lecția pe care-o vom primi va fi binevenită și va sluji de exemplu pentru alți potențiali invadatori.

— Dacă, totuși, au motive întemeiate să creadă asta, Primare? Dacă Gaia *este* cu adevărat primejdioasă?

Branno zâmbi:

— Mereu pui pe „Dacă totuși” în față, Liono.

— Trebuie să cântăresc toate posibilitățile, Primare. Asta mi-e meseria.

— Dacă Gaia e primejdioasă, atunci îl va captura pe Trevize. Asta e menirea *lui*, ca paratrăsnet al meu. Și sper ca și Compor și pățească la fel.

— Speri asta? De ce?

— Pentru că asta îi va face să se încreadă prea mult în propriile forțe și ne vom sluji de această slăbiciune. Ne vor subestima puterea și ne vor ușura astfel sarcina.

— Dar dacă cei care se supraapreciază suntem *noi*?

— Nu vom fi noi, i-o reteză sec Branno.

— Dar nu avem nici cea mai vagă informație despre Gaia și nu putem aprecia potențialul ei. Primare, nu mi-o lua în nume de rău, dar ar trebui luată în calcul și posibilitatea asta.

— Serios? De unde-ai mai scos-o și pe asta, Liono?

— Și tu crezi că, în cel mai rău caz, Gaia ar putea fi cea de-a Doua Fundație. Sayshell are o istorie interesantă încă de pe vremea Imperiului. Numai Sayshell a fost lăsată să se autoguverneze. Tot Sayshell a beneficiat de scutiri de taxe în timpul domniei așa-numiților „împărați Necruțători”. Pe scurt, Sayshell pare să fi beneficiat de protecția Gaiei chiar în perioada imperială.

— Și-atunci?

— A Doua Fundație a fost întemeiată de Hari Seldon în același timp cu Fundația noastră. A Doua Fundație nu exista în vremurile imperiale, dar Gaia exista. Prin urmare, Gaia *nu* este a Doua Fundație, ci altceva. Probabil ceva mai periculos.

— Nu mi-am propus să mă las intimidată de ceea ce nu cunosc, Liono. Există doar două surse potențiale de pericol — arme fizice și arme mentale — iar noi suntem pregătiți să rezistăm oricăreia dintre ele. Mergi înapoi pe nava ta și menține toate navele în alertă la granița cu Sayshell. Numai nava mea se va îndrepta spre Gaia, dar va rămâne, tot timpul în legătură cu tine și te vom aștepta să ne urmezi printr-un singur salt, dacă va fi nevoie... Mergi, Liono, și alungă expresia asta de tulburare de pe fața ta.

— Îmi dai voie să-ți mai pun o întrebare? *Știi sigur* în ce te bagi?

— Sigur, răspunse ea sumbru. Și eu am studiat istoria Sayshellului și am înțeles că Gaia nu poate fi a Doua Fundație dar, așa cum ți-am mai spus, am primit raportul complet al navelor de cercetare și din ele am...

— Da?

— Ei bine, Liono, acum știu unde se află a Doua Fundație, așa că ne vom ocupa de amândouă. Întâi Gaia și după aceea Trantorul.

17. Gaia

NAVA PORNITĂ de pe stația spațială ajunsese în apropiere de *Far Star* după patru ore care i se păsură ani lui Trevize.

În condiții normale, Trevize ar fi încercat să semnalizeze și s-ar fi așteptat la un răspuns. Iar dacă n-ar fi primit răspuns ar fi luat hotărârea să se îndepărteze.

Dar întrucât nava nu era înarmată și oricum nu răspundea la comenzi, nu putea decât să aștepte. Computerul nu primea alte instrucțiuni decât cele care priveau interiorul navei.

În rest, totul funcționa normal. Sistemele de ventilație și de încălzire erau perfecte; astfel că el și Pelorat nu simțeau nici un inconvenient fizic. Dar asta nu slujea la nimic. Minutele se scurgeau greu și Trevize era apăsător de nesiguranță cu privire la soarta ce li se rezervase. Observă contrariat că Pelorat părea calm. Și, ca să pună capăt la toate, în timp ce el n-avea poftă de mâncare, Pelorat desfăcuse un mic container cu carne de pui care se încălzise imediat după deschidere și acum împrăștia un miros îmbietor. Iar acum, nepăsător și metodic, Pelorat mânca.

Enervat, Trevize nu se mai putu stăpâni:

— Pentru numele Spațiului, Janov! Pute!

Pelorat se uită mirat și mirosi containerul.

— Mie nu-mi miroase urât, Golan.

Trevize clătină din cap:

— Nu mă lua în serios. Sunt nervos. Dar măcar folosește o furculiță. O să-ți miroasă degetele toată ziua.

Pelorat își privi uimit degetele:

— Scuze! Nici n-am băgat de seamă. Mă gândeam la altceva.

Trevize îl întreabă sarcastic:

— Te gândeai probabil în ce categorie să încadrezi creaturile non-umane care se apropie de noi? (Se simțea umilit pentru că Pelorat se dovedea mai calm decât el.) El, un veteran al Flotei (deși nu participase la nici o bătălie) se temea, în timp ce Pelorat, un simplu istoric, părea netulburat.

— Ar fi imposibil de imaginat cum ar evolua formele de viață în condiții diferite de cele ale Pământului. Deși destul de mari, diferențele n-ar putea fi infinite. Cu toate astea, presimt că ființele astea nu se vor manifesta extrem de violent și că vom beneficia de un tratament civilizat. Dacă era altfel, ne ucideau de mult.

— Bine că măcar tu ți-ai păstrat cumpătul, prietene. Eu sunt neliniștit și nervos de parcă aş vrea să ies din starea de tranșilizare pe care ne-au indus-o. Simt că nu pot sta locului. De ce nu mai ajunge odată nava asta blestemată?

— M-am învățat să fiu pasiv, Golan. Mi-am petrecut jumătate din viață aplecat asupra documentelor, așteptând mereu altele și altele. Tu ești un om de acțiune și suferi când nu te poți mișca.

Trevize se simți mai ușurat și mormăi:

— Pelorat, nu ți-am apreciat bunul simț la adevărata lui valoare.

— Te înșeli, răspuse Pelorat placid, dar până și un profesor, cu capul în nori ajunge uneori să înțeleagă rostul vieții.

— Și până și un politician abil se poate înșela.

— N-am afirmat așa ceva. Golan.

— Nu, dar o spun eu. Așa că lasă-mă să fac ceva. Măcar să observ. Văzută mai de aproape, nava asta pare primitivă.

— Pare?

— Dacă e produsul unor minți și brațe non-umane, ceea ce nouă ne pare primitiv ar putea fi de fapt doar non-uman.

— Crezi c-ar putea fi un artefact non-uman? întreabă Pelorat roșind ușor,

— Nu-mi dau seama. Bănuiesc că oricât de mult ar diferi de la cultură la alta, artefactele nu-s la fel de expresive ca produsele ce poartă amprenta deosebirilor genetice.

— Asta-i doar o bănuială. Noi n-am întâlnit decât culturi diferite. Nu cunoaștem multe specii inteligente și, prin urmare, nu avem unitatea de măsură cu ajutorul căreia să apreciem cât de mult poate să se deosebească un artefact de altul.

— Peștii, delfinii, pinguinii, calmarii, ba chiar și ambiflexii, care nu sunt de origine pământeană, presupunând că restul sunt, rezolvă problema mișcării printr-un mediu lichid

prin unduire, iar înfățișarea lor nu diferă atât de mult pe cât te-ar face să crezi structura lor genetică. Probabil că situația se repetă în cazul artefactelor.

— În orice caz, spuse Trevize, mă simt mai bine acum. Tot sporovăind cu tine m-am mai calmat. Și cred că foarte curând vom afla în ce ne-am vârat. Nava aceea nu va putea să se lipsească de-a noastră pentru că n-are ecluză și fie că vom merge noi la ei folosind cablul, fie că vor veni ei în același fel, dacă nu cumva vor folosi un alt sistem.

— Cât de mare-i nava?

— Dacă n-am cum să folosesc computerul navei pentru a calcula la ce distanță se află nu pot să-mi dau seama de mărimea ei.

Un cablu se îndreptă șerpuind spre *Far Star*.

— Umani sau non-umani, tot cablu vor folosi. Se pare că nu există altă soluție.

— Ar putea folosi un tub sau o scară, sugeră Pelorat.

— Sunt rigide. Ar fi prea complicat să realizezi legătura în felul ăsta. Trebuie ceva care să combine flexibilitatea cu rezistența.

Când cablul atinse peretele exterior al navei, se auzi un zgomot surd care făcu aerul din interior să vibreze. Cablul se mai întinse puțin. În timp ce nava cealaltă reduce viteza pentru a o egala pe aceea a navei lui Trevize. Acum cablul nu mai vibra.

În peretele navei străine apărură un punct negru care se dilată ca pupila unui ochi.

— Ia te uită, exclamă Trevize. În loc de ușă glisantă are o diafragmă care se deschide.

— Non-uman?

— Nu neapărat, dar oricum interesant.

În deschizătură apărură o siluetă.

Pelorat o privi încordat și strânse din buze, apoi zise dezamăgit.

— Păcat. Umană.

— Nu se știe, făcu Trevize calm. Distingem cinci extremități. Astea ar putea fi capul, două brațe, două picioare, dar... Stai așa...

— Ce s-a întâmplat?

— Silueta se mișcă mai repede și mai ușor decât m-așteptam. Aha!

— Ce mai e?

— Are un fel de propulsie. După câte-mi dau seama, n-are propulsie-rachetă și nici nu-și folosește brațele. Totuși, deplasarea nu-i în mod necesar tipic umană.

În ciuda rapidității cu care silueta se mișca de-a lungul cablului, așteptarea li se păru nesfârșită, dar în cele din urmă se auzi un zgomot.

— Nu știi ce-o fi, dar acum intră. Cred c-am s-o trântesc la podea imediat ce apare, spuse Trevize și-și încheșă pumnii.

— Cred c-ar fi mai bine să ne calmăm, îl sfătui Pelorat. Ar putea fi mai puternică decât tine, iar pe nava aceea trebuie să mai fie și alte creaturi. Așteptăm până ne lămurim.

— Devii din ce în ce mai înțelept, Janov, constată Trevize, în timp ce eu îmi pierd capul.

Auziră zgomotul produs de deschiderea ecluzei și în cele din urmă silueta apărură înăuntrul navei.

— Are o statură aproape normală, bolborosi în barbă Pelorat, în costumul acela spațial începe o ființă umană.

— N-am mai văzut asemenea model, dar după cum arată pare făcut de oameni. Văd că nu scoate nici un sunet.

Silueta în costum spațial se opri în fața lor și-și mișcă un braț către casca rotundă care, chiar dacă părea din sticlă, nu era transparentă. Nu putură vedea nimic prin ea.

Brațul atinse ceva cu o mișcare rapidă pe care Trevize nu reuși s-o urmărească, și casca se detașă de restul costumului. Se ridică.

Văzură chipul unei femei tinere și atrăgătoare.

Pe chipul de obicei lipsit de expresie al lui Pelorat apăru o expresie de stupefacție. Întrebă nesigur:

— Ești umană?

Femeia deschise ochii mari, arcuindu-și sprâncenele și strâmbă din buze. Din gestul acesta nu se putea deduce dacă auzea o limbă necunoscută și neînțeleasă, sau dacă înțelegea limbajul, dar întrebarea o punea pe gânduri.

Ea duse mâna spre partea stângă a costumului, care se desfăcu de parcă ar fi avut balamale. Păși afară din costum și acesta rămase o clipă în poziție verticală apoi, cu un sunet ce aducea cu un oftat, se prăbuși la podea.

Acum, după ce ieșise din costumul spațial, femeia părea și mai tânără. Îmbrăcămintea îi era largă și translucidă, iar puținele articole intime se vedeau ca niște umbre. Roba de deasupra îi venea până la genunchi.

Avea sâinii mici și talia subțire, cu șolduri pline și rotunde. Picioarele bine făcute aveau gleznele fine și grațioase. Părul negru și bogat îi cădea pe umeri, buzele pline păreau ușor asimetrice, iar ochii mari și căprui priviră în jur, apoi spre picioare și rezolvă dilema, arătând că pricepea limbajul lor:

— Nu *arăt* umană?

Vorbea Galactica Standard cu o ezitare abia detectabilă, părând că face un mic efort pentru a pronunța foarte corect.

Pelorat încuviință cu o mișcare a capului, însoțită de un zâmbet:

— N-aș putea nega asta. Foarte umană. Încântător de umană.

Tânăra își desfăcu brațele larg de parcă i-ar fi invitat să o privească mai de aproape.

— Așa sper și eu, domnilor. Mulți bărbați ar muri după corpul acesta.

— Aș prefera să trăiesc pentru el, glăsuî Pelorat, cu un aer galant care-l luă și pe el prin surprindere.

— Bună alegere, spuse femeia cu solemnitate. Corpul acesta naște șoaapte și extaz.

Râse, iar Pelorat porni și el să râdă.

Trevize, care rămăsese încruntat și tăcut în timpul acestui schimb de vorbe galante, găsi momentul să întrebe:

— Ce vârstă ai?

Femeia încetă să râdă și răspunse cu seriozitate:

— Douăzeci și trei, domnilor.

— De ce-ai venit? Cu ce scop ne vizitezi?

— Am venit să vă-nsoțesc pe Gaia, răspunse ea, rotunjind ușor vocalele în diftongi, semn că nu stăpânea la perfecție Galactica Standard.

— Să ne-nsoțească o *fată*?

Ea deveni dintr-o dată mai bătoasă, vrând să le dovedească lui Trevize și lui Pelorat că era stăpână pe situație:

— Eu reprezint Gaia la fel de bine ca oricare altul. Dacă s-a întâmplat să fiu eu de tură pe stație...

— Tura *ta*? Erai singură la bordul stației?

— Nici nu trebuie mai multe persoane, răspunse ea semeață.

— Și acum nu-i nimeni pe ea?

— Stația nu e părăsită dacă eu lipsesc de acolo. *Ea* rămâne.

— Ea? La ce te referi?

— La stație. Ea este Gaia. N-are nevoie de mine câtă vreme vă reține nava.

— Atunci tu ce faci pe stație?

— Datoria.

Pelorat îl apucase de mână pe Trevize și-l trăsese ușor. Repetă gestul și-i spuse în șoaptă:

— Golan, nu mai țipa la ea. Nu vezi ce tânără e? Lasă-mă pe mine să vorbesc cu ea.

Trevize se smuci furios, dar Pelorat i-o luă înainte și întrebă:

— Domnișoară, cum te numești?

Chipul ei se luminează într-un zâmbet larg, ca reacție la tonul mai blând, și răspunse:

— Bliss.

— Bliss? repetă Pelorat. Ce nume frumos. Dar nu e singurul, nu-i așa?

— Firește. Era caraghios că am un nume format dintr-o silabă. S-ar putea repeta pe fiecare

secțiune și nu ne-am mai putea deosebi, iar bărbații ar muri luând un trup drept altul. Numele meu complet e Blissenobiarella.

— Ți se umple gura pronunțându-l.

— Poftim? Cu numai șapte silabe? Nu-i lung deloc. Am prieteni cu nume din cincisprezece silabe și nu mai prididesc încercând tot felul de combinații pentru a-și găsi un apelativ mai scurt. Eu am rămas la Bliss de când am împlinit cincisprezece ani. Mama îmi spunea „Nobby”, dacă vă vine-a crede.

— În Galactica Standard „bliss” înseamnă „extaz” sau „bucurie nemărginită” spuse Pelorat.

— Tot așa și-n limba gaiană. Nu se deosebește *foarte* mult de Standard, și vreau să-mi și justific numele.

— Numele meu e Janov Pelorat.

— Și celălalt domn, cel care strigă, este Golan Trevize.

— Am primit mesajul din Saysshell.

— Cum adică ați primit mesaj? întrebă Trevize bănuitor.

Bliss se-ntoarse către el și răspunse calm.

— Nu l-am primit eu personal, ci Gaia.

— Domnișoară Bliss, ne dai voie să discutăm ceva între patru ochi? vorbi Pelorat.

— N-am nimic împotriva, dar să știți că suntem așteptați.

— Nu durează mult. (Îl trase de braț pe Trevize care-l urmă fără chef în cealaltă cameră).

— Ce-nseamnă toate astea? spuse Trevize în șoaptă. Sunt sigur că ne aude și de-aici. Probabil că ne citește și gândurile, creatură perfidă.

— N-are importanță dacă ni le citește sau nu. Puțină izolare psihologică nu ne strică. Ascultă, prietene, las-o în pace. Nu putem face nimic și n-are rost să te răstești la ea ca să-ți verși năduful. Probabil că nici ea nu ne poate ajuta. Nu-i decăt un emisar. De fapt, câtă vreme se află la bord, suntem în siguranță; n-ar lăsa-o aici dacă ar intenționa să distrugă nava. Dacă te porți ca un bătăran or să ne spulbere după ce o recheamă.

— Nu suport să mă simt neajutorat, îi explică Trevize îmbufnat.

— Cui îi place? Dar nervozitatea te face și mai neajutorat. Devii un revoltat fără cauză. Dragul meu prieten, nu vreau să te săcâi și eu și să nu mi-o iei în nume de rău că te critic atât de aspru, dar fata n-are nici o vină.

— Janov, e atât de tânără că ți-ar putea fi fiică.

Pelorat luă o poziție bătaioasă:

— Cu atât mai mult va trebui să ne purtăm delicat cu ea, deși nu prea-mi dau seama ce vrei să spui cu asta.

Trevize se gândi o clipă, apoi chipul i se lumină:

— Foarte bine. Ai dreptate, am greșit. Totuși e supărător că au trimis o fată. Puteau să însărcineze un ofițer, de exemplu, și să ne arate că ne *prețuiesc* cât de cât. Dar o fată, care una-două aruncă toată răspunderea pe Gaia?

— Se referă probabil la un cârmuitor care primește numele planetei ca titlu onorific, ori are în vedere consiliul planetar. O să aflăm și asta, dar nu întrebând de-a dreptul.

— Mor bărbații după ea! pufni Trevize. Asta-i bună! E cam plinuță la șolduri!

— Nu ți-a cerut nimeni să-ți dai viața pentru ea, Golan, spuse Pelorat domol. Vino! Ce, nu i dai voie să se autoironizeze? Mi se pare amuzantă și lipsită de prejudecăți.

O găsiră pe Bliss așezată în fața computerului, aplecată asupra lui și privind cu ochi mirați la componentele acestuia, ținându-și mâinile la spate de parcă s-ar fi temut să-l atingă.

Când ei intrară, aplecându-și capetele ca să nu se lovească de tocul ușii, ea ridică ochii și rosti:

— Uimitoare navă. Nu înțeleg nici jumătate din ceea ce văd, dar dac-ați vrea să-mi faceți un cadou de bun venit, mi-aș dori nava. E minunată. A mea arată groaznic.

Pe chip îi apărură o expresie de curiozitate nepotolită:

— Chiar veniți de pe Fundație?

— De unde știi despre Fundație? întrebă Pelorat.

— Învățăm la școală despre ea. Mai ales din pricina Catărului.

— De ce din cauza lui, Bliss?

— E unul dintre noi, dom... Ce silabă din numele voastre pot folosi, domnilor?

Pelorat reacționa primul:

— Jan sau Pel. Pe care-l preferi?

— Pel. A plecat dintre noi, Pel, reluă Bliss cu un zâmbet complice. S-a născut pe Gaia, dar se pare că nimeni nu știe cu exactitate unde.

— Bliss, să-nteleg că e un erou al Gaiei? (Trevize se hotărâse să adopte o atitudine aproape agresiv de prietenoasă și aruncă o privire răutăcioasă și ucigătoare în direcția lui Pelorat.) Poți să-mi spui Trev, adăugă el.

— A, nu, spuse ea pe nerăsuflăte. A plecat de pe Gaia fără să i se permită acest lucru, și nimeni nu trebuie să facă asta. Nimeni nu știe *cum* a reușit. Dar a plecat și tocmai de-aceea cred c-a avut un sfârșit nefericit. Fundația l-a înfrânt în cele din urmă.

— A Doua Fundație? Întrebă Trevize.

— Mai există una? Cred că mi-aș aminti dacă aș face un efort, dar nu m-a interesat istoria. Dacă mă gândesc mai bine, ceea ce socotește Gaia că-i mai bun mă interesează și pe mine. Dacă istoria nu s-a lipit de mine, înseamnă că sunt destui istorici sau că nu m-a atras prea mult obiectul acesta de studiu. Probabil că de aceea am devenit tehnician spațial. Primesc mereu însărcinări pe stație și-mi place ceea ce fac, așa că se-ntelege de la sine că...

Începuse să vorbească repede, pe nerăsuflăte aproape, și Trevize trebui să pândească un moment de pauză ca s-o întrebe:

— Cine-i Gaia?

Bliss îl privi nedumerită

— Gaia. Pel și Trev, hai să trecem la treabă. Trebuie să ajungem pe planetă.

— Deci într-acolo mergem, nu-i așa?

— Da, dar încet. Gaia simte că vă puteți deplasa mult mai repede dacă folosiți forța navei. Vreți să-ncercați?

— Vrem, răspunse Trevize morocănos. Dar dacă ni se va reda controlul asupra navei, nu vă temeți c-aș putea țâșni înspre spațiu?

— Ce caraghios ești, spuse Bliss printre hohote de râs. Bineînțeles că Gaia n-o să te lase să mergi în altă direcție. Dar poți zbura mai repede în direcția în care *vrea* Gaia. Pricepi?

— Pricep, încuviință Trevize, și-o să încerc să-mi mai temperez simțul umorului. *Unde* cobor?

— N-are importanță. Zboară spre suprafața planetei și vei coborî în locul potrivit. Se va îngriji Gaia de asta.

Pelorat nu-și putu stăpâni curiozitatea:

— Și tu vei rămâne cu noi ca să fii sigură că ne vor trata cum se cuvine?

— Aș putea s-o fac și pe asta. Să vedem, onorariul obișnuit pentru serviciile mele — vreau să zic *tipul acesta* de servicii — se poate vărsa direct în contul meu.

— Și pentru altfel de servicii...?

Bliss chicoti:

— Ce bătrânel simpatic ești.

Pelorat primi lovitura în plin.

Bliss rămase puțin uimită când nava descrie o curbă rapidă spre Gaia:

— Nu se simte deloc efectul accelerației,

— Acționare gravitică, o lămuri Pelorat. Accelerația antrenează totul de pe navă, inclusiv ocupanții, așa că nu avem de suferit.

— Pel, dar cum funcționează?

Pelorat ridică din umeri:

— Cred că Trev știe mai bine, dar e cam indispus și nu pare să aibă chef de vorbă.

Trevize dirijă nava cu destulă brutalitate spre suprafața planetei. Nava răspundea parțial la comenzile lui, așa cum de altfel îl avertizase Bliss. I se acceptă încercarea de a traversa oblic liniile de forță gravitică, dar numai după o scurtă ezitare. O ușoară tentativă de ridicare a navei spre înalt rămase fără răspuns. Nava nu-i mai aparținea cu totul.

Pelorat întrebă blajin:

— Golan, nu zburăm cu viteză prea mare?

Străduindu-se să rămână calm și netulburat. Trevize spuse cu o voce egală și fără nici o inflexiune:

— Tânăra doamnă susține că Gaia va avea grijă de noi.

— Bineînțeles, Pel, interveni Bliss, Gaia n-ar permite navei să ne pună viața în pericol. Aveți ceva de mâncare la bord?

— Desigur, răspunse îndatoritor Pelorat. Ce ți-ai dori?

— Ceva fără carne, Pel, îi răspunse Bliss aproape nepăsătoare, dar poate să fie și pește sau legume.

— Bliss, o parte dintre proviziile noastre provin de pe Saysshell, explică Pelorat. Nu știi prea bine ce-i în cutii, dar s-ar putea să-ți placă.

— Întâi să gust și vom vedea, făcu ea visătoare.

— Oamenii de pe Gaia sunt vegetarieni? vru să știe Pelorat.

— Mulți da, răspunse ea dând vioi din cap. Depinde ce substanțe nutritive îi trebuie organismului în anumite momente. În ultima vreme carnea nu m-a prea tentat, așa că nici acum nu vreau. Și nici după dulciuri n-am tânjit. Brânzeturile și creveții îmi plac pentru că au un gust plăcut. În fine, cred c-ar trebui să mai slăbesc. Și spunând acestea, se bătu cu palma peste fund, De-aici trebuie să dau jos câteva kilograme.

— Nu văd ce motiv ai avea, o liniști Pelorat. Abia ai pe ce să șezi mai confortabil.

Bliss întoarse capul ca să se admire:

— În fine, n-are importanță. Când pierzi în greutate, când câștigi. Nu-mi fac eu probleme dintr-atât.

Trevize tăcea, pentru că se lupta cu *Far Star*. Ezitase cam mult căutând o orbită convenabilă, iar acum treceau vâjâind prin limitele inferioare ale ecosferei planetare. Încetul cu încetul, nava începu să scape controlului lui ca și când o altă forță învățase deja să dea comenzi motoarelor gravitice. *Far Star*, conducându-se aproape singură, intră în atmosfera rarefiată și încetini rapid. Apoi se deplasă într-o curbă lină.

Bliss rămase impasibilă la șuieratul ascuțit produs de aerul care opunea rezistență la înaintarea navei și mirosi cu delicatețe aburul ce se înălța din container:

— Trebuie să fie delicios, Pel, altfel n-ar avea mirosul ăsta plăcut și apetisant. (Băgă degetul în sos și apoi și-l linse.) Ai avut dreptate. Pel. Par creveți. Excelenți.

Cu un gest de nemulțumire, Trevize părăsi computerul.

— Doamnă, exclamă el, de parcă atunci ar fi văzut-o pentru prima oară.

— Numele meu e Bliss, îi răspunse ea ferm.

— Bliss, fie! Știai cum ne numim.

— Da, Trev.

— De unde ai aflat numele noastre?

— Trebuia să le știu ca să-mi pot face datoria.

— Știi cine a Munn Li Compor?

— Dacă ar prezenta importanță pentru munca mea aș ști. N-am idee cine e, dar Compor nu vine aici. Și, ca să fiu mai exactă, spuse ea și făcu o mică pauză, în afară de voi doi nu mai vine nimeni.

— Vom vedea.

Privi în jos și văzu nori. Nu erau în strat compact și continuu, ci în mai multe straturi

successive, care nu ofereau o priveliște clară a suprafeței planetei.

Comută pe microundă și radarul se iluminează. Suprafața părea o copie aproape fidelă a cerului. Arăta ca o lume compusă din insule — foarte asemănătoare cu Terminus, numai că aici erau mai numeroase, nici una prea mare sau izolată de restul lor. Aminteau de un arhipelag planetar. Nava se înscrise pe o orbită cu înclinație mare față de planul ecuatorial, dar nu se zări nici una dintre calotele polare.

Trevize nu reuși să vadă nici semnele neîndoielnice ale distribuției inegale a populației, cum era de așteptat, după luminarea din zona cufundată în noapte.

— Vom coborî lângă capitală, Bliss? întrebă Trevize.

— Gaia te va ajuta să ajungi într-un loc convenabil, răspunse ea cu un aer indiferent.

— Aș prefera un oraș mare.

— Vrei să zici o grupare mare de oameni?

— Da.

— Gaia va hotărî.

Nava continuă să coboare și Trevize își găsi o distracție încercând să ghicească pe care insulă se va așeza.

Nava coborî ușor ca un fulg, și se așeză pe sol fără zdruncinături sau efecte gravitaționale neplăcute. Coborâră unul după altul: întâi Bliss, apoi Pelorat și în cele din urmă Trevize.

Vremea aducea cu primăvara timpurie din Terminus City. Adia o briză ușoară, iar soarele dimineții strălucea puternic pe cerul presărat cu nori rari. Solul era acoperit de verdeață și la o oarecare distanță se afla o livadă cu copacii aliniați în șiruri lungi, iar în partea opusă se zărea linia țărmului.

Printre ierburi forfoteau insecte, o pasăre săgeta cerul și, de undeva, din apropiere, se auziră zgomotele înfundate făcute de cineva care folosea vreo unealtă agricolă.

Pelorat rupse tăcerea după ce trase adânc aer în piept:

— O, miroase *plăcut*, a suc de mere.

— Păi de la livada de colo. Probabil că la fermă face cineva suc de mere, spuse Trevize.

— Fiindcă tot veni vorba, nava voastră are un miros... greu de suportat, interveni Bliss.

— Atunci de ce n-ai spus nimic? mârâi Trevize.

— Din politețe. Doar eram oaspete.

— Și-acum ai uitat de politețe?

— Acum sunt pe lumea mea. *Tu* ești oaspete, așa că te rog să fii politicos.

— Are probabil dreptate, Golan. Avem cum să aerisim nava? se băgă în vorbă Pelorat.

— Da, i-o rețeză Trevize, sigur, dacă această mică domnișoară ne asigură că nu se va atinge nimeni de navă. Ne-a dovedit deja că are puteri neobișnuite asupra ei.

Bliss își arcui trupul și nu se lăsă mai prejos:

— Nu sunt chiar mică și dacă-ți închipui că se aerisește dacă o las în pace, atunci așa o sa fac.

— Bine, și-acum ne duci la omul căruia îi spunei Gaia?

Bliss părea amuzată:

— Trev, nu știi dacă o să mă crezi. *Eu sunt* Gaia.

Trevize înmărmuri. Auzise de nenumărate ori fraza: „a-și aduna mințile” folosită metaforic, însă abia acum simți pe propria-i piele adevărul pe care-l exprima ea. Reuși să îngame:

— *Tu?*

— Da. Și pământul. Și pomii aceia. Și iepurele acela, ascuns între ierburi. Și bărbatul pe care-l vezi umblând prin livadă. Întreaga planetă și tot ce viețuiește pe ea înseamnă Gaia. Suntem indivizi — organisme separate — dar cu toții împărtășim o conștiință comună. Planeta are o parte infimă din această conștiință, diferitele forme de viață își au și ele partea lor mai mare sau mai mică, iar ființele umane, cea mai mare parte.

— Trevize, cred că vrea să spună că Gaia e un fel de conștiință de grup, explică Pelorat.

Trevize aprobă dând din cap:

— Asta am înțeles și eu. Bliss, în cazul acesta, cine conduce lumea?

— Se conduce singură. Copacii aceia cresc în șiruri drepte și ordonate din propria lor voință. Se înmulțesc doar în măsura în care e nevoie pentru a-i înlocui pe cei care mor. Ființele umane recoltează merele de care au nevoie; celelalte animale, inclusiv insectele, consumă partea ce li se cuvine, dar nimic mai mult.

— Și zici că insectele știu ce li se cuvine? întrebă ironic Trevize.

— Într-un fel, da. Plouă când trebuie și uneori plouă torențial când este necesar, și uneori se-ntâmplă și câte-o perioadă de secetă pentru că și *asta* este necesară.

— Și ploaia știe și ea când să cadă?

— Da, răspunse Bliss cu seriozitate. Nu se-ntâmplă la fel și-n organismul tău? Celulele știu ce să facă. Știu când să producă anumite substanțe și când să inhibe acest proces, iar când produc respectiva substanță, ele știu ce cantități sunt necesare, și nu secretă nici mai mult, nici mai puțin. Fiecare dintre celule este, într-o anumită măsură, o uzină chimică independentă, dar toate își extrag materia primă dintr-o sursă comună, adusă de un sistem de transport ce le aparține deopotrivă și toate își elimină reziduurile într-o serie de canale comune. Toate acestea contribuie la formarea unei conștiințe de grup.

Entuziasmat, Pelorat exclamă:

— Extraordinar. Vrei să spui că planeta e un superorganism și că tu ești o celulă a lui.

— Am încercat o analogie, n-am spus că totul merge până la identificare. Suntem analogii celulelor, dar nu ne identificăm cu ele, înțelegi?

— Păi, în ce fel nu sunteți celule? Încercă Trevize s-o încurce.

— Și noi înșine suntem construiți din celule și avem o conștiință de grup, dacă vorbim din punctul acesta de vedere. Această conștiință a organismului individual, a unei ființe, umane, în cazul meu...

— Cu un organism după care mor bărbații...

— Exact. Conștiința mea e mult mai avansată decât cea a unei celule individuale. Faptul că noi, la rândul nostru, suntem o părticică dintr-o conștiință de grup mai cuprinzătoare, situată la un nivel superior, nu ne reduce la nivelul celulelor. Eu rămân o ființă umană — dar deasupra noastră se află o conștiință de grup pe care n-o pot cuprinde, așa cum o celulă din structura mușchiului biceps nu poate cuprinde conștiința mea de sine.

— Cineva a ordonat sechestrarea navei noastre. Cine? Întrebă Trevize.

— În nici un caz cineva anume. Gaia a ordonat. Noi toți am vrut asta.

— Și copacii și pământul, Bliss?

— Au avut o contribuție foarte mică, dar sigură. Ascultă, dacă un muzician ar scrie o simfonie, întrebi care celulă din corpul lui a ordonat compoziția și care celulă a supravegheat arhitectura ei?

— Și, după câte înțeleg, gândirea comună, ca să zicem așa, a conștiinței de grup este mult mai puternică decât gândirea unui individ, spuse Pelorat, așa cum un mușchi e mai puternic decât o celulă individuală din acel mușchi. Prin urmare, Gaia a capturat nava noastră de la distanță, controlând computerul, chiar dacă individual, nici o minte de pe planetă n-ar fi putut s-o facă.

— Ai înțeles perfect, Pel, îl încurajă Bliss.

— Tot așa am priceput și eu, zise Trevize. Nu-i chiar așa de complicat. Dar ce vreți de la noi? N-am venit cu intenții dușmănoase. Voiam să aflăm anumite lucruri. De ce ne-ați capturat?

— Ca să discutăm cu voi?

— Puteam să rămânem pe nava noastră dacă doreați numai atât.

— Nu cu mine veți vorbi, spuse Bliss cu gravitate.

— Dar nu faci parte din conștiința de grup?

— Da, dar nu pot zbura ca pasărea, bâzâi ca o insectă sau crește înaltă ca un copac. Fac ceea ce mă pricep și nu trebuie să vă informez eu, deși mi s-ar putea încredința informațiile care vă interesează.

— Cine-a hotărât asta?

— Noi toți.

— Și cine ne va spune ceea ce dorim să știm?

— Dom.

— Cine-i Dom?

— Numele lui complet este Endomandiovizamarondayaso și așa mai departe, spuse Bliss. Fiecare i se adresează folosind silaba pe care-o consideră potrivită, dar îl știu ca Dom, și cred c-ar fi bine să-i spuneți la fel. Probabil că aparține Gaiei mai mult decât oricare altul dintre noi și locuiește pe insula asta. El a cerut să vă vadă și i s-a aprobat.

— Cine a aprobat? Întrebă Trevize, dar găsi răspunsul aproape imediat: A, da, știu cum; voi toți.

Bliss îl aprobă.

— Și când îl vom întâlni pe Dom? se interesă Pelorat.

— Imediat. Dacă mă urmați, o să vă duc la el chiar acum, Pel. Și tu ești așteptat, Trev.

— Și după aceea vei pleca? Întrebă Pelorat.

— Vrei să rămân, Pel?

— Ca să fiu sincer, da.

— Așa se întâmplă mereu, spuse Bliss, pășind înaintea lor pe un drum bine pietruit care ocolea livada. Cât ai zice pește le și cad cu tronc bărbaților. Chiar și cei vârstnici se lasă cuprinși de ardoare tinerească.

Pelorat izbucni în râs:

— Ardoarea tinerească s-a cam stins, Bliss, dar cred că s-ar aprinde din nou, și n-ar fi numai din pricina ta.

— Nu te nelinești, ea încă există. Pot să fac minuni, îi spuse Bliss.

Trevize întrebă nerăbdător:

— După ce ajungem unde trebuie, cât vom avea de așteptat până vine acest Dom?

— El vă așteaptă pe voi. De altfel, *Dom-prin-Gaia* a trudit ani de zile ca să vă aducă aici.

Trevize rămase cu un picior în aer, uitând să mai pășească, și privi pe furiș spre Pelorat care-i spusese pe mutește: Ai avut dreptate.

Fără a privi spre ei, Bliss rosti calm:

— Trev, știu că ai bănuț că Eu/noi/Gaia ne interesăm de voi.

— Eu/noi/Gaia? îngână Pelorat cu jumătate de gură.

Ea se întoarse spre el și-i zâmbi:

— Avem alături de diferite pronume pentru a exprima nuanțele de individualitate existente pe Gaia. Vi le-aș putea explica dar, până una-alta, deși „Eu/noi/Gaia” pare cam stângaci, sugerează destul de exact ce vreau să comunic. Hai, ce-ai rămas așa, Trev? Dom ne așteaptă și n-aș vrea să te fac să mergi împotriva voinței tale. Îți dă un sentiment neplăcut dacă nu ești obișnuit cu așa ceva.

Trevize porni. Privirea pe care i-o aruncă lui Bliss trăda o adâncă neîncredere.

Bătrânul Dom recită cele două sute cincizeci și trei de silabe ale numelui său într-o frazare muzicală curgătoare și unduitoare.

— Într-un fel, spuse el, numele meu reprezintă o scurtă biografie. El comunică celui ce-l aude, îl citește sau îl percepe, cine sunt, ce rol am jucat în întreg și ce-am împlinit. De mai bine de cincizeci de ani mă mulțumesc să mi se spună Dom. Când se aduce vorba și de alții cu același nume, sunt numit Domandio, iar în numeroasele mele legături profesionale se folosesc și alte variante. O dată pe an, de ziua mea, numele meu complet este recitat-în-minte, așa cum am făcut-o eu acum cu voce tare pentru voi. Impresionează, dar personal, mă simt stânjenit.

Bătrânul Dom era înalt și slab, aproape stafidit. Ochii adânciți în orbite aveau o strălucire neobișnuit de tinerească, deși mișcările îi erau domoale. Nasul ascuțit și subțire avea nările larg depărtate una de alta. Măinile, cu vene proeminente, nu păreau să sufere de artrită. Purta o robă lungă, de culoare cenușie, care îi cădea până peste glezne, iar în picioare, sandale decupate la vârf care-i lăsau libere degetele.

— Ce vârstă aveți, domnule? întrebă Trevize.

— Trev, te rog să mi te adresezi cu Dom. Folosirea altor formule de adresare ar impune o politețe rece care-ar împiedica schimbul liber de idei între noi. În Ani Galactici Standard, am trecut de nouăzeci și trei de ani, dar adevărata mea aniversare va fi peste câteva luni, când voi împlini nouăzeci de ani după standardul Gaiei.

— Eram sigur că n-ai mai mult de șaptezeci și cinci, do..., Dom spuse Trevize.

— Potrivit standardelor gaiene nu-i o performanță, nici ca vârstă, nici ca înfățișare, Trev. Dar să lăsăm asta.

Pelorat privi spre farfuria lui, pe care erau câteva resturi dintr-un fel de mâncare deosebit de simplu, apoi se adresă lui Dom cu oarecare rețineră:

— Dom, pot să-ți pun o întrebare stânjenitoare? Bineînțeles, dacă te deranjează, te rog să-mi spui și o facem uitată.

— Nu te jena, îl invită Dom cu un zâmbet. Chiar doresc să-ți satisfac orice curiozitate în legătură cu Gaia.

— De ce? reacționă pe dată Trevize.

— Pentru că sunteți niște oameni de vază. Să începem cu întrebarea lui Pel.

— Pentru că toate lucrurile de pe Gaia participă la conștiința de grup, cum se face că tu, ca element al grupului, ai putut mânca ceea ce a fost neîndoielnic un alt element?

— Adevărat! Dar toate lucrurile sunt recirculate. Trebuie să mâncăm ca să trăim și, în același timp, toate, adică atât hrana de origine vegetală cât și de origine animală, ba chiar și ingredientele, sunt o părticică din Gaia. Dar vedeți voi, nimic nu-i ucis din plăcere sau din distracție și moartea nu înseamnă durere inutilă. Îmi pare rău, dar nu voi încerca să laud preparatele noastre culinare, pentru că nici un gaian nu mănâncă decât din necesitate. Nu ți-a plăcut prea mult masa, nu-i așa, Pel? Mâncarea nu trebuie să fie o plăcere. În altă ordine de idei, ceea ce se mănâncă rămâne, la urma urmei o parte din conștiința planetară. În măsura în care porțiuni din ea sunt încorporate în organismul meu, el va participa mai din plin la conștiința totală. Când voi muri, și eu voi deveni hrană, chiar dacă pentru bacterii de descompunere, și voi participa într-un grad mult mai redus. Dar într-o bună zi, părți din mine vor intra în compoziția altor ființe umane.

— Un fel de transmigrație a sufletelor, încercă să explice, Pelorat.

— A cui, Pel?

— Mă refeream la un mit vechi, cunoscut pe alte lumi.

— A, nu-l știu. Să mi-l povestești și mie cu altă ocazie.

— Dar conștiința voastră individuală, interveni Trevize, adică ceea ce reprezintă tu, Dom, nu se va mai alcătui complet.

— Nu, sigur că nu. Dar ce importanță are? Voi rămâne o părticică din Gaia, și asta contează. Printre noi sunt unii mistici care se întreabă dacă n-ar trebui să luăm măsuri pentru a crea memorii de grup ale unor existențe trecute, dar nu poți ajunge să percepi Gaia în mod practic, iar asta oricum n-ar servi la nimic. N-ar face decât să întunece actuala conștiință. Desigur, pe măsură ce condițiile se vor schimba și Gaia va fi percepută altfel, dar eu nu cred că schimbările se vor petrece prea curând.

— De ce trebuie să mori, Dom? întrebă Trevize. Ai ajuns la nouăzeci de ani. Conștiința de

grup n-ar putea să...

— Niciodată, îl întrerupse Dom, care se și încrunță. Măcar cu atât să contribui și eu. Fiecare nou individ reprezintă o rearanjare a moleculelor și genelor într-o ființă nouă. Noi talente, noi inteligențe, alte contribuții la dezvoltarea Gaiei. Avem nevoie de ele, și singura soluție este să le facem loc. Am realizat mai multe decât alții, dar și eu am o limită pe care am atins-o deja. Nu există dorință de a trăi mai mult decât ți-e dat, și nici dorință de a muri înainte de vreme.

Apoi, dându-și seama că adăugase un aer de tristețe serii, se ridică și-și întinse mâinile către cei doi.

— Haideți, Trev și Pel, să mergem în biroul meu, unde-aș vrea să vă arăt câteva dintre obiectele de artă la care țin. Sper că n-o să luați în nume de rău mica vanitate a unui om bătrân.

Îi conduse în altă cameră unde, pe o masă, se aflau câteva lentile fumurii legate două câte două.

— Acestea sunt Participări pe care le-am făcut eu, spuse Dom. Nu-s chiar expert, dar m-am specializat în obiecte lipsite de viață cu care marii maeștri nu-și bat capul.

— Pot să pun *mâna*? Nu-s fragile? întrebă Pelorat.

— Nu, nu. Poți să dai cu ele de podea, dacă vrei, dar ar fi mai bine să n-o faci. Șocurile ar putea afecta contrastul imaginii.

— Cum se folosesc, Dom?

— Le pui la ochi și se vor fixa acolo singure. Nu transmit lumina, ci dimpotrivă, mai întunecă din strălucirea care altfel ți-ar distrage atenția, deși senzațiile ajung oricum la creier prin nervul optic. În esență, conștiința devine mai precisă și poate participa la alte aspecte ale vieții de pe Gaia. Cu alte cuvinte, dacă vei privi peretele acela, îl vei percepe așa cum se percepe el însuși.

— Fascinant, bolborosi Pelorat. Pot să-n cerc cu asta?

— Firește, Pel. Ia unul la întâmplare. Fiecare e construit în felul lui. Privind prin el un perete sau oricare alt obiect vei percepe diferite aspecte ale conștiinței obiectului.

Pelorat își puse o pereche la ochi și aceasta se fixă instantaneu. Avu o tresărire ușoară, apoi rămase nemișcat câțva timp.

— Când nu mai vrei să privești, să pui palmele pe fiecare parte a Participării și să apeși ușor. Se va desprinde imediat.

Pelorat făcu întocmai cum i se spusese și apoi începu să clipească mărunț și să se frece la ochi.

— Ce-ai simțit? îl întreabă Dom.

— Greu de explicat sau de exprimat în cuvinte. Zidul părea să sclipească și să radieze o lumină, iar din când în când părea să devină fluid, având simetrii schimbătoare. Îmi pare rău, Dom, dar nu-l găsesc prea atrăgător.

Dom oftă:

— Nu participi la conștiința Gaiei, așa că nu poți vedea ceea ce văd eu. Mă temusem de asta. Păcat! Vă asigur că, deși Participările acestea sunt apreciate în primul rând pentru valoarea lor estetică, ele au și utilizări practice. Un zid fericit este durabil, practic, util.

— Un zid fericit? făcu Trevize, zâmbind vag.

— Zidul trăiește o senzație neclară, analogă „fericirii” noastre. Un zid se simte fericit atunci când e bine proiectat, când se reazemă ferm pe fundație, când simetria lui echilibrează părțile componente și nu suferă deformări supărătoare. O bună proiectare se poate realiza pe baza principiilor matematice ale mecanicii, dar folosirea unei Participări potrivite contribuie la o reglare de finețe până la nivel atomic. Nici un sculptor nu poate produce o operă de artă pe Gaia fără o Participare bine făcută, și cele pe care le fac eu sunt considerate excelente, vă rog să mă credeți. Participările vii, care nu intră în preocupările mele, continuă Dom cu entuziasmul celui care se așteaptă ca ascultătorii săi să aibă aceleași pasiuni, ne dau, prin analogie, o trăire directă a echilibrului ecologic. El este destul de simplu pe Gaia, ca și pe toate celelalte lumi, dar cel puțin aici nutrim speranța să-l putem face mai complex, îmbogățind astfel conștiința totală.

Trevize ridică o mână ca să i-o ia înainte lui Pelorat și-i făcu semn să tacă:

— De unde știi că o planetă ar putea avea un echilibru ecologic mai complex dacă toate celelalte au unul mai simplu?

— Aha, făcu Dom cu o licărire șireată în ochi, vrei să-l pui la încercare pe bătrânul Dom. Știi la fel de bine ca și mine că leagănul original al umanității, Pământul, avea un echilibru

ecologic extraordinar de complex. Doar lumile secundare, adică cele derivate, sunt simple din punct de vedere ecologic.

Pelorat nu se putu abține:

— Mi-am dedicat întreaga viață acestei probleme. De ce numai Pământul a avut un sistem ecologic complex? Ce l-a deosebit de alte lumi? De ce milioane de alte lumi din Galaxie, capabile de a susține viața, au creat doar o vegetație săracă și forme de viață animală de dimensiuni reduse și cu o inteligență embrionară?

— Noi avem o poveste despre asta, răspuse Dom, sau mai degrabă o fabulă. Nu pot garanta autenticitatea ei. De fapt, cinstit vorbind, sună ca o născocire.

Bliss, care nu luase masa împreună cu ei, intră în cameră în acest moment al discuției, și-i zâmbi lui Pelorat. Purta o bluză argintie, foarte subțire și străvezie.

Pelorat se ridică:

— Credeam c-ai plecat.

— Nici vorbă. Trebuia să rezolv niște rapoarte și alte treburi. Dom, pot rămâne și eu?

Dom se ridicase și el (deși Trevize rămăsese așezat):

— Ești binevenită. Prezența ta umple de bucurie ochii bătrânului Dom.

— Tocmai de aceea am îmbrăcat bluza asta. Pel a ajuns la vârsta când astfel de lucruri nu-l mai interesează, iar Trevize le ignoră.

— Bliss, dacă-ți închipui așa ceva, s-ar putea să-ți fac o surpriză într-o bună zi, îi replică Pelorat.

— Ar fi o plăcere deosebită, spuse Bliss și se așeză, urmată de ceilalți doi bărbați. Dar n-aș vrea să vă întrerup.

— Tocmai mă pregăteam să le spun oaspeților noștri povestea Eternității, îi explică Dom. Pentru a o înțelege, trebuie mai întâi să pricepeți că există multe Universuri — virtual, un număr infinit. Orice eveniment individual poate să se petreacă sau nu, sau poate avea loc într-un mod sau altul, și fiecare dintre nenumăratele posibilități va contribui la desfășurarea viitoare a evenimentelor, iar deosebirile dintre ele ar fi considerabile. De exemplu, se putea ca Bliss să nu intre exact acum, sau putea să fi sosit mai devreme, sau cu mult timp în urmă, sau venind abia acum, putea să aibă altă bluză sau, chiar dacă ar fi avut-o pe ea, exista posibilitatea ca ea să nu zâmbească atât de ștângărește unor bătrâni. În oricare dintre aceste cazuri, sau în fiecare dintre nenumăratele posibilități ale aceluiași eveniment, Universul ar fi luat alt curs, și așa mai departe, pentru fiecare variație a fiecărui eveniment, oricât de neînsemnat ar părea el.

Trevize se foi pe scaun:

— Consider că asta e de fapt o speculație obișnuită și bine cunoscută în mecanica cuantică.

— Deci ai mai auzit de ea. Dar să continuăm. Să ne imaginăm că ar fi posibil ca ființele umane să înghețe numărul infinit de Universuri și să pășească de pe unul pe altul după dorință și să-l aleagă pe acela care-ar trebui să devină „real”, în contextul de care vorbim.

— Te ascult și-mi imaginez chiar conceptul pe care-l descrii, dar nu reușesc să mă conving că așa ceva s-ar putea întâmpla, remarcă Trevize.

— Nici eu nu pot percepe întregul, îl aprobă Dom, și de aceea afirm că totul ar părea un basm. Cu toate acestea, basmul zice că *au existat* unii oameni care puteau pași în afara timpului ca să examineze nesfârșitele crâmpie potențiale de realitate. Aceștia se numeau Eterni și atunci când ieșeau din timp se spunea că ajung în Eternitate. Sarcina lor era să aleagă o Realitate care să convină umanității. Tot timpul aduceau modificări, și povestea intră în detalii, pentru că trebuie să-ți mărturisesc că ea a fost scrisă în formă epică de dimensiuni apreciabile. Bineînțeles că au găsit (sau cel puțin așa se spune) un Univers în care Pământul era singura planetă din întreaga Galaxie care posedă un sistem ecologic complex, împreună cu specii inteligente capabile să dezvolte o tehnologie superioară. Asta era situația în care umanitatea putea să supraviețuiască în perfectă siguranță, au considerat ei. Au înghețat acel șir de evenimente drept Realitate și apoi au încetat operațiunile. Acum trăim într-o Galaxie care a fost colonizată numai cu ființe umane și, într-o mare măsură, cu plante, animale și forme microscopice de viață duse de oameni — din proprie inițiativă sau din întâmplare — de la o planetă la alta, copleșind și învingând formele indigene de viață. Undeva, în ceturile întunecate ale probabilității, există alte Realități în care Galaxia găzduiește multe alte inteligente, dar ele sunt intangibile. Suntem singuri în Realitatea noastră. Din fiecare eveniment al Realității pornesc noi ramuri, dintre care doar una este o continuare a Realității, astfel încât există un număr nemărginit de Universuri potențiale care se nasc din Universul nostru, dar toate sunt probabil asemenea, deoarece conțin Galaxia cu o singură

intelligență. Sau probabil c-ar trebui să spun că toate, în afara unui procentaj din ce în ce mai mic, sunt asemănătoare în acest fel, pentru că în cazul în care posibilitățile devin aproape infinite ca număr, este primejdios să elimini ceva.

Făcu o pauză, ridică ușor din umeri, și adăugă:

— Așa spune povestea. Datează dinaintea întemeierii Gaiei. Nu știu cât de adevărată este.

Ceilalți îl ascultaseră foarte concentrați. Bliss clătină din cap, ca și cum ar fi cunoscut povestea și aproba exactitatea relatării. Pelorat rămase tăcut, cu un aer solemn, apoi își lăsă greu mâna pe brațul scaunului.

— Nu, spuse el cu o voce sugrumată, asta nu schimbă cu nimic lucrurile. Nu se poate demonstra adevărul poveștii prin mijloace raționale, așa că ea rămâne doar un produs al gândirii, însă în afară de asta... Dar să presupunem că-i adevărată! Universul în care trăim este încă acela în care doar Pământul a dezvoltat o viață bogată și specii inteligente astfel încât, în acest Univers, fie că îl reprezintă totalitatea sau doar una dintre nenumăratele posibilități — trebuie să existe ceva unic în natura planetei Pământ. Noi vrem totuși să cunoaștem în ce constă această unicitate.

În tăcerea care urmă, doar Trevize clătină din cap și încercă să continue argumentația:

— Nu, Janov, nu merge așa. Să zicem că probabilitatea este de una la un miliard de trilioane, adică de una din 10^{21} , ca din miliardul de planete locuibile din Galaxie doar Pământul, prin jocul întâmplării, să poată dezvolta un sistem ecologic bogat și, bineînțeles, inteligentă. Dacă acest lucru este adevărat, atunci numai una dintre cele 10^{21} de crâmpeie de Realități posibile ar reprezenta o asemenea Galaxie și Eternii au ales-o exact pe asta. Prin urmare, trăim într-un Univers în care Pământul este singura planetă care a dezvoltat o ecologie complexă, o specie inteligentă, o tehnologie avansată, nu pentru că el reprezintă un caz special, ci pentru că, pur și simplu din întâmplare, toate acestea au apărut pe Pământ și nu în altă parte. De fapt, presupun că există porțiuni de Realitate în care doar Gaia a dezvoltat o specie inteligentă, ori numai Sayshell ori Terminus, ori altă planetă care în *această* Realitate se-ntâmplă să nu aibă deloc viață. Și toate aceste cazuri foarte speciale reprezintă un procentaj din ce în ce mai redus din numărul total de Realități în care există mai mult de o specie inteligentă în Galaxie. Presupun că dacă Eternii ar fi căutat mai atent, ar fi descoperit o porțiune de Realitate în care orice planetă locuibilă putea să fi dezvoltat o specie inteligentă.

Pelorat relua ideea:

— Dar n-ai putea, de asemenea, să susții că s-a descoperit o Realitate în care Pământul infera la fel ca în alte porțiuni, dar special înzestrat într-un anume mod pentru a dezvolta inteligență? De fapt, putem merge chiar mai departe, și vom spune că s-a găsit o Realitate în care întreaga Galaxie era diferită de alte porțiuni, în sensul că ea se afla într-o asemenea etapă de dezvoltare, încât numai Pământul putea produce inteligență.

— Se poate argumenta și așa, nu se lăsă Trevize mai prejos, dar presupun că versiunea mea este mai inteligibilă.

— Asta-i o părere pur subiectivă, desigur, începu Pelorat înfocat, dar Dom îi potoli.

— Ați început să despicăți firul în patru. Haideti să nu stricăm această seară plăcută și tihnită cu astfel de controverse.

Pelorat se strădui să se calmeze. În cele din urmă zâmbi și încuviință:

— Cum spui tu, Dom.

După ce aruncase ochesă în Bliss, care stătea cu mâinile pe genunchi, într-o atitudine ironic pudică, interveni:

— Și cum a apărut *această* lume, Dom? Mă refer la Gaia și la conștiința ei de grup.

Dom își lăsă capul ușor pe spate și începu să rădă pe un ton pițigăiat. Apoi spuse:

— Iarăși povești? Uneori, când citesc documentele pe care le avem despre istoria umană, mă gândesc la asta. Indiferent cât de atent ar fi păstrate, fișate și computerizate, documentele devin neclare o dată cu trecerea timpului. Poveștile se dezvoltă prin sedimentare. Ele se adună precum... praful. Cu cât e mai îndepărtată perioada de timp, cu atât e mai prăfuită istoria, până când ea degenerază în poveste.

— Dom, noi, istoricii, cunoaștem îndeaproape fenomenul. Există o anumită preferință pentru povești. În urmă cu circa cincisprezece secole, Liebel Gennerat a afirmat: „Falsul dramatism compensează abundența de elemente plicticoase.” Acum afirmația asta se numește Legea lui Gennerat.

— Adevărat? făcu Dom. Și eu care credeam că-i un comentariu cinic din partea mea. Ei bine. Legea lui Gennerat conferă farmec și imprecizie istoriei noastre trecute. Știi ce-i acela un robot?

- Am aflat pe Sayshell, răspunse sec Trevize.
- Ați văzut vreunul?
- Nu, am fost întrebați și dac-am spus că n-am văzut, ni s-a explicat
- Înțeleg. Umanitatea a trăit demult cu roboți, dar asta n-a dat rezultate bune.
- Așa am auzit și noi.

— Roboții erau îndoctrinați să respecte cele trei Legi ale roboticii, a căror origine se pierde în negura istoriei. Există mai multe versiuni ale celor Trei Legi. Cea mai cunoscută dintre ele sună cam așa: „1) Un robot nu are voie să facă vreun rău unei ființe umane sau, prin inacțiune, să permită ca o ființă umană să sufere vătămări; 2) Un robot trebuie să execute ordinele primite de la o ființă umană numai în măsura în care aceste ordine nu contravin Primei Legi; 3) Un robot trebuie să-și protejeze propria existență atâta vreme cât această protecție nu contravine Primei sau celei de-a Doua Legi.” Pe măsură ce au devenit tot mai inteligenți și mai diversificați, roboții au început să interpreteze aceste Legi din ce în ce mai larg și mai divers, în special atotputernica Primă Lege, și și-au asumat într-o măsură din ce în ce mai mare rolul de protectori ai umanității. Protecția aceasta răpea oamenilor libertatea și inițiativa, și situația devenise de nesuportat. Roboții erau cu totul pașnici. Munca desfășurată de ei era tipic umană și menită a aduce foloase tuturor, ceea ce i-a făcut cu atât mai nesuferiți. Orice perfecționare adusă roboților înrăutățea starea de lucruri. Se creaseră roboți cu capacități telepatice, dar asta însemna că până și gândirea umană putea fi controlată, astfel încât comportamentul uman devenise tot mai dependent de supravegherea roboților. Mai trebuie spus că exista tendința ca roboții să semene cu oamenii, dar prin comportament tot roboți rămâneau, iar forma lor humanoidă îi făcea cu atât mai respingători. Prin urmare, bineînțeles că trebuia să se pună capăt acestei situații.

— De ce „bineînțeles”? întrebă Pelorat, care ascultase foarte atent.

— Pentru că logica trebuie urmată până la concluzia finală, oricât de amară ar fi ea, îl lămurii Dom. În mod inexorabil, roboții au ajuns atât de perfecționați, încât au căpătat calități aproape umane care le-au permis să aprecieze de ce ființele umane trebuiau, spre binele lor, să respingă ideea de a fi lipsite de tot ce era uman. În cele din urmă, roboții au fost obligați să ajungă la concluzia că umanitatea ar fi mai fericită dacă și-ar purta singură de grijă, chiar dacă ar mai apare cazuri de ineficiență sau neglijență. În concluzie, se spune că roboții au creat Eternitatea, nimeni nu știe cum, și au devenit Eterni: Ei au descoperit Realitatea în care considerau că ființele umane puteau trăi în siguranță maximă, dar singure în Galaxie. Apoi, după ce-au făcut tot ce-au putut pentru a ne apăra, respectând astfel cu strictețe Prima Lege, roboții au hotărât să dispară din viața oamenilor și de atunci am rămas numai noi, ființele umane, pentru a progresa singure, cum ne vom pricepe mai bine.

Dom tăcu. Își mută privirea de la Trevize la Pelorat, apoi întrebă:

— Ei, credeți povestea asta?

Trevize dădu din cap ca să-și limpezească gândurile:

— Nu. Nici un document istoric nu menționează așa ceva. În orice caz, eu n-am auzit o asemenea poveste. Dar, tu, Janov?

— Există mituri similare în unele aspecte, răspunse Pelorat.

— Janov, sunt mituri care s-ar asemana cu orice am însăila noi, dacă dăm dovadă de inventivitate. Eu vorbesc despre istorie, despre documente în care să putem avea încredere.

— A, în sensul ăsta nu există documente, din câte cunosc eu.

— Nu-i de mirare, constată Dom. Înainte de retragerea roboților, multe grupuri mari de oameni au plecat pentru a coloniza lumi din adâncul spațiului, unde nu existau roboți, dorind să trăiască liberi și neîngrădiți. Proveneau în special de pe Pământul suprapopulat, unde rezistența față de dezvoltarea roboților își avea o istorie îndelungată. Noile lumi pe care se stabiliseră porneau aproape de la zero și oamenii nici măcar nu voiau să-și mai amintească de amarele suferințe pe care le înduraseră sub oblăduirea maternă a roboților. N-au ținut documente și curând au uitat.

— E cu totul improbabil, spuse Trevize.

Pelorat se întoarse spre el:

— Nu, Golan. Nu-i deloc improbabil. Societățile își urmează propria lor istorie și au tendința de a șterge cu totul începuturile lipsite de măreție, fie uitându-le, fie apelând la tot felul de ficțiuni salvatoare. Guvernul imperial a încercat să distrugă cunoștințele despre trecutul pre-Imperial pentru a întări aura mistică a domniei eterne. De asemenea, nu există aproape nici o mărturie despre vremurile de dinaintea zborurilor hiperspațiale și știi bine că însăși existența Pământului a rămas necunoscută pentru majoritatea oamenilor care trăiesc în

prezent.

— Nu le poți împăca pe toate, Janov, îl corectă Trevize. Dacă Galaxia a uitat de roboți, cum explici că Gaia încă-și amintește?

Bliss interveni cu un hohot cristalin de râs:

— Noi suntem altfel.

— Da? În ce fel?

Dom încercă să calmeze spiritele:

— Bliss, lasă asta în seama mea. Noi *suntem* diferiți, domnilor de pe Terminus. Dintre toate grupurile de refugiați care și-au căutat scăparea de sub tirania roboților, cei care au ajuns pe Gaia (urmând altor grupuri care au ajuns pe Sayshell), am fost singurii care am învățat de la roboți arta telepatiei. E o artă, să știți, care aparține în mod firesc minții umane, dar ea trebuie dezvoltată, și acest lucru pretinde subtilitate și înlăturarea unor obstacole. Sunt necesare multe generații pentru ca ea să ajungă la un potențial deplin, dar după aceea se dezvoltă de la sine. Posedăm arta asta de peste douăzeci de mii de ani și perceperea Gaiei ne arată că n-am atins capacitatea maximă nici măcar acum. Dezvoltarea pe care-a căpătat-o telepatia ne-a făcut să înțelegem conștiința de grup, la început a ființelor umane, apoi a animalelor, a plantelor și, în cele din urmă, acum câteva secole, a structurii neînsușite a planetei. Noi nu i-am uitat pe roboți pentru că de la ei am învățat telepatia. Noi i-am considerat profesori, iar nu mame excesiv de iubitoare. Am apreciat că ei ne-au făcut sensibili la unele lucruri pe care acum n-am mai vrea să le pierdem. Ne amintim de ei cu recunoștință.

— Dar așa cum ați fost odată copii neajutorați pentru roboți, tot așa ați devenit acum vlăstare ale conștiinței de grup, remarcă Trevize. Nu v-ați pierdut și acum din umanitate, cum s-a întâmplat pe vremea roboților?

— Nu-i același lucru, Trev. Ceea ce facem acum reprezintă propria noastră opțiune. Asta contează. Nimeni nu ne-o impune, ba dimpotrivă, ea crește din noi înșine. Și ne deosebim și din alt punct de vedere. Suntem unici în Galaxie. Nici o lume nu seamănă cu Gaia.

— Și cum de sunteți așa de siguri?

— Dacă n-ar fi așa, am ști. Am detecta o conștiință planeteară ca a noastră chiar și la celălalt capăt al Galaxiei. Putem identifica începuturile unei asemenea conștiințe la cea de-a Doua Fundație, de exemplu, iar ea nu exista până acum două secole.

— Pe vremea Catârului?

— Da. Catârul a plecat dintre noi. Era o personalitate aberantă și ne-a părăsit. În naivitatea noastră, am crezut că un asemenea lucru nu se putea întâmpla, așa că n-am acționat la vreme pentru a-l opri. Apoi, când ne-am îndreptat atenția către Lumile Exterioare, am devenit conștienți de existența a ceea ce voi numiți a Doua Fundație și l-am lăsat pe Catâr în seama ei.

Trevize rămase cu privirea fixată în gol câteva momente, apoi murmură:

— Cărțile de istorie nu mai valorează nimic. (Clătină din cap și se adresează lui Dom cu voce tare:) A fost o dovadă de lășitate din partea Gaiei, nu crezi? Nu v-ați asumat responsabilitatea.

— Ai dreptate. Dar de-ndată ce ne-am îndreptat ochii spre Galaxie, am constatat că până atunci fuseserăm orbi, astfel că tragedia provocată de Catâr s-a dovedit salvatoare pentru noi. Numai așa am identificat criza care sigur se va abate asupra noastră.

— Ce fel de criză?

— Una care ne amenință cu distrugerea

— Nu pot crede. Ați rezistat Imperiului. Catârului și Sayshellului. Aveți o conștiință de grup care poate atrage o navă de la o depărtare de milioane de kilometri. Cum să vă temeți? Uită-te la Bliss. Ea nu pare tulburată deloc. Ea nu crede că va avea loc o criză.

Bliss își așezase un picior pe brațul scaunului și-și mișcă degetele spre el:

— Ba sunt și eu îngrijorată, Trev. Tu vei rezolva criza.

Trevize nu se putu stăpâni

— *Eu?*

— Gaia te-a adus aici printr-o mie de manevre, îi spuse Dom. Tu trebuie să înfrunți criza noastră.

Trevize holbă ochii la Dom și expresia de stupefacție de pe chipul lui se transformă în revoltă și furie:

— *Eu?* Pentru numele Spațiului, de ce tocmai *eu*? N-am nimic de-a face cu criza asta.

— Cu toate acestea, spuse Dom cu o voce calmă și aproape hipnotică, *tu* vei fi acela, Trev. Doar tu. Din tot spațiul, numai tu.

18. Confruntarea

STOR GENDIBAL se îndrepta spre Gaia la fel de bănuitor și de precaut ca și Trevize, iar acum, când steaua planetei se vedea ca un disc și nu mai putea fi privită decât prin filtre puternice, avu prilejul să aprecieze situația.

Sură Novi stătea alături, ridicând din când în când ochii temători spre el.

— Stăpâne?! rosti ea încet.

— Ce s-a întâmplat, Novi? întrebă el pe jumătate absent.

— Ești nefericit?

O privi scurt:

— Nu. Îngrijorat. Ți amintești cuvântul acesta? Încerc să decid dacă e cazul să mă grăbesc sau să mai aștept o vreme. Să fiu foarte curajos, Novi?

— Eu cred că ești curajos în toate ocaziile, Stăpâne.

— Curajul în toate ocaziile e vecin cu nesăbuița.

— Cum ar putea să fie nesăbuit un învățat? spuse Novi zâmbind. Acela e un soare, nu-i așa, Stăpâne? întrebă ea arătând spre ecran.

Gendibal dădu afirmativ din cap.

După o scurtă ezitare, Novi întrebă din nou:

— E soarele care luminează Trantorul? Soarele hamish?

— Nu, Novi. E un soare total diferit. Există mulți sori, miliarde.

— Aha! Asta știam și eu cu mintea mea, dar nu-mi venea să cred. Stăpâne, cum îți explici că se poate întâmpla să știi ceva și totuși să nu crezi?

Pe chipul lui Gendibal apărură un zămbet fugar:

— În mintea ta, Novi,... începu el și de îndată ce spuse aceste vorbe îi pătrunse aproape mecanic în minte. (O mângâie ușor, așa cum făcuse întotdeauna când se afla acolo, doar o atingere delicată a prelungirilor nervoase, pentru a o menține calmă și senină, și ar fi ieșit imediat dacă atenția nu i-ar fi fost atrasă de ceva.)

Ceea ce simți nu putea fi redat exact nici măcar în termeni mentali, dar metaforic spus, creierul lui Novi strălucea slab. Abia perceptibil, dar strălucea.

Această licărire nu ar fi apărut decât dacă exista un câmp mental impus din afară — un câmp de o intensitate atât de scăzută încât mintea lui Gendibal, foarte fină și bine antrenată pentru a recepta orice semnal, abia îl detecta pe acesta, cu toate că structura mentală a lui Novi era absolut netedă.

O întrebă pe neașteptate:

— Novi, cum te simți?

Ea deschise larg ochii:

— Mă simt bine, Stăpâne.

— Nu ești amețită, confuză? Închide ochii și rămâi nemișcată până îți voi spune: „Acum!”

Ascultătoare, ea închise ochii. Cu mare precauție, Gendibal îndepărtă din mintea ei toate senzațiile de proveniență străină, îi potoli gândurile, îi liniști emoțiile, atinse, mângâie... Nu lăsa nimic în afară de strălucirea aceea atât de slabă, încât cu greu se putea convinge pe sine că exista.

— Acum! spuse el și Novi deschise ochii. Cum te simți?

— Foarte calmă, Stăpâne. Odihnită.

Influența externă era prea slabă pentru a avea vreun efect asupra ei.

Se întoarse la computerul care-i dădea de furcă. Trebuia să admită că nu reușea să devină una cu el. Asta se datora probabil faptului că se obișnuise să-și folosească mintea în mod direct, iar acum nu era în stare să lucreze printr-un intermediar. Dar căuta o navă, nu o minte, și cercetările preliminare nu puteau fi realizate eficient decât cu ajutorul computerului.

Și la depărtare de jumătate de milion de kilometri descoperi tipul de navă pe care-l bănuia. Era foarte asemănătoare cu a lui, dar mult mai mare și mai perfecționată.

De îndată ce-o detectă cu ajutorul computerului, Gendibal îngădui minții lui să preia sarcina. Înși proiectă gândurile în exterior, ca pe un fascicul îngust, cu ajutorul căruia pipăi (cam acesta era echivalentul mental al acțiunii lui) nava pe dinăuntru și ne dinafară.

Apoi își lansă gândurile spre planeta Gaia, până la câteva milioane de kilometri și, și le retrase. Nici una dintre aceste încercări nu era suficientă ca să-i confirme fără nici o umbră de îndoială sursa câmpului mental.

— Novi, aș vrea să stai lângă mine pentru a mai încerca ceva.

— Stăpâne, suntem în primejdie?

— Pe tine nu trebuie să te preocupe nimic altceva acum, Novi. Mă voi îngriji eu să rămâi teafără și nevătămată.

— Stăpâne, pe mine nu mă preocupă siguranța mea. Dacă suntem în pericol, aș vrea să te pot ajuta.

Gendibal se înmuie:

— Novi, m-ai ajutat deja. Datorită ție am devenit conștient de ceva foarte important. Fără tine aș fi orbecăit și aș fi nimerit într-o încurcătură din care n-aș fi reușit să ies decât cu mari eforturi.

— Stăpâne, am făcut asta cu mintea mea, așa cum mi-ai explicat mai demult? întrebă Novi cutremurată.

— Exact, Novi. Nici un instrument nu s-ar fi dovedit atât de sensibil. Și nici mintea mea nu mă putea sluji, pentru că e prea complexă.

Pe chipul lui Novi apărură o expresie de încântare:

— Sunt atât de recunoscătoare că pot să-ți fiu de folos...

Gendibal zâmbi și clătină din cap, apoi se lăsă cuprins de gânduri sumbre, pentru că mai avea nevoie de ajutor și din altă parte. Simți protestul unui gând aproape copilăresc. Era misiunea lui, numai a lui.

Și totuși n-o putea duce la îndeplinire de unul singur. Miza creștea...

Pe Trantor, Quindon Shandess simțea povara sufocantă a funcției de Prim Orator. De când nava lui Gendibal dispăruse în bezna de dincolo de atmosfera planetei, nu mai convocase nici o întrunire a Mesei. Se lăsase furat de propriile gânduri.

Fuse oare o dovadă de înțelepciune să-l lase pe Gendibal să plece singur? Gendibal avea o minte deosebită, dar nu chiar atât de strălucită încât să fie uneori umbrită de o încredere nejustificată în propriile forțe. Marea slăbiciune a lui Gendibal era aroganța, după cum punctul vulnerabil al lui Shandess (cugetă el cu amărăciune) era oboseala datorată vârstei.

Mereu își amintea că Preem Palver stabilise un precedent periculos atunci când călătorise prin Galaxie pentru a pune lucrurile în ordine. Mai putea cineva să procedeze la fel ca Preem Palver? Avea să reușească Gendibal? Măcar Palver o avusese alături pe soția lui.

Desigur, Gendibal era însoțit de această femeie hamish, dar ea nu-l putea ajuta prea mult. Soția lui Palver fusese Orator cu drepturi depline.

Tot așteptând vești de la Gendibal, Shandess simțea că îmbătrânește și că starea de încordare creștea zi după zi.

Trebuia trimisă o flotă sau măcar o flotilă...

Ba nu. Masa n-ar fi acceptat.

Și totuși...

Când, în cele din urmă, sosi și mesajul, epuizat de așteptare Shandess fusese cuprins de un somn agitat care nu putea să-i aducă liniștea. Adormise foarte greu din cauza vântului care bătuse cu furie și avusese la un moment dat impresia că vântul aducea un zvon de glasuri.

Încă înainte de-a se scufunda în somn, gândurile îi deveniseră un vârtej amețitor de întrebări și năluciri, născute din neputință și resemnare. În care dorința de a întreprinde ceva se lovea de sentimentul că nu putea face nimic și că Delarmi avea să-i succedă la conducerea Mesei.

Apelul îi întrerupsese coșmarul. Se ridică în capul oaselor, perfect treaz, și întreabă:

— E totul bine?

— Perfect, Prim Orator, îl liniști Gendibal. Stabilim legătura vizuală pentru o comunicare mai intimă?

— Poate mai târziu. Mai întâi spune-mi care este situația.

Gendibal vorbi cu deosebită atenție, conștient de bruscă ieșire din somn și de starea de oboseală a lui Shandess.

— Mă aflu în apropierea unei planete locuite numită Gaia, despre a cărei existență n-am găsit nici măcar o aluzie în analele galactice.

— Lumea celor care au acționat pentru a perfecționa Planul? Anti-Catării?

— Tot ce se poate, Prim Orator. Am motive să cred că da. În primul rând, nava pe care erau Trevize și Pelorat s-a deplasat spre Gaia și probabil că a ajuns deja pe planetă. În al doilea rând, la distanță de aproximativ jumătate de milion de kilometri de mine am detectat o navă de luptă a Fundației.

— E imposibil ca ei să manifeste atâta interes fără să aibă motive întemeiate.

— Prim Orator, probabil că interesul lor e justificat. Eu mă aflu aici doar pentru că-l urmăresc pe Trevize, iar nava de luptă ar putea să aibă același scop. Rămâne de lămurit motivul care l-a îndemnat pe Trevize să se aventureze până aici.

— Orator, intenționezi să-l urmărești pe Trevize până pe planetă?

— Am luat în calcul această posibilitate, dar între timp s-a întâmplat ceva neașteptat. Acum sunt la o sută de milioane de kilometri de Gaia și simt un câmp mental foarte slab dar omogen în spațiul înconjurător. Nici nu mi-aș fi dat seama de existența lui dacă n-ar fi avut un efect de focalizare asupra minții femeii hamish. O minte cu totul neobișnuită; tocmai din această cauză am încuviințat s-o iau cu mine.

— Deci bănuielele tale s-au adeverit... Crezi că Orator Dalarmi știa că-ți va fi de folos?

— Când m-a îndemnat să iau femeia cu mine? Nu cred că s-a gândit, dar mie mi-a folosit enorm, Prim Orator.

— Mă bucur, Orator Gendibal. După părerea ta planeta aceea este sursa câmpului?

— Pentru a afirma cu certitudine, ar trebui să efectuez măsurători din puncte diferite, situate la mare distanță unele de altele, și să văd dacă acest câmp are o formă simetrică și sferică. Sondajul mental unilateral îmi indică planeta ca sursă probabilă. Totuși nu cred că ar fi înțelept să fac alte cercetări în prezența navei de luptă a Primei Fundații.

— Constituie o amenințare directă?

— Probabil. Prim Orator, nu sunt sigur, dar și nava ar putea emite câmpul.

— Dar ea...

— Prim Orator, cu respectul datorat, permite-mi să te întrerup. Nu știu ce progrese tehnologice a mai făcut Prima Fundație. Nava evoluează cu o dezinvoltură ciudată și s-ar putea să ne rezerve surprize neplăcute. Trebuie să stabilem dacă au învățat să folosească mijloacele mentale. Pe scurt, Prim Orator, mă voi confrunta fie cu o navă de luptă având la bord capacități mentale, fie cu o planetă populată de mentaliști. Dacă mentaliștii se află pe navă, înseamnă că sunt mult prea slabi ca să mă imobilizeze, dar ar putea să mă facă să pierd timp, iar armele pe care le au sunt suficiente pentru a mă distruge. Pe de altă parte, dacă sursa se află pe planetă, atunci prezența câmpului la o asemenea distanță dovedește că la nivelul suprafeței intensitatea este enormă și n-aș putea să-i fac față. În orice caz, va fi necesară crearea unei rețele totale, și solicit să mi se pună la dispoziție resursele complete ale Trantorului.

Primul Orator ezită:

— O rețea totală?! Procedul nu s-a folosit niciodată și nu a fost sugerat decât pe vremea Catârului.

— Prim Orator, această criză ar putea fi mai gravă decât aceea.

— Nu cred că Masa va aproba.

— Nu-i nevoie să-i rogi, Prim Orator. Trebuie să declari stare de urgență.

— Și ce motiv să invoc?

— Spune-le că așa am cerut eu, Prim Orator.

— Orator Delarmi va declara că ești laș și incompetent, cuprins de nebunie datorată spaimei.

Gendibal întârzie cu răspunsul:

— Aproape sigur va face asemenea afirmații, Prim Orator, dar las-o să spună despre mine tot ce dorește, că n-o să mor eu din atâta lucru. Acum nu se află în joc mândria sau orgoliul meu, ci însăși existența celei de-a Doua Fundații.

Harla Branno zâmbi amar, și asta îi scoase în evidență ridurile adânci ce-i brăzdau chipul.

— Cred că putem acționa, spuse ea. Eu sunt pregătită.

— Ești sigură că știi ce ai de făcut? întrebă Kodell.

— Liono, dac-aș fi nebulă, așa cum mă consideri tu, ai mai fi insistat să rămâi pe aceeași navă cu mine?

— Probabil că da, răspunse Kodell ridicând din umeri. M-aș afla aici cu speranța că te-aș putea opri sau măcar potoli înaintea de a face ceva ireparabil. Desigur, dacă nu ești nebulă...

— Da?

— Atunci n-aș vrea ca istoricii să acorde atenție numai persoanei tale. Aș dori să se poată menționa că și eu am fost alături de tine și chiar să se întrebe care dintre noi merită laudele. Ce zici de asta, Primare?

— Intelligent, Liono, dar inutil. Vreme de prea multe investiții am fost adevărata putere din spatele Primarului pentru a permite ca o asemenea anomalie să se petreacă tocmai în timpul mandatului meu.

— Vom vedea.

— Te înșeli, pentru că istoria ne va judeca după moarte. Dar n-am de ce să mă tem. Nici pentru locul meu în istorie, nici pentru *aceea*, și arată un punct pe ecran.

— Nava lui Compore, constată Kodell.

— Da, nava lui Compore, remarcă Branno. Numai că el nu se află la bord. Una dintre navele noastre de cercetare a observat schimbul. Nava lui a fost oprită de o alta. Două persoane au trecut pe nava lui Compore, iar el s-a transferat pe-a lor. (Își frecă mâinile satisfăcută:) Trezive și-a jucat perfect rolul. L-am azvârlit în spațiu ca să servească drept paratrăsnet, iar el a atras fulgerul. Una care l-a oprit aparține celei de-a Doua Fundații.

— Mă-ntreb cum de poți fi atât de sigură, spuse Kodell scoțându-și pipa și începând s-o umple tacticos cu tutun.

— Dintotdeauna l-am bănuț pe Compore că s-ar putea afla sub controlul celei de-a Doua Fundații. Viața lui era prea cuminte. Toate îi ieșeau perfect și, în plus, era expert în detecție hiperspațială. Denuțarea lui Trezive putea să treacă drept o simplă manevră politică a unui om ros de ambiții dacă n-ar fi fost făcută cu atăta conștiinciozitate.

— Astea-s doar bănuțli, Primare!

— Bănuțliile astea s-au confirmat când l-a urmărit pe Trezive cu atăta ușurința de-a lungul atător Salturi de parcă ar fi fost vorba doar de unul.

— S-a folosit de computer, Primare.

Branno se așază mai confortabil și pufni în răs:

— Dragul meu Liono, ești atât de ocupat să pui la cale tot felul de stratageme complicate, încât uiți de eficacitatea unor soluții directe. Nu l-am trimis pe Compore pe post de urmăritor ca să știi ce face Trezive. N-aveam nevoie, pentru că oricât de discret s-ar fi deplasat de colo-colo, Trezive n-ar fi făcut decât să atragă atenția oricărei planete care nu aparține Federației Fundației. O navă atât de perfecționată de pe Fundație, accentul evident, credite ale Fundației, aveau să-i confere o aură de notorietate. Iar dacă dădea de bucluc, trebuia să apeleze obligatoriu la reprezentanții Fundației, așa cum s-a întâmplat pe Sayshell, de unde am aflat totul, fără ajutorul lui Compore. Nu, continuă ea îngândurată, Compore a fost trimis pentru a se da de gol. Și stratagama asta a dat roade, pentru că dinadins i-am instalat la bord un computer cu unele minusuri, care să-i permită efectuarea în siguranță a unor manevre ale navei, dar care să nu fie atât de perfect în urmărirea prin Salturi multiple. Cu toate acestea, Compore s-a descurcat admirabil.

— Primare, constat că sunt multe lucruri pe care nu mi le comunică decât atunci când e limpede că nu le mai poți tăinuț.

— Liono, nu te simți jignit, dar țin secrete numai acele acțiuni care nu te privesc în mod direct. Te admir, și-mi ești de mare folos, dar uneori n-am încredere decât în mine însămi. Nici tu nu-mi destăinuț unele secrete, și te rog să nu te ostenești să negi asta.

— Nici n-am s-o fac, spuse Kodell, iar într-o bună zi o să-mi iau libertatea de a vă reaminti acest amănunt. Până una-alta, mai e ceva ce-ar trebui să știi? De exemplu, cui aparține nava care i-a oprit? Fiind vorba de Compore, cred că e vorba de o navă a celei de-a Doua Fundații.

— Conversația cu tine e-ntotdeauna o plăcere, pentru că intri foarte repede în subiect. După cum constăți, a Doua Fundație nu mai face nici un efort ca să se ascundă. Consideră că

poate șterge orice urmă pe care-ar lăsa-o. Nici nu i-ar trece prin minte vreunui membru al celei de-a Doua Fundații să călătorească pe o navă de proveniență străină, chiar dacă știe cât de exact putem să identificăm originea ei după modelul de utilizare a energiei. Ar putea șterge din memoria oricui faptul că a văzut nava, așa că la ce bun să-și mai bată capul ca să se ascundă? Și uite-așa, la câteva clipe după ce-au detectat-o, cercetașii noștri au putut preciza originea navei care l-a oprit pe Compor.

— Iar acum presupun că a Doua Fundație va șterge din memoria noastră acest amănunt.

— Dacă vor putea, îi răspunse Branno, pentru că vor constata că lucrurile s-au cam schimbat.

— Ai spus mai devreme că știi unde se află a Doua Fundație, înseamnă că întâi te vei ocupa de Gaia și după aceea de Trantor. Am dedus că cealaltă navă aparține Trantorului.

— Exact. Și asta te surprinde?

Kodell clătină încet din cap:

— Privind lucrurile în perspectivă istorică, nu mă surprinde. Ebling Mis, Toran Darell, și Bayta Darell s-au aflat pe Trantor în perioada înfrângerii Catărului. Arkady Darell, nepoata Baytei, s-a născut pe Trantor și a vizitat din nou planeta când s-a considerat că ascensiunea celei de-a Doua Fundații a fost oprită. În relatarea ei apare un anume Preem Palver care a jucat un rol-cheie, apărând în momentele cruciale ca neguțator trantorian. Rezultă fără putință de tăgadă că a Doua Fundație era pe Trantor unde, întâmplător, a trăit și Hari Seldon atunci când a întemeiat ambele Fundații.

— Evident, numai că nimeni n-a sugerat vreodată această posibilitate. A Doua Fundație s-a îngrijit să păstreze secretul propriei existente. Asta voiam să spun când am afirmat că nu trebuia să-și ascundă prezența. Puteau lesne să aranjeze ca nimeni să nu-i caute sau chiar să șteargă din minte orice amintire care să-i dea de gol.

— În cazul acesta, continuă Kodell, să nu ne lăsăm păcăliți și să privim în altă direcție decât cea pe care ne-o sugerează ei. Cum de-a putut Trevize să ajungă la concluzia că cea de-a Doua Fundație există? De ce nu l-a împiedicat ea?

Branno ridică mâna și începu să numere pe degete:

— În primul rând, Trevize e un individ cu totul imprezvizibil care, în ciuda capacității lui de a fi precaut, are niște *calități* pe care nici eu n-am reușit să le înțeleg pe deplin. S-ar putea să fie un caz special. În al doilea rând, a Doua Fundație n-a fost ca totul ignorantă. Compor l-a urmărit îndeaproape pe Trevize și mi-a raportat de îndată părerea lui. Ideea era ca eu să-l reduc la tăcere pe Trevize fără ca a Doua Fundație să riște un amestec direct. În al treilea rând, când n-am reacționat așa cum se anticipa, adică n-a urmat nici execuție, nici închisoare, nici ștergerea memoriei și nici utilizarea Sondei Psihice, când m-am mulțumit să-l trimit în spațiu, a Doua Fundație a mers mai departe. A decis să trimită una dintre navele sale în urmărire. Apoi Branno adăugă încântat de sine: Excelent paratrăsnet.

— Și care va fi următoarea noastră mișcare? întrebă Kodell.

— Îl vom provoca direct pe membrul celei de-a Doua Fundații. Mai precis, în momentul de față, ne îndreptăm spre el.

Gendibal și Novi stăteau alături, privind cu atenție încordată la ecran.

Novi era înspăimântată. Gendibal simțea cu acuitate zbaterea ei disperată de a scăpa din ghearele friicii, dar nu putea face nimic pentru a o ajuta, întrucât considera că nu-i înțelept să aducă vreo atingere minții ei în aceste clipe. Nu voia ca intervenția lui să influențeze în nici un fel reacția pe care o avea ea față de câmpul mental slab care-i înconjură.

Nava de luptă a Fundației se apropia încet, dar sigur. Avea un echipaj format probabil din șase persoane, judecând după mărimea ei. Gendibal era sigur că armele de la bord puteau pune stavilă și, la nevoie, zdrobi o flotă compusă din toate navele aflate în posesia celei de-a Doua Fundații, asta în cazul că acestea s-ar baza doar pe forța fizică.

Așa cum stăteau lucrurile acum, apropierea navei de luptă de cea pilotată doar de un membru al celei de-a Doua Fundații dădea naștere câtorva concluzii. Chiar dacă nava poseda capacități mentale, nu era normal ca ea să se arunce orbește în colții celei de-a Doua Fundații. Mai plauzibil era că ignoranța căpitanului și a echipajului o împingea înainte.

Asta însemna că acel căpitan nu-și dăduse seama că cineva îl înlocuise pe Compore sau, dacă prinsese de veste, nu știa că cel care-l înlocuise aparținea celei de-a Doua Fundații, ori n-avea habar de forța ei.

Dar dacă nava poseda forță mentală (căci Gendibal luă în calcul și această posibilitate) și tocmai de aceea înainta fără reținere sau teamă? Asta însemna că era condusă de o persoană megalomană sau avea la dispoziție forțe care depășeau orice închipuire.

Dar ceea ce considera el posibil nu reprezenta ultima concluzie.

Cercetă atent mintea lui Novi. Ea nu era conștientă de câmpul mental dar, în același timp, mintea lui Gendibal nu putea percepe un câmp atât de slab. Acesta era un paradox care merita să fie studiat în viitor și, în cele din urmă, roadele unei asemenea munci puteau să se dovedească mai importante decât rezolvarea problemei de interes imediat pe care o ridica apropierea navei de luptă.

Gendibal întrevăzuse intuitiv această chestiune atunci când detectase pentru prima oară netezimea și simetria din mintea lui Novi și avusese un sentiment de mândrie amestecată cu amărăciune gândindu-se la propriile lui calități. Orationarii se făliseră dintotdeauna cu puterea lor intuitivă, dar în ce măsură era ea rezultatul incapacității de a aprecia câmpurile prin metode fizice directe și, prin urmare, a imposibilității lor de a înțelege exact ceea ce puteau să realizeze? Părea lesne să definești neștiința printr-un cuvânt cu rezonanță mistică: „intuiție”. Și cât din această neștiință își avea sursa în subestimarea importanței fizicii în comparație cu mentalica?

Și cât din aceasta era mândrie oarbă? Gendibal se gândi că situația se va schimba imediat ce va deveni Prim Orator. Prăpastia fizică dintre cele două Fundații va trebui micșorată. Cea de-a Doua Fundație nu se putea împăca cu ideea de a fi distrusă într-un moment în care monopolul asupra puterii mentale ar fi pierdut.

Monopolul părea să nu funcționeze în aceste momente. Probabil că Prima Fundație făcuse progrese remarcabile sau încheiasse o alianță cu Anti-Catării. (Acest gând, care-l străfulgerase acum pentru prima oară, îi dădu fiori.)

Gândurile legate de acest subiect se derulară prin mintea lui cu o repeziciune obișnuită pentru un Orator și, în timp ce evalua situația, rămase conștient de strălucirea din mintea lui Novi, de reacția creierului ei la pătrunzătorul câmp mental ce-i înconjură. El nu devenea mai puternic pe măsură ce nava Fundației se apropia.

În sine, acest lucru nu constituia un indiciu absolut sigur că nava nu era echipată cu instrumente mentale. Se știa bine că un câmp mental nu respectă legea inversului pătratului. El nu devenea mai puternic exact ca pătrat al distanței cu care se reducea depărtarea dintre emițător și receptor. Din punctul acesta de vedere, câmpul mental se deosebea net de cel electromagnetic sau cel gravitațional. Totuși, în comparație cu diferitele alte câmpuri, cel mental variaza mai puțin în funcție de distanță și nu rămâne cu totul neinfluențat de ea. Reacția din mintea lui Novi ar trebui să indice o creștere detectabilă la apropierea navei de luptă.

(Cum se întâmplase că vreme de cinci secole nici un membru al celei de-a Doua Fundații nu se gândise să dezvolte o relație matematică între intensitatea câmpului mental și distanță? Trebuie să se pună capăt acestei atitudini de nesocotire a fizicii, își jură în gând Gendibal.)

Dacă cei de pe navă posedau forțe mentale și dacă erau siguri că se apropie de un membru

al celei de-a Doua Fundații n-ar mări la maximum intensitatea câmpului? Și în acest caz, mintea lui Novi ar evidenția *sigur* o reacție crescută la acest câmp. Cu toate acestea, mintea ei nu arăta nimic! Pe deplin încredințat de acest lucru, Gendibal alungă temerea că nava de luptă avea capacități mentale. Înainta, condusă de ignoranți și periculozitatea ei putea fi trecută cu vederea.

Câmpul mental încă exista, desigur, dar el provenea de pe Gaia. Asta îl tulbura îndeajuns pe Gendibal, dar trebuia să acorde prioritate navei. După eliminarea acesteia putea să-și îndrepte atenția asupra lumii Anti-Catârilor.

Așteptă. Nava de luptă va face o mișcare sau se va apropia îndeajuns pentru ca el să se încredințeze că putea trece la ofensivă deschisă.

Nava continua să se apropie destul de repede acum și totuși nu se întâmpla nimic. În cele din urmă, Gendibal socoti că forța intervenției sale va fi suficientă. Cei de pe navă nu vor simți nici o durere, nici un disconfort, dar vor descoperi că mușchii brațelor și spatelui vor răspunde cu întârziere la comenzi.

Gendibal îngustă câmpul mental controlat de mintea lui. Acesta deveni intens și se năpusti cu viteza luminii peste abisul ce despărțea cele două nave. (Ele erau suficient de aproape una de alta astfel încât contactul hiperspațial devenise inutil).

Și Gendibal făcu un pas înapoi, mut de uimire.

Nava Fundației posedă un scut mental care creștea în densitate pe măsură ce câmpul emis de Gendibal devenea mai intens. Se dovedea că nava nu era nepregătită și că avea o neașteptată armă defensivă.

— Aha, făcu Branno. A încercat un atac, Liono. Privește!

Acul psihometrului se mișcă și vibra în urcarea lui.

Crearea câmpului mental îi preocupase pe oamenii de știință de pe Fundație vreme de o sută douăzeci de ani în cadrul unui program științific desfășurat într-o discreție egalată doar de cercetările lui Seldon în domeniul analizei psihoistorice. Cinci generații de savanți truseră să îmbunătățească încetul cu încetul un sistem care nu se sprijinea pe o teorie satisfăcătoare.

Dar acest salt n-ar fi fost posibil fără psihometru, invenție care acționa ca un indicator al progresului înregistrat în fiecare etapă. Nimeni nu putea explica modul lui de funcționare, dar existau indicii că era capabil să măsoare nemăsurabilul și să atribuie numere indescriptibilului. Branno nutrea sentimentul (împărtășit, de altfel, și de unii dintre savanți) că dacă Fundația ar reuși vreodată să explice modul de funcționare al psihometrului, ea va ajunge egalul celei de-a Doua Fundații în ceea ce privea controlul și manipularea mentală.

Dar asta cădea în sarcina viitorului. În aceste momente, scutul trebuia să fie rezistent, sprijinit de supremația armelor fizice.

Branno transmise mesajul pronunțat cu o voce masculină, din care fuseseră eliminate toate inflexiunile emoționale până ce frazele deveniseră plate, reci și mortale:

— Apel către nava *Bright Star* și către persoanele de la bord. Ați ocupat o navă din Flota Federației Fundației printr-un act pirateresc. Vă somăm să vă predați imediat, altfel veți fi atacați.

Răspunsul sosi rostit cu voce normală:

— Primar Branno de pe Terminus, știu că te afli pe navă. N-am ocupat *Bright Star* prin piraterie. Am fost invitat la bord de către căpitanul ei legal, Munn Li Compore. Solicit o perioadă de armistițiu, astfel încât să putem discuta probleme importante care ne privesc pe amândoi.

Kodell îi șopti lui Branno:

— Primare, lasă-mă pe mine să vorbesc.

Ea ridică mâna cu un gest disprețuitor:

— E răspunderea mea, Liono.

După ce reglă emițătorul, Branno folosi același ton rece și lipsit de emoție:

— Omule de pe a Doua Fundație, sper că înțelegi situația în care te afli. Dacă nu te predai neîntârziat, îți vom spulbera nava într-o fracțiune de secundă și te asigur că suntem pregătiți s-o facem. Nu avem ce pierde prin dispariția ta, căci nu deții secrete care să ne determine să-ți crutăm viața. Știm că vii de pe Trantor și după ce ne vom ocupa de tine vom fi gata să facem același lucru și cu planeta ta. Suntem dispuși să-ți acordăm o amânare ca să ai și tu un cuvânt de spus dar, pentru că nu ne poți oferi mare lucru, te rugăm să nu abuzezi de răbdarea noastră.

— În cazul acesta, răspunse Gendibal, voi vorbi scurt și la obiect. Scutul vostru nu-i perfect și nici n-ar putea fi. L-ați supraevaluat și mi-ați subestimat puterea. Încă pot manevra și controla gândurile voastre. Ceva mai greu, din cauza scutului, dar pot. În chiar clipa când veți încerca să folosiți o armă împotriva mea, vă voi lovi — și vă rog să înțelegeți un lucru: Fără scut vă pot manipula fără a vă provoca vreun rău. Dată fiind prezența scutului, va trebui să lovesc și să penetrez, lucru pe care pot să-l realizez, însă intervenția va fi brutală și directă. Mințile voastre vor fi sfărțecate la fel ca și scutul, iar efectul ireversibil. Cu alte cuvinte, nu mă puteți opri și, pe de altă parte, dacă mă obligați, vă pot face un rău mai mare decât moartea. Veți rămâne niște epave fără minte. Vreți să riscați așa ceva?

— Știi că nu-ți poți pune în aplicare amenințările.

— Deci vreți să vă expuneți riscului de a suporta consecințele pe care le-am descris? Întrebă Gendibal cu un aer rece și indiferent.

Kodell se aplecă spre urechea ei și șopti:

— Primare, pentru numele lui Seldon...

Gendibal continuă (nu instantaneu, pentru că până și luminii îi trebuia mai bine de o secundă pentru a parcurge distanța de la o navă la alta):

— Îți urmăresc gândurile, Kodell. Nu-i nevoie să vorbești în șoaptă. Știu și ce gândește Primarul. Ea e nehotărâtă, așa că nu trebuie să intri în panică. Și simplul fapt că știu aceste detalii dovedește fără putință de tăgadă că scutul vostru are fisuri.

— Poate fi intensificat, îl sfidă Primarul.

— La fel și forța mea mentală, spuse Gendibal.

— Dar eu stau liniștită aici, consumând doar energie fizică pentru a menține scutul și pot rezista multă vreme. Tu trebuie să folosești energie mentală pentru a străpunge scutul și curând vei obosei.

— Nu sunt obosit, o contrazise Gendibal. În aceste clipe, nici unul dintre voi nu poate să dea ordine echipajului sau altor nave. Reușesc asta fără să vă provoc nici un rău, dar să nu faceți vreun gest pentru a scăpa de sub control, căci voi spori și eu forța câmpului și veți suferi în mod iremediabil, așa cum v-am avertizat.

— Voi aștepta, i-o reteză Branno, așezându-se cu brațele încrucișate, vrând să arate că are o răbdare inepuizabilă. Vei obosei, și atunci nu te voi distruge, pentru că vei fi neputincios, ci voi da ordin ca marea Flotă a Fundației să pornească împotriva Trantorului. Dacă vrei să-ți salvezi lumea, predă-te. Organizația ta nu va mai supraviețui acestei orgii distructive, așa cum s-a întâmplat pe vremea Marii Devastări.

— Primare, nu înțelegeți că dacă voi simți că obolesc îmi pot salva lumea pur și simplu distrugându-vă înainte de a-mi pierde puterea?

— N-o vei face. Sarcina ta de căpetenie este de a menține Planul Seldon. Dacă vei distruge pe Primarul de pe Terminus și vei da o lovitură mortală prestigiului și încrederii de care se bucură Prima Fundație, vei provoca prăbușirea ei ca putere și vei încuraja pe dușmanii ei de pretutindeni, iar asta va duce la o asemenea perturbare a Planului, încât va fi sinonimă cu distrugerea Trantorului. Mai bine te predai.

— Și ești gata să joci totul pe cartea pe care-o reprezintă ezitarea mea de a te distruge?

Branno trase adânc aer în piept, expiră încet, apoi spuse cu hotărâre:

— Da!

Kodell, care ședea alături de ea, se făcu alb ca varul.

Gendibal privea fix spre silueta lui Branno, proiectată în spațiul liber din fața unui perete. Imaginea era puțin încețoșată și pâlpâitoare din cauza interferenței provocate de scut. Trăsăturile bărbatului de lângă ea rămăsese de nedeslușit pentru că Gendibal nu voise să-și risipească energia și pentru el. Trebuia să-și îndrepte toată atenția asupra lui Branno.

Bineînțeles că Branno nu avea imaginea lui Gendibal în fața ochilor, așa că nu putea ști că și el era însoțit de cineva. Nevăzând expresia chipului, sau mișcările corpului, care constituie prin ele însele un limbaj special, ea nu putea aprecia situația corect. Din aceasta cauză era dezavantajată.

Tot ce spusese Gendibal era adevărat. *Putea* să o lovească cu prețul unui consum mental enorm și, procedând astfel, i-ar fi provocat suferințe mentale aproape ireparabile.

În același timp însă, și ceea ce afirmase Branno era perfect adevărat. Dacă el ar distruge-o, ar perturba Planul. Noua deviere ar putea fi și mai gravă decât cea provocată de Catâr, pentru că acum Planul se afla în plină desfășurare și nimeni din Galaxie n-ar mai fi avut la dispoziție timpul sau forța de a repara o eroare atât de gravă.

Și pericolul cel mare era Gaia, care reprezenta încă un element necunoscut în această ecuație, cu un câmp mental slab dar constant, ce putea fi detectat doar cu eforturi chinuitoare.

Vreme de câteva clipe atinse mintea lui Novi pentru a se convinge că fluxul încă mai exista. Era în continuare prezent și neschimbat.

Ea n-ar fi putut să-i simtă atingerea, dar se întoarse spre el și cu expresie de groază întipărită pe chip, îi șopti:

— Stăpâne, văd un abur ușor lângă perete. Lui îi vorbești?

Detectase probabil ceața atunci când se stabilise contactul între mințile lor. Gendibal duse un deget la buze:

— Nu te teme. Novi. Închide ochii și liniștește-te.

Apoi ridică vocea:

— Primare Branno. Într-un fel, merită să joci totul pe această carte. Nu doresc să te înlătur imediat pentru că socot că dacă ți-aș da câteva explicații vei asculta de glasul rațiunii și nu va fi nevoie să provocăm distrugerii. Primare, să presupunem că tu vei câștiga și că eu mă voi preda. Ce se va întâmpla după aceea? Într-o dezlănțuire de încredere nesăbuită în scutul tău mental, tu și urmașii tăi veți încerca să vă extindeți puterea asupra Galaxiei, grăbindu-vă în mod păgubitor. Procedând în felul acesta, nu veți reuși decât să amânați constituirea celui deal Doilea Imperiu, pentru că, în același timp, veți distrage și Planul Seldon.

— Dorința ta mă surprinde și cred că dacă vei mai analiza situația, vei ajunge să înțelegi că nici nu îndrăznești să mă distrugi, spuse Branno.

— Nu te amăgi cu vise deșarte. *Asculta-mă* bine. Majoritatea Galaxiei a rămas încă în afara Fundației și, într-o măsură considerabilă, manifestă o atitudine anti-Fundație. Există chiar părți componente ale Federației Fundației care n-au uitat vremea independenței lor. Dacă Fundația întreprinde acțiuni necugetate și prapide după ce așa ceda eu, ea va lecui restul Galaxiei de bolile care-o macină în prezent: dezbinarea și nehotărârea. Teama le va sili să se unească și tot tu vei alimenta tendințele de revoltă din interior.

— Cu poveștile astea n-ai putea speria nici un copil, i-o tăie scurt Branno. Avem puterea necesară pentru a înfrânge cu ușurință orice dușman, chiar dacă toate lumile ce nu aparțin Fundației și-ar uni forțele împotriva noastră și chiar dacă acestea ar fi ajutate de o rebeliune izbucnită în jumătate din Federație. Asta n-ar fi o problemă.

— N-ar fi o problemă de *interes imediat*. Nu face greșeala de a vedea numai rezultatele care apar pe loc. Poți întemeia al Doilea Imperiu doar proclamându-l, dar nu vei putea să-l menții. Va trebui să-l recucerești din zece în zece ani.

— Atunci vom face asta până când toate lumile vor obosi, așa cum se va întâmpla și cu tine curând.

— Nu vor ceda, așa cum nici eu nu mă voi da bătut. Și procesul acesta nu va ține o veșnicie, pentru că există alt pericol, cu mult mai mare, pentru acest pseudo-Imperiu pe care vrei să-l proclami. Întrucât el poate fi menținut doar printr-o forță militară în permanentă creștere, care trebuie ținută într-o alertă continuă, generalii Fundației vor deveni, la început, mai importanți și mai puternici decât autoritățile civile. Apoi pseudo-Imperiul se va fragmenta în regiuni militare în cadrul cărora comandanții vor deveni autorități supreme. Va

apare o stare de anarhie și o alunecare înapoi, în barbarie, care ar putea dura mai mult decât cei treizeci de mii de ani calculați de Seldon înainte ca Planul să fi fost pus în aplicare.

— Amenințări puerile. Chiar dacă matematica Planului Seldon ar face asemenea predicții, ele privesc numai probabilitățile, nu situațiile inevitabile.

— Primare Branno, reluă Gendibal cu hotărâre. Lasă Planul Seldon. Nu-i înțelegei matematica și nu poți vizualiza modelul general. Dar probabil că nici nu trebuie. Ești un politician trecut prin multe încercări, cu reușite notabile, dacă judecăm după poziția pe care o ai; ba mai mult, dai dovadă de mare curaj dacă punem la socoteală jocul pe care-l faci acum. Prin urmare, îți sugerez să-ți folosești înțelepciunea politică. Examinează întreaga istorie politică și militară a umanității și apreciaz-o în lumina cunoștințelor pe care le ai despre natura umană — despre modul în care oamenii, politicienii și militarii superiori acționează, reacționează și interacționează — și vei constata că nu greșesc câtuși de puțin.

— Chiar dacă ai avea dreptate, este un risc pe care trebuie să ni-l asumăm. Cu o conducere competentă și cu o dezvoltare continuă a tehnologiei, precum și a mentalicii și fizicii, putem învinge. Hari Seldon n-a luat în calcul asemenea progrese. Nici nu putea. Se regăsește în Planul lui crearea unui scut mental de către Prima Fundație? Și, la urma urmei, de ce-am ține atât de mult să respectăm Planul? Vom risca să întemeiem un nou Imperiu fără el. Eșecul prin nerespectarea Planului ar fi mai de dorit decât succesul obținut cu ajutorul lui. Nu vrem un Imperiu în care să devenim marionete manipulate din umbră de către a Doua Fundație.

— Vorbești astfel doar pentru că refuzi să înțelegeți ce semnificație ar avea pentru oamenii Galaxiei un eșec al vostru.

— Tot ce se poate! spuse Branno cu glas ca de gheață. Ai început să obosești?

— Nu-ți pune speranțe în asta. Dă-mi voie să-ți propun o acțiune alternativă pe care n-ai cântărit-o până acum, una în care nici unul dintre noi nu se va considera înfrânt. Ne aflăm în vecinătatea unei planete numită Gaia.

— Nu mi-a scăpat acest amănunt.

— Te-ai gândit vreodată că s-ar putea ca pe planeta aceasta să se fi născut Catărul?

— Vreau mai multe dovezi care să susțină o asemenea afirmație.

— Planeta este înconjurată de un câmp mental. Pe ea trăiesc mulți Catări. Dacă-ți vei împlini visul de a distruge a Doua Fundație veți deveni cu toții sclavii acestei planete de Catări. Ce rău v-au făcut până acum membrii celei de-a Doua Fundații? Dar să-mi răspunzi precis, fără să fabulezi sau să teoretizezi. Și după aceea gândește-te cât rău a putut să vă facă un singur Catâr.

— Nu pot da crezare unor afirmații fără acoperire.

— Atâta vreme cât rămânem în acest loc, nu-ți pot oferi alte detalii. Prin urmare, îți propun un armistițiu. Dacă n-ai încredere, menține activ scutul, dar fii pregătită să conlucrezi cu mine. Să ne apropiem împreună de această planetă și când te vei convinge ce pericol reprezintă, atunci eu voi anula câmpul ei mental și tu vei ordona navelor tale să o ia în stăpânire.

— Și după aceea?

— După aceea, cele două Fundații vor rămâne să continue cursa pentru supremație fără alte forte exterioare care să le stea în cale. Atunci lupta se va da pe un teren deschis pentru că, după cum constăți, acum nu îndrăznim o confruntare directă, deoarece existența ambelor Fundații se află în grea cumpănă.

— De ce nu mi-ai spus asta până acum?

— Am crezut că te-aș putea convinge că nu suntem dușmani, astfel încât să cooperăm. Pentru că mi-e limpede că am dat greș cu asta sugerez oricum să ne sprijinim reciproc.

Branno rămase tăcută și căzu pe gânduri. După câteva momente spuse:

— Încerci să-mi adormi vigilența cu cântece de leagăn. Cum vei putea, singur, să anulezi câmpul mental al unei întregi planete de Catări? Ideea este atât de ridicolă încât nu pot avea încredere în propunerea ta.

— Nu sunt singur, explică Gendibal. În spatele meu se află întreaga forță a celei de-a Doua Fundații, și această forță, canalizată prin mine, va fi îndreptată spre Gaia. În plus, ea ar putea oricând să îndepărteze scutul tău ca pe o pânză subțire de ceață.

— Dacă așa stau lucrurile, de ce-ai avea nevoie de ajutorul meu?

— În primul rând pentru că anularea câmpului nu ajunge. Cea de-a Doua Fundație nu-și poate dedica întreaga existență acestei sarcini, tot așa cum nici eu nu pot să-mi petrec tot restul vieții participând la acest balet verbal cu tine. Avem nevoie de forța navelor voastre. Și, în al doilea rând, dacă prin argumente raționale nu reușesc să te conving că cele două

Fundații trebuie să se considere aliate, poate că voi avea succes prin cooperarea în această încercare grea. Dacă vorbele ne dezbină poate faptele ne vor uni.

Branno rămase din nou tăcută, apoi încuviință:

— Sunt dispusă să ne apropiem de Gaia, dar o vom face împreună. Mai mult nu-ți pot promite.

— Mi-e de ajuns și atât, spuse Gendibal aplecându-se asupra computerului.

— Nu, Stăpâne, până în acest moment poate nu avea importanță, dar acum te rog să nu întreprinzi nimic. Trebuie să-l așteptăm pe Consilierul Trevize din Terminus, rosti Novi apăsător.

19. Hotărârea

— SERIOS, GOLAN, făcu Pelorat cu o umbră de iritare în glas, nimeni nu lasă impresia că i-ar păsa cât de cât că într-o viață destul de lungă — nu *excesiv* de lungă, Bliss, te asigur — asta-i prima dată când călătoresc prin Galaxie. Și cu toate astea, nici n-apuc bine să pun piciorul pe o lume, că imediat trebuie s-o părăsesc și să plec din nou în spațiu fără ca măcar să mi se ofere o șansă cât de mică de a o studia. Până acum am pățit asta de două ori.

— Adevărat, îl consolă Bliss, dar dacă nu plecai de pe Sayshell atât de precipitat nu aveai norocul să mă întâlnești decât cine știe când. Cred că asta compensează pierderea pe care ai suferit-o.

— Sigur. Pe cuvântul meu, draga mea, așa e.

— Și, Pel, chiar dacă ai părăsit planeta și de data asta, mă ai pe mine, iar *eu* reprezint Gaia și tot ce înseamnă ea.

Trevize, care ascultase încruntat acest schimb de amabilități, nu se mai putu abține:

— E dezgustător. De ce n-a venit Dom cu noi? Pentru numele Spațiului, n-o să mă obișnuiesc niciodată cu monosilabele astea. Auzi, să ai un nume format din două sute cincizeci de silabe și să nu folosești decât una. De ce nu ne însoțește *el*, cu toate silabele lui? Dacă treaba e atât de importantă, dacă însăși existența Gaiei depinde de aventura asta, de ce nu-i cu noi ca să ne sfătuiască?

— Sunt *eu* aici, Trev, spuse Bliss, iar eu reprezint Gaia la fel de mult ca și el. Apoi, privindu-l cercetător cu ochii ei negri: Te supără că-ți spun „Trev”?

— Da. Și eu, am dreptul la obiceiuri. Numele meu e Trevize. Trei silabe Tre-vi-ze.

— Foarte bine. Nu vreau să te-nfurii, Trevize.

— Nu sunt furios. Doar iritat. (Se ridică brusc, se plimbă dintr-un capăt în celălalt al camerei, pășind peste picioarele întinse în față ale lui Pelorat, care și le trase repede înapoi, și făcu drumul întors. Se opri și, întorcându-se, o privi pe Bliss drept în ochi:)

— Ascultă! Începu el, arătând cu degetul spre ea. Nu mai sunt propriul meu stăpân! Am fost manevrat de pe Terminus până pe Gaia și chiar când începusem să bănuiesc asta, nu am găsit calea de a mă smulge din strânsoare. Iar acum, când am ajuns pe Gaia, mi se spune că scopul manipulării a fost ca eu să salvez Gaia. De ce? Și cum? Ce reprezintă Gaia pentru mine sau, mai bine zis, ce reprezint eu pentru ea ca să trebuiască s-o salvez? Între atâtea cvintilioane de ființe umane din Galaxie n-ați găsit pe altul să facă asta?

— Te rog, Trevize, i se adresa Bliss cu gravitate și cu o atitudine din care aerul ștregăresc dispărușe dintr-o dată. Nu te înfuria. Vezi, folosesc numele tău întreg și o fac cu toată seriozitatea. Și Dom te-a rugat să ai răbdare.

— Pentru numele tuturor planetelor din Galaxie, locuibile sau nu, nu vreau să mai am răbdare. Dacă-i atât de important nu merit să mi se dea o explicație? Întâi și-ntâi să-mi spui de ce n-a venit Dom cu noi. Nu-i destul de importantă sarcina asta ca să fie și el pe *Far Star*?

— Dar *este* aici, Trevize, spuse Bliss. Dacă-s eu aici, înseamnă că e și el, după cum fiecare om de pe Gaia, fiecare ființă și fiecare părticică din planetă se află alături de noi.

— Poate că tu *ești convinsă* că-i adevărat, dar eu nu socot așa. Doar nu pot să iau toată planeta pe navă. Abia dacă mai încape o persoană. Te avem pe tine și Dom e o parte din tine... Foarte bine. De ce n-a mers Dom, iar tu să rămâi o parte din el?

— În primul rând, îl lămurii Bliss, Pel, vreau să spun că Pe-lo-rat a cerut ca eu să vin cu voi. Deci eu, nu Dom.

— A fost galant. Trebuia să-l luați în seamă?

— Of, dragă prietene, asta-i bună, izbucni Pelorat, ridicându-se în picioare, roșu în obraji. Am vorbit serios. Nu vreau să fiu ignorat în felul ăsta. Recunosc că n-are importanță ce parte din Gaia se află pe nava noastră. Însă e mai plăcut pentru mine că ne însoțește Bliss, iar tu ar trebui să simți la fel. Hai, Golan, te porți ca un copil răsfățat.

— Da? Chiar așa? protestă Trevize încruntându-se. Bine, așa o fi. Cu toate astea, amenință el, împungând din nou cu degetul spre Bliss, vă asigur că n-o să fac ce vreți voi dacă nu sunt tratat omenește. Întâi de toate am de întrebat două lucruri: Ce trebuie să fac? Și de ce tocmai eu?

Bliss rămase cu ochii holbați și se dădu ușor înapoi:

— Iartă-mă, dar nu pot să-ți spun acum. Nici Gaia, în întregul ei, nu-ți poate spune. Trebuie în primul rând să ajungi acolo fără a ști nimic. Apoi va trebui să faci ceea ce crezi că trebuie făcut, calm și fără să te lași purtat de emoții. Dacă vei rămâne în starea de acum, totul

va fi zadarnic și, într-un fel sau altul, Gaia își va găsi sfârșitul. Trebuie să-ți revizuiești atitudinea și nu știu cum să te ajut.

— Dom ar ști dac-ar fi aici? Întrebă cu îndărătnicie Trevize.

— Dom *se află* aici. El/eu/noi nu știm cum să procedăm ca să te liniștești. Nu înțelegem ființele umane care nu pot să simtă care-i locul lor în planul general, care nu simt că sunt o parte dintr-un întreg.

— Nu-i adevărat. Ați putut captura nava mea de la o distanță mai mare de un milion de kilometri și ne-ați făcut să fim calmi, deși sentimentul nostru dominant era de disperare. Calmați-mă și acum. Să nu-mi spuneți că nu puteți.

— Dar *nu trebuie*. Nu în aceste clipe. Dacă ți-am schimba starea sau te-am condiționa într-un fel sau altul n-ai valora mai mult decât un om obișnuit și nu ne-ai fi de nici un folos. Dacă te influențăm în momentul acesta, am fi pierduți. Te rog. Trebuie să te calmezi prin propriile tale forte.

— Nici o șansă, domnișoară, dacă nu-mi spui măcar o parte din ceea ce vreau să știu.

— Bliss, lasă-mă pe mine să-ncerc, se rugă Pelorat. Du-te rogu-te în cealaltă cameră.

Bliss se retrase încet cu spatele. Pelorat închise ușa în urma ei.

— Poate să audă, să vadă și să simtă totul, spuse Trevize. Ce importanță are dacă rămânem singuri sau nu?

— Pentru mine are. Vreau să fiu numai cu tine, chiar dacă izolarea nu-i decât o iluzie. Golan, dacă te temi...

— Nu fi caraghios.

— Ba ți-e teamă. Nu știi încotro mergi, ce te așteaptă, ce ar trebui să faci. Ai tot dreptul să te simți neliniștit.

— Dar nu sunt.

— Ba da. Probabil că nu te temi, ca mine, de pericolele fizice. Mie mi-a fost groază să mă aventurez în spațiu, m-am temut de fiecare nouă lume pe care aveam s-o văd, și m-a înfiorat orice lucru pe care nu-l mai văzusem până atunci. La urma urmei, mi-am petrecut jumătate de secol în izolare, în renunțări de tot felul, în timp ce tu ai făcut parte din Flotă și te-ai azvârlit în vârtejul politicii, într-un cuvânt, te-ai învățat și cu binele și cu răul de acasă sau din spațiu. Eu am încercat să fiu mai curajos și tu m-ai ajutat. De când suntem împreună ai avut răbdare cu mine, ai fost bun și înțelegător și, datorită ție, am învățat să-mi stăpânesc teama și să mă port bărbătește. Dă-mi voie și mie să-ți întorc serviciul pe care mi l-ai făcut și să te ajut în clipele astea.

— Dar ți-am spus că nu mă tem.

— Ba te temi. Dacă nu de altceva, te temi din cauza răspunderii ce te apasă. Ți-e limpede că o lume întreagă depinde de tine și că prin urmare va trebui să trăiești cu sentimentul că distragerea ei s-a datorat nereușitei tale. De ce să porți răspunderea pentru o lume care nu înseamnă nimic pentru tine? Ce drept au ei să-ți pună în spate o asemenea sarcină? Nu te temi numai de eșec, așa cum i s-ar întâmpla oricui în situația asta, dar te înfurie că ei te-au pus în postura de a-ți fi frică.

— Te-nșeli amarnic.

— Nu cred, așa că te rog să mă lași s-o fac eu în locul tău. Mă ofer să acționez eu, indiferent despre ce-ar fi vorba. Presupun că nu-i un lucru care să-ți ceară forță fizică sau vitalitate, pentru că atunci un simplu mecanism te-ar înlocui cu același rezultat. Bănuiesc că nu e nici ceva care să necesite aptitudini mentale, pentru că asta e specialitatea lor. S-ar putea să, ei bine, nu știi, dar dacă nu-ți trebuie nici mușchi, nici inteligență, atunci întrunesc și eu calitățile necesare și sunt gata să-mi asum răspunderea.

— De ce ești așa de dornic să preiei povara asta? îl întreabă tăios Trevize.

Pelorat privi în pământ, parcă temându-se să-l privească drept în ochi:

— Am avut o soție. Am cunoscut femeile, totuși ele n-au devenit importante în viața mea. Întotdeauna interesante, plăcute, dar niciodată foarte importante. Și deodată, femeia asta...

— Cine? Bliss?

— Pentru mine înseamnă ceva.

— Pentru numele Terminusului, Janov, ea știe fiecare vorbă de-a ta.

— Asta nu schimbă situația. Știe oricum. Vreau să-i fac pe plac. Voi prelua eu sarcina asta, oricare ar fi ea; voi risca oricât, cu speranța foarte îndepărtată că ea mă va aprecia.

— Janov, e-un copil.

— Nu-i copil, și ceea ce crezi tu despre ea nu are nici o importanță pentru mine.

— Nu-ți dai seama cum apari în fața ei?

— Un bătrân? Și ce dacă? Ea e o parte dintr-un întreg, iar eu nu sunt, și fie și numai asta ridică un zid de netrecut între noi. Crezi că nu-mi dau seama? Dar nu-i cer nimic altceva decât să...

— Să aibă o părere bună despre tine?

— Da, sau orice alt simțământ ce l-ar putea nutri.

— Și pentru atâta lucru vrei să faci totul în locul meu? Janov, poate n-ai ascultat cu atenție. Nu te vor pe tine, ci *pe mine* dintr-un motiv blestemat pe care nu-l pricep nici în ruptul capului.

— Dacă tu nu vrei și cineva trebuie oricum s-o facă, mai bine eu decât altul, asta-i clar.

Trevize clătină din cap:

— Nu-mi vine a crede că se poate întâmpla așa ceva. Bătrânețea îți bate la ușă, iar tu descoperi dintr-o dată tinerețea. Janov, încerci tu s-o faci pe eroul ca să poți muri și tu pentru trupul acela.

— Nu mai vorbi așa. Nu-mi arde de glume.

Trevize vru să râdă, dar văzând chipul grav al lui Pelorat își dresă glasul și spuse;

— Ai dreptate. Îmi cer scuze. Cheam-o înapoi, Janov. Cheam-o, te rog.

Bliss intră, ușor mâhnită și vorbe cu glas slab:

— Regret, Pel. Nu-i poți lua locul. Trebuie să fie Trevize sau nimeni altcineva.

— Foarte bine, încuviința Trevize. O să mă calmez. Orice ar fi, o să mă străduiesc să nu dau greș. Sunt în stare de orice ca să-l scutesc pe Janov s-o facă pe eroul romantic la vârsta lui.

— Îmi cunosc vârsta, bolborosi Pelorat.

Bliss se apropie încet de Pelorat și-i puse mâna pe umăr:

— Pel, eu... am o părere bună despre tine.

— Îți mulțumesc, Bliss, spuse încet Pelorat cu privirea pierdută în gol. Nu-i nevoie să fii atât de amabilă.

— Dar nu-i vorba de amabilitate, Pel. Te apreciez foarte mult.

La început confuz, apoi din ce în ce mai limpede, Sura Novi înțelese că se numea Suranoviremblastiran și că atunci când era mică părinții îi spuneau Su, iar prietenii Vi.

Bineînțeles că nu uitase cu totul, dar aceste amănunte rămăseseră adânc întipărite și necunoscute celorlalți. Și niciodată nu fuseseră mai tănuite decât în această ultimă lună, pentru că până acum nu se aflase vreme îndelungată în preajma unei minți atât de puternice.

Dar acum era momentul. Nu din propria ei vrere se întâmpla. Aproape tot ce însemna ea își croia drum către suprafață dintr-o necesitate firească și globală.

Procesul era însoțit de o stare ciudată ca un fel de dorință arzătoare care se topea iute într-un sentiment plăcut de revelare a sinelui. De ani de zile nu fusese atât de aproape de globul Gaiei.

Își aminti de una dintre formele de viață pe care le iubise pe Gaia atunci când era copilă, înțelegând la vremea aceea simțămintele acelei ființe drept o părticică din ea însăși, acum retrăi mai acut, la nivelul propriei existențe sentimentele acelea confuze. Se simțea ca un fluture care iese din gogoasă.

Stor Gendibal o privi sever și pătrunzător pe Novi și din cauza surprizei provocate de vorbele ei, era cât pe ce să piardă controlul asupra lui Branno. Iar asta se întâmpla, probabil, datorită unui sprijin din afară, și pe care, vreme de o clipă, îl ignorase.

— Novi, ce știi despre Consilierul Trevize? (Iar apoi, brusc, conștient de complexitatea din ce în ce mai vastă a minții ei, strigă:) „Ce ești tu?”.

Încercă să-i pătrundă în minte și să i-o stăpânească, dar descoperi că devenise impenetrabilă. Și instantaneu, recunoscă uimit că strânsoarea în care o ținea pe Branno era susținută de o forță mai puternică decât a sa. Repetă:

— Ce ești tu?

— Stăpâne, spune ea cu o expresie ușor dramatică, Orator Gendibal. Numele meu adevărat este Suranoviremblastiran și reprezintă Gaia.

Spuse doar atât, iar Gendibal, înfuriat dintr-o dată, își intensifică aura mentală, și cu mare abilitate scăpă blocajului din ce în ce mai puternic și o cuprinse pe Branno într-o strânsoare aprișă în timp ce începu o luptă surdă și încordată cu mintea lui Novi.

Ea îl îndepărtă cu o pricepere care o egala pe a lui, însă nu-și putu păstra gândurile ascunse sau nici nu voi acest lucru.

Gendibal îi vorbi ca oricărui alt Orator:

— Ai jucat un rol, m-ai înșelat, m-ai atras aici și aparții neamului din care a provenit Catârul.

— Catârul a fost o monstruoșitate, Orator. Eu/noi nu suntem Catâri. Eu/noi suntem Gaia.

Întreaga esență a Gaiei i se descrie prin acea comunicare complexă cu mult mai precis decât prin cuvinte.

— O întreagă planetă vie, înțelese Gendibal.

— Și cu un câmp mental mult mai puternic decât al unui individ ca tine. Te rog să nu te opui cu atâta disperare. Mă tem că ți-ar putea dăuna și nu vreau să se întâmple asta.

— Chiar ca planetă vie, nu sunteți mai puternici decât cei de pe Trantor la un loc. Și noi constituim, într-un fel, o planetă vie.

— Doar câteva mii de oameni într-o cooperare mentală, Orator, iar în momentul de față nici nu te poți bizui pe sprijinul lor, pentru că ți-am blocat orice posibilitate de a intra în legătură cu ei. Încearcă și te vei convinge.

— Și ce plănuiești, Gaia?

— Orator, sper că vei continua să-mi spui Novi. Acum acționez în numele Gaiei, dar în același timp sunt și Novi, și tot astfel vreau să rămân pentru tine.

— Gaia, ce vrei să faci?

Gendibal percepu echivalentul mental al unui oftat, apoi Novi rosti:

— Vom rămâne într-un triplu impas. O vei țintui pe Primarul Branno prin scutul ei și eu te voi ajuta, astfel că nu vom obosi. Presupun că tu îți vei menține strânsoarea asupra mea, iar eu mi-o voi păstra pe a mea asupra ta, și nici unul dintre noi nu va osteni. Și vom rămâne încheiați astfel.

— În ce scop.

— După cum ți-am spus, îl așteptăm pe Consilierul Trevize, care ne va scoate din impas, dar așa cum va dori el.

Computerul de la bordul navei *Far Star* localizează cele două nave și Golan Trevize proiectă imaginea fiecăreia pe câte o jumătate de ecran.

Ambele aparțineau Fundației. Una era exact ca *Far Star* și aparținea neîndoielnic lui Compom. Cealaltă părea mai mare și mult mai puternică.

Se întoarse către Bliss și-o întrebă:

— Așa, știi ce se-ntâmplă acum? Poți să-mi dai vreo sugestie?

— Da! Dar nu te alarma. Nu-ți vor face nici un rău.

— De ce-i toată lumea convinsă că tremur de frică? întrebă Trevize certăreț.

— Las-o să vorbească, Golan. Nu te răsti la ea, îl îndemnă grăbit Pelorat.

Trevize ridică brațele împăciuitoare:

— Nu mă răstesc. Vorbește, doamnă.

— Pe nava mare se află cârmuitorul Fundației voastre. Cu ea...

Trevize nu-și putu reține uimirea:

— Cârmuitorul? Te referi la Bătrâna Doamnă Branno?

— Nu acesta-i e titlul, răspunse Bliss, ușor amuzată. Dar la ea m-am referit. (Făcu o pauză ca și cum ar fi ascultat cu atenție glasul organismului din care făcea, parte.) O cheamă Harlabranno. Mi se pare ciudat că are doar patru silabe când ocupă o asemenea funcție pe lumea ei, dar presupun că așa se obișnuiește acolo.

— Așa cred și eu, răspunse posomorât Trevize. Bănuiesc că o să-i spui Brann. Dar ce cauți aici? De ce nu se află pe... a, înțeleg. Gaia a atras-o și pe ea. De ce?

Bliss ignoră întrebarea și spuse:

— Alături de ea se află Lionokodell, cinci silabe, deși îi e subordonat. Mi se pare o lipsă de respect, cu toate că ocupă o funcție oficială suspusă în lumea ta. Mai sunt alți patru care se ocupă de armele navei. Vrei să știi cum îi cheamă?

— Nu. Înțeleg că pe cealaltă navă e un bărbat, Munn Li Compom, care reprezintă a Doua Fundație. Ai pus față-n față cele două Fundații. De ce?

— Nu tocmai, Trev, vreau să zic Trevize...

— Hai, lasă, spune-mi cum vrei. Nu-mi mai pasă.

— Bine, Trev. Compom a părăsit nava și a fost înlocuit de două persoane. Una este Stor Gendibal, o forță a celei de-a Doua Fundații, supranumit Orator.

— O persoană cu funcție importantă? Îmi imaginez că are puteri mentale, așa-i?

— Desigur. Considerabile.

— Poți să-i rezisti?

— Firește. A doua persoană de pe nava lui este Gaia.

— Unul dintre oamenii voștri?

— Da. Se numește Suranovirembastiran. Ar trebui să aibă un nume mai lung, dar a stat mult timp departe de mine/noi/restul.

— Și poate să țină sub control un personaj atât de puternic de pe a Doua Fundație?

— Nu ea, ci Gaia îl ține în strânsoare. Ea/eu/noi/toți putem să-l strivim.

— Și vrea Gaia să facă așa ceva? Să-i înfrângă pe el și pe Branno? Ce-nseamnă asta? Gaia vrea să distrugă Fundațiile și să întemeieze propriul ei Imperiu Galactic? Iarăși Catârul? Unul și mai puternic?

— Nu, nu Trev. Nu te frământa. Nu trebuie. Toți trei sunt în impas și așteaptă.

— Ce?

— Hotărârea ta.

— Iar o luam de la început. Ce hotărâre? De ce tocmai eu?

— Te rog, Trev, zisg Bliss. Ți se va explica în curând. Eu/noi/ea am spus tot ce am putut.

— E limpede c-am făcut o greșeală, Liono, probabil fatală, constată Branno cu o voce marcată de bătrânețe și oboseală.

— Trebuie să facem mărturisiri complete? bolborosi Kodell printre buze.

— Ei știu ce gândesc eu. Acum nu mai contează că ți-o spun. Să nu-ți închipui că ei nu-ți cunosc gândurile, chiar dacă vorbești fără să-ți miști buzele. Trebuia să aștept până duceam la perfecțiune scutul.

— De unde-aveai să știi, Primare? Dacă am fi așteptat ca să fim de o mie de ori mai siguri de scut ne-ar fi trebuit încă o viață. A, sigur că era mai bine dacă nu veneam noi înșine. Mai bine-i puneam pe alții să treacă prin chinurile astea, pe Trevize de exemplu.

Branno oftă adânc:

— Voiam să-i iau pe nepregătite, Liono, însă ai pus degetul pe rană. Puteam să mai am răbdare până scutul era impenetrabil, sau aproape de netrecut. Știam că există fisuri, dar n-am mai suportat să aștept. Până se rezolva problema fisurilor mi-ar fi expirat mandatul și voiam să tranșăm confruntarea cât mai eram Primar și să mă aflu în miezul acțiunii. În orbirea mea neghioabă, m-am silit să cred că scutul era perfect. N-am voit să aplec urechea la sfaturile ce mă invitau la prudență și nici n-am vrut să dau crezare îndoielilor tale

— Încă mai putem câștiga dacă avem răbdare.

— Poți să ordoni deschiderea focului asupra celeilalte nave?

— Nu pot, Primare, și nu reușesc să mă împac cu gândul acesta.

— Nici eu. Iar dacă eu sau tu am reuși să dăm acest ordin, sunt sigură că oamenii noștri nu l-ar respecta, pentru că n-ar putea să facă nici o mișcare.

— În condițiile astea nu, dar ele s-ar putea schimba, Primare. De fapt, pe scenă apare un nou personaj.

Arată spre ecran. Computerul navei împărțise automat ecranul de îndată ce detectase prezența unei alte nave în raza lui de acțiune. Ea apărură înjumătățea din dreapta a ecranului.

— Liono, poți mări imaginea

— Fără probleme. E dibaci acest membru al celei de-a Doua Fundații. Ne lasă să facem orice manevră care nu-l stânjenește pe el.

— Hei, exclamă Branno, după ce studie imaginea, dar asta-i *Far Star*. Și-mi închipui că la bord se află Trevize și Pelorat. (Apoi continuă cu glas amar:) Dacă nu cumva au fost și ei înlocuiți de membri ai celei de-a Doua Fundații. Paratrăsnetul meu s-a dovedit inutil. Măcar de-am fi avut un scut mai rezistent.

— Răbdare, ceru Kodell.

În camera de comandă a navei răsună o voce și, fără să știe cum, Branno își dădu seama că nu era vorba de unde sonore. Auzi totul direct în minte și aruncând o privire spre Kodell înțelese că și el o auzise.

Vocea li se adresă:

— Primare Branno, mă auzi? Dacă da, nu este nevoie să-mi răspunzi. Ajunge să gândești asta.

— Ce ești tu? întrebă calm Branno.

— Eu sunt Gaia.

Raportate una la cealaltă, cele trei nave se aflau în stare de repaos. toate rotindu-se încet în jurul planetei Gaia, ca un satelit format din trei părți distincte, însoțind planeta în nesfârșita ei călătorie.

Așezat pe un scaun, Trevize privea la ecran, sătul să tot încerce a ghici ce rol avea de jucat după ce parcursese o mie de parseci până aici.

Nu tresări când mesajul îi răsună în minte. Se putea spune că-l aștepta de mult. Îi comunica:

— Golan Trevize, mă auzi? Dacă da, nu este nevoie să-mi răspunzi. Ajunge să gândești asta.

Trevize privi în jur. Luat prin surprindere, Pelorat își aruncă ochii în toate părțile de parcă ar fi încercat să descopere sursa Sunetului. Bliss stătea liniștită, cu mâinile lăsate pe genunchi. Trevize era absolut convins că și ea percepuse sunetul.

Trevize ignoră ordinul de a folosi calea gândului și vorbe limpede și apăsător:

— Dacă nu aflu despre ce este vorba, nu voi face nimic din ceea ce mi se cere.

Iar vocea îi răspunse:

— Vei afla curând.

— Mă veți auzi doar în minte, anunță Novi. Aveți libertatea de a răspunde tot astfel. Voi aranja în așa fel încât să vă puteți auzi cu toții între voi. Și, după cum vă dați și singuri seama, ne aflăm la distanță relativ mică unii față de alții, iar mesajele vor fi transmise fără întârzieri supărătoare pentru că în cadrul câmpului mental ele călătoresc cu viteza luminii. Vă anunț dintru început că ne aflăm aici datorită unui aranjament.

— În ce sens? se auzi vocea lui Branno.

— Nu prin intervenții mentale, explică Novi. Gaia nu a perturbat gândurile nimănui. Noi nu acționăm astfel. Am profitat doar de ambițiile fiecăruia. Primarul Branno voia să întemeieze imediat cel de-al Doilea Imperiu; Orator Gendibal voia să devină Prim Orator. Era de ajuns să încurajăm aceste dorințe și să lăsăm lucrurile să se desfășoare de la sine în mod selectiv și judicios.

— Știu cum am fost adus aici, spuse Gendibal cu emfază. Și chiar știa de ce se arătase atât de dornic să plece în spațiu, să-l urmărească pe Trevize și de ce fusese atât de sigur că va reuși să rezolve toate problemele.

Novi era cauza. Da, Novi!

— Orator Gendibal, tu constitui un caz special. Ambiția ta era devoratoare, dar aveai unele puncte slabe care ne-au făcut sarcina mai ușoară. Ai manifestat bunătate față de persoane pe care, prin natura educației pe care ai primit-o, trebuia să le socotești inferioare ție din toate punctele de vedere. Am folosit această trăsătură și-am îndreptat-o împotriva ta. Eu/noi mă/ne rușinăm din această cauză. Situația gravă prin care trece Galaxia justifică și scuză acțiunea noastră.

Novi făcu o pauză, iar vocea (deși nu vorbea folosindu-și coardele vocale) îi deveni mai serioasă și gravă, asemeni chipului ei.

— Acum era momentul. Gaia nu mai putea sta în așteptare. Vreme de mai bine de-un secol, oamenii de știință de pe Terminus au lucrat să perfecționeze un câmp mental. Netulburați timp de încă o generație, ei ar fi devenit impenetrabili chiar și pentru Gaia și ar fi putut să folosească nestingeriți armele lor fizice. Galaxia nu ar fi putut să se opună, și s-ar fi întemeiat un al doilea Imperiu Galactic după modelul impus de Terminus, în pofida Planului Seldon, a oamenilor de pe Trantor și a Gaiei. Trebuia ca Primarul Branno să fie manipulată pentru a întreprinde o acțiune atâta timp cât scutul avea unele imperfecțiuni. Câteva cuvinte despre Trantor. Planul Seldon funcționa perfect, pentru că Gaia s-a străduit să dirijeze precis evenimentele pe făgașul lor firesc. Mai mult de-un secol au existat Primi Oratori inactivi, astfel că Trantor a vegetat. Acum însă, Stor Gendibal era într-o rapidă ascensiune. Urma să devină sigur Prim Orator și, sub conducerea lui, Trantorul avea să-și asume un rol activ. Existau indicii că se va concentra asupra forței fizice, va recunoaște pericolul pe care-l reprezenta Terminus și va desfășura acțiuni împotriva lui. Dacă putea acționa împotriva Terminusului înainte de perfecționarea scutului, atunci Planul Seldon se sfârșea printr-un al Doilea Imperiu Galactic după modelul gândit de Trantor, nesocotind dorințele Terminusului și ale Gaiei. În concluzie, Gendibal trebuia manipulată într-un fel sau altul pentru a acționa înainte de a deveni Prim Orator. Din fericire, și asta întrucât Gaia a acționat cu luare aminte vreme de zeci de ani, am reușit să aducem cele două Fundații la locul ales într-un moment potrivit. Repet toate acestea pentru ca Golan Trevize, Consilier pe Terminus, să poată înțelege situația.

Trevize interveni imediat și din nou nesocoti invitația de a comunica prin gânduri. Vorbi cu hotărâre:

— Nu înțeleg. Prin ce suferă fiecare dintre versiunile celui de-al Doilea Imperiu Galactic?

— După modelul Terminusului, al Doilea Imperiu Galactic va avea un caracter militar, întemeiat pe cale militară, menținut prin forță și va fi sigur distrus prin violență. N-ar însemna decât renașterea primului Imperiu Galactic. Asta este părerea Gaiei.

După modelul construit de Trantor, al Doilea Imperiu Galactic va fi o întrupare paternalistă, întemeiat prin calcule, menținut prin calcule și trăind tot timpul între viață și moarte datorită nesfârșitelor calcule. Înseamnă un permanent impas. Așa socotește Gaia.

— Și ce soluție propune Gaia? întrebă Trevize.

— O Gaie cu mult mai cuprinzătoare. Galaxia! Cu fiecare planetă locuită la fel de vie ca și ea. Și fiecare planetă vie participând la o viață hiperspațială și mai bogată, în care să fie incluse și planetele nepopulate. Cu toate stelele. Cu fiecare fărămă de gaz interstelar. Înglobând chiar

și uriașa gaură neagră din centrul galaxiei. O galaxie vie care s-a devină prielnică dezvoltării vieții în forme pe care încă nu le putem prezice. Un mod de viață diferit de ceea ce a existat până în prezent, în care să nu se mai repete nici una din greșelile de până acum.

— Să dea naștere unor greșeli originale, bolborosi sarcastic Gendibal.

— Am avut la dispoziție mii de ani pe Gaia ca să eliminăm toate greșelile posibile.

— Dar nu la scară galactică.

Neluând în seamă acest duel verbal, Trevize merse direct la țintă:

— Și care este rolul meu în această dispută?

Transmisă prin mintea lui Novi, vocea Gaiei bubui: *Alege!* care e soluția cea mai bună?

Se lăsă o tăcere adâncă și atotcuprinzătoare. Într-un târziu, în liniștea aceea se auzi vocea lui Trevize, mentală în cele din urmă, pentru că el era surprins pentru a mai vorbi. Suna slab dar sfidător:

— De ce eu?

Novi spuse:

— Pentru că nu am putut acționa *noi înșine*, deși ne-am dat seama că, la un moment dat, Terminus sau Trantor vor deveni prea puternice ca să mai fie oprite sau, și mai grav, amândouă vor dobândi o asemenea forță încât întreaga Galaxie va intra într-un impas mortal și pustiitor. Pentru a atinge scopul pe care ni-l propuseseam aveam nevoie de o anumită persoană capabilă să deosebească adevărul de neadevăr. Te-am găsit pe tine, Consiliere. Nu, nu e numai meritul nostru. Oamenii de pe Trantor te-au descoperit prin Compore, deși nici ei nu știau ce șansă nesperată avuseseră. Golan, faptul că ei te-au ales a atras atenția noastră asupra persoanei tale. Golan Trevize, tu pozezi darul de a alege întotdeauna drumul cel drept.

— Resping această afirmație, protestă Trevize.

— Tu ești mai întotdeauna *sigur*. Și vrem ca de data asta să fii sigur în numele Galaxiei. Probabil că nu vrei să-ți asumi răspunderea. Ai face orice ca să nu fi silit să alegi. Cu toate astea, vei înțelege că se cuvine să hotărâști. Vei fi *sigur*! Și după aceea vei alege. De îndată ce te-am descoperit, am știut că toate căutările noastre se sfârșiseră și apoi ani întregi am trudit pentru a determina desfășurarea evenimentelor astfel încât, fără amestec mental, să vă aflați toți trei: Primarul Branno, Oratorul Gendibal și Consilierul Trevize, în vecinătatea Gaiei în același moment. Am reușit!

— În această clipă și în actualele condiții, nu e adevărat că tu, Gaia, dacă preferi să-ți spun așa, îi poți înfrânge, atât pe Primar cât și pe Orator? Nu-i adevărat că poți întemeia această Galaxie vie despre care vorbești și fără ajutorul meu? De ce n-o faci?

Novi îi răspunse:

— Nu cred că-ți pot oferi o explicație care să te mulțumească. Gaia s-a format cu mii de ani în urmă cu ajutorul roboților care, pentru o scurtă perioadă de timp, au slujit speciei umane, dar acum n-o mai fac. Ei ne-au demonstrat cu limpezime că nu vom putea supraviețui decât dacă respectăm strict cele Trei Legi ale Roboticii aplicate la viață în general. În formularea lor, Prima lege suna astfel: „Gaia nu are voie să facă rău vieții sau, prin inacțiune, să permită ca viața să fie vătămată.” Am urmat această regulă de-a lungul întregii noastre istorii și nu putem proceda altfel. Prin urmare, acum suntem neajutorați. Nu putem impune viziunea noastră despre o Galaxie vie cvintilionului de ființe umane și nenumăratelor forme de viață și nici nu avem dreptul să facem rău altora. Pe de altă parte, nu putem să stăm cu mâinile încrucișate și să asistăm cum se autodistruge întreaga Galaxie într-o zbatere pe care avem posibilitatea s-o împiedicăm. Nu știu dacă acțiunea sau inacțiunea vor apăsa Galaxia mai mult sau mai puțin. În caz că alegem calea acțiunii, nu avem cum să apreciem dacă ajutorul pe care va trebui să-l acordăm Terminusului sau Trantorului va însemna un rău mai mic pentru Galaxie. Consilierul Trevize să hotărască și Gaia va face așa cum va spune el.

— Și cum aş putea să hotărâsc eu? Ce să fac?

— Ai computerul, îl sfătuiește Novi. Când l-au conceput, oamenii Terminusului n-au știut că performanțele lui vor depăși orice închipuire. Computerul de la bordul navei tale încorporează ceva din Gaia. Așează-ți palmele pe terminal și gândește-te. De exemplu, poate crezi că scutul Primarului Branno este impenetrabil. Dacă-i așa, s-ar putea ca ea să folosească imediat armele de care dispune pentru a distruge sau deteriora celelalte două nave și pentru a pune stăpânire întâi pe Gaia, iar apoi pe Trantor.

— Și nu veți face nimic ca s-o împiedicați? întrebă Trevize împietrit.

— Absolut nimic. Dacă tu ești sigur că dominația Terminusului va provoca Galaxiei mai puțin rău decât orice altă soluție, noi vom susține bucurăși această dominație, chiar dacă asta ar însemna propria pieire. Pe de altă parte, poți descoperi câmpul mental al Oratorului

Gendibal și atunci ai posibilitatea de a-i oferi sprijinul tău amplificat de computer. În cazul acesta, el ar scăpa din strânsoarea minții mele și m-ar respinge. Apoi el ar putea să influențeze gândurile Primarului, și folosind navele ei, ar reuși să impună o dominație fizică asupra Gaiei și ar asigura supremația Planului Seldon. Gaia nu va întreprinde nimic pentru a împiedica acest curs al evenimentelor.

Ca o alternativă, poți descoperi câmpul *meu* mental și mă poți sprijini, iar atunci Galaxia vie va fi pusă în mișcare pentru a ajunge la apogeu, nu imediat sau în cursul următoarei generații, ci după secole de strădanii și eforturi, urmând Planul Seldon. Tu trebuie să alegi.

Primarul Branno intervine:

— Așteaptă! Să nu iei hotărârea acum. Pot să spun și eu ceva?

— Ai toată libertatea, o invită Novi. La fel și Oratorul Gendibal.

— Consilier Trevize, începui Branno, când ne-am întâlnit ultima oară pe Terminus ai afirmat: „Doamnă Primar, s-ar putea să vină clipa când mă vei ruga să fac un efort și arunci voi proceda cum voi crede de cuviință, dar ține seama de ceea ce mi s-a întâmplat în ultimele două zile.” Nu știu dacă ai anticipat situația asta, dacă ai intuit cum vor evolua lucrurile sau pur și simplu ai avut talentul de a găsi calea cea mai bună, așa cum susține femeia asta care vorbește despre o Galaxie vie. În orice caz, ai avut dreptate. Îți cer ca acum, în numele Federației, să faci un efort. Presupun că ai dori să mi-o plătești pentru că te-am arestat și exilat. Te rog să mă ții minte că am procedat astfel spre binele Federației Fundației. Chiar dacă am greșit sau am acționat mănătat de interese înguste, să știi că eu am hotărât, nu Fundația. Să nu distrugi întreaga Fundație din dorința de a-mi plăti cu aceeași monedă pentru ce ți-am făcut. Amintește-ți că ești fundaționist și ființă umană, că nu vrei să devii o simplă cifră în planurile matematicienilor trantorieni lipsite de orice sentiment, sau, și mai puțin de atât în acest talmeș-balmeș galactic de viață și non-viață pe care îl propune Gaia. Vrei ca tu însuși, urmașii tăi, precum și restul oamenilor să rămâneți ființe independente, înzestrate cu voință neîncătușată. Nimic altceva nu trebuie să influențeze hotărârea ta. S-ar putea ca ceilalți să-și spună că Imperiul nostru va duce la vărsări de sânge și la nenorociri, dar nu e obligatoriu să se întâmple astfel. Totul depinde de voința noastră. Putem alege și altă cale. Și, în orice caz, e mai bine să pleci la luptă din propria-ți voință și sa pierzi, decât să trăiești cu certitudinea neroadă că ești ca o roțiță într-un mecanism uriaș. Te rog să ții seama că acum ți se cere să iei o hotărâre în calitate de ființă umană. Înzestrată cu voință proprie. Cei de pe Gaia, incapabili să decidă din cauză că mașinăria pe care au pus-o la punct nu le dă libertatea de mișcare, se bazează pe tine. Și dacă tu le-o vei cere, se vor autodistruge. Asta e ceea ce dorești să se întâmple în întreaga Galaxie?

— Primare, nu știu ce înseamnă voință liberă, răspunse Trevize. Probabil că gândurile mi-au fost perturbate pentru a da răspunsul pe care Gaia îl așteaptă

— Minte nu ți-a fost perturbată în nici un fel, îl asigură Novi. Dacă puteam să-ți influențăm gândurile pentru a sluji scopurilor noastre, nu mai organizăm această întâlnire. Dacă am fi atât de lipsiți de principii, am adopta calea care ne-ar conveni nouă, fără să ne mai preocupe problemele mari și binele umanității.

Gendibal o întrerupse:

— Cred că ar fi timpul să-mi permiteți și mie să-mi spun părerea. Consilier Trevize, nu te lasă mănătat de o concepție partizană și meschină. Faptul că te-ai născut pe Terminus nu trebuie să te facă să crezi că Terminusul are prioritate în fața Galaxiei. De cinci secole Galaxia se dezvoltă conform Planului Seldon. Procesul s-a desfășurat și înăuntrul și în afara Federației Fundației. Ești și ai fost o parte din Planul Seldon, dincolo de locul pe care-l ocupi ca membru al Primei Fundații. Să nu întreprinzi ceva care să devieze Planul în numele unei înțelegeri mărunte a patriotismului sau din goana romantică după o experiență nouă și neîncercată încă. A Doua Fundație nu va împiedica exprimarea liberă a voinței umanității. Suntem îndrumători, nu despoți. Vă oferim un al Doilea Imperiu Galactic fundamental diferit de Primul. De-a lungul întregii istorii umane, în zecile de mii de ani de când se cunoaște călătoria prin hiperspațiu, n-au existat nici măcar perioade de zece ani în care să nu se înregistreze vărsări de sânge și violențe în Galaxie. Chiar și pe vremea când Fundația era pașnică s-au petrecut fapte sângeroase. Dacă o vei alege pe Primarul Branno, aceste grozăvii vor continua la nesfârșit. Vom trăi din nou aceleași orori. Planul Seldon oferă șansa de a le evita, *dar* nu devenind atomi într-o Galaxie compusă din atomi, ca egali ai ierburilor, bacteriilor sau firelor de praf.

— Aprob părerea Oratorului Gendibal despre modul în care Prima Fundație concepe cel de-al Doilea Imperiu, spuse Novi. Nu aprob felul în care prezintă planurile celei de-a Doua

Fundații. La urma urmei, Oratorii Trantorului sunt ființe umane independente, cu voință proprie, așa cum au fost dintotdeauna. Nu-i animă dorințe distructive, nu-i atrag politica și cățărarea în posturi înalte cu orice preț? Nu există certuri, ba chiar și dezlănțuiri de ură la Masa Oratorilor? Pot să rămână educatori pe care omenirea să-i urmeze fără nici o reținere? Onorează-l pe Orator Gendibal cu o astfel de întrebare.

— Nu-i nevoie, se oferă Gendibal. Recunosc deschis că la Masa Oratorilor se manifestă ura, competiția neloială și trădarea. Dar când se ia o hotărâre, ea este respectată de către toți. Nu cunosc excepții de la această regulă.

— Și dacă nu aleg ce se va întâmpla?

— Trebuie, îi spuse Novi. Vei înțelege că așa se cuvine și până la urmă vei alege.

— Dar dacă încerc să aleg și nu pot?

— Trebuie să poți.

— Cât timp am la dispoziție?

— Până vei fi *sigur*, oricât ar dura.

Trevize nu scoase nici o vorbă.

Ceilalți așteptară în tăcere și Trevize avu impresia că-și aude sângele pulsând prin vene.

Apoi auzi vocea hotărâtă a Primarului Branno:

— Voință neîngrădită!

Vocea lui Gendibal răsună puternic, parcă neadmițând replică:

— Îndrumare și pace!

Și în cele din urmă se auzi vocea tristă și melancolică a lut Novi:

— Viață.

Trevize întoarse capul și constată că Pelorat îl privea întrebător.

— Ai auzit, Janov? făcu Trevize.

— Da, Golan, totul.

— Și cum ți se pare?

— Nu eu trebuie să hotărăsc.

— Știu asta. Dar ce părere ai?

— Nici una. Mă sperie fiecare dintre cele trei soluții. Și totuși mi-a venit o idee ciudată...

— Da?

— Când am ieșit pentru prima dată în spațiu mi-ai arătat Galaxia. Îți amintești?

— Firește.

— Ai făcut timpul să se scurgă mai repede și Galaxia părea că se rotește. Și, ca și cum aș fi anticipat momentul acesta, eu am exclamat: „Galaxia seamănă cu un organism viu care se târăște prin spațiu.” Nu ți se pare că, într-un fel, e deja vie?

Iar Trevize, amintindu-și acele clipe, se simți *sigur* pe sine; Simți că și Pelorat va avea un rol important de jucat. Se răsuci precipitat, din dorința de a nu mai avea timp să se gândească, să se-ndoiască, să se lase cuprins de nesiguranță. Puse palmele pe terminalul computerului și se gândi cu o încordare și o intensitate pe care nu le mai cunoscuse până atunci.

Luase hotărârea de care atârna soarta întregii Galaxii.

20. Încheiere

PRIMARUL HARLA BRANNO avea toate motivele să se simtă satisfăcută. Vizita de stat nu ținuse mult, însă fusese rodnică din toate punctele de vedere.

— Dar bineînțeles că nu putem avea deplină încredere în ei, remarcă ea, încercând să nu pară insolentă.

Privea la ecran. Navele Flotei intrau una după alta în hiperspațiu, revenind pe pozițiile lor.

Nici nu încăpea vreo îndoială că oficialitățile din Sayshell se arătaseră deosebit de plăcut impresionate de prezența celor doi, dar era limpede că nu le scăpaseră două amănunte: navele rămăseseră tot timpul în spațiul Fundației și plecaseră în grabă de îndată ce Branno promisese acest lucru.

Pe de altă parte, Sayshell nu avea să uite că navele puteau fi rechemate la graniță în cel mult o zi. Era o manevră care demonstrase atât forță, cât și bunăvoință.

— Ai dreptate, o aprobă Kodell, nu ne putem încrede orbește în ei, dar și Sayshell are interesul să respecte clauzele acordului. Am fost generoși cu ei.

— Multe depind de punerea la punct a detaliilor și anticipez că asta o să dureze luni de zile. Liniile generale ale acordului pot fi acceptate imediat, dar mai rămân lucrurile de finețe: stabilirea perioadei de carantină pentru importuri și exporturi, calcularea echivalentă a valorii cerealelor și vitelor și câte altele, spuse Branno.

— Știu, dar asta-i doar o chestiune de timp. Totul se va aranja, iar meritele îți aparțin în întregime, doamnă Primar. A fost un act îndrăzneț de a cărui înțelepciune recunosc sincer că m-am îndoit la început.

— Lasă, Liono. Vizita reprezentanților Fundației a constituit o recunoaștere a mândriei sayshelliene. Și-au păstrat o anumită independență încă de pe vremea Imperiului. Acesta-i un lucru demn de toată lauda și admirația.

— Da, mai ales că de-acum încolo n-o să ne mai deranjeze.

— Exact, așa că trebuie să lăsăm deoparte propria noastră mândrie și să facem un gest de bunăvoință. Ca Primar al puternicei Federații, la început mi-a venit greu să mă decid să onorez cu o vizită grupul acesta de stele, dar acum, după ce am făcut-o, mi se pare c-a meritat efortul: le-am dat un prilej de satisfacție. Trebuia să ne dăm seama că vor accepta vizita, mai ales după sosirea navelor noastre la graniță.

Kodell o aprobă:

— Am renunțat la etalarea forței păstrând însă esența acesteia.

— Exact. Cine a spus prima oară vorbele astea?

— Cred că un personaj dintr-o piesă de Eriden, dar n-aș băga mâna-n foc. Poate întrebăm pe vreunul dintre criticii literari când ajungem pe Terminus.

— Dacă o să mai țin minte. Trebuie să urgentăm vizita de răspuns a sayshellienilor și să ne ocupăm ca ei să fie tratați ca egali ai noștri. Dar mă tem că se impune să iei măsuri stricte de securitate, Liono. Unele capete mai înfierbântate de la noi ar putea organiza demonstrații de protest și n-ar fi deloc înțelept să-i supunem pe oaspeții noștri unor umilinte inutile.

— Bineînțeles, spuse Kodell. Și apropo, trimiterea lui Trevize a fost o manevră inteligentă.

— A, paratrăsnetul meu? Ca să fiu cinstită, a realizat mai multe decât mi-aș fi imaginat. A sosit în Sayshell cu multă tevatură și a atras atenția și protestele lor cu o iuțeală incredibilă. Pentru numele Spațiului, asta a constituit o excelentă motivare pentru vizita mea. În primul rând, am dovedit că mă preocup constant ca nici un cetățean al Fundației să nu tulbure obiceiurile altei lumi, iar în al doilea rând mi-am exprimat recunoștința pentru răbdarea și înțelegerea pe care le-au arătat față de situația creată de Trevize.

— Subtil! Dar nu crezi că era mai bine dacă-l luam pe Trevize cu noi la plecare?

— Nu. La drept vorbind, îl prefer oriunde, numai acasă nu. Pe Terminus ar deveni un factor destabilizator. Prostiile pe care le debita despre a Doua Fundație au servit ca pretext ideal pentru a-l izgoni și eram sigură că Pelorat îl va convinge să meargă spre Sayshell. Dar n-aș vrea ca el să se-ntoarcă și să vorbească din nou vrute și nevrute. Nu se știe ce necazuri ne-ar mai putea crea.

Kodell chicoti:

— Nu cred că s-ar putea găsi palavragii mai desăvârșiți decât intelectualii cu pretenții academice. Mă-ntreb câte-ar mai fi înghițiți Pelorat dacă l-am fi încurajat.

— Credința lui în existența Gaiei mitice ne-a slujit de minune. Dar să lăsăm asta. La întoarcere va trebui să dăm piept cu Consiliul, căci avem nevoie de voturile lor pentru

aprobarea tratatului cu Sayshell. Din fericire, avem declarația lui Trevize, cu amprenta lui vocală și tot ce ne mai trebuie ca să convingem pe oricine că a plecat de bunăvoie de pe Terminus. Voi prezenta în mod oficial scuze pentru reținerea lui temporară și cred că vom da satisfacție Consiliului.

— Sunt încredințat ea vei reuși să-i ametești cu vorba, Primare, spuse sec Kodell. Dar te-ai gândit că Trevize ar putea totuși să caute în continuare cea de-a Doua Fundație?

— S-o caute, zise Branno ridicând nepăsătoare din umeri, numai să nu se-ntoarcă pe Terminus. Asta-i va da iluzia că face ceva, cu toate că n-o să ajungă la nici un rezultat. Existența celei de-a Doua Fundații devine mitul secolului, așa cum Gaia e mitul Sayshellului.

Cu un aer mulțumit, se așeză mai lejer pe scaun și continuă:

— Iar acum avem și Sayshellul în mână și când or să-și dea seama de asta are să fie prea târziu ca să mai scape. Fundația va continua să se dezvolte încet, dar sigur.

— Toate meritele îți aparțin, primare.

— Știam și singură asta, îi răspunse Branno.

Nava intră în hiperspațiu și reapăru în apropierea Terminusului.

Aflat din nou pe propria-i navă, Gendibal avea toate motivele să fie mulțumit. Deși scurtă, întâlnirea cu Prima Fundație fusese foarte rodnică.

Transmisese deja un mesaj în care își exprimase cu discreție triumful. Deocamdată trebuia ca Primul Orator să știe că totul a decurs bine (lucru ce se putea deduce și din simplul fapt că nu fusese obligat să apeleze la forța totală a celei de-a Doua Fundații.). Detaliile aveau să fie dezvăluite mai târziu.

Va povesti cum o intervenție atentă și minoră asupra minții Primarului Branno a făcut-o să renunțe la fantasmagoriile ei imperiale și să revină pe tărâmul mai practic al tratatelor comerciale; cum o intervenție precaută, făcută de la mare distanță, asupra minții conducătorului Uniunii Sayshell avusese ca rezultat o invitație adresată Primarului pentru efectuarea unei vizite de stat și cum, mai târziu, s-a ajuns la o apropiere a pozițiilor fără alte intervenții și Compom s-a putut întoarce pe Terminus pe propria lui navă pentru a supraveghea respectarea acordului. Gendibal se gândi că totul fusese un exemplu aproape clasic privind rezultatele ce se pot obține prin folosirea expertă a mentalicii.

Sigur că toate astea o vor reduce la tăcere pe Orator Delarmi, și vor duce la numirea sa ca Prim Orator foarte curând după prezentarea detaliilor în cadrul întrunirii formale a Mesei. În ceea ce-l privea, Gendibal nu putea să minimalizeze importanța prezenței Surei Novi, deși acest aspect nu trebuia evidențiat în mod deosebit în fața Oratorilor. Ea nu numai că-și adusese o contribuție esențială la victoria lui, dar îi oferise și scuza de care avea acum nevoie pentru a-și savura bucuria aproape copilărească (și foarte umană, pentru că și Oratorii sunt oameni) la gândul că va deveni obiectul atenției și admirației tuturor.

Gendibal știa că ea nu înțelegea nimic din ceea ce se întâmplase, fiind doar conștientă că lucrurile se aranjaseră după placul lui, iar acum nu-și mai încăpea în piele mândrindu-se cu succesul lui. El mângâie perfectă netezime a minții ei, simți căldura acestui sentiment, și spuse:

— Novi, fără tine n-aș fi reușit. Cu ajutorul tău am putut spune Primei Fundații, adică oamenilor de pe nava aceea mare...

— Da, Stăpâne, știu despre cine-i vorba.

— Tu m-ai ajutat să-mi dau seama că aveau un scut mental și că emiteau un câmp mental slab. Din efectul reflectat de mintea *ta* am înțeles perfect caracteristicile amândurora. Astfel am reușit să penetrez scutul și să deviez câmpul.

— Stăpâne, nu înțeleg exact despre ce vorbești, spuse Novi. Dar dac-aș fi putut, făceam chiar mai mult ca să te ajut.

— Știu asta, Novi, dar mi-ai fost de mare ajutor. Am rămas uimit cât de periculoși pot să fie, însă prinși acum, înainte de a-și perfecționa scutul și câmpul mental, ar putea fi opriți. Primarul se întoarce acasă uitând și de scut și de câmp, mulțumită că a obținut un tratat comercial cu Sayshell, care va deveni astfel o parte constitutivă a federației. Nu neg că mai sunt multe de făcut pentru a dezafecta armele lor, pentru că până acum am cam ignorat acest aspect. Rămase tăcut și gândindu-și câteva clipe, apoi continuă cu voce scăzută: Ne-am îngelat asupra posibilităților reale ale Primei Fundații. Trebuie să instituim o supraveghere foarte atentă. Acum e momentul să acționăm pentru a uni Galaxia. Va trebui să folosim mai intens mentalica pentru a realiza o cooperare strânsă între conștiințe, căci asta ar sluji Planului. Adânc convins de aceste adevăruri, mă voi strădui să le aplic întocmai.

— Stăpâne?! spuse Novi îngrijorată.

Gendibal nu-și putu reține un zâmbet:

— Iartă-mă. Gândeam cu voce tare... Novi, îți mai amintești de Rufirant?

— Fermierul acela tare de cap care te-a atacat? Eu zic că da.

— Sunt convins că agenți ai Primei Fundații, înarmați cu scuturi mentale personale, au pus la cale acea întâmplare, precum și altele care ne-au făcut viața amară. Și când te gândești că am fost orbi la asemenea anomalii. Pe vremea aceea, uitasem cu totul de Prima Fundație, absorbit cu totul de mitul acestei lumi misterioase, mai precis, de superstiția sayshelliană referitoare la Gaia. Și în problema asta mintea mi-a fost de folos. M-a ajutat să stabilesc cu precizie că sursa câmpului mental se află pe nava de luptă, iar nu în altă parte.

Își frecă mâinile satisfăcut.

— Stăpâne?! întrebă timid Novi.

— Da, Novi?

— Vei fi recompensat pentru ceea ce-ai realizat?

— Ba bine că nu. Shandess se va retrage, iar eu voi deveni Prim Orator și astfel voi avea prilejul să fac din a Doua Fundație un factor activ în dezvoltarea Galaxiei pe un nou făgaș.

— Prim Orator?

— Da, Novi. Voi fi cel mai important și mai puternic învățat.

— Cel mai important? Îl privi cu adâncă tristețe.

— De ce te-ai supărat, Novi? N-ai vrea să fii recompensat?

— Ba da, Stăpâne, aș vrea. Dar dacă vei fi cel mai important dintre învățați n-o să mai dorești să ai în preajma ta o femeie hamish. Nu ți-ar face cinste.

— Așa crezi? Cine mă poate împiedica? spuse el și se simți cuprins de un val de afecțiune. Novi, o să rămâi lângă mine oriunde aș merge și orice aș face. Îți închipui că vreau să mai risc să lucrez împreună cu unele dintre fiarele care alcătuiesc Masa fără mintea ta, care-mi poate arăta oricând, fără ca tu să-ți dai seama și înainte ca ei să știe, care le sunt emoțiile? Pe lângă acestea..., continuă el și păru străfulgerat de o revelație. În plus, eu... Îmi place să te am alături și doresc să te păstrez lângă mine. Dar numai dacă vrei și tu același lucru.

— Of, Stăpâne, șopti Novi și-și lăsă capul pe umărul lui, în timp ce el o cuprinsese de talie.

În straturile cele mai profunde, acolo unde nici mintea lui Novi nu putea pătrunde și înțelege, esența Gaiei rămăsese vie și dirija cursul evenimentelor, iar acea mască impenetrabilă făcea posibilă continuarea măreței misiuni.

Iar masca — aparținând femeii hamish — se simțea într-un totu fericită. Atât de fericită, încât Novi se consolase cu distanța apărută între ea și ea/ei/toți, mulțumită să rămână și pe viitor ceea ce părea a fi.

Frecându-și încântat mâinile și încercând să-și domolească entuziasmul, Pelorat exclamă:

— Ce fericit sunt că ne-am întors pe Gaia.

— Hmm, făcu Trevize gândindu-se la ale lui.

— Știi ce mi-a spus Bliss? Primarul se întoarce pe Terminus cu un tratat comercial încheiat cu Sayshell. Oratorul celei de-a Doua Fundații revine pe Trantor convins că el a rezolvat criza și femeia aceea Novi, îl însoțește ca să fie sigură că se vor iniția schimbările care să facă posibilă renașterea Galaxiei. Și că nici una dintre Fundații n-are habar că Gaia există. E uimitor.

— Da, răspunse Trevize. Mi s-a comunicat și mie. Dar *noi* știm că Gaia există și putem vorbi despre ea fără grijă.

— Bliss nu-i de aceeași părere. Zice că n-o să ne creadă nimeni și că ar trebui să fim conștienți de asta. În plus, eu unul nu intenționez să mai plec de pe Gaia.

Vorbele acestea îl treziră pe Trevize din starea de visare în care căzuse. Ridică ochii surprins:

— Poftim?

— Vreau să rămân aici. Nici nu-mi vine să cred. Până acum câteva săptămâni duceam o viață solitară pe Terminus, așa cum am trăit zeci de ani, absorbit de documente, și de propriile mele gânduri, fericit în felul meu, dar vegetând. Apoi peste noapte am devenit călător prin spațiu, m-am trezit în mijlocul unei crize de proporții galactice și... să nu râzi, Golan, am găsit-o pe Bliss.

— Nu râd, Janov, îl asigură Trevize, dar crezi că e bine ce faci?

— Firește. Problema asta, a Pământului, nu mă mai preocupă atât de mult. S-a explicat mulțumitor de bine că a fost prima lume cu un sistem ecologic dezvoltat și echilibrat și cu o viață inteligentă. Eternii, își amintești?

— Da, sigur. Și ai de gând să stai pe Gaia?

— Bineînțeles. Pământul aparține trecutului, iar eu sunt sătul de istorie. Gaia reprezintă viitorul.

— Nu ești o parte a Gaiei, Janov. Crezi că vei putea deveni o parte a ei?

— Bliss spune că din punct de vedere intelectual, dacă nu biologic, aș putea. Are să mă ajute, înțelegi?

— Dar dacă ea *este* parte componentă a Gaiei, cum veți putea să trăiți alături, să aveți un punct de vedere comun și interese...

Se aflau undeva în aer liber și Trevize contemplă grav insula rodnică și liniștită, marea și, la orizont, o altă insulă ce părea împurpurată din cauza distanței... toate radiind calm, viață, civilizație și unitate.

— Janov, rosti el, ea e o lume; tu doar un minuscul individ. Dacă se va plictisi de tine? E tânără...

— M-am gândit, Golan. Numai la asta mi-a fost gândul în ultimele zile. Nu sunt chiar un prostănac romantic. S-ar putea să se plictisească de mine, dar mă voi mulțumi cu ceea ce-mi va oferi până la despărțire. Mi-a oferit deja destule. Am primit mai mult decât am visat toată viața. Chiar dacă din clipa asta n-aș mai vedea-o, tot mă consider câștigător.

— Nu te cred, spuse Trevize cu blândețe. Socot că *ești* un prostănac romantic și, pe cuvântul meu, nici nu te-aș vrea altfel. Janov, deși nu ne cunoaștem de multă vreme, am trecut împreună prin atâtea în ultimele săptămâni... Iartă-mă dacă-ți par ridicol, dar țin foarte mult la tine.

— Și eu te prețuiesc, Golan, îl asigură Pelorat.

— N-aș vrea să suferi. Ar trebui să mă lași să vorbesc cu Bliss.

— Nu, nu. Te rog să n-o faci. O să-i ții o predică.

— N-o să-i țin nici o predică. Vreau să vorbesc cu ea între patru ochi, dar nu neapărat în legătură cu tine. Te rog, Janov, n-am intenția de a face asta fără asentimentul tău, așa că lasă-mă să am o discuție cu ea pentru a clarifica o serie de lucruri. Dacă o să fiu mulțumit, a să-ți adresez cele mai sincere felicitări și o să rămân și eu cu cugetul împăcat, orice s-ar întâmpla după aceea.

— O să strici totul, spuse Pelorat clătănând neîncrezător din cap.

— Îți promit că nu. Te *implor*.

— Bine, dar să fii atent, dragă prietene...

— Ai cuvântul meu de onoare.

— Mi-a zis Pel că voi ai să-mi vorbești.

— Da, răspunse Trevize.

Bliss se afla în micul apartament ce-i fusese rezervat lui Trevize.

Se așează cu eleganță, și puse picior peste picior. Ochiul ei frumoși și limpezi îl priviră cercetători. Părul lung și negru avea reflexe albastrii.

— Nu-ți prea sunt pe plac, așa-i? M-ai privit dezaprobator încă de la început.

Rămas în picioare, Trevize îi spuse:

— Îți dai seama ce-i în mintea altora. Știi ce cred despre tine și cunoști motivul.

Cu o ușoară mișcare din cap Bliss negă:

— Mintea ta nu e încâtușată de Gaia. Știi asta și singur. Am avut nevoie de alegerea ta, căci trebuia făcută de o minte limpede și neinfluențată din afara. Când v-am capturat nava, tu și Pelorat v-ați aflat sub înrăurirea unui câmp calmant, dar acest lucru era esențial. Din cauza panicii sau fricii se putea întâmpla ceva grav cu mintea ta, căci ar fi putut să-și piardă calitățile și să nu ne folosească la nimic în momentele cruciale care au urmat. Atât și nimic mai mult. N-am trecut dincolo de acest prag și nici n-am făcut-o de atunci încolo, așa că nu știu la ce te referi.

— Am făcut alegerea de care aveai nevoie. Am hotărât în favoarea Gaiei și a Galaxiei. Atunci de ce mai vorbim despre faptul că mintea mea a rămas limpede și neinfluențată? Ați obținut ceea ce doreați și acum puteți face ce vreți din mine.

— Te înșeli profund, Trev. S-ar putea ca în viitor să mai fie nevoie de luat hotărâri importante. Tu rămâi ceea ce ești și, cât vei trăi, te vom considera o resursă naturală rară a Galaxiei. Fără îndoială că s-ar putea să existe sau să mai apară și alții ca tine în Galaxie, dar deocamdată nu cunoaștem altul. Încă nu-ți putem aduce nici o atingere.

Trevize rămase pe gânduri.

— Tu ești Gaia, dar eu nu doresc să vorbesc cu ea. Eu vreau să-ți vorbesc ție, ca individ, dacă așa ceva e posibil.

— Se poate. Suntem departe de a duce o existență comună. Pot bloca existența Gaiei pentru un timp.

— Da, spuse Trevize, cred că poți. Ai făcut-o în clipa asta?

— Da.

— Atunci dă-mi voie să-ți spun că n-ai jucat cinstit. Probabil că n-ai pătruns în mintea mea pentru a-mi influența hotărârea, dar sigur ai influențat-o pe a lui Pelorat, așa-i?

— Așa ți s-a părut?

— Exact. În momentul crucial, Pelorat mi-a amintit de viziunea pe care o avea el despre o Galaxie vie și gândul lui m-a determinat să fac alegerea din acea clipă. S-ar putea ca gândul să fi fost al lui, dar mintea care-l inspirase era a ta, nu-i așa?

— Gândul acesta, ca și altele, existau în mintea lui. Am netezit calea și activat ideea de Galaxie vie, dar nu în dauna altui gând. Prin urmare, el a lunecat cu ușurință din conștiință ajungând să fie exprimat în cuvinte. Te rog să mă crezi, nu eu l-am creat. El se afla acolo.

— Acest lucru poate fi totuși considerat un amestec direct în libertatea totală pe care o aveam pentru a lua o hotărâre, nu?

— Gaia a socotit că e necesar.

— A socotit? Atunci, în speranța că asta te-ar putea face să te simți mai bine sau mai nobilă, vreau să știu că deși remarca lui Janov m-a convins să iau hotărârea în acel moment, eu aș fi făcut aceeași alegere chiar dacă n-ar fi scos o vorbă sau dacă ar fi încetat să mă determine să aleg în alt fel. Țin foarte mult să cunoști acest fapt.

— Mă simt ușurată, îi răspunse Bliss cu răceală. Asta e tot ce voi ai să-mi comunici când ți-ai exprimat dorința de a mă vedea?

— Nu.

— Mai e ceva?

Trevize se așează pe un scaun pe care-l pusese în fața ei, astfel că genunchii li se atinseră. Se aplecă spre ea și spuse:

— Când ne-am apropiat de Gaia, tu erai de serviciu pe stația spațială. Tu ne-ai capturat; tu ai venit să ne iei și de atunci ai rămas tot timpul cu noi, cu excepția mesei pe care am luat-o cu Dom, când n-ai fost de față. Și încă ceva. Tot tu te-ai aflat pe *Far Star* cu noi când am luat hotărârea. Mereu tu.

— Eu sunt Gaia.

— Explicația nu mă satisface. Un iepure înseamnă Gaia. Chiar și o pietricică înseamnă Gaia, dar nu toate reprezintă Gaia în aceeași măsură. Unele sunt mai importante. Dar de ce tocmai tu?

— Tu ce crezi?

Trevize lasă deoparte orice rețineră:

— Eu cred că tu nu ești Gaia. Repreziinți mai mult de-atât.

Bliss își țuguie buzele și scoase un sunet disprețuitor. Trevize nu se dădu bătut:

— În momentele când trebuia să iau hotărârea, femeia care se afla împreună cu Oratorul...

— El îi spunea Novi.

— Așa, această Novi a afirmat că roboții, care acum nu mai există, au îndrumat Gaia pe drumul acesta și au educat-o să urmeze o versiune a celor trei Legi ale Roboticii.

— Foarte adevărat.

— Și roboții nu mai există?

— Așa a spus Novi.

— Novi *nu* a spus așa ceva. Îmi amintesc exact cuvintele ei: „Gaia s-a format cu mii de ani în urmă cu ajutorul roboților care, pentru o scurtă perioadă, au slujit speciei umane, dar acum n-o mai fac.”

— Trev, și asta înseamnă că ei mai există?

— Nu, înseamnă că nu mai slujesc omenirii. Dar n-ar putea cârmui?

— Ridicolă idee!

— Sau supraveghea? De ce te aflai acolo în momentul hotărârii? Nu părei atât de importantă. Novi a condus tratativele și ea reprezenta Gaia. Ce nevoie era de tine? Doar dacă nu cumva...

— Ei bine? Doar dacă ce?

— Doar dacă nu cumva tu ești supraveghetorul care are rolul de a aprecia dacă Gaia respectă sau nu cele Trei Legi. Doar dacă tu nu ești cumva un robot atât de iscusit construit încât nimeni nu te poate deosebi de o ființă umană.

— Dacă nimeni nu poate, cum se face că tu ești în stare? Întrebă Bliss cu o undă de sarcasm.

Trevize se rezemă de spătarul scaunului:

— Nu vă întreceți cu toții să-mi spuneți că posed capacitatea de a fi *sigur*? de a lua hotărâri? de a vedea soluții și de a ajunge la concluzii corecte? Eu n-am o asemenea pretenție; voi susține asta. Dă-mi voie să-și spun că din momentul când te-am văzut pentru prima oară m-am simțit nelalocat meu. Cu tine mi se ntâmplă ceva ciudat. Sunt la fel de sensibil la grația feminină ca și Pelorat, ba chiar mai sensibil, și tu ai o înfățișare plăcută. Cu toate astea, n-am simțit nici o clipă vreo atracție față de tine.

— Mă simt distrusă din pricina asta.

Trevize ignoră remarcă și continuă netulburat:

— Când ai apărut pe nava noastră, noi tocmai discutam despre posibilitatea existenței unei civilizații non-umane pe Gaia, și când Janov te-a văzut, în nevinovăția lui, te-a și întrebat: „Ești umană?” Probabil că un robot trebuie să spună întotdeauna adevărul, dar presupun că poate răspunde și evaziv. Tu te-ai mulțumit să spui: „Nu arăt umană?” Da, pari umană, Bliss, dar vreau să te mai întreb o dată: „Ești umană?”

Bliss nu-i răspunse și Trevize urmă:

— Cred că din acel prim moment am simțit că nu ești femeie. Ești robot și nu știu cum se face, dar mi-am dat seama de asta. Și din cauza acestui sentiment, toate evenimentele care s-au petrecut după aceea au avut pentru mine o anumită semnificație — în special absența ta de la masă.

— Trev, crezi că nu pot mânca? întrebă Bliss. Ai uitat că am luat câteva îmbucături din creveți pe nava ta? Te asigur că pot mânca și îndeplini toate celelalte funcții biologice umane. Inclusiv sexuale, ca să te scutesc să mă mai întreb. Și te încredințez că nici asta nu dovedește că nu sunt robot. Roboții atinseseră culmea perfecțiunii chiar cu mii de ani în urmă, când doar creierul îi deosebea de ființele umane și atunci diferența era detectabilă doar pentru cei capabili să utilizeze câmpurile mentale. Orator Gendibal ar fi putut să spună dacă sunt robot sau om, asta în cazul că s-ar fi deranjat să mă studieze. Dar bineînțeles că n-a făcut-o.

— Foarte bine, dar deși eu nu am acces la mentalică, sunt convins că ești robot.

— Și dacă aș fi? întrebă Bliss. Nu recunosc nimic, dar m-ai făcut curioasă. Dacă sunt?

— Nu-i nevoie să recunoști nimic. Știi că ești robot. Dacă mi-ar trebui o dovadă cât de

mică, m-aș folosi ca afirmăția ta de adevărați, când ai susținut că poți bloca influența Gaiei pentru a-mi vorbi ca un simplu individ. Nu cred că-ai putea face asta dacă ai fi o parte din Gaia, numai că tu nu aparții planetei. Tu ești un robot supraveghetor și, prin urmare, vii din afara Gaiei. Și pentru că am adus vorba despre asta, de câți roboți supraveghetori are nevoie Gaia și câți posedă ea?

— Îți repet: nu recunosc nimic, dar m-ai făcut curioasă. Dar dacă sunt robot?

— În cazul acesta, aș vrea să știu un singur lucru: Ce vrei de la Janov Pelorat? Mi-e prieten și, în felul lui, a rămas un copil. El își închipuie că te iubește. Crede că vrea doar ceea ce ești tu dispusă să-i oferi, socotind că i-ai dat deja destul. El nu cunoaște și nici nu-i în stare să-și imagineze ce înseamnă dezamăgire în dragoste sau, în cazul de față, agonia de a afla nu ești umană...

— Dar tu știi ce-nseamnă durerea pricinuită de dragostea neîmpărtășită?

— Am trecut prin asemenea momente. Eu n-am dus o viață retrasă ca Janov. Nu mi-am consumat inutil existența și nici nu am uitat de mine lăsându-mă antrenat într-o goană intelectuală care să înghită cu totul celelalte laturi ale vieții, cum ar fi soția și copilul, așa cum a făcut el. Acum, dintr-o dată, renunță la toate de dragul tău. N-aș vrea ca el să sufere. Nu accept asta. Dacă am adus un serviciu Gaiei, cred că merit o recompensă, iar aceasta e asigurarea că Janov Pelorat nu va regreta alegerea făcută.

— Să declar că-s robot și să-ți dau un răspuns acum?

— Da. Chiar acum, spuse Trevize.

— Foarte bine. Atunci să presupunem că-ai fi robot și că am funcția de supraveghetor. Să mai admitem că există și alții ca mine, puțini la număr, care au același rol. Să zicem că ceea ce ne unește este dorința de a ne îngriji de ființele umane în ideea că pe Gaia nu există ființe umane în adevăratul înțeles al cuvântului, deoarece toate formează o ființă planetară atotcuprinzătoare. Să presupunem de asemenea că purtând de grijă Gaiei simțim că ne îndeplinim menirea. Să mai presupunem că în noi subzistă ceva primar, care tânjește după ființa umană în sensul ce i se dădea pe vremea când abia apăruseră primii roboți. Să nu mă înțelegi greșit; eu nu susțin că sunt bătrână (presupunând că sunt robot). Am aceeași vârstă ca și tine, așa cum ți-am spus ori, cel puțin, asta e durata existenței mele. Presupunând că-s robot, structura mea robotică va rămâne întotdeauna la fel, și grija pe care-o acord ființelor umane se va păstra constantă. Pel este o astfel de ființă. Nu aparține Gaiei și a depășit vârsta pentru a mai deveni cu adevărat o parte a ei. El vrea să rămână cu mine pe Gaia pentru că față de persoana mea are cu totul alte sentimente decât tine. El nu socotește că eu aș fi robot. În sfârșit, și eu vreau ca el să rămână aici. Dacă susții că eu sunt robot, nu-i greu să te convingi de adevărul spuselor mele. Sunt capabilă de orice reacție umană și-l voi iubi. Însiști asupra ideii că sunt robot și consideri, probabil, că nu-s în stare să iubesc în înțelese uman și mistic, dar tu n-ai reușit să deosebești reacțiile mele de cele pe care tu le asociezi cu dragoste, așa că te rog să-mi spui care ar fi diferența.

Rămase tăcută și-l privi sfidător pe Trevize.

— Vrei să spui că nu-l vei părăsi? Întrebă Trevize.

— Dacă tu presupui că sunt robot, atunci poți înțelege și singur că, potrivit Primei Legi, nu l-aș putea părăsi niciodată decât dacă el mi-ar ordona acest lucru și, în plus, aș fi și eu convinsă că vorbește serios și că i-aș provoca mai mult rău rămânând lângă el decât părăsindu-l.

— Dar un bărbat mai tânăr n-ar...?

— Care bărbat mai tânăr? Tu ai fi acela, dar nu-mi închipui că ai avea nevoie de mine la fel de mult ca Pel și, de fapt, nici nu mă vrei, așa că Prima Lege mi-ar interzice să încerc să-mi leg viața de a ta.

— Și dacă *nu* ești robot? Întrebă Trevize cu vocea stăpânită și calmă.

— Hotărăște-te, îl invită Bliss.

— Am spus: Dacă nu ești robot?

— Atunci n-ai nici un drept să mai știi ceva și-ar rămâne ca numai eu și Pelorat să decidem.

— În cazul acesta, revin la prima mea idee, rosti Trevize. Îmi cer recompensa, iar prin ea înțeleg că tu să-l tratezi cu tot respectul pe Janov. Nu mai insist să aflu ce ești. Vreau garanția că te vei purta frumos cu el.

— O să mă port frumos cu el, spuse Bliss încet, nu pentru a te recompensa pe tine, ci pentru că așa vreau. Asta e dorința mea cea mai fierbinte. Îți promit că o să mă țin de cuvânt. Apoi strigă: „Pel! Pel!”

— Da, Bilss, îi răspunse Pelorat intrând în cameră.

Bliss îi întinse o mână:

— Cred că Trev vrea să-ți spună ceva.

Pelorat îi strânse mâna, apoi Trevize, luând mâinile lor împreunate între ale lui, spuse:

— Janov, mă bucur din inimă pentru voi amândoi.

— Of, prieten drag, se fâstâci Pelorat.

— Probabil că eu voi părăsi Gaia, îi anunță Trevize. Plec chiar acum să vorbesc cu Dom despre problema asta. Nu știu dacă ne vom mai revedea, dar în orice caz, Janov, ne-am înțeles bine împreună.

— Ai dreptate, întări Pelorat zâmbind.

— La revedere, Bliss, și-ți mulțumesc anticipat.

— La revedere, Trev.

Iar Trevize, fluturând ușor o mână, ieși din casă.

— Ai reușit, Trev... Dar, la urma urmei, ai procedat așa cum mă așteptam.

Erau din nou la masă. Trevize mănca fără poftă, la fel ca și prima oară, numai că de data aceasta nu-i mai păsa. Probabil că nu avea să mai mănânce vreodată pe Gaia.

— Am procedat așa cum te așteptai, dar probabil că nu din motivele pe care ți le închipui, răspunse Trevize.

— Bineînțeles c-ai fost sigur de corectitudinea hotărârii tale.

— Da, dar nu din cauza darului meu înnăscut de a surprinde esența adevărului. Dacă am ales Galaxia, am făcut-o potrivit unui raționament obișnuit, la care ar fi apelat oricare altul pus într-o asemenea situație. Te superi dacă-ți explic?

— Deloc. Te rog, Trev.

— Aș fi putut face trei lucruri: fie să mă alătur Primei Fundații, fie celei de-a Doua, fie Gaiei. Dacă treceam de partea Primei Fundații, Primarul Branno ar fi luat imediat măsuri pentru a-și asigura dominația asupra celei de-a Doua Fundații și a Gaiei. Dacă mă alăturam celei de-a Doua Fundații, Oratorul Gendibal ar fi trecut de îndată la acțiune pentru a domina Prima Fundație și Gaia. În oricare dintre aceste cazuri s-ar fi petrecut ceva ireversibil și dacă vreuna dintre soluții ar fi fost greșită, ar fi rezultat o catastrofă. Totuși, dacă mă alăturam Gaiei, atunci atât Prima cât și cea de-a Doua Fundație ar fi plecat cu convingerea că fiecare a obținut o victorie minoră împotriva celeilalte. Totul ar fi continuat ca și până acum, deoarece, după cum mi s-a spus, constituirea Galaxiei va dura generații, chiar secole. Alegerea mea s-a oprit asupra Gaiei în ideea de a mai obține o amânare și de a fi siguri că vom avea suficient timp la dispoziție pentru a modifica anumite lucruri sau chiar pentru a schimba total planul dacă am greșit acum.

Dom își arcui sprâncenele. În rest, chipul lui aproape cadaveric, rămase inexpressiv. Cu o voce pițigăiată și melodioasă spuse:

— Și părerea ta este că alegerea ar putea fi greșită?

Trevize ridică din umeri:

— Nu cred, dar ca să știu sigur ar mai trebui să fac ceva. Intenționez să vizitez Pământul, în caz că voi reuși să-l găsesc.

— Trev, noi nu te vom împiedica să pleci dacă așa ți-e voia.

— Nu mă potrivesc lumii voastre.

— Nici Pel, dar dacă totuși vrei să rămâi vei fi bine primit, la fel ca și el. Noi nu te vom reține cu forța... dar spune-mi, de ce dorești să vizitezi Pământul?

— Cred că înțelegi foarte bine de ce, afirmă Trevize.

— Te înșeli.

— Dom, mi-ai ascuns unele lucruri pe care le știai. Probabil că ai avut motive serioase, dar eu aș fi preferat ca lucrurile să stea altfel.

— Stai puțin. Nu înțeleg, spuse Dom.

— Ascultă, Dom, când am luat hotărârea, am folosit computerul și, pentru scurtă vreme, m-am aflat în contact cu mințile celor din jurul meu: Primarul Branno, Oratorul Gendibal, Novi. În acele momente mi-au trecut prin minte tot felul de viziuni, care, luate izolat, nu aveau prea mare însemnătate pentru mine. Între care, de exemplu, efectul pe care Gaia, prin mijlocirea lui Novi, îl produsese asupra Trantorului. În scopul de a-l determina pe Orator să meargă spre Gaia.

— Da?

— Da, și unul dintre acestea era și epurarea bibliotecii de pe Trantor de orice mențiuni referitoare la Pământ.

— Retragera tuturor mențiunilor despre Pământ?

— Exact. Am tras concluzia că Pământul este important și că secretul asupra existenței lui trebuie păstrat atât față de cea de-a Doua Fundație, cât și față de mine. Iar dacă eu trebuie să port răspunderea pentru direcția în care se va dezvolta Galaxia, nu accept să rămân ignorant. N-ai vrea să-mi spui de ce e atât de important să mi se ascundă orice cunoștințe despre Pământ?

— Trev, spuse Dom cu gravitate. Gaia nu are cunoștință despre această operațiune. Absolut nimic!

Trevize se gândi câteva clipe și-și plimbă vârful limbii peste buze:

— Atunci cine a făcut-o?

— Nu știu. Și nici nu văd rostul unei asemenea acțiuni.

Cei doi se priviră cu încordare, apoi Dom adăugă:

— Ai dreptate. Aveam impresia că am ajuns la un epilog fericit, dar întrucât această problemă rămâne confuză, nu ne putem îngădui să ne odihnim. Rămâi o vreme cu noi ca să vedem ce concluzie putem trage împreună. Apoi vei fi liber să pleci și-ți vom acorda tot sprijinul de care vei avea nevoie.

— Mulțumesc, spuse simplu Trevize.

SFÂRȘIT
(deocamdată)

Editor: VALENTIN NICOLAU
Redactor: ADRIANA LUP
Tehnoredactor: DAN RĂDULESCU
Apărut 1994,
Coli de tipar: 26. Format: 16/54 x 84
Tiparul executat sub comanda nr. 40.308
Regia Autonomă a Imprimeriilor
Imprimeria CORESI, București
ROMÂNIA

nautilus

Isaac Asimov

MĂRGINEA FUNDATIEI

PREMIUL HUGO 1983

DACĂ TRECEAM DE PARTEA PRIMEI FUNDATII, PRIMARUL BRANNO AR FI LUAT IMEDIAT MĂSURI PENTRU A-SI ASIGURA DOMINAȚIA ASUPRA CELEI DE-A DOUA FUNDATII SI A GĂIEI. DACĂ MĂ ALĂTURAM CELEI DE-A DOUA FUNDATII, ORATORUL GENDIBAL AR FI TRECUT DE ÎNDATĂ LA ACȚIUNE PENTRU A DOMINA PRIMA FUNDATIE SI GĂIA. ÎN ORICARE DINTRE ACESTE CAZURI S-AR FI PETRECUT CEVA IREVERSIBIL, IAR DACĂ VREUNA DINTRE SOLUȚII AR FI FOST GĂȘITĂ, AR FI REZULTAT O CATASTROFĂ...

Au trecut aproape cinci secole de la întemeierea Primei Fundatii și acum, în sfârșit, ea pare să-si fi asigurat dominația absolută asupra întregii Galaxii. Chiar și a Doua Fundatie a fost învinsă și a căzut iarăși în anonimat. Dar iată că un bărbat lucid nu se lasă înșelat de aparențe...

ISBN 973-569-033-0

PREȚ 4000 LEI

[1] interregnum - interval de timp în care conducerea nu este asigurată de o forță supremă (n. trad.).

[2] ex officio - (lat.) din oficiu.

[3] E.F. - Era Fundațională (N. trad.)

[4] Parafrază a două versuri din Furtuna (IV, 1) de W. Shakespeare:

„Plămadă suntem precum cea din care

Făcute-s visele”... (...)

W. Shakespeare, Teatru, ELU, 1964, trad. de Leon Levițchi (n. trad.).

[5] Vezi vol. *Fundația*, partea I. cap, 6.

[6] Gaia (Gé sau Gea) — zeiță greacă, personificând glia fertilă, principiul născător și subzistențial al vieții, divinitate duală care dăruiește neîncetat viața și își ia periodic totul înapoi (n. trad.).

[7] psihogen - care își are originea în minte (n. trad.).

[8] redundanță (în teoria informației) = cantitate de informație ce trebuie redusă din valoarea informațională maximă pe care o poate atinge o știre pentru ca aceasta să poată fi percepută (n. trad.).

[9] *Archaeological Review* – Revista de Arheologie.

[10] robot - cuvânt derivat din limba rusă, existent și în alte limbi de origine slavă, însemnând muncă, folosit de scriitorul ceh Karel Capek în R.U.R. (1920) cu sensul de om mecanic.

[11] *de rigueur* - de rigoare; potrivite (în lb. fr. în text) (n. trad.).